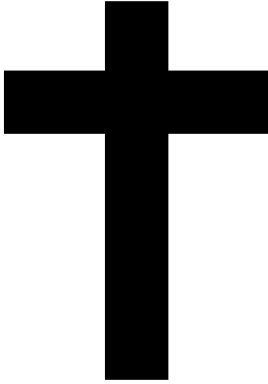

Saufa Kotalake Gemaē

The New Testament and Portions of the Old Testament in the
Keyagana Language of Papua New Guinea

Saufa Kotalake Gemae
The New Testament and Portions of the Old Testament
in the Keyagana Language of Papua New Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Keyagana long
Niugini

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Keyagana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

dec78c50-71b7-5d19-97bf-bf625abcf44

Contents

Matiyu	1
Maki	97
Luki	155
Yoni	252
Apa	324
Lomu	416
1 Kolitiyani	461
2 Kolitiyani	504
Galesiya	530
Efasasi	546
Filipai	561
Kolosi	571
1 Tesaloniyani	581
2 Tesaloniyani	590
1 Timoti	595
2 Timoti	607
Taitasi	616
Failimoni	622
Himulu	625
Yemisi	656
1 Pita	667
2 Pita	680
1 Yoni	687
2 Yoni	698
3 Yoni	700
Yuti	702
Leveleseni	706

MATIYU

Matiyu'a mani gemo Yesu Kalaisife'mo ava gemo huno avo'mo kae male'niye. Agaemo tuolofu'a vayapati vekamo Yesu apa veka'amo mai'niye. Ani vekamo mago agi'amo Lival'ae. Agaemo Gotitegati gemo alini'e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai gemo avo kaege Yesu'a hu'niya gemo avo kaege ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo avo kaege huno kae male'niye. Goti'a ani kava'mo huguve, huno asole gemo hapa paiteno'ae'mo, Mago vekamo kokunapati'mo emineno Isaleli vaya'mo hapa maegaiye. Inagi Matiyo'a ani kavafe'mo alino apavelino'ae'mo Mesaiya ne'mo'a hapa maesiya ne'mo emineno mai'niye. Mani alagepa faigoko gemo'a Yu vaya'ai ge'age'mo ohane'nifa muki ma mopafi'mo ne'maiya vaya'aitegamo aino atagu faeno uneno hisiya faigoko gemo hane'niye.

Yesu Kalaisi aginago vaya'ai apaki'apimo hane'niya gemae (Lu 3:23-28)

¹ Yesu Kalaisi'a Nevini aginago ne'mo mai'nigeno Nevini'a Emalehamu aginago ne'mo mai'niye. Yesu Kalaisi aginago vaya'ai apaki'apimo hane'niye. ² Emalehamu'a Aisiki'mo alino ate'nigeno Aisiki'a Yekopu'mo alino ate'nigeno Yekopu'a Yuta'e konaga'amogi'e'mo alino apate'nige'anae'mo ³ Yuta'e Tama'e'mo mago lago'ya mafa'nela'mo Pelesi'e Sila'e'mo ali'ana anate'na'ae. Ita'animo'mo Tama'a mai'niye. Pelesi'a Hesaloni'mo alino ate'nigeno Hesaloni'a Lama'mo alino ate'nigeno ⁴ Lama'a Aminatapi'mo alino ate'nigeno Aminatapi'a Nasoni'mo alino ate'nigeno Nasoni'a Salimoni'mo alino ate'nige'anae'mo ⁵ Salimoni'e Lehepi'e'mo Movasi'mo ali'ana ate'na'age'anae'mo Movasi'e Luti'e'mo Ometi'mo ali'ana ate'na'ageno Ometi'a Yesi'mo alino ate'nigeno ⁶ Yesi'a Nevini'mo ala ne'apimo yagaino ne'apateya kini ne'mo alino ate'nige'ana Nevini'e hogoteno Yulaiyate'mo mai'niya a kano'e'mo Salomoni'mo ali'ana ate'na'ageno ⁷ Salomoni'a Liyamoamu'mo alino ate'nigeno Liyamoamu'a Amaisa'mo alino ate'nigeno Amaisa'a Esa'mo alino ate'nigeno ⁸ Esa'a Yehosafati'mo alino ate'nigeno Yehosafati'a Yolamu'mo alino ate'nigeno Yolamu'a Asaiya'mo alino ate'nigeno ⁹ Asaiya'a Yotami'mo alino ate'nigeno Yotami'a Enasi'mo alino ate'nigeno Enasi'a Hese kaiya'mo alino ate'nigeno ¹⁰ Hese kaiya'a Manasa'mo alino ate'nigeno Manasa'a Emoni'mo alino

ate'nigeno Emoni'a Yosaiya'mo alino ate'nigeno ¹¹ Yosaiya'a Yekonaiya'e konaga'amogi'e'mo kame vaya'apimogi Isaleli vaya'mo apavaleli u'a Mamiloni kotegamo apate'naya afina'mo alino apate'niye.

¹² Kame vaya'apimogimo apavaleli u'a Mamiloni kotegamo apate'nageno'ae'mo Yekonaiya'a Siyalitiyeli'mo alino ate'nigeno Siyalitiyeli'a Selamameli'mo alino ate'nigeno ¹³ Selamameli'a Amaita'mo alino ate'nigeno Amaita'a Elaiyakimi'mo alino ate'nigeno Elaiyakimi'a Eso'mo alino ate'nigeno ¹⁴ Eso'a Setoki'mo alino ate'nigeno Setoki'a Ekimi'mo alino ate'nigeno Ekimi'a Elaiyati'mo alino ate'nigeno ¹⁵ Elaiyati'a Eliyesa'mo alino ate'nigeno Eliyesa'a Matani'mo alino ate'nigeno Matani'a Yekopu'mo alino ate'nigeno ¹⁶ Yekopu'a Yosefe'mo Maliya anau'amo'mo alino ate'nigeno Maliya'a Yesu'mo Goti'a lekana paino ate'niya vekamo agi'amo Kalaisi'mo alino ate'niye.

¹⁷ Ani kava hu'a Emalehamu mafa'nelupati'mo afole ai'naya aginago vaya'mo fotini'a vaya'mo afole aite'a falite'a hume hume ne'ageno'ae'mo henaga'amo Nevini'a afole ai'niye. Nevini'a afole aitege'a ani kava hu'a fotini'a aginago vaya'mo afole aite'a falite'a hume hume ne'age'apae'mo Mamiloni kotegamo apavaleli u'a apate'nage'a mai'nae. Mamiloni kotega mai'naya afinateti'mo ani kava hu'a fotini'a aginago vaya'mo afole aite'a falite'a hume hume ne'ageno'ae'mo Kalaisi'a anile'mo afole ai'niye.

Maliya'a Yesu Kalaisi'mo alino ate'niya gemae

(Lu 2:1-7)

¹⁸ Yesu Kalaisi'a ita'amo'mo alino ate'niya kava'mo ina kava'mo huno afole ai'niye. Yosefe'a Maliya'mo lekana pai male'niya'monanafa agae'e'mo magokepi lokae'ana ohavae'na'ageno'ae'mo aote Auneme'amo'mo aipagu'mo ami'nigeno age'niye. ¹⁹ Yosefe'a Maliya'mo lekana pai male'niya vekamo alagepa ne'mo mai'niya'mofe'mo, ava gemo hisugeno avagage hisiyafe'mo o'nahau'niyanage'na afa'a ategauve, huno agesa afi'niye. ²⁰ Agesamo afiteni, alagamuna ageyana Ala kava ne'mo enisole ne'amo agaetegamo emine'nigeno age'niye. Enisole ne'mo'a ha paino'ae'mo, Nevini aginago Yosefeyo, huno, aote Auneme'amo'mo aipagu'mo ami'niya'mofe'mo akamo Maliya'a alisanafe'mo koli osuvo. ²¹ Agaemo ve mafa'nemo alino atesigeno'ae'mo ani mafa'nemo'a vaya'amo hosu kavapati'mo apakufamo alino katino apategaiya'mofe'mo agi'amo Yesu'ae huka ato, huno ha pai'niye.

²² Ala kava ne'mo'a agaetegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo avayafati'mo hu'niya

gemo afole aisiyafe'mo ani kava'mo afole ai'niye. ²³ Agaemo hapa paino'ae'mo, *Ve'e'mo magokepi lokaeno ohavae'nisiya a'mafa'nemo'a aipagu'e'mo maiteno ve mafa'nemo alino ategaiye.* Agi'amo Imaniyuveli'ae hu'a aegae, huno avo'mo kae male'niye. Imaniyuveli'ae agimo aepa'amo Goti'a la-gae'e'mo magokepi lokaeno ne'maiye.

²⁴ Yosefe'a aupati'mo he tino enisole ne'mo'a ha pai'niya gemo akame huno uno Maliya'mo ali'niya'monanafa ²⁵ agae'e'mo magokepi lokaeno ohavaeno aote maim maim ne'egen'ae'mo mafa'nemo alino ate'niye. Yosefe'a mafa'ne'amo agi'amo Yesu'ae, huno ate'niye.

2

Mago agete'a afi'naya vaya'mogimo e'a Yesu'mo age'naya gema

¹ Maliya'a Yesu'mo Metelehamu taonifi'mo Yuta kotegamo Heloti'a kini ne'mo mai'nen vaya'aite'mo yagaino ne'apateya afina'mo alino ate'niye. Alino ate'nige'apae'mo kanefi'mo alagepa hu'a ne'agaya vaya'mo yegemo haine ne'eya kotegati'mo e'a Yulusalemu taonifi'mo ava'yi hute'apae'mo, ² Yu vaya'aite'mo yagaino apatesiya kini ne'mo saufamo alino ate'niya mafa'nemo haiya'ale'mo mai'niye. Lagaemo agae kanefi'mo yegemo haine ne'eya kotegati'mo ageteta agaefe'mo mono hisunafe'mo agaetegamo ne'one, hu'a hu'nae.

³ Heloti'a yagaino ne'apateya kini ne'mo'a ani gemo afiten'ae'mo hausoli hu'nige'apae'mo muki Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'mogile'mo ani kava hu'a hapau-soli hu'nae. ⁴ Heloti'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aifenagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'aifenagi huno keya aeno ge hu'nige'a e'a ali'a anupa hu'a mai'nagen'ae'mo, Kalaisi ne'mo haiya kotegati'mo afole aigiye hu'a hu'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo, ⁵ Metelehamu taonimo Yuta kotegati'mo afole aigiye. Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a huno'ae'mo,

⁶ Kagaemo Metelehamu taoniyo, huno, Yuta kotega taoniyo, huno, vaya'mogimo sipisipile'mo ne'yagaiya kava huno Isaleli vaya'nile'mo yagaino apatesiya ne'mo kagaepati'mo afole aigiya'mofe'mo Yuta vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai apaulagale'mo afa taonimo ohane'nanage'a muki taonimogi ae'a kaga ose'nae, huno avo'mo kae male'niye, hu'a ha pai'nae.

⁷ Ha pai'nageno ani gemo afiteno'ae'mo agete'a afi'naya vaya'aife'mo fala kino ge hu'nige'a e'a ali'a anupa hu'ama'i'nageno'ae'mo, hainu afina'mo kanefi'mo afole ai'niye, huno apafi ge'niye. ⁸ Agaemo Metelehamu taoniflagamo alino apateten'o'ae'mo, alagepa hutapa uteta hutapa kahauya hutapa ani mafa'nemo agetapa avateyo. Nagae'e'mo u'na mono hisuvafe'mo agetetapae'mo etapa naha paiyo, huno hapa pai'niye.

⁹ Ani gemo afite'apae'mo atale u'a agayana hogote'a yegemo haine ne'eya kotegati'mo age'naya kanefi'mo halate uno hogote'nige'a age'nageno uno saufa mafa'nemo mai'niya yate'mo hane'niye. ¹⁰ Hane'nige'a agete'apae'mo lusi kava hu'a apamogaga aime aime u'nae. ¹¹ Apakaemo nopi'mo hai'a anakayana mafa'ne'a'e ita'amo'mo Maliya'e'mo mai'na'age'a anakete'apae'mo apale'ya fai'ne'a ape hu'a Yesufe'mo mono hu'nae. Kesi'apifati'mo yaki'a goli yafanagi lusi monileti'mo miya nefaiya ya'mo ali'a atafi'mo kae'nageno alagepa atumo ne'aiya yanagi alagepa atumo ne'aiya uvelimogi hu'a ali'a ami'nae.

¹² Goti'a alagamuna kategati'mo hapa paino'ae'mo, Helotitegamo halate atagi netapa o'viyo, huno hapa pai'nige'a atale'a alu kateti'mo ko'apilegamo u'nae.

Apaune he'a Isipi kotegamo u'naya gemae

¹³ Apakaemo utageno Yosefe'a alagamuna age'niyana Ala kava ne'mo enisole ne'amo'mo, he tika mafa'ne'a'e ita'amo'e'mo anavalelika kaune heka Isipi kotegamo uvo. Heloti'a ani mafa'nemo amagisiyafe'mo kahauya nehianagi anavalelika uka Isipi kotegamo nagava mai'nege'nao kaha paino, huno ha pai'niye.

¹⁴ Yosefe'a aupati'mo he tino hani'ilagamo mafa'ne'a'e ita'amo'e'mo anavalelino Isipi kotegamo u'niye. ¹⁵ U'a mai'nageno'ae'mo Heloti'a ago fali'niye. Ani kava huno Ala kava ne'mo'a agaetegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo avayafati'mo hu'niya gemo afole ai'niye. Ani gemo'mo huno'ae'mo, *Nagaemo keya ae'na ge hu'nogeno mafa'ne'nimo Isipi kotegati'mo e'niye*, huno avo'mo kae male'niye.

¹⁶ Heloti'a agesa afi'niyana, agete'a afi'naya vaya'mogimo humi natete'a nagesasi hu'a u'nae, huno huteno lusi kava huno aipamo le'niye. Agaemo, Metelehamu taonifi'e Metelehamu haopalega'e'mo uteta hutapa muki ve mafa'ne anaga'mo lole kafugamo o'mai'nisaya ve mafa'ne anaga'mo apamagige'a faliyo, huno hapa pai'niye. Agaemo agete'a afi'naya vaya'mogimo ani afina'mo kanefi'mo afole ai'nigeta age'none, hu'a ha pai'naya ge'apie'mo agesa

afi'niya'mofe'mo ani gemo hu'niye. ¹⁷ Ani afina'mo Yelemaiya'mo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo avayafati'mo hu'niya gemo afole ai'niye. ¹⁸ Ina gemo'mo huno'ae'mo, Lama taonifati'mo apakemo ai'nage'a afi'nae. Yulagefa aige avi'ya huge hu'nage'a afi'nae. Leso'a mafa'ne anaga'ae'mo avi'ya huno apate'niye. Mafa'ne anaga'amo ago fali'naya'mofe'mo aipamo ali'a falu hu'a atesayafe'mo hu'nayana o'afi'niye, huno avo'mo kae male'niye.

Isipi kotegati'mo atagi ne'a Nasalasa taonifi'mo e'a mai'naya gemae

¹⁹ Heloti'a ago falitegeno'ae'mo Yosefe'a Isipi kotegamo mai'nen'ae'mo alagamuna ageyana Ala kava ne'mo enisole ne'amo afole ai'nigeno age'niye. ²⁰ Agaemo ha paino'ae'mo, mafa'nemo amagisayafe'mo hu'naya vaya'mo ago fali'nayanagi he tika mafa'neka'e ita'amo'e'mo anavalelika Isaleli kotegamo uvo, huno ha pai'niye. ²¹ Ha pai'nigeno Yosefe'a aupati'mo he tino mafa'ne'a'e ita'amo'e'mo anavalelino uno Isaleli kotegamo mai'niye.

²² Akaleyasi'mo afo'amo Heloti aimu'yale'mo mai'nen'ogaino ne'apate, hu'a hu'nageno Yosefe'a afiteno Yuta kotegamo uno maisiyafe'mo koli hu'niye. Alagamuna ageyana Yuta kotegamo uka o'maiyo, huno ha pai'nigeno afiteno'ae'mo Galeliya kotegamo uteno ²³ Nasalasa taonifi'mo uno mai'niye. Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi hu'apae'mo, Nasalasa vekae, hu'a agi aegae, hu'a hu'naya gemo afole aisiyafe'mo Nasalasa taonifi'mo uno mai'niye.

3

Yoni'a ani faleno ne'apateya vekamo'a aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

(Mk 1:2-8; Lu 3:1-18; Yo 1:19-28)

¹ Ani afina'mo ani faleno ne'apateya vekamo Yoni'a eno Yutiya kotegamo ka'me kote'mo mai'nen'ogaino aepa faino aeno hakalo huno hapa pai'niye. ² Hapa paino'ae'mo, Goti'a vaya'aite'mo yagaino apatesiya afina'mo alagi ago hogo hu'niyanagi lapaipamo alitapa afe leyo, huno hapa paino mai'niye. ³ Aiyeya'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a Yonife'mo ava gemo huno'ae'mo, Mago vekamo eno ka'me kotega mai'nen'ogaino Ala kava ne'mo esiya ka'mo valitapa ateyo. Esiya ka'mo api ka'mo valitapa ateyo, huno keya aeno ge nehiye,

huno avo'mo kae male'niye. ⁴ Yoni'a kukena'amo kamolu afumo ayokateti'mo alo hu'naya kukenamo vaiteno kamolu agufaleti'mo alo hu'naya mapalumo afafale'mo aeteno akenu'e kevekeve anu'e'mo neno mai'niye. ⁵ Asole vaya'mo alopa taonimo Yulusalemu taonifati'mo agaetegamo ege muki Yutiya kotegati'mo aluga aluga haopalegati'mo ege Yoneni ani'mo nelamiya haopalegati'mo ege hu'a e'nae. ⁶ Apakaemo e'a hosu kava'apie'mo ae'a hakalo hu'a ha pai'nageno Yoneni anipi'mo ani faleno apate'niye. ⁷ Asole Falasi mono vayanagi Satiyusi mono vayanagi hu'a ani faleno apatesiyafe'mo agaetegamo e'nageno apaketenoe'ae'mo, Nagalo'yave vaya'mogitapae, huno, Goti'a aipamo leno lapatesiya afina'mo ago afole aigefe nehianagi ina la'mo, afa'a faitapa kasalo paegae, huno lapa pai'niye. ⁸ Lapaipamo alitapa afe le'nisayana saufa kava'mo hutetapa alita nave liyo. ⁹ Lapakaemo, Emalehamu'a lagaiti lagingo netimo mai'niye, hutapa lapakesa o'afiyo. Goti'a mani yafapati'mo Emalehamu aginago'amo afa'a alino hamaleno apategaiye. ¹⁰ Ko'neleti'mo yosamo hafu'ya'a'e'mo heno halagatino atalesiyafe'mo ago alo huno male'niye. Agaemo muki yosamo'mo alagepa alagamo no'aesiyana ko'neleti'mo he'ya aino atafi'mo kaegaiye. ¹¹ Nagaemo lapaipamo alitapa afe le'naya kavatefe'mo ani'aletike'mo fale'na nelapatovanageno nagee nakame huno esiya vekamo'mo Goti Aote Auneme'aleti'e ataleti'e'mo ani faleno lapategaiye. Agee lokiya'amo'mo nagee lokiya'nimo ago aeno naga se'niya'mofe'mo afa ne'mo mai'ne'na ali'ya'amo ne'aluva veka'agana hu'na mai'novanage'na su'aleti'mo nofi'amo afa'a hakalu osegauve. ¹² Agaemo sipeti'amo ayapi'mo ali'niyanageno vitimo haleti'ya'amo sipetileti'mo haleteno ne'ya'amo alino no'afi'mo anupa huno maleteno haleti'ya'amo alino yu oseno neleya atafi'mo kaegaiye, huno hapa pai'niye.

Yoni'a Yesu'mo ani faleno ate'niya gemae
(Mk 1:12-13; Lu 3:21-22)

¹³ Ani afina'mo Yesu'a Galeliya kotegati'mo Yoni'a ani faleno atesiyafe'mo Yoneni anitegamo e'niye. ¹⁴ E'niya'monanafa Yoni'a ge huno atafauno atesiyafe'mo huno'ae'mo, Kageeke'mo ani faleka nategana'monanafa kagaemo nageetegamo e'nane, huno ha pai'nigeno'ae'mo ¹⁵ Yesu'a, he, ani kava'mo hane'niya'monanafa hemenimo kagaemo ge'nimo afa akame hugeta'ao. Ani kava hisu'ana muki Goti ge'amo akame huteta'a fatago kava'amo alita'a he tita'a ategau'ae, huno ha pai'nigeno'ae'mo Yoni'a, he kanalene, huno hu'niye.

16 Yoni'a Yesu'mo ani faleno atetegenoa'ae'mo Yesu'a anipati'mo hainene'egenoa'ae'mo koku'na'mo aino akaka vae'nigeno ageyana Goti Auneme'amo kaugo'yave namagana huno agaete'mo emine'nigeno age'niye. 17 Koku'napati'mo mago gemo huno'ae'mo, ani vekae'mo nagai'ni nahau nayamopafi'mo nahau'niya mafa'ne'nimo mai'niye. Agaefe'mo lusi kava hu'na amuse hu'na ne'atove, huno hu'niye.

4

Satani'a Yesu'mo amalageka hu'niya gemae
(Mk 1:12-13; Lu 4:1-13)

1 Yoni'a Yesu'mo ani faleno atetegenoa'ae'mo Goti aote Auneme'amo'mo Yesu'mo avalelino uno Nevo'a amalageka hisiyafe'mo ka'me kotegamo ate'niye. 2 Agaemo foti'a feluga'e hani'ilaga'e'mo ne'ya'mo o'neni mai'nigeno aga teno mai'niye. 3 Apamalageka nehiya ne'mo'a agaetegamo eno ava'yi huteno, Goti mafa'ne'amo mai'nisanana mani yafafe'mo, peleti mayamo alika hamalo, huka ha paiyo, huno ha pai'niye. 4 Yesu'a ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, vaya'mogimo peleti maya'age'mo ne'nisayana alagepa hu'a o'maigaya'monanafa Goti'a avayafati'mo muki hu'niya ge'amo afite'apae'mo alagepa hu'a maigae, huno ha pai'niye. 5 Nevo'a aote taonifi'mo avalelino uno alopa aote yatala mono no'mo nokato'mule'mo avalelino haino alino he tino ate'neni'ae'mo, 6 Goti mafa'ne'amo mai'nisana'mo'mo aeka lako aika asagauka aiyo. Mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, Goti'a enisole vaya'ae'mo, yagaitapa ateyo, huno hapa paiteno alino apatesige'a emi e'a katafausageno yafate'mo kaiyafi'mo okahaegaiye, huno hu'niya'mofe'mae, huno ha pai'niye. 7 Ha pai'niya'monanafa Yesu'a, mago'e huno mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, Ala kava ne'mo Gotitapimofe'mo amalageka osiyo, huno avo'mo kae male'niye, huno ha pai'niye. 8 Nevo'a halate yatala avefi'mo avalelino haino ate'neni'ae'mo muki ma mopafi hane'niya ya'amogi ala kini vaya'ai konagi mopagi konali ya'apimogi huno alino ave li'niye. 9 Ave liteno ha paino'ae'mo, nagaete'mo kale'ya fai'neka mono hisana'mo'mo muki mani ya'amo afa'a ali'na kamiguve, huno ha pai'niye.

¹⁰ Yesu'a, Sataniyo, huno, ataleka kaune ho. Mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, Ala kava netapimo Gotitapimofeke'mo mono hutetapa agaeke'mo akame hiyo, huno avo'mo kae male'niye, huno ha pai'nigeno ¹¹ Nevo'a ataleno u'nige'apae'mo enisole vaya'mogimo emi'e'a ha mae'nae.

Yesu'a Galeliya kotegamo uno ali'ya'amo aepa faino aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

(Mk 1:14-15; Lu 4:14-15)

¹² Mago vaya'mogimo, Yoni'a ago kalavusi hu'a ate'nae, hu'a hu'nageno Yesu'a afiteno'ae'mo ani haopalegati'mo ataleno Galeliya kotegamo u'niye. ¹³ Agaemo Nasalasa taonifi'mo uno o'mai'nifa Galeliya kotega ani kotu agi'nale'mo hane'niya taonimo Sepalani kote'e Nafatalai kote'e'mo hane'niya taonimo Kapeneyamu taonifi'mo uno mai'niye. ¹⁴ Aiyeya'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a hu'niya gemo afole aisiyafe'mo uno mai'niye. Aiyeya'a huno'ae'mo,

¹⁵ Alopa kani'amo'mo Sepalani ko'e Nafatalai ko'e'mo hane'niya haopalegamo solovala ani'mo mugagayaga faliga Yoneni ani'mo nelamiya haopalega Galeliya kotega alu nofi vaya'mo mai'naya vaya'aitegamo aeno ha le'nige'a age'nae. ¹⁶ Ha le ya'mo'a hani hu'niya yapi'mo mai'naya vaya'aitegamo aeno ha le'nige'a age'nae. Nefaliya aune kava'mo'a apakenopale'mo kino apati kae'nige'a hani hu'niya yapi'mo mai'naya vaya'aitegamo aeno ha le'niye,

huno avo'mo kae male'niye. ¹⁷ Yesu'a ani haopalegamo uno aepa faino aeno hakalo huno hapa paino'ae'mo, Goti'a vaya'aite'mo yagaino apatesiya afina'mo ago hogo hu'niyanagi lapaipamo alitapa afe leyo, huno hapa paino mai'niye.

Yesu'a lole'e lole'e vaya'aife'mo keya aeno ge hu'niya gemae

(Mk 1:16-20; Lu 5:1-11)

¹⁸ Yesu'a Galeliya kotega ani kotu agi'nale'mo uneno nehuno'ae'mo anakeyana lole konagala'mo noyame ne'ali'a vekala'mo mai'na'ageno anake'niye. Mago vekamo agi'amo Saimoni'a mago alu agi'amo Pita'e konaga'amo agi'amo E'nalu'e'mo umenimo ani kotupi'mo yaga au'ana ne'mala'ageno anake'niye. ¹⁹ Yesu'a, Noyamemo ne'ali'a kava hutana vaya'mo apavalelitana nagaetegamo esa'afe'mo ali'na lanaya malegauvanagi etana nakame hi'ao, huno hana pai'niye. ²⁰ Malage hu'ana umeni'animo

atale'ana e'ana akame hu'na'ae. ²¹ Akame hu'na'ageno Yesu'a uno anakeyana mago alu lole konagala'mo Sepeti mafa'nela'mo Yemisi'e agana'amo'mo Yoni'e'mo sipifi'mo mai'na'ageno anake'niye. Anakaemo afo'animo'e'mo umenimo ali'ana alagepa neha'ageno ²² Yesu'a keya aeno ge hu'nige'anae'mo malage hu'ana sipi'e afo'animo'e'mo atale'ana e'ana akame hu'na'ae.

Yesu'a kaita hapau'niya vaya'mo alino hapageno apatege Goti gemo aeno hakalo huno hapa paige huno mai'niya gemae (Lu 6:17-19)

²³ Yesu'a Galeliya haopalegamo umenitata huno muki Yu vaya'ai mono nopi'mo alino apaya malege Goti'a yagaino apatesiya kavafe'mo alagepa faigoko gemo aeno hakalo huno hapa paige muki alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'e muki hosu apakufamo kali'niya vaya'e'mo alino alagepa huno apatege huno mai'niye. ²⁴ Ani kava hu'niya ava gemo'a muki Siliya kotegamo aino atagu faeno uneno hu'nige'a afite'apae'mo muki alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vayanagi lusi apakafu nekiya vayanagi hosu apaune vaya'mo apaipafi'mo mai'naya vayanagi hafosa ne'apamagiya vayanagi kanage kanaga osu'a ne'maiya vayanagi hu'a agaetegamo apavaleli e'a apate'nageno alino alagepa huno apate'niye. ²⁵ Muki asole vaya'mo Galeliya haopalegati'mo ege Nekapolisi haopalegati'mo ege Yulusalemu taonifati'mo ege Yutiya haopalegati'mo ege Yoneni ani'mo muga faliga haopalegati'mo ege hu'a e'a akame hu'nae.

5

¹ Asole vaya'mo ete ete hu'nageno Yesu'a apaketeno'ae'mo avefi'mo haino itopale mai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo agaetegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo ² aepa faino alino apaya male'niye.

Alagepa hu'a ne'maiya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae (Lu 6:20-23)

³ Hapa paino'ae'mo, launelametefe'mo kagemi yatimo ageta o'male'nona vaya'mo mai'none, hu'a apakesa ne'afisaya vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo hai'a mai'nageno muki ya'amo apakai'api ya'mo hane'niya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. ⁴ Goti'a yulagefa ne'aiya vaya'ai apaipamo alino falu huno apategaiya'mofe'mo aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. ⁵ Himu'namu

kava'mo osu'a yagu yaga kava'mo hu'a ne'maiya
 vaya'mogimo muki afo'apimogi ya'mo mafa'ne'apimogimo
 ne'aliya kava hu'a muki ma mopamo aligaya'mofe'mo
 Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a
 apamogaga aigae. ⁶ Goti fatago kava'ae'mo apaka neteya
 vaya'mo alino apamisige'a ne'a apamu hugaya'mofe'mo
 Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a
 apamogaga aigae. ⁷ Goti'a alu vaya'aife'mo hapau hu'a
 apatete'a hapa ne'maya vaya'aife'mo hau huno apateteno
 hapa maegaiya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a
 mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. ⁸ Yaveyave
 apaipa vaya'mogi Goti'mo afa'a agegaya'mofe'mo
 aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga
 aigae. ⁹ Goti'a ali'a nanu ae'a ne'apataya vaya'aife'mo
 hapa paino'ae'mo, mafa'ne'nimo mai'nae, huno hapa
 paigiya'mofe'mo aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a
 afa'a apamogaga aigae. ¹⁰ Fatago kava'apilefe'mo apaini
 hu'a ne'apatage'a mai'naya vaya'mogimo Goti'a yagaino
 ne'apateya kegi'yafi'mo hai'a mai'nageno muki ya'amo
 apakai'api ya'mo hane'niya'mofe'mo Goti aulagale'mo
 alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae.
¹¹ Nagaetefe'mo hu'a faipa hu'a lapatege apaini hu'a
 lapatege lapakaefe'mo aigofe gemo hu'apae'mo, ani hosu
 kava'mo nehae, ina hosu kava'mo nehae, hu'a nehisyana
 Goti aulagale'mo alagepa hutapa mai'nayanagetapa afa'a
 lapamogaga aigae. ¹² Alopa miyatapimo koku'napi'mo
 lapate'niya miyatapimo aligaya'mofe'mo lapaipafi'mo
 alagepa hutapa lapamogaga aiyo. Apakaemo hogote'a
 ani agufa kava'mo hu'a mai'naya vaya'mogimo Gotitegati
 gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aife'mo
 apaini hu'a apate'naya'mofe'mo lapamogaga aiyo.

*Hagegana hutapa maige ha le yakana hutapa maige
 hu'naya vaya'mogitapae'mo hu'niya gema*
 (Mk 9:50; Lu 14:34-35)

¹³ Lapakaemo ma mopafi vaya'ai hage'apigana hutapa
 mai'nae. Mai'naya'monanafa hagemo'mo haga nehiya
 ya'amo hano hisiyana haiya kava huno halate haga nehiya
 ya'amo alino hamalegaiye. Ali'ya'amo ohanegaiya'mofe'mo
 ali'a yaga au'a atale'nage'a ani hagele'mo apaiyaleti'mo ae'a
 umenitata nehae.

¹⁴ Lapakaemo ma mopafi vaya'ai ha le ya'apigana hutapa
 mai'nae. Mago taonimo avefi'mo ki male'nisaya taon-
 imo'mo fala kino ohanegaifa afole yate'mo hane'nisige'a
 aageae. ¹⁵ Vaya'mogimo lamufi'mo kani ae'a kaete'apae'mo

paketimo afe'alumelaga no'malafa hi'yalamuteke'mo male-nageno muki ani nopi'mo mai'naya vaya'mo alagepa huno aeno ha leno ne'apatege'a age'a ha le'a ne'maiye. ¹⁶ Ani kava hutapa vaya'ai apaulagale'mo kanitapimo aetapa ha lege'apao alagepa kavatapimo agete'apae'mo koku'napi afo-tapimo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ateyo.

Ke'aepa ge'ae'mo ava gemo hu'niya gemae

¹⁷ Lapakaemo nagaefe'mo, agaemo Mosese ke'aepa ge'e Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai ge'api'e'mo alino atalesiyafe'mo e'niye, hutapa lapakesa o'afiyo. Ali'na atalesuvafe'mo o'me'nofa ali'na afole ai'na atesuvafeke'mo e'nove. ¹⁸ Lama ge lapa nepauve, huno, Ke'aepa gemo'mo aise ya'atomogi alagena ya'mo magoke ya'atomogi huno alagi hano osuno afa'a haneme haneme ne'visigeno koku'na'e mopa'e'mo hano hugiye. Hogoteno muki ke'aepa ge'amo afole aite afole aite huno afole aino hano hugiye. ¹⁹ Inagi mago ne'mo'a henaga ke'aepa gefati'mo mago aise gemo amagino ataleteno vaya'mogi amagi'a atalesayafe'mo alino apaya malesiyana Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo ina agufa ne'mo maigiye. Maigiya'monanafa mago ne'mo'a ke'aepa gemo akame nehuno'ae'mo vaya'mogi akame hisayafe'mo alino apaya male'nisiyana Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo ala ne'mo maigiye. ²⁰ Nagaemo lapa pai'nae'mo, fatago kavatapimo'mo ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'ai fatago kava'api'e Falasi mono vaya'ai fatago kava'api'e'mo alagi aeno o'agasesiyana Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo faletutapa ohaigae, huno hapa pai'niye.

Apaipamo neleya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Lu 12:57-59)

²¹ Akeya'vilaga vaya'mogimo hu'apae'mo, *Vaya'mo kamiti o'apamagiyo*. Mago ne'mo'a mago vekamo kamiti amagisige'apae'mo agoti hu'a ategae, hu'a hu'nagetapa ago afi'nae. ²² Afi'naya'monanafa nagaemo hu'nae'mo, mago ne'mo'a agaetegamo hosu kava'mo osu'nisiya konaga'amofe'mo aipamo leno atesiyana agoti huno ategaiye. Mago ne'mo'a konaga'amofe'mo, nagi'naga vekae, huno hu'nisiyana kanisole vaya'aitegamo avalelino uno alino he tino ategaiye. Mago ne'mo'a konaga'amofe'mo, faipa nagi'naga vekae, huno hu'nisiyana ata kopi'mo u'a nelamiya kate'mo ne'viye.

²³ Ani gemo hane'niya'mofe'mo Goti'mo ofalinimo amisanafe'mo hi'yalamute'mo male'nekae'mo,

konaga'nimo'a nagaefe'mo hosu aipamo kalino ne'nate, huka kagesa ne'afisanana ²⁴ ofalini hi'yalamuteti'mo ataleka uka hogoteka alika kao ya'mo hutetana magoke lanaipa lanakesamo alitetana atagi negeka eka ofalinimo amiyo. ²⁵ Mago ne'mo'a, agoti hu'na kategesuve, huno hisigekae'mo malage huka alika alagepa huka alika fako huka ato. Agotile'mo kavalelino o'u'nisigekaeke'mo kategamo ne'utanae'mo malage huka alika alagepa huka ato. Fiku yanageno kavalelino uno alino fako huno ne'apateya ne'mo ayapi'mo katesigeno alino fako huno ne'apateya ne'mo'a kavalelino uno ati vekamo ayapi'mo katesigeno ati vekamo'a alino kalavusi huno kategaiye. ²⁶ Lama ge kaha nepauve, huno, anonakalefe'mo alagi maleka hano osisana'mo'mo afa'a ataleka o'ugane.

Kumai kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

²⁷ Mago vaya'mogimo, *Kumai kava'mo osiyo*, hu'a hu'nagetapa ago afi'nae. ²⁸ Mani gemo ago hu'naya'monanafa hemenimo nagaemo lapa pai'nae'mo, Mago vekamo'a a kanomo ageteno'ae'mo ha'ye nehisiyana aipafi'mo ani a kano'e'mo kumai kava'mo hu'niye. ²⁹ Lamaga lapaulagamo'mo lapayate ali'nisigetapa hosu kava'mo nehisiyana alita katitapa ataleyo. Lapakufafati'mo magoke yatapimo alitapa atalesayana ata kopi'mo o'visayana kanale hugiya'monanafa hosu kava'mo nehisageno muki lapakufa'a'e'mo alino ata kopi'mo yaga auno lapatalesigeno'ae'mo hosugiye. ³⁰ Lamaga lapaya'mo'a lapayate ali'nisigetapa hosu kava'mo nehisiyana heta hatagautapa ataleyo. Lapakufafati'mo magoke yatapimo alitapa atalesayana ata kopi'mo o'visayana kanale hugiya'monanafa hosu kava'mo nehisageno muki lapakufa'a'e'mo alino ata kopi'mo yaga auno lapatalesigeno'ae'mo hosugiye.

³¹ Akeya'vilaga vaya'mogimo, *Mago vekamo'a a'amo ha faino atalesiyafe'mo huno'ae'mo hapa fai'a ne'apatalaya avo'mo kaeno amiteno hafaino ataleno, hu'a hu'nae.*

³² Mani gemo hu'naya'monanafa hemenimo nagaemo hu'nae'mo, mago vekamo'a a'amo'mo kumai kava'mo osu'nisiya a kanomo ha faino atale'nisiyana kumai kava'mo hisiyafeke'mo ha faino atalegaiye. Ani kava huno mago ne'mo'a ha faino atale'nisiya a'mo ali'nisiyana kumai kavake'mo nehiye.

Gotitegati'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo, huno hu'niya gemae

³³ Akeya'vilaga vaya'mogimo mago'e gemo hu'apae'mo, Gotitegati'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa hisaya gemo amagitapa o'ataletapa alagi akame hiyo, hu'a hu'nagetapa ago afi'nae. ³⁴ Mani gemo hu'naya'monanafa hemenimo nagaemo lapa pai'nae'mo, Gotitegati'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo. Koku'napi'mo Goti'a fai mai'nenoyagaino ne'apateya aimu'yamo hane'niya'mofe'mo muga anaga koku'nategati'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo. ³⁵ Ma mopafi'mo Goti'a aiyamo aeno ne'maiya mopamo hane'niya'mofe'mo ma mopaleti'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo. Yulusalemu taonimo hogote kini ne'mo taoni'amo hane'niya'mofe'mo Yulusalemu taonifati'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo. ³⁶ Lapakaemo anupa lapayokapati'mo magoke lui lapayokamo afa'a alitapa afole aitapa o'atege kalono lapayokapati'mo magoke anupa lapayokamo afa'a alitapa afole aitapa o'atege hugaya'mofe'mo lapanileti'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo. ³⁷ He, nehutapae'mo he'ageke'mo hiyo. Ha'ao, nehutapae'mo ha'ao'ageke'mo hiyo. Mago'e hutapa hosu agufa gemo nehaya gemo alagi hosu netegati'mo ne'e.

*Hosu kava'mo anonatapile'mo mago'e hutapa halate hosu kava'mo osiyo, huno hu'niya gemae
(Lu 6:29-30)*

³⁸ Akeya'vilaga vaya'mogimo, Mago ne'mo'a kaulagamo aino apalo atisigekae'mo ani kava huka agae aulagamo aika apalo atiyo. Kave'mo aino atafaisigekae'mo ani kava huka agae ave'mo aika atafaiyo, hu'a hu'nagetapa ago afi'nae. ³⁹ Mani gemo hu'naya'monanafa hemenimo nagaemo lapa pai'nae'mo, Lapakaetegamo hosu kava'mo hisagetapae'mo afa'a maiyo. Mago ne'mo'a lapakalامتale'mo lapamagisigetapae'mo magokayaga lapakalامتamo aita afe letapa amigeno lapamagino. ⁴⁰ Mago ne'mo'a siotitapimo alisiyafe'mo huno'ae'mo, agoti hu'na lapategesuve, huno hisigetapae'mo alapa saketitapi'e'mo asagitapa amiyo. ⁴¹ Mago gamani ne'mo'a huno'ae'mo, ku'nile'mo naha maeta alitapa kofilitutapa mago afafale'mo nateyo, huno hisigetapae'mo ku'amo ha maetapa alita kofilita utapa atetapae'mo halate mago'e hutapa alitapa kofilita utapa mega afagi'ale'mo ateyo. ⁴² Mago ne'mo'a huno'ae'mo, mago ya'mo namiyo, huno lapafi gesigetapae'mo afa amiyo. Mago ne'mo'a mago yafe'mo huno'ae'mo, yoka namiyo, huno lapafi gesigetapae'mo lapakame'ya o'amitapa afa amiyo.

Kame vayatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino, huno hu'niya gemae

(Lu 6:27-28,32-36)

⁴³ Akeya'vilaga vaya'mogimo hu'apae'mo, lapaopale'mo mai'naya vaya'aife'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'ninagetapa kame vayatapie'mo olapau'ninagetapa lapaini hutapa apateyo, hu'a lapa pai'nagetapa ago afi'nae. ⁴⁴ Lapa pai'naya'monanafa hemenimo nagaemo, kame vayatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. Hu'a faipa hu'a lapatesaya vaya'aife'mo, Goti'a lapa maeno, hutapa hapa paiyo. Lapakaefe'mo alagi ohapau'nisiya vaya'aitegamo alagepa kava'mo hiyo. Lapakaetegamo hosu kava'mo hute'a apaini hu'a nelapatesaya vaya'aife'mo nunumu hutapa apateyo. ⁴⁵ Lapakaemo koku'napi Afotapimokana hutapa maisayafe'mo ani agufa kava'mo hiyo. Agaemo hosu vaya'aitega'e alagepa vaya'aitega'efe'mo, yegemo lo, huno nehigeno'ae'mo apakaete'mo yegemo nele. Agaemo fatago kava'mo nehaya vaya'aitega'e fatago kava'mo nosaya vaya'aitega'efe'mo ko'mo aiyo, huno nehigeno'ae'mo apakaete'mo ko'mo ne'aiye. ⁴⁶ Apakaemo lapakaefe'mo hapau apayamopafi'mo nehapausiya vaya'aifeke'mo lapau lapayamopafi'mo nelapausiyana na agufa miyatapimo aligae. Takesi moni ne'aliya vaya'mogimo ani agufa kava'mo nehae. ⁴⁷ Konagatapieke'mo ge apamamaetapa alitapa falu fala hutapa apatetetapae'mo haiya kava higetapa mago vaya'mo aetapa ne'apakasae. Ha'ao, malaga vaya'mogimo ani agufa kava'mo nehae. ⁴⁸ Koku'napi Afotapimo'a alagepa kava'age'mo nehaya kava hutapa alagepa kava'age'mo hutapa maiyo, huno hapa pai'niye.

6

Afa'a hapa mae'a ne'apamiya kavafe'mo ava ge hu'niya gemae

¹ Ehetapiye, hu'na, Vaya'mogimo lapakesayafe'mo apaula-gale'mo vaya'mo hapa maesaya agufa kava'mo osiyo. Hisageno'ae'mo koku'napi afotapimo'a miyatapimo olapamigiye.

² Ae'a ati nekaya vaya'mogimo kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo apamisayafe'mo pikuli nehaya vaya'aife'mo hapa pai'apae'mo, hogoteta utapa pikulimo hiyo, hu'a hapa nepaiye. Pikulimo hu'nage'apae'mo vaya'mogi ala apaki'apimo apamisayafe'mo mono nopi'mofi kategamofi hu'a kagemi ya'api ohane'niya vaya'mo ali'a ne'apamiye. Ani kava osiyo. Lama

ge lapa nepauve, miya'apimo ago ali'nae. ³ Ani kava'mo nehaya'monanafa kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo apamigefe'mo nehisageno'ae'mo hoga lapaya'mo'mo lamaga lapaya'mo'a hisiya kavafe'mo o'ageno. ⁴ Afotapimo'a fala kitapa apamisaya kavatapimo ageteno'ae'mo muki vaya'ai apaulagale'mo miyatapimo lapamigiye.

Mani gemo hutapa nunumu hiyo, huno hu'niya gemaē
(Lu 11:2-4)

⁵ Ae'a ati nekaya vaya'mogimo muki vaya'mogi apake-sayafe'mo muki mono nopi'mo he ti'a mai'ne'a nunumu huge u e'a nehayatega'e'mo he ti'a mai'ne'a nunumu huge nehae. Ani kava hutapa nunumu osiyo. Lama ge hu'nae'mo, miya'apimo ago ali'nae. ⁶ Nehaya'monanafa Afotapimofe'mo nunumu hugefe'mo notapifi'mo haitapa kitamo ki male'netapa fala kino ne'maiya nefeke'mo nunumu hiyo. Afotapimo'mo fala kita nehaya kavatapimo ne'ageya ne'mo'a muki vaya'ai apaulagale'mo miyatapimo lapamigiye. ⁷ Goti ge'amo alagi no'afiya vaya'mogimo muki afina'mo magoke agufa ge'age'mo huli huli'a ne'u'apae'mo, muki afina'mo nehuna gemo afa'a afigiye, hu'a apakesa ne'afiye. Ani kava hutapa nunumu osiyo. ⁸ Apakaekana hutapa o'maiyo. Lapakaemo hogotetapa afotapimofe'mo kafu hisaya kavafe'mo ge hutapa afi oke'nageno'ae'mo ago age'niye.

⁹ Lapakaemo nunumu hugefe'mo ina ge hutapa hiyo, koku'napi Afotimogae, hutapa, kagikamo alagepa huno kaote hane'niyanage'a ali'a asaga hisaya kava'mo hane'niye. ¹⁰ Vaya'aite'mo yagaika apatesana kavakamo afole aino. Muki koku'napi vaya'mogimo kahau'niya kavakamo akame nehaya kava hu'a ma mopafi vaya'mogimo kahau'niya kavakamo akame hiyo. ¹¹ Hemenimo nesuna ne'ya'mo lamiyo. ¹² Lagaetegamo hosu kava'mo nehaya vaya'aife'mo afa'a ateyo, huta nehuna ge huka lagaemo kagaetegamo hosu kava'mo nehisanagekae'mo afa'a ateyo, huka huvo. ¹³ Lamalageka hisiya kavategamo lavalelikuka olateka hosu kavategati'mo alika aika atagineka lategeta eno. Kagaika himamukaleti'e ha le konali yakaleti'e'mo yagaika ne'apatane. He, lama ge.

¹⁴ Apakaemo lapakaetegamo hosu kava'mo nehaya vaya'aife'mo, kanalenagi afa'a ateyo, hutapa hapa paisageno'ae'mo koku'napi Afotapimo'mo ani agufa gege'mo huno lapakae hosu kavafe'mo afa'a ateyo, huno

lapa paigiya'monanafa ¹⁵ alu vaya'ai hosu kava'apimo alitapa o'atalesayana ani kava huno Afotapimo'mo hosu kavatapimo afa'a alino o'atalegaiye, huno hapa pai'niye.

Ne'ya'mo mo nesiya kavafe'mo hu'niya gemae

¹⁶ Ae'a ati nekaya vaya'mogimo ne'ya'mo o'ne'a mosi'a mai'ne'apae'mo ne'ya'mo mo nesiya kava'apimo ali'a apave lisayafe'mo hosu apaugosamo nekaliye. Lama ge lapa nepauve, miya'apimo ago ali'nae. Ne'ya'mo mositapa mai'netapae'mo hosu lapaugosamo okaliyo. ¹⁷ Ne'ya'mo mositapa mai'netapae'mo uvelimo alitapa lapakenopafi'mo faletetapae'mo lapaugosafi'e'mo faleyo. ¹⁸ Vaya'mogimo, ne'ya'mo o'ne'a mosi'a mai'nae, hu'a osisayafe'mae. Afo-tapimo'mo fala kino mai'niya ne'mo'a lapakaemo fala nekiya kavatapimo ageteno'ae'mo muki vaya'ai apaula-gale'mo miyatapimo lapamigiye.

Alagepa ya'apimo age'a alu ai ne'malaya kavafe'mo hu'niya gemae

(Lu 12:33-34)

¹⁹ Alagepa kagemi yatapimo ma mopafi'mo agetapa alita alu ai o'maleyo, kafamo'mo hatagauge o'ani'ya faige kumaya vaya'mogi no'mo ae'a yaki'a kumaya'mo alige hugae. ²⁰ Alagepa kagemi yatapimo agetapa koku'napike'mo alu ai maleyo, kafamo'mo ohatagauge o'ani'ya ofaige kumaya vaya'mogi no'mo ae'a yaki'a kumaya o'alige hugae. ²¹ Alagepa yatapimo agetapa alu ai ne'malaya kotegage'mo lapaipa lapakesamo haino nehane.

Apakupi'mo kani aeno ha neleya kavafe'mo hu'niya gemae
(Lu 11:34-36)

²² Lapaulagamo lapakupi lamugana huno hane'niye. Lapaulagamo'mo ageno alagepa huno ne'agesiyana lapakupi'mo aeno ha lesigeno ha le ya'mo havaiteno hane-gaiye. ²³ Lapaulagamo'mo hosu kava'mo huno ne'agesiyana lapakupi'mo hani husigeno hani ya'mo'a havaiteno hane-gaiye. Lapakupi'mo aeno ha nolesiyana lusi kava huno hani hu'niya ya'mo lapakupi'mo nehane.

Kagemi yafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Lu 16:13; 12:22-31)

²⁴ Mago ali'ya'mo ne'alisiya vekamo'a lole ali'ya aepa vekala'anite'mo afa'a ali'ya o'aligiye. Agaemo mago alu ali'ya aepa nefe'mo ohau'nisigeno mago alu nefeke'mo hau ayamopafi'mo hau'nisigeno ge'amo afiteno alu ali'ya aepa nefe'mo ohau'nisigeno akame'ya amigiye. Lapakaemo ani kava hutapa Goti ali'ya'e ma mopafi ali'ya'e'mo afa'a o'aligae.

²⁵ Inagi ma mopafi maisaya kavafe'mo, na ne'ya'mo negaune, hutapa huge na ani'mo negaune, hutapa huge na kukenamo lagufale'mo alita vaigune, hutapa huge hutetapa lapakesa ala'amo afitapa lapausoli osiyo. Ofalitapa afa'a ne'maiya kavake'mo hogote kava'mo hane'nigeno ne'ya'mo henaga ya'mo hane'niye. Lapakufage'mo hogote ya'mo hane'nigeno kukenamo henaga ya'mo hane'niye. ²⁶ Haleli u'e'a nehaya nama anaga'aife'mo lapakesa afiyo. Nama anaga'mogimo avina ya'mo ohakalege hoy'a'apifati'mo ne'ya'mo o'alige ne'ya'mo ali'a no'apifi'mo alu ai o'malege nehaya'monanafa koku'napi afotapimo'mo ne'ya'apimo afa'a ne'apamiye. Lapakaemo nama anaga'mo ago aetapa apaka setapa hogote vaya'mo mai'nae. ²⁷ Lapakaepati'mo ina la'mo hausoli huteno agesa ala'amo ne'afisiyana afa'a maisiyafe'mo aise afina'mo mago'e huno alino yatala huno ategaiye.

²⁸ Na kava higetapae'mo kukenatapimo alisayafe'mo lapausoli hutetapa lapakesa ala'amo ne'afiye. Kahaufilaga kahaumo'mo ause neheya kavafe'mo lapakesa afiyo. Kahaumo'a ali'ya'mo o'alige kukenamo alo osuge nehia'monanafa afa'a nehage. ²⁹ Nehageya'monanafa ausemo'a ala ne'apimo kini vekamo Salomoni'a vaino ali'niya kukena'amo ago aeno agase'niye. ³⁰ Inagi Goti'a kahaufilaga kahaumo hemenimo hane'niyanageno egamo ata lesiya kahaumo ausemo alino vaino ne'ateya'mofe'mo kukenatapimo mago'e huno lapamigiye. Gotifeke'mo laha maegaiye, hutapa aise'amo lapakesa afitapa fatago nehae. ³¹ Lapakaemo, haiyateti'mo ne'yatimo aliniteta negaune, hutapa huge, haiyateti'mo anitimo hefitana negaune, hutapa huge, haiyateti'mo kukenatimo alita vaigune, hutapa huge hutetapa lapausoli hutetapa lapakesa ala'amo o'afiyo. ³² Malaga vaya'mogimo mani yafe'mo hapa'ye nehige'apae'mo kahauya hu'a mai'nae. Koku'napi afotapimo'mo ofalitapa afa'a maisayafe'mo ne'yatapi'e kukenatapi'e'mo alisaya yatapimo hane'niye, huno ago age'niye. ³³ Lapakaemo hogotetapa Goti'a yagaino ne'apateya vayapi'mo haitapa maige fatago kava'amo alige hutapa maisayafe'mo kahauya hiyo Goti'a muki ya'mo ma mopafi maisaya ya'mo magokepi'mo lapamigiya'mofe'mae. ³⁴ Lapamigiya'mofe'mo egamo afole aisiya kavafe'mo lapausoli hutetapa lapakesa ala'amo o'afiyo. Ega afinafe'mo agai'a yafeke'mo agesamo afigiye. Hemenimo afole ne'aiya hanageke ya'mo haine.

Ali'a fako hu'a ne'apataya kavafe'mo hu'niya gemae
(Lu 6:37-38,41-42)

¹ Goti'a kavatapimo alino fako huno olapatesiyafe'mo alu vaya'ai kava'apimo alitapa fako hutapa o'apateyo. ² Haiya kava hutapa vaya'ai kava'apimo alitapa fako hutapa ne'apatesafi ani agufa kavake'mo huno alino fako huno lapategaiye. Na agufa kavateti'mo alitapa fako hutapa ne'apatesafi ani agufa kavake'mo huno alino fako huno lapategaiye. ³ Na kava higetapae'mo konagatapimo aulagafi'mo afaya'mo hane'nigetapa ne'agaya'monanafa lapaulagafi'mo latapa yakefamo hane'niya ya'mo no'agae. ⁴ Latapa yakefamo lapaulagafi'mo hane'niya'monanafa na kava higetapae'mo konagatapie'mo, kaulagafati'mo afaya'mo ali'na atalegauve, hutapa nehae. ⁵ Aetapa ati nekaya vayane, hu'na, alagepa hutapa agetetapa konagatapimo aulagafati'mo afaya'mo alitapa atalesayafe'mo hogotetapa lapaulagafati'mo latapa yakefamo alitapa akaitapa ataleyo. ⁶ Gotitegati'mo aote ya'mo alitapa kalamo o'apamiyo. Lapakaemo alope miyateti'mo miya nefaiya sesumo alitapa yaga autapa afu anaga'mo o'apamiyo, fiku apaiyaleti'mo ae'a latapaite'a lapaegae.

Nunumu hisuna kavafe'mo hu'niya gemae
(Lu 11:9-13)

⁷ Ge hutapa afi nekegeno'ao afa'a alino lapamigiyanagi. Kahauya hiyo agetapa ava tegayanagi. ⁸ Hakalu hakalu nehigeno'ao kitamo yakino lapategaiyanagi. Muki vaya'mogi Gotife'mo ge hu'a afi nekaya vaya'mogimo afa'a aligae. Kahauya nehaya vaya'mogimo age'a ava te'a aligae. Hakalu hakalu nehaya vaya'mo fale'a haisayafe'mo kitamo yakino apategaiye.

⁹ Lapakaepati'mo mago mafa'nemo'a afo'amofe'mo, mayamo alika namiyo, huno afi nekesigeno'ae'mo afo'amo'mo mago yafa'mo alino amigifiye. ¹⁰ Inagi mago noyame alika namiyo, huno afi nekesigeno'ae'mo afo'amo'mo nagalo'yavemo alino amigifiye. Ha'ao, alino o'amigiye. Lapakaemo mafa'netapimo mago hosu ya'mo alitapa no'apamiye. ¹¹ Lapakaemo hosu vaya'mo mai'naya'monanafa mafa'netapimo alagepa yake'mo alitapa ne'apamiya kava huno koku'napi afotapimo'mo mago'e huno aeno lapaka seno mai'nen'ae'mo ge hu'a afi nekaya vaya'mo alagepa ya'mo alino apamigiye. ¹² Mosese ke'aepa ge'e Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai gemo'e'mo aepa'amo'mo huno'ae'mo, lapakaitapimo na agufa kavafe'mo lapau'nisifi ani agufa kavake'mo hutapa muki vaya'aitegamo hiyo.

Lole katalafe'mo hu'niya gemae
(Lu 13:24)

¹³ Alino apago'ya lagauno apatalesiya kate kipa'mo alopa kipa'e alopa ka'e'mo hane'nige'a muki asole vaya'mo ani kate'mo ne'vaya'mofe'mo aise kipapi'mo haitapa faleyo. ¹⁴ Afa'a maisaya ya'mo alisaya kate kipa'mo aise kipa'mo hane'nigeno lokiya ka'mo hane'nige'a magoke magoke vaya'mogige'mo ha ha hu'a kahauya hu'a age'a ava netae, huno hapa pai'niye.

Yosae'mo aeno kalafefa ge hu'niya gemae
(Lu 6:43-44; 13:25-27)

¹⁵ Aigofe vaya'mogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aife'mo ehetafiye. Apakaemo sipisipi agufamo he'a kalopae'a apakufale'mo vaili'ne'a ne'aya'mofe'mo afela kalamo'mo vaya'mo nehapaeya kalagana hu'a mai'nae. ¹⁶ Apaipafati'mo alagamo ne'aesigetapa apaketetapae'mo, haiya agufa vaya'mo mai'nafi, hutapa apakegae. Aufe yosamo'mo haga nehiya nofi alagamo afa'a ne'aefiye. Hosu kahaumo'a haga alagamo afa'a ne'aefiye. Ha'ao. ¹⁷ Alagepa yosamo'mo alagepa alaga'age'mo ne'ae. Hosu yosamo'mo hosu yosa alaga'age'mo ne'ae. ¹⁸ Alagepa yosamo'mo hosu yosa alagamo afa'a o'aegaiye. Ani kava huno hosu yosamo'mo alagepa yosa alagamo afa'a o'aegaiye. ¹⁹ Muki yosa'amo alagepa alagamo no'aeya yosamo ago he'ya aite'a ali'a atafi'mo yaga au'a nekae. ²⁰ He, apaipafati'mo alagamo ae'nisigetapa apaketetapae'mo haiya agufa vaya'mo mai'nafi hutapa apaketapa aeto hugae.

²¹ Muki vaya'mogimo nagaefe'mo hu'apae'mo, ala kava nene, ala kava nene, hu'a nehaya vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo afa'a fale'a ohaigaya'monanafa koku'napi afo'nimo'mo hau'niya kava'age'mo nehaya vaya'age'mo afa'a fale'a haigae. ²² Ani alopa afina'mo afole ne'aisige'apae'mo asole vaya'mogimo nagaefe'mo, Ala kava nene, Ala kava nene, hu'a, kagikaleti'mo Goti ge'amo aeta hakalo huta hapa opai'nopiye. Kagikaleti'mo vaya'ai apaipafati'mo hosu apaune vaya'mo alita hapa faita o'apatale'nopiye. Kagikaleti'mo asole no'agaya aune kava'mo osu'nopiye, hu'a naha paisage'nae'mo, ²³ hosu kava nehaya vayanage'na alagi olapake'novanagi nagaetegati'mo ago ataletapa lapaune heyo, hu'na hapa paiguve.

Lole vekala'moganimo no'mo ki male'na'a kavafe'mo anava gemo hu'niya gemae

(Lu 6:47-49)

²⁴ Ani kavafe'mo hu'nae'mo, muki vaya'mogimo mani hapa nepauva gemo afite'a akame nehaya vaya'mogimo mago afiteno age'niya vekamo'a no'amo alopa yafate'mo faino ateteno ki male'niya vekagana hu'a mai'nae. ²⁵ Ko'mo aige ani'mo hege yasimo alige hulino eno no'amo alino ago'ya faisiyafe'mo hu'niyana alopa yafate'mo no'amo faino ateteno ki male'niya'mofe'mo asagauno o'ai'niye. ²⁶ Inagi muki vaya'mogimo mani nehuva gemo fiku afite'a akame nosaya vaya'mo mago negi vekamo'a no'amo ani asuepale'mo fiku ki male'niya vekagana hu'a mai'nae. ²⁷ Ko'mo aige ani'mo hege yasimo alige hulineno no'amo alagi alino ago'ya faino atale'nigeno lusi kava huno asagauno ai'niye, huno hapa pai'niye.

²⁸ Yesu'a mani gemo hapa paino hano hu'nige'apae'mo afa vaya'mogimo afi'a hapau ai'nae. ²⁹ Yesu'a ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya tisa vaya'apigana huno alino apaya o'male'nifa himamu'aleti'mo alino apaya male'niya'mofe'mo afi'a hapau ai'nae.

8

Lepalosi ya hau'niya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae

(Mk 1:40-44; Lu 5:12-14)

¹ Yesu'a avelegati'mo emine'nige'apae'mo asole vaya'mo akame hu'a emi'e'nae. ² Inagi lepalosi ya hau'niya vekamo agaetegamo eno ale'ya fai'nenoe'ae'mo, Ala kava nene, huno, kahau'nisiyana afa'a alika alagepa huka nategane, huno hu'niye. ³ Hu'nigeno Yesu'a aya'mo alino ataleno agufale'mo male'nenoe'ae'mo, Nahau'niyanagi alagepa huka afa'a maiyo, huno nehigenoe'ae'mo lepalosi ya'amo malage huno hano hu'niye. ⁴ Yesu'a ha painoe'ae'mo, kate'mo ne'ukae'mo mago vaya'aife'mo hapa opaika mono huno ne'apateya vekalegagemo uka ali'na alagepa hu'na kate'nova kagufamo alika ave liyo. Apakaemo lepalosi ya'amo ago hano hu'niye, hu'a kagesayafe'mo kagufamo alika ave liteka akeya'vilagamo Mosesa'amiyo, huno hu'niya ofalinimo alika amiyo, huno ha pai'niye.

Ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo ava ge hu'niya gemae

(Lu 7:1-10)

⁵ Yesu'a Kapeneyamu taonifi'mo uno nehaigenoe'ae'mo mago Lomu nofi vekamo ati vaya'aite'mo yagaino

ne'apateya vekamo'a ha maesiyafe'mo ge huno afi ge'niye. ⁶ Ala kava nene, huno, ali'ya'nimo ne'aliya vekamo no'nifi'mo lusi kava huno agafu ki'nigeno alagi kanage kanaga osuno havaeno ne'maiye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁷ U'na afa'a ali'na alagepa hu'na ategauve, huno ha pai'niye. ⁸ Yagaino ne'apateya vekamo'a, Ala kava nene, huno, Alagepa vekamo o'mai'nova'mofe'mo no'nifi'mo eka haikeka maisanafe'mo o'nahau'niyanagi ke'age'mo hugeno'ao ali'ya'nimo ne'aliya vekamo hagesigeno he tino alagepa huno maino. ⁹ Mago vaya'mogi yagai'a ne'natege'na nagaemo ati vaya'aite'mo yagai'na ne'apatove. Mago vekae'mo uvo, hu'na nehugenoe'ae'mo ne'viye. Mago vekae'mo eno, hu'na nehugenoe'ae'mo ne'e. Ali'ya'nimo ne'aliya vekae'mo hu'nae'mo, ani ali'ya'mo aliyo, hu'na nehugenoe'ae'mo ani ali'ya'mo afa'a ne'aliye, huno ha pai'niye.

¹⁰ Yesu'a ani gemo afitenoe'ae'mo hau ai'niye. Agaemo akame nehaya vaya'aife'mo, Lama ge lapa nepauve, huno, Nagaemo muki Isaleli vaya'ai apaipafi'mo ani agufa lokiya apakesa afi'a fatago hu'naya kava'apimo o'apake'nove. ¹¹ Lapa nepauve, asole vaya'mo Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mo yegemo haine ne'eya kotegati'mo ege yegemo lamino nefaleya kotegati'mo ege hu'a Goti'a yagaino ne'apateya kopi'mo hai'a Emalehamu'agi Aisiki'agi Yekopu'agi hu'a magokepi lokae'a mai'ne'a ne'ya'mo ne'a maigaya'monanafa ¹² Goti'a yagaino ne'apateya koteti'mo mafa'ne'amo hani kopi'mo alino yaga auno apatalesige'apae'mo malaga mai'ne'a avi'ya huge apavepi'mo hani'a agafu kige hu'a maigae, huno huteno ¹³ yagaino ne'apateya vekae'mo, Naha maegaiye, huka kagesa afika fatago hu'nana'mofe'mo kaha maegauvanagi afa'a uvo, huno ha pai'nigeno ani afina'mo ali'ya'amo ne'aliya vekamo kaita'amo hage'nigeno he tino alagepa huno mai'niye.

Yesu'a asole vaya'mo alino alagepa huno apate'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

(Mk 1:29-31; Lu 4:38-39)

¹⁴ Yesu'a Pita nopi'mo faleno haino ageyana Pita ayemo'amo'mo amuko kaita'mo hau'nigeno havaeno mai'nigeno age'niye. ¹⁵ Agaemo ageteno ayate'mo aya'mo male'nigeno amuko kaita hau'niya kaita'amo ago hage'nigeno he tino ne'ya'mo alo huno apami'niye.

¹⁶ Une'amo Yesutegamo asole hosu apaune vaya'mo vaya'ai apaipafi'mo mai'naya vaya'mo apavaleli'e'a apate'nae. Yesu'a ge'aleti'mo hosu apaune vaya'mo vaya'ai

apaipafati'mo alino hapa faitalege'a u'nageno muki alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'e'mo alino hapageno apate'niye. ¹⁷ Agaemo Aiyeya'a Gotitegati gemo alineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a mani kavafe'mo hu'niya gemo afole aisiyafe'mo hu'niye. Aiyeya'a huno'ae'mo, Agaemo alu kaita alu kaita'mo lahau'niya kaita'mo laha maeno alinino uno atale'niye, huno avo'mo kae male'niye.

*Akame hisa'a vekala'anife'mo hana pai'niya gemae
(Lu 9:57-60)*

¹⁸ Yesu'a apakeyana asole vaya'mogimo e'a fai'a ku ai'a ate'nageno apaketen'o'ae'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, mugagayaga faligamo lakaeta vigetao, huno hapa pai'niye. ¹⁹ Mago ne'mo ke'aepa gemo avo'mo kaeno alino apaya ne'maleya vekamo'a agaetegamo eno ha paino'ae'mo, Tisao, huno, haiya kotegamo visapige'na afa'a kakame hu'na uguve, huno ha pai'nigeno'ae'mo ²⁰ Yesu'a ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, Afela kalamogi nehavaya kelimo hanege namamogi apano'mo hanege hu'niya'monanafa Vemo mafa'nemo havaesiya no'mo ohane'niye, huno ha pai'niye.

²¹ Mago alu vekamo ge'amo ne'afiya vekamo'mo huno'ae'mo, Ala kava nene, huno, kanalene, huka huge'nao hogote'na u'na afo'nimo'mo ali'na ki'na atete'nae, huno hu'nigeno'ae'mo, ²² fali kavategamo ne'maiya vaya'mogimo falisaya vaya'apimo ali'a ki'a apategayanagi kagaemo ataleka eka nakame huvo, huno ha pai'niye.

*Yesu'a yasi'e ani'efe'mo afa'a mai'ao, huno hu'niya gemae
(Mk 4:36-41; Lu 8:22-25)*

²³ Yesu'a sipifi'mo haino mai'nige'a ge'amo ne'afiya vaya'mo akame hu'a hai'a sipifi'mo maite'a u'nae. ²⁴ Ne'vageno'ae'mo malage huno ani kotute'mo lusi kava huno yasimo ali'nigeno ani'mo'a aino holakau holakau huno haino sipifi'mo havaiteteno aeno lapanegefe'mo hu'niya'monanafa Yesu'a auke'mo kaleno mai'niye. ²⁵ Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo u'a hau ne'a atete'apae'mo, Ala kava nene, hu'a, hogo'amo ago ani'mo nesuna agufa kava'mo nehunagi he tika lagufamo alika katika lato, hu'a hu'nageno'ae'mo, ²⁶ Aise'ato'amo lapakesa afitapa fatago hu'naya vayanagi na kava higetapae'mo koli nehae, huno hapa paiteno he tino yasi'e ani'efe'mo afa'a mai'ao, huno ke hanau'nige'ana yasi'e ani'e'mo alagi afa'a hane'na'ae. ²⁷ Muki vaya'amogimo ani kava'mo agete'apae'mo hapau

aite'a, Vae, hu'a, yasimo'e ani'mo'e'mo ge'amo afite'ana afa'a mai'na'agi ani vekamo na agufa vekamo mai'niye, hu'a hu'nae.

Yesu'a lole vekala'ani anaipafati'mo hosu apaune vaya'mo alino hapa faino apatale'niya gemae

(Mk 5:1-17; Lu 8:26-37)

²⁸ Yesu'a ani kotu'mo lakaeno mugagayaga faliga Gegasini vaya'ai haopalega uno ava'yi nehige'anae'mo lole vekala'mo fali'naya vaya'mo ki'a ne'apataya yafa no kapati'mo e'ana Yesu'e'mo fotu hu'na'ae. Anaipafi'mo hosu apaune vaya'mo mai'naya'mofe'mo lusi kava hu'ana negi malete'ana afela kava'mo neha'a vekala'mo mai'na'a'mofe'mo muki vaya'mo ani haopalegamo o'u'nae. ²⁹ Anakaemo e'ana Yesu'e'mo fotu hute'anae'mo, Goti mafa'ne'amogae, hu'a, lagaetegamo na kava huka latesanafe'mo ne'ane. Kayo'mo lamisana afina'mo afole o'ai'niyanagi lagafu kisiya ya'mo alika lamisanafe'mo ne'apiye, hu'a afi ge'nae.

³⁰ Asole afu anaga'mo aise afagi'ale'mo kahaumo ne'a mai'nae. ³¹ Hosu apaune vaya'mogimo Yesufe'mo, Alikaha laha faika latalagefe'mo hukae'mo asole afu anaga'ai apaipafi'mo alika laha faitalegeta faletuta haita maino, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ³² afa'a viyo, huno hapa pai'nige'a lole vekala'ani anaipafati'mo atale'a apaune he'a u'a afu anaga'ai apaipafi'mo fale'a hai'nae. Fale'a hai'nage'apae'mo muki afu anaga'amo aulafilagati'mo nagu nagu hu'a lami'a anipi'mo asagau'a aite'a ani'mo nete'a fali'nae. ³³ Ani afu anaga'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mo apaune hetale'a u'a taonifilagamo muki hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'a hapa paige Yesu'a ani lole vekala'ani anaipafi'mo hosu apaune vaya'mo mai'naya vekala'anitegamo hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'a hapa paige hu'a hapa pai'nae. ³⁴ Muki taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo u'a Yesu'mo agete'apae'mo, kahao ke honanagi, lagae koteti'mo ataleka uvo, hu'a ha pai'nae.

9

Yesu'a mago kanage kanaga osuno ne'maiya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae

(Mk 2:1-12; Lu 5:17-26)

¹ Yesu'a sipifi'mo haino maiteno aino atagi neno agai'a taoni'alagamo uno ava'yi hu'niye. ² Mago vaya'mogi kanage kanaga osuno yakaikona'ale'mo havaeno ne'maiya vekamo avaleli'e'a Yesu haopale'mo ate'nae. Yesu'a agai'ae'mo apakesa afi'a fatago hu'naya kava'apimo

apaketeno'ae'mo kanage kanaga osuno ne'maiya vekae'mo ha paino'ae'mo, mafa'ne'nimogae, huno, hosu kavakamo ali'na atale'novanagi koli osuka kaipamo'mo falu hino, huno ha pai'niye. ³ Ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogimo, Ani vekamo'a Gotife'mo huno faipa huno ne'ate, hu'a apaipafi apakesamo afi'nae. ⁴ Yesu'a apakesamo afi'naya apakesamo apaketeno'ae'mo, na kava higetapae'mo hosu lapaipa lapakesa ne'afiye. ⁵ Nagaemo hu'nae'mo, hosu kavakamo ali'na atale'nove, hu'na hu'novanage'na hemenimo he tika umenitata huvo, hu'na hisuvana haiya gemo'mo lokiya'amo ohane'niye. ⁶ Vemo mafa'nemo'a hosu kava'apimo alino atalesiya himamu'amo alino lapave ligiye, huno hapa paiteno kanage kanaga osuno ne'maiya vekae'mo, he tika yakaikonakamo aliteka nokalegamo uvo, huno ha pai'nigeno ⁷ he tino no'alegamo u'niye. ⁸ Asole vaya'mogimo ani kava'mo agete'apae'mo lusi kava hu'a hapau aite'a Goti'a ani agufa himamu'amo vaya'mo alino ne'apamiya'mofe'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae.

Matiyufe'mo ge hu'niya gemae
(Mk 2:13-17; Lu 5:27-32)

⁹ Yesu'a ani haopalegati'mo ataleno uno ageyana takesi moni ne'aliya vekamo agi'amo Matiyu'a takesi monimo ne'aliya nopi'mo fai mai'nigeno age'niye. Ageteno'ae'mo, ataleka eka nakame huvo, huno ha pai'nigeno ataleno eno akame huno u'niye.

¹⁰ Yesu'a haino Matiyu nopi'mo fai mai'nige'apae'mo asole vaya'mo takesi moni ne'aliya vaya'e hosu vayane, hu'a nehaya vaya'mogi'e'mo e'a agae'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo magokepi loka'e'a mai'ne'a ne'ya'mo ne'nae. ¹¹ Falasi mono vaya'mogi apakete'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, Na kava higeno tisa vekatapimo'a takesi moni ne'aliya vaya'e hosu vaya'e'mo magokepi lokaeno mai'nenone'ya'mo ne'ne, hu'a ge hu'a apafi ge'nae.

¹² Yesu'a ani gemo afiteno'ae'mo, lota vaya'mogimo kaita ohapau'niya vaya'aitegamo u'a ali'ya'mo no'alifa kaita hapau'niya vaya'aiteke'mo u'a ali'ya'mo ne'aliye. ¹³ Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, *Afumo he'a ofalini namisayafe'mo o'nahau'niya'monanafa hapau hu'a apate-sayafeke'mo nahau'niye*, huno avo'mo kae male'niya gemo aepa'amo afisayafe'mo utapa kahauya hutapa ageyo. Nagaemo fatago vaya'aifeke'mo keya ae'na ge hisuvafe'mo o'me'nofa hosu vaya'aife'mo keya ae'na ge hisuge'a e'a apaipamo ali'a afe lesayafeke'mo e'nove, huno hapa pai'niye.

Ne'ya'mo mo nesiya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mk 2:18-22; Lu 5:33-39)

¹⁴ Ani afina'mo Yoni ge'amo ne'afiya vaya'mogi e'a hu'apae'mo, lagae'e Falasi mono vaya'e'mo muki afina'mo ne'ya'mo o'neta mo nesuna'monanafa na kava hige'a gekamo ne'afiya vaya'mogi ne'ya'mo mo nosiye, hu'a ge hu'a afi ge'nae. ¹⁵ Yesu'a hapa paino'ae'mo, saufa a'mo ali'niya veka'e ao vaya'a'e'mo magokepi lokae'a mai'ne'apae'mo yulagefa no'aiya'monanafa henaga'amo mago vaya'mogimo a'mo ali'niya vekamo apakaetegati'mo avaleli'a visage'apae'mo ne'ya'mo o'ne'a mo sigae.

¹⁶ Atafa lavolavomo apake ne'aige'apae'mo saufa lavolavomo sese osu'naya lavolavoleti'mo lagau'a nofakaniye. Saufa lavolavoleti'mo lagau'a fakanite'a sese nehisageno'ae'mo atupa'amo'mo aino vayu husigeno atalagauno alino avala aigiye. ¹⁷ Ani kava hu'a vaya'mogi saufa nofi alagafati ani'mo ali'a afu agufa ke'mo atafa he'niya kepi'mo nolakiye. Ali'a lakisayana atafa ke'mo hane'niya'mofe'mo aeno apalo atino ani'mo asagauno aisigeno ke'amo hosugiye. Saufa afu agufa kepi'mo saufa ani'mo ali'a lakisageno'ae'mo saufa ani'mo'a saufa kepi'mo alagepa huno hanegaiye, huno hapa pai'niye.

Kaita hau'niya a kanomo alino hageno ateteno fali'niya a'mafa'nemo alino he tino ate'niya gemae
(Mk 5:22-43; Lu 8:41-56)

¹⁸ Ani gemo hapa nepaigeno'ae'mo Yu monote'mo ne'yagaiya vekamo'mo eno aiyafi'mo ape huno ale'ya faino mai'nenoe'ae'mo, a'mafa'ne'nimo hemenimo ago fali'nige'na ne'ogi uka agufale'mo kaya'mo malegeno he tino, huno ha pai'nigeno ¹⁹ Yesu'a he tino u'nige'a ge'amo ne'afiya vaya'e'mo magokepi lokae'a u'nae.

²⁰ Ne'vageno'ae'mo mago a kanomo tuolofu'a kafuga aigu'ya'mo hauge hauge huno mai'niya a kanomo'mo Yesu akamelegati'mo eno yatala kukenamo atupale'mo ay-ateti'mo ame ali'niye. ²¹ Agaemo, kukena'aleke'mo ame al-isugenoe'aeke'mo aigu'ya'nimo hano hugiye, huno aipafi'mo agesamo afi'niye. ²² Yesu'a aino afe leno ageteno'ae'mo, A'mafa'ne'nimogae, huno, kagesamo afika fatago nehana kavakamo'mo alino hano huno kate'niyanagi koli osuka afa'a maiyo, huno ha nepaigeno'ae'mo aigu'ya'amo malage huno hano hu'niye.

²³ Yesu'a uno yagaino ne'apateya vekamo nopi'mo faleno haino apakeyana feliopa kepati'mo nehaya agufa apake aige asole vaya'mogimo kagegake huge hu'a mai'nageno apaketeno'ae'mo, ²⁴ Ataletapa kumatega utapa lamiyo.

Mani a'mafa'nemo ofali'nifa afa'a au kaleno mai'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo hu'a faipa hu'a atete'a kigi hu'a ate'nae. ²⁵ Muki vaya'amo he ti'a kumatega lami'nageno'ae'mo Yesu'a ani a'mafa'nemo male'naya nopi'mo haino ayate'mo alino he tino ate'niye. ²⁶ Ani kava'mo hu'niya ava gemo muki haopalegamo aino atagu faeno uneno hu'niye.

Yesu'a anaulagamo ali hu'niya vekala'mo alino ayakeno anate'niya gemae

²⁷ Yesu'a ani haopalegati'mo ataleno ne'vige'anae'mo lole vekala'mo anaulagamo ali hu'niya vekala'mo akame hu'ana ne'u'anae'mo, Nevini aginagomo, hu'ana, Kahau huka la'ato, hu'ana hume hume e'na'ae.

²⁸ Yesu'a nopi'mo faleno haino mai'nige'ana e'ana mai'na'ageno hana paino'ae'mo nagaemo lanaulagamo afa'a ali'na ayakegauve, hutana lanakesa afitana fatago neha'afiye, huno anafi ge'nige'anae'mo, He, Ala kava nene, hu'ana hu'na'ageno'ae'mo ²⁹ anaulagale'mo aya'mo male'nen'ae'mo, Ani kavafe'mo lanakesa afitana fatago hu'na'a'mofe'mo mani kava'mo lanakaete'mo afole aigiye, huno hana pai'nigeno anaulagalala'mo ayake'nige'ana age'ana ayake'na'ae. ³⁰ Yesu'a lokiya gemo hana paino'ae'mo, mago vaya'aife'mo hapa opai'ao, huno hana pai'niya'monanafa ³¹ u'ana ava gemo ae'ana hakalo hu'ana hapa pai'na'ageno muki mani haopalegamo aino atagu faeno uneno hu'niye.

Agemo no'aiya vekamo alino alagepa huno ate'nigeno agemo ai'niya gemae

³² Lole vekala'mo atale'ana ne'va'age'apae'mo mago vaya'mogi hosu aune ne'mo aipafi'mo mai'nigeno age o'aino ne'maiya vekamo Yesutegamo avaleli'e'a ate'nae. ³³ Yesu'a hosu aune ne'mo alino hafaino atale'nigeno'ae'mo age o'aino ne'maiya vekamo'a aepa faino age ai'nige'apae'mo ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'mogi agete'a hapau aite'apae'mo, Hogoteno Isaleli kotegamo ani agufa kava'mo afole o'ai'niye, hu'a hu'nae.

³⁴ Hu'naya'monanafa Falasi mono vaya'mogi hu'apae'mo, hosu apaune vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo himamu'aleti'mo hosu apaune vaya'mo alino hapafaino ne'atale, hu'a hu'nae.

Yesu'a hau huno apate'niya gemae

³⁵ Yesu'a alopa taonifi'e aise taonifi'e'mo uneno huno Yu vaya'ai mono nopi'e mono nopi'e'mo alino apaya malege Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo alagepa faigoko gemo

aeno hakalo huno hapa paige muki alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'mo alino hapageno apatege huno uneno huno mai'niye. ³⁶ Agaemo asole vaya'mo apaketen'o'ae'mo aipafi'mo hau huno apate'niye. Sipisipile'mo yagaino ne'apateya vekamo ago apataleno u'nige'a sipisipi afumo atagu fae'a u'e'a hu'a mai'nayana hapa maesiya vekamo o'mai'nige'a mai'naya kava hu'a asole vaya'mo mai'nageno apaketen'o'ae'mo hau huno apate'niye. ³⁷ Inagi ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, hoyafi'mo lusi ne'ya'mo afu le'niya'monanafa alisaya vaya'mo aise'amo mai'nae. ³⁸ Ago afu le'niya'mofe'mo hoya aepa vekae'mo nunumu higeno'ao hoya'afati'mo ne'ya'mo alisaya vaya'mo alino apatesige'a ugae, huno hapa pai'niye.

10

*Yesu'a apa vaya'mo alino apate'nige'a u'naya gemae
(Mk 3:13-19; Lu 6:12-16)*

¹ Yesu'a tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'a mai'nageno'ae'mo hosu apaune vaya'mo ali'a hapafai'a apatalenge muki alu kaita alu kaita'mo hapau'nisiya vaya'mo ali'a hapage'a apatege hisaya himamu'apimo apami'niye. ² Ani tuolofu'a apa vaya'ai apaki'apimo hane'niye. Hogote ne'mo Saimoni'mo mago alu agi'amo Pita'agi agana'amo'mo E'nalu'agi Sepeti mafa'nela'mo Yemisi'agi agana'amo'mo Yoni'agi ³ Filipi'agi Matolomiyu'agi Tomasi'agi Matiyyu'a takesi moni ne'aliya vekagi Afiyasi mafa'nemo Yemisi'agi Ta'niyasi'agi ⁴ Saimoni'mo gamani kavate'mo yagai'a ne'apataya kavafe'mo Seloti pati nenagi Yutasi Isakaliyoti kotega vekamo Yesu kutulu ya'mo nesiya vekamogi hu'a mai'nae.

⁵ Yesu'a ani tuolofu'a vaya'mo alino apateten'o'ae'mo, Yu nofi vayapati'mo o'mai'nisaya vaya'aitega'e Samaliya vaya'aitega'e'mo o'viyo. ⁶ Isaleli vayapati'mo lageso hu'naya sipisipi vaya'aitegage'mo viyo. ⁷ Utapae'mo, Goti'a yagaino apatesiya kava'mo alagi hogo'amo afole aigefe hiye, hutapa aeta hakalo hutapa hapa paiyo. ⁸ Kaita hapau'nisiya vaya'mo alitapa hapagetapa apatege falisaya vaya'mo alitapa he titapa apatege lepalosi ya'mo hapau'nisiya vaya'mo alita alagepa hutapa apatege hosu apaune vaya'mo alitapa hapafaitapa apatalenge hulitapa viyo. Nagaemo fiku lapa mae'na lapami'nova kava hutapa fiku hapa maetapa apamiyo. ⁹ Goli monimogi siluva monimogi ata leno asagalifa monimogi hutapa kutapifi'mo ailitapa o'viyo. ¹⁰ Vaya'ai ali'ya'mo ne'aliya vaya'mo afa'a maisaya ya'apimo ali'a

apamisaya kava'mo hane'niya'mofe'mo kutapimogi lole sitotapimogi lole sutapimogi hayopa kayotapimogi hutapa alinitapa o'viyo.

¹¹ Lapakaemo mago alopa taonifi'mofi aise taonifi'mofi hutapa utapa ava'yi hutetapae'mo ina la'mo alagi alisiya vekamo mai'niye, hutapa apafi getapa ani vekamo agetetapa no'afi'mo uta haitapa maime maime ne'utapae'mo ataletapa viyo. ¹² Nopi'mo faleta nehaitapae'mo, alagepa hutapa maiyo, hutapa hapa paiyo. ¹³ Ani nopi'mo alagi alisaya vaya'mo mai'nisayana hisaya getapimo'a apakaepi'mo hanesige'a alagepa hu'a maigae. Alagi alisaya vaya'mo o'mai'nisayana alagepa hutapa maiyo, hutapa hisaya getapimo'a halate aino atagi neno lapakaitapilegamo egaiye. ¹⁴ Mago vaya'mogi ali'a falu fala hu'a olapatege getapimo o'afige hisayana ani vaya'ai no'apifati'mofi taoni'apifati'mofi hutapa ataletapa ugefe nehutapae'mo ili aetapa apatetetapa mumusopamo lapaigopalegati'mo aitapa fopo hutaletapa apataletapa viyo. ¹⁵ Lama ge lapa nepauve, huno, Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo Gomola taonifi'mo mai'naya vaya'e Sotomi taonifi'mo mai'naya vaya'e'mo hanageke ya'mo aligaya'monanafa ani taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo mago'e hu'a ae'a apaka se'a lusi hanageke ya'mo aligae.

¹⁶ Afiyo, hu'na, Nagaemo ali'na lapatesugetapa sipisipigana hutapa afela kalamo mai'naya folagapi'mo ugae. Nagalo'yavemogimo vaya'mogi o'apamagisayafe'mo vase vase hu'a ne'vaya kava hutapa viyo. Kaugo'yave namamogimo vaya'mo ohapae'a afa'a ne'maiya kava hutapa maiyo. ¹⁷ Ehetapiye. Mago vaya'mogi kalavusi hu'a lapatete'a agotile'mo lapavaleli'u'a mono no'apifi'mo nofi kayoteti'mo lapamagigae. ¹⁸ Agotile'mo lapavaleli'u'a lapatesagetapa gamani vaya'ai apaulagale'e kini vaya'ai apaulagale'e'mo he titapa mai'netapa Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo aetapa hakalo hutapa hapa paigae. ¹⁹ Agoti hu'a lapatesagetapae'mo na agufa gemo huteta haiya agufa ge huta ge'apile'mo aeta atagaina huta hapa paigune, hutetapa lapausoli osiyo. Ani afina'mo afole aisigeno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo hapa paisaya gemo alino lapamigiye. ²⁰ Lapakaitapimo ani gemo afa'a osugaya'monanafa afoatapimo Auneme'amo'mo lapavayafati'mo ge hugiye.

²¹ Vaya'mogimo konaga'apimo apamagisayafe'mo apavale'a alu vaya'ai apayapi'mo apamigae. Ani kava hu'a afo'apimogimo mafa'ne'apimo apavale'a apamigae. Ani kava hu'a mafa'ne'apimogimo ita'api afo'apimogimo

apavaleli u'a apamigae. ²² Muki vaya'mogimo nagi'nilefe'mo apaini hu'a lapategaya'monanafa o'ataletapa atafautapa alagi hutapa maima maima ne'visageno'ae'mo hano hisiya afina'mo afole aisigeno'ae'mo Goti'a lapakufamo alino katino lapategaiye. ²³ Mago taonifati'mo apaini hu'a lapatesagetapae'mo ataletapa lapaune hetaletapa alu taonifi'mo viyo. Lama ge lapa nepauve, lapakaemo muki Isaleli vaya'ai taoni'afi taoni'afi'mo uteta hutapa hano osu'nisageno'ae'mo Vemo mafa'nemo eminegaiye.

²⁴ Alino apaya ne'malege'a ne'afiya vaya'mogimo alino apaya ne'maleya vekamo ae'a no'agasae. Ani kava huno ali'ya'amo ne'aliya ne'mo'a ali'ya aepa veka'amo aeno no'agase. ²⁵ Mago ne'mo'a alino aya ne'maleya veka-gana huno mai'nisiyana kanalene. Ani kava huno mago ali'ya'amo ne'aliya ne'mo'a ali'ya aepa veka'agana huno mai'nisiyana kanalene. Vaya'mogimo afamo anaga aepa nefe'mo Satani agi'amo Mielisemuligae hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ne'atesayana agae afamo anaga vaya'aife'mo mago'e hu'a hu'a faipa hu'a apategae.

Gotifeke'mo koli hiyo, huno hu'niya gemae
(Lu 12:2-7)

²⁶ Hugaya'mofe'mo ma mopafi vaya'aife'mo koli osiyo. Muki hu'a ae'a ati nekaya kava'apimo alino afole aino apave lisige'a agegae. Muki hu'a fala nekiya ge'apimo ha le yategamo huno afole aino hisige'a afigae. ²⁷ Hanipi'mo lapa nepauva gemo ha le yategamo aetapa hakalo hutapa hapa paiyo. Lapakaemo vase hutapa afi'naya gemo nokato'mule'mo haitapa mai'netapae'mo muki vaya'aife'mo alopa gefati'mo aetapa hakalo hutapa hapa paiyo. ²⁸ Apakaemo amega apakufa'amo kamiti apamagigaya'monanafa apakupi mafa'ne'amo alagi o'apamagisaya vaya'aife'mo koli osiyo. Apakufa'e apakupi mafa'ne'e'mo alino ata kopi'mo yaga auno apatalesiya vekaeke'mo koli'amo hiyo. ²⁹ Ago age'nayana lole aise namala'mo magoke asagalifa monileti'mo miya nefaiya'monanafa afotapimo'mo afa'a faligiye huno osisiyana magoke namamo faliteno mopafi'mo asagauno o'aigiye. ³⁰ Ani kava huno muki lapayokapi'mo magoke magoke huno lekana paino ne'age. ³¹ Lapakaemo asole namamo ago aetapa apaka setapa mai'naya'mofe'mo koli osiyo.

³² Muki vaya'ai apaulagale'mo nagi'nimo ne'aya vaya'ai apaki'apimo koku'napi Afo'nimo aulagale'mo aegaue. ³³ Aegauva'monanafa vaya'ai apaulagale'mo nagaefe'mo,

o'age'nona vekae, hu'a nehisaya vaya'aife'mo koku'napi Afo'nimo aulagale'mo olapake'nova vayane, hu'na hapa paiguve.

Nagaefeke'mo hogoteno lapaino, huno hapa pai'niya gemae

(Lu 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Nagaefe'mo, muki vaya'mo alagepa hu'a yuna he'a magokepi lokae'a maisayafe'mo emine'niye, hutapa lapakesa ne'afifiye. Ha'ao, alagepa hu'a magokepi lokae'a maisayafe'mo o'me'nofa kame hu'a apatesage'a kame hu'a apatesage'a hu'a maisayafe'mo e'nove.

³⁵ Mafa'ne'apimogimo afo'apimogife'mo kame hu'a apatesage'a a'mafa'ne'apimogimo ita'apimogife'mo kame hu'a apatesage'a apanofelo'apimogimo anakalo apanofelo'apimogife'mo kame hu'a apatesage'a hu'a maisayafe'mo

e'nove.

³⁶ Mago vaya'mogimo afamo anaga'api'e'mo kame kame hu'a maigae.

³⁷ Mago vaya'mogimo ita'api afo'apimogifeke'mo hogoteno hapau apayamopafi'mo hapau'nisigeno nagaefe'mo henaga'amo hapau apayamopafi'mo hapau'nisiyana vaya'nimo maisaya vaya'mo o'mai'nae. Ani kava hu'a mago vaya'mogimo mafa'ne'api'e'mofi a'mafa'ne'api'e'mofi huno hogoteno hapau apayamopafi'mo hapau'nisigeno nagaefe'mo henaga'amo hapau apayamopafi'mo hapau'nisiyana vaya'nimo alagi maisaya vaya'mo o'mai'nae. ³⁸ Mago vaya'mogimo malipu yosa'apimo ali'a kofili'e'a nakame hu'a no'visayana vaya'nimo alagi maisaya vaya'mo o'mai'nae. ³⁹ Ma mopafi'mo alagepa hutage'mo maigune, hu'a apakesa ne'afisaya vaya'mo alagepa hu'a ne'maiya kava'apimo alagi hano hugiye. Mago vaya'mogimo nagi'nilefe'mo ma mopafi'mo alagepa hu'a ne'maiya kava'apimo atalesayana alagepa hu'a maisaya ya'mo aligae.

Alagepa miya'apimo alisaya vaya'aife'mo hu'niya gemae
(Mk 9:41)

⁴⁰ Mago vaya'mogimo lapakaemo ali'a falu fala hu'a nelapatesayana ani kava hu'a naga'e'mo ali'a falu fala hu'a ne'natae. Ani kava hu'a nagaemo ali'a falu fala hu'a ne'natesaya vaya'mogimo alino nate'nige'na e'nova ne'e'mo ali'a falu fala hu'a ne'atae. ⁴¹ Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo ne'egenoa'e'mo mago ne'mo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya ne'mo mai'niya'mofe'mo

alino falu fala huno ne'atesiyana Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi alisaya agufa miya'amo apakae'e'mo magokepi'mo aligiye. Goti aulagale'mo fatago vekamo ne'egenoa'e'mo mago vekamo Goti aulagale'mo fatago vekamo mai'niya'mofe'mo alino falu fala huno ne'atesiyana fatago vaya'mogi alisaya agufa miya'amo apakae'e'mo magokepi'mo aligiye. ⁴² He lama ge lapa nepauve, huno, mago ne'mo'a afa vekamo'mo nakame nehiya vekamo ageteno'ae'mo nakame nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo lanitani ani'mo hefino amisiyana miya'amo alagi aligiye, hu'na lapa nepauve, huno hapa pai'niye.

11

Yoni'a ani faleno ne'apateya vekamo'mo Yesutegamo alino apate'nige'a u'naya gemae
(Lu 7:18-35)

¹ Yesu'a tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo mani kava'mo hiyo, huno hapa paino hano huteno'ae'mo ani haopalega ataleno Galeliya kotega taoni'afi taoni'afi'mo alino apaya malege aeno hakalo huno hapa paige hume hume visiyafe'mo u'niye.

² Yoni'a kalavusi hu'nenoa'e'mo Kalaisi'a hu'niya kavafe'mo ava gemo afiteno'ae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo alino apate'nige'a agaetegamo u'nae. ³ U'a Yesufe'mo, Yoni'a huno'ae'mo, egaiye huno hu'niya ne'mo kagaemofi alu vekae'mo agava maisune, hu'a ge hu'a afi ge'nae. ⁴ Yesu'a hapa paino'ae'mo, Atagi netutapa Yonife'mo muki afi'naya ge'e ali'ya'mo ne'alugetapa nage'naya kava'ni'efe'mo nava gemo hutapa ha paiyo. ⁵ Apaulagamo ali hu'niya vaya'mo age'a ayakege apaiyamo hosu'niya vaya'mo alagepa hu'a u'e'a huge lepalosi ya'mo hapau'niya vaya'mo alagepa apakufamo hanenge apakesamo akani'niya vaya'mogimo gemo alagepa hu'a afige fali'naya vaya'mo he tige kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo ae'na hakalo hu'na hapa nepauge'a afige nehae, hutapa uta ha paiyo. ⁶ Natale'a o'u'a nagaefe'mo alagi apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae, huno hapa pai'niye. ⁷ Yoni ge'amo ne'afiya vaya'mo atale'a ne'vagenoa'e'mo Yesu'a asole vaya'mo ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'aife'mo aepa faino Yonife'mo ava gemo huno hapa paino'ae'mo, Lapakaemo na agufa ya'mo agesayafe'mo ka'me kotegamo u'nae. Lapakaemo yasimo'mo hopale'mo alisigenoa'e'mo uti uti aisiya

ya'mo agesayafe'mo u'nafiye. ⁸ Hopamo agesayafe'mo o'u'nisayana na agufa ne'mo agesayafe'mo u'nae. Lapakaemo alagepa kukenamo alino vai'niya vekamo agesayafe'mo u'nafiye. Ha'ao alagepa kukenamo ali'a ne'vaiya vaya'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai nopike'mo mai'nae. ⁹ Lapakaemo haiya agufa ne'mo agesayafe'mo u'nae. Lapakaemo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo agesayafe'mo u'nafiye. He, lapakaemo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo aeno apaka se'niya vekamo agesayafe'mo u'nae. ¹⁰ Ani vekae'mo ava gemo huno'ae'mo,

nagaemo hogote'na apa veka'nimo ali'na atesugeno uno hogoteteno ka'mo valino kategaiye,

huno avo'mo kae male'niye. ¹¹ Lama ge lapa nepauve, huno, Yoni'a ani faleno ne'apateya vekamo'mo muki ma mopafi vaya'mo ago aeno apaka se'niya'monanafa Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo mai'naya vayapati'mo henaga ne'mo'a Yoni'mo ago aeno aga se'niye.

¹² Yoni'a aeno hakalo huno hapa pai'niya afinateti'mo afela vayakana hu'a apaya mukiki nehaya vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo apaya mukiki hu'a u'a haite haite hu'a hemeni'e'mo hai'a nefalae. ¹³ Hogote'a muki vaya'mogi Gotitegati gemo alini'e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e Mosese'e'mo afole aisiya kavafe'mo ava gemo hume hume ne'ageno'ae'mo Yoni'mo afole ai'niye.

¹⁴ Apakaemo hu'apae'mo, Ilaya'a hogoteno afole aigiye, hu'a avo'mo kae male'naya gee'mo lapakesa afitapa fatago hutetapa mai'nisayana Yonife'mo agaemae, hutapa agegae. ¹⁵ Lapakaemo gemo afisaya lapakesamo hane'nisiya'mo'mo afiyo. ¹⁶ Hemenimo mai'naya vaya'mo na agufa vaya'mo mai'nafige'na lapa paigesuve. Apakaemo mafa'nemogi kigi yokalo hisayafe'mo maketi kumate'mo itopale'mo ne'maiya mafa'negana hu'a mai'nae. Mago mafa'ne anaga'mogi mago mafa'ne anaga'aife'mo, ¹⁷ Lagaemo ogefage yokemo hu'nona'monanafa olapau'nigetapa omo ohage'nae. Faiyosago yokemo hu'nona'monanafa olapau'nigetapa yulagefa o'ai'nae, hu'a nehae. ¹⁸ Yoni'a eno ne'ya'e ani'e'mo o'nenno mosino mai'nige'apae'mo ohapau'nige'a hosu aune ne'mo aipafi'mo mai'niye, hu'a hu'nae. ¹⁹ Vemo mafa'nemo'a eno ne'ya'e ani'e'mo neno mai'nige'apae'mo ohapau'nige'a lusi ne'ya'e ani'e'mo ne'neya ai'agaefa vekamo mai'niye, hu'a nehae. Takesi moni ne'aliya vaya'e hosu vaya'e'mo apao vekamo mai'niye, hu'a nehaya'monanafa Goti mafa'ne'amogimo alagepa huno ageteno afi'niya kavafe'mo, alagepa kava'mo neha'ae,

hu'a nehae.

*Muki taoni'afi taoni'afi'mo mai'naya vaya'mogi apakesa
afi'a fatago osu'naya vaya'aife'mo hu'niya gemae
(Lu 10:13-15)*

²⁰ Yesu'a umenitata hu'niya taoni'afi taoni'afi'mo asole no'agaya lokiya aune kava'mo hu'niya'monanafa apaipamo ali'a afe ole'naya'mofe'mo ani afina'mo aepa faino ge hapau'niye. ²¹ Kolasini taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapae, hu'na, vaehae. Metasaita taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapae, hu'na, vaehae. Taonitapifi'mo no'agaya lokiya naune kava'mo hu'nova agufa kava'mo Taiya taonifi'e Saitoni taonifi'e'mo mago vaya'mogi hu'naesinana akeya'vilagamo apaipamo ago ali'a afe lete'a hosu kogu kukenamo ali'a vaite'a la'nefamo ali'a fale'naesine. ²² Lapa pai'nae'mo agoti huno apatesiya afina'mo Taiya taonifi'e Saitoni taonifi'e'mo mai'naya vaya'mogi aise hanageke ya'mo aligaya'monanafa lapakaemo mago'e hutapa lusi hanageke ya'mo aligae. ²³ Kapeneyamu taoniyo, hu'na, koku'napi'mo alino asaga huno lapatesigetapa haigafiye. Ha'ao, ata kopike'mo lamigae. Taonitapifi'mo no'agaya lokiya naune kava'mo hu'nova agufa kava'mo mago vaya'mogi Sotomi taonifi'mo hu'naesinana Sotomi taonimo afa'a haneme haneme eno hemeni'e'mo afa'a hane'niyesine. ²⁴ Lapa pai'nae'mo, Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo Sotomi taonifi'mo mai'naya vaya'mogi hanageke ya'mo aligaya'monanafa lapakaemo mago'e hutapa lusi hanageke ya'mo aligae, huno hapa pai'niye.

*Yesutegamo e'a mai'a falu hu'a maisaya kavafe'mo hu'niya
gemae
(Lu 10:21-22)*

²⁵ Ani afina'mo Yesu'a nunumu huno'ae'mo, Afo, Koku'napi'e ma mopafi'e'mo ne'yagaina Ala kava ne'mogae, hu'na, agete'a afi'naya vaya'e sukulu hu'naya vaya'mogi'e'mo ani kava'mo alagi o'agesayafe'mo alika fala ki male'nana'monanafa aise mafa'ne anaga'mo alika apave li'nana'mofe'mo kahao ke nehove. ²⁶ He, Afo, hu'na, kagaemo ani kahau'niya kava'mo afa'a nehane. ²⁷ Afo'nimo'a ali'ya'amo alisuvafe'mo muki ya'amo alino nami'niye. Muki vaya'mogimo mafa'ne'amo o'nage'naya'monanafa Afo'nimoke'mo nage'niye. Muki vaya'mogimo afo'nimo'mo o'age'naya'monanafa nagaemo agege nahau'nige'na ali'na apave li'nova vaya'mogi'e'mo agege huta mai'none.

28 Muki vaya'mo alaga lapaage kanamo alige hutapa ne'maiya vaya'mogitapa nagaetegamo eyo maitapa falu hutapa maisaya ya'mo ali'na lapamiguvanagi. 29 Nagaemo yuna naipa'age ne'mo mai'ne'na yagu yaga kava'mo nehuva'mofe'mo ali'ya'nimo alitetapa ali'na lapaya malesuva gemo afige afige hutapa maiyo, lapaipamo'mo kanale hisigeno lapakupi mafa'nemo maino falu hugiyanagi. 30 Hiyo, hu'na lapa paisuva gemo lokiya gemo ohane'niya'mofe'mo ali'na kofi'na lapatesuva kana ya'mo'a kana olapaugiye.

12

Sapati afina kavafe'mo hu'niya gema

(Mk 2:23-28; Lu 6:1-5)

1 Mago Sapati afina'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo viti hoyafi'mo umenitata hu'nae. Ge'amo ne'afiya vaya'mo apaka te'nige'apae'mo viti alagamo lagi'a neme neme u'nae. 2 Falasi mono vaya'mogimo apakete'apae'mo Yesufe'mo, Apako, hu'a, gekamo ne'afiya vaya'mogimo Sapati afina ke'aepa gemo ago amagi'a ne'atalae, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, 3 Nevini'a avagi hu'a u'naya vaya'mo apaka te'nige'apae'mo hu'naya kavafe'mo ava gemo lekana paitapa o'afi'nafiye. 4 Agaemo Goti mono nopi'mo faleno hai'nige'apae'mo agae'e vaya'a'e'mo Goti'mo ofalinimo ami'naya peleti mayamo ali'a ne'nae. Muki vaya'mogimo no'naya peleti mayamo hane'niyana mono hu'a ne'apataya vaya'amogige'mo ne'naya peleti mayamo ne'naya'monanafa hosu kava'mo osu'nae. 5 Ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo, mono hu'a ne'apataya vaya'mogimo Sapati afina'mo alopa mono nopi'mo ali'ya'mo ali'nayana ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo, Sapati afina'mo ali'ya'mo o'aliyo, huno hu'niya gemo amagi'a ne'atalaya'monanafa vai'mo no'aliye, huno avo'mo kae male'niya gemo lekana paitapa o'afi'nafiye. 6 Lapa pai'nae'mo, mago vekamo agi'amo'mo alopa mono no'mo agi'amo ago aeno aga se'niya vekamo manifi'mo mai'niye. 7 Goti'a huno'ae'mo, Afumo he'a ofalinimo namisayafe'mo o'nahau'niya'monanafa hapau hu'a apate-sayafeke'mo nahau'niye, huno avo'mo kae male'niya gemo aepa'amo lapakaemo afi'naesinana hosu kava'mo osu'naya vaya'aife'mo hosu kava'mo hu'nae, hutapa osu'naesine. 8 Vemo mafa'nemo'a Sapati afinate'mo yagaino ne'ateya'mofe'mae, huno hapa pai'niye.

Kalaisi'a aya'mo aeno ape le'niya vekamo alino api aino ate'niya gema

(Mk 3:1-6; Lu 6:6-11)

⁹ Yesu'a ani kotegati'mo ataleno uno Yu vaya'ai mono nopi'mo uno hai'niye. ¹⁰ Mago vekamo aya'mo aeno ape le'niya vekamo ani nopi'mo mai'niye. Mago vaya'amogimo agoti hu'a atesayafe'mo, mago vekamo'a Sapati afina'mo kaita hau'nisiya vekamo alino hageno atesiya'mo'mo ke'aepa gemo amagino ne'atalefiye, hu'a ge hu'a afi ge'nae. ¹¹ Afi ge'nageno'ae'mo, lapakaepati'mo mago vekamo'a sipisipi'amo Sapati afina'mo kelifi'mo asagauno ai'nisiyana uno lamino asagaulino hai negaifi hai no'megaiye. ¹² Ma mopafi vaya'mogimo sipisipi anaga'mo ago ae'a apaka se'a mai'naya'mofe'mo Sapati afina'mo vaya'mo hapa ne'maeya kava'mo'a ke'aepa gemo amagino no'ataleya kava'mo hane'niye, huno hapa paiteno ¹³ ani vekae'mo, kaya'mo aeka hayo huvo, huno hu'nigeno aeno hayo nehigeno'ae'mo aya'mo alino api aino ate'nigeno afa'a hane'niya ayakana huno alagepa huno hane'niye. ¹⁴ Falasi mono vaya'mo atale'u'a Yesu'mo atafau'a amagisayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'a ge huge afige hu'a mai'nae.

Goti'a ali'ya'amo alisiya vekamo lekana paino ate'niya vekae'mo ava gemo hu'niya gema

¹⁵ Yesu'a ani ava gemo hu'naya gemo ago afiteno'ae'mo ani koteti'mo ataleno u'nige'a asole vaya'mo akame hu'a u'nageno'ae'mo alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'mo alino hapageno apate'niye. ¹⁶⁻¹⁷ Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo agi'amo Aiyeya'a hu'niya gemo afole aisiyafe'mo Yesu'a huno'ae'mo, Nava gemo hutapa hapa opaiyo, huno hapa pai'niye. ¹⁸ Aiyeya'a huno'ae'mo,

Ageyo, huno, ago lekana pai'na ate'nova vekamo ali'ya'nimo alisiya veka'nimo manile'mo mai'niye. Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vekamoge'na amuse hu'na ne'atove. Naune'name'mo ali'na amisugeno muki alu nofi vaya alu nofi vaya'aife'mo fatago kavafe'mo ava gemo aeno hakalo huno hapa paigiye. ¹⁹ Ge ohapauge alopa gefati'mo osuge taoni kate'mo vaya'ai apaulagale'mo he tino mai'nenno aeno hakalo huno hapa opaige huno maigiye. ²⁰⁻²¹ Hopamo aise'amo aino lo ae'niya hopa kayo'mo alino lo o'aegaiye. Lamufi vikimo'mo hokanufa'age'mo hane'nigeno halinamo ne'aiya vikimo alino yu osegaiye. Ani kava osugiya'monanafa ali'ya'mo alime alime ne'visigeno fatago kava'ae'mo ava gemo alino

atesigeno visigeno'ae'mo ali'ya'aleti'mo ne'ya'amo alagi afole aigiye. Afole aisige'a alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'mogimo agaefe'mo, laha maegaiye, hu'a hute'a agava maigae, huno avo'mo kae male'niye.

Hosu apaune vaya'mo ali'a hapa fai'a ne'apatalaya kavafe'mo apava gemo hu'niya gemae

(Mk 3:20-30; Lu 11:14-23; 12:10)

²² Ani afina'mo mago vaya'mogi hosu aune vekamo aipafi'mo mai'niya vekamo aulagamo ali hu'nigeno agemo no'aiya vekamo avaleli'a Yesutegamo e'nageno Yesu'a alino alagepa huno ate'nigeno aulagamo ageno ayaketeno ge lagau'niye. ²³ Muki vaya'amogimo agete'a hapau aite'apae'mo, agava mai'nona vekamo Nevini aginago'amo mai'nifi, hu'a hu'nae. ²⁴ Hu'a hu'nage'a Falasi mono vaya'mogimo afite'apae'mo, hosu apaune vaya'ai ala kava ne'apimo Mielisemuli'a himamu'amo alino ami'nigeno'ae'mo hosu apaune vaya'mo alino hapa faino ne'apatale, hu'a hu'nae.

²⁵ Yesu'a Falasi vaya'mogi apaipafi'mo apakesamo afi'naya apakesamo apaketeno'ae'mo, magoke kote'mo ne'maisaya vaya'mogimo ali'a fako hu'a apatete'a kame hisayana apakai'apimo hapae'a hano hu'a apatalegae. Ani kava hu'a magoke afamo anaga'mogimo ali'a fako hu'a apatete'a kame hisayana alagi alagepa hu'a o'maigae. ²⁶ Satani'a vaya'amo alino hapa faino apatalesiyana agaetegati'mo alagi alino fako huno apatalegaiye. Alino fako huno ne'apatesiyana haiya kava hu'a Satani'a yagaino ne'apateya vaya'mo afa'a maigae. ²⁷ Lapakaemo nagaefe'mo, Mielisemuli himamu'aleti'mo hosu apaune vaya'mo alino hapa faino ne'apatale, hutapa nehaya'monanafa vayatapimogimo ina la himamu'aleti'mo ali'a hapa fai'a ne'apatalae. Vayatapimogi, hosu gemo nehae, hu'a hute'a ali'a fako hu'a lapategae. ²⁸ Nagaemo Goti Auneme'aleti'mo hosu apaune vaya'mo ali'na hapa fai'na ne'apatalesuvana Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo lapakaete'mo ago eno afole ai'niye.

²⁹ Mago vekamo'a lokiya vekamo aiya ayate'mo nofi kino o'ate'nisiyana no'afati'mo haino kagemi ya'amo alinino o'ugiye. Hogoteno atafauno aiya ayate'mo nofi kino ate'nisiyana no'afati'mo haino kagemi ya'amo alinino ugiye.

³⁰ Mago vekamo nao ne'mo o'mai'nisiyana kame'nimo mai'niye. Mago vekamo'a ali'na anupa hu'na apatesuvafe'mo naha no'maesiyana alino atagu faeno alino hapa faino ne'apatale. ³¹ Ani kavatefe'mo mani gemo lapa

nepauve, huno, Goti'a muki alu hosu kava alu hosu kava'e hu'a faipa hu'a ne'apataya ge'e'mo afa'a alino atalegaiya'monanafa Goti Auneme'ae'mo hu'a faipa hu'a atesaya hosu ge'apimo alagi alino o'atalegaiye. ³² Mago vaya'mogi Vemo mafa'nee'mo hu'a faipa hu'a atesaya hosu kava'apimo afa'a alino atalegaiya'monanafa aote Auneme'ae'mo hu'a faipa hu'a atesaya hosu kava'apimo hemenimo alino o'atalege afole aisiya afina'mo alagi alino o'atalege huno alino o'atalegaiye.

³³ Alagepa alagamo ne'ae, hutapa lapakesa afi'nisayana alagepa yosamo hane'niye, hutapa lapakesa afiyo. Hosu alagamo ne'ae, hutapa lapakesa afi'nisayana hosu yosamo hane'niye, hutapa lapakesa afiyo. Yosa alaga'amo agete'apaeke'mo na agufa yosamo hane'nifi hu'a ne'agaya'mofe'mae. ³⁴ Nagalo'yave afamo anaga vaya'mogitapae, hu'na, hosu vaya'mo mai'naya'mofe'mo haiya kava hutapa alagepa gemo afa'a hugae. Vaya'ai apaipafi'mo na agufa ya'mo havaite'nifi ani kava huno aino vali lamino asagauno ne'aige'apae'mo gemo nehae. ³⁵ Alagepa vekamo'a kesi'afi'mo alagepa ya'age'mo ageno male'niya yapati'mo alagepa ya'age'mo alino afole ne'aiye. Ani kava huno hosu vekamo'a kesi'afi'mo hosu ya'age'mo ageno male'niya yapati'mo hosu ya'age'mo alino afole ne'aiye. ³⁶ Lapa nepauve, agoti huno apatesiya afina'mo Goti'a muki gemo fiku nehaya gelefe'mo apakenoka huno apafi gegaiye. ³⁷ Goti'a getapifike'mo alino fako huteno'aeke'mo mago vaya'aife'mo, fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa paige mago vaya'aife'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno hapa paige hugiye, huno hapa pai'niye.

No'agaya lokiya aune kava'mo huvo, hu'a ha pai'naya gemae

(Mk 8:11-12; Lu 11:29-32)

³⁸ Mago Falasi mono vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo, Tisao, hu'a, no'agona lokiya kaune kava'mo huka alika lave lisanafe'mo hugeta ageno, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ³⁹ hosu vaya'mogi Goti'a anau'apimokana ne'mo atale'a kumai he'a ugekana hu'a ne'maiya vaya'mogimo no'agaya lokiya aune kava'mo ali'na apave lisuge'a agesayafe'mo nehaya'monanafa no'agaya lokiya aune kava'mo hisuge'a o'agegaya'monanafa Yonategamo afole ai'niya agufa aune kavake'mo alino apave lisige'a agegae. ⁴⁰ Yona'a alopa noyamemo agupafi'mo lole'e mago'e feluga'e lole'e mago'e hani'ilaga'e'mo mai'niya kava huno Vemo mafa'nemo'a lole'e mago'e feluga'e lole'e mago'e hani'ilaga'e'mo mopa agusafilagamo lamino

maigiye. ⁴¹ Akeya'vilagamo Niniva taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo Goti'a muki vaya'mo agoti huno apatesiya afina'mo he ti'a hemenimo mai'naya vaya'aife'mo, lapakaemo hosu kava'mo hu'nae, hu'a hapa paigae. Na kava hinage'apaene. Yona'a Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa pai'nige'a afite'a apaipamo ali'a afe le'naya'monanafa hemenimo manile mai'niya vekamo'a Yona'mo ago aeno aga seno mai'niya vekamo'a Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa nepaige'apae'mo hemenimo mai'naya vaya'mogimo apaipamo ali'a afe nolaya'mofe'mae. ⁴² Akeya'vilaga hoga haopalega mai'naya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kuvini a kanomo'a Salomoni'mo ageteno afi'niya gemo afisiyafe'mo e'niye. Manile'mo mai'niya vekamo'a Salomoni'mo ago aeno aga seno mai'niya'monanafa ge'amo no'afiya'mofe'mo ani a kanomo Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo he tino hemenimo mai'naya vaya'aife'mo, lapakaemo hosu kava'mo hu'nae, huno hapa paigiye.

⁴³ Hosu aune vekamo mago vekamo aipafati'mo lamiteno maino falu hisiya ya'mo agesiyafe'mo ani'mo ohane'niya kotegamo umenitata huno kahau ya hume hume u'niya'monanafa o'age'niye. ⁴⁴ O'ageno'ae'mo, halate ai'na atagine'na u'na no'nifi'mo maiguve, huno huteno uno ava'yi huteno ageyana no'afi'mo vaya'mo o'mai'nageno mumusopamo ohaneno alagepa huno hane'nigeno age'niye. ⁴⁵ Ageteno ataleno uno seveni'a hosu apaune vaya'mogi mago'e hu'a hosu kava'mo hu'a ae'a aga se'a mai'naya vaya'mo apavalelino uno ani vekamo aipafi'mo hai'a magokepi lokae'a mai'nae. Mai'nageno'ae'mo ani vekamo hogoteno hosu kava'mo huno mai'niyana henaga'amo mago'e huno lusi hosu kava'mo huno mai'niye. Ani kava'mo'a hemenimo ne'maiya vaya'aite'mo afole aigiye, huno hapa pai'niye.

Yesu ita'amo'e agana'amogi'e'mo Yesutegamo e'naya gema

(Mk 3:31-35; Lu 8:19-21)

⁴⁶ Yesu'a vaya'aife'mo gemo hapa nepaige'apae'mo ita'amo'e agana'amogi'e'mo e'a ava'yi hute'a gemo ha paisayafe'mo kumatega agava mai'nae. ⁴⁷ Mago ne'mo'a, itakamo'e kaganakamogi'e'mo gemo kaha paisayafe'mo e'a kumate'mo mai'nae, huno ha pai'nigeno'ae'mo Yesu'a, ita'nimo'mo haiya'ale'mo mai'niye. ⁴⁸ Konaga'nimogimo haiya'ale'mo mai'nae, huno ha pai'niye. ⁴⁹ Agaemo ge'amo ne'afiya vaya'aifeke'mo aya ako'ya nehuno'ae'mo, Apakeyo, huno, ita'nimogi nagana'nimogimo mai'nae. ⁵⁰ Koku'napi afo'nimo'mo hau'niya kava'age'mo nehaya

vaya'mo nagana'nimogimo maige nasa'nimogimo maige ita'nimogimo maige hu'a mai'nae, huno hapa pai'niye.

13

Avina yafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae
(Mk 4:1-9; Lu 8:4-8)

¹ Ani afina'mo nopati'mo ataleno uno lamino ani kotu agi'nale'mo itopale'mo mai'nige'apae'mo ² asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo he tino sipifi'mo haino fai mai'nige'apae'mo ani agi'nale'mo he ti'a mai'nae. ³ Agaemo aeno kalafefa gefati'mo mago'e gemo huno hapa paino'ae'mo, avina ya'mo nehakaleya vekamo'a avina ya'mo hakalesiyafe'mo u'niye. ⁴ Avina ya'mo yaga auno hakaleme hakaleme ne'vigeno'ae'mo mago avina ya'mo kate'mo asagauno ai'nigeno'ae'mo nama anaga'mogi e'a ne'nae. ⁵ Mago avina ya'mo yafa agotofule'mo aise mopamo hane'niya yate'mo asagauno aiteno aise mopamo hane'niya'mofe'mo malage huno hage'niye. ⁶ Hage'niya'monanafa yegemo'mo haineno ne'agegeno'ae'mo hafu'yamo o'ae'niya'mofe'mo leno faluteteno leno asaga li'niye. ⁷ Mago avina ya'mo aufe nofi'mo hane'niya yapi'mo asagauno aiteno hage'niyana aufe nofi'mo'a ago kino ati kae'niye. ⁸ Mago avina ya'mo alagepa mopafi'mo asagauno aiteno hageno haiteno magoke yosafati'mo vani hataleti'amo aege sikisiti'amo aege teti'amo aege huno ae'niye. ⁹ Gemo afisaya lapakesamo hane'nisiyana mani gemo afiyo, huno hapa pai'niye.

¹⁰ Ge'amo ne'afiya vaya'mogi agaetegamo e'a, na kava higekae'mo aeka kalafefa gemo huka hapa nepaine, hu'a ge hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ¹¹ Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ava gemo aepa'amo alino fala ki male'niya aepa'amo ago alino lapami'niya'monanafa apakaemo alino o'apami'niye. ¹² Ali'nisaya vaya'mo mago'e huno alino apamisige'a alisageno'ae'mo mago'e ya'apimo hanegaiya'monanafa o'ali'nisaya vaya'ai apayapati'mo aise'amo ali'nisaya ya'mo hapa falegaiye. ¹³ Apakaemo aulu he'a ne'agaya'monanafa no'agae. Apaketafo hu'a ne'afiya'monanafa afi'a aeto nosaya'mofe'mo ae'na kalafefa gemo hu'na hapa nepauve. ¹⁴ Aiyeya'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa pai'niya gemo apakaetegamo afole ai'niye. Aiyeya'a huno'ae'mo, Afige afige hutapa maigaya'monanafa afitapa aeto osugae. Agege agege hutapa maigaya'monanafa agetapa aeto osugae. ¹⁵ Ani gelefe'mo apaipamo lokiya vaige apakesa aino akanige apaulagamo

ali huge hu'nige'a mai'nae. Ani kava hu'a o'mai'naesinana apaulagafati'mo agete'a apakesafati'mo afite'apae'mo apaipafi'mo agete'a nagaetegamo ai'a afe le'a esage'na ali'na alagepa hu'na apate'novesine,

huno avo'mo kae male'niye.

¹⁶ Afi'a aeto osu'naya'monanafa lapaulagafati'mo agege lapakesafati'mo afige hutapa mai'naya'mofe'mo Goti aula-gale'mo alagepa hutapa ne'maiyanagetapa afa'a lapamogaga aigae. ¹⁷ Lama ge lapa nepauve, asole vaya'mogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e fatago vaya'mogi'e'mo lapakaemo ne'agaya kava'mo agesayafe'mo hapau'niya'monanafa o'age'nae. Lapakaemo ne'afiya gemo afisayafe'mo hapau'niya'monanafa o'afi'nae.

¹⁸ Ani kavatefe'mo avina yafe'mo ae'na kalafefa gemo aepa'amo afiyo. ¹⁹ Mago vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ava gemo afite'apae'mo alagepa hu'a no'afisayana hosu ne'mo'a eno apaipafi'mo hakale male'niya avina ya'mo hapa faleno alinino ne'viye. Ani kava huno kate'mo asagauno ai'niya avina yakana huno hane'niye. ²⁰ Mago vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo malage hu'a alite'a apamogaga ne'aiya kava huno yafa agotofule'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a mai'nae. ²¹ Hapafu'yamo o'ae'niya'mofe'mo aise afina'mo ne'maiye. Goti ge'amo afi'naya'mofe'mo hanageke ya'mo alige apaini hu'a apatege nehaya kava'mo afole ne'aige'apae'mo ago atale'a asagau'a ne'aiye. ²² Mago vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo ma mopafi'mo maisaya kavafeke'mo hapausoli hute'a kagemi ya'mo'a humi ne'apateya ya'mo alisayafeke'mo hapa'ye nehigeno'ae'mo Goti ge'amo ago aeno ati nekaeya kava huno aufe nofi'mo hane'niya yapi'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a mai'nae. ²³ Mago vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo gemo aepa'amo alagepa hu'a afi'naya vaya'mo alagepa mopafi'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a mai'nae. Apaipafati'mo alagamo ae'niye. Mago vaya'amogi vani hataleti'a alagamo aege mago vaya'amogi sigisiti'a alagamo aege mago vaya'amogi teti'a alagamo aege hu'a ae'nae, huno hapa pai'niye.

Hoyafi inofe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae

²⁴ Mago'e huno aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo mago hoyagana huno hane'niye. Mago vekamo'a hoya'afi'mo alagepa avina ya'mo hakale male'niye. ²⁵ Muki vaya'amo ago apau kale'nageno'ae'mo kame'amo'mo eno vitigana ino'mo viti hoyafi'mo hakale maleno u'niye. ²⁶ Viti ne'ya'mo

ago hageteno alagamo ae'nige'apae'mo agayana aigofe viti ino'mo mago hage'nige'a age'nae. ²⁷ Agete'apae'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogimo u'a hoya aepa vekae'mo, ala nene, hu'a, alagepa avina ya'mo hakale male'nana yapati'mo haiya kava huno ani aigofe viti ino'mo afole ai'niye, hu'a ge hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ²⁸ Kame'nimo'mo ani kava'mo hu'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo, uta ani ino'mo vakaita atalesupiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ²⁹ ha'ao, huno, ino'mo alitapa vakaisayategamo viti'e'mo alitapa vakaigayanagi afa ateyo ³⁰ viti'e ino'e'mo magokepi lokaeno haneme haneme ne'visige'apae'mo ne'ya'mo alisaya afina'mo aligae. Ne'ya'mo lesige'nae'mo ne'ya'mo alisaya vaya'aife'mo, hogotetapa ino'mo vakaitapa atafi'mo kaesayafe'mo hayaetapa male'netapa viti ne'ya'age'mo alitapa ne'ya'mo ne'malova nopi'mo maleyo, hu'na hapa paiguve, huno hapa pai'niye.

Mago avina ya'mo agi'amo masateti'e falaovafi'mo ne'ataya ya'mo agi'amo yisi'efe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae

(Mk 4:30-32; Lu 13:18-19)

³¹ Yesu'a mago'e huno aeno kalafefa gemo hapa paino'ae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo hane'niya kava huno mago vekamo'a masateti avina ya'mo hoya'afi'mo hakale male'niya avina yakana huno hane'niye. ³² Masateti avina ya'mo mago aise avina ya'mo hane'nigeno muki avina ya'amo'a ago aeno aga se'niya'monanafa hageno alopa heteno'ae'mo muki alu ne'ya'amo ago aeno ne'agase. Hageno uno haige haige huno kosino yosagana huno hai'nigeno'apae'mo nama anaga'mogi haleli'e'a akopale'mo hakale'a ne'maiye, ³³ huno huteno Yesu'a mago'e huno aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo hane'niya kava huno mago a'mo'a falaovafi'mo ne'ataya ya'mo agi'amo yisimo alino alopa falaovafi'mo ate male'nigeno'ae'mo aino atagu faeno uneno huno muki falaovafi'mo ali'ya'mo ali'niye, huno hapa pai'niye.

³⁴ Yesu'a mani muki ge'amo aeno kalafefa gefatike'mo huno hapa pai'niyana huno afole aino hapa opai'niye. ³⁵ Ani ge huno hapa nepaigeno'ae'mo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a hu'niya ge'amo afole ai'niye. Ina gemo'a huno'ae'mo, Ae'na kalafefa gefatike'mo hu'na hapa paiguve. Ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo alino fala kino maleme maleme e'niya gemo ae'na hakalo hu'na hapa paiguve,

huno avo'mo kae male'niye.

Inofe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemo aepa'ae'mo hu'niya gemae

³⁶ Yesu'a muki vaya'aife'mo, inagi ago utaleyo, huno hapa paiteno alino apate'nige'a utageno'ae'mo nopi'mo haino mai'niye. Mai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo agaetegamo e'a, inofe'mo aeka kalafefa gemo huka hapa pai'nana gemo aepa'amo laha paiyo, hu'a ge hu'a afi ge'nae.

³⁷ Yesu'a, hoya'afi'mo alagepa avina ya'mo hakale'niya vekamo mai'niya kava huno Vemo mafa'nemo mai'niye.

³⁸ Hoyamo hane'niya kava huno muki ma mopamo hane'niye. Alagepa avina ya'mo hane'niya kava hu'a Goti'a yagaino ne'apateya vaya'mo mai'nae. Hosu ino'mo hane'niya kava hu'a hosu ne'mo vaya'amo mai'nae.

³⁹ Kame veka'amo mai'niya kava huno Nevo'a mai'niye. Ne'ya'mo alisaya afina'mo hane'niya kava huno ma mopamo hano hisiya afina'mo hane'niye. Ne'ya'mo alisaya vaya'mo mai'naya kava hu'a enisole vaya'mo mai'nae.

⁴⁰ Ino'mo vakai'a atafi'mo kae'naya kava huno hano hisiya afina'mo

⁴¹ Vemo mafa'nemo'a enisole vaya'amo alino apatesige'a u'a yagaino ne'apateya kegi'yafati'mo ali'a hapafai'a apatalegae. Hosu kava'mo hisayafe'mo ali'a he ti'a ne'apataya vayanagi muki hosu vayanagi hu'a apavaleli'u'a

⁴² alopa atafi'mo yaga au'a apatalesage'a avi'ya huge apavepi'mo hani'a agafu kige hu'a maigae.

⁴³ Ani afina'mo afole aisige'apae'mo fatago vaya'mo Afo'apimo'mo yagaino ne'apateya kote'mo yegegana hu'a ae'a ha le'a maigae. Lapakesa hane'nisiyana mani gemo afiyo, huno hapa pai'niye.

Mago'e huno aeno kalafefa gemo hapa pai'niya gemae

⁴⁴ Goti'a vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kava'mo hane'niya kava huno mago vekamo'a alopa moni'amo kesifi'mo maleteno hoya'afi'mo keli kafiteno kesi'amo alino ani kelifi'mo maleteno aeno ati kae maleteno ataleno u'niye. U'nigeno henaga'amo mago vekamo uno ani hoyafi'mo ai'yu ai'niyategamo ani kesimo ageno avateteno halate aeno ati kae maleteno uno muki kagemi ya'amo alino maketi hu'nige'a miya fai'nageno monimo aliteno ani mopamo miya fai'niye. Alisiyafe'mo lusi kava huno amogaga ai'niya'mofe'mo muki kagemi ya'amo ago alino atale'niye.

⁴⁵ Halate Goti'a vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kavafe'mo lapa pai'nae'mo, mago'e monimo alisiyafe'mo alininuno maketi nehiya vekamo'a alagepa sesumo miya

faisiyafe'mo kahauya hume hume u'niye. ⁴⁶ Agaemo hogote sesumo lusi monileti'mo miya nefaiya sesumo age maleteno uno muki kagemi ya'amo alino maketi hu'nige'a miya fai'nageno moni aliteno uno ani sesumo miya fai'niye.

⁴⁷ Halate Goti'a vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kavafe'mo lapa pai'nae'mo, vaya'mogimo umenimo solovala anipi'mo yaga au male'nage'apae'mo muki alu noyame alu noyamemo hai'a ne'maiye. ⁴⁸ Umenifi'mo hai'a havai te'nage'apae'mo halauli e'a ani kahaepale'mo malete'a itopale'mo mai'ne'apae'mo ali'a fako hu'a alagepa noyame'amo paketifi'mo malete'a hosu noyame'amo ali'a yaga au'a ne'atalae. ⁴⁹ Ani kava hu'a ma mopamo hano hisiya afina'mo enisole vaya'mo emi'e'a hosu vaya'mo fatago vayapati'mo apavaleli'u'a ⁵⁰ alopa atafi'mo yaga au'a apatalesage'a avi'ya huge apavepi'mo hani'a agafu kige hu'a maigae, huno hapa pai'niye.

⁵¹ Yesu'a huno'ae'mo, muki mani gemo aepa'amo afi'nafiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, he, hu'a hu'nae. ⁵² Agaemo hapa paino'ae'mo, Afamo anaga'ai aepa vekamo'a no'apifi'mo alagepa ya'mo saufamo ageno male'niya ya'e akeya'vilaga ageno male'niya yapati'e'mo alino afamo anaga'amo ne'apamiya kava hu'a muki ke'aepa gemo tisa vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ali'a apaya malage'a afi'naya tisa vaya'apimogi saufa ge'e atafa ge'e'mo ali'a ne'apamiye, huno hapa pai'niye.

Nasalasa taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo Yesu'mo apakame'ya ami'naya gemae
(Mk 6:1-6; Lu 4:16-30)

⁵³ Yesu'a mani aeno kalafefa gemo hapa paiteno ani haopalegati'mo ataleno u'niye. ⁵⁴ Agai'a taonifi'mo uno apakae mono nopi'mo haino alino apaya male'nige'a afi'a hapau aite'apae'mo, ani vekamo'a afiteno age'niya kava'e no'agona aune kava'mo nehia himamu'a'e'mo haiyateti'mo ali'niye. ⁵⁵ Ala agi vekamo mafa'ne'amo o'mai'niya'monanafa no nekiya vekamo velafa'mo mafa'ne'amo mai'niye. Ita'amo'mo Maliya'a mai'niye. Yemisi'agi Yosefe'agi Saimoni'agi Yutasi'mogi hu'a agana'amogimo mai'nae. ⁵⁶ Muki asa'amogimo maige hu'a mai'ne'a lagae'e'mo magokepi mai'nagi muki ya'amo haiyateti'mo ali'niye, hu'a hute'a ⁵⁷ hosu apaugosa kalite'a apakame'ya ami'nae.

Yesu'a hapa paino'ae'mo, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo ala agi'amo ali'nisiyana taoni'afi'mo mai'naya vaya'mogi'e afamo

anaga'amogi'e'mo ala agi'amo o'amigae, huno hapa pai'niye. ⁵⁸ Taoni'afi'mo mai'naya vaya'mogi agaefe'mo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo taoni'afi'mo asole no'agaya aune kava'mo osu'niye.

14

Yoni'a ani faleno ne'apateya vekamo fali'niya gemae
(Mk 6:14-29; Lu 3:19-20; 9:7-9)

¹ Ani afina'mo Heloti'a Galeliya kote'mo yagaino ne'apateya gamani vekamo'a Yesufe'mo ava gemo hu'nageno afi'niye. ² Afiten'ae'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, Agaemo Yoni'a ani faleno ne'apateya vekamo mai'niye. Ago amagi'nogeno fali'nige'a ki'a ate'nayateti'mo halate he ti'niya'mofe'mo lusi himamu'aleti'mo ani ali'ya'mo ne'aliye, huno hapa pai'niye.

³⁻⁴ Hogoteno Heloti'a ina kava'mo hu'niye. Agaemo agana'amo Filipi a'mo Helotiyasi'mo ali'nigeno Yoni'a ha paino'ae'mo, a ali'nana kava'mo ke'aepa gemo amagika atale'nane, huno ha pai'niya'mofe'mo Heloti'a atafauno nofi kino ateteno kalavusi huno ate'niye. ⁵ Heloti'a Yoni'mo kamiti amagisiyafe'mo hu'niya'monanafa Yu vaya'mogimo hu'apae'mo, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo mai'niye, hu'a apakesa afi'naya'mofe'mo vaya'aife'mo koli huteno afa'a ate'niye.

⁶ Heloti'a ita'amo'mo alino ate'niya afina'mo halate afole ai'nigeno ne'ya'mo yagita hu'nige'a e'a ne'ya'mo ne'nageno Helotiyasi a'mafa'nemo'mo muki vaya'ai apaulagale'mo oae'nigeno Heloti'a lusi kava huno amuse huno ate'niye. ⁷ Agaefe'mo polomasi gemo ha paino'ae'mo, kahau'nisiya yafe'mo naha paiyo, afa'a kamiguve, huno huteno ago'ya ataleteno ha pai'niye. ⁸ Ita'amo'mo a'mafa'ne'ae'mo ha pai'niya gemo ha paino'ae'mo, Yoni'a ani faleno ne'apateya vekamo lugo'amo heka hatagauka agenopa'amo alika yuvapafi'mo malelikeka namiyo, huno ha pai'nigeno ⁹ yagaino ne'apateya kini ne'mo'a ani gee'mo hau hu'niye. Hau hu'niya'monanafa muki vaya'ai apaulagale'mo a'mafa'ne'ae'mo ago'ya ataleteno ha pai'niya'mofe'mo ati vekae'mo, ¹⁰ uka lugo'amo heka hatagauka agenopa'amo alinikeka amiyo, huno ha pai'nigeno ati vekamo'a uno lugo'amo heno hatagau'niye.

¹¹ Agenopa'amo alino yuvapafi'mo maleteno alinineno ani a'mafa'nemo ami'nigeno alininuno ita'amo'mo ami'niye. ¹² Yoni ge'amo ne'afiya vaya'mogimo e'a kefa'amo alini u'a ki'a atete'a u'a Yesufe'mo ha pai'nae.

Yesu'a faefu tauseni'a vaya'mo ne'ya'mo apami'niya gema'e

(Mk 6:31-44; Lu 9:10-17; Yo 6:1-13)

¹³ Yesu'a ani gemo afitenoa'e'mo agai'age'mo maisiyafe'mo sipifi'mo u'a ka'me kotegamo mai'nae. Ani'mo lakaeno u'niye, hu'a hu'nage'a afite'apae'mo lusi asole vaya'mo taoni'afati taoni'afati'mo e'a akame hu'a visayafe'mo ani agi'nale'mo u'nae. ¹⁴ Yesu'a ani agi'nale'mo eno ava'yi huteno'ae'mo sipifati'mo lamino apakeyana asole vaya'mo e'a mai'nageno apaketeno'ae'mo lusi kava huno hau huno apateteno kaita hapau'niya vaya'mo alino hapageno apate'niye. ¹⁵ Yegemo lamino falegefe hu'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo agaetegamo e'apae'mo, mani kote'mo ka'me kotega mai'nona'mofe'mo hani hugefe hiyanagi muki vaya'mo alika apatege'apao taoni'apifati taoni'apifati'mo u'a ne'ya'apimo miya faiyo, hu'a ha pai'nageno ¹⁶ Yesu'a, visaya ka'mo ohane'niye. Ne'ya'mo mani vaya'mo apamiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo, ¹⁷ faefu'a peleti maya'e lole noyamela'e'mo ali'none, hu'a ha pai'nae.

¹⁸ Yesu'a, alinitetapa namiyo, huno hapa paiteno'ae'mo ¹⁹ muki vaya'aife'mo kahaule'mo itopale maiyo, huno hapa paiteno faefu'a peleti maya'e lole noyamela'e'mo ali'nenno maku huno koku'napi age'nenno hao ke heteno peleti mayamo alino akaya heno ge'amo ne'afiya vaya'mo apami'nige'a muki vaya'mo ali'a apami'nae. ²⁰ Muki vaya'amogimo ne'a apamu hute'apae'mo atalaya ne'ya atupa'amo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ali'a tuolofu'a hona yuvapafi'mo male'nae. ²¹ Ani ne'ya ne'naya vaya'mo faefu tauseni'a agufa vemogi ne'nae. Na magi a'ne mafa'nemogi'e'mo ne'nafi hu'a lekana opai'nae.

Yesu'a ani agotofule'mo e'niya gema'e

(Mk 6:45-52; Yo 6:16-21)

²² Yesu'a muki vaya'mo ne'ya'mo ago apami'nige'a netageno'ae'mo Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, sipifi'mo ago utapa hogo'neteyo, huno hapa paiteno muki vaya'aife'mo, notapilegamo he titapa viyo, huno hapa pai'niye. ²³ Hapa paiteno'ae'mo nunumu hisiyafe'mo agai'age'mo aise avefi'mo haino mai'niye. Hani hugefe'mo unali enali hu'niya kanale'mo agai'age'mo mai'nigeno ²⁴ sipimo ani kotu folagapi'mo afagi'ale'mo ne'vigeno'ae'mo sipimo augosa maleno ne'viya kategati'mo yasimo alinineno sipimo alino ago'ya fai'nigeno atafauno ate'niye.

25 Kotiti agufa afina'mo Yesu'a apakaetegamo ani agotofule'mo e'niye. 26 Ne'ege'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi agayana ani agotofule'mo ne'ege'a agete'apae'mo alopa gefati'mo ge hu'apae'mo, afene, hu'a hute'a lusi kava hu'a apamo'ya aite'a kagekage hu'nae. 27 Yesu'a huno'ae'mo, nagaekemo ne'ogi koli osutapa lokiya vaitapa maiyo, huno hapa pai'niye. 28 Hapa pai'nigeno Pita'a, Ala kava nene, kagaemo ne'esana'mo'mo ge huge'nao ani agotofule'mo vino, huno hu'nigeno'ae'mo, eno, huno hu'niye. 29 Pita'a sipifati'mo ataleno ani agotofule'mo Yesutegamo ne'unu'ae'mo 30 lusi kava huno yasimo ali'nigeno koli huteno anipi'mo alino lapanegefe'mo nehuno'ae'mo, Ala kava nene, nagufamo alika katika nato, huno alopa gefati'mo ge hu'niye. 31 Yesu'a malage huno eno ayate'mo alino he tino ne'ateno'ae'mo, aise'amo kagesa afika fatago nehana vekagi na kava hige'kae'mo lole kagesa ne'afine, huno ha pai'niye.

32-33 Sipifi'mo nehali'ageno'ae'mo yasimo o'ali'nige'a sipifi'mo mai'naya vaya'mogimo ani kava'mo agete'a agaefe'mo mono hute'apae'mo, alagi Goti mafa'ne'amo mai'nane, hu'a ha pai'nae.

34 Magokepi lokaeli'a Genesaleti haopalega u'a ava'yi hu'nage'a 35 agete'apae'mo, Yesu'mae, hu'a hute'a muki haopalegamo ali'a apatalage'a u'a hapa pai'nage'a muki alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'mo Yesutegamo apavaleli'a e'nae. 36 Apakaemo, kahao ke hone, kuke-nakamo atupa'ale'mo ame alisunafeke'mo lahau'niye, hu'a hu'nageno'ae'mo, he, kanalene, huno huteno muki ame ali'naya vaya'mo alino hapageno apate'nige'a alagepa hu'a mai'nae.

15

*Yu vaya'ai apakinago vaya'mogi gee'mo hu'niya gemae
(Mk 7:1-13)*

1 Ani afina'mo Falasi vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e'mo Yulusalemu taonifati'mo Yesutegamo e'apae'mo, 2 na kava hige'apae'mo gekamo ne'afiya vaya'mogimo lakinago vaya'ai ge'apimo amagi'a ne'atalae. Neyalate'mo hapa pai'naya gemo afite'a akame nehaya kava hu'a akame hu'a apaya'mo sese osu'ne'a ne'ya'mo fiku ali'a ne'nae, hu'a ha pai'nageno 3 Yesu'a, ani kava hutapa alu gemo lapakinago vaya'ai gemo akame hisayafe'mo na kava higetapae'mo Goti ke'aepa ge'amo amagitapa ne'atalae. 4 Goti'a huno'ae'mo, *Itatapi afotapimogife'mo hapao ke hetetapa ge'apimo afitetapa*

akame hiyo. Ita'api afo'apimogife'mo hu'a faipa hu'a apatesaya mafa'ne'aina ago kamiti apamagiyo, huno hu'niya'monanafa ⁵⁻⁶ lapakaemo hutapae'mo, mago vekamo'a ita'amofe'mofi afo'amofe'mofi huno hana maesiyafe'mo huno'ae'mo, Goti'a agai'a yane, huno huteno ita'amofe'mofi afo'amofe'mofi huno, hana maeno o'anamige hanao ke osege hugiye, hutapa nehae. Hutapa hutetapae'mo lapakaitapi getapige'mo akame hisayafe'mo Goti ge'amo aetapa ati nekae. ⁷ Aetapa ati nekaya vayanagi afiyo, Aiyeya'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa pai'niya gemo'mo lapakaefeke'mo alagi lama gemo hane'niye. ⁸ Agaemo huno'ae'mo,

Mani vaya'mogi apavaya'aletike'mo nahao ke nehaya'monanafa apaipa apakesa'amo ali'a nagaetegamo atalageno no'mefa afagitegamo ali'a atalageno ne'viye. ⁹ Nagaefe'mo fiku faku hu'a mono nehae. Ali'a apaya ne'malaya gemo ma mopafi ge'age'mo Hane'niye,

huno avo'mo kae male'niye, huno hapa pai'niye.

¹⁰ Yesu'a muki vaya'aife'mo eyo, huno ge hu'nige'a e'a mai'nageno'ae'mo, lapakaemo afitetapae'mo afitapa aeto hiyo. ¹¹ Apavayafi'mo ne'naya ne'ya'mo'a alino hosu huno no'apatefa apavayafatike'mo nehaya gemo'a alino hosu huno ne'apate, huno hapa pai'niye.

¹² Huno hapa paitege'a ge'amo ne'afiya vaya'mo agaetegamo e'a ha pai'apae'mo, Falasi mono vaya'mogi hu'nana gemo afite'apae'mo hosu apaipamo kali'nae, huka apake'napiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ¹³ muki ya'amo koku'napi afo'nimo'a ohakale'nisiya ya'mo hafu'ya'a'e'mo alino vakaino atalegaiye. ¹⁴ Afa'a apateyo. Apaulagamo ali hu'nige'a alu vaya'mo ka ali'a ho hu'a apavaleli'a ne'vaya vayane. Mago aulagamo ali hu'nisiya vekamo'a alu vekamo aulagamo ali hu'nisiya vekamo ayate'mo alino avalelino visiyana magokepi u'ana kelifi'mo asagau'ana aiga'ae, huno hapa pai'niye. ¹⁵ Pita'a, aeka kalafefa gemo hu'nana gemo aepa'amo laha paiyo, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ¹⁶ asole afina'mo afi'naya'monanafa lapakae'e'mo afitapa aeto nosafiye. ¹⁷ Ne'ya'mo ne'naya ya'mo'a apaipafi'mo nelamige'apae'mo aifa le'a ne'atalae, hutapa o'afi'nafiye. ¹⁸ Apavayafi'mo ne'ya'mo afa'a ne'a ne'nakaiya'monanafa apaipafati'mo afole aitenno haineno apavayafati'mo afole ne'aiya gemoke'mo alino hosu huno ne'apate. ¹⁹ Apaipafati'mo afole ne'aiya kava'mo hane'niyana hosu apakesa ne'afiya kava'mo hanege vaya'mo nehapaya kava'mo hanege kumai kava'mo hanege

a'nemo apayate ne'aliya kava'mo hanege kumaya'mo ne'aliya kava'mo hanege aigofe gemo nehaya gemo hanege hu'a faipa hu'a ne'apataya gemo hanege huno hane'niye. ²⁰ Ani agufa kava'moke'mo alino hosu huno ne'apateya'monanafa apaya'mo sese osu'ne'a ne'ya'mo fiku ali'a ne'naya kava'mo'a alino hosu huno no'apate, huno hapa pai'niye.

Agesamo afino fatago hu'niya a kanoe'mo ava gemo hu'niya gemae

(Mk 7:24-30)

²¹ Inagi Yesu'a ani koteti'mo ataleno Taiya taonimo hanete Saitoni taonimo hanete huno hane'niya haopalegamo u'niye. ²² Ne'vigeno'ae'mo mago Kenani nofi a kanomo ani haopalega mai'niya a kanomo'a agaetega eno alopa gefati'mo, Ala kava ne'mo Nevini aginagomo, huno, kahau huka nato. Mago hosu aune vekamo'a a'mafa'ne'nimo aipafi'mo haino mai'nen'ae'mo alagi alino hosu huno ne'ate, huno ha pai'niya'monanafa ²³ Yesu'a mago ge'ale'mo aeno atagaina huno ha opai'niye. Ge'amo ne'afiya vaya'mo agaetegamo e'a, Kahao ke honagi lakame huno ne'eno keya keya hulino ne'eya a kanomo alika ha faitalegeno vino, hu'a ha pai'nae. ²⁴ Yesu'a, Goti'a naha paino'ae'mo, Yu nofi vaya'mo lageso hu'naya sipisipi vaya'alegagemo uvo, huno huteno alino nate'nige'na e'nove, huno ha pai'niye. ²⁵ Ani a kanomo'a eno aiyafi'mo ale'ya faino ape huno mai'nen'ae'mo, Ala kava nene, naha mao, huno hu'nigeno'ae'mo ²⁶ Nagaemo mafa'nemogi peleti mayamo ali'na kalamo apamisuvana kanale osugiye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ²⁷ Ala kava nene, he, lama gemo hana'monanafa nopi'mo ne'maiya kalamogi afo'apimogimo hi'yalamute'mo ne'ya'mo ne'nageno'ae'mo ne'ya atupamo asagauno ne'aige'apae'mo kalamogi afa'a ne'naya yane, huno ha pai'niye. ²⁸ Yesu'a, kagaemo mago'e huka kagesa afika fatago nehane. Nehana'mofe'mo kahau'niya kava'mo afa'a huguve, huno ha paiteno ani afina'mo a'mafa'ne'amo alino alagepa huno ate'niye.

Yesu'a alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'mo alino hapageno apate'niya gemae

²⁹ Yesu'a ani kotegamo ataleno Galeliya ani kotu agi'nale'mo uteno avefi'mo haino itopale'mo mai'niye. ³⁰ Asole vaya'mo apaiya hosu'niya vayanagi apaulaga ali hu'niya vayanagi apaiya apaya'mo kafafe kafafa hu'niya vayanagi apake no'aiya vayanagi alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vayanagi hu'a apavaleli'e'a Yesu aiyafi'mo

apate'nageno alino alagepa huno apate'niye. ³¹ Ani asole vaya'mo apake'nayana apake no'aiya vaya'mogimo apake aige apaiya apaya'mo kafafe kafafa hu'niya vaya'mo alagepa hu'a maige apaiyamo hosu'niya vaya'mo alagepa hu'a u'e'a huge apaulagamo ali hu'niya vaya'mo apaulagamo age'a ayakege hu'nage'a apakete'apae'mo hapau ai'nae. Inagi Isaleli vaya'ai Goti'apimo agi'ale'mo ali'a asaga hu'nae.

Yesu'a fo tauseni'a vaya'mo ne'ya'mo alino fako huno apami'niya gemae

(Mk 8:1-10)

³² Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nageno hapa paino'ae'mo, apakaemo lole'e mago'e afina'mo nagae'e'mo magokepi lokae'a mai'nageno'ae'mo hemenimo ne'ya'apimo ohane'nige'na nahau hu'na ne'apatove. No'apilegamo ali'na apatesuge'a visayategamo apaka tesigeno apaunena aisiya kavafe'mo o'nahau'niye, huno hapa pai'niye. ³³ Inagi ge'amo ne'afiya vaya'mogi hu'apae'mo, ka'me kotega eta mai'nona'mofe'mo haiyateti'mo ne'ya'mo aliniteta alita fako huta mani asole vaya'mo apamigune, hu'a ge hu'a afi ge'nae. ³⁴ Yesu'a, lapakaemo na magi peleti mayamo ali'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo, seveni'a peleti mayagi magoke magoke aise noyamegi huno hane'niye, hu'a ha pai'nae. ³⁵ Agaemo asole vaya'aife'mo, etapa mopale'mo itopale'mo maiyo, huno hapa paiteno'ae'mo ³⁶ seveni'a peleti maya'e noyame'e'mo ali'neni Gotife'mo haoke heteno alino akaya heno ge'amo ne'afiya vaya'mo apami'nige'a muki vaya'mo ali'a apami'nae. Muki vaya'amogimo ne'a apamu hu'nae. ³⁷ Inagi ge'amo ne'afiya vaya'mogi ne'ya atupa'amo ali'a seveni'a alopa hona yuvapafi'mo male'a havaite'nae. ³⁸ Fo tauseni'a vemogi ne'nayana a'ne mafa'ne'api'e'mo apakaemo lekana opai'nae. ³⁹ Netageno'ae'mo Yesu'a alino apatege'a utageno sipifi'mo haino Maganala haopalegamo u'niye.

16

Yesufe'mo kaune kava'mo hugeta ageno, hu'a hu'naya gemae

(Mk 8:11-13; Lu 12:54-56)

¹ Mago Falasi mono vaya'e Satiyusi mono vaya'mogi'e'mo Yesutegamo e'a amalageka hu'apae'mo, koku'napi hima-mukaleti'mo alagena kava'mo hugeta ageno, hu'a ha pai'nae. ² Yesu'a ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, yegemo lamino nefalegeno'ae'mo hiya'mo'a

alino haesa nehigetapa agetetapae'mo, egamo alagepa ko aligiye, hutapa nehae. ³ Yegemo haine ne'egenoa'e'mo koku'nategamo alino hani'ageke'mo nehigeno haesa ko'mo aligetapa agetetapae'mo, hemenimo ko aigiye, hutapa nehae. Lapakaemo koku'natega afole ne'aiya alagena kava'mo alitapa fako hutapa ne'agaya'monanafa hemenimo afole ne'aiya alagena kava'mo alitapa fako hutapa afole aisiya kava'mo afa'a no'agae. ⁴ Hosu vaya'mogimo Goti'apimona atale'a kumai he'a ugekana kava nehaya vaya'mogi alagena kava'mo agesayafe'mo nehaya'monanafa alagena kava'mo alino apave oligiya'monanafa Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo Yona'a hu'niya alagena kava'amo alino apave ligiye, huno hapa paiteno apataleno u'niye.

Peleti maya falaova mumusopafi ne'ataya yafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae
(Mk 8:14-21)

⁵ Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ago apake kani'nige'a peleti mayamo o'ali'a atale'a ani kotute'mo sipifi'mo u'nae. ⁶ Yesu'a, Falasi mono vaya'mogi peleti maya falaova mumusopafi ne'ataya ya'e Satiyusi mono vaya'mogi peleti maya falaova mumusopafi ne'ataya ya'efe'mo ehetafiye, huno hapa pai'niye. ⁷ Apakaemo ge huge afige hu'apae'mo, lagaemo peleti mayamo o'alita ago ataleta ne'ona'mofe'mo mani gemo nehiye, hu'a hu'nae. ⁸ Yesu'a ge huge afige hu'naya gemo afiteno'ae'mo, na kava higetapa peleti mayamo o'ali'naya kavafe'mo ge huge afige hulitapa ne'ae. Aise'amo lapakesa afitapa fatago nehae. ⁹ Asole afina'mo afi'naya'monanafa afitapa aeto osu'nafiye. Nagaemo faefu'a peleti mayamo ali'na faefu tauseni'a vaya'mo apami'nogetapae'mo lapakaemo na magi hona yuvapafi'mo alita maleta havaite'nopi hutapa ago lapake kani'nifiye. ¹⁰ Ani kava hu'na seveni'a peleti mayamo ali'na fo tauseni'a vaya'mo apami'nogetapae'mo lapakaemo na magi alopa hona yuvapafi'mo alita maleta havaite'nopi hutapa ago lapake kani'nifiye. ¹¹ Peleti mayae'mo nosuva'monanafa na kava higetapa o'afi'nae. Falasi mono vaya'mogi peleti maya falaova mumusopafi ne'ataya ya'e Satiyusi mono vaya'mogi peleti maya falaova mumusopafi ne'ataya ya'efe'mo ehetafiye, hu'na lapa nepauve, huno hapa pai'niye. ¹² Ani gemo afite'apae'mo peleti maya falaova mumusopafi ne'ataya yafe'mo osu'nifa Falasi mono vaya'mogi ali'a apaya ne'malaya ge'e Satiyusi mono vaya'mogi ali'a apaya ne'malaya ge'efe'mo ehetafiye, huno hu'niye, hu'a hu'nae.

Pita'a Yesufe'mo Kalaisi ne'mo mai'nane, huno hu'niya gema

(Mk 8:27-30; Lu 9:18-21)

¹³ Yesu'a Sisaliya Filipai taoni haopalegamo uno mai'nenoa'ae'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, apakaemo vaya'mogimo Vemo mafa'ne'ae'mo ina la'ae, hu'a nehae, huno apafi ge'nige'apae'mo, ¹⁴ mago vaya'amogi hu'apae'mo, Yoni'a ani faleno ne'apateya vekamo mai'niye, hu'a huge mago vaya'amogi hu'apae'mo, Ilaiya'a mai'niye, hu'a huge mago vaya'amogi hu'apae'mo, Yelemaiya'a mai'niye, hu'a huge mago vaya'amogi hu'apae'mo, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo mai'niye, hu'a huge nehae, hu'a ha pai'nae. ¹⁵ Agaemo apakaefe'mo, lapakaemo nagaefe'mo, ina la'nae, hutapa nehae, huno apafi ge'nigenoa'ae'mo ¹⁶ Saimoni Pita'a ge'ale'mo aeno atagaina hunoa'ae'mo, Kalaisi ne'mo mai'nane. Maige maige huno ne'maiya Goti mafa'ne'amo mai'nane, huno ha pai'niye. ¹⁷ Yesu'a ha painoa'ae'mo, Saimoniyo Yona mafa'ne'amogae, mago ma mopafi vekamo'a ani kaipa kagesamo alino okami'nifa koku'napi Afo'nimo'a ani kaipa kagesamo alino kami'niye. Aulagale'mo alagepa huka mai'nananageka afa'a kamogaga aigane. ¹⁸ Pitagamo mai'nananage'na ani yafate'mo siosi'nimo fai'na atesuge'a siosi vaya'nimogi Satani lafile kita'amo ae'a yaki'a haigae. ¹⁹ Nagaemo Goti'a yagaino ne'apateya kote ki'mo ali'na kamisugeka ma mopafi mai'nekae'mo kita ki malesanagenoa'ae'mo ani kava huno koku'napi ne'mo'a kita ki malegaiye. Ma mopafi mai'nekae'mo kita yakisanana ani kava huno koku'napi ne'mo'a kita yaki malegaiye, huno ha paiteno ²⁰ ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo hapa painoa'ae'mo, nagaefe'mo Kalaisi ne'mo mai'niye, hutapa hapa opaiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a falite'na he tiguve, huno hapa pai'niya gema

(Mk 8:31-9:1; Lu 9:22-27)

²¹ Yesu'a ani afinateti'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo aepe faino huno afole aino hapa painoa'ae'mo, nagaemo Yulusalemu taonifi'mo u'na mai'nisuge'apae'mo vayatama vayanagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'a lusi hanageke ya'mo namitesage'na faliguve. Lole'e mago'e afina'mo utesigeno halate alino he tino nategaiye, huno hapa pai'niye. ²² Pita'a Yesu'mo amasage huno avalelino uno ge hauno'ae'mo, Ala kava nene, huno, Goti'a hau huno kateno. Mani hana agufa kava'mo kagaetegamo alagi afole o'aigiye, huno ge hau'niye. ²³ Yesu'a

aino afe leno ha paino'ae'mo, Sataniyo, kaune ho. Ka'nimo akanika natesanafe'mo hane. Goti agesamo o'ali'napa ma mopafi vaya'ai apakesamo ali'nane, huno ha pai'niye.

²⁴ Huno ha paiteno Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, mago vekamo'a nakame hisiyafe'mo hau'nisiyana agai'amo hau'nisiya kavafe'mo, ha'ao, o'nahau'niye, huno huteno ataleno agai'a malipu yosa'amo alino kofilino nakame hino. ²⁵ Mago vekamo'a ma mopafi alagepa huno maisayafeke'mo agesa ne'afisiyana alagepa huno ne'maiya kava'amo atalegaiye. Mago vekamo'a nagaetefe'mo alagepa huno ne'maiya kava'amo atale'nisiyana alagepa huno maisiya ya'mo aligiye. ²⁶ Mago vekamo'a muki ma mopafi ya'mo ali'nisigeno auneme'amo lageso hisiyana akamelegati mago'e ya'mo alisifiye. Ha'ao o'aligiye. Auneme'amo lageso hisiyana na agufa miyateti'mo halate miya faino aligiye. ²⁷ Vemo mafa'nemo'a afo'amo ha le konali ya'amo aliteno enisole vaya'amogi'e'mo emineno'ae'mo ali'ya'apilefe'mo apamete apamete huno miya'apimo apamigiye. ²⁸ Lama ge lapa nepauve, hemenimo mani kanale'mo mai'naya vayapati'mo mago vaya'amo ofali'nisageno Vemo mafa'nemo ala kini ne'apimo emineno yagaino apatesige'a agegae, huno hapa pai'niye.

17

Kalaisi'a aeto agufa agufamo alino hamale'niya gemae
(Mk 9:2-13; Lu 9:28-36)

¹ Sigisi'a afina'mo utegeni Yesu'a Pita'e konaga'ala'moganimo Yemisi'e Yoni'enagi huno yatala avefi'mo apavalelino haino apakai'apige'mo apaote mai'nae. ² Apaulagale'mo aeto agufa agufamo alino hamale'niye. Augosafati'mo yegegana huno le'nigeno kukena'alegati'mo ha le yakana huno yaveyave'age hu'niye. ³ Malage hu'ana Mosesele Ilaiya'e'mo apaulagale'mo afole aite'ana Yesu'e'mo kege hu'ana mai'nage'a apake'nae. ⁴ Pita'a Yesufe'mo, Ala kava nene, manile maisunana kanale hugiye. Kahau'nisiya'mo'mo manile lole'e mago'e yasi no'mo kigune. Kagae no'mo kite Mosesele no'mo kite Ilaiya no'mo kite huta kigune, huno ha nepaigeno'ae'mo ⁵ mago hiya'mo aeno ha le'niya hiya'mo'a kino apati kae'nigeno mago agemo hiyapati'mo huno'ae'mo, mani vekae'mo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya mafa'ne'nimo mai'niye. Agaefe'mo lusi kava hu'na amuse hu'na ne'atovanagi ge'amo alagepa hutapa afiyo, huno hu'nige'a ⁶ afite'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo apaugosalegati'mo apago'ya

fai'te'a ai'a ati kae'a mai'ne'a lusi kava hu'a apamo'yamo ai'nae. ⁷ Yesu'a eno apame aliteno'ae'mo koli osutapa he tiyo, huno hapa pai'niye. ⁸ Ali'a maku hu'a agayana mago vaya'mo o'mai'nageno Yesu'a agai'age'mo mai'nige'a age'nae.

⁹ Avefati'mo atale'a nelami'apae'mo Yesu'a hapa paino'ae'mo, age'naya kavafe'mo mago vaya'aife'mo hapa opaitapa afa'a maime maime viyo. Vemo mafa'nemo kanolufati'mo alino he tino atetesigetapae'mo hapa paigae, huno hapa pai'niye. ¹⁰ Ge'amo ne'afiya vaya'mogi ge hu'a afi ge'nae, na kava hige'apae'mo ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi, Ilaya'a hogoteno eminegaiye, hu'a nehae, hu'a ge hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ¹¹ He, lama gemo hu'nae. Ilaya'a halate alagepa hu'a maisayafe'mo eno alino alagepa huno apategaiya'monanafa ¹² Ilaya'a ago e'niyana age'a aeto osu'ne'a hapau'niya kava'mo akame hu'a ago amagi'nae. Ani kava hu'a Vemo mafa'nelegamo hosu kava'mo hugae, huno hapa pai'niye. ¹³ Ge'amo ne'afiya vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo, Yoni'a ani faleno ne'apateya vekae'mo nehiye, hu'a apakesa afi'nae.

Kalaisi'a mago mafa'nemo aipafati'mo hosu aune ne'mo alino hafaino atale'niya gemae

(Mk 9:14-29; Lu 9:37-42)

¹⁴ Apakaemo asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nayategamo halate ne'vageno'ae'mo mago vekamo'a Yesutegamo eno ale'ya faino mai'nenno'ae'mo, ¹⁵ Ala kava nene, huno, mafa'ne'nie'mo kahau huka ato. Negi nagi kava'mo nehigeno agufamo alagepa huno nohane. Muki afina'ae afina'ae'mo atafi'mo asagauno aige anipi'mo asagauno aige nehiye. ¹⁶ Gekamo ne'afiya vaya'aitegamo avaleli'na e'noge'apae'mo ali'a alagepa hu'a o'ate'nae, huno ha pai'niye. ¹⁷ Yesu'a muki vaya'aife'mo, lapakesa afitapa fatago nosageno lapaipamo kanale huno ohane'niya vayane. Asole afina'mo lapakae'e'mo mai'novana lapakesa afitapa fatago nosae. Na magi afina'mo lapake'na lapatalegauve. Nagaetegamo avalelitapa eyo, huno hapa paiteno ¹⁸ Yesu'a hosu aune nefe'mo ke hau'nigeno ani mafa'nemo aipafati'mo ataleno lamino u'nigeno ani afinateti'mo alagepa huno mai'niye.

¹⁹ Ge'amo ne'afiya vaya'mo Yesu'a agai'age'mo mai'niyategamo e'apae'mo, na kava hige'tae'mo afa'a alita ha faita o'atale'none, hu'a afi ge'nae. ²⁰ Yesu'a hapa paino'ae'mo, aise'amo lapakesa afitapa fatago nehaya'mofe'mae. Lama ge lapa nepauve, huno, lapakesa

afitapa fatago hu'naya kavatapimo'a aise avina ya'mo masateti avina yakana huno hane'nisiyana lapakaemo mani avee'mo, manile'mo ataleka mugagayaga uvo, hutapa hisageno ugiye. Osisaya agufa kava'mo afa'a hugae. ²¹ Nunumu nehu'apae'mo ne'ya'mo o'ne'a mo nesisayana ani agufa hosu apaune vaya'mo afa'a ali'a hapa fai'a apatalegae. Alu kavateti'mo ali'a hapa fai'a o'apatalegae.

²² Mago afina'mo ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Galeliya kotegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo Yesu'a hapa paino'ae'mo, apakaemo Vemo mafa'nemo kutulu ya'mo alite'a avaleli'u'a vaya'ai apayapi'mo ategae. ²³ Apayapi'mo atesage'a amagisageno faliteno lole'e mago'e afina'mo maitesigeno alino he tino ategaiye, huno hapa pai'nige'a ge'amo ne'afiya vaya'mo lusi kava huno apaipamo'mo kana hu'niye.

Mono notefe'mo takesi monimo apami'niya gemae

²⁴ Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Kapeneyamu taonifi'mo e'nage'apae'mo alopa mono notefe'mo takesi monimo ne'aliya vaya'mogi Pitategamo e'a, tisa netapimo'a mono notefe'mo takesi monimo ne'atalefiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, he ne'atale, huno hapa pai'niye. ²⁵ Pita'a nopi'mo faleno hai'nigeno'ae'mo Yesu'a hogoteno ge huno afi ge'niye, Saimoniyo, na agufa kagesamo ne'afine. Ma mopafi'mo yagai'a ne'apataya ala vaya'apimogi haiya vaya'aiteti'mo kagemi yatefe'mo ne'aliya takesi'e apakilefe'mo ne'aliya takesi'e'mo ne'aliye. Mafa'ne'apileti'e'mo ne'alifi alu kotega vaya'aiteti'e'mo ne'aliye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ²⁶ alu kotega vaya'aiteti'e'mo ne'aliye, huno ha pai'nigeno, he, mafa'ne'apimo afa'a apatalesage'a maigae. ²⁷ Mafa'ne'amo mai'nova'monanafa fiku yanageta'a monimo alita'a o'malesu'ana apaipamo'mo hosugiye. Kagaemo ani kotutegamo lamika anipi'mo hukumo yaga auka male'nekae'mo hogoteka alisana noyamemo avayafi'mo alaga monimo hane'nisigeka agegananagi nagae'e kagae'e'mo apamisua monimo hanegaiyanagi alinikuka alopa mono notefe'mo takesi ne'aliya vaya'mo nagae takesi moni'e kagaika takesi moni'e'mo apamiyo, huno ha pai'niye.

18

*Ina la'mo hogote vekamo mai'niye, hu'a hu'naya gemae
(Mk 9:33-37; Lu 9:46-48)*

¹ Ani afina'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi Yesutegamo e'a, ina la'mo Goti'a yagaino ne'apateya vayapati'mo hogote ne'mo mai'niye, hu'a afi ge'nae. ² Yesu'mo aise mafa'nee'mo ge hu'nigeno e'nigeno'ae'mo apaulagale'mo alino he tino ateteno'ae'mo, ³ alagi lama ge lapa nepauve, alino mafa'negana huno hamaleno olapatesigetapa mai'nisayana Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo faleta ohaigae. ⁴ Mago vekamo'a agufamo alino afepi ateteno mani agufa mafa'negana huno mai'nisiyana Goti'a yagaino ne'apateya vayapati'mo hogote vekamo maigiye. ⁵ Vaya'mogi nagi'nilefe'mo mani magufa mafa'nemo apavale'a ali'a falu fala hu'a ne'apatesayana ani kava hu'a navale'a ali'a falu fala hu'a ne'natae.

⁶ Mago vekamo'a mani agufa mafa'nemo'a nagaefe'mo agesa afino fatago nehiya mafa'nemo'a hosu kava'mo hisiyafe'mo ayate ali'nisiyana lusi hanageke ya'mo aligiye. Aligiya'monanafa hogoteno ayate o'ali'nisige'apae'mo atafau'a alopa yafate'mo nofi aete'a lugo'afi'mo aete'a solovala anipi'mo ali'a yaga au'a atalesageno'ae'mo aise hanageke ya'mo aligiye. ⁷ Vaehae, hu'na, apayate aligaya'monanafa apayate alisaya vaya'mogi lusi hanageke ya'mo alite'a avovo hu'a yulagefa aigae. ⁸ Magoke lapaya'mo'mofi magoke lapaiyamo'mofi huno hosu kava'mo hisayafe'mo lapayate'mo ne'alisigetapae'mo hetapa hatagautapa ataleyo. Magoke lapaya'mofi magoke lapaiyamofi huno hane'nisigetapae'mo afa'a maige maige hutapa maisayategamo faletutapa haisayana kanale hugiye. Lole lapayatala'mofi lole lapaiyala'mofi huno hane'nisiya'mo'mo ata kopi'mo alino yaga auno lapatalesigeno'ae'mo hosugiye. ⁹ Lapaulagamo'mo hosu kava'mo hisayafe'mo lapayate ne'alisigetapae'mo alitapa katitapa ataleyo. Magoke lapaulagamo hanesiya'mo'mo afa'a maige maige hutapa maisayategamo faletutapa haitapa maisayana kanale hugiye. Lole lapaulagamo hanesiya'mo'mo ata kopi'mo alino yaga auno lapatalesigeno'ae'mo hosugiye.

Lageso hu'niya sipisipie'mo aeno kalafefa ge hu'niya gemae

(Lu 15:3-7)

¹⁰ Ehetapiye, huno, aise mafa'ne anaga'aife'mo ina agufa vayane, hutapa osiyo. Lapa nepauve, huno, yagai'a ne'apataya enisole vaya'mogimo muki afina'mo koku'napi afo'nimo augosamo age'nae. ¹¹ Vemo mafa'nemo'a lageso hu'naya vaya'ai apakufamo alino katino apatesiyafe'mo emine'niye. ¹² Na lapakesa ne'afiye. Vani hataleti'a sipisipimo

mai'nisayapati'mo magoke sipisipimo apataleno uno lageso husiya'mo'mo afo'amo'a na kava hugiye. Afa'a mai'nisaya sipisipi anaga'amo apataleno uno kahauya huno ageno ava tesiyafe'mo avelegamo afa'a ohaisifiye. Ha'ao, afa'a haigiye. ¹³ Alagi lama ge lapa nepauve huno, Kahauya huno ageno avate'nisiyana naeti naeni'amo afa'a mai'naya sipisipi'ae'mo aise'amo amogaga ne'aino'ae'mo lageso hu'niya sipisipi'ae'mo mago'e huno lusi kava huno amogaga aigiye. ¹⁴ Ani kava huno koku'napi afotapimo'mo mani agufa aise mafa'nefati'mo magoke mafa'nemo alagi lageso osugiye, huno hu male'niye, huno hapa pai'niye.

Konaga'apimogi hosu kava'apimo ali'a api ai'a ne'apataya kavafe'mo hu'niya gema

¹⁵ Konagatapimo'a lapakaetegamo hosu kava'mo hu'nisiya'mo'mo agaetega uka lanakaitanige'mo mai'netanae'mo ha maeka hosu kava'amo alika aveliyo. Gekamo afisiyana agufamo alika katika ategane. ¹⁶ Gekamo o'afisigekae'mo magoke vekamofi lole vekala'mofi huka anavalelika agaetegamo uvo. *Agoti hugefe'mo lole vekala'mofi lole'e mago'e vaya'mogimofi hu'a apavayafati'mo hisaya gemo afite'apae'mo ali'a fako hisageno lama gemo afole aigiye.* ¹⁷ Agaemo anavalelika visana vekala'ani ge'animo o'afisigekae'mo siosi vaya'aife'mo hapa paiyo. Agaemo siosi vaya'ai ge'apimo o'afisigekae'mo Goti ge'amo no'afisaya vaya'aitega'e takesi monimo ne'aliya vaya'aitega'e'mo nehana kava huka agaetega huvo, huno huteno, ¹⁸ Alagi lama ge lapa nepauve, huno, ma mopafi mai'netapae'mo kitamo ki malesayana ani kava huno koku'napi ne'mo'a kitamo ki malegaiye. Kitamo yaki malesayana ani kava huno koku'napi ne'mo'a kitamo yaki malegaiye.

¹⁹ Mani kavatefe'mo mago'e gemo lapa nepauve, huno, Hainu afina'mo lapakaepati'mo lole vekala'moganimo mago kavafe'mo nunumu hu'anae'mo la'amiyo hu'ana magoke anaipa anakesa ali'ne'ana hu'nisa'ana koku'napi afo'nimo'mo afa'a hana maeno anamigiye. ²⁰ Nagi'nilefe'mo lole vekala'mofi lole'e mago'e vaya'mogimofi huno alino anupa huno apate'nisage'nae'mo nagaemo apakae folaga'apifi'mo maiguve, huno hapa pai'niye.

Ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a hau huno o'ate'niya gema

²¹ Mago afina'mo Pita'a Yesutegamo eno ha paino'ae'mo, Ala kava nene, konaga'nimo'a nagaetegamo hosu kava'mo hisige'nae'mo na magi afina'mo hosu kava'amo

ali'na atalete atalete hu'na ali'na atalegauve. Seveni'a afina'mo ali'na atalesufiye, huno afi ge'niye. ²² Yesu'a ha paino'ae'mo, ha'ao, huno, seveni'a afina'mo hosu kava'amo alika o'ataleka seveni tamisi seveti'a afina'mo hosu kava'amo alika atalo. ²³ Ani kava hisaya kava'mo hane'niya'mofe'mo mago kini ne'mo'a hu'niya kava huno Goti'a yagaino apategaiye. Kini ne'apimo'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'ai anona'apilefe'mo alino alagepa huno avo'mo kae'niye. ²⁴ Aepa faino alino alagepa huno avo'mo nekaege'apae'mo ²⁵ mago alopa tauseni moni anona'amo hane'niya vekamo agaetegamo avaleli'a e'nae. Moni'amo alagi ohane'niya'mofe'mo kava ne'amo'a hapa paino'ae'mo, ani vekagi a'agi mafa'ne'agi muki kagemi ya'agi hutapa alitetapa apavalelitutapa maketi hige'apao miya faitesagetapae'mo moni'amo alinitetapa anona'nilefe'mo namiyo, huno hapa pai'niye. ²⁶ Ali'ya'amo ne'aliya vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo mopafi'mo asagauno aiteno ale'ya faino mai'neni'ae'mo, muki anonakalefe'mo afa'a kamiguvanagi kaipamo'mo falu hu'ninage'nao, huno afi ge'niye. ²⁷ Afi ge'nigeno'ae'mo kava ne'amo'mo hau huno ateteno, afa'a ato, huno ha paiteno anona'amo afa'a atale'niye. ²⁸ Ali'ya'amo ne'aliya vekamo ne'vigeno'ae'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo ne'ali'a vekamo aise moni anona'amo hane'niya vekamo e'nigeno ageteno'ae'mo anu kili'neni lugo'ale'mo atafau'neni'ae'mo, anona'nilefe'mo monimo alinikeka namiyo, huno ha pai'niye. ²⁹ Magokepi lokae'ana ali'ya'mo ne'ali'a vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo aiyafi'mo asagauno aiteno ale'ya faino mai'neni'ae'mo, kaipamo'mo falu hu'ninage'nao anonakalefe'mo afa'a kamiguvanagi, huno ha pai'niya'monanafa ³⁰ ge'amo o'afino kalavusi huno ateteno'ae'mo, maime maime ne'ukae'mo namisanage'naeke'mo kalavusifati'mo afa'a hatu mae'na kategauve, huno ha pai'niye. ³¹ Ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogimo ani kava'mo agete'apae'mo lusi kava huno apaipamo'mo kana hu'nige'apae'mo u'a kava ne'apie'mo muki ani age'naya kava'ae'mo ava ge hu'a ha pai'nae. ³² Kava ne'apimo'a ali'ya'amo ne'aliya vekae'mo ge hu'nigeno e'nigeno'ae'mo, hosu ali'ya'mo ne'alina vekamogae, huno, nagaefe'mo aukaya huka ge hu'nanage'nae'mo lusi alopa anonakamo afa'a atale'nove. ³³ Nagaemo nahau hu'na kate'nova kava huka magokepi lokaetana ali'ya ne'ali'a vekae'mo kahau huka atesana kava'mo hane'niye, huno ha paiteno ³⁴ aipamo leno ateteno kayo'mo amisageno agafu kisiyafe'mo avaleno kalavusi

vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai apayapi'mo ateteno, kalavusifi'mo maima maima ne'ukae'mo muki anona'nilefe'mo namisanage'naeke'mo afa'a hatu mae'na kategauve, huno ha pai'niye. ³⁵ Yesu'a ani gemo hapa paiteno'ae'mo, lapakaemo lapaipafati'mo konagatapimogi hosu kava'apimo alitapa o'atalesayana koku'napi Afo'nimo'mo kini ne'apimo'a hu'niya agufa kava'mo lapakaetegamo hugiye, huno hapa pai'niye.

19

A'ne'apimo hapa faitalesage'a visaya kavafe'mo hu'niya gema

(Mk 10:1-12; Lu 16:18)

¹ Yesu'a ani gemo hapa paiteno Galeliya kotegati'mo ataleno Yutiya kotega Yoneni ani'mo lakaeno mugagayaga faliga mai'niye. ² Asole vaya'mo akame hu'a u'nageno ani haopalega kaita hapau'niya vaya'mo alino hapageno apate'niye. ³ Mago Falasi mono vaya'mogimo agaetegamo e'a amalageka hu'a ge hu'a afisayafe'mo hu'apae'mo, a'nemogimo alu kava alu kava'mo hisage'apae'mo anau'apimogimo afa'a hapa fai'a apatalesayana ke'aepa getimo amagi'a atalesafi kanale kava'mo hugae, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ⁴ Ve yalavela'ani kavafe'mo Goti mukufi'mo ava gemo hu'niya gemo lekana paitapa o'afi'nafiye. Goti'a avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, *Goti'a afa yateti'mo alo hu'niya ne'mo'a aepa fai'niya afina'mo ve kano alo huteno a kanomo alo hu'niye.* ⁵ Alo huteno Goti'a huno'ae'mo, ani kava'mo hu'nova'mofe'mo vemogimo a alite'a ita'api afo'apimogimo apatale'a u'a a'api'e'mo ae'a hapaisageno lole kanola'mo magoke anakufamo hamalegaiye. ⁶ Ani kava hu'ana lole kanola'mo o'mai'ana magoke kanomo maiga'ae. Goti'a ani gemo hu'niya'mofe'mo alino aino kamaeno anate'niya kanolapati'mo mago vaya'mogimo ali'a atana olesaya ya'mo hane'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo.

⁷ Ani gemo hana'monanafa na kava higeno Mosese'a huno'ae'mo, mago vekamo'a a'amo ha faino atalegefe'mo huno'ae'mo ha faino atalesiya avo'mo kaeno amino, huno hu'niye, hu'a afi ge'nae. ⁸ Hu'a afi ge'nageno'ae'mo, lokiya lapaipamo hane'niya'mofe'mo Mosese'a huno'ae'mo, a'netapimo afa'a hapa faitapa apatalegae, huno hu'niya'monanafa hogoteno ani agufa kava'mo ohane'niye. ⁹ Nagaemo lapa nepauve, mago vekamo'a a'amo'mo kumai kava'mo osu'nisiya a'amo ha faino ataleteno alu a kanomo

ali'nisiyana kumai kava'mo nehiye, hu'na lapa nepauve, huno hapa pai'niye.

¹⁰ Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ha pai'apae'mo, ve yalavela'ani kava'mo ani agufa lokiya kava'mo hane'nisiyana a'mo o'alisaya kava'mo mago kanale kava'mo hane'niye, hu'a ha pai'nae.

¹¹ Yesu'a hapa paino'ae'mo, muki vaya'mogimo mani gemo afa'a o'afigae. ¹² Apami'nisiya vaya'mogimo afa'a afigae. Alu kava alu kava'mo hane'niya'mofe'mo mago vaya'mo anamo vaya'mo mai'nae. Ita'apimogi ali'a apate'naya afinateti'mo mago vaya'amo anamo vaya'mo mai'nae. Vaya'mogi haginaleti'mo iko nofi'apimo hatagau'a apate'naya afinateti'mo mago vaya'amo anamo vaya'mo mai'nae. Mago'amogimo Goti'a ne'yagaiya kavatefe'mo anamo vaya'mo mai'nae. Afa'a afite'a akame hisaya vaya'mogi afa'a afigae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a mafa'ne anaga'ai apakufale'mo aya'mo maleno apate'niya gemae

(Mk 10:13-16; Lu 18:15-17)

¹³ Mago vaya'mogimo mafa'ne anaga'ai apakufale'mo aya'mo male'nen'ae'mo nunumu huno apatesiyafe'mo Yesutegamo apavaleli'a e'nage'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ke hapau'nae. ¹⁴ Yesu'a huno'ae'mo, mafa'negana hu'a ne'maiya vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo hai'a mai'nageno muki ya'amo apakai'api ya'mo hane'niya'mofe'mo mafa'ne anaga'mo apatafautapa o'apatetapa afa'a apatalege'a nagaetegamo eyo, huno hapa paiteno ¹⁵ apakufale'mo aya'mo maleno apateteno u'niye.

Kagemi ya'a'e vekae'mo ava ge hu'niya gemae

(Mk 10:17-31; Lu 18:18-30)

¹⁶ Mago vekamo'mo eno Yesufe'mo, Alagepa tisao, huno, alagepa hu'na maige maige hu'na maisuva ya'mo alisuvafe'mo na agufa alagepa kava'mo hisuve, huno afi ge'nigeno'ae'mo, na kava higekae'mo nagaefe'mo alagepa tisao, huka hane. ¹⁷ Ma mopafi vaya'mo alagepa vaya'mo o'mai'nafa Gotike'mo magoke'age'mo alagepa ne'mo mai'niye. Kagaemo maige maige hu'na maisuva ya'mo alisu'ekae'mo ke'aepa gemo akame huvo, huno ha pai'niye. ¹⁸ Ha pai'nigeno'ae'mo, haiya ke'aepa gee'mo hane, huno afi ge'nigeno'ae'mo, *Vaya'mo ohapao. Kumai kava'mo osuvo. Kumaya'mo o'aliyo. Aigofe faigoko gemo osuvo.* ¹⁹ Itaka afokala'mogani ge'animo afiteka anaiyafi'mo maiyo. Kagaikae'mo kahau kayamopafi'mo kahau'niya

kava huka kahaopalega ne'maiya vaya'aife'mo kahaino, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ²⁰ neya vekamo mai'nova afinateti'mo ani muki ke'aepa ge'amo akame hume hume e'na hemeni'e'mo akame nehuve. Mago'e na agufa kavafe'mo hai'na metale'nove, huno afi ge'niye. ²¹ Yesu'a ani gemo afiteno'ae'mo, muki ge'amo akame huteka haika hapaisanafe'mo uka kagemi yakamo alinika uka maketi huge'apao miya fai'a hano hutesageka kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo alika fako huka apamigeno'ao alopa kagemi yakamo koku'napi'mo haneno. Apamiteka eka nakame huvo, huno ha pai'niya'monanafa ²² neya vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo alopa kagemi ya'amo hane'niya vekamo mai'niya'mofe'mo aipamo'mo kana hu'nigeno ataleno u'niye.

²³ Ago ataleno utegenoa'ae'mo Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, alagi lama ge lapa nepauve, kagemi ya'api'e vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya kopi'mo haisaya ka'mo lokiya vai'niya ka'mo hane'niye. ²⁴ Mago'e gemo lapa paigesuve, huno huteno, Kamo afumo'mo kukena nefakaniya nekaya kapi'mo faleno haisiyafe'mo aise'amo lokiya vai'niya'monanafa kagemi ya'api'e vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kopi'mo fale'a haisayafe'mo mago'e huno lokiya vai'niye, huno hapa pai'niye. ²⁵ Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo lusi kava hu'a hapau aite'apae'mo, haisaya ka'mo ohane'nisiyana haiya vaya'mogimo afa'a u'a haisageno apakufamo alino katino apateteno hapau vaigiye, hu'a afi ge'nae. ²⁶ Yesu'a aulu hapau apaketeno'ae'mo, vaya'mogimo alagi osisaya agufa kava'e'mo Goti'a muki ani agufa kava'mo afa'a hugiye, huno hapa pai'niye.

²⁷ Pita'a, afiyo, huno, lagaemo kakame hisunafe'mo muki yatimo ago ataleta e'none. Lagaemo na agufa ya'mo aligune, huno afi ge'nigeno'ae'mo ²⁸ Yesu'a, alagi lama ge lapa nepauve, huno, mopa'e koku'na'e'mo saufamo afole aisigeno'ae'mo Vemo mafa'nemo'a ha le konali ya'amo aliteno yagaino ne'apateya sia'ale'mo fai mai'nisigetapae'mo nakame nehaya vaya'mogitapamo yagaitapa apatesaya siamo tuolofu'a siate'mo fai mai'netapae'mo tuolofu'a Isaleli nofi vaya'aite'mo yagaitapa apategae. ²⁹ Muki vaya'mogimo nagaetefe'mo no'apimo atale'a e'nisafi konaga'apimogi apatale'a e'nisafi apasa'apimogi apatale'a e'nisafi afo'apimogi apatale'a e'nisafi ita'apimogi apatale'a e'nisafi mafa'ne'apimo apatale'a e'nisafi hoy'a'apimo atale'a e'nisafi hu'a atale'a e'nisaya vaya'mogimo vani hataleti'a agufa

ya'mo alite'a alagepa hu'a maige maige hu'a maigae.
³⁰ Maigaya'monanafa hemenimo mago asole vaya'mo hogote'a ne'maiya vaya'mo henaga vaya'mo maigae. Ani kava hu'a hemenimo mago asole vaya'mo henaga ne'maiya vaya'mo hogote vaya'mo maigae, huno hapa pai'niye.

20

Nofi hoyafi'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae

¹ Yesu'a, Goti'mo yagaino ne'apateya kava'mo hane'niya kava huno mago nofi hoyamo aepa vekamo'a kotilamiyapi'mo uno vaya'mo apavalelineno ali'ya'ale'mo apatesige'a ali'ya'amo alisayafe'mo u'niye. ² Apakaemo, ali'yakamo aliteta magoke afina'mo ne'aliya agufa monimo aligune, hu'a ha pai'nageno, he kanalene, huno huteno alino apate'nige'a nofi hoya'alegamo u'nae. ³ Halate yegemo leno hakale hu'niya kanale'mo uno apakeyana taoni folagapi'mo ali'a anupa hu'a ne'maiyategamo mago vaya'mo afa'a he ti'a mai'nageno apaketeno'ae'mo, ⁴ lapakae'e'mo nofi hoya'nifi'mo utapa magokepi ali'ya'mo aliyo, kanale miya'mo lapamiguvanagi, huno hapa pai'nige'a u'nae. ⁵ Ani kava huno felugakuku'mo ani agufa kava huge une'mo ani agufa kava huge hu'niye. ⁶ Yegemo lamino falegefe'mo hu'niya kanale'mo uno apakeyana taoni folagapi'mo ali'a anupa hu'a ne'maiya yate'mo mago vaya'mo afa'a he ti'a mai'nageno apaketeno'ae'mo, na kava higetapae'mo muki afina'mo afa'a ne'maiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, ⁷ mago vekamo'a ali'ya'amo alisunafe'mo olavale'nigeta afa'a mai'none, hu'a hu'nageno'ae'mo, lapakae'e'mo utapa nofi hoya'nifi'mo ali'ya'mo aliyo, huno hapa pai'niye. ⁸ Yegemo lamino falegefe'mo hu'nigeno'ae'mo nofi hoya aepa ne'mo'a kava ne'ae'mo, ali'ya'nimo ne'aliya vaya'aife'mo ge huge'apao esageka henaga u'a ali'ya'nimo ali'naya vaya'mo miya'apimo apamiteka hogote'a u'a ali'ya'mo ali'naya vaya'mo miya'apimo apamiyo, huno ha pai'niye. ⁹ Yegemo lamino falegefe'mo hu'nigeno uno apavalelineno ali'ya'amo ali'naya yatefe'mo apamete apamete huno magoke monimo apamite apamite huno apami'niye. ¹⁰ Hogote'a u'a ali'ya'mo ali'naya vaya'mo e'apae'mo mago'e hutage'mo monimo aligune, hu'a apakesa afi'naya'monanafa magoke agufa monimo apami'niye. ¹¹ Moni'apimo alite'apae'mo nofi hoya aepa vekae'mo hagalu hagalu hu'a ge hau'apae'mo, ¹² ani henaga u'naya vaya'mogimo magoke afina'mo ali'ya'mo ali'nageta lagaemo muki afina'mo yegemo nelalegeta

ali'ya'mo ali'nona'monanafa magoke agufa miya'mo lami'nane, hu'a hu'nae. ¹³ Hu'a hu'nageno'ae'mo mago vekae'mo, ve'nimo, huno, miyatapifati'mo nagaemo kumaya o'ali'nove. Magoke afina'mo ne'aliya agufa monimo aligune, hutapa hu'naya'mofe'mo ¹⁴ miyakamo aliteka nokalegamo uvo. Henaga e'naya vaya'e'mo magoke agufa miya'mo apamisuvafe'mo nahau'niye. ¹⁵ Nagai'ni ya'moge'na apamisuva himamu'nimo ohane'nifiye. Vaya nekauva vekamo mai'nova'mofe'mo kaha'ye nehifiye, huno ha pai'niye. ¹⁶ Ani kava hu'a henaga ne'maiya vaya'mo hogote vaya'mo maigae. Hogote'a ne'maiya vaya'mo henaga vaya'mo maigae. Goti'a asole vaya'aife'mo eyo huno ge hu'niya'monanafa aise vaya'mo lekana paino apate'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a halate, falite'na he tiguve, huno hapa pai'niya gemae

(Mk 10:32-34; Lu 18:31-33)

¹⁷ Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Yulusalemu taonifi'mo magokepi lokaeli'u'a nehai'apae'mo Yesu'mo tuolofu'a vaya'mo apaote apavalelino ne'uno'ae'mo, ¹⁸ Yulusalemu taonifi'mo haigune. Ani taonifi'mo kutulu ya'mo alisiya vekamo'a Vemo mafa'nemo avalelino mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e'mo apayapi'mo ategaiye. Apakaemo agoti hu'a atete'apae'mo faligiye, hu'a hute'a ¹⁹ alu nofi vaya'ai apayapi'mo avale'a atesage'a kigi hu'a atete'a nofi kayoteti'mo amagite'a malipu yosale'mo nili aigae. Lole'e mago'e afina'mo maitesigeno halate alino he tino ategaiye, huno hapa pai'niye.

Yemisi'e Yoni'e'mo ala netala'mo maigu'ae, hu'ana hu'na'a gemae

(Mk 10:35-45)

²⁰ Sepeti mafa'nela'mo ita'animo'e'mo Yesutega e'apae'mo ita'animo'mo eno ale'ya fai'nenno'ae'mo kahao ke hove, huno hu'nigeno ²¹ Yesu'a, na agufa yafe'mo kahau'niye, huno afi ge'nigeno ita'animo'mo huno'ae'mo, ala'apimo mai'neka yagaika apatesanage'anae'mo kagae'e'mo loka'ana mai'ne'anae'mo mago mafa'ne'nimo'a lamaga kahaopale'mo fai maisigeno mago mafa'ne'nimo'a hoga kahaopale'mo fai maisigeno hisa'afe'mo nahau'niyanagi he kanalene, hu'na anategauve, huka naha paiyo, huno afi ge'niye. ²² Yesu'a, na agufa yafe'mo ge huta afi nekopi hutapa o'afi'nae. Aise afina'mo utesige'na kapufi ani'mo nesuva agufa kava hutana ani kapufi ani'mo afa'a nega'afiye, huno anafi

ge'nige'anae'mo, afa'a negau'ae, hu'ana ha pai'na'ae.
 23 Ha pai'na'ageno'ae'mo, he, alagi lama ge neha'ae. Nagaemo nesuva kapufati'mo afa'a nega'a'monanafa lamaga nahaopale'mo maige hoga nahaopale'mo maige hutana maisa'afe'mo nage ya'mo ohane'niye. Afa'a ge osuguva'monanafa afo'nimo'mo maisa'afe'mo alo huno lanate'niye, huno hana pai'niye.

24 Teni'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo lole konagala'anife'mo apaipamo le'a anate'na'ae. 25 Yesu'a muki'ae'mo ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo, lapakaemo ago afi'nayana alu nofi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogimo lusi kava hu'a kava yagai'a ne'apatae. Ani kava hu'a ala vaya'apimogi himamu'apileti'mo yagai'a ne'apatae. 26 Lapakae folagapati'mo mani agufa kava'mo afa'a osisaya kava'mo hane'niye. Lapakaepati'mo mago vekamo'a alatapimo maigesuve, huno hu'nisiya'mo'mo ali'ya'mo alisiya vekatapimo maino. 27 Mago vekamo'a, hogote vekamo maigesuve, huno nehisiya'mo'mo ali'yatapile'mo maino. 28 Vemo mafa'nemo ani kava huno ha mae'a yagai'a atesayafe'mo emi'no'me'nifa hapa maeno yagaino apateteno muki asole vaya'aitefe'mo falino miya faino hatu maeno apatesiyafe'mo emine'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a anaulagamo ali hu'niya vekala'mo alino ayakeno anate'niya gemae

(Mk 10:46-52; Lu 18:35-43)

29 Yeliko taonifati'mo atale'a u'nage'apae'mo asole vaya'mo e'a Yesu'mo akame hu'a u'nae. 30 Anaulagamo ali hu'niya vekala'mo ka agi'nale'mo itopale'mo mai'na'age'apae'mo, Yesu'mo ne'e, hu'a hu'naya gemo afite'anae'mo, Ala kava nene, Nevini aginagomo kahau huka la'ato, hu'ana alopa gefati'mo ge hu'na'ae. 31 Asole vaya'mogi ke hanaute'anae'mo, ge osutana afa'a mai'ao, hu'a hana pai'naya'monanafa mago'e hu'ana alopa gefati ge hu'anae'mo, Ala kava nene, Nevini aginagomo kahau huka la'ato, hu'ana ge hu'na'ae. 32 Yesu'a ani gemo afigeno anataleno o'u'nifa uno he tino mai'nenno'ae'mo, na kava hu'na lanatesuvafe'mo neha'ae, huno anafi ge'nige'anae'mo, 33 Ala kava nene, la'aulagati'amo alika ayakeka la'ato, hu'ana ha pai'na'ageno'ae'mo 34 Yesu'a hau huno anate'niye anaulagalate'mo aya'mo male'nenno alino ayakeno anate'nige'ana age'ana yakete'ana akame hu'ana u'na'ae.

21

Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo haino ne'vige'apae'mo haoke he'naya gemae

(Mk 11:1-11; Lu 19:28-40; Yo 12:12-19)

¹ Apakaemo Yulusalemu taoni haopale'mo e'a ava'yi hute'apae'mo Metapesi taonimo Alifi avele'mo hane'niya taonifi'mo ago e'a ava'yi hute'a Yesu'a lole vekala'mo ge'amo ne'afi'a vekala'mo alino anateneno'ae'mo, ² lanaulagale'mo hane'niya taonifi'mo utana hai'ao. Haitana malage hutana agesa'ana mago noki afumo ita'amo'e aikeli'a'e'mo nofi ae'ana anate'naya nokila'mo mai'nisa'agetana anakega'ae. Hatu maetana anavalelitana e'ao. ³ Mago vekamo'a ge huno lanafi gesigetanae'mo, Ala kava ne'mo ali'ya'amo alisa'afe'mae, hutana ha paisa'ageno'ae'mo malage huno alino anatesige'ana ega'ae, huno hana pai'niye. ⁴ Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a hu'niya gemo afole aisiyafe'mo ani kava'mo afole ai'niye. ⁵ Mani gemo'mo, Saiyoni taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo huno'ae'mo, Ageyo, huno, alatapimo kini vekamo lapakaetegamo ne'e. Yagu yaga kava'mo nehiya vekamo mai'nenno aikeli noki afule'mo fai maiteno ne'e, huno hu'niye.

⁶⁻⁷ Ge'amo ne'afi'a vekala'mo Yesu'a hu'niya gemo akame hu'ana u'ana noki afumo aikeli'a'e'mo anavaleli'ana e'anae'mo kukena'animo asagi'ana anakotofule'mo yakai'ana anate'na'ageno Yesu'a magoke nokile'mo haino fai mai'niye. ⁸ Asole vaya'mogimo alapa'age kukena'apimo asagi'a ali'a atale'a kate'mo yakaimo yakaimo u'a ate'nae. ⁹ U'a hogotege akame hu'a uge hu'naya vaya'mogimo, Nevini aginagomo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Ala ne'mo agi'alefe'mo ne'eya vekamo ha maeno. Anaga Goti ala agi'ale'mo alitapa asaga hiyo, hu'a alopa gefati'mo hu'nae.

¹⁰ Yesu'a Yulusalemu taoni kegi'yafi'mo faleno hai'nige'apae'mo muki taonifi'mo mai'naya vaya'mogi hapau ai'a atete hute'a, ina la'ae, hu'a ge hu'a apafi ge'nage'apae'mo ¹¹ asole vaya'mo akame hu'a e'naya vaya'mogi, Yesu'mo Galeliya kotega Nasalasa taonifi vekamo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamae, hu'a hapa pai'nae.

Yesu'a alopa mono nopi'mo haino mai'niya gemae

(Mk 11:15-19; Lu 19:28-40; Yo 12:12-19)

¹² Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino mago ya'mo miya faige maketi huge hu'a mai'naya vaya'mo alino

hapa faino apatale'niye. Alu nofi vaya'ai monimo alite'a Yu vaya'ai monimo ne'apamiya vaya'ai hi'yalamu'apimo alino ago'ya faino atalege namamo maketi nehaya vaya'ai sia'apimo alino ago'ya faino atalege hu'niye. ¹³ Agaemo hapa paino'ae'mo, avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, *vaya'mogi no'nie'mo, nunumu nehaya none, hu'a hugae*, huno avo'mo kae male'niya'monanafa lapakaemo kumaya ne'aliya vaya'mo e'a fala ki'a ne'maiya none, hutapa alita hamaletapa ate'nae, huno hapa pai'niye.

¹⁴ Apaulagamo ali hu'niya vaya'e apaiyamo hosu'niya vaya'e'mo mono nopi'mo agaetegamo e'nageno alino alagepa huno apate'niye. ¹⁵ Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo hu'niya kava'mo age'a hapau ai'naya kava'mo agege mafa'ne anaga'mogimo mono nopati'mo hu'apae'mo, Nevini aginagomo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo, hu'a hu'naya gemo afige hu'a mai'ne'apae'mo apaipamo le'niye. ¹⁶ Apakaemo Yesufe'mo, mafa'ne anaga'mogi nehaya gemo afi'napiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, he afi'nove. Goti gemo'mo huno'ae'mo, *aise mafa'ne anaga'e nute mafa'nemogi'e'mo kagikale'mo ali'a asaga hisayafe'mo alika apaya male'nane*, huno hu'niya gemo lekana opai'nafiye, huno apafi ge'niye. ¹⁷ Apataleno uno Metani taonifi'mo havae'niye.

*Yesu'a fiki yosae'mo ke hau'nigeno falu te'niya gemae
(Mk 11:12-14,20-24)*

¹⁸⁻¹⁹ Uno havaeteno'ae'mo kotilamiyapi'mo taoni kate'mo ne'vigeno'ae'mo aga te'niye. Fiki yosamo ka agi'nale'mo hane'nigeno ageteno uno alaga'ae'mo age'niyana haita'age'mo hane'nigeno ageteno'ae'mo, alagamo halate alagi o'aegane, huno hu'nigeno malage huno falu te'niye. ²⁰ Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ani kava'mo agete'apae'mo hapau aite'a, haiya kava higeno fiki yosamo malage huno falu te'niye, hu'a afi ge'nae. ²¹ Yesu'a, Lama ge lapa nepauve, huno, lapakesa afitapa fatago hu'netapae'mo lole lapakesa o'afi'nisayana fiki yosae'mo hu'nova agufa gemo afa'a hugae. Ani kava hutapa mani avee'mo, nokamo atalekuka solovala anipi'mo asagauka aiyo, hutapa hisageno uno asagauno aigiye. ²² Lapakesa afitapa fatago hisayana nunumu hutapa afi gesaya ya'mo afa'a aligae.

*Yesufe'mo, ali'ya'mo alisanafe'mo ina la'mo alino
kate'niye, hu'a afi ge'naya gemae
(Mk 11:27-33; Lu 20:1-8)*

23 Yesu'a halate alopa mono nopi'mo haino alino apaya ne'malege'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Yu vaya'ai vayatama vaya'e'mo agaetegamo e'apae'mo, haiya agufa yakamo ne'yagaina ya'mo ali'nekae'mo mani kava nehane. Ina la'mo mani kava'mo huvo, huno kaha pai'niye, hu'a afi ge'nageno 24 Yesu'a ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, mago kavafe'mo ge hu'na lapafi gegauve. Aetapa atagaina hutapa naha paisage'nae'mo haiya agufa alagena ya'nimo yagai'nova ya'mo ali'ne'na mani kava'mo nehufi hu'na lapa paiguve. Yoni'a ani faleno apatesiyafe'mo haiyateti'mo alagena ya'amo ali'niye. 25 Goti'a lekana paino ate'nifi ma mopafi vaya'mogi lekana pai'a ate'nae, huno apafi ge'nige'a apakai'apimo ge huge afige hu'apae'mo, lagaemo koku'nategati'mo ali'niye, huta hisunageno'ae'mo, koku'nategati'mo ali'nisigetapae'mo na kava higetapa ge'ae'mo lama gemo hu'niye, hutapa osu'nae, huno laha paigiye. 26 Hugiya'mofe'mo ma mopafi vaya'mogimo lekana pai'a ate'nae, huta hisunana vaehae asole vaya'mogi hu'apae'mo, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekae, hu'a nehaya'mofe'mo apakaefe'mo koli hune, hu'a hu'nae. 27 Hu'a hute'a Yesufe'mo, o'afi'none, hu'a ha pai'nageno'ae'mo ani kava hu'na haiya agufa alagena ya'nimo yagai'nova ya'mo ali'ne'na ani agufa kava'mo nehufi hu'na lapa opaiguve, huno hapa pai'niye.

Lole mafa'nela'anife'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae

28 Yesu'a Yu monote ne'yagaiya vaya'aife'mo, hemenimo hisuva ge'nie'mo na yane hutapa lapakesa afigae. Mago vekamo'a lole mafa'ne'ala'mo mai'na'ae. Agaemo yege mafa'ne'ae'mo ha paino'ae'mo, mafa'ne'nimo, huno, hemenimo uka nofi hoya'nifi'mo ali'ya'mo aliyo, huno ha pai'nigeno'ae'mo 29 o'uguve, huno huteno henaga'amo aipamo alino afe leteno u'niye. Afo'animo'mo agana'amofe'mo ani agufa gemo hu'nigeno, 30 ala nene, huno, he afa'a uguve, huno hu'niya'monanafa o'u'niye. 31 Haiya mafa'nemo'a afo'amo ge'amo afi'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo, yege mafa'ne'amo'ae, hu'a ha pai'nae. Yesu'a, lama ge lapa nepauve, takesi moni ne'aliya vaya'e kumai kava nehaya a'nemogi'e'mo ae'a lapaka se'a u'a hogote'a Goti'a yagaino ne'apateya kopi'mo fale nehaye. 32 Yoni'a lapakaetegamo eno alagepa kava'mo hisaya kavafe'mo ago alino lapave li'nigetapa age'naya'monanafa lapakesa afitapa fatago osu'nage'apae'mo takesi moni ne'aliya vaya'e kumai kava'mo nehaya a'nemogi'e'mo

apakesa afi'a fatago hu'nae. Mani kava'apimo lapakaemo ago age'naya'monanafa lapaipamo alitapa afe oletapa Yoni ge'ae'mo lapakesa afitapa fatago osu'nae, huno hapa pai'niye.

Hosu vaya'mogi nofi hoyale'mo ne'yagaiya kavafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gema

(Mk 12:1-12; Lu 20:9-19)

³³ Yesu'a, mago'e gemo hu'na ae'na kalafefa gefati'mo huguvanagi afiyo, huno hapa pai'niye. Mago mopa aepa vekamo'a nofi hoyamo vaiteno kegi'ya hu maleteno nofi alagamo ae'a lata paisaya kelimo kafi maleteno yatala no'mo nofi hoyale'mo yagaisaya vaya'ai no'mo ki male'niye. Agaemo mago vaya'mogi hoyale'mo yagai'a ne'atesageno atagi neno eno'ae'mo alino fako huno mago nofi alaga'amo agai'amo alisige'a apakaemo mago nofi alaga'amo alisayafe'mo apavaleno apateteno afagi kotegamo u'niye.

³⁴ Nofi alagamo ago afu le'nigeno'ae'mo agaemo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogi nofi alaga hetama'amo alisayafe'mo alino apate'nige'a hoyale'mo ne'yagaiya vaya'aitegamo u'nae. ³⁵ Apakaemo vaya'amo apatafaute'a mago vekamo amagige mago vekamo kamiti amagi'a fali'a atege mago vekamo yafa kayoteti'mo amagige hu'nae. ³⁶ Halate agaemo mago alu vaya'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo mago'e huno alino apate'nige'a u'nage'apae'mo apakaetegamo magoke agufa kavake'mo hu'nae. ³⁷ Henaga'amo mafa'ne'amo alino ate'nigeno u'nigeno'ae'mo, mafa'ne'nimo ge'amo afa'a afigae, huno hu'niye. ³⁸ Ne'ege'a hoyale'mo ne'yagaiya vaya'mogi agete'apae'mo, ani mafa'ne'amo'mo afo'amo hoyamo aligiye. Amagigetao falitesigeta agaemo alisiya hoyamo lagaemo aligunanagi, hu'a hute'a ³⁹ atafau'a alini'u'a malaga yaga au'a atale'ne'a kamiti amagi'nae. ⁴⁰ Hoya aepa vekamo'a eno'ae'mo hoyale'mo ne'yagaiya vaya'aitegamo na agufa kava'mo hugiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, ⁴¹ agaemo alagi alino hosu huno apateteno ani vaya'mo apamagigiye. Agaemo alu vaya'mo apavaleno apatesige'a hoyale'mo yagai'ne'a nofi alagamo afu lesige'apae'mo lagi'a male'ne'a ali'a amigae, hu'a hu'nae. ⁴² Yesu'a, lapakaemo mago Goti gemo avo'mo kae male'niya gemo lekana opai'nafiye. Ani gemo'mo huno'ae'mo,

Yafateti'mo no nekiya vaya'mogimo mago no nekiya yafafe'mo, afa yafane, hu'a hute'a ali'a atale'naya'monanafa kanale hogote kona yafa'mo afole ai'niye. Ala kava ne'mo'a mani kava'mo alino afole aino ate'nigeta ageteta lahau aitetae'mo, vae, alagepa kava'mo hu'niye, huta hu'none,

huno hu'niye. ⁴³ Inagi ani kavafe'mo lapa nepauve, huno, Lapakaemo Goti'a yagaino ne'apateya kopi'mo mago'e hutapa ali'ya'mo o'aligae. Lapayapati'mo lapa faleno hoy'a'ale'mo alagepa hu'a yagai'a ate'ne'a nofi alagamo lagi'a amisaya vaya'mo alino apamigiye. ⁴⁴ Vaya'mo mani yafate'mo asagau'ai'a apago'ya faisageno aino afi'nenno aise aise hugiye. Mani yafa'mo haiya vaya'aite'mo asagauno aisifigeno kamiti apamagino aino latapaino mumusopagana huno apatalegaiye, huno hapa pai'niye.

⁴⁵ Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Falasi vaya'mogi'e'mo Yesu'a aeno kalafefa gemo hu'niya gemo afite'apae'mo, lagaefe'mo hu'niye, hu'a hu'nae. ⁴⁶ Apakaemo kalavusi hu'a ategefe'mo hu'naya'monanafa asole vaya'mogi, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekae, hu'a hu'naya'mofe'mo koli hu'nae.

22

Yesu'a a'mo lagaugefe'mo lusi ne'ya'mo kae'naya kavafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae

(Lu 14:16-24)

¹⁻² Halate Yesu'a aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo hane'niya kava huno mago ala ne'apimo kini ne'mo'a mafa'ne'amo a'mo aligefe hu'nigeno'ae'mo mafa'ne'amo lusi ne'ya'mo kaeno ate'niye. ³ Agaemo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo alino apate'nige'a u'a eyo huno ge hu'niya vaya'aife'mo hapa pai'apae'mo, yahauve ne'mo'a ago ne'ya'mo kae'niyanagi eyo, huno hu'niye, hu'a hapa pai'naya'monanafa o'afi'nae. ⁴ Agaemo mago'e huno ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo, eyo hu'na ge hu'nova vaya'aife'mo utapa hapa paitapae'mo, ne'ya'mo ago yagita huno male'niye. Alopa pulumaka'e aikeli pulumaka'e'mo heno kae male'niyanagi a'mo alisiya ne'yategamo eyo, hutapa hapa paiyo, huno hapa paiteno alino apate'nige'a u'a hapa pai'nae. ⁵ U'a hapa pai'naya'monanafa ge'apimo o'afi'a atagu fae'a u e'a hu'nae. Mago vekamo hoy'a'alega u'nigeno mago vekamo ali'ya'alega u'niye. ⁶ Mago vaya'amogi ala ne'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo apatafau'a hu'a faipa hu'a apatete'a kamiti apamagi'nae. ⁷ Ala ne'apimo kini vekamo'a lusi kava huno aipamo le'nigeno ati vaya'amo alino apate'nige'a u'a vaya'amo hapae'naya vaya'mo hapae'a hano hu'a apatalete'a taoni'apimo ata kae'a atale'nae. ⁸ Agaemo ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, mafa'ne'nimo'mo a'mo aligefe hu'nige'na

yagita hu'nova'monanafa eyo hu'na ge hu'nova vaya'mo alisaya vaya'mo alagi o'mai'naya'mofe'mo alagi e'a o'negae. ⁹ Alopa kate'mo ne'utapa muki apakesaya vaya'aife'mo hapa paitapae'mo, ne'ya'mo nekaeyategamo eyo, hutapa hapa paiyo, huno hapa pai'niye. ¹⁰ Ani kava hu'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogimo u'a hosu vaya'e alagepa vaya'e'mo apavaleli e'a apate'nage'a no'afi'mo mai'a kili pae'nae. ¹¹ Ala ne'apimo kini vekamo'a ne'yate'mo hai'a mai'naya vaya'mo apakesiyafe'mo haino ageyana a'mo ne'aliya afina'mo ne'vaiya agufa kukenamo alino o'vai'niya vekamo haino mai'nigeno ageteno'ae'mo, ¹² Ve'nimo, huno, haiya kava higeka a'mo ne'aliya afina'mo ali'a ne'vaiya kukenamo alika o'vaika haikeka mai'nane, huno afi ge'nigeno ge'amo ohane'niye. ¹³ Ala ne'apimo kini vekamo'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, aiya ayate'mo nofi kitetapa alinitutapa malaga hani kopi'mo yaga autapa ataleyo. Ani kote'mo maisaya vaya'mogimo avi'ya huge apavepi'mo hanige hu'a maigae, huno hu'niye, huno hapa paiteno'ae'mo, ¹⁴ Goti'a asole vaya'aife'mo eyo huno ge hu'niya'monanafa aise vaya'mo lekana paino apate'niye, huno hapa pai'niye.

Takesi monimo ne'malaya kavafe'mo ava gemo hu'niya gema

(Mk 12:13-17; Lu 20:20-26)

¹⁵ Falasi mono vaya'mo u'a ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo, na agufa geleti'mo amalageka hisunageno ge nehisigeta ataufasune, hu'a hute'a ge huge afige hu'a mai'nae. ¹⁶ Apakaemo ge'apimo ne'afiya vaya'e Heloti ge'amo akame nehaya vaya'e'mo ali'a apate'nage'a agaetegamo u'apae'mo, Tisao, hu'a, ago kage'nonana alagi lama ge'age'mo nehana vekamo mai'neka Goti ge'amo akame hisaya kavafe'mo lama geleti'mo alika apaya ne'malane. Muki vaya'aife'mo koli osuka muki vaya'aitegamo magoke agufa kava'age'mo nehana vekamo mai'nane. ¹⁷ Mai'nana'mofe'mo yagaino nelateya gamani vekamo Sisa'mo takesi monimo alita amisupi o'amisune. Kagaemo na agufa ge, huka kagesamo ne'afine, hu'a afi ge'nae.

¹⁸ Yesu'a hosu apaipa apakesa afi'naya kava'apimo ago apaketenno'ae'mo, aetapa ati nekaya vaya'mogitapae, huno, na kava higetapae'mo ane'ai hanagitapa natafaugefe'mo nehae. ¹⁹ Takesi nehaya monimo alitapa nave liyo, huno hapa pai'nige'a mago alaga monimo ali'a ave li'nae. ²⁰⁻²¹ Agaemo loka huno apafi ge'niye. Mani alaga monile'mo

ina la augosa'e agi'e'mo avo'mo kae male'naya agi'e augosa'e'mo hane'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo Sisa augosa'e agi'e'mo hane'niye, hu'a ha pai'nageno Yesu'a, he, huno, hane'niya'mofe'mo Sisa ya'amo Sisa'mo amitetapa Goti ya'amo Goti'mo amiyo, huno hapa pai'niye. ²² Ani gemo afite'apae'mo hapau aite'a atale'a u'nae.

Fali'naya vaya'mo he tisaya kavafe'mo ge hu'a afi ge'naya gemae

(Mk 12:18-27; Lu 20:27-40)

²³ Ani afina'mo mago Satiyusi mono vaya'mo Yesutegamo e'nae. Apakaemo fali'naya vaya'aife'mo he otigae, hu'a apakesa ne'afiya vayane. ²⁴ Apakaemo, Tisao, hu'a, Mosese'a alino apaya maleno'ae'mo, mago vekamo'mo a aliteno mafa'nemo alino o'ateno ago falitesigeno'ae'mo agana'amo'mo kogu'amo aliteno fali'niya vekamo aimu'yale'mo mafa'nemo alino apateno, huno hapa pai'niye. ²⁵ Mago afina'mo seveni'a konaga anaga'mo mai'nae. Nepu'apimo'a a'mo aliteno mafa'nemo alino o'ateno falitegeno'ae'mo agana'amo'mo kogu'amo ali'niye. ²⁶ Agana'amo'e'mo ani kava huno falitegeno agae akamelegati agana'amogi'e'mo ani kava hu'a falime falime u'a seveni'a konagamo alagi fali'a hano hu'nae. ²⁷⁻²⁸ Falitageno'ae'mo henaga'amo a kanomo fali'niye. Seveni'a konagamogi ali'naya'mofe'mo fali'nayateti'mo he tisaya afina'mo haiya vekamo a'mo maigiye, hu'a afi ge'nae. ²⁹ Yesu'a hapa paino'ae'mo, lapakaemo Goti Mukufi gemo o'afige Goti lokiya'amo o'agege hu'naya'mofe'mo ika ika lapakesa ne'afiye. ³⁰ Fali'naya vaya'mo he ti'apae'mo a'mo o'alige vele'mo o'maige hugaya'monanafa koku'napi enisole vayakana hu'a maigae. ³¹ Fali'naya vaya'mo he tisaya kavafe'mo Goti'a lapa pai'niya gemo muku'afi'mo hane'niyana lekana paitapa o'afi'nafiye. ³² Goti'a, *Emalehamu Goti'amo'namo maige Aisiki Goti'amo'namo maige Yekopu Goti'amo'namo maige hu'na mai'nove*, huno hu'niye. Agaemo fali'naya vaya'ai Goti'apimo'mo o'mai'nifa afa'a ne'maiya vaya'ai Goti'apimo'mo mai'niye, huno hapa pai'niye. ³³ Muki vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo alino apaya male'niya ge'ae'mo hapau ai'nae.

Hogote ke'aepa ge'ae'mo hu'niya gemae

(Mk 12:28-31; Lu 10:25-28)

³⁴ Mago Falasi vaya'mo Yu monote ne'yagaiya vaya'mo Yesutegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'nae. ³⁵ Mai'ne'apae'mo apakaepati'mo mago vekamo'a ke'aepa gemo alagepa huno afi'nenno alino apaya ne'maley a vekamo'mo amalageka

huno afi gesiyafe'mo huno'ae'mo, ³⁶ Tisao, huno, muki ke'aepa gefati'mo hogote ke'aepa gemo aeno aga se'niya ke'aepa gemo haiya gemo hane'niye, huno afi ge'niye. ³⁷ Yesu'a, *Ala kava ne'mo Gotikamofe'mo muki kaipafatinagi muki kaunekamepatinagi muki kagesa afi yakafatinagi huno kahaino.* ³⁸ Mani ke'aepa gemo hogote gemo hane'nenomuki ke'aepa ge'amo ago aeno aga se'niye. ³⁹ Napa tu ke'aepa ge'e napa vani ke'aepa ge'e'mo magoke agufa gela'mo hane'niye. Napa tu ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo, *kagaikae'mo kahau kayamopafi'mo nekahaiya kava huka kahaopale ne'maiya vaya'aife'mo kahau kayamopafi'mo kahaino.* ⁴⁰ Mani lole ke'aepa gela'mo'a muki ke'aepa ge'amogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai gemo'mogi huno aepa'ala'mo hane'na'ae, huno ha pai'niye.

Kalaisi ne'mo ina la mafa'ne'amo mai'niye, huno apafi ge'niya gemae

(Mk 12:35-37; Lu 20:41-44)

⁴¹ Yesu'a ali'a anupa hu'a mai'naya Falasi mono vaya'aife'mo apafi ge'niye. ⁴² Kalaisi nefe'mo haiya agufa lapakesa ne'afiye, huno huteno, ina la mafa'ne'amo mai'niye, hutapa lapakesa ne'afiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, ⁴³ Nevini mafa'nelupati'mo aginago ne'amo mai'niye, hu'a hu'nageno'ae'mo, Nevini aginago'amo mai'nisi'mo'mo haiya kava higeno Nevini'a Goti Auneme'amo'a alino ami'niya ge'aleti'mo Kalaisi nefe'mo huno'ae'mo, kava ne'nie, huno hu'niye. ⁴⁴ Nevini'a ani gee'mo huno'ae'mo,

Ala kava ne'mo'a Ala kava ne'nie'mo huno'ae'mo, lamaga nahaopale'mo faika maimaima ne'uge'nao kamekamo apamagisuge'a kaiya afe'alumelaga maigayanagi, huno hu'niye.

⁴⁵ Nevini'a Kalaisi nefe'mo kava ne'nie, huno hu'niya'mofe'mo haiya kava huno ma mopafi aginago ne'amo mai'niye, huno apafi ge'nige'a ⁴⁶ ge'ale'mo ae'a atagaina hu'a ha paisaya agufa ge'apimo alagi ohane'niye. Ani afinateti'mo koli hu'naya'mofe'mo mago'e hu'a loka hu'a afi oke'nae.

23

Yesu'a mono vaya'ai hosu kava'apie'mo hu'niya gemae
(Mk 12:38-39; Lu 11:43,46; 20:45-46)

¹ Ani afina'mo Yesu'a ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'e ge'amo ne'afiya vaya'efe'mo hapa paino'ae'mo, ² ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e

Falasi vaya'mogile'mo Mosese aimu'yale'mo mai'ne'a ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya'mofe'mo ³ muki nehaya ge'apimo afite'a akame hiyo. Akame hiyo, hu'a nehaya'monanafa apakai'apimo akame nosaya'mofe'mo nehaya kava'apimo akame osiyo. ⁴ Apakaemo kana ya'age'mo hayaete'a vaya'ai apaki'nale'mo ali'a kofi'a ne'apataya'monanafa apakai'apimo magoke apaya ako'yaleti'mo hapa mae'a ali'a asaga hu'a no'apatae. ⁵ Apakaemo vaya'mogi apakesayafe'mo alu kava alu kava'mo nehae. Goti'a avo'mo kae male'niya gemo ali'a kesifi'mo malete'a hapanile'mo ne'malaya aise kesimo alopa kesifi'mo ne'malae. Kukena'apimo atupa'ale'mo konali ya'amo yatala yatala hu'a alo hu ne'malae. ⁶ Alopa ne'ya'mo ne'nayategamo ala apaki vaya'mo ne'maiya yate'mo maisayafeke'mo nehae. Mono nokopi'mo anagamo hai'a maisayafeke'mo nehae. ⁷ Maketi kumate'mo mai'naya vaya'mogimo ge apamamaete'a amuse hu'a ne'apataya kavafeke'mo nehapaiye. Ala tisa nene, Ala tisa nene, hu'a nehaya gee'mo nehapaiye. ⁸ Nehapaiya'monanafa lapakaefe'mo, ala tisa nene, hu'a lapaki aesaya agufa kavatapimo ohane'niye. Ala tisa netapimo magoke vekatapimo mai'nigetapae'mo lapakaemo magoke aiyaya konaga vaya'mo mai'naya'mofe'mae. ⁹ Afotapimo'mo magoke ne'mo mai'nenoe'mo koku'napi'mo mai'niya'mofe'mo ma mopafi vaya'aife'mo, afotimogitapae, hutapa osiyo. ¹⁰ Kava netapimo magoke vekamo Kalaisi'a mai'niya'mofe'mo lapakaefe'mo, kava vayatimogitapae, hu'a lapaki aesaya gemo ohane'niye. ¹¹⁻¹² Lapakaepati'mo hogote vekamo'a ali'ya netapimo maino. Haiya vaya'mogi apaki'apile'mo ali'a asaga hu'nisafigeno apaki'apile'mo alino afepi'mo apategaiye. Haiya vaya'mogi apaki'apile'mo ali'a afepi apate'nisafigeno apaki'apile'mo alino asaga huno apategaiye.

Yesu'a ae'a ati nekaya vaya'aife'mo aiye aiye, huno hu'niya gemae

(Mk 12:40; Lu 11:39-52; 20:47)

¹³ Ke'aepa gemo avo'mo kaetapa alita apaya ne'malaya vaya'mogitapa'e Falasi mono vaya'mogitapa'e'mo aetapa ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, Lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Goti'a yagaino ne'apateya kote kipate'mo he ti'a mai'naya vaya'ai apaulagale'mo kitamo kitapa ne'apatae. Lapakaitapimo utapa nohaifa u'a haisayafe'mo nehaya vaya'ai ka'mo akanitapa ne'apatae. ¹⁴ Ke'aepa gemo avo'mo kaetapa alita apaya ne'malaya

vaya'mogitapa'e Falasi mono vaya'mogitapa'e'mo aetapa ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, Lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Lapakaemo kogu a'ne'aife'mo humi apatetetapa kagemi ya'apimo alitetapa vaya'mogi lapakesayafe'mo yatala yatala nunumu'mo nehae. Mago'e huno kayo'mo lapamigiye.

¹⁵ Ke'aepa gemo avo'mo kaeta alita apaya ne'malaya vaya'mogitapa'e Falasi mono vaya'mogitapa'e'mo aetapa ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, Lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Magoke vekamo'a getapimo afiteno lapakame hisiyafe'mo solovala ani'mo lakaege muki mopafi'mo umenitata huge hutapa ne'maiye. He afa'a afiguve huno hisiya'mo'mo alitapa aya maletetapa hosu kavatefe'mo aeno lapaka seno ata kopi'mo lamino maisiya vekamo alitapa hamaletapa ne'atae.

¹⁶ Lapaulagamo ali hu'nigetapa ka'mo alitapa ho huli-tapa ne'vaya vayane, hu'na, Lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Lapakaemo hutapae'mo, Mago vekamo'a, aote alopa mono nopati'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehisiyana ani gemo osuno afa'a atalesiya gemo hane'niya'monanafa aote alopa mono nopi'mo goli yafateti'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehisiyana ani gemo o'ataleno afa'age'mo hugiye, hutapa nehae. ¹⁷ Lapaulagamo ali hu'nigetapa negi nagi nehaya vayane, hu'na, Na agufa ya'mo'a aeno aga seno hogote ya'mo hane'niye. Mono nopi'mo hane'niya goli yafa'mo'a aote alopa mono no'mo aeno agase'nifi aote hu male'niya mono no'mo'a aeno agase'niye. ¹⁸ Mago'e gemo hutapae'mo, mago vekamo'a, ofalinimo ne'malaya hi'yalamuteti'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehisiyana ani gemo osuno afa'a atalegaiya'monanafa hi'yalamute'mo hane'niya ofalinileti'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehisiyana ani gemo afa'a amagino o'atalegaiye, hutapa nehae. ¹⁹ Lapaulagamo ali hu'niya vayane, hu'na, Na agufa ya'mo'a aeno aga seno hogote ya'mo hane'niye. Ofalinimo'a aeno agase'nifi hi'yalamu'mo'a ofalinimo aote hu male'niya hi'yalamu'mo aeno agase'niye. ²⁰ Ani kavatefe'mo hi'yalamuteti'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehisiya vekamo'a ani kava huno hi'yalamuteti'e muki hi'yalamute'mo hane'niya yateti'e'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehise. ²¹ Aote alopa mono nopati'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehisiya vekamo'a ani kava huno mono nopati'e aote mono nopi'mo ne'maiya netegati'e'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehise. ²² Koku'nategati'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehisiya vekamo'a ani kava huno Goti'a yagaino ne'apateya

siateti'e sia'ale'mo fai mai'niya vekaleti'e'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehiye.

²³ Ke'aepa gemo avo'mo kaetapa alita apaya ne'malaya vayanagi Falasi mono vayanagi hutapa aetapa ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Lapakaemo ke'aepa gemo akame hisayafe'mo hoyafati ne'ya'mo alinitetapa ne'malaya yap-ati'mo teni hu'niya ya'mo alita fako hutapa magoke ya'mo Goti'mo ne'amiya'monanafa hogote ke'aepa gemo aeno aga se'niya ke'aepa ge'amo akame hisayafe'mo vaya'aitegamo fatago kava'mo osuge lapau hutapa o'apatege lama ge kava'mo osuge hu'nae. Ani kava'mo nehutapae'mo mago alu ke'aepa ge'e'mo o'ataleyo. ²⁴ Lapaulagamo ali hu'nigetapa ka'mo alitapa ho hulitapa ne'vaya vayane, hu'na, lapakaemo anipati'mo kamegagu'mo alitapa kalo paetapa ne'atalaya'monanafa kamo afugefamo asagautapa ne'nakaiye.

²⁵ Ke'aepa gemo avo'mo kaetapa alita apaya ne'malaya vayanagi Falasi mono vayanagi hutapa aetapa ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Kaputapimo agotofu'alega'e yuvapatapimo agotofu'alega'e'mo sese nehaya'monanafa agu'afilagamo kumaya ne'aliya kavatapi'e lapa'ye nehiya kavatapi'e'mo hane'niye. ²⁶ Lapaulagamo ali hu'niya Falasi mono vaya'mogitapae, hu'na, hogotetapa kaputapimo agu'afilaga'e yuvapatapimo agu'afilaga'e'mo sese higeno'ao agotofu'alega'e'mo alagepa huno haneno. ²⁷ Ke'aepa gemo avo'mo kaetapa alita apaya ne'malaya vayanagi Falasi mono vayanagi hutapa aetapa ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Lapakaemo fali'naya vaya'mo ki'a apatete'apae'mo yaveyave aniteti'mo note'mo fale'a ati nekaya nokana hutapa mai'nae. Ani agufa no'mo agotofu'alega kanale ya'age'mo hane'niya'monanafa no'agu'afilagamo fali'naya vaya'ai apayamufamo hanege kasali'nigeno atu ne'aiya ya'mo hanege huno havaiteno hane'niye. ²⁸ Ani kava hu'a vaya'mogimo amega lapakufa'ale'mo lapakete'apae'mo alagepa vaya'mo mai'nae, hu'a nelapakaya'monanafa lapaipafi'mo aetapa ati nekaya kava'e Goti ke'aepa ge'amo amagitapa ne'atalaya kava'e'mo havaiteno hane'niye.

²⁹ Ke'aepa gemo avo'mo kaetapa alita apaya ne'malaya vayanagi Falasi mono vayanagi hutapa aetapa ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Lapakaemo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya vaya'mo apamagi'nage'a

fali'naya vaya'mo ki'a apate'naya yate'mo no'mo kitapa apatege fatago vaya'ai kanolule'mo konali alitapa apatege nehae. ³⁰ Lapakaemo, lagingo vaya'mo mai'naya afina'mo mai'nonesinana apakae'e'mo magokepi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo o'apamagi'nonesine, hutapa nehae. ³¹ Ani gemo huteta-pae'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya vaya'mo kamiti apamagi'naya vaya'ai apakinago'apimo lagaemo mai'none, hutapa lapakaitapie'mo mani agufa faigoko gemo nehae. ³² Lapakinago vaya'mogi ani hosu kava'mo ali'a aepa fai'nayanagi kanalenagi ani agufa hosu kava'mo hulitutapa hutapa hano hiyo.

³³ Nagalo'yave vayanagi nagalo'yave afamo anaga vayane, hu'na, Goti'a agoti huno lapatetenoe'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno hisigetapa ata kopi'mo lamigae. Haiya kava hutapa aeta kasalo paegae. ³⁴ Ani kavatefe'mo nagaemo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vayanagi afite'a age'naya vayanagi ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'na ali'na apatesuge'a lapakaetegamo ugae. Lapakaemo mago vaya'mo apamagige mago vaya'mo malipu yosale'mo nili aitetapa alita he titapa apatege mago vaya'mo mono notapifi'mo nofi kayoteti'mo apamagige mago vaya'mo taoni'afi taoni'afi'mo vegala aege hugae. ³⁵ Ani kava hugaya'mofe'mo muki vaya'mo hapaenaya kavateti'mo vai'mo lapamigiye. Fatago vekamo Evo'mo haege hosu kava'mo osu'naya vaya'mo hapaeme hapaeme ege Melekaiya mafa'ne'amo Sekalaiya'mo alopa mono no'e ofalini ne'malaya hi'yalamu'e'mo hane'na'a folagapi'mo kamiti amagige hu'nae. ³⁶ Lama ge lapa nepauve, huno, ani hapaenaya kavatefe'mo muki hemenimo afa'a mai'naya vaya'mo kayo'mo lapamigiye, huno hapa pai'niye.

Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo hau huno apate'niya gemae

(Lu 13:34-35; 19:41-44)

³⁷ Yulusalemu taoniyo, Yulusalemu taoniyo, hu'na, Goti'a agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo alino apate'nige'a ne'agekae'mo kamiti apamagige apa vaya'mo yafa kayoteti'mo apamagige nehane. Kokolemogimo apana'aumo apavaleli'e'a hapakufi'mo apati kae'a ne'maiya kava hu'na muki afina'ae afina'ae'mo mafa'nekamo apavaleli'ne'na hapau vaisuvafe'mo nahau'niya'monanafa okahau'niye. ³⁸ Afiyo, hu'na, ani afinateti'mo kotapimo no atufa'age'mo hanegaiye. ³⁹ Ani afinateti'mo o'nagetapa maime maime ne'utapae'mo, *Ala*

kava ne'mo agi'alefe'mo ne'eya vekamo ha maeno, hutapa nehisa'gae'nae'mo egauve, huno hu'niye.

24

Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo alopa mono no'mo he'a halagape vaigae, huno hu'niya gemae

(Mk 13:1-2; Lu 21:5-6)

¹ Yesu'a alopa mono nopati'mo ataleno ne'vige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo agaetegamo e'a alopa mono nokofe'mo, ago, hu'a hu'nageno'ae'mo, ² muki noko'amo age'nafiye. Lama ge lapa nepauve, huno, magoke yafate'mo akalo akalo huno ohanegaifa he'a halagape vai'a ataleta'a muki yafa'amo ali'a akoli aote aote hu'a atalegae, huno hapa pai'niye.

Hano hisiya afina'mo aune kava'mo alino apave lisiya kavafe'mo hu'niya gemae

(Mk 13:3-13; Lu 21:7-19)

³ Yesu'a Alifi'aepa avefi'mo itopale'mo mai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo apakai'apige'mo agaetegamo e'apae'mo, ina afina'mo afole aigiye, huka laha paiyo. Emikegefe'mo hisana afina'e hano hugefe hisiya afina'e'mo na agufa alagena kava'mo afole aigiye, hu'a afi ge'nae. ⁴ Yesu'a, humi olapatesayafe'mo alagepa hutapa yagaitapa lapateyo. ⁵ Asole vaya'mogi nagi'nimo aeli'a ne'e'apae'mo, Kalaisi'namo mai'nove, hu'a hute'a asole vaya'mo humi apategaya'mofe'mae. ⁶ Lapaopale'mo kame hisaya kavafe'mo ava gemo hisagetapa afige afagi kotegamo kame hisaya kavafe'mo ava gemo hisagetapae'mo afige hutetapae'mo koli hutetapa atete osiyo. Ani kava afole aigiya'monanafa hano hugefe hisiya afina'mo afole o'aigiya'monanafa henaga'amo atupa afinake'mo afole aigiye. ⁷ Mago nofi vaya'mogi alu nofi vaya'e'mo kame huge mago gamani vaya'mogi alu gamani vaya'e'mo kame huge muki haopalega kafu hu kava'mo afole aige imima'mo alige hugiye. ⁸ A'nemogi mafa'nemo ali'a ategefe nehageno'ae'mo aepa faino apakafu nekiya kava huno saufa afina'mo aepa faino ani agufa kava'mo afole aigiye.

⁹ Ani agufa kava'mo afole aisige'apae'mo kalavusi hu'a lapatete'a lapavaleli u'a vaya'ai apayapi'mo lapatesage'a kayo'mo lapamite'a kamiti lapamagigae. ¹⁰ Apakaemo muki nofi vaya'mogi nagi'nilefe'mo apaini hu'a lapategae. Ani afina'mo afole aisige'apae'mo muki asole vaya'mo apakesa afi'a fatago hu'naya kava'apimo ataleta'a

konaga'apimogi kutulu ya'mo nete'a apaini hu'a apategae. ¹¹ Asole aigofe gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa paisaya vaya'mo afole aite'a asole vaya'aife'mo humi apategae. ¹² Muki vaya'mogimo mago'e hu'a hosu kava'mo hugaya'mofe'mo asole vaya'mogi hapau apayamopafi'mo nehapaiya kavafe'mo ohapausige'a apayalo falo hugae. ¹³ Hugaya'monanafa o'atale'a atafau'a alagi hu'a maima maima ne'visageno hano hugefe hisiya afina'mo mai'nisaya vaya'ai apakufamo alino katino apateteno hapau vaigiye. ¹⁴ Mago vaya'mogimo muki alu nofi alu nofi vaya'mogi afisayafe'mo mani gemo Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo alagepa faigoko ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paisageno muki ma mopafi'mo aino atagu faeno uneno nehisigeno hano hisiya afina'mo afole aigiye. ¹⁵ Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo Naniyo'a *alagi hosu faipa ya'mo'a alino hosu huno atesiya kavafe'mo* ava gemo huno avo'mo kae male'niye. Lekana nepaiya vaya'mogitapamo afiyo. Ani faipa ya'mo'a aote mono nopi'mo hanesigetapa ¹⁶ agetetapae'mo Yuta kotega mai'naya vaya'mo lapaune hetapa avelegamo haiyo. ¹⁷ Kumatega mai'nisaya vaya'mogimo kagemi ya'apimo alisayafe'mo no'apifi'mo fale ohaiyo. ¹⁸ Hoya'apilega mai'nisaya vaya'mogimo kukena'apimo alisayafe'mo no'apilegamo atagi ne'a o'viyo. ¹⁹ Vaehae, hu'na, ani afina'mo apaipagu'e'mo mai'nisaya a'ne'e mafa'nemo nu ne'apamisaya a'ne'efe'mo nahau huve. ²⁰ Yasi afina'e sapati afina'e'mo lapaune osesayafe'mo nunumu hiyo. ²¹ Ani afina'mo afole aisiya hanageke ya'mo'a hogote hanageke ya'mo ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo afole aite afole aite huno afole ai'niya hanageke ya'mo aeno aga seno muki afole aisiya hanageke ya'e'mo alagi aeno aga seno afole aigiye. ²² Ani agufa hanageke ya'mo afole aisiya afina'mo alino hogo huno o'ate'niyesinana muki vaya'mo ago fali'naesina'monanafa lekana paino apate'niya vaya'aitefe'mo hanageke afina'mo alino hogo huno ategaiye. ²³ Ani afina'mo mago vaya'mogi lapa pai'apae'mo, Ageyo, hu'a, Kalaisi'a manile mai'niye, hu'a lapa paige mugalega mai'niye, hu'a lapa paige nehisetapae'mo o'afiyo. ²⁴ Mago vaya'mogi, Kalaisi'namo mai'nove, hu'a huge mago vaya'mogi Gotitegati gemo alini'ne'na ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo mai'nove, hu'a huge hute'a mago'e hu'a no'agaya agufa apaune kava'mo hugaya'mofe'mae. Lekana paino apate'niya vaya'mo humi apatesayafe'mo hugayana afa'a humi o'apategae. ²⁵ Afiyo, hu'na, hogote'na ani gemo ago

lapa pai'nove.

²⁶ Mago vaya'mogimo, Ageyo, hu'a, muga ka'me kotegamo mai'niye, hu'a lapa paigayanagi alagi o'viyo. Mago vaya'mogimo lapa pai'apae'mo, Ageyo, hu'a, ma nopi'mo fala kino mai'niye, hu'a lapa paigayanagi alagi o'afiyo. ²⁷ Alave huteno yegemo haine ne'eya kotegati'mo aeno ha leteno yegemo lamino nefaleya kotegamo aeno ha neleya agufa kava'mo nehisigeno Vemo mafa'nemo eminesige'a muki vaya'mogimo agegae. ²⁸ Afumo fali'nige'apae'mo hakiki nama anaga'mogimo haleli e'a kefa'ale'mo hakalete'a ali'a anupa hu'a ne'maiye.

²⁹ Ani hanageke ya'mo afole ne'aisigeno'ae'mo malage huno yegemo oleno hani nehisigeno'ae'mo kaimo olegaiye. Asole kanefi'mo koku'napati'mo asagauno ne'aisigeno koku'napi ne'maiya apaune vaya'mogi atete hugae. ³⁰ Ani afina'mo Vemo mafa'nemo eminesiya alagena kava'mo koku'napi'mo afole ne'aisige'apae'mo muki ma mopafi nofife nafife vaya'mogimo agete'apae'mo yulagefa aigae. Apakaemo agesayana Vemo mafa'nemo koku'napi hiya mopale'mo lokiya'a'e ha le konali ya'a'e'mo alinino eminesige'a agegae. ³¹ Mago enisole vekamo'a alopa gefati'mo pikuli nehisigeno'ae'mo agaemo enisole vaya'amo alino apatesige'a ma mopamo lole'e lole'e atupale'mo u'e'a hu'a lekana paino apate'niya vaya'mo apavaleli e'a ali'a anupa hu'a apategae.

³² Fiki yosae'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemo afiyo. Yosa akopafati'mo alino hegafa huteno saufa anupamo male'nigetapa agetetapae'mo, yegemo lesiya afina'mo alagi hogo hiye, hutapa nehae. ³³ Ani kava huno muki ani kava'mo afole aisigetapa agetetapae'mo, ani kavafe'mo laha pai'niya afina'mo aepa faino alagi hogo hiye, hutapa lapakesa afiyo. ³⁴ Lama ge lapa nepauve, huno, hemenimo muki mai'naya vaya'mo ofali'nisageno muki mani agufa kava'mo afole aigiye. ³⁵ Koku'na'e mopa'e'mo hano hugiya'monanafa ge'nimo alagi hano osuno afa'a hanege hanege huno hanegaiye.

Hainu afina'mo afole aisifi, huno hu'niya gemae.

(Mk 13:32-37; Lu 17:26-30,34-36)

³⁶ Hainu afina'mofi na kanale'mofi hu'a muki vaya'amogimo alagi o'afi'nae. Koku'napi enisole vaya'mogi'e Mafa'ne'amo'e'mo alagi o'afi'naya'monanafa muki ya'mo Afo'amoke'mo afi'niye. ³⁷ Noa'a mai'niya afina'mo ma mopafi vaya'mo mai'naya agufa kavake'mo hu'a mai'nisageno Vemo mafa'nemo eminegaiye. ³⁸ Alopa ani'mo ose'nige'apae'mo ne'ya'mo nege ani'mo nege a'mo

alige a'nemo lagauli'a uge hu'a mai'nageno'ae'mo Noa'a sipifi'mo hai'niye. ³⁹ Apakaemo alopa ani'mo hegaiye, hu'a apakesa o'afi'a fikuge'mo maima maima ne'vageno'ae'mo ani'mo heteno muki vaya'amo ani'mo'a alinino u'niye. Ani agufa kavake'mo hu'a mai'nisageno'ae'mo Vemo mafa'nemo eminegaiye. ⁴⁰ Ani afina'mo lole vekala'mo hoyafi'mo mai'nisa'age'apae'mo mago vekamo avaleli'a ute'a mago vekamo ate'a ugae. ⁴¹ Lole atala'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo ne'alisa'age'apae'mo mago a kanomo avaleli'a ute'a mago a kanomo ate'a ugae. ⁴² Ani kava hugaya'mofe'mo kava yagaitapa maiyo. Hainu afina'mo Ala kava netapimo eminesifi hutapa o'afi'naya'mofe'mo yagaitapa maiyo. ⁴³ Afiyo, hu'na, no aepa vekamo'a hainu afina'mo kumaya ne'aliya vekamo egaifi, huno agesamo afi'niyesinana yagaino mai'nisigeno eno no'amo aeno yakino kumaya o'ali'niyesina'mofe'mo ⁴⁴ yagaitapa maiyo. Lapakaemo, hemenimo emi'no'megaiye, hutapa hisaya afinake'mo Vemo mafa'nemo eminegaiya'mofe'mo yagaitapa maiyo.

Alagepa ali'ya'mo ne'aliya veka'e hosu ali'ya'mo ne'aliya veka'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

(Lu 12:42-46)

⁴⁵⁻⁴⁶ Haiya vaya'mogi ali'ya'apimo o'atale'a alige alige hu'a ne'maiya vayane. Ali'ya aepa vekamo'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'aite'mo yagaino apatesiyafe'mo lekana paino ateteno, ne'ya'mo aligefe hisaya afina'mo alika fako huka apamiyo, huno ha paiteno uteno atagi neno'eno agesiyana ali'ya'amo o'ataleno ne'alisigeno eno ageteno'ae'mo ha maesigeno amogaga aigiye. ⁴⁷ Lama ge lapa nepauve, ali'ya aepa vekamo'a muki kagemi ya'ale'mo yagaisiyafe'mo alino he tino ategaiya'monanafa ⁴⁸ ali'ya'amo ne'aliya hosu vekamo'a, ali'ya aepa veka'nimo yatala afina'mo mai'niye, huno agesa afiteno ⁴⁹ agae'e'mo magokepi lokae'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'mo aepa faino apamagiteno lusi ani'mo nete'a negi nagi nehaya vaya'e'mo ani'mo neno maiteno ⁵⁰ agesa afino alo huno o'mai'nisiya afina'mo ali'ya aepa veka'amo atagi neno egaiye. ⁵¹ Eno'ae'mo naipeleti'mo folagapati'mo heno apalo atiteno ae'a ati nekaya vaya'mo mai'nayategamo alino atesigeno uno avi'ya huge avepi'mo hanige huno maigiye.

25

Naya lole'a a'mafa'ne anaga'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

¹ Goti'a yagaino apatesiya afina'mo afole aisigeno'ae'mo hisiya kava huno naya lole'a a'mafa'ne anaga'mogimo ve'e'mo lokae'a ohavae'naya a'mafa'ne anaga'aitegamo afole ai'niye. Ani a'mafa'ne anaga'mogimo saufa a'mo aligefe hu'niya veka'e'mo u'a fotu hisayafe'mo u'nae. ² Ani kava hu'a naya magokayaga'a a'mafa'nemogimo negi nagi apakesa afi'nage'apae'mo naya magokayaga'a a'mafa'nemogimo alagepa hu'a afite'a age'nae. ³ Negi nagi a'mafa'nemogi lamu'apimo ali'naya'monanafa lamu'apifi'mo lakite'a ata kaesaya ani'a'apimo o'ali'naya'monanafa ⁴ alagepa hu'a afite'a age'naya a'mafa'nemogi lamu'apifi'mo lakite'a ata kaesaya ani'api'e'mo alini'a u'nae. ⁵ Saufa a'mo aligefe hu'niya vekamo o'meno yatala afina'mo mai'nige'apae'mo muki a'mafa'ne anaga'amo apau mai'mai hu'nige'a ago apau kale'nae.

⁶ Hani'ilaga folagu'mo keya ae'a ge hu'apae'mo, saufa a'mo aligefe hu'niya vekamo ago ne'eyanagi he titetapa fotu hiyo, hu'a ge hu'nae. ⁷ Hu'a keya ae'nage'apae'mo naya lole'a a'mafa'ne anaga'mogimo ve'e'mo lokae'a ohavae'naya a'mafa'ne anaga'mo apaupati'mo he ti'a lamu'apimo alo hu'nae. ⁸ Negi nagi a'mafa'nemogimo alagepa hu'a afite'a age'naya a'mafa'ne anaga'aife'mo, lamutifi ani'amo ago leno hano hugefe hu'nigi ani'mo mago lamiyo, hu'a apafi ge'nage'apae'mo, ⁹ ha'ao, hu'a, lapamisunana anitimo ago leno hano hugiye. Lamufi laki'a ata nekaya ani'mo miya nefaiya vaya'aitegati'mo utapa miya failitapa eyo, hu'a hapa pai'nae. ¹⁰ Ani'mo miya faisayafe'mo u'nageno'ae'mo saufa a'mo aligefe hu'niya vekamo ago eno ava'yi hu'niye. Ago alo hu'a mai'naya a'mafa'ne anaga'mogi agae'e'mo magokepi lokaeli'a hai'a ne'ya'mo yagita hu'naya nopi'mo mai'nageno'ae'mo kitamo ki male'niye.

¹¹ Henaga'amo naya magokayaga'a a'mafa'nemo ve'e'mo lokae'a ohavae'naya a'mafa'ne anaga'mo e'a, Ala kava nene, hu'a, kitamo yakika lato, hu'a ge hu'nageno'ae'mo ¹² ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, alagi lama ge lapa nepauve, huno, olapake'nove, huno hapa pai'niye, huno hapa paiteno'ae'mo, ¹³ Vemo Mafa'nemo hainu afina'mo eminesifi na agufa kanale'mo eminesifi, hutapa o'afi'naya'mofe'mo alagepa hutapa kava yagaitapa maiyo, huno hapa pai'niye.

Ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo monimo apami'niya kavafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae
(Lu 19:11-27)

14 Ani kava huno Goti'a yagaino apatesiya afina'mo afole aisiya kava huno mago vekamo'a no'amo ataleno alu kotega ugefe huno'ae'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo, kagemi ya'nile'mo yagaitapa nateyo, huno hapa pai'niye. 15 Agaemo magoke magoke vaya'mogimo alopa ali'ya'mo alisifi aise ali'ya'mo alisifi huno agesamo afiteno'ae'mo apamete apamete huno moni'ale'mo yagai'a atesayafe'mo alino fako huno apami'niye. Agaemo monimo alino fako huno mago vekamo faefu tausenimo amite mago vekamo tu tausenimo amite mago vekamo vani tausenimo amite huno apamiteno u'niye. 16 Faefu tausenimo ami'niya vekamo'a malage huno alininuno ani monileti'mo ali'ya'mo aliteno akamelegati'mo mago'e faefu tausenimo ali'niye. 17 Ani kava huno tu tausenimo ami'niya vekamo'a akamelegati mago'e tu tausenimo ali'niye. 18 Ali'niya'monanafa vani tausenimo ami'niya vekamo'a alininuno ami'niya monimo keli kafiteno ani kelifi'mo maleteno aeno ati kae male'niye.

19 Yatala afina'mo utegeni ali'ya aepa vekamo halate atagi neno eno apami'niya monileti'mo ali'ya'mo ali'naya monie'mo ava gemo afisiyafe'mo e'niye. 20 Faefu tausenimo ali'niya vekamo'a akamelegati'mo mago'e faefu tausenimo alinineno, Ala kava nene, huno, monimo faefu tausenimo nami'nane. Ago, huno, alininu'na ali'ya'mo alite'na akamelegati'mo mago'e faefu tausenimo ali'nove, huno ha pai'nigeno 21 ali'ya aepa vekamo'a ha paino'ae'mo, ali'yakamo o'ataleka kanale ali'ya'mo ali'nana vekae, huno, alagepa kava'mo hu'nane. Aise yate'mo alagepa huka yagai'nana'mofe'mo alopa yate'e'mo afa'a yagaisanafe'mo kavale'na kategauvanagi eka nagae'e'mo kamogaga aiyo, huno ha pai'niye. 22 Inagi tu tausenimo ami'niya vekamo'a eno ha paino'ae'mo, monimo tu tausenimo nami'nane. Ago, huno, alininu'na ali'ya'mo alite'na akamelegati'mo mago'e tu tausenimo ali'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo 23 ali'ya aepa vekamo'a, ali'yakamo o'ataleka kanale ali'ya'mo ali'nana vekae, huno, alagepa kava'mo hu'nane. Aise yate'mo alagepa huka yagai'nana'mofe'mo alopa yate'e'mo afa'a yagaisanafe'mo kavale'na kategauvanagi eka nagae'e'mo kamogaga aiyo, huno ha pai'niye. 24 Inagi vani tausenimo ami'niya vekamo'a eno ha paino'ae'mo, Ala kava nene, huno, kage'novana kagaemo lokiya kaipa vekamo mai'nekae'mo avina ya'mo ohakale'nana hoyafati'mo ne'ya'mo alige haleti'ya'amo ohale'nana nopati'mo ne'ya'mo alige huka ne'alina vekamo mai'nana'mofe'mo 25 kolikamo hute'na nami'nana vani tauseni monikamo

alininu'na keli kafite'na kelifi'mo male'nove. ²⁶ Ago, huno, monikamo afa'a hane'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo ali'ya aepa vekamo'a, ali'yafe'mo alaga nekahaeya vekamogae, huno, Avina ya'mo ohakale'nana hoyafati'mo ne'ya'mo alige haleti'ya'amo ohale'nana nopati'mo ne'ya'mo alige nehane, huka nage'napiye. ²⁷ Nage'nana'mofe'mo na kava higekae'mo moni'nimo monimo ne'malaya nopi'mo o'male'nane. Male'nanesinana halate atagi ne'na e'nae'mo akamelegati mago'e monimo ali'novesine. ²⁸ Agaetegati'mo monimo vani tausenimo alitapa teni tausenimo ali'niya vekamo amiyo. ²⁹ Ali'naya vaya'mo mago'e hu'na ali'na apamisuge'a mago'e ya'mo aligae. O'ali'naya vaya'ai apayapati'mo apami'nova ya'mo hapa falegauve. ³⁰ Inagi afa ali'ya'mo ne'aliya vekamo atafaultutapa malaga hani kopi'mo asagautapa yaga autapa atalegeno avi'ya huge avepi'mo hanige huno maino.

Alino fako huno apatesiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

³¹ Vemo mafa'nemo'a ha le konali ya'amo aliteno enisole vaya'a'e'mo emineno kini siate'mo yagaino apatesiyafe'mo fai maigiye. ³² Fai mai'nisige'apae'mo muki ma mopafi vaya'mo e'a aulagale'mo ali'a anupa hu'a maigae. Afule'mo ne'yagaiya vekamo'a sipisipi'e meme'e'mo magokepi lokae'a mai'nageno'ae'mo alino fako huno ne'apateya kava huno vaya'mo alino fako huno apategaiye. ³³ Agaemo sipisipi vaya'mo alino lamaga haopale'mo apateteno meme vaya'mo alino hoga haopale'mo apategaiye. ³⁴ Apate'neni'ae'mo ala kini ne'apimo'a lamaga haopale'mo mai'nisaya vaya'aife'mo, Afo'nimo'a fiku lapa maeno lapami'nigetapa aulagale'mo alagepa hutapa mai'naya'mofe'mo afa'a lapamogaga aisaya vayanagi eyo. Goti'a ma mopamo alo hu'niya afina'mo lapamisiyafe'mo alo huno lapate'niye. Mafa'ne'apimogimo afo'apimogi ya'mo ne'aliya kava hutapa faletapa haita muki ya'amo aliyo. ³⁵ Naga te'nigetapae'mo ne'ya'mo namige anife'mo nahau'nigetapae'mo ani'mo namige alu kotegati'mo e'nogetapae'mo navalelitetapa alitapa falu hutapa natege hutapa mai'nae. ³⁶ Kukena'nimo ohane'nigetapae'mo kukenamo alinitetapa vaiapa natege kaita nahau'nigetapae'mo yagaita natege kalavusifi'mo mai'nogetapae'mo etapa nagege hutapa mai'naya'mofe'mae, huno hapa paigiye. ³⁷ Fatago vaya'mogimo, Ala kava nene, hu'a, Hainu afina'mo kage'nonageka kaga te'nigetae'mo ne'ya'mo kami'none. Hainu afina'mo anife'mo kahau'nigetae'mo ani'mo

hefita kami'none. ³⁸ Hainu afina'mo alu kotegati'mo e'nanagetae'mo kavaleliteta alita falu huta kate'none. Hainu afina'mo kukenakamo ohane'nigeta aliniteta vaita kate'none. ³⁹ Hainu afina'mo kaita kahau'nigetae'mo eta kage'none. Hainu afina'mo kalavusifi'mo mai'nanagetae'mo eta kage'none, hu'a afi gegae. ⁴⁰ Ala kini ne'apimo'a, lama ge lapa nepauve, huno, lapakaemo nagae vayapati'mo ina agufa nagana'nimogitegamo ani kava hu'naya kava'mo nagaetegage'mo hu'nae, huno hapa paigiye.

⁴¹ Huno hapa paiteno hoga haopale'mo mai'nisaya vaya'aife'mo, Afo'nimo'a huno faipa huno lapate'niya vayanagi nagaetegati'mo ataletapa lapaune hetapa viyo. Goti'a Nevo'e hosu apaune vaya'a'e'mo maisayafe'mo alo hu male'niya ata kopi'mo leno yu oseno lege lege huno ne'maiya ata kopi'mo lamitapa maiyo. ⁴²⁻⁴³ Naga te'nigetapae'mo ne'ya'mo o'namige anife'mo nahau'nigetapae'mo ani'mo hefitapa o'namige alu kotegati'mo e'nogetapae'mo navalelitetapa alita falu hutapa o'natege kukena'nimo ohane'nigetapae'mo alinitetapa vaitapa o'natege kaita nahau'nigetapae'mo yagaitapa o'natege kalavusifi'mo mai'nogetapae'mo yagaitapa o'natege hutapa mai'naya'mofe'mae, huno hapa paigiye. ⁴⁴ Apakaemo hu'apae'mo, Ala kava nene, hu'a, hainu afina'mo kage'nonageka kaga tege anife'mo kahauge alu kotegati'mo ege kukenakamo ohanege kaita kahauge kalavusifi'mo maige huka mai'nanageta kaha o'mae'none, hu'a afi gegae. ⁴⁵ Afi gesageno'ae'mo, lama ge lapa nepauve, huno, nagae vayapati'mo ina agufa nagana'nimogitegamo ani kava osu'naya'mofe'mo nagaetegamo osu'nae, huno hapa paigiye. ⁴⁶ He, agaemo kayoteti'mo apamagime apamagime uno apamagino hano osugiya'monanafa fatago vaya'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maigae, huno hapa pai'niye.

26

Yagai'a ne'apataya vaya'mogimo, Yesu'mo atafauta kalavusi huta ateteta amagigune, hu'a hu'naya gemae (Mk 14:1-2; Lu 22:1-2; Yo 11:45-53)

¹ Yesu'a muki ge'amoalagi hapa paino hano huteno'ae'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, ² ago afi'nayana lole afina'mo utesigeno Pasova hopa afina'mo afole aigiye. Afole aitesige'apae'mo Vemo mafa'nemo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a atesayafe'mo avaleli u'a apamigae, huno hapa pai'niye.

³ Inagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Yu vayatama vaya'mogi'e'mo hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Kaiyafasi alopa no'afi'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. ⁴ Apakaemo kesi kateti'mo u'a Yesu'mo atafau'a kalavusi hu'a atete'a amagisayafe'mo ge huge afige hu'a mai'nae. ⁵ Apakaemo, fiku yanage'a apano aegae, hu'a apakesa afite'a, hopa afina'mo o'atafaugune, hu'a hu'nae.

Mago a kano'mo'mo uvelimo lakino Yesu'mo faleno ate'niya gemae

(Mk 14:3-9; Yo 12:1-8)

⁶ Yesu'a Metani taonifi'mo mago vekamo Saimoni'a lepalosi ya'mo hau'niya vekamo nopi'mo haino mai'niye. ⁷ Fai mai'ne'a ne'ya'mo ne'nageno'ae'mo mago a kanomo'a yafa kepi uvelimo alagepa atumo ne'aiya uvelimo lusi monileti'mo miya nefaiya uvelimo alinineno agenopafi'mo lakino faleno ate'niye. ⁸ Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ani kava'mo agete'apae'mo apaipamo le'nige'apae'mo, na kava higeno fiku lakino faleno ate'niye. ⁹ Maketi hu'niyesinana lusi monimo aliteno kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo apami'niyesine, hu'a ge hau'nae. ¹⁰ Yesu'a ani gemo afiteno'ae'mo, na kava higetapa lusi kana ya'mo alitapa ne'amiye. Nagaetegamo kanale alagepa kava'mo hu'niye. ¹¹ Muki afina'mo kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo ma mopafi'mo lapakae'e'mo magokepi lokae'a maigaya'monanafa nagaemo muki afina'mo lapakae'e'mo magokepi lokae'na o'maiguve. ¹² Nagufamo alo huno nate'niyanage'a kanolufi'mo ki'a natesaya afinafe'mo alagepa atumo ne'aiya uvelileti'mo faleno nate'niye. ¹³ Lama ge lapa nepauve, huno, mani alagepa faigoko gemo ae'a hakalo hu'a hapa paisaya kotegamo mani a'mo'a hu'niya kava'efe'mo apakesa afisayafe'mo ava gemo hugae, huno hapa pai'niye.

Yutasi'a Yesu kutulu ya'mo aliguve, huno hu'niya gemae

(Mk 14:10-11; Lu 22:3-6)

¹⁴ Yutasi'a Isakaliyoti kotega vekamo tuolofu'a vayapati vekamo apataleno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aitegamo uno hapa paino'ae'mo, ¹⁵ avale'na lapamisuvafe'mo na agufa ya'mo namigae, huno apafi ge'nige'apae'mo teti'a siluva monimo lekana pai'a ami'nae. ¹⁶ Ani afinateti'mo Yutasi'a aepa faino atafausiya afinafe'mo yagaino mai'niye.

*Pasova ne'ya'mo ne'naya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mk 14:12-21; Lu 22:7-14,21-23; Yo 13:21-30)*

¹⁷ Yu vaya'mogi aeno apafu noleya peleti mayamo ne'naya hopa afinapati'mo hogote afina'mo afole ai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo Yesutegamo e'a, Pasova ne'ya'mo nesunafe'mo haiyategamo uta alo hisune, hu'a ge hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ¹⁸ alopa taonifi'mo haitapa mago agesaya vekae'mo, Tisa netimo'a laha paino'ae'mo, nagae afina'mo alagi ago hogo hu'niye. Nagae'e ge'nimo ne'afiya vaya'e'mo nokafi'mo Pasova ne'ya'mo negaune, huno laha pai'niye, hutapa ha paiyo, huno hapa pai'niye. ¹⁹ Ge'amo ne'afiya vaya'mogi hapa pai'niya gemo akame hu'a u'a Pasova ne'ya'mo alo hu'nae. ²⁰ Yegemo lamino faletege'apae'mo Yesu'e tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'a'e'mo hi'yalamute'mo siate'mo fai mai'nae. ²¹ Ne'ya'mo ne'ne'apae'mo, lama ge lapa nepauve, huno, mani lapakaepati'mo mago vekamo'a nagae kutulu ya'mo ago ali'niyanageno kame vaya'mo navaleno apamigiye, huno hapa pai'niye. ²² Ani gemo afite'apae'mo apaipamo'mo lusi kava huno kana hu'nige'apae'mo apamete apamete hu'apae'mo, Ala kava nene, hu'a, nagaefe'mo nehapiye, hu'a ge hu'a afige afige hu'nae. ²³ Yesu'a, nagae'e magokepi peleti mayamo aliteno yuvapafi anipi'mo aeteno ne'niya vekamo'a kutulu ya'mo ali'niye. ²⁴ Vemo mafa'nemo'a Goti mukufi'mo ago avo'mo kae male'naya kate'mo ugiya'monanafa kutulu ya'mo ali'niya vekalegamo lusi aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Ita'amo'mo alino o'ate'niyesinana agaetefe'mo kanale hiyesine, huno hapa pai'niye. ²⁵ Yutasi'mo kutulu ya'mo ali'niya vekamo'a huno'ae'mo, Tisao, huno, nagaefe'mo nehapiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo Yesu'a, ago alagi nehane, huno ha pai'niye.

*Ala kava ne'mo kave'mo ne'naya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mk 14:22-26; Lu 22:15-20; 1Ko 11:23-25)*

²⁶ Ne'ya'mo ne'ne'apae'mo Yesu'a peleti mayamo ali'nenno Gotife'mo, alika aote male'neka hapa mao, huno nunumu huteno alino akaya heno ge'amo ne'afiya vaya'mo apamiteno'ae'mo, mani peleti mayamo nagufa'nimo hane'niye. ²⁷ Alitapa neyo, huno hapa paiteno kapumo ali'nenno Gotife'mo haoke heteno apamiteno'ae'mo, muki'amogitapamo alitapa mani kapufati'mo neyo. ²⁸ Mani kapufi ani'mo kola'nimae. Goti'a hu male'niya kotalake gemo ma kava huguve, huno hu male'niya ge'amo afole aisiyafe'mo ai'na lakiguve. Nagaemo muki asole vaya'ai hosu kava'apimo alino atalesiyafe'mo kola'nimo ai'na laki'na apategauve. ²⁹ Lapa nepauve, huno, halate nofi

alagafati ani'mo o'ne'na maime maime ne'u'na Afo'nimo'a yagaino ne'apateya kote'mo saufa afina'mo afole aisige'na lapakae'e'mo magokepi lokaeta mai'neta negaune, huno hapa pai'niye. ³⁰ Apakaemo mono yoke hu'a hano hute'a kumatega lami'a Alifi'aepa avelegamo u'a hai'nae.

Yesu'a Pitafe'mo, nagaefe'mo o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'niya gemae

(Mk 14:27-31; Lu 22:31-34; Yo 13:36-38)

³¹ Ne'u'apae'mo Yesu'a, Mani hani'ilagamo nagaetegamo afole aisiya hosu kavatefe'mo asagautapa aitetapa muki'amogitapamo nataletapa lapaune hegae. Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, Nagaemo sipisipile'mo yagaino ne'apateya vekamo amag-isuge'apae'mo sipisipi anaga'amo atale'a apaune he'a u e'a hugae,

huno hu male'niya gemo hane'niya'mofe'mae. ³² Namagigaya'monanafa kanolufati'mo halate ago alino he tino natesige'nae'mo Galeliya kotegamo u'na hogotetesugetapa ugae, huno hapa pai'niye. ³³ Pita'a, Kagaetegamo afole aisiya hosu kavatefe'mo asagau'a aisayana nagaemo asagau'na o'aiguve, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ³⁴ alagi lama gemo kaha nepauve, huno, ani hani'ilagamo kokolemo age o'ai'nisigekae'mo nagaefe'mo lole'e mago'e afina'mo o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'nigeno ³⁵ Pita'a, agae'e'mo magokepi faliga'ae, hu'a nehisage'nae'mo nagaemo kagaefe'mo o'age'nova vekae, hu'na osuguve, huno ha pai'nige'apae'mo muki ge'amo ne'afiya vaya'mogi'e'mo ani agufa gemo hu'nae.

Getesemani hoyafi'mo uno nunumu hu'niya gemae

(Mk 14:32-42; Lu 22:39-46)

³⁶ Hute'apae'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo mago mopamo agi'amo Getesemanigayagamo magokepi ne'u'apae'mo, manile'mo mai'nige'nao nagaemo muga'ale'mo u'na nunumu huguve, huno hapa paiteno ³⁷ apataleno Pita'e Sepeti mafa'nela'e'mo apavalelino u'niye. Aepa faino aipamo'mo lusi kava huno kana hu'nigeno agesa ala'amo afiten'o'ae'mo, ³⁸ falisuva agufa kana ya'mo'a naipafi'mo maleno nati kaelino lamino maleno lata nepaiye. Manile nagae'e'mo magokepi kava yagaita maigetao, huno hapa pai'niye. ³⁹ Apataleno aise afagi'ale'mo uno mopafi'mo ago'ya fai'neni augosalegati'mo mopafi'mo aino ati kaeno mai'neni nunumu huno'ae'mo, Afo'nimogae, huno, visuva ka'mo mago alu ka'mo hane'nisiyana nagaetegati'mo mani

kapumo afa'a alika atalo. Ani gemo huva'monanafa nagaemo nahau'niya kava'mo akame osuka kagaemo kahau'nisiya kava'mo akame huka huvo, huno nunumu hu'niye. ⁴⁰ Atagi neno eno ge'amo ne'afiya vaya'mo apakeyana apau kale'a mai'nageno apaketeno Pitafe'mo, lapakaemo magoke afina'mo nagae'e'mo afa'a yagaitapa o'mai'nafiye, huno afi ge'niye. ⁴¹ Lapamalageka hisiya kavapi'mo haitapa ofalesayafe'mo kava yagaitapa mai'netapa nunumu hiyo. Lapaunelapame'mo'a, afa'a hugune, huno nehiya'monanafa hisayafe'mo amega lapakufamo'mo lokiya no'vaiye, huno hapa pai'niye. ⁴² Halate napa tu afina'mo apataleno uno, Afo'nimogae, huno, mani kapumo afa'a alika o'atalesana'mo'mo kanalenagi kahau'nisiya kava'mo akame huvo, huno nunumu hu'niye. ⁴³ Atagi neno eno apakeyana apau mai'mai hu'nige'a apau kale'age'mo mai'nageno ⁴⁴ apakegeno apataleno uno halate hu'niya agufa gemo huno napa tali afina'mo nunumu hu'niye. ⁴⁵ Atagi neno eno ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, maitapa falu hutapage'mo lapau kale'nafiye. Ani afina'mo alagi ago hogo hu'niyanagi ageyo. Vemo mafa'nemo kutulu ya'mo ali'niyanageno hosu vaya'ai apayapi'mo avaleno apamigiye. ⁴⁶ He titapa vigetao. Nagae kutulu ya'mo ali'niya vekamo ago ne'e, huno hapa pai'niye.

Yesu'mo atafau'a nofi ki'a ate'naya gemae

(Mk 14:43-50; Lu 22:47-53; Yo 18:3-12)

⁴⁷ Yesu'a ge nehigeno'ae'mo Yutasi'mo tuolofu'a vayapati vekamo ago e'niye. Agae'e'mo asole vaya'mo naipe alige kayo'mo alige huli'a e'nae. Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Yu vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mogi'e'mo ali'a apate'nage'a e'nae. ⁴⁸ Hogoteno kutulu ya'mo ali'niya vekamo'a alagena kava'mo hisiyafe'mo hapa paino'ae'mo, hae'na nesuva vekaina alagena kava'mo huguvanagi utapa atafaiyo, huno hapa pai'niye. ⁴⁹ Yutasi'a eno ava'yi nehuno'ae'mo malage huno Yesutegamo uno, Tisao, huno ge amamaeteno haeno ne'niye. ⁵⁰ Yesu'a, nao vekae, huno, ani kava'mo hisanafe'mo ne'apiye, huno afi nekege'apae'mo e'a atafau'a alagi hu'nae. ⁵¹ Atafau'nageno'ae'mo Yesu'e'mo magokepi lokaeno mai'niya vekamo'a naipe'amo asagino mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apataya vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo agesamo heno lafe hutalegeno asagauno ai'niye. ⁵² Yesu'a, naipekamo alika ano'afi'mo faika falu kao. Muki vaya'mo naipe'apimo ali'a ne'asagiya vaya'mo naipeleti'mo apaisage'a faligae.

53 Hemenimo nagaemo Afo'nimofe'mo afa'a nunumu hisugeno tauseni tauseni'a enisole vaya'amo alino apatesige'a emi e'a naha maegae, hutapa o'afi'nafiye.

54 Ge huguva'monanafa nagaemo Afo'nimofe'mo ge hisuvana Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, nagaetegamo ani kava'mo hugae, huno hu'niya'mofe'mo haiya kava huno ani gemo afole aigiye, huno hapa pai'niye.

55 Hapa paiteno asole vaya'aife'mo, lapakaemo naipe alige kayo'mo alige hulitapa e'nayana nagaefe'mo hutapae'mo, vaya'mo apamagiteno kumaya ne'aliya vekamo mai'niye, hutapa lapakesa ne'afifiye. Nagaemo muki afina'ae afina'ae'mo alopa mono nopi'mo ali'na apaya ne'malogetapae'mo etapa o'natafau'naya'monanafa
56 Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi avo'mo kae male'naya gemo afole aisiyafe'mo mani kava'mo afole ne'aiye, huno hapa nepaige'apae'mo muki ge'amo ne'afiya vaya'mo atale'a apaune he'a u'nae.

Kanisole vaya'mogi agoti hu'a ate'naya gemae

(Mk 14:53-65; Lu 22:54-55,63-71; Yo 18:13-14,19-24)

57 Yesu'mo atafau'a avaleli'a hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Kaiyafasi nopi'mo ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e vayatama vaya'e'mo ali'a anupa hu'a mai'naya nopi'mo avaleli u'a hai'nae. 58 Pita'a apamasa hulino uno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo kumate'mo haino na agufa kava'mo afole aisifi huno agesiyafe'mo haino mono no kumate'mo kava ne'yagaiya vaya'e'mo fai mai'niye. 59 Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e muki kanisole vaya'mogi'e'mo Yesu'a amagisaya gee'mo kahau ae'a mai'nae. 60 Asole vaya'mo agotile'mo mai'ne'a aigofe faigoko gemo hapa pai'nage'apae'mo amagisaya gee'mo kahau ae'nayana o'afi'nae. Henaga'amo lole vekala'moganimo he ti'ana 61 hapa pai'anae'mo, mani vekamo'a huno'ae'mo, alopa mono no'mo afa'a he'na halagape vaite'na lole'e mago'e afina'mo halate ki'na hano huguve, huno hu'niye, hu'ana hapa pai'na'ae. 62 Hapa pai'na'ageno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a he tino Yesufe'mo afi ge'niye, ge'anile'mo afa'a aeka atagaina huka osugapiye. Na agufa faigoko gemo kagaefe'mo nehae, huno afi ge'niya'monanafa Yesu'a ge osu'niye. 63 Halate agaefe'mo, maige maige huno ne'maiya Gotitegati'mo alagi lama gemo nehuvu, huka huvo. Kalaisi ne'mo Goti mafa'ne'amo mai'nisanana laha

paiyo, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ⁶⁴ ani gemo ago alagi nehane. Inagi nagaemo muki'amogitapae'mo mago'e gemo lapa paiguve, lapakaemo agegayana Vemo mafa'nemo ayamufa'age ne'mo lamaga haopale'mo fai mai'nen'ae'mo he tino koku'napi hiya mopale'mo eminesigetapa agegae, huno hapa pai'niye. ⁶⁵ Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ani gemo afiteno agai'a kukena'amo alino apake aiten'ae'mo, Gotife'mo huno faipa huno ate'niye. Mago'e faigoko gemo e'a laha paisaya vaya'aife'mo ge osugune. Hemenimo Gotife'mo huno faipa huno ate'niya gemo ago afi'nagi ⁶⁶ na agufa kavafe'mo lapakesa ne'afiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, hosu gemo hu'niya'mofe'mo faligiye, hu'a hu'nae. ⁶⁷ Hu'a hute'a augosafi'mo apavenatu'na he'a atete'a siki kayo'mo amagi'nae. ⁶⁸ Mago vaya'amogimo apaya'mo ali'a ataleli'e'a amagite amagite nehu'apae'mo, Kalaisiyo, hu'a, kaune vekamo mai'nanagi ina la'mo kamagi'niye, hu'a ge hu'a afige afige hu'nae.

*Pita'a Yesufe'mo o'age'nova vekae, huno hu'niya gemae
(Mk 14:66-72; Lu 22:56-62; Yo 18:15-18,25-27)*

⁶⁹ Ani afina'mo Pita'a no kegi'ya yu'ilaga itopale'mo mai'nigeno ali'ya'mo ne'aliya a'mafa'nemo'a eno agaefe'mo, kagaemo Yesu'a Galeliya kotega veka'e'mo ne'maina vekamo mai'nane, huno hu'nigeno ⁷⁰⁻⁷¹ muki vaya'ai apaulagale'mo huno'ae'mo, na agufa kavafe'mo ani gemo nehapi hu'na o'afi'nove, huno huteno ataleno uno hi'yanale'mo mai'nigeno mago alu a'mafa'nemo ali'ya'mo ne'aliya a'mafa'nemo'a ageteno vaya'aife'mo, Ani vekamo Yesu'a Nasalasa taonifi veka'e'mo magokepi lokaeno mai'niya vekae, huno hapa pai'nigeno'ae'mo ⁷² anagati'mo alagi lama gemo nehuve, huno, o'age'nova vekae, huno halate hu'niye. ⁷³ Aise afina'mo utege'a he ti'a mai'naya vaya'mogimo Pitategamo u'apae'mo alagi lama gemo nehune, hu'a, apakaepati'mo mai'nane. Kagaemo alu kagemo ne'aina kagemo'a alino afole aino nekate, hu'a ha pai'nae. ⁷⁴ Pita'a huno'ae'mo, lama gemo nosisuvana Goti'a afa'a namagigiye. Anagati'mo alagi lama gemo nehuve, huno, o'age'nova vekae, huno hapa nepaigeno'ae'mo kokolemo'mo age ai'nigeno'ae'mo ⁷⁵ Hogoteno Yesu'a Pitafe'mo ha paino'ae'mo, kokolemo'mo age o'ai'nisigekae'mo nagaefe'mo lole'e mago'e afina'mo o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'niya gee'mo agesamo afino ho huteno'ae'mo kegi'ya malaga lamino aipafi atu hae'nigeno av'iya hu'niye.

27

Yutasi'a ane'mumo ae'niya gemae
(Mk 15:1; Lu 23:1-2; Yo 18:28-32)

¹ Kotilamiyapi'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Yu vaya'mogi vayatama vaya'api'e'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo amagigeno falino, hu'a hapa pai'nae. ² Nofiteti'mo ayatalate'mo ki'a atete'a avaleli u'a gamani vekamo yagaino ne'apateya vekamo Pailati ayapi'mo ate'nae. ³ Yutasi'a kutulu ya'mo ali'niya vekamo'mo afi'niyana Yesufe'mo, faligiye, hu'a hu'nageno afiteno'ae'mo aipamo alino afe leteno teti'a siluva alaga monimo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aitega'e vayatama vaya'aitega'e'mo alininuno'ae'mo, ⁴ alagepa vekamo kutulu ya'mo ali'nova'mofe'mo hosu kava'mo hu'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo, lagae ya'mo ohane'nifa kagaika ya'mo hane'niye, hu'a ha pai'nae. ⁵ Ha pai'nageno'ae'mo ataleno uno alopa mono nopi'mo teti'a siluva alaga monimo yaga auno aino atagu faeno ataleteno ataleno uno ane'mumo ae'niye. ⁶ Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogimo u'a ani alaga monimo alite'apae'mo, ani monimo kola monimo hane'niya'mofe'mo alita ofalini monifi'mo malesunana ke'aepa gemo amagita atalegaune, hu'a hu'nae. ⁷ Hu'a hute'a alini u'a mago mopaleti'mo samomo alo nehiya vekamo mopamo alu kote vaya'mo e'a mai'ne'a falisaya vaya'mo alini u'a ki'a apatesaya mopamo miya fai'nae. ⁸ Ani kava hu'naya'mofe'mo ani mopamo agi'amo Kolakayagae hu'a agi aeme aeme e'a hemeni'e'mo ani agi ne'ae. ⁹ Ani kava'mo hu'nageno'ae'mo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo agi'amo Yelemaiya'a hu'niya gemo afole ai'niye. Yelemaiya'a huno'ae'mo, *Apakaemo teti'a siluva alaga monimo Isaleli vaya'mogi apakesa afi'a hu male'naya monimo ani vekamo miya faisaya monimo ali'nae.* ¹⁰ Alite'a u'a Ala kava ne'mo'a huvo huno naha pai'niya gemo akame hu'a mopaleti'mo samomo alo nehiya vekamo mopamo miya fai'nae, huno avo'mo kae male'niye.

Yesu'a Pailati aulagale'mo he tino mai'niya gemae
(Mk 15:2-5; Lu 23:3-5; Yo 18:33-38)

¹¹ Yesu'a yagaino ne'apateya gamani vekamo aulagale'mo he tino mai'nigeno'ae'mo, Yu vaya'ai kini ne'apimo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, he ani gemo ago alagi nehane, huno ha pai'niye. ¹² Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e

vayatama vaya'mogi'e'mo hu'apae'mo, ani hosu kava'mo hu'niye ina hosu kava'mo hu'niye, hu'a hu'nageno'ae'mo ge osuno afa'a mai'niye. ¹³ Pailati'a huno'ae'mo, muki kavafe'mo kagaefe'mo nehaya gemo o'afi'napiye, huno afi ge'niya'monanafa ¹⁴ ge'ale'mo aeno atagaina huno ha opai'niya'mofe'mo gamani vekamo'a lusi kava huno hau ai'niye.

¹⁵ Yagaino ne'apateya gamani vekamo'a Yu vaya'ai hopa Pasova afina'mo kalavusifi'mo mai'naya vayapati'mo lekana pai'naya vayake'mo muki kafuga'ae kafuga'ae'mo magoke magoke vaya'mo hatu maeno apatege'a ute ute hu'a u'nae. ¹⁶ Ani afina'mo mago vekamo kalavusifi'mo mai'niya vekamo agi'amo Malamasi'ae. Vaya'mogimo ani vekamo age'nayana hosu vekamo mai'niye, hu'a age'nae. ¹⁷ Muki vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno Pailati'a ge huno apafi ge'niye, haiya vekamo atesugeno lapakaetegamo afa'a ugiye. Malamasi'a atesufi Kalaisi'ae hutapa agi ne'aya vekamo Yesu'mo atesuve, huno apafi ge'niye. ¹⁸ Apaipa kafamo hae'nageno'ae'mo avaleli e'a nayapi'mo ate'nae, huno ago age'niya'mofe'mo ani ge huno apafi ge'niye.

¹⁹ Pailati'a haino agoti huno ne'apateya siate'mo fai mai'nigeno'ae'mo a'amo'mo mago gemo huno atalegeno agaetegamo e'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo, hemeni hani'ilagamo alagamuna agete'nae'mo ani vekae'mo naipamo'mo lusi kava huno kana hu'niya'mofe'mo ani alagepa vekalegamo mago kava'mo osuka afa'a ato, huno ha pai'niye.

²⁰ Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e vayatama vaya'mogi'e'mo muki vaya'aife'mo hapa pai'apae'mo, Malamasi'a ateteka Yesu'mo amagiyo, hutapa hiyo, hu'a apakesamo ali'a hapa pai'nae. ²¹ Yagaino ne'apateya gamani vekamo'a, lole vekalapati'mo ina la'mo atesugeno lapakaetegamo ugiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, Malamasi'a ato, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ²² Atesuvana Kalaisi'ae, hutapa agi ne'aya vekamo Yesutegamo na kava hisuve, huno apafi ge'nige'apae'mo, malipu yosale'mo nili aiyo, hu'a ha pai'nae. ²³ Gamani vekamo'a, Na kava hu'nigetapaene. Haiya hosu kava hu'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo mago'e mago'e hu'a alopa gefati'mo hu'apae'mo, malipu yosale'mo nili aiyo, nili aiyo, hu'a ha pai'nae. ²⁴ Pailati'a apaketeno'ae'mo lusi kava hu'a apano aete'a ge'nile'mo ago hu'a ae'a ati kae'naya'mofe'mo afa'a ae'na apaka osegauve, huno huteno muki vaya'ai apaulagale'mo ani'mo alino aya'mo sese huteno'ae'mo, mani alagepa vekamo falisiya vai'mo nagae

ya'mo ohane'nifa lapakaitapi ya'mo hane'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo ²⁵ muki vaya'mogimo, falisiya vai'mo afa'a alisunage'a mafa'netimogi'e'mo afa'a aligae, hu'a ha pai'nae. ²⁶ Hu'a ha pai'nageno Malamasi'a ategeno apakaetegamo ne'vigeno'ae'mo ati vaya'aife'mo, nofi kayoteti'mo amagiyo, huno huteno malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a atesayafe'mo avalelino uno apami'niye.

Ati vaya'mogimo Yesufe'mo kigi yokalo gemo hu'a ate'naya gemae

(Mk 15:16-20; Yo 19:2-3)

²⁷ Pailati ati vaya'amogimo avaleli u'a gamani vaya'ai nopi'mo hai'a ate'ne'apae'mo muki ati vaya'aife'mo ge hage'a e'a ali'a anupa hu'a mai'nae. ²⁸ Apakaemo kukena'amo asagi'a male'ne'apae'mo haesa yatala kuke-namo ali'a vai'a ate'nae. ²⁹ Vai'a atege aufe nofiteti'mo ali'a kalagifa kakolitamo alo hute'a agenopale'mo male'a atege kanipa kayo'mo ali'a lamaga ayapi'mo amige hute'a aulagale'mo apale'ya fai'ne'apae'mo, Yu vaya'ai ala kini veka'apimogae, hu'a, haiya kava hane, hu'a hute'a kigi yokalo gemo hu'a ate'nae. ³⁰ Apavenatu'na he'a atege ayap-ati'mo kanipa kayo'mo hafale'a agenopale'mo amagige hu'a mai'nae. ³¹ Kigi yokalo gemo hu'a ate'a hano hute'apae'mo yatala kukenamo ali'a asagi'a atalete'a agai'a kukena'amo ali'a vai'a atete'a malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a atesayafe'mo avaleli'a u'nae.

Yesu'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya gemae

(Mk 15:21-32; Lu 23:26-43; Yo 19:17-27)

³² Apakaemo taonifati'mo atale'a malaga avaleli'a u'nageno'ae'mo mago vekamo agi'amo Saimoni'a Salini kotega vekamo ne'ege'a fotu hute'a malipu yosamo ali'a kofi'a ate'nageno kofilino u'niye. ³³ Gogatagayagae agimo aepa'amo anu'ayamufagayagamo u'a ava'yi hu'nae. ³⁴ Apakaemo nofi alagafati anipi'mo atu ofa malasini mo ali'a lakite'a ami'nageno neno afigeno'ae'mo mago'e huno o'ne'niye. ³⁵ Malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'ne'apae'mo kukena'amo ali'a fako hu'a alite'a mago yafateti'mo yokalo le'nae. Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a huno'ae'mo, Kukena'nimo ali'a fako hu'a alite'a yatala kukena'nile'mo yokalo lete'a aeno apaka se'niya vekamo'a ali'niye, huno hu'niya gemo afole aisiyafe'mo ani kava'mo hu'nae. ³⁶ Alite'apae'mo itopale'mo mai'ne'a yagai'a mai'nae. ³⁷ Apakaemo mago avo'mo kae male'niya gemo ali'a agenopalegamo atulu yosale'mo nili ai male'nae. Ani

gemo'a ina hosu kava'mo hu'niye, hu'a hute'a agoti hu'a ate'naya gemo'a huno'ae'mo,

MANI VEKAMO YESU'AE. YU VAYA'AI ALA'APIMO KINI NENE, huno avo'mo kaeteno nili ai male'niye. ³⁸ Lole vekala'moganimo vaya'mo apamagite'ana kumaya'mo ne'ali'a vekala'mo agae'e'mo nili aite'a ali'a he ti'a anate'nae. Mago vekamo ali'a lamaga haopale'mo he ti'a atete'a mago vekamo ali'a hoga haopale'mo he ti'a ate'nae. ³⁹ Kate'mo u e'a hu'naya vaya'mogimo keka hute'apae'mo, ⁴⁰ alopa mono no'mo he'na halagape vaite'na lole'e mago'e afina'mo halate ki'na hano huguve, huka hu'nana vekamogi kagaika kagufamo alika katika kato. Goti mafa'ne'amo mai'nisanana aika akaika emikeno, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ate'nae. ⁴¹ Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi vayatama vayanagi hu'a ani ge hu'nae, ⁴² alu vaya'mo hapa mae'niyanageno agai'amo afa'a ha o'maegaiye. Isaleli vaya'mogitale'mo yagaino nelateya kini vekamo mai'nisiyana malipu yosaleti'mo aino akaino eminesigetae'mo ge'amo afa'a afigune. ⁴³ Goti'a ha maesiyafe'mo agesamo afino mai'niye. Agaemo huno'ae'mo, Goti mafa'ne'amo mai'nove, huno hu'niya'mofe'mo Goti'a agufamo alino katino atesifigeta agegaune, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ate'nae. ⁴⁴ Ani ge hu'ana vaya'mo apamagite'ana kumaya'mo ne'ali'a vekala'mogani'e'mo hu'ana faipa hu'ana ate'na'ae.

*Yesu'a fali'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mk 15:33-41; Lu 23:44-49; Yo 19:28-30)*

⁴⁵ Felugakuku'mo muki haopalegamo hani huteno lole'e mago'e aovamo utegeni halate une'mo yegemo le'niye. ⁴⁶ Une agufa afina'mo Yesu'a, Ilai, Ilai, lama samakatani, huno alopa gefati'mo keya aeno ge hu'niye. Ani ge hu'niya gemo aepa'amo hane'niyana *Goti'nimo, Goti'nimo, huno, na kava higeke nataleka u'nane, huno hu'niye.* ⁴⁷ Mago he ti'a mai'naya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo, Ilayafe'mo keya aeno ge nehiye, hu'a hu'nae. ⁴⁸ Apakaepati'mo mago vekamo'a ani gemo afiteni'ae'mo nagu nagu huno uno kaki'nofagana ya'mo alino nofi alagafati anipi'mo aeteno yatala kanipa kayote'mo faino lanu paiteno ami'niye. ⁴⁹ Ami'niya'monanafa alu vaya'mogi ha pai'apae'mo, afa ato. Ilayia'a emineno ha maesifigeta agava mai'neta agegaune, hu'a ha pai'nae. ⁵⁰ Yesu'a halate alopa gefati'mo keya aeno ge huteno'ae'mo auneme'amo ataleno fali'niye.

⁵¹ Fali'nigeni'ae'mo alopa mono nopi'mo alapa'age lavolavoleti'mo ae'a akani male'naya lavolavomo anagati

aeno apake ailino emineno afelaga atale'niye. Lusi imima ali'nigeno alopa yafa avemo aino apalo ati'niye. ⁵² Yafa kapi'mo ki'a apate'naya vaya'mo yafa ka'mo aino apalo ati'nigeno Goti'a apaote vaya'mo asole vaya'mo alino he tino apate'niye. ⁵³ Goti'a Yesu'mo alino he tino ate'nige'apae'mo yafa kapatimmo he ti'a aote alopa taonifi'mo u'a mai'nage'a asole vaya'mogi apake'nae.

⁵⁴ Ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya veka'e ati vaya'a'e'mo Yesute'mo yagai'a mai'ne'a agayana imima ali'nigeno muki kava'mo afole ai'nige'a agete'apae'mo lusi kava hu'a koli hute'apae'mo, alagi lama gemo hune, ani vekamo Goti mafa'ne'amo mai'niye, hu'a hu'nae.

⁵⁵ Asole a'ne anaga'mo e'a aise afagi'ale'mo he ti'a mai'ne'a aulu he'a age'a mai'nae. Apakaemo Galeliya kotegati'mo Yesu'mo yagai'a atesayafe'mo akame hu'a e'nae. ⁵⁶ Ani a'ne anagapi'mo Maliya'a Maganala kotega anagi Maliya'a Yemisi'e Yosefe'e'mo ita'animo'agi Sepeti mafa'nela'mogani ita'animo'agi hu'a mai'nae.

Yesu'mo yafa kapi'mo kino ate'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

(Mk 15:42-47; Lu 23:50-55; Yo 19:38-42)

⁵⁷ Yegemo lamino fale'nigeno'ae'mo mago kagemi ya'e vekamo Alamatiya taonifi vekamo agi'amo Yosefe'a Yesu ge'amo ne'afiya vekamo e'niye. ⁵⁸ Pailatitegamo uno, Yesu kefa'amo alininu'na ki'na ategesuve, huno afi ge'nigeno Pailati'a, alinitetapa amiyo, huno hapa pai'niye. ⁵⁹ Yosefe'a aliteno'ae'mo saufa lavolavomo yaveyave lavolavofi'mo hayaeteno ⁶⁰ agai'amo saufamo kafi male'niya yafa kapi'mo alinino haino male'niye. Maleteno alopa yafakefamo alino heleve heleve hulinuno ani yafa ka avayale'mo aino akani male'niye. ⁶¹ Maganala kotega Maliya'e hamo'amo Maliya'e'mo yafa ka haopale'mo itopale mai'na'ae.

Ati vaya'mogi yafa kate'mo yagai'a mai'naya gemae

⁶² Ani hani'ilagamo utesige'a alo nehaya afina'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Falasi vaya'e'mo Pailatitegamo u'a, ⁶³ Ala vekae, hu'a, ani humi'nami gemo nehiya vekamo'mo afa'a mai'nen'ae'mo, lole'e mago'e afina'mo utesige'na halate he tiguve, huno hu'niya gee'mo lagesa afuna'mofe'mo ⁶⁴ kanolule'mo yagaitapa maim maim ne'vigeno'ao lole'e mago'e afina'mo hano hino, huka hapa paiyo. Fiku yanage'a ge'amo ne'afiya vaya'mogi e'a kefa'amo kumaya alini'a ute'apae'mo muki vaya'aife'mo ago he tino u'niye, hu'a hapa paigae. Mani henaga hisaya aigofe gemo'a hogoteno hu'niya aigofe gemo

ago aeno aga seno asole vaya'mo humi apategaiye, hu'a ha pai'nae. ⁶⁵ Pailati'a, ati vayatapimo mai'nayanagi apavaleli-tutapa yagaita apateyo. Age'naya kava'mo hutapa alu kava alu kava'mo hutapa yagaitapa maiyo, huno hapa pai'nige'a ⁶⁶ atale u'a aino akani male'niya yafate'mo kameleti'mo ae'a kamae malet'e'a ati vaya'aife'mo, alagepa hutapa yagaitapa maiyo, hu'a hapa pai'nage'a u'nae.

28

Yesu'a he ti'niya gemae

(Mk 16:1-10; Lu 24:1-10; Yo 20:1-18)

¹ Sapati afina'mo ago hano hutegeno hogote afina'mo afole ai'nige'anae'mo kotilamiyapi'mo Maliya'a Maganala kotega a'e mago hamo'amo Maliya'e'mo kanolule'mo agesa'afe'mo u'na'ae. ² Ala kava ne'mo enisole veka'amo koku'napati'mo emineno avayale yafa'mo alino heleve hulinuno maleteno ani yafate'mo fai mai'niya'mofe'mo lusi imima ali'niye. ³ U'ana aga'ana alino alave nehiya yakana agufa vekamo fai mai'nigeno kukena'aleti'mo yaveyave'age hu'nige'ana age'na'ae. ⁴ Kanolule'mo yagai'a mai'naya ati vaya'mogimo agete'apae'mo lusi kava hu'a koli hute'a atete hute'apae'mo mopafi'mo apago'ya faite'a fali'naya vayakana hu'a mai'nae.

⁵ Enisole vekamo'a lole atalafe'mo, koli osi'ao. Malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya vekamo Yesu'mo agesa'afe'mo ne'a'ae, hu'na lanake'nove. ⁶ Manifi'mo o'mai'nifa ago he tino u'niye. Hogoteno ofalino afa'a mai'nenoe'ae'mo, alino he tino nategaiye, huno lapa pai'niya gemo ago afole ai'niyanagi etana havae'niya ya'age'mo age'ao. ⁷ Agetetana malage hutana utana ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, kanolufati'mo ago alino he tino ate'niyanageno Galeliya kotegamo uno hogo netegaiyanagetapa muganilega agegae, hutana hapa pai'ao. Alagi lama gemo lahana nepauve, huno hana pai'niye. ⁸ Inagi kanolulegati'mo malage hu'ana atale'ana koli nehu'anae'mo anamogaga aime aime ne'u'anae'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo hapa paisa'afe'mo nagu nagu hu'ana u'na'ae. ⁹ U'anae'mo malage hu'ana Yesu'e'mo katega fotu hute'apae'mo Yesu'a ge anamamae'niye. Agaetegamo u'ana aiyafi'mo anago'ya faite'ana aiyale'mo atafau'ne'ana mono hu'na'ae. ¹⁰ Yesu'a, utana nagana'nimogife'mo, muga Galeliya kotegamo viyo. Muganilegamo nagegae, hutana hapa pai'ao, huno hana pai'niye.

Ati vaya'mogimo faigoko gemo hu'naya gemae

11 Lole atala'mo ne'va'age'apae'mo kanolu'ale'mo yagai'a mai'naya ati vayapati'mo mago vaya'mogimo Yulusalemu taonimo alopa taonifi'mo u'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aife'mo muki afole ai'niya kavafe'mo faigoko gemo hu'a hapa pai'nae. 12 Ani gemo afite'apae'mo vayatama vaya'aife'mo ge hu'nage'a e'a ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo mago gemo hu male'nae. 13 Apakaemo ati vaya'mo alopa monimo apamite'a hapa pai'apae'mo, ago lau kale'nonage'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo e'a alini'a u'nae, hutapa hapa paiyo. 14 Yagaino ne'apateya gamani vekamo'a ani faigoko gemo afiteno'ae'mo aipamo'mo falu hisiya agufa gemo ha paisunageno hanageke ya'mo olapamigiye, hu'a hapa pai'nae. 15 Inagi ati vaya'mogimo monimo alite'apae'mo u'a ina gemo hiyo, hu'a hu'naya agufa gemo hu'nae. Mani faigoko gemo'a Yu vaya'aitegati'mo aino atagu faeno uneno hume hume eno hemeni'e'mo hane'niye.

Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'ai apaulagale'mo afole ai'niya gemae

(Mk 16:14-18; Lu 24:36-49; Yo 20:19-23)

16 Leveni'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo Yesu'a viyo, huno hapa pai'niya avelegamo Galeliya kotega u'nae. 17 Agete'apae'mo apago'ya fai'ne'a mono hu'naya'monanafa mago vaya'amogimo lole apakesa afi'nae. 18 Yesu'a apakaetegamo eno'ae'mo, muki himamu'amo koku'napinagi ma mopafi kavatenagi vaya'aitenagi hu'na yagaisuva himamu'amo ago alino nami'niye. 19 Nami'niya'mofe'mo utapa muki alu nofi alu nofi vaya'mo alitapa apaya malege'apao ge'nimo afisaya vaya'mo hamaleyo. Hamalesagetapae'mo Afo'nimo agi'aletinagi mafa'ne'amo'na nagi'niletinagi aote Auneme'amo agi'aletinagi hutapa ani faletapa apateyo. 20 Ani faletapa apatetetapae'mo muki ma kava'mo hiyo ina kava'mo hiyo, hu'na lapa pai'nova gemo akame hiyo, hutapa alita apaya maleyo. Lama ge lapa nepauve, huno, nagaemo lapakae'e'mo magokepi lokae'na maime maime ne'visugeno'ae'mo ma mopa'e koku'na'e'mo hano hisiya afina'mo afole aigiye, huno hapa pai'niye. He, lama ge.

MAKI

Yesu'a ma mopafi mai'niya afina'mo Maki'a neya vekamo mai'niye. Agaemo Yulusalemu taonifi'mo mai'nenoko si'niye. Agaemo ani kava'mo huno Polo'e Pita'e'mo ali'ya veka'anigana huno mai'nenoko Goti ali'ya'mo hana maeno ali'niye. Maki'a mani gemo avo'mo kae'niya gemo Yesu'a lokiya ali'ya'mo ali'niya kava'e no'agaya lokiya aune kava'mo hu'niya kava'e'mo avo'mo kae'niye. Yesu'a lokiya ali'ya'mo Goti ali'ya'amo alige hosu apaune vaya'aina alino hapa faino apatalege vaya'ai hosu kava'apimo alino atalege hu'niya kavateti'mo himamu'amo alino apave li'niye. Maki'a ani lokiya kava'mo hu'niya kavafe'mo avagemo huno avo'mo kae'niye.

Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo'a aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae.

(Mt 3:1-12; Lu 3:1-9; 3:15-17; Yo 1:19-28)

¹ Alagepa faigoko ge'amo Yesu Kalaisi Goti mafa'ne'amo avagemo ina kava'mo huno aepa fai'niye. ² Gotitegati gemo alini e'ana ae'ana hakalo hu'ana hapa nepai'a vekala'moganimo ani hogoteno aepa fai'niya kavafe'mo avagemo hu'ana avo'mo kae male'na'ae. Mago vekamo'a huno'ae'mo, Goti'a huno'ae'mo, ago, huno, apa veka'nimo esiya ka'mo valino atesiya vekamo ali'na atesugeno uno hogotegaiye, huno hu'niye,

huno avo'mo kae male'nigeno mago alu vekamo'a huno'ae'mo,

³ Mago vekamo'a ka'me kotega mai'nenoko alopa gefati'mo gehuno'ae'mo, Ala kava ne'mo ka'mo valitapa ateyo. Esiya ka'mo api ka'mo valitapa ateyo, huno hu'niye,

huno avo'mo kae male'niye. ⁴ Inagi Yoni'a ka'me kotegamokeno afole aitenoko ani'mo faleno apate'niye. Yoni'a, la-paipamo alitapa afe letetapa ani'mo falegeno'ao Goti'a hosu kavatapimo alino ataleno, huno aeno hakalo huno hapa paige hapa paige huno mai'niye. ⁵ Asole vaya'mo agaetegamo Yutiya kotegati'mo uge Yulusalemu taonifati'mo uge hu'a u'a afi'nae.

Apakaemo hosu kava'apie'mo ae'a hakalo hu'nageno'ae'mo Yoneni anipi'mo ani'mo faleno apate'niye. ⁶ Yoni kukena'amo kamo afumo ayokateti'mo alo hu malefa kukenamo alino vaiteno afafale'mo kamo afumo agufaleti'mo alo hu malefa mapalu'mo alino aeteno akenu'e afela lumemo anu'e'mo neno mai'niye. ⁷ Agaemo ina gemo huno hapa pai'niye. Nagae nakame huno

ne'eya vekamo'a aeno naga se'niye. Alagi ago aeno naga se'niya'mofe'mo afa'a ape hu'na mai'ne'na su'amo nofi'amo afa'a hakalu osegauve. ⁸ Nagaemo ani'aletike'mo fale'na nelapatova'monanafa Goti aote Auneme'aleti'mo faleno lapategaiye.

Yoni'a Yesu'mo ani'mo faleno atetegenoa'ae'mo Satani'a amalageka hu'niya gemae.

(Mt 3:13-17; Lu 3:21-22)

⁹ Ani afina'mo Yesu'a Galeliya kotega Nasalasa taonifati'mo ataleno e'nigeno Yoni'a Yoneni anipi'mo ani'mo faleno ate'niye. ¹⁰ Yesu'a anipati'mo haineno ageyana koku'na'mo halo ai'nigeno Goti Auneme'amo kaugoyave namagana huno agaetegamo emine'nigeno age'niye. ¹¹ Mago vekamo'a koku'napati'mo ge huno'ae'mo, lusi kava huno ne'nahaiya mafa'ne'nimo mai'nane. Amuse hu'na nekatove, huno ha pai'niye. ¹² Huno ha pai'nigeno'ae'mo malage huno Goti Auneme'amo'a alino ategenoa'ae'mo kotegamo u'niye. ¹³ Uno foti'a afina'mo mai'nigeno'ae'mo Satani'a amalageka hu'niye. Ani kotega afela afu'e yagagafa'e'mo mai'naya kotegamo uno mai'nige'apae'mo enisole vaya'mogimo emi e'a yagai'a ate'nae.

Yesu'a lole'e lole'e vaya'mo noyame ne'aliya vaya'aife'mo etapa nakame hiyo, huno ge hu'niya gemae.

(Mt 4:12-17; Lu 4:14-15)

¹⁴ Apakaemo ani afina'mo Yoni'a ago kalavusi hu'a ate'nageno mai'nigeno'ae'mo Yesu'a Galeliya kotegamo uno Goti'a yagaino apatesiya kavafe'mo alagepa faigoko gemo aeno hakalo huno hapa pai'niye. ¹⁵ Hapa paino'ae'mo, alagepa afina'mo ago afole ai'niye. Goti'a vaya'aite'mo yagaino apatesiya afina'mo alagi hogo hu'niyanagi lapaipamo alitapa afe letetapa alagepa faigoko ge'ae'mo lapakesa afitapa fatago hiyo, huno hapa pai'niye. ¹⁶ Inagi Yesu'a Galeliya kotegamo alopa ani kotu agi'nale'mo umenitata nehuno'ae'mo ageyana Saimoni'e agana'amo'mo E'nalule'mo noyame ne'ali'a vekala'mo umeni'animo anipi'mo yaga au'ana ne'mala'ageno anake'niye. ¹⁷⁻¹⁸ Anaketeno'ae'mo noyamemo alitana apavayu hulitana ne'a'a kava hutana vaya'mo nagaetegamo apavalelitana esa'afe'mo ali'na lanaya malegauvanagi etana nakame hi'ao, huno hana pai'nige'ana umeni'animo atale'e'ana akame hu'na'ae. ¹⁹ Agaemo aise'amo uno ageyana lole konagala'mo Yemisi'e Yoni'e'mo Sepeti mafa'nela'mo sipifi'mo mai'ne'ana umeni'animo nefakani'ageno anake'niye. ²⁰ Anaketeno'ae'mo ge hu'nige'ana sipifi'mo

afo'animo'e ali'ya'ale'mo mai'naya vaya'e'mo apatale'e'ana akame hu'na'ae.

Yesu'a mago vekamo aipafati'mo hosu aune vekamo alino hafaino atale'niya gemae.

(Lu 4:31-37)

²¹ Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Kapeneyamu taonifi'mo u'a mai'nageno Sapati afina'mo afole ai'nigeno Yesu'a Yu vaya'ai mono nopi'mo haino alino apaya male'niye. ²² Ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayakana huno alino apaya o'male'niya'monanafa himamu'aleti'mo alino apaya male'nige'a afite'apae'mo hapau ai'nae. ²³ Ani afina'mo mago vekamo aipafi'mo hosu aune vekamo mai'niya vekamo mono nopi'mo mai'nenoa'e'mo, ²⁴ Nasalasa taonifi vekamo Yesuo, huno, lagaetegamo na kava hisanafe'mo e'nane. Alike lago'ya faika latalesanafe'mo e'napiye. Afa'a lato. Kage'novana Goti aote vekamo mai'nane, huno alopa gefati'mo hu'niye. ²⁵ Yesu'a, Ge osu'neka aipafati'mo emikeno, huno lokiya ge huno ha pai'nigenoa'e'mo ²⁶ hosu aune vekamo'a agufale'mo alino uti uti aino ateteno alopa gefati'mo kagegage huteno aipafati'mo emine'niye. ²⁷ Vaya'mogi agete'apae'mo hapau aite'a, na agufa kava'mo nehiye. Haiya agufa saufa geleti'mo alino apaya ne'male. Agaemo himamu'aleti'mo ge nehige'apae'mo hosu apaune vaya'mogi ge'amo afi'nae, hu'a hute'a hapau ai'nae. ²⁸ Ani kava'mo hu'nigeno malage huno Yesufe ava gemo'a aino atagu faeno muki Galeliya kotegamo uneno hu'niye.

Yesu'a muki vaya'mo alino alagepa huno apate'niya gemae.

(Mt 8:14-15; Lu 4:38-39)

²⁹ Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo mono nopati'mo emi e'apae'mo Yemisi'agi Yoni'agi hu'a Saimonigani E'nalugani nopi'mo hai'a mai'nae. ³⁰ Saimoni ayemo'amo'mo amuko kaita'mo hau'nigeno havaeno mai'niye. Yesu'a haino mai'nige'apae'mo, kaita hau'nigeno havaeno mai'niye, hu'a ha pai'nageno ³¹ uno ayate'mo alino he tino ate'nigeno amuko kaita hau'niya ya'amo hagegeno uno ne'ya'mo alo huno apate'niye. ³² Yegemo lamino fale'nige'apae'mo mago vaya'mogi Yesutegamo kaita hapau'niya vayanagi hosu apaune vaya'mo apaipafi'mo ne'maiya vayanagi hu'a apavaleli'a e'nae. ³³ Muki ani taonifi'mo mai'naya vaya'mo e'a kipate'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. ³⁴ Inagi Yesu'a muki alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'mo alino hapageno apatege hosu apaune vaya'mo vaya'ai apaipafati'mo alino hapa faino apatalege huno mai'niye. Hosu apaune

vaya'mogimo ago age'naya'mofe'mo, ge osiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Galeliya kotegamo umenitata huno Goti gemo aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae.

(Lu 4:42-44)

³⁵ Egamo kotigefe'mo hu'nigeno'ae'mo Yesu'a he tino taonifati'mo atalenuno vaya'mo o'mai'naya aupilagamo nunumu huno mai'niye. ³⁶⁻³⁷ Nunumu huno mai'nige'apae'mo Saimoni'e avagi hu'a u'naya vaya'e'mo kahauya huli'u'a agete'apae'mo, muki vaya'mogimo kagaemo kagesayafe'mo kahauya huli'a ne'ae, hu'a ha pai'nae. ³⁸ Ha pai'nageno'ae'mo, ataleta alu taonifilagamo vigetao. Muki taoni'afi taoni'afi'mo umenitata hu'na ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafeke'mo emi'ne'nove, huno hapa pai'niye. ³⁹ Hapa paiteno muki Galeliya kotegamo umenitata huno muki asole mono no'afi no'afi'mo aeno hakalo huno hapa paige hosu apaune vaya'aina alino hapafaino apatalege hu'niye.

Yesu'a lepalosi ya'mo hau'niya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae.

(Mt 8:1-4; Lu 5:12-16)

⁴⁰ Mago lepalosi ya'mo hau'niya vekamo Yesutegamo eno mopafi'mo ale'ya faino mai'nenno'ae'mo, kahao ke hove, huno, kahau'nisiyana afa'a alika alagepa huka nategane, huno ha pai'nigeno'ae'mo ⁴¹ Yesu'a hau huno ateteno'ae'mo aya'mo alino ataleno agufale'mo male'nenno'ae'mo, nahau'niyanagi afa'a alagepa huka maiyo, huno ha pai'niye. ⁴² Ha pai'nigeno lepalosi ya'amo alagi hano hu'nigeno afa agufamo hamale'niye. ⁴³⁻⁴⁴ Yesu'a lokiya ge huno ha paino'ae'mo, afiyo, huno, mago nefe'mo uka ha opaika mono huno ne'apateya vekalegagemo ugeno'ao kagufamo ageno. Kagufamo afa'a hane'ninage'a agesayafe'mo Mosese'a laginago vaya'aife'mo, ofalinimo alinitutapa amiyo, huno hu'niya ofalinimo alinikuka amiyo, huno ha paiteno alino ate'nigeno u'niye. ⁴⁵ Ani gemo huno ha pai'niya'monanafa ne'uno'ae'mo muki vaya'aife'mo hapa paimale hapa paimale hulino u'niye. Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo Yesu'a muki vaya'ai apaulagale'mo taonifi'mo afa'a o'u'niye. Vaya'mo o'mai'naya kotegamo uno mai'nige'apae'mo agaetegamo muki haopalegati'mo ete ete hu'nae.

2

Yesu'a kanage kanaga osuno ne'maiya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae.

(Mt 9:1-8; Lu 5:17-26)

¹ Ketogufa afina'mo ago utegeno Yesu'a halate atagi neno eno Kapeneyamu taonifi'mo ko'ale'mo mai'nige'a agete'apae'mo, no'afi'mo ago eno mai'niye, hu'a hapa pai'nage'a afite'apae'mo ² asole vaya'mo malage hu'a e'a mai'naya nopi'mo hai'a ali'a anupa hu'a mai'a kili paete'a kipatega'e'mo maili'a emi e'nageno maisaya ya'mo alagi ohane'niye. Yesu'a Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa nepaige'apae'mo ³ lole'e lole'e vaya'mogimo kanage kanaga osuno ne'maiya vekamo hi'yopa male'a alini'a Yesutegamo e'nae. ⁴ Nopi'mo ago kili pae'naya'mofe'mo Yesu'a mai'niya haopale'mo avaleli'a ohai'nafa apakaemo nokato'mule'mo hi'yopa alini'a hai'ne'a Yesu'a mai'niya yateti'mo nokato'mumo ali'a akai male'ne'a hi'yopa kayote'mo nofi aete'a aline'a atalageno lami'niye. ⁵ Yesu'a apakeyana agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nageno apaketenoe'ae'mo kanage kanaga osuno ne'maiya vekae'mo ha paino'ae'mo, Mafa'ne'nimogae, huno, hosu kavakamo ago ali'na atale'nove, huno ha pai'niye. ⁶ Mago vaya'mo ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya vaya'mo nopi'mo fai mai'ne'apae'mo, na kava higeno ani agufa gemo hu'niye. Gotife'mo huno faipa huno ate'niye. ⁷ Gotike'mo vaya'ai hosu kava'apimo afa'a alino atalegaiye, hu'a apaipafi'mo apakesamo afi'nae. ⁸ Yesu'a apaipafi'mo apaketenoe'ae'mo, na kava higetapa hosu lapaipa lapakesamo ne'afiye. ⁹ Nagaemo hosu kavakamo ali'na atale'nove, hu'na hu'novanage'na he tika hi'yopa kayokamo aliteka uvo hu'na hisuvana haiya agufa kava'mo'a lokiya kava'mo ohane'niye. ¹⁰ Lapakaemo Vemo mafa'nemo'a ma mopafi'mo mai'nenoe'ae'mo vaya'ai hosu kava'apimo alino atalesigetapa agesayafe'mo himamu'amo ali'na lapave liguve, huno huteno kanage kanaga osuno ne'maiya vekae'mo ha paino'ae'mo, ¹¹ he tika hi'yopa kayokamo aliteka nokalegamo uvo, hu'na kaha nepauve, huno ha pai'nigeno ¹² apaulagale'mo malage huno he tino hi'yopa kayo'amo aliteno u'niye. U'nige'a agete'apae'mo hapau aite'a Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atete'apae'mo, lagaemo hogoteta ani agufa kava'mo alagi o'age'none, hu'a hu'nae.

Yesu'a Livai'femo ge hu'niya gemae

(Mt 9:9-13; Lu 5:27-32)

13 Yesu'a halate aino atagi neno Galeliya kotega ani kotutegamo u'niye. Uno mai'nige'apae'mo asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno alino apaya male'niye. 14 Apatalenuno ageyana mago takesi moni ne'aliya vekamo Livai'a Afiyasi mafa'nemo takesi moni ne'aliya nopi'mo fai mai'nigeno age'niye. Ageteno'ae'mo, eka nakame huvo, huno hu'nigeno Livai'a he tinuno akame hu'niye. 15 Henaga'amo Yesu'a uno Livai nopi'mo ne'ya'mo neno mai'niye. Asole vaya'mo takesi moni ne'aliya vayanagi ke'aepa gemo akame nosaya vayanagi hu'a e'a agae'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo magokepi lokae'a mai'ne'a ne'ya'mo ne'nae. Ani afina'mo asole ani agufa vaya'mo e'a aepa fai'a akame hu'nae. 16 Falasi mono vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo apakayana Yesu'e'mo takesi moni ne'aliya vayanagi ke'aepa gemo akame nosaya vayanagi hu'a magokepi lokae'a mai'ne'a ne'ya'mo ne'nage'a apakete'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo hapa pai'apae'mo, na kava higeno ani agufa vaya'e'mo magokepi lokaeno mai'neni ne'ya'mo ne'ne, hu'a apafi ge'nae. 17 Yesu'a ani gemo afiteni'ae'mo ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paini'ae'mo, Lota vaya'mogimo kaita ohapau'niya vaya'aite'mo u'a ali'ya'mo no'alifa kaita hapau'niya vaya'aiteke'mo u'a ali'ya'mo ne'aliye. Nagaemo alagepa vaya'aife'mo eyo, hu'na ge hisuvafe'mo emi'no'me'nofa hosu vaya'aifeke'mo eyo, hu'na ge hisuge'a e'a apaipamo ali'a afe lesayafe'mo emine'nove, huno hapa pai'niye.

Ne'ya'mo o'ne'a mo nesiya kavafe'mo hu'niya gemae.
(Mt 9:14-17; Lu 5:33-39)

18 Mago afina'mo Yoni ge'amo ne'afiya vaya'e Falasi mono vaya'mogi'e'mo mono kava'mo akame hu'a ne'ya'mo o'ne'a mo si'nae. Mago vaya'mo Yesutega e'apae'mo, na kava hige'a Yoni ge'amo ne'afiya vaya'e Falasi mono vaya'mogi'e'mo mono kava'mo akame hu'a ne'ya'mo o'ne'a mo si'a mai'naya'monanafa gekamo ne'afiya vaya'mogimo ne'ya'mo mo nosiye, hu'a afi ge'nae. 19 Yesu'a, a'nemo ne'aliya afina'mo ne'ya'mo o'ne'a mo nesifiye. Ha'ao a aligefe hu'niya vekamo apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'nige'apae'mo apamogaga ai'a ne'ya'mo ne'nae. 20 Henaga'amo mago vaya'mogi a'mo aligefe hu'niya vekamo avaleli'a visage'apae'mo ne'ya'mo o'ne'a mo sigae. 21 Atafa lavolavomo halo ne'aige'apae'mo saufa lavolavomo sese osu'naya lavolavoleti'mo lagau'a nofakaniye. Saufa lavolavoleti'mo lagau'a fakanisayana sese nehisageno'ae'mo atupa'amo aino vayu hisigeno

atalagauno alino avala aisigeno mago'e huno alopa ka'mo halo aigiye. ²² Ani kava hu'a vaya'mogimo saufa nofi alagafati ani'mo ali'a atafa afu agufa kepi'mo he nofiye. Hefisayana ani'mo'a atafa ke'mo ago aeno apalo atino ani'mo asagauno aisigeno ke'a'e'mo alagi hosugiye. Saufa ani'mo saufa afu agufa kepi'mo hefisageno'ae'mo afa'a hanegaiye, huno hapa pai'niye.

Sapati afinafe'mo hu'niya gemae.

(Mt 12:1-8; Lu 6:1-5)

²³ Mago Sapati afina'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo viti hoyamo laisigana ya'mo hane'niya hoya folagapi'mo u'nae. Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mogimo viti alagamo lagi'a neme neme u'nae. ²⁴ Falasi mono vaya'mogi Yesufe'mo, Apako, hu'a, gekamo ne'afiya vaya'mogimo Sapati afina'mo ke'aepa getimo ago amagi'a ne'atalae, hu'a ha pai'nae. ²⁵ Yesu'a, Nevini'e avagi hu'a u'naya vaya'mogi'e'mo apaka te'nige'apae'mo hu'naya kavafe'mo ava gemo lekana paitapa o'afi'nafiye. ²⁶ Amaiyata'a mono huno ne'apateya vekamo mai'nigeno'ae'mo Nevini'a mono nopi'mo haino Goti'mo ofalinimo ami'naya peleti mayamo alino neteno avagi hu'a u'naya vaya'aina alino apami'niye. Muki vaya'mogimo no'naya ne'ya'mo hane'niya'monanafa mono hu'a ne'apataya vaya'amogige'mo nesaya ne'ya'mo hane'niyana ani ne'ya'mo ne'nayana hosu kava'mo osu'nae. ²⁷ Goti'a muki vaya'mogi Sapati afina'mo ha maesayafe'mo hu o'male'nifa Sapati afina'mo'a muki vaya'mo hapa maesiyafe'mo hu male'niye. ²⁸ Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo Vemo mafa'nemo'a Sapati afinate'e'mo ne'yagaiye, huno hapa pai'niye.

3

Aya'mo kalage ki'niya vekamo ava gemae.

(Mt 12:9-14; Lu 6:6-11)

¹ Yesu'a halate Yu vaya'ai mono nopi'mo haino mai'nigeno aya'mo kalage ki'niya vekamo ani mono nopi'mo mai'niye. ² Mago vaya'amogimo agoti hu'a atesayafe'mo age'a mai'ne'apae'mo, Sapati afina'mo alino alagepa huno atesifigeta agegaune, hu'a hu'nae. ³ Yesu'a aya'mo kalage ki'niya vekae'mo, he tika male eno, huno ha paiteno'ae'mo ⁴ apakaefe'mo, Sapati afina'mo ke'aepa gemo akame hisunafe'mo na agufa kava'mo hugune. Sapati afina'mo alagepa kava'mo hisupi hosu kava'mo hugune. Vaya'mo hapaesupi hapa maegaune, huno apafi ge'nige'apae'mo ge osu'a afa'a mai'nae. ⁵ Yesu'a aulu hapaeno apakelinuneno

huteno aipamo leno apate'niye. Lokiya apaipa vaya'mo mai'naya'mofe'mo aipamo'mo kana hu'niye. Agaemo, kaya'mo aeka hayo huvo, huno hu'nigeno aya'mo aeno hayo nehigeno'ae'mo aeno api ai'nigeno afa'a hane'niya ayakana huno hane'niye. ⁶ Falasi mono vaya'mogi ani kava'mo agete'apae'mo mono nopati'mo emi e'a malage hu'a Heloti'a akame hu'naya vaya'e'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'a Yesu'a haesayafe'mo ge huge afige hu'a mai'nae.

Muki vaya'mo ani kotute'mo ali'a anupa hu'a mai'naya gema.

(Lu 6:17-19)

⁷⁻⁸ Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo apatale'a Galeliya kotega ani kotutegamo ne'vage'apae'mo Galeliya kotegati'mo asole vaya'mo apakame hu'a u'nae. Asole vaya'mogimo hu'niya kavafe'mo ava gemo afite'apae'mo Yutiya kotegati ege Yulusalemu taonifati'mo ege Itomiya haopaleti'mo ege Yoneni ani faliga kotegati'mo ege Taiya taoni haopalegati'mo ege Saitoni taoni haopalegati'mo ege hu'a Yesutegamo e'nae. ⁹⁻¹⁰ Hogoteno asole vaya'mo ago alino alagepa huno apate'niya'mofe'mo kaita hapau'niya vaya'mo e'a agufale'mo ame alisayafe'mo e'a fai'a kili paete'a male'a apali'nae. Male'a apali'naya'mofe'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, male'a o'napalisayafe'mo mago aise sipimo alitapa alo hutapa nateyo, huno hapa pai'niye. ¹¹ Hosu apaune vaya'mogimo agete'apae'mo asagau'a aite'a alopa gefati'mo ge hu'apae'mo, Goti mafa'ne'amo mai'nane, hu'a ha pai'nae. ¹² Yesu'a hosu apaune vaya'aife'mo lokiya gemo huno hapa pai'niye. Ina la'namo mai'nofi hutapa hapa opaiyo.

Yesu'a apa vaya'amo lekana paino apate'niya gema.

(Mt 10:1-4; Lu 6:12-16)

¹³ Yesu'a aise avele'mo haino mai'nen'ae'mo hau'niya vaya'aife'mo ge hu'nige'a agaetegamo e'nae. ¹⁴⁻¹⁵ Agaemo tuolofu'a vaya'mo agae'e'mo magokepi lokae'a maige alino apatesige'a u'a Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paige kaita hapau'nisiya vaya'aina ali'a hapage'a apatege himamu'aleti'mo hosu apaune vaya'aina ali'a hapa fai'a apatalege hisayafe'mo lekana paino apate'niye. ¹⁶ Lekana paino apate'niya vaya'ai apaki'apimo hane'niye. Yesu'a Saimonife'mo Pita'ae huno agi ate'niya vekagi ¹⁷ Sepeti mafa'nela'mo Yemisi'e agana'amo'mo Yoni'efe'mo Yesu'a Mo'anasisi vekalane huno anaki anate'niya anakimo aepa'amo hakalu nehiya agufa kava'mo huno lokiya vekalanagi ¹⁸⁻¹⁹ E'nalu'agi Filipi'agi Matolomiyu'agi Mاتي'agi Tomasi'agi Afiyasi mafa'nemo Yemisi'agi

Ta'niyasi'agi Saimoni Seloti'agi Yutasi Isakaliyoti'a Yesu kutulu ya'mo ali'niya vekagi hu'a mai'nae.

Satani'mo Yesu aipafi'mo mai'niye hu'a hu'naya gemae.

(Mt 12:24-32; Lu 11:14-23; 12:10)

²⁰ Yesu'a halate no'alega uno mai'nige'apae'mo asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo ne'ya'mo nesaya kana'apimo ohane'niye. ²¹ Yesu vaya'amogimo ani kavafe'mo ava gemo afite'apae'mo, negi kava'mo nehiye, hu'a hute'a avalesayafe'mo u'nae. ²² Ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya vaya'mo Yulusalemu taonifati'mo e'apae'mo, Mielisemuli'a aipafi'mo mai'niye. Hosu apaune vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo himamu'aleti'mo hosu apaune vaya'mo vaya'ai apaipafati'mo alino hapafaino ne'apatale, hu'a hu'nae. ²³ Yesu'a, eyo, huno ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, haiya kava huno Satani'a agai'amo afa'a alino ha faino atalegaiye. ²⁴ Magoke vayapati'mo ali'a fako hute'a apakai'apimo hapae'a hano hu'a apatalegae. ²⁵ Ani kava'mo hu'a magoke afamo anaga'mogimo ali'a fako hu'a kaveta hisayana magokepi alagepa hu'a lokae'a o'maigae. ²⁶ Ani kava huno Satani'a yagaino ne'apateya vaya'alegamo kame huno apatesiyana muki vaya'aite'mo yagaino ne'apateya himamu'amo hano hugiye. ²⁷ No aepa vekamo lokiya vekamo mai'nisiyana mago vekamo'a eno atafauno nofi kino o'ate'nisiyana no'afati'mo muki kagemi ya'amo afa'a haino o'aligiye. Hogoteno no aepa vekamo atafauno nofi kino ate'nisiya'mo'mo afa'a haino no'afati'mo muki ya'amo aligiye. ²⁸ Lama gemo lapa nepauve, huno, Goti'a muki hosu kava'apigi agaefe'mo hu'a faipa hu'a ne'ataya ge'apimogi huno afa'a alino atalegaiye. ²⁹ Alino atalegaiya'monanafa aote Auneme'ae'mo hu'a faipa hu'a ne'atesaya vaya'ai hosu kava'apimo alagi alino o'atalesigeno hu'a faipa hu'a ne'ataya gemo anona'apimo afa'a hanege hanege huno hanegaiye, huno hapa pai'niye. ³⁰ Apakaemo Yesufe'mo hosu aune vekamo aipafi'mo mai'niye, hu'a hu'naya'mofe'mo ani gemo hapa pai'niye.

Yesu ita'amo'e agana'amogi'efe'mo apava gemae.

(Mt 12:46-50; Lu 8:19-21)

³¹ Ani afina'mo Yesu ita'amo'e agana'amogi'e'mo e'a kumategamo he ti'a mai'ne'apae'mo mago vekamo ali'a ate'nageno nopi'mo hai'niye. ³² Asole vaya'mogimo fai'a ku ai'a ate'a mai'ne'apae'mo, itakamo'e kaganakamogi'e'mo kagaemo kagesayafe'mo e'a kumatega mai'nae, hu'a ha

pai'nageno'ae'mo, ³³⁻³⁴ ita'nimo'e nagana'nimogi'e'mo haiyate e'a mai'nae, huno huteno aulu hapaelinuneno huno ne'apakeno'ae'mo, ita'nimogi'e nagana'nimogi'e'mo manifi'mo mai'nae. ³⁵ Goti'a hau'niya kava'age'mo nehaya vaya'mo nagana'nimogi maige nasa'nimogi maige ita'nimogimo maige hu'a mai'nae, huno hapa pai'niye.

4

Avina ya'mo hakale'niya vekamo ava gemae.

(Mt 13:1-9; Lu 8:4-8)

¹ Halate Yesu'a Galeliya kotega ani kotu agi'nale'mo aepa faino alino apaya male'niye. Asole vaya'mo agaetegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo sipifi'mo haino fai mai'niye. Sipimo anipi'mo hane'nige'a ani agi'nale'mo mai'nae. ² Agaemo mago'e huno aeno kalafefa gemo huno alino apaya maleno'ae'mo, ³ Afiyo, huno, mago vekamo'a avina ya'mo hakalesiyafe'mo hoy'a'alegamo u'niye. ⁴ Avina ya'mo yaga auno ataleme ataleme u'nigeno'ae'mo mago avina ya'mo kate'mo asagauno ai'nige'a nama anaga'mogi e'a ne'nae. ⁵ Mago avina ya'mo yafa agotofule'mo aise mopamo hane'niya yate'mo asagauno ai'niye. Aise mopamo hane'niya'mofe'mo malage huno hage'nigeno'ae'mo ⁶ yegemo'mo haineno ne'agegeno'ae'mo leno asaga li'niye. Hafu'yamo o'ae'niya'mofe'mo ago falu te'niye. ⁷ Mago avina ya'mo aufe nofi'mo hane'niya mopafi'mo asagauno ai'nigeno aufe nofi'mo'a hageno hai'nenno kino ati kae'nigeno alagamo o'ae'niye. ⁸ Mago avina ya'mo alagepa mopafi'mo asagauno aitenno hageno haineno alagamo ae'niye. Teti'a alagamo aege sigisiti'amo aege vani hataleti'amo aege huno ae'niye. ⁹ Gemo afisaya lapakesamo hane'nisiyana mani gemo afiyo, huno hapa pai'niye.

¹⁰ Yesu'a agai'age'mo mai'nige'apae'mo ge'amo afi'naya vaya'e tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi'e'mo e'a, mani aeke kalafefa gemo hu'nana gemo aepa'amo laha paiyo, hu'a afi ge'nageno'ae'mo ¹¹ Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ava gemo fala ki'niya gemo aepa'amo afisayafe'mo ago alino lapami'niya'monanafa malaga vaya'aife'mo ani agufa ae'na kalafefa ge'age'mo hu'na hapa nepauve.

¹² Agege agege hu'a maigayana age'a aeto osuge afige afige hu'a maigayana afi'a aeto osuge hu'a maisayafe'mo ani agufa ae'na kalafefa gemo hapa nepauve. Afi'a aeto hute'a ai'a atagine'a Gotitegamo esageno hosu kava'apimo afa'a alino o'atalesiyafe'mo ani agufa ae'na kalafefa gemo hapa nepauve,

huno hapa pai'niye.

¹³ Hapa paiteno'ae'mo, ani ae'na kalafefa gemo aepa'amo o'afi'nafiye. Ani ae'na kalafefa gemo aepa'amo o'afi'nisayana haiya kava hutapa muki ae'na kalafefa gemo aepa'amo afigae. ¹⁴ Avina ya'mo nehakaleya vekamo'a Goti ge'amo nehakale. ¹⁵ Mago avina ya'mo kate'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a vaya'mogi Goti ge'amo ne'afigeno'ae'mo Satani'a eno apaipafi'mo hakale'niya gemo alinino ne'viye. ¹⁶ Mago avina ya'mo yafa agotofule'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo malage hu'a apamogaga ne'aiye. ¹⁷ Apamogaga ne'aiya'monanafa hapafu'ya'apimo o'ae'niya'mofe'mo aise afina'mo mai'nageno'ae'mo apakaetegamo hanageke ya'mo afole aige Goti ge'amo no'afiya vaya'mogi apaini hu'a apatege nehage'apae'mo malage hu'a ago asagau'a ne'aiye. ¹⁸⁻¹⁹ Mago avina ya'mo aufe nofi hane'niya mopafi'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a mago vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo ma mopafi kavafe'mo hapausoli huge monimo'a humi apate'nige'a lusi kava huno hapauge mago'e ya'mo alisayafe'mo hapa'ye huge hu'a ne'maigeno'ae'mo ani kava'mo'a Goti ge'amo ago aeno ati nekaegenno'ae'mo alagamo no'ae. ²⁰ Mago avina ya'mo alagepa mopafi'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a mago vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo ali'a apaipafi'mo ne'malageno'ae'mo teti'a alagamo aege sigisiti'a alagamo aege vani hataleti'a alagamo aege hu'a ne'maiye, huno hapa pai'niye.

Lamu kanife'mo ava gemo hu'niya gemae.

(Lu 8:16-18)

²¹ Hapa paiteno'ae'mo, lamufi'mo kani ae'a kaete'apae'mo paketi afe'alumelaga malege hipagapi'mo malege hu'a ne'malafiye. Ha'ao hi'yalamuteke'mo ne'malae. ²² Muki ya'amo fala kino hane'niyanageno henaga'amo afole aigiye. Muki ya'amo aeno ati kae male'niyanageno henaga'amo ha le yategamo afole aigiye. ²³ Gemo ne'afisaya lapakesamo hane'nisiyana mani gemo afiyo. ²⁴ Gemo ne'afitapae'mo alagepa hutapa lapakesamo afiyo. Afitetapae'mo lapaipa lapakesamo ne'amisageno'ae'mo Goti'a ani kava huno lapamigiye. Alagepa hutapa ne'afisayana mago'e huno alino lapamigiye. ²⁵ Ali'naya vaya'aina mago'e huno alino apamigiye. O'ali'nisaya vaya'ai apayapati'mo aise'amo ali'nisaya ya'mo hapafaleno atalegaiye, huno hapa pai'niye.

²⁶ Hapa paiteno'ae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya kava huno mago vekamo'a avina ya'mo hoyafi'mo nehakale.

27 Hani'ilagamo havaege felugamo umenitata huge nehigeno'ae'mo avina ya'mo nehageya'monanafa no'age. 28 Mopamoke'mo ani agufa ali'ya'mo ne'aligeno ne'ya'mo afole ne'aiye. Hogoteno yosa'age'mo hageteno'aeke'mo haita'amo maleteno ne'ya'amo afole ne'aiye. 29 Ne'ya'amo nelegeno'ae'mo ani vekamo'a naipeleti'mo heno hatagauno ne'aliye, huno hapa pai'niye.

*Masateti avina yafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mt 13:31-32; Lu 13:18-19)*

30 Hapa paiteno'ae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo'a na agufa kavakana huno hane'niye. Ani kavafe'mo haiya agufa aune gemo hisune. 31 Ina kava'mo huno mago vekamo'a aise avina ya'mo agi'amo masateti avina ya'mo hakale'niye. Muki avina ya'amo alopa avina ya'mo hane'niya'mofe'mo ani aise avina ya'mo ago aeno aga se'niye. 32 Aise avina ya'mo hane'niya'monanafa hakale male'nigeno'ae'mo hagenuno haino alopa heteno'ae'mo muki ne'ya'amo ago aeno aga seno akopamo ae'nige'apae'mo nama anaga'mogimo akopa'amo ulunapi'mo apano'mo nekiye, huno hapa pai'niye. 33 Yesu'a mago'e huno ani agufa aeno kalafefa gefati'mo afa'a afisayafe'mo aeno hakalo huno hapa pai'niye. 34 Aeno kalafefa ge'age'mo huno hapa pai'niya'monanafa agai'ageke'mo mai'nen'ae'mo ge'amo ne'afiya vaya'aifeke'mo ani gemo aepa'amo hapa pai'niye.

*Yesu'a yasi'e ani'e'mo afa'a hane'ao, huno hu'niya gemae
(Mt 8:23-27; Lu 8:22-25)*

35 Ani afina'mo une'amo Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, mugagayaga faligamo vigetao, huno hapa pai'niye. 36 Hapa pai'nige'a muki vaya'amo apatale'a Yesu'a mai'niya sipifi'mo hai'a maite'a avaleli'a u'nae. Ne'vageno'ae'mo mago alu sipi'e'mo u'nige'a lokaeli'a u'nae. 37 Ne'vageno'ae'mo lusi kava huno yasimo aliteno ani'mo aino holakau holakau huno haineno sipifi'mo aeno havaite'nigeno aeno lapanegefe'mo hu'niye. 38 Yesu'a sipimo akamelegamo afita aino havaeno mai'niye. Ge'amo ne'afiya vaya'mogi haune'a ate'ne'apae'mo, tisao, hu'a, lagaemo aise afina'mo ani'mo nesuna agufa kava'mo nehunanagi lagaefe'mo kagesamo no'afipiye, hu'a ha pai'nae. 39 He tino yasie'mo ge hauteno anife'mo, afa'a maiyo, huno hu'nigeno yasimo hano hu'nigeno ani'mo afa'a hane'niye. 40 Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, na kava higetapa lusi kava hutapa koli nehae. Na kava higetapae'mo nagaefe'mo lapakesa afitapa fatago nosae,

huno hapa pai'nige'apae'mo ⁴¹ lusi kava hu'a koli nehu'a apakai'apimo ge huge afige hu'apae'mo, na agufa vekamo mai'niye. Yasimo'e ani'mo'e'mo ge'amo ne'afi'ae, hu'a hu'nae.

5

Hosu apaune vaya'mo mago vekamo aipafi'mo mai'naya vekamo ava gema.

(Mt 8:28-34; Lu 8:26-39)

¹ Apakaemo ani kotu'mo lakae'a Gatalini vaya'mo ne'maiya aupilagamo u'a ava'yi hu'nae. ² Yesu'a sipifati'mo emine ne'egen'ae'mo hosu apaune vaya'mo aipafi'mo mai'naya vekamo kanolufilagati'mo ne'lege'a fotu hu'nae. ³ Ani vekamo vaya'mo ki'a ne'apataya yafaka kanolufilaga ne'maige'apae'mo mago vaya'mogimo u'a atafaugefe hu'nayana afa'a o'atafauge seli nofiteti'mo ki'a ategefe hu'nayana afa'a ki'a o'atege hu'naya vekae. ⁴ Mago vaya'mogimo muki afina'ae afina'ae'mo aiyalate'mo hanikapu ai'a atege ayatalate'mo seli nofiteti'mo ki'a atege hu'naya'monanafa seli nofi'mo alino kapalu aege hanikapumo aino lo aege huno mai'nige'apae'mo afa'a yagai'a o'ate'nae. ⁵ Muki afina'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo kanolufilaga'e avelega'e'mo umenitata nehuno'ae'mo lusi kava huno kagegaga nehuno'ae'mo agai'a agufamo yafateti'mo heno hatagauno mai'niye.

⁶⁻⁷ Agaemo afagitegati'mo Yesu'mo ageteno'ae'mo nagu nagu huno eno aiyafi'mo ale'ya fai'nen'ae'mo alopa gefati'mo mono huno'ae'mo, Yesuo, huno, Hogote vekamo anaga vekamo Goti mafa'ne'amogae, huno, nagaetegamo na agufa kava'mo huka nategefe'mo ne'ane. Goti agi'aleti'mo kago'ya ataleteka hukae'mo, kagafu kisiya ya'mo ali'na okamiguve, huka naha paiyo, huno ha pai'niye. ⁸ Hogoteno Yesu'a huno'ae'mo, hosu aune neo, huno, aipafati'mo emikeno, huno hu'niya'mofe'mo ani gemo hu'niye. ⁹ Yesu'a, kagikamo ina lagae, huno afi ge'nigen'ae'mo lagaemo asole vaya'mo mai'nona'mofe'mo nagi'nimo asole vaya'nae, huno ha paiteno'ae'mo, ¹⁰ kahao ke hovanagi afagitega alika laha faika olatalo, huno huge huge huno mai'niye. ¹¹ Inagi asole afu anaga'mo avele'mo ne'a mai'nae. ¹² Hosu apaune vaya'mogi, alika laha faitalegeta afu anaga'ai apaipafi'mo haita maino, hu'a afi ge'nae. ¹³ Yesu'a, kanalenagi afa'a viyo, huno hu'nige'a hosu apaune vaya'mo aipafati'mo emi e'a tu tauseni'a agufa afu anaga'ai apaipafi'mo fale'a hai'nage'apae'mo aulafifati'mo nagu nagu hu'a u'a lami'a ani kotupi'mo asagau'a aite'a ani'mo nete'a fali'nae.

¹⁴ Ani afule'mo ne'yagaiya vaya'mo apaune he'u'a taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa paige alu haopalega u'a hapa paige hu'a hapa pai'nage'a afite'apae'mo agesayafe'mo e'nae. ¹⁵ Apakaemo Yesutegamo e'a agayana hosu apaune vaya'mo aipafati'mo alino hapafaitale'niya vekamo'mo kukenamo alino vaiteno mopafi'mo fai mai'nigeno agesamo aino halo ai'nigeno mai'nige'a e'a agete'apae'mo koli hu'nae. ¹⁶ Ani kava'mo age'naya vaya'mogimo hosu apaune vaya'mo aipafi'mo mai'naya vekae'mo ava gemo huge afu anaga'aife'mo apava gemo huge hu'a hapa pai'nae. ¹⁷ Hapa pai'nage'a afite'apae'mo Yesufe'mo, kahao ke honanagi mani koteti'mo ataleka uvo, hu'a ha pai'nae. ¹⁸ Yesu'a sipifi'mo hai'nigeno'ae'mo hosu apaune vaya'mo aipafati'mo alino hapafaino apatale'niya vekamo'mo, kahao ke hove, huno, kagae'e'mo ugesugi navalelika ugapiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo ¹⁹ Yesu'a, ha'ao, huno, vayakalegagemo uka Ala kava ne'mo'a lusi kava huno hau huno kateteno kaha mae'niya kavafe'mo ava gemo huka hapa paiyo, huno ha pai'niye. ²⁰ Ha pai'nigeno uno naya lole'a taonimo agi'amo Nekapolisi kotegamo umenitata huno Yesu'a lusi kava huno ha mae'niya kavafe'mo ava gemo aeno hakalo huno hapa paimale hapa paimale hulino u'nige'a ani gemo afite'apae'mo hapau ai'nae.

Yailasi a'mafa'ne'e mago kaita hau'niya a kano'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

(Mt 9:18-26; Lu 8:40-56)

²¹ Yesu'a halate mugagayaga faligamo lakaenuno ani agi'nale'mo mai'nige'apae'mo asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nae. ²²⁻²³ Mai'nageno Yailasi'a Yu vaya'ai monotemmo ne'yagaiya vekamo'a eno Yesu'mo ageteno'ae'mo aiyafi'mo ago'ya faino mai'nenomae'mo, kahao ke hove, huno, a'mafa'ne'nimo aise afina'mo ago faligefe hu'nige'nae'mo huvanagi halate alagepa huno maisiyafe'mo eka agufale'mo kaya'mo maleka ato, huno lokiya ge huno afi ge'nigeno'ae'mo ²⁴ Yesu'a agae'e'mo u'niye. Ne'vige'apae'mo fai'a ku aili ku aili hu'a male'a apalini'a u'nae.

²⁵ Mago a kanomo tuolofu'a kafugamo aigu'ya'mo hauge hauge huno mai'niya a kanomo mai'niye. ²⁶ Agaemo alu lota vaya alu lota vaya'aitegamo uge uge hu'niyana ha o'mae'nageno lusi agafu ki'nigeno muki moni'amo atale'niyana ha okeno mago'e huno hauge hauge huno mai'niye. ²⁷⁻²⁸ Agaemo Yesufe'mo ava gemo afitenomae'mo asole vaya'e'mo eno magokepi lokaolino

ne'eno'ae'mo, kukena'ale'mo ame alisuvana aigu'ya'nimo alagi nahagegaiye, huno agesamo afiteno akamelegati'mo eno kukena'ale'mo ame ali'niye. ²⁹ Ame ne'aligeno'ae'mo aigu'ya'amo malage huno hage'nigeno agufafilagamo alino amalagino age'niye. ³⁰ Ame ne'aligeno'ae'mo Yesu'a ageyana agufafati'mo himamu'amo ago u'nigeno age'niye. Ageteno'ae'mo muki vaya'e'mo magokepi ne'eno'ae'mo aino afe leno, ina la'mo kukena'nile'mo ame ali'niye, huno apafi ge'niye. ³¹ Apafi ge'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi hu'apae'mo, asole vaya'mogimo male'a kapalini'a ne'vagi na kava higekae'mo ina la'mo kukena'nile'mo ame ali'niye, huka nehane, hu'a afi ge'nae.

³² Yesu'a ame ali'niya vekamo agesiyafe'mo aulaga halino apakelinuneno hu'niye. ³³ Aulaga halino ne'apakegeno'ae'mo ani a kanomo'a agufafilagamo afole ai'niya kava'mo ageteno'ae'mo eno aiyafi'mo ago'ya fai'neni koli huteno atete nehaigeno'ae'mo Yesufe'mo muki kava'ae'mo lama ge huno ava gemo huno ha pai'niye. ³⁴ Ani gemo ha pai'nigeno'ae'mo, a'mafa'neo, huno, kagesa afika fatago hu'nana kavakamo'a alino alagepa huno kate'niyanagi uka alagepa huka maigeno'ao kaipamo'mo falu hino, huno ha pai'niye. ³⁵ Ha nepaige'apae'mo mago vaya'mo Yailasi'a Yu vaya'ai monote'mo ne'yagaiya vekamo notegati'mo e'apae'mo, a'mafa'nekamo ago fali'nigi na kava higeka tisa vekamo alaga haesiya ya'mo alika ne'amine, hu'a ha pai'nae. ³⁶ Yesu'a ani gemo afiteno'ae'mo monote ne'yagaiya vekae'mo ha paino'ae'mo, koli osuka nagaefeke'mo kagesa afika fatago huvo, huno ha paiteno ³⁷ muki vaya'aife'mo, o'metapa afa'a maiyo, huno hapa paiteno Pita'agi Yemisi'agi Yemisi agana'amo Yoni'agi huno apavalelino u'niye. ³⁸ Monote ne'yagaiya vekamo note'mo u'a ava'yi hute'apae'mo Yesu'a apakeyana ani vaya'mogi apano aete'a faiyosago fai'a avi'ya nehageno apake'niye. ³⁹ Agaemo nopi'mo nehaino'ae'mo, na kava higetapae'mo lapano aetetapa avi'ya nehae. Ani a'mafa'nemo ofali'nifa afa'a au kaleno mai'niye, huno hapa pai'niye. ⁴⁰ Hapa pai'nige'apae'mo lusi kava hu'a kigi hu'a ate'nageno'ae'mo muki vaya'amo ago alino hapa faitalege'a kumataga lami'nae. Agaemo ani a'mafa'nemo ita'afo'ala'moganimogi agaemo avagi hu'a e'naya vayanagi huno apavalelino ani a'mafa'nemo male'naya nopi'mo hai'nae. ⁴¹ Ayate'mo ne'alino'ae'mo, talita kumi, huno hu'niye. Ani gemo aepa'amo hane'niyana aise a'mafa'neo, hu'na, he tiyo, hu'na kaha nepauve, huno hu'niye. ⁴² Huno nehigeno'ae'mo malage huno he tino umenitata hu'niye. Ani a'mafa'nemo

tuolofu'a kafugamo mai'niya a'mafa'nemae. Umenitata hu'nige'a agete'apae'mo lusi kava hu'a hapau ai'nae. ⁴³ Yesu'a lokiya gemo huno hapa paiteno'ae'mo, mago vaya'aife'mo utapa hapa opaiyo, huno ha paiteno, mago ne'ya'mo alitapa amiyo, huno hapa pai'niye.

6

Nasalasa taonifi'mo mai'naya vaya'mogi Yesufe'mo apakame'yamo ami'naya gemae

(Mt 13:53-58; Lu 4:16-30)

¹ Yesu'a ani kotegamo ataleno ko'alegamo u'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo akame hu'a u'nae. ² Agaemo Sapati afina'mo Yu vaya'ai mono nopi'mo haino mono gemo aepa faino alino apaya male'niye. Asole vaya'mogi ani gemo afi'a hapau aite'apae'mo, mani vekamo'a ani gemo haiya'aleti'mo ali'niye. Alagepa agesa afi ya'mo haiya agufa agesa afi ya'mo ali'niya'mofe'mo no'agona agufa lokiya aune kava'mo nehiye. ³ Lagaemo age'nonana afa'a no nekiya vekamo mai'niye. Maliya mafa'nemo mai'nigeta ageteta agana'amogimo Yemisi'agi Yosesi'agi Yutasi'agi Saimoni'agi huta apaketeta asa'amogi'e'mo magokepi lokaeta mai'none, hu'a hute'a hosu apaipamo kali'a atete'a apakame'yamo ami'nae.

⁴ Yesu'a, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a muki haopalegamo agi hane'niya'monanafa afamo anaga'afi'e ko'alega vaya'aitega'e'mo agi ohane'niye, huno hapa pai'niye. ⁵ Agaemo ko'alegamo no'agaya agufa lokiya aune kava'mo afa'a osu'niye. Afa'a osu'niya'monanafa magoke magoke vaya'mo kaita hapau'niya vaya'aite'mo aya'mo male'nenno alino hapageno apate'niye. ⁶ Agaefe'mo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo agesa ala'amo afi'niye. Apatalenuno Goti ge'amo hapa paimale hapa paimale hulino uneno hu'niye.

Yesu'a tuolofu'a vaya'mo alino apatege'a u'naya gemae
(Mt 10:5-15; Lu 9:1-6)

⁷ Yesu'a tuolofu'a vaya'aife'mo, eyo, huno hu'nige'a agaetegamo e'nageno lole vekala'mo alino lokaeno anatete anatete huteno alino apatesige'a u'a hosu apaune vaya'mo ali'a hapafai'a apatalesayafe'mo himamu'amo alino apami'niye. ⁸⁻⁹ Apamiteno hapa paino'ae'mo, muki asole yatapimo alinitapa o'viyo. Kunagi peleti mayagi kutapifi monigi hutapa alinitapa o'viyo. Hayopa kayotapimo alitetapa su'mo vaitetapa magoke siotimo vaitetapa viyo. ¹⁰ Utapa taonifi'mo ava'yi hutetapa magoke nopi'mo haitapa mai'netapa henaga'amo ataletapa

viyo. ¹¹ Ne'visage'apae'mo mago taonifi'mo mai'nisaya vaya'mogimo ali'a falu fala hu'a olapate'a getapimo o'afisayana Goti'a kavatie'mo ohau'niye, hu'a agesayafe'mo apataletapa ugefe'mo nehutapae'mo lapaiyalegati'mo mumusopamo alitapa fopo hutaletapa viyo. Lama ge lapa nepauve, Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo Sotomi taonifi'e Gomola taonifi'e'mo mai'naya vaya'mogi mago hosu ya'mo aligaya'monanafa ani taonifi'mo mai'nisaya vaya'mogi mago'e hu'a lusi hosu ya'mo aligae, huno hapa pai'niye. ¹² U'apae'mo, lapaipamo alitapa afe leyo, hu'a Goti ge'amo hapa pai'nae. ¹³ Apakaemo vaya'ai apaipafati'mo asole hosu apaune vaya'mo ali'a hapa fai'a apatalege kaita hapau'niya vaya'aite'mo uvelimo fale'a apate'ne'a ali'a hapage'a apatege hu'nae.

*Ani'mo faleno ne'apateya Yoni'mo ago fali'niya gemae
(Mt 14:1-12; Lu 3:19-20; 9:7-9)*

¹⁴ Muki haopalegamo mai'naya vaya'mogimo Yesu agi'amo afi'nageno'ae'mo gamani vekamo yagaino ne'apateya vekamo Heloti'e'mo afi'niye. Afiteno'ae'mo, Yoni'a ani faleno ne'apateya vekamo kanolufati'mo ago he ti'niya'mofe'mo aipafati'mo himamu'aleti'mo no'agaya lokiya kava'mo nehiye, huno hu'niye. ¹⁵ Mago vaya'amogi hu'apae'mo, Ilaya'a mai'niye, hu'a hu'nage'a mago vaya'amogi hu'apae'mo, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo akeya'vilaga vaya'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya vayakana huno mai'niye, hu'a hu'nae. ¹⁶ Ani gemo hu'naya'monanafa Heloti'a huno'ae'mo, Yoni'a lugo'amo ago he'na hatagau'na atale'nova vekamo kanolufati'mo ago he ti'niye, huno hu'niye.

¹⁷⁻¹⁸ Hogoteno Heloti'a ati vaya'mo alino apate'nige'a u'a Yoni'a atafau'a kalavusi hu'a ate'nae. Heloti'a agana'amo'mo Filipi a'mo agi'amo Helotiyasitefe'mo kalavusi huno ate'niye. Heloti'a Helotiyasi'mo ali'nigeno Yoni'a, kaganakamo a'mo ali'nana kava'mo Goti ke'aepa gemo ago amagika atale'nane, huno ha pai'nigeno'ae'mo ¹⁹ Helotiyasi'a Yonife'mo hosu aipamo kali'nigeno amagigefe'mo hu'niya'monanafa afa'a o'amagi'niye. ²⁰ Heloti'a, Yoni'a aote vekamo fatago kava'age'mo nehiya nene, huno agesamo afiteno Yonife'mo koli huteno yagaino ate'niya'mofe'mo Helotiyasi'a afa'a o'amagi'niye. Heloti'a Yoni ge'amo afiteno asole kavatefe'mo akame huteno mago'e huno ge'amo afisiyafe'mo hau'niye. ²¹ Heloti'a ita'amo'mo alino ate'niya afina'mo halate afole ai'nigeno yagita hu'nige'apae'mo yagai'a ne'apataya gamani

vayanagi ati vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi Galeliya kotega ala apaki vayanagi hu'a e'a ani ne'ya'mo ne'nae. Ani afina'mo Helotiyasi'a Yoni'mo amagisiya ka'mo ago age'niye. ²² Helotiyasi'a a'mafa'ne'amo'mo yagita hu'naya nopi'mo haineno oae'nige'apae'mo Heloti'e magokepi lokae'a mai'naya vaya'mogi'e'mo agete'apae'mo amuse hu'a atete'a yagaino ne'apateya kini vekamo'a, na agufa yafe'mo kahau'nisifigi naha paiyo afa'a kamiguve. ²³ Yagaika ne'apatana yapati'mo folagapati'mo alika fako huka magokayaga'amo namiyo, huka hisana'mo'mo afa'a ali'na fako hu'na kamiguve, huno ago'yamo ataleno ha pai'niye. ²⁴ Ani a'mafa'nemo'mo uno ita'amofe'mo, na agufa ya'mo namiyo, hu'na hisuve, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo lugo'amo heka hatagauka agenopa'amo alinikeka namiyo, huka ha paiyo, huno ha pai'niye. ²⁵ Malage huno uno kini vekae'mo, kagaemo Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo lugo'amo heka hatagauka agenopa'amo alika yuvapafi'mo maleteka alinikeka namiyo, huno ha pai'nigeno'ae'mo ²⁶ kini vekamo'a lusi kava huno aipamo'mo kana hu'niye. Hu'niya'monanafa hogoteno ago'yamo ataleteno ge hu'nige'a magokepi'mo lokae'a mai'naya vaya'mogimo ago age'naya'mofe'mo ha'ao huno hisiyafe'mo ohau'niye. ²⁷⁻²⁸ Kini vekamo'a malage huno ati vekae'mo, uka Yoni lugo'amo heka hatagauka agenopa'amo yuvapafi'mo alika maleka alinika eno, huno ha paiteno alino ate'nigeno kalavusi nopati'mo haino Yoni lugo'amo heno hatagauno agenopa'amo yuvapafi'mo alino maleno alinineno ani a'mafa'nemo ami'nigeno alininuno ita'amo'mo ami'niye. ²⁹ Yoni ge'amo ne'afiya vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo e'a agufa'amo alini'u'a ki'a ate'nae.

Apa vaya'mo atagi ne'e'a mai'nageno Yesu'a faefu tauseni'a vaya'mo ne'ya'mo apami'niya gemae
(Mt 14:13-21; Lu 9:10-17; Yo 6:1-13)

³⁰ Ki'a atetage'apae'mo apa vaya'mo alino apate'nige'a u'nayategati'mo ai'a atagi ne'a Yesutegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo ma kava'mo hu'none ma gemo alita apaya male'none, hu'a ha pai'nae. ³¹ Ha pai'nageno'ae'mo, lagai'atige'mo ka'me kotegamo mago afina'mo uta maita falu hugune, huno hapa pai'niye. Asole vayako'mo u'e'a hu'nage'apae'mo ne'ya'mo nesaya kana'apimo alagi ohane'niya'mofe'mae. ³² Huno hapa pai'nige'a sipifi'mo hai'a maite'a apakai'apige'mo ka'me kotegamo u'naya'monanafa ³³ asole vaya'mogi ago apakete'apae'mo, apakaemae, hu'a hute'a asole taonifati'mo nagu nagu hu'a

u'nae. U'a ae'a apaka se'a u'a hogote'a ava'yi hu'nageno
³⁴ Yesu'a sipifati'mo emineno apakeyana asole vaya'mo
 e'a mai'nageno apaketen'o'ae'mo, sipisipile ne'yagaiya
 vekamo o'mai'nige'a afa sipisipigana hu'a mai'nae, huteno
 hau huno apateten'o aepa faino alino apaya male'niye.
³⁵⁻³⁶ Yegemo lamino falegefe hu'nige'apae'mo ge'amo
 ne'afiya vaya'mogi e'a ha pai'apae'mo, ka'me kotegamo
 eta mai'nona'mofe'mo ne'ya'apimo ohane'nigeno yegemo
 lamino falegefe hu'nigi alika apatege'apao u'e'a hu'a
 hoyalegati'e taonifilagati'e'mo ne'ya'apimo miya faiyo, hu'a
 ha pai'nae. ³⁷ Ha pai'nageno'ae'mo, lapakaemo ne'ya'mo
 apamiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo, lagaemo ne'ya'mo
 apamisuna ya'mo ohane'niyanageta tu hataleti kinaleti'mo
 uta peleti mayamo miya failiteta apamisunafe'mo
 kahau'nifiye, hu'a afi ge'nae. ³⁸ Afi ge'nageno'ae'mo,
 Lapakaemo na magi peleti mayamo ali'nae. Utapa ageyo,
 huno hu'nige'a u'a agete'apae'mo faefu'a peleti maya'e lole
 noyamela'e'mo hane'niye, hu'a ha pai'nae.

³⁹ Agaemo, lapaote lapaote hutapa kahaule'mo itopale
 maiyo, hutapa hapa paiyo, huno hapa pai'niye. ⁴⁰ Ani
 kava'mo hu'a fifiti'a vaya'mo maige vani hataleti'a vaya'mo
 maige hu'a kahaule'mo itopale'mo mai'nae. ⁴¹ Agaemo
 faefu'a peleti maya'e lole noyamela'e'mo ali'nen'o alino
 maku huno koku'napi'mo ageteno hao ke heteno'ae'mo
 peleti mayamo alino akaya heno ge'amo ne'afiya vaya'aina
 apami'nige'a ali'a apami'nae. Ani kava'mo huno lole noy-
 amela'e'mo alino akaya heno apami'niye. ⁴² Apami'nige'a
 ali'a apami'nage'a ne'a apamu hu'nae. ⁴³ Ge'amo ne'afiya
 vaya'mogi ne'a apamu hute'a atalaya atupa'amo ali'a
 tuolofu'a honafa yuvapafi'mo male'a havai te'nae. ⁴⁴ Faefu
 tauseni'a agufa vaya'mogimo ani ne'ya'mo ne'nae.

Yesu'a ani agotofule'mo e'niya gemae

(Mt 14:22-23; Yo 6:16-21)

⁴⁵ Yesu'a malage huno ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo,
 sipifi'mo uta haitetapa ani faliga Metasaita taonifi'mo
 utapa hogo netege'nao, huno hapa paiteno asole vaya'mo
 alino apate'nige'a u'nae. ⁴⁶ Utageno Yesu'a nunumu'mo
 hisayafe'mo avefi'mo hai'niye. ⁴⁷ Hani hu'nige'apae'mo
 ge'amo ne'afiya vaya'mo sipifi'mo ani kotu folagapi'mo
 ne'vageno'ae'mo Yesu'a agai'age'mo mopafi'mo mai'niye.
⁴⁸ Mai'nen'o'ae'mo apakeyana yasimo'mo alino ago'ya
 fai'nige'apae'mo latapa kayoteti'mo ani'mo avale'a
 ali'a apakamelaga ataleme ataleme u'nayana afa'a
 o'u'nae. Kotigefe'mo nehigeno'ae'mo apakaetegamo
 ani agotofule'mo eno aeno apaka seno visiyafe'mo

49 ani agotofule'mo ne'ege'a agete'apae'mo, afene, hu'a apakesamo afite'a avovo hu'nae. 50 Muki'amogimo agete'a lusi kava hu'a koli hu'naya'mofe'mae. Mai'nageno'ae'mo Yesu'a malage huno hapa paino'ae'mo, lokiya vaitapa maiyo. Nagaeke'mo ne'ovanagi koli osiyo, huno hapa paiteno 51 sipifi'mo haineno apakae'e'mo magokepi mai'nigeno yasimo alino hano hu'nige'apae'mo lusi kava hu'a hapau ai'nae. 52 Yesu'a aise peleti mayaleti'mo alino mago'e peleti mayamo alo huno apami'niya kavafe'mo alagepa hu'a apakesamo o'afi'naya'monanafa apakesamo ago akani'niya vayakana hu'a mai'naya'mofe'mo yasimo alino hano hu'nige'apae'mo hapau ai'nae.

Yesu'a Genasleti kotegamo uno kaita hapau'niya vaya'mo alino hapageno apate'niya gemae

(Mt 14:34-36)

53 Ani'mo lakae'u'a Genasleti kotegamo ava'yi hute'apae'mo sipimo nofi ae'a ate'nae. 54 Sipifati'mo u'a lami'nage'a agete'apae'mo Yesu'mae, hu'a age'nae. 55 Agete'a anile mai'naya vaya'mo nagu nagu hu'a u'e'a hu'a muki aupilagati'mo kaita hapau'niya vaya'aina hi'yopa kayo'apile'mo ali'a havae'a apatete'a Yesu'a ani aupilagamo mai'niye, hu'a hu'naya yategamo apavaleli'a e'nae. 56 Yesu'a aise taonifinagi alopa taonifinagi muki aupilagagi huno umenitata huno mai'nige'apae'mo kaita hapau'niya vaya'aina apavaleli'e'a maketi kumate'mo apate'nage'a mai'ne'apae'mo kaita hapau'niya vaya'mogimo ge hu'apae'mo, kahao ke honanageta kukenakamo atupa'ale'mo ame aligesune, hu'a hute'a ame ali'nae. Muki ame ali'naya vaya'ai kaita'apimo alino hapageno apate'niye.

7

Yu vaya'mogi apakinago vaya'aife'mo hu'niya gemae
(Mt 15:1-9)

1 Falasi mono vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e'mo Yulusalemu kotegati'mo Yesutegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'nae. 2 Mai'ne'apae'mo apakayana mago Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mogi Yu mono gemo akame hu'a apaya'mo sese osu'ne'a ne'ya'mo afa'a ali'a ne'nage'a apakete'apae'mo, hosu kava'mo nehae, hu'a hu'nae. 3 Falasi mono vaya'e muki Yu vaya'mogi'e'mo apakinago vaya'ai ge'apimo akame hisayafe'mo apaya'mo sese osu'nisayana ne'ya'mo afa'a ali'a o'negae. 4 Maketi kumategati'mo e'apae'mo apaya'mo sese osu'nisayana ne'ya'mo afa'a ali'a o'negae. Apakaemo apakinago

vaya'ai ke'aepa gemo asole gemo akame hute'a kapu'apigi samo'apigi yuvapa'apigi hipa'apigi hu'a sese nehae. ⁵ Falasi mono vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo Yesufe'mo ani kavafe'mo, Na kava hige'apae'mo gekamo ne'afiya vaya'mogi lagingo vaya'ai ke'aepa gemo akame hu'a apaya'mo sese osu'ne'a ne'ya'mo fiku ali'a ne'nae, hu'a afi ge'nae. ⁶ Hu'a afi ge'nageno'ae'mo, Aiyeya'a lapakaefe'mo alagi lama gemo Gotitegati'mo ali'niye. Lapakaemo aetapa ati nekaya vayane. Aiyeya'a huno'ae'mo,

Ani vaya'mogi apavaya'aletike'mo nagi'nile'mo ali'a asaga hu'a ne'nataya'monanafa apaipa'amo'mo afagi'ale'mo hane'niye. ⁷ Nagaefe'mo fikumo mono nehae. Vaya'mogimo afisayafe'mo ma mopafi vaya'ai ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malae,

huno avo'mo kae male'niye. ⁸ Ani gelefe'mo lapakaemo Goti ke'aepa ge'amo ataletapa ma mopafi vaya'ai ge'apimo akame nehae. Akame nehutapa kapugi samogi muki yanagi hutapa sese nehae. ⁹ Goti ke'aepa ge'amo ataletapa lapakinago vaya'ai ke'aepa gemo akame hisayafe'mo alagepa hutapa afi'nae, huno ke avoya gemo hu'niye. ¹⁰ Mosese'a huno'ae'mo, *Itatapi afotapimogi apaki'apile'mo alitapa asaga hutetapa apaiyafi'mo maiyo. Mago vaya'mogimo ita'api afo'apimogife'mo hu'a faipa hu'a apatesayana kamiti apamagige'a faliyo, huno hu'niye.* ¹¹⁻¹² Huno hu'niya'monanafa mago vekamo'mo ita'amofe'mofi afo'amofe'mofi, kaha maesiya kagemi ya'nimo Goti'mo amisuva yake'mo hane'niyanage'na olanamiguve, huno hana paisiya'mo'mo lapakaemo, he, kanalene, huta hutetapae'mo, ita'amo'mofi afo'amo'mofi huno hana o'maegaiye, hutapa nehae. ¹³ Ani agufa gemo hutetapae'mo Goti ge'amo ago amagita ataletetapa lapakinago vaya'ai gege'mo akame nehae. Mago'e hutapa ani agufa kava'mo nehae, huno hu'niye.

Vaya'mo alino hosu huno ne'apateya kavafe'mo hu'niya gemae

(Mt 15:10-20)

¹⁴ Yesu'a halate muki vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo, Ge'nimo afitapa aeto hiyo. ¹⁵ Malaga hane'nisiya ya'mo'a vaya'ai apakupafi'mo nelamisiyana vaya'mo alino hosu huno o'apategaiya'monanafa apaipafatike'mo haineno apavayafati'mo afole aisiya gemoke'mo vaya'mo alino hosu huno apategaiye. ¹⁶ Gemo afisaya lapakesamo hane'nisiyana mani gemo afiyo, huno hapa pai'niye.

17 Agaemo muki ve a'nemo apatalenuno haino nopi'mo mai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi aeno kalafefa ge'amo aepa'ae'mo ge hu'a afi ge'nae. 18 Afi ge'nageno'ae'mo, lapakae'e'mo afitapa aeto nosafiye. Muki malaga hane'nisiya ya'mo'a lamino apakupafi'mo hane'nenno alino hosu huno o'apategaiye, hutapa o'afi'nafiye. 19 Apaipafi'mo nolamifa apakupafike'mo nelamige'a ago aifa le'a ne'atalaya'mofe'mo alino hosu huno o'apategaiye. Ani kava'mo huno apakupamo'mo muki ne'ya'mo alino alagepa huno ne'ate, huno hapa pai'niye 20 Yesu'a mago'e gemo huno'ae'mo, mago vekamo'a agai'a aipafati'mo haineno afole ne'aiya ya'moke'mo agai'amo alino hosu huno ne'ate. 21 Apakufafi'mo hane'niya ya'mo apaipafati'mo hosu apakesamo afole aige kumai kava'mo afole aige a'mafa'nemo ne'aliya kava'mo afole aige vaya'mo nehapaya kava'mo afole aige 22 kumaya ne'aliya kava'mo afole aige hapa'ye nehaya kava'mo afole aige muki agufa agafa hosu kava'mo afole aige aigofe kava'mo afole aige ge o'afi'a kumai kava'mo nehaya kava'mo afole aige apakete'a apaipa kafamo nehapaya kava'mo afole aige hu'a faipa hu'a ne'apataya gemo afole aige himu'namu kava nehaya kava'mo afole aige negi nagi kava'mo afole aige huno afole ne'aiye. 23 Asole ani agufa hosu kava'mo apaipafati'mo afole aitenno vaya'aina alino hosu huno ne'apate, huno hapa pai'niye.

Mago a kanomo'mo Yesufe'mo agesa afino fatago hu'niya gema'e

(Mt 15:21-28)

24 Yesu'a mani kotegamo ataleno Taiya taoni'e Saitoni taoni'e'mo hane'na'a haopalegamo u'niye. Uno mago nopi'mo haino mai'nenno'ae'mo mago vekamo'mo, Yesu'a ani nopi'mo eno mai'niye huno hisiyafe'mo ohau'niya'monanafa ago age'nae. 25-26 Mago a kanomo'a Yesu'ava gemo afiteno eno'ae'mo aiyafi'mo ale'ya faino ape huno mai'niye. Ani a kanomo a'mafa'ne'amo aipafi'mo hosu aune vekamo mai'niye. Ani a kanomo Yu nofi a kanomo o'mai'nifa Galiki nofi a'mo mai'nigeno ko'amo Siliya Finisiya kotegamo hane'niye. Agaemo Yesufe'mo ina gemo huno afi ge'niye. Kahao ke hovanagi hosu aune vekamo a'mafa'ne'nimo aipafati'mo alika hafaike atalo, huno afige afige huno mai'nigeno Yesu'a ha paino'ae'mo, 27 hogote'a mafa'nemogimo ne'ya'mo ne'a apamu hugae. Mafa'nemogi nesaya ne'yapati'mo ali'na kalamo apamisuvana kanale osugiye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 28 Ala kava nene, huno, lama gemo

hu'nana'monanafa hi'yalamu'mo afe'alumelagamo kalamo mai'ne'a mafa'nemogi nete'a atalaya ne'ya atupamo ne'naya yane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ²⁹ ani gemo nehana'mofe'mo nokalegamo afa'a uvo. Hosu aune vekamo a'mafa'nekamo aipafati'mo ago ataleno u'niye, huno ha pai'niye. ³⁰ Ha pai'nigeno no'alegamo uno ageyana a'mafa'ne'amo hipale'mo afa'a havaeno mai'nigeno age'niye. Hosu aune vekamo aipafati'mo ago ataleno u'niya'mofe'mo afa'a havaeno mai'niye.

Yesu'a mago agesamo akani'nigeno age no'aiya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae

³¹ Yesu'a Taiya haopalegati'mo atalenuno Saitoni taonimo aeno aga senuno mago'e huno naya lole'a taonimo aeno aga senuno Galeliya ani kotu haopale'mo uno ava'yi hu'niye. ³² Mago vaya'mogimo agesamo akani'nigeno age no'aiya vekamo avaleli'a Yesutegamo e'apae'mo, kahao ke honanagi agufale'mo kaya'mo male'neka alika alagepa huka ato, hu'a afi ge'nageno'ae'mo ³³ Yesu'a muki vaya'aina anile'mo apataleno ani vekamo agai'age'mo avalelinuno ati yagaina ayatalateti'mo agesa katalapi'mo vaiteno ati yagaina ayate'mo avi'na heteno avenafu'nale'mo male'niye. ³⁴ Male'nenoko koku'nategamo alino maku huno ageteno avamusamo aitenoko agai'a gefati'mo huno'ae'mo, efata ani gemo huno aika halo aiyo, huno ha pai'nigeno ³⁵ agesamo aino halo ai'nigeno avenafu'nale'mo atafauno ne'maiya ya'mo ataleno u'nigeno agemo alagepa huno ai'niye. ³⁶ Yesu'a, ani kavafe'mo ava gemo hutapa hapa opaiyo, huno hapa pai'niye. Mago'e mago'e huno ani gemo hapa pai'niya'monanafa o'afi'a mago'e hu'a ava gemo hulitata hu'a hapa pai'nae. ³⁷ Hapa pai'nage'apae'mo muki vaya'mogi afite'a lusi kava hu'a hapau aite'apae'mo, muki nehia kava'amo alagepa kava'age'mo nehie, hu'a hute'a, Apakesamo akani'niya vaya'aina alino halo aino apatege apake no'aiya vaya'aina alino alagepa huno apatege nehie, hu'a hu'nae.

8

Yesu'a fo tauseni'a vaya'mo ne'ya'mo apami'niya gemae (Mt 15:32-39)

¹ Aise afina'mo utege'a halate asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nae. Ne'ya'apimo ago hano hu'nigeno Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo, ² muki vaya'mo nagae'e'mo lole'e mago'e afina'mo lokae'a mai'nageno ne'ya'apimo ohane'niya'mofe'mo nahau hu'na ne'apatove. ³ Mago

vaya'amo afagitegati'mo e'naya'mofe'mo ne'ya'mo o'apami'ne'na no'apilegamo fiku ali'na apatesuge'a usayategamo u'a kategamo apaunena aisige'a asagau'a aigae, huno hapa pai'niye. ⁴ Huno hapa pai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo, ka'me kotegamo eta mai'nona'mofe'mo muki vaya'mo apamisuna ne'ya'mo haiyategati'mo aligune, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ⁵ na magi peleti mayamo ali'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo, seveni'a peleti mayamo hane'niye, hu'a ha pai'nae. ⁶ Agaemo muki vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, mopale'mo maiyo, huno hapa paiteno seveni'a peleti mayamo ali'neni Gotife'mo hao ke heteno lo aeno ge'amo ne'afiya vaya'aina apami'nige'a ali'a apami'nae. ⁷ Agaemo aise aise noyame ali'naya noyamemo ali'neni Gotife'mo hao ke heteno ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo huno'ae'mo, alitapa apamiyo, huno hapa pai'niye. ⁸ Muki vaya'amogimo ne'a apamu hute'a ne'ya atupa'amo ali'a seveni'a honafa yuvapafi'mo male'a havai te'nae. ⁹ Fo tauseni'a agufa vaya'mogimo ne'nae. Netageno alino apatege'a u'nae. ¹⁰ Utageno ge'amo ne'afiya vaya'e'mo sipifi'mo hai'a maite'a Nalamanuta haopalegamo u'nae.

Falasi mono vaya'mogimo, no'agona kava'mo alika lave liyo, hu'a hu'naya gemae

(Mt 16:1-4)

¹¹ Mago Falasi vaya'mo Yesutegamo e'a mago geleti'mo aepa fai'a ge kavetamo hu'nae. Hu'apae'mo, koku'nategati'mo no'agona lokiya aune kava'mo alika lave ligeta ageno, hu'a amalageka hu'a afi ge'nae. ¹²⁻¹³ Yesu'a avamusa'mo aiteni'ae'mo, na kava hige'apae'mo hemeni afina'mo mai'naya vaya'mogi hu'apae'mo, no'agona lokiya aune kava'mo alika lave liyo, hu'a nehae. Alagi lama gemo lapa nepauve, huno, nagaemo mago aune kava'mo hemeni afina'mo mai'naya vaya'aina ali'na apave oliguve, huno hapa paiteno apataleno halate sipifi'mo haino maiteno mugagaya faligamo lakaeno u'niye.

Heloti'e Falasi vaya'mogi'e'mo nehaya kavafe'mo hu'niya gemae

(Mt 16:5-12)

¹⁴ Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo peleti mayae'mo apake kani'nige'a o'ali'a u'nageno sipifi'mo magoke peleti mayatomo hane'niye. ¹⁵ Yesu'a ina gemo lokiya gemo huno hapa pai'niye. Alagepa hutapa yagaiyo. Falasi vaya'ai peleti mayafi'mo aeno apafu neleya ya'e Heloti akame nehaya vaya'ai peleti mayafi'mo aeno apafu neleya ya'efe'mo ehetafiye, huno hapa pai'nige'apae'mo

16 apakai'apimo ge huge afige hu'apae'mo, peleti mayatimo ohane'niya'mofe'mo mani gemo nehiye, hu'a hu'nageno'e'mo 17 Yesu'a ani gemo ago afi'niya'mofe'mo, na kava higetapae'mo peleti mayamo o'ali'naya kavafe'mo ge huge afige nehae. Hu'nova kava'mo agetapa aeto osutapa maime maime etapa hemeni'e'mo agetapa aeto osu'nafiye. Lokiya lapaipamo haneme haneme eno hemeni'e'mo ani agufa lapaipage'mo hane'nifiye. 18 Lapaulagamo hane'niya'monanafa o'age'nafiye. Lapakesamo hane'niya'monanafa o'afi'nafiye. Hu'nova kavafe'mo ago lapake kani'nifiye. 19 Nagaemo faefu'a peleti mayamo ali'na akaya he'na faefu tausen'i'a vaya'mo apami'nogetapae'mo atupa'amo alitapa na magi honafa yuvapafi'mo maletapa havai te'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo, tuolofu'ae, hu'a ha pai'nae. 20 Nagaemo seveni'a peleti mayamo ali'na akaya he'na fo tausen'i'a vaya'mo apami'nogetapae'mo atupa'amo alitapa na magi honafa yuvapafi'mo maletapa havai te'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo, seveni'ae, hu'a ha pai'nae. 21 Agaemo, ageme ageme etapa mai'nayana hemeni'e'mo o'age'nafiye, huno apafi ge'niye.

Yesu'a Metasaita taonifi'mo uno aulagamo ali hu'niya vekamo alino ayakeno ate'niya gemae

22 Apakaemo u'a Metasaita taonifi'mo ava'yi hu'nage'apae'mo mago vaya'mogi aulagamo ali hu'niya vekamo avaleli'a Yesutegamo e'apae'mo, kahao ke honanagi agaete'mo kaya'mo malo, hu'a ha pai'nageno 23 ani aulagamo ali hu'niya vekamo ayate alino avalelino taoni malaga u'niye. Uno avenatu'na heteno ayatala'mo aulagalate'mo maleteno'ae'mo, mago ya'mo ne'agapiye, huno afi ge'niye. 24 Afi ge'nigeno alino maku huno ageteno'ae'mo, apakovana vaya'mo yosagana hu'a mai'ne'a umenitata nehae, huno ha pai'nigeno 25 halate ayatala'mo aulagalate'mo male'neni'ae'mo, alika maku huka ago, huno hu'nigeno aulagala'mo ageno ayaketeno muki ya'amo ageno alagepa huno age'niye. 26 Yesu'a no'alegamo alino ateteno'ae'mo, ukae'mo taonifi'mo uka ohaika taonifi'mo mai'nisaya vaya'aife'mo hapa opaiyo, huno ha pai'niye.

Pita'a Yesufe'mo, Kalaisigamo mai'nane, huno hu'niya gemae

(Mt 16:13-20; Lu 9:18-21)

27 Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Sisaliya Filipai kotegamo hane'niya taoni'afi taoni'afi'mo ugefefe'mo kategamo ne'u'apae'mo, vaya'mogimo nagaefe'mo, ina la'nae, hu'a

nehae, huno apafi ge'nige'apae'mo, ²⁸ Mago vaya'amogi kagaefe'mo hu'apae'mo, Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo mai'niye, hu'a huge mago vaya'amogi, Iliaya'a mai'niye, hu'a huge mago vaya'amogi, Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vayapati vekamo mai'niye, hu'a huge hu'a nehae, hu'a ha pai'nae. ²⁹ Ha pai'nageno'ae'mo, Ani gemo hu'a nehaya'monanafa lapakaemo nagaefe'mo ina la'nae, hutapa nehae, huno apafi ge'nigeno Pita'a ha paino'ae'mo, Goti'a huno'ae'mo, Kalaisi ne'mo ali'na atesugeno emineno ma mopafati'mo afole aigiye, huno hu'niya vekamo Kalaisigamo mai'nane, huno ha pai'niye. ³⁰ Huno ha pai'nigeno Yesu'a, ina la'namofi hutapa mago vekae'mo alagi ha opaiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a, falite'na halate he tiguve, huno hu'niya gemae
(Mt 16:21-28; Lu 9:22-27)

³¹ Ani afina'mo Yesu'a aepa faino alino apaya ne'maleno'ae'mo, Vemo mafa'nemo'a muki alu kana ya alu kana ya'mo ne'alisige'apae'mo vayatama vayanagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'a apakame'yamo amisage'apae'mo kamiti amagisageno faliteno lole'e mago'e afina'mo utesigeno halate ago he tigiye, huno hapa pai'niye. ³² Yesu'a ani gemo huno afole aino hapa pai'nigeno Pita'a amasage huno avalelinuno ge hauno'ae'mo, ani hana agufa hosu kate'mo visanafe'mo kagesamo o'afiyo, huno ha pai'nigeno ³³ aino afe leno ge'amo ne'afiya vaya'aina aulu hapaeno apake'nenno Pitafe'mo ge hauno'ae'mo, Sataniyo, huno, ataleka nakamelegamo uvo. Goti'a agesa afi'niya kavafe'mo kagesamo o'afi'napa ma mopafi vaya'mogimo apakesamo ne'afiya agufa kavafe'mo kagesamo afi'nane, huno ha pai'niye. ³⁴ Agaemo muki vaya'e ge'amo ne'afiya vaya'efe'mo ge hu'nige'a e'nageno hapa paino'ae'mo, ina lagimo nakame hisayafe'mo hu'nisafi apakai'apimo hapau'niya kavafe'mo ha'ao, hute'a atale'a malipu yosa'apimo ali'a kofili'a nakame hiyo. ³⁵ Ina lagimo ma mopafi'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya kavate'mo yagai'a ate'a mai'nisafi falisageno'ae'mo alagepa hu'a ne'maiya kava'apimo alagi hano hugiye. Ina lagimo nagaetefenagi alagepa faigoko ge'nilefenagi hu'a alagepa hu'a ne'maiya kava'apimo atale'nisayana alagepa hu'a maisaya ya'apimo aligae. ³⁶ Mago vekamo'a muki ma mopafi hane'niya ya'amo alino hano hu'niya'monanafa auneme'amo lageso hisiyana akamelegati mago'e ya'mo ali'nifiye. Ha'ao, o'ali'nifa hogote ya'mo ago atale'niye.

³⁷ Auneme'amo lageso hisiyana na agufa miyateti'mo halate miya faino aligiye. ³⁸ Hemeni afina'mo mai'naya vaya'mogi anau'apimo'mo atale'a kumai he'a ne'vaya a'negana hu'a mai'nae. Ani vayapati'mo ina lagimo nagae'le ge'nile'efe'mo apavagage nehifigeno Vemo mafa'nemo'a Afo'amotegati'mo ha le konali ya'amo aliteno apaote enisole vaya'a'e'mo eminesiya afina'mo apakaefe'mo avagage hugiye, huno hapa pai'niye.

9

¹ Huno hapa paiteno'ae'mo, Alagi lama gemo lapa nepauve, huno, hemenimo mai'naya vayapati'mo mago vaya'amo ofali'a afa'a mai'ne'a Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo himamu'aleti'mo alino afole aino atesige'a agegae, huno hapa pai'niye.

*Kalaisi'a aeto agufa agufamo alino hamale'niya gemae
(Mt 17:1-13; Lu 9:28-36)*

²⁻³ Sigisi'a afina'mo utegeni Yesu'a Pita'agi Yemisi'agi Yoni'agi huno apavalelinuno yatala avefi'mo apakai'apige'mo hai'nae. Hai'a mai'ne'apae'mo agayana Yesu'a aeto agufa agufamo ali'nigeno apaulagale'mo kukeni'alegati'mo aeno lata late nehuno yaveyave'age'mo hu'niye. Mago ma mopafi vekamo'a kukeni'amo sese hisigeno'ae'mo ani agufa yaveyave osisiya agufa kava'mo hu'niye. ⁴ Apakaemo anakayana Ilaiya'e Mosese'e'mo afole aite'ana Yesu'e'mo ge huge afige hu'a mai'nae. ⁵ Pita'a, Tisao, huno, manile'mo maisunana kanale hu'niye. Lole'e mago'e hage no'mo kigune. Kagae no'mo kite Mosese no'mo kite Ilaiya no'mo kite huta kigune, huno ha pai'niye. ⁶ Lusi kava hu'a koli hu'a mai'naya'mofe'mo Pita'a na agufa gemo hugufi, huno agesamo o'afino fiku gemo hu'niye. ⁷ Hu'nigeno hiya'mo kino apati kae'nigeno ani hiyapati'mo mago gemo huno'ae'mo, ani vekae'mo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya mafa'ne'nimo mai'nigi ge'amo afiyo, huno hapa pai'niye. ⁸ Malage huno muki haopalegamo alino ha le'nige'a age'nayana lole vekala'mo o'anake'nafa Yesu'a agai'age'mo mai'nige'a age'nae. ⁹ Aveleti'mo atale'a u'a nelami'apae'mo Yesu'a, age'naya kavafe'mo ava gemo hutapa hapa opaitapa maima maima ne'vigeno'ao Vemo mafa'nemo kanolufati'mo he tisiya afinake'mo ava gemo hutapa hapa paiyo, huno hapa pai'niye. ¹⁰ Ani gemo afite'apae'mo mago vaya'aife'mo ava gemo hu'a hapa opai'a apakai'apige'mo kanolufati'mo he tisiya kavafeke'mo ge huge afige hu'a mai'nae. ¹¹ Apakaemo Yesufe'mo, Na kava hige'apae'mo ke'aepa gemo ali'a

apaya ne'malaya vaya'mogi hu'apae'mo, Ilaiya'a hogoteno afole aitesigeno'ae, hu'a hu'nae, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ¹² He, Ilaiya'a muki kava'mo alino api aino atesiyafe'mo hogoteno ago afole aigiya'monanafa na kava higeno'ae'mo, Vemo mafa'nemo'a muki alu kana ya alu kana ya'mo ali'nisige'apae'mo, ina agufa vekamo mai'niye, hu'a hute'a agi'ale'mo ali'a afepi ategae, huno avo'mo kae male'niye. ¹³ Lapa nepauva'monanafa Ilaiya'a ago afole ai'nige'apae'mo agaetegamo hapau'niya agufa kava'mo ago hu'a amagi'nae. Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a ani kavafe'mo hu'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a hosu aune vekamo aipafi'mo mai'niya mafa'nemo alino alagepa huno ate'niya gemae

(Mt 17:14-21; Lu 9:37-43)

¹⁴ Apakaemo ge'amo ne'afiya vaya'aitegamo e'a apakayana asole vaya'mogimo fai'a ku ai'a apake'a mai'nage'a ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e'mo ge vai'nae. ¹⁵ Ani asole vaya'mogimo Yesu'a e'nige'a agete'apae'mo hapau aite'a malage hu'a nagu nagu hu'a u'a ge amamae'nae. ¹⁶ Agaemo huno'ae'mo, na agufa kavafe'mo apakae'e'mo etapa ge huge afige hutapa mai'nae, huno apafi ge'nigeno'ae'mo ¹⁷ asole vayapati'mo magoke vekamo'a Yesu ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, Tisao, huno, hosu aune vekamo'a ve mafa'ne'nimo avayamo alino akani male'nige'nae'mo kagaetegamo avaleli'na ne'ove. ¹⁸ Hosu aune vekamo'a muki aupilagamo umenitata nehigeno'ae'mo atafauno alino mopafi yaga auno atale'nigeno avayafati'mo avenatu'na'mo'a hu'nigeno avepi'mo haniteno agufamo alino lokiya vaiteno ne'maiye. Nagaemo gekamo ne'afiya vaya'aife'mo, ani hosu aune vekamo alita hafaitapa ataleyo, hu'na hapa pai'nova'monanafa ali'a hafai'a o'atale'nae, huno ha pai'niye. ¹⁹ Ha pai'nigeno'ae'mo, ma mopafi'mo hemeni afina'mo mai'naya vayanagi lapakesa afitapa fatago nosaya vayanagi hu'na lapa pai'nae'mo, na magi afina'mo lapakae'e'mo maiguve. Na magi afina'mo lapakae'e'mo mai'ne'na kanamo alige alige hu'na maiguve. Nagaetegamo avalelitapa eyo, huno hapa pai'niye. ²⁰ Apakaemo agaetegamo ani mafa'nemo avaleli'a ne'ageno'ae'mo hosu aune vekamo'a Yesu'mo ageteno'ae'mo malage huno alino ago'ya faino atale'nigeno hafosamo'a apamagi'nige'apae'mo nehaya agufa kava huteno mopafi'mo asagauno aiteni heleve heleve nehigeno avayafati'mo avenatu'na'mo hu'niye. ²¹ Yesu'a ani mafa'nemo afo'amofe'mo, haiya afinateti'mo ani kava'mo

hu'niye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, aise mafa'nemo mai'niya afinateti'mo ani kava'mo aepa faino haume eno hemenimo nehaye. ²² Agaemo kamiti amagisiyafe'mo muki afina'ae afina'ae'mo amagino atafi'e anipi'e'mo ne'ate. Mago kava'mo lagaetegamo afa'a hisuekae'mo kahau huka lateteka laha mao, huno ha pai'nigeno'ae'mo ²³ Yesu'a, kagaemo kagesa afika fatago hisana'mo'mo kanalene. Agesa afino fatago hisiya vekamo'a muki kava'mo afa'a hugiye, huno ha pai'nigeno ²⁴ malage huno ani mafa'nemo afo'amo'mo aulagafati'mo aunumo emine'nigeno alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Ala kava nene, huno, Nagesa afi'na fatago hu'nova'monanafa nagesa afi'na fatago osu'novanagi afa'a naha mao, huno ha pai'niye. ²⁵ Yesu'a apakeyana asole vaya'mo apakaetegamo nagu nagu hu'a e'nageno apaketeno hosu aune nefe'mo, agesamo alika akanika ateteka avayamo ge osisiyafe'mo alika akanika ate'nana hosu aune vekamo aipafati'mo emikeka kaune heka uteka halate eka haika aipafi'mo alagi o'maiyo, huno lokiya gemo huno ha pai'niye. ²⁶ Huno ha pai'nigeno hosu aune vekamo'a kagegagage huteno ani mafa'nemo alino ago'ya faino atale'nigeno hafosamo'a apamagi'nige'apae'mo nehaya agufa kava huge huge huno mai'nigeno hosu aune vekamo ataleno u'niye. Ani mafa'nemo faligekana huno mai'nige'apae'mo asole vaya'mogi hu'apae'mo ago fali'niye, hu'a hu'naya'monanafa ²⁷ Yesu'a ha maeno ayate'mo alino he tino ate'niye. ²⁸ Yesu'a atalenuno haino nopi'mo mai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'ageke'mo mai'ne'apae'mo, na kava higetae'mo hosu aune vekamo afa'a alita hafaita o'atale'none, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ²⁹ ne'ya'mo mosi'netapa nunumu nehaya kavatetike'mo ani agufa hosu aune vekamo afa'a alita hafaitapa atalegae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a halate mago'e huno, falite'na he tiguve, huno hapa pai'niya gemae

(Mt 17:22-23; Lu 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Apakaemo ani koteti'mo atale'a Galeliya kotegamo u'a ae'a aga se'a u'nae. Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'age'mo alino apaya male'niya'mofe'mo mago vaya'mogi Yesu'a eno mai'niye, hu'a hute'a esayafe'mo ohau'niye. Alino apaya maleno'ae'mo, Vemo mafa'nemo avaleli'u'a vaya'ai apayapi'mo apamisage'a kamiti amagigae. Amagisageno faliteno'ae'mo lole'e mago'e afina'mo utesigeno halate he tigiye, huno hapa pai'niye. ³² Apakaemo alino apaya male'niya gemo aepa'amo alagepa hu'a afi'a aeto

osu'apae'mo loka hu'a afi gesayafe'mo hu'nayana koli hu'nae.

*Ina la'mo hogote vekamo mai'niye, huno hu'niya gemae
(Mt 18:1-5; Lu 9:46-48)*

³³ Apakaemo Kapeneyamu taonifi'mo u'a ava'yi hute'a nopi'mo hai'a mai'ne'apae'mo Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ina ge huno apafi ge'niye. Kategamo ne'etapae'mo na agufa yane gemo hutetapa ge vai'nae. ³⁴ Kategamo ne'e'apae'mo, lagaepati'mo ina la'mo hogote vekamo mai'niye, hu'a hute'a ge vai'naya gelefe'mo Yesu'a ge huno apafi ge'nige'apae'mo ge'ale'mo ae'a atagaina hu'a ha opai'nae. ³⁵ Yesu'a fai mai'nenno tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo, lapakaepati'mo mago vekamo'a hogote vekamo maigesuve, huno hu'nisiya vekamo'a hogote vekamo maisiyafe'mo henaga vekagana huno mai'nenno muki vaya'aite'mo kayokayo veka'apimo mai'nenno ali'ya'apimo alino maino, huno hapa pai'niye. ³⁶ Hapa paiteno vaya'ai apaulagale'mo mago aise mafa'nemo alino he tino ate'niye. Ate'nenno ani mafa'nemo anu ki'nenno hapa paino'ae'mo, ³⁷ Ina lagimo mani agufa mafa'nemo avale'a ali'a falu fala hu'a ne'atesafi ani kava hu'a navale'a ali'a falu fala hu'a ne'natae. Ali'a falu fala hu'a natesaya vaya'mogimo ani kava hu'a alino nate'nige'na emine'nova veka'e'mo avale'a ali'a falu fala hu'a nela'ata'ae, huno hapa pai'niye.

*Yesu'a, mago vekamo kametimo o'mai'nisiyana lao vekamo mai'niye, huno hu'niya gemae
(Lu 9:49-50)*

³⁸ Yoni'a agaefe'mo, Tisao, huno, age'nonana mago vekamo'a kagikaleti'mo hosu apaune vaya'aina alino hapa faino ne'apatalegeta age'none. Lagaepati vekamo o'mai'niya'mofe'mo ani agufa kava'mo osuka afa'a atalo, huta ha pai'none, huno ha pai'niye. ³⁹ Yesu'a, ha'ao, afa'a ato, hutapa osiyo. Mago vekamo'a nagi'nileti'mo no'agaya agufa aune kava'mo nehisiya'mo'mo nagi'nilefe'mo huno faipa huno o'nategaiye. ⁴⁰ Mago vekamo'a kame huno nolatesiya'mo'mo lao vekamo mai'niye. ⁴¹ Lama gemo lapa nepauve, huno, mago vekamo'mo lapaketenno'ae'mo, Kalaisi vaya'amo mai'nae, huno agesamo afiteno nagi'nilefe'mo kapufi ani'mo hefino lapamisiyana miya'amo aligiye, huno hapa pai'niye.

*Hosu kava'mo hisayafe'mo apayate ne'aliya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 18:6-9; Lu 17:1-2)*

42 Huno hapa paiteno'ae'mo, Mago vekamo'a ani agufa aise mafa'nemo'mo nagaefe'mo agesa afino fatago nehia mafa'nemo'a hosu kava'mo hisiyafe'mo ayate'mo ali'nisiyana lusi hanageke ya'mo aligiye. Aligiya'monanafa hogoteno ayate'mo o'ali'nisige'apae'mo atafau'a alopa yafate'mo nofi aete'a lugo'afi'mo aete'a avaleli u'a solovala anipi'mo yaga au'a atalesageno'ae'mo aise hanageke ya'mo aligiye. 43 Inagi lapaya'mo'a hosu kava'mo hisayafe'mo alino he tino nelapatesigetapae'mo hetapa hatagautapa ataleyo. Magoke lapaya'mo hane'nisiyana maige maige hutapa maisaya kotegamo haitapa faletapa maisayana kanale hugiye. Lole lapaya'mo hane'nisiyana alagi yu oseno lege lege huno ne'maiya ata kopi'mo lamitapa maisageno'ae'mo alagi hosugiye. 44 *Ata kopi'mo muki afina'mo hagifamogi apakufafi'mo ne'nayanageno atamo alagi yu osegaiye.* 45 Lapaiyamo'mo hosu kava'mo hisayafe'mo alino he tino nelapatesigetapae'mo hetapa hatagautapa ataleyo. Magoke lapaiyamo hane'nisiyana maige maige hutapa maisaya kotegamo haitapa faletapa maisayana kanale hugiya'monanafa lole lapaiyamo hane'nisiyana alagi yu oseno lege lege huno ne'maiya ata kopi'mo lamitapa maisageno'ae'mo alagi hosugiye. 46 *Ata kopi'mo muki afina'mo hagifamogimo apakufafi'mo ne'nayanageno atamo alagi yu osegaiye.* 47 Lapaulagamo'mo hosu kava'mo hisayafe'mo alino he tino nelapatesigetapae'mo alita katitapa ataleyo. Magoke lapaulagamo hane'nisiyana maige maige hutapa maisaya kotegamo haitapa faletapa maisayana kanale hugiya'monanafa lole lapaulagamo hane'nisiyana alagi yu oseno lege lege huno ne'maiya ata kopi'mo lamitapa maisageno'ae'mo alagi hosugiye. 48 *Ata kopi'mo muki afina'mo hagifamogimo apakufafi'mo ne'nayanageno atamo alagi yu osegaiye.* 49 Ne'yate'mo solemo nefalaya kava huno muki vaya'ai apakufale'mo ata apalegaiye. Ani kava'mo hu'a Gotina ne'amiya yate'mo solemo falegaiye. 50 Solemo kanale ya'mo hane'niya'monanafa haga nehia ya'amo hano hisige'apae'mo haiya kava hu'a halate haga nehia ya'amo ali'a hamale'a atesageno haga hugiye. Lapaipafi'mo solekana huno hane'nisigetapa magoke lapaipa lapakesamo alitetapa alagepa hutapa magokepi lokaetapa maiyo, huno hapa pai'niye.

10

Yesu'a a'ne'apimo hapa fai'a ne'apatalaya kavafe'mo

hu'niya gemae

(Mt 19:1-12; Lu 16:18)

¹ Yesu'a ani koteti'mo atalenuno Yutiya kotega Yoneni ani'mo lakaenuno mai'nige'apae'mo asole vaya'mo halate agaetega e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno nehiya agufa kava'mo huno alino apaya male'niye. ² Mago Falasi vaya'mogi amalageka hisafe'mo agaetegamo e'apae'mo, ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, a'nemo afa'a hapa fai'a atalegae huno hu'nifi osu'niye, hu'a afi ge'nae. ³ Yesu'a, Mosese'mo na agufa ke'aepa gemo alino lapami'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo, ⁴ Mosese'a huno'ae'mo, mago vekamo'mo a'amo hafaino atalegefe'mo huno'ae'mo mago avo'mo kaeno a'amo amitenno ha faino atalegaiye, huno hu'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ⁵ lapaipamo'mo lokiya vai'niya'mofe'mo Mosese'a ani kava'mo hiyo, huno lapa pai'niye. ⁶ Akeya'vilaga Goti'a muki ya'amo alo hu'niya afina'mo *ve kanomo alo huno ateteno a kanomo alo huno ate'niye*. ⁷ Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo ve kanomo'mo ita'afola'moganimo anataleno a'a'e'mo magokepi lokae'ana maiga'ae. ⁸ Lole kanola'moganimo magoke anakufamo ali'ana hamalega'ae. Lole kanola'mo o'maiga'afa magoke kanola'mo maiga'ae. ⁹ Goti'a alino lokaeno anate'niya kanolapati'mo mago vaya'mogimo ali'a apa he'a o'anatesaya kava'mo hane'niye, huno hapa pai'niye. ¹⁰ Nopi'mo haino mai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi ani kavafe'mo loka hu'a afi ge'nae. ¹¹ Afi ge'nageno'ae'mo, mago vekamo'mo a'amo hafaino ataleteno alu a kanomo ali'nisiya'mo'mo a'alegamo hosu kava'mo huteno kumai kava'mo hu'niye. ¹² Mago a kanomo'mo anau'amo'mo atalenuno alu vele'mo mai'nisiya'mo'mo kumai kava'mo hu'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a mafa'ne anaga'ai apakufale'mo aya'mo male'nenno, Goti'a lapa maeno, huno hu'niya gemae

(Mt 19:13-15; Lu 18:15-17)

¹³ Mago vaya'mogimo Yesu'a aise mafa'ne anaga'ai apakufale'mo aya'mo maleno apatesiyafe'mo apavaleli'a Yesutegamo ne'age'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi ge hapau'nae. ¹⁴ Yesu'a ani kava'mo ageteno'ae'mo hosu aipamo kali'nigeno ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, aise mafa'ne'aina apatafautapa o'apatege'a nagaetegamo afa'a o'meyo, hutapa osige'a nagaetegamo afa'a eyo. Ani agufa mafa'nemo Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo hane'niya ya'mo apakai'api ya'mo hane'niya'mofe'mae. ¹⁵ Lama gemo lapa nepauve, huno, ina lagimo aise mafa'nemogi

Gotitegati'mo ne'aliya agufa kava'mo hu'a o'ali'nisafi Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo afa'a hai'a ofalegae, huno hapa pai'niye. ¹⁶ Hapa paiteno mafa'nemo apavaleno alino asagauno apanu kiteno aya'mo maleno apateten'ae'mo, Goti'a lapa maeno, huno hapa pai'niye.

Fe'no'e vekamo ava gemae

(Mt 19:16-30; Lu 18:18-30)

¹⁷ Yesu'a ugefe'mo kate'mo ne'vigeno'ae'mo mago vekamo nagu nagu huno eno ale'ya faino mai'nen'ae'mo, Alagepa tisao, huno, maige maige hu'na maisuva ya'mo alisuvafe'mo na agufa kava'mo hisuve, huno afi ge'nigeno'ae'mo ¹⁸ Yesu'a, na kava higeke'ae'mo nagaefe'mo alagepa tisao huka hane. Gotike'mo magoke'age'mo alagepa vekamo mai'niye. ¹⁹ Ke'aepa gemo ago afi'nanana vaya'mo ohapao. Kumai kava'mo osuvo. Kumaya'mo o'aliyo. Aigofe gemo osuvo. Aigofe'mo huteka kumaya'mo o'aliyo. Itaka afokala'mogani anaiyafi'mo maiteka ge'animo afiyo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ²⁰ Tisao, huno, neya mafa'nemo mai'nova afinateti'mo ani muki hana ke'aepa ge'amo akame hume hume e'na hemeni'e'mo akame nehuve, huno ha pai'niye.

²¹ Yesu'a ageteno'ae'mo agaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo, magoke kavakamo'mo alagi kanale osu'niye. Muki ke'aepa ge'amo akame huteka uka haika hapaisanafe'mo uka muki kagemi yakamo alinikuka maketi huge'apao miya faitesageka alisana monimo alinikeka kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'aina apamigeno'ao alopa kagemi yakamo koku'napi'mo haneno. Apamiteka eka nakame huvo, huno ha pai'nigeno ²² afi'niya'monanafa alopa kagemi ya'amo hane'niya'mofe'mo hosu augosa kaliteno aipamo'mo kana hu'nigeno ataleno u'niye.

²³ Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aina aulu hapaeno apaketen'ae'mo, Alopa kagemi ya'apimo ali'nisaya vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo haisayafe'mo lusi kava huno lokiya vai'niye. ²⁴ Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo hapau aite'a atete hu'nae. Hapau ai'naya'monanafa Yesu'a, mafa'ne'nimogitapae, huno, kagemi ya'apie'mo, laha maegaiye, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo haisayafe'mo lusi kava huno lokiya vai'niye. ²⁵ Kamo afumo'a nekaya kapi'mo haino falesiyafe'mo lokiya vai'niya'monanafa mago kagemi ya'e vekamo'mo Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo haino falesiyafe'mo mago'e huno lokiya vai'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo ²⁶ lusi kava hu'a hapau aite'a apakai'apimo hu'apae'mo, ina lagimo maige maige

hu'a maisaya ya'mo aligae, hu'a hute'a ge huge afige hu'a mai'nae. ²⁷ Yesu'a aulu hapaeno apaketeno'ae'mo, vaya'mogimo ani kava'mo afa'a osugaya'monanafa Goti'a ani kava'mo afa'a hugiye, huno hapa pai'niye.

²⁸ Pita'a Yesufe'mo, Afiyo, huno, muki kagemi yatimo ago ataleta eta kakame huta uteta nehune, huno ha pai'nigeno'ae'mo ²⁹⁻³⁰ lama gemo lapa nepauve, huno, muki vaya'mogimo nagaetefenagi alagepa faigoko gelefenagi hu'a no'apimo atale'nisafi konaga'apimogimo apatale'nisafi apasa'apimogimo apatale'nisafi afo'apimogimo apatale'nisafi ita'apimogimo apatale'nisafi mafa'ne'apimo apatale'nisafi a'apimo apatale'nisafi a'mafa'ne'apimo apatale'nisafi hoya'apimo atale'nisafi hu'a atale'nisaya vaya'mogimo hemenimo vani hataleti agufa ya'mo alite'a no'api alige konaga'apimogi alige apasa'apimogi alige ita'apimogi alige mafa'ne'apimogi alige hoya'api alige hu'a aligae. Aligaya'monanafa mago vaya'mogi apakaetegamo hosu kava'mo hugaya'monanafa henaga'amo afole aisiya afina'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya ya'apimo alite'a maigae. ³¹ Maigaya'monanafa hemenimo asole vaya'mogi hogote vaya'mo ne'maiya vaya'mogimo henaga'amo henaga vaya'mo maisage'a henaga ne'maiya vaya'mogimo hogote vaya'mo maigae.

Yesu'a faliteno he tisiya kavafe'mo halate mago'e huno hapa pai'niya gemae

(Mt 20:17-19; Lu 18:31-34)

³² Apakaemo Yulusalemu taoni kate'mo ne'u'apae'mo Yesu'a uno hogotetege'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo akame hu'a ne'u'apae'mo apakesa ala'amo afite'a hapau aite'a koli hume hume u'nae. Yesu'a kesi kate'mo apavalelinuno halate mago'e huno agaetegamo afole aisiya kavafe'mo hapa paino'ae'mo, ³³ Hemenimo lagaemo Yulusalemu taonifi'mo ne'visunageno'ae'mo mago vekamo'a kutulu ya'mo aliteno Vemo mafa'nemo avaleno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e'mo apamisige'apae'mo agoti hu'a atete'a, afa'a faligiye, hu'a hutesage'a Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'ai apayapi'mo avale'a ategae. ³⁴ Apamisage'apae'mo hu'a faipa hu'a atege apavenatu'na he'a atege nofi kayoteti'mo amagige hute'a kamiti amagigae. Lole'e mago'e afina'mo utesigeno halate he tigiye, huno hapa pai'niye.

Yemisi'e Yoni'e'mo ala netala'mo maigu'ae, hu'ana hu'na'a gemae

(Mt 20:20-28)

35 Yemisi'e Yoni'e'mo Sepeti mafa'nela'moganimmo Yesutegamo e'anae'mo, Tisao, hu'ana, kafi gesu'a kava'mo huka la'atesanafeke'mo la'ahau'niye, hu'ana ge hu'ana afi ge'na'ageno'ae'mo, 36 na agufa kava'mo hu'na lanatesuve, huno anafi ge'nige'anae'mo, 37 ha le konali yakamo aliteka fai mai'nekae'mo yagaika apatesana afina'mo la'agaepati'mo mago vekae'mo, eka lamaga nahaopale'mo fai maiyo, huka ha paiteka mago vekae'mo, eka hoga nahaopale'mo fai maiyo, huka la'aha paiyo, hu'ana ha pai'na'ae. 38 Yesu'a, na agufa kavafe'mo afi neko'afi hutana o'afi'na'ae. Nesuva kapufati'mo afa'a nesa'afi hosu yateti'mo ali'a fale'a natesaya ya'mo afa'a aliga'afiye, huno anafi ge'nige'anae'mo, 39 he, afa'a neteta'a aligu'ae, hu'ana ha pai'na'ageno'ae'mo he, huno, nesuva kapufati'mo netetana hosu yateti'mo ali'a fale'a natesaya ya'mo afa'a aliga'ae. 40 Aliga'a'monanafa lamaga nahaopale'mo fai maige hoga nahaopale'mo fai maige hutana fai mai'ao hu'na hisuva gemo nagai'ni ya'mo ohane'niye. Gotike'mo ago alo huno anate'niya vekalake'mo alino anamigiye, huno hana pai'niye.

41 Naya lola'ya vava'mo ge'amo ne'afiya vava'mogi ani gemo afite'apae'mo Yemisi'e Yoni'efe'mo apaipa le'a anate'nae. 42 Yesu'a ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo, Yu nofi vayapati o'mai'naya vava'aite'mo yagai'a ne'apateya vava'mogi ali'a afepi apatete'a yagai'a ne'apatae. Ani kava'mo hu'a ala apaki vava'mogi ina kava hiyo ma kava hiyo, hu'a nehae. 43 Nehaya'monanafa lapakaemo ani kava'mo osisaya kava'mo hane'niye. Lapakaepati'mo mago vekamo'a, ala nagi vekamo maigesuve, huno hu'nisiyana kayokayo vekatapimo maino. 44 Lapakaepati'mo mago vekamo'a, hogote vekamo maigesuve, huno hu'nisiyana kalavusi ali'ya'mo aliteno kayokayo vekatapimo maino. 45 Ani kavatefe'mo Vemo mafa'nemo agaete'mo kayokayo hu'a atesaya agufa vekamo maisiyafe'mo emi'no'me'nifa kayokayo veka'apimo mai'nenno agufa'aleti'mo miya faino hatu maeno apatesiyafe'mo emine'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a mago aulagamo ali hu'niya vekamo alino ayakeno ate'niya gema

(Mt 20:29-34; Lu 18:35-43)

46 Apakaemo Yeliko taonifi'mo u'a ava'yi hu'nae. Yesu ge'amo ne'afiya vava'e asole vava'e'mo Yeliko taonimo atale'a akame hu'a u'nageno Matimeyasi'a Timiyasi mafa'nemo aulaga ali hu'niya vekamo'a ka agi'nale'mo fai mai'nenno monie'mo aukaya huno mai'niye. 47-48 Mago vava'mogi hu'apae'mo, Yesu'a Nasalasa vekamo ne'e, hu'a

hu'naya gemo afitenoa'e'mo aepa faino ge huno'ae'mo, Yesuo, huno, Nevini aginagomo kahau huka nato, huno ha pai'nige'apae'mo asole vaya'mogi hu'apae'mo, ge osuka afa'a maiyo, hu'a ge hau'naya'monanafa mago'e mago'e huno ge huno'ae'mo, Nevini aginagomo, huno, kahau huka nato, huno ge huge huge huno mai'niye. ⁴⁹ Yesu'a eno he tino mai'nenoa'e'mo, ani vekae'mo ge higeno'ao nagaetegamo eno, huno hapa pai'nige'a aulagamo ali hu'niya vekae'mo, kaipamo lokiya vaika kato. Kagaefe'mo ge nehigi he tiyo, hu'a ha pai'nageno ⁵⁰ alonoku'mo alino asagino ataleteno malage huno aeno hailo huno he tino Yesutegamo e'niye. ⁵¹ Yesu'a, na kava hu'na katesuve, huno afi ge'nigeno aulagamo ali hu'niya vekamo'a, Tisao, huno, naulagamo alika ayakeka nato, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁵² kagesa afika fatago hu'nana kavakamo'a alino alagepa huno kate'nigi afa'a uvo, huno ha pai'nigeno malage huno aulagamo ageno ayaketeno kate'mo akame huno u'niye.

11

Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo kini vekagana huno hai'niya gema

(Mt 21:1-11,18-19; Lu 19:28-40; Yo 12:12-19)

¹ Apakaemo Yulusalemu taoni haopale'mo Metapesi taoni'e Metani taoni'e'mo Alifi'aepa avele'mo hane'niya taonifi'mo u'a ava'yi hute'apae'mo agaemo lole vekala'mo ge'amo ne'afi'a vekala'mo alino anate'niye. ² Alino anateteno hana paino'ae'mo, nage naulagale'mo hane'niya taonifi'mo utana hai'ao. Uta haitana ava'yi hutetanae'mo agesa'ana mago aikeli noki afumo nofi ae'a ate'nisaya noki afule'mo mago vaya'mo fai'a o'mai'naya noki afumo mai'nisigetana agega'ae. Agetetanae'mo hatu maetana avalelitana e'ao. ³ Mago vaya'mogi, na kava hisa'afe'mo hatu ne'ma'ae, hu'a lanafi gesagetanae'mo, Ala kava ne'mo'a ali'ya'amo hane'nigeta'aene, hutana hisa'ageno'ae'mo malage huno alino atesigeno manile'mo egaiye, huno hana pai'niye. ⁴ Anakaemo u'ana aga'ana ani aikeli noki afumo no kipate'mo nofi ae'a ate'nageno kate'mo mai'nige'ana agete'ana hatu mae'na'ae. ⁵ Hatu ne'ma'age'apae'mo mago anile'mo he ti'a mai'naya vaya'mogi, na kava hisa'afe'mo hatu ne'ma'ae, hu'a anafi ge'na'age'anae'mo ⁶ Yesu'a hana pai'niya gemo hapa pai'na'age'a anatale'na'age'ana avaleli'ana u'na'ae. ⁷ Yesutegamo avaleli e'anae'mo yatala kukena'animo alapa'age kukenamo asagi'ana agotofule'mo male'na'ageno Yesu'a haino fai mai'niye. ⁸ Asole vaya'mogimo ani kava

hu'a yatala kukena'apimo alapa'age kukenamo asagi'a kapi'mo yakaige mago vaya'amogi u'a yahaofilaga yosa akopamo he'a yage'a kapi'mo yakaige hu'a maleme maleme u'nae. ⁹ U'a hogote'naya vaya'mogi'e henaga akame hu'a e'naya vaya'mogi'e'mo alopa gefati'mo ge hu'apae'mo, amuse higetao.

Ala kava ne'mo agi'alefe'mo ne'eyanagi ha maeno, hu'a hute'a,

¹⁰ Laginago netimo Nevini'a kini vekamo mai'nenno yagaino ne'apateya kava huno Ala kava ne'mo agi'aleti'mo yagaino apatesiya vekamo Goti'a ha maeno. Gotifeke'mo amuse higetao, hu'a hute'a hume hume u'nae.

¹¹ Agaemo noki afule'mo maiteno Yulusalemu taonifi'mo haino ava'yi huteno Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino muki yakofe'mo aulu haeno ageno mai'niye. Mai'niya'monanafa ago hani hugefe'mo hu'nige'apae'mo agae'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Metani taonifi'mo ai'a atagine'a e'nae.

Yesu'a fiki yosae'mo ge hu'nigeno falu te'niya gemae

¹²⁻¹³ Ega'amo Metani taonifati'mo ne'e'apae'mo Yesu'a aga te'nigeno ageyana muga afagi'ale'mo fiki yosamo hane'nigeno ageyana asole haitamo male'nigeno ageteno alagamo ae'negaiye, huno huteno u'niye. Uno ageyana haita'age hane'nigeno age'niye. Fiki yosamo'mo alaga ne'aeya afina'mo ohane'niya'mofe'mo alagamo o'ae'niye. ¹⁴ Yesu'a huno'ae'mo, halate alagamo o'aesanage'a vaya'mogi e'a lagi'a o'negae, huno hu'nige'a ge'amo ne'afiya vaya'mogi afi'nae.

Yesu'a alopa mono nopati'mo alino hapa faino apatale'niya gemae

(Mt 21:12-17; Lu 19:45-48; Yo 2:13-22)

¹⁵ Apakaemo Yulusalemu taonifi'mo u'a ava'yi hute'a Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino ageyana ani mono nopi'mo maketi ne'malaya vaya'mo mai'nageno apaketeno alino hapa faino apatale'niye. Agaemo alu vaya'ai monimo alite'a Yu vaya'ai monimo ne'apamiya vaya'ai hi'yalamu'apimo alino ago'ya faino atalege namamo miya nefaiya vaya'ai sia'apimo alino ago'ya faino atalege hu'niye. ¹⁶ Agaemo, mono no kate'mo kagemi yatapimo ali'nitutetapa osiyo, huno hapa paiteno ka akanino apate'niye. ¹⁷ Alino apaya maleno'ae'mo, *vaya'mogimo no'nie'mo hu'apae'mo, nunumu nehaya none, hu'a hugae*, huno avo'mo kae o'male'nifiye. Lapakaemo *kumaya*

vaya'mo e'a fala ki'a ne'maiya nokana hutapa alita hamale-tapa ate'nae, huno hapa pai'niye.

¹⁸ Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo ani kavafe'mo ava gemo afite'apae'mo am-agisaya kafe'mo kahauya hu'a mai'nae. Muki vaya'mogimo ge'amo afite'apae'mo hapau ai'naya'mofe'mo agaefe'mo koli hu'nae. ¹⁹ Hani hugefe'mo hu'nigeno'ae'mo taonifi'mo ataleno u'niye.

Falu te'niya yosamo ava gemae

(Mt 21:20-22)

²⁰ Kotilamiyapi'mo kate'mo ne'u'apae'mo ageyana fiki yosamo'mo muki haita'agi akopa'agi hafu'ya'agi huno alagi falu te'nige'a age'nae. ²¹ Pita'a Yesu'mo hu'niya kavafe'mo agesamo afino ho hu'niye. Huteno'ae'mo, Tisao, huno, ago. Ge hau'nana fiki yosamo ago falu te'niye, huno ha pai'nigeno ²² Yesu'a, Gotife'mo lapakesa afitapa fatago hiyo. ²³ Lama gemo lapa nepauve, huno, mago vekamo'a lole agesamo o'afi'nenno, hisuva gemo alagi afole aigiye, huno agesa afino fatago hu'nenno'ae'mo mani avee'mo, nokamo atalekuka solovala anipi'mo asagauka aiyo, huno hu'nisiya'mo'mo huvo huno hisiya kava'mo afa'a hugiye. ²⁴ Ani kava'mo hane'niya'mofe'mo lapa nepauve, huno, lapakaemo na agufa ya'mo aliguve, hutapa nunumu hutapa afi nekesafi lapakesa afitapa fatago hu'netapa hiyo afa'a ali-gayanagi. ²⁵ Nunumu hugefe'mo he titapa mai'netapae'mo hosu lapaipamo kalitapa ate'nisaya vekamo hosu kava'amo alitapa atalegeno'ao koku'napi Afotapimo'a ani kava huno hosu kavatapimo alino ataleno. ²⁶ Hosu kava'amo alitapa o'atalesayana koku'napi Afotapimo'a ani kava huno hosu kavatapimo afa'a alino o'atalegaiye, huno hapa pai'niye.

Yesufe'mo, ina la'mo ani agufa ali'ya'mo aliyo, huno kaha pai'niye, hu'a afi ge'naya gemae

(Mt 21:23-27; Lu 20:1-8)

²⁷ Apakaemo halate Yulusalemu taonifi'mo e'apae'mo agaemo alopa mono no kumate'mo umenitata nehige'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi vayatama vayanagi hu'a agaetegamo e'nae. ²⁸ E'a ha pai'apae'mo, haiya agufa alagena ya'mo yagaika ne'apatana alagena ya'mo ali'nekae'mo ani agufa kava'mo nehane. Ina la'mo ani agufa kava'mo huvo, huno kaha pai'niye, hu'a afi ge'nae. ²⁹ Afi ge'nageno'ae'mo Yesu'a, nagae'e'mo mago gemo

loka hu'na lapafi gegauve. Ge'nile'mo aetapa atagaina hutapa naha paisage'nae'mo haiya agufa alagena ya'mo yagai'na ne'apatova alagena ya'mo ali'nofi, hu'na lapa paiguve. ³⁰ Goti'a Yoni'mo ani'mo faleno apatesiyafe'mo lekana paino ate'nifi vaya'mogimo lekana pai'a ate'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo ³¹ apakai'apimo ge huge afige hu'apae'mo, Lagaemo hutae'mo Goti'a lekana paino ate'niye, huta hisunana agaemo huno'ae'mo, na kava higetapae'mo Yoni ge'ae'mo lama gemo nehiye, hutapa osu'nae, huno lafi gegaiye. ³² Hugiya'mofe'mo lagaemo hutae'mo, vaya'mogi lekana pai'a ate'nae, huta hisunana ani gemo'e'mo hosugiye. Apakaemo muki vaya'aife'mo koli hu'naya'mofe'mo ani gemo osu'nae. Muki vaya'mogimo Yonife'mo alagepa vekamo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo mai'niye, hu'a apakesamo afi'nae. ³³ Afi'naya'mofe'mo Yesufe'mo, o'afi'none, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ani kava'mo hu'na haiya agufa alagena ya'mo yagai'na ne'apatova alagena ya'mo ali'ne'na ani kava'mo nehufi, hu'na lapa opaiguve, huno hapa pai'niye.

12

*Nofi hoyae'mo aeno kalafefa gemo huno hu'niya gemae
(Mt 21:33-46; Lu 20:9-19)*

¹ Yesu'a aepa faino aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, mago vekamo'a nofi hoyamo vai maleteno kegilya huno ku ai maleteno nofi alagamo ae'a lata paisageno ani'amo lamisiya kelimo kafi maleteno yatala no'mo ani hoyale'mo yagai'a maisaya vaya'ai no'mo ki male'niye. Agaemo mago vaya'mogi yagai'a ate'nisageno nofi alagamo afu lesige'apae'mo apakaemo ani nofi alagamo lagisayafe'mo apavaleno apateteno afagi kotegamo u'niye. ² Nofi alagamo ago afu le'nigeno'ae'mo agaemo mago nofi alagamo alisiyafe'mo ali'ya'ale'mo mai'niya vekamo alino ate'nigeno hoyale'mo yagai'a ate'naya vaya'aitegamo u'niye. ³ U'nige'a hoyale'mo yagai'a ate'naya vaya'mogimo atafau'a amagite'apae'mo, okamigunanagi afa'a ataleka uvo, hu'a ha pai'nageno ataleno u'niye. ⁴ Hoya aepa vekamo'a halate mago alu vekamo aliya'ale'mo mai'niya vekamo alino ategenno ne'vige'apae'mo yafa kayoteti'mo ali'a anu'mo ai'a apalo ati'a amagite'a ali'a hosu hu'a ate'nae. ⁵ Agaemo mago alu vekamo ali'ya'ale'mo mai'niya vekamo alino ategenno uno ava'yi nehige'apae'mo kamiti amagi'nae. Ani kava huno mago'e vaya'mo alino

apate'nige'a u'nage'apae'mo mago vaya'amo aise'amo apamagige mago vaya'amo kamiti apamagige hu'a apamagi'nae. ⁶ Magoke mafa'ne'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'niya mafa'ne'age'mo mai'nigeno henaga'amo, mani mafa'ne'nimo ge'amo afa'a afigae, huno huteno alino ate'nigeno u'niye. ⁷ U'nige'apae'mo hoya'ale'mo yagai'a ate'naya vaya'mogimo agete'apae'mo, hoya aepa vekamo mafa'ne'amo'mo muki afo'amo ya'mo aligiye. Amagigetao agaemo alisiya hoyamo lagaemo aligunanagi, hu'a hute'a ⁸ atafau'a kamiti amagite'a kefa'amo alini'u'a kegi'ya malaga yaga au'a atale'nae. ⁹ Inagi hoya aepa vekamo'a na agufa kava hugiye. Eno hoya'ale'mo yagai'a ate'naya vaya'aina kamiti apamagiteno alu vaya'mogi hoya'ale'mo yagai'a atesayafe'mo apavaleño apategaiye. ¹⁰ Lapakaemo mago gemo Goti'a avo'mo kae male'niya gemo lekana opai'nafiye. Ani gemo'a huno'ae'mo,

Yafateti'mo no'mo nekiya vaya'mogimo mago yafafe'mo hu'apae'mo, afa yafane, hu'a hu'naya yafa'mo'a mago hogote yafa'mo afole ai'niye. ¹¹ Ala kava ne'mo'a ani kava'mo alino afole aino ate'nigeta ageta lahou aitetae'mo, vae, huta, alagepa kava'mo nehiye, huta nehune,

huno hu'niye, huno Yesu'a hapa pai'niye. ¹² Hapa pai'nige'a afite'apae'mo, ani aeno kalafefa gemo lagaefeke'mo hu'niye, hu'a hute'a atafau'a kalavusi hu'a atesayafe'mo hu'naya'monanafa muki vaya'aife'mo koli hu'naya'mofe'mo atale'a u'nae.

Takesi hisaya kavafe'mo ge hu'a afi ge'naya gemae
(Mt 22:15-22; Lu 20:20-26)

¹³ Apakaemo atale'a ute'a Falasi vaya'e Heloti'a akame nehaya vaya'efe'mo hapa pai'apae'mo, ane'ai hanagi male'nageno malage huno ne'atafaiya kava hutapa yagai'netapa ge'aleti'mo atafaiyo, hu'a hapa paite'a ali'a apate'nage'a agaetegamo u'nae. ¹⁴ E'apae'mo, Tisao, hu'a, ago kage'nonana lama gemo nehana vekamo mai'neka muki vaya'aife'mo koli osuka muki vaya'aitegamo magoke aiyaya kava'mo nehane. Goti ge'amo akame hisaya kavatefe'mo lama gekeleti'mo alika apaya ne'malane. Lagaemo takesi monimo Sisa'a yagaino ne'apateya gamani vekamo amisunafe'mo ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, amiyo, huno hu'nifi osu'niye. ¹⁵ Takesi monimo apamisupi o'apamisune hu'a afi ge'nageno'ae'mo Yesu'a apakesamo afite'a apaipafati'mo ge osu'nafa ae'a ati kae'a hu'naya ge'apimo apaketeno'ae'mo, na kava higetapae'mo namalageka hutapa nafi nekae. Alaga monimo alinitetapa

nave liyo, huno hapa pai'niye. ¹⁶ Apakaemo alini e'a ami'nageno'ae'mo, mani alaga monile'mo ina la augosa'e agi'e'mo avo'mo kae male'naya monimo hane'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo, Sisa augosa'e agi'e'mo hane'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ¹⁷ Sisa ya'amo Sisana amitetapa Goti ya'amo Gotina amiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo hapau ai'nae.

Fali'naya vaya'mo he tisaya kavafe'mo loka hu'a afi ge'naya gemae

(Mt 22:23-33; Lu 20:27-40)

¹⁸ Satiyusi mono vaya'mogimo fali'naya vaya'aife'mo he otigae, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'mo agaetegamo e'nae. Apakaemo loka hu'a ate'apae'mo, ¹⁹ Tisao, hu'a, Mosese'a avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, mago vekamo'mo a'mo aliteno mafa'nemo alino o'ateno falite-sigeno'ae'mo konaga'amo'mo kogu'amo aliteno fali'niya vekamo aimu'yale'mo mafa'nemo alino apateno, huno hu'niye. ²⁰ Mago afina'mo seveni'a konagamo mai'nae. Nepu'apimo'mo mafa'nemo alino o'ateno ataleno falitegeno ²¹ agana'amo'mo kogu a'mo ali'niye. Napa tu konaga'amo'mo ani kava huno falitegeno napa tali konaga'amo'mo ani kava huno falitege'a ²² ani kava'mo hu'a alite'a falite falite hu'a seveni'a konagamo ago fali'a hano hu'nae. Falitageno'ae'mo a kanomo henaga'amo fali'niye. ²³ Fali'a u'nayategati'mo he tisageno'ae'mo haiya vekale'mo ani a kanomo maigiye. Seveni'a konagamogimo ali'naya'mofe'mae, hu'a afi ge'nae. ²⁴ Afi ge'nageno'ae'mo, lapakaemo Goti mukufi gemo o'afige Goti'a ayamufa'age vekamo mai'niye hutapa o'afige hu'naya'mofe'mo ika ika lapakesamo ne'afiye. ²⁵ Fali'a u'nayategati'mo he ti'apae'mo a'mo o'alige vele o'maige hugaya'monanafa koku'napi enisole vayakana hu'a maigae. ²⁶ Fali'a u'nayategati'mo he tisaya kavafe'mo Mosese'a mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo aise yosafati'mo ata nelegeno Goti'a Mosese'fe'mo ha pai'niya gemo lekana paitapa o'afi'nafiye. Goti'a huno'ae'mo, *Emalehamu Goti'amo'na maige Aisiki Goti'amo'namo maige Yekopu Goti'amo'namo maige hu'na Goti'apimo'namo mai'nove, huno hu'niye.* ²⁷ Agaemo alagi fali'naya vaya'ai Goti'apimo'a o'mai'nifa afa'a ne'maiya vaya'ai Goti'apimo'a mai'niye. Alagi ika ika lapakesamo afi'netapae'mo ani gemo nehae, huno hapa pai'niye.

Hogote ke'aepa ge'ae'mo hu'niya gemae

(Mt 22:34-40; Lu 10:25-28)

28 Mago vekamo ke'aepa gemo afiteno alino apaya ne'maleya vekamo'a eno ge huge afige hu'a mai'naya gemo afi'niyana Yesu'a ge'apile'mo alagepa huno aeno atagaina huno hapa pai'niye, huno agesa afiteno'ae'mo, ke'aepa gefati'mo hogote ke'aepa gemo haiya gemo hane'niye, huno afi ge'niye. 29 Afi ge'nigeno'ae'mo, hogote ke'aepa gemo hane'niyana,

Isaleli vaya'mogitapamo afiyo, huno, Ala kava ne'mo Gotitimo'a mai'niye. Ala kava ne'mo magoke vekamo mai'niye. 30 Lapakaemo Ala kava ne'mo Gotitapimofe'mo muki lapaipafatinagi muki lapaune lapamepatinagi muki lapakesamo ne'afiya yatapifatinagi muki lapayamufafatinagi huno lapaino.

Ani gemo hogote ke'aepa gemo hane'niye, huno huteno, 31 Lole ke'aepa gela'mo'a huno'ae'mo,

lapakaitapie'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kava huno lapaopale'mo ne'maiya vaya'aife'mo lapaino, huno hu'niye. Huno huteno, mani lole ke'aepa gela'mo'a muki ke'aepa ge'amo ago aeno aga se'niye, huno ha pai'niye. 32 Ha pai'nigeno'ae'mo ke'aepa gemo avo'mo kaeno alino apaya ne'maleya vekamo'a huno'ae'mo, Tisao, huno, alagepa gemo hane. Goti'a magoke vekamo mai'niya'mofe'mo alu goti'a o'mai'nifa agai'ageke'mo mai'niye, huka hana gemo lama gemo hane. 33 Agaefe'mo muki laipafatinagi muki lagesamo ne'afuna yatifatinagi muki laune lamepatinagi muki layamufafatinagi huno lahou'nisigeta lagaitie'mo lahou layamopafi'mo nelahaiya kava huta lahaopale'mo ne'maiya vaya'aife'mo lahaiya kava'mo'a afumo amagita atafi'mo kaeta Goti'mo ofalinimo amige alu ofalinimo amige hisuna kava'mo ago aeno aga se'niye, huno hu'niye. 34 Yesu'a ani hu'niya gemo afiteno'ae'mo alagepa huno afi'niye, huno agesamo afiteno'ae'mo, kagaemo Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo uka haika falesanafe'mo eka hogo hu'nane, huno ha pai'niye. Yesu'a ani gemo huno ha pai'nige'apae'mo koli hute'a mago'e gemo hu'a loka hu'a afi oke'nae.

Kalaisi nefe'mo ge huno apafi ge'niya gemae
(Mt 22:41-46; Lu 20:41-44)

35 Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino alino apaya ne'maleno'ae'mo, na kava hige'apae'mo ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi hu'apae'mo, Kalaisi ne'mo Nevini akamelegati aginago'amo mai'niye, hu'a nehae. 36 Aote Auneme'amo'mo Nevini'mo mago gemo alino ami'nigeno huno'ae'mo,

Ala kava ne'mo Ala kava ne'nie'mo huno'ae'mo, lamaga nahaopale'mo faika maima maima ne'uge'nao kamekamo apamagisuge'a kaiya afe'alumelaga maigayanagi,

huno hu'niye. ³⁷ Nevini'a Kalaisi nefe'mo Ala kava ne'nie, huno hu'niya'mofe'mo haiya kava huno Kalaisi ne'mo'a Nevini akamelegati aginago'amo mai'niye, huno apafi ge'niye. Muki asole vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo amuse hu'nae. ³⁸ Alino apaya maleteno'ae'mo, ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya vaya'aife'mo ehetafiye. Apakaemo hapau'nige'a yatala kukenamo ali'a vai'a alite'a umenitata nehae. Maketi kumategamo mai'naya vaya'mogimo ge apamamaete'a amuse hu'a ne'apataya kavafe'mo nehapaiye. ³⁹ Hapau'nige'a alu mono nopi'e alu mono nopi'e'mo hai'a anaga maige yagita nehayategamo ala apaki vaya'mo ne'maiya siate'mo hai'a maige nehae. ⁴⁰ Apakaemo kogu a'ne'ai kagemi ya'apimo kumaya'mo alite'apae'mo ae'a ati kaesayafe'mo yatala nunumu nehae, huno hapa pai'niye.

Kogu a kanomo'a ofalini monimo male'niya gemae
(Lu 21:1-4)

⁴¹ Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino ofalini monimo ne'malaya kesimo haopale'mo fai mai'nige'apae'mo asole vaya'mogimo ofalini monimo male'nageno apake'niye. ⁴² Mago kogu a kanomo kagemi ya'amo ohane'niya kogu a kanomo'a eno lole asagalifa monila'mo male'nigeno age'niye. ⁴³ Agaemo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo, lama gemo lapa nepauve, huno, mani kogu a kanomo kagemi ya'amo ohane'niya kogu a kanomo'a male'niya monimo'mo muki vaya'amogimo male'naya monimo ago aeno aga se'niye. ⁴⁴ Muki vaya'amogimo alopa moni'apimo male'naya yapati'mo alini e'a male'naya'monanafa agaemo moni'amo o'male'niya yapati'mo ne'ya'amo miya faino nesiya monimo ataleno hano hu'niye, huno hapa pai'niye.

13

Yesu'a ma mopamo hano hisiya afinafe'mo ava gemo hu'niya gemae

(Mt 24:1-2; Lu 21:5-6)

¹ Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopati'mo nelamigeno'ae'mo mago vekamo ge'amo ne'afiya vekamo'a, Tisao, huno, ago kanale yafateti'mo alagepa noko'age'mo ki male'naya noko'mo hane'niye, huno ha paiteno amuse hu'niye. ² Yesu'a, alagepa noko'age'mo age'napiye. Magoke

yafate'mo akalo akalo huno ohanegaifa he'a halagape vaite'a muki yafa'amo ali'a ai'a atagu fae'a aote aote hu'a atalegae, huno ha pai'niye. ³ Agaemo Alifi'aepa avefi'mo haino fai mai'nigeno'ae'mo Yu vaya'ai alopa mono no'mo aulagale'mo hane'nige'apae'mo Pita'agi Yemisi'agi Yoni'agi E'nalu'agi hu'a apakai'apige'mo mai'ne'apae'mo, ⁴ hainu afina'mo afole aigiye. Afi'nisunageno afole aisi yafe'mo laha paiyo, hu'a afi ge'nae. ⁵ Yesu'a aepa faino hapa paino'ae'mo, humi olapatesayafe'mo ehetafiye, huno, alagepa hutapa yagaiyo. ⁶ Asole vaya'mogimo nagi'nimo aete'apae'mo, nagaemo Kalaisi'namo ne'ove, hu'a hute'a asole vaya'aina humi apategae. ⁷ Lapaopale'mo kame hisaya kavafe'mo ava gemo hisagetapa afige afagitega kame hisaya kavafe'mo ava gemo hisagetapa afige hutetapae'mo lapau aitetapa koli osiyo. Ani kava'mo afole aigiya'monanafa hano hisiya afina'mo henaga'age'mo afole aigiye. ⁸ Mago nofi vaya'mogi u'a alu nofi vaya'e'mo kame hugae. Mago gamani vaya'mogi u'a alu gamani vaya'e'mo kame hugae. Imima'mo aote aote huno alige kafu hu kava'mo afole aige hanageke kava'mo afole aige huno afole aigiya'monanafa apakafu nekiya kava'mo saufamogeno afole aigiye. ⁹ Mago vaya'mogimo lapatafau'a kanisole vaya'ai agotile'mo lapavaleli'a uge alu mono nopi alu mono nopi'mo lapamagige hute'a gamani vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aitega'e yagai'a ne'apataya kini vaya'ai apaulagale'e'mo nagi'nilefe'mo utapa he ti netapa lama gemo hugae. ¹⁰ Hogote'a muki alu nofi vaya alu nofi vaya'aife'mo nava gemo hu'a alagepa faigoko ge'nimo ae'a hakalo hu'a hapa pai'a hano hugae. ¹¹ Lapatafau'a agoti hu'a lapatesayafe'mo lapavaleli'u'a apamisagetapae'mo hogotetapa hutapae'mo, na agufa gemo hugupi, hutapa osutapa ani afina'mo Goti'a alino lapamisiya gemo hapa paiyo. Lapakaemo hapa opaigafa Aote Auneme'amo'a hapa paigiye. ¹² Mago vaya'mogi konaga'apimo apamagisage'a falisayafe'mo apavale'a apamige mafa'ne'apimo apavale'a apamige ita'api afo'apimogimo apavale'a apamige hugae. ¹³ Muki vaya'mogimo nagi'nilefe'mo apaini hu'a lapategaya'monanafa o'atale'a atafau'a alagi hu'a maima maima ne'visaya vaya'aina hano hisiya afina'mo apakufamo alino katino apateteno hapau vaigiye. ¹⁴ Lekana nepaiya vaya'mogitapamo mani gemo aepa'amo alagepa hutapa afiyo. Lapakaemo agegayana *lusi hosu ya'mo'a alino hano huno atesiya agufa ya'mo hane'nisigetapa* agegae. Neniyo'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a ani yafe'mo avo'mo kae

male'niye. Ani agufa hosu ya'mo ohane'nisiya nopi'mo hane'nisigetapa agetetapae'mo ataletapa lapaune heyo. Yutiya kotega mai'nisaya vaya'mogi avelegamo apaune hetale'a hai'a maiyo. ¹⁵ Inagi nokato'mule mai'nisaya vaya'mogimo kagemi ya'apimo alini'a visayafe'mo lami'a no'apifi'mo ohaiyo. ¹⁶ Hoya'apifilaga mai'nisaya vaya'mogi saketi'apimo ali'a vaisayafe'mo halate ai'a atagi ne'a o'meyo. ¹⁷ Vaehae, hu'na, ani afina'mo apaipagu'e mai'nisaya a'ne'e mafa'nemo nu ne'apamisaya a'ne'efe'mo nahau huve. ¹⁸ Yasi alisiya afina'mo lapaune osesayafe'mo nunumu hiyo. ¹⁹ Ani afina'mo afole aisiya hanageke ya'mo'a hogoteno afole ai'niya hanageke ya'mo Goti'a ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo afole aime aime e'niya hanageke yanagi muki afole aisiya hanageke yanagi huno ago aeno aga seno afole aigiye. ²⁰ Ala kava ne'mo'a ani agufa hanageke afina'mo alino hogo huno o'ate'niyesinana muki vaya'amo ago fali'naesina'monanafa lekana paino apate'niya vaya'aitefe'mo ani hanageke afina'mo ali'na hogo hu'na ategauve, huno agesamo afi'niye. ²¹ Mago vaya'mogi hu'apae'mo, Ageyo, hu'a, Kalaisi'a manile mai'niye, hu'a huge, ageyo, hu'a, mugalega mai'niye, hu'a huge hisagetapae'mo, lama gemo nehae, hutapa lapakesamo o'afiyo. ²² Mago vaya'mogi, Kalaisi'na mai'nove, hu'a huge Gotitegati gemo alini'ne'na ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo mai'nove, hu'a huge hute'a no'agaya apaune kava'mo hute'a ago lekana paino apate'niya vaya'aife'mo humi apatesayafe'mo ani kava'mo hugaya'monanafa afa'a humi o'apategae. ²³ Nagaemo muki afole aisiya kavafe'mo ago lapa pai'novanagi alagepa hutapa yagaiyo.

Vemo mafa'nemo henaga'amo eminesiya gemae

(Mt 24:29-31; Lu 21:25-28)

²⁴ Ani afina'mo lusi hanageke ya'mo afole aitesigeno'ae'mo yegemo olesigeno kaimo olegaiye. ²⁵ Muki kanefi'amo koku'napati'mo aino atafaino asagauno aigiye. Koku'napi hane'niya ya'amo'mo atete nehisiyeno'ae'mo alino aino atagu faeno atalegaiye. ²⁶ Ne'atalesige'apae'mo agesayana Vemo mafa'nemo'a ha le konali ya'amo aliteno himamu'a'e'mo hiyate'mo eminesige'a agegae. ²⁷ Agaemo enisole vaya'amo alino apatesige'a ma mopamo lole'e lole'e atupale'e koku'na atupale'e'mo u'e'a hu'a lekana paino apate'niya vaya'amo apavaleli e'a ali'a anupa hu'a apategae.

²⁸ Fiki yosae'mo ae'na kalafefa gemo huguvanagi afite-tapae'mo agetapa aeto hiyo. Fiki yosamo'a ausisi aeteno

anupa ne'malegetapae'mo saufa kafugamo lamigefe hiye, hutapa nehae. ²⁹ Ani kava'mo hutapa lapa pai'nova gemo afole aisigetapae'mo ani afina'mo alagi hogo hiye, hutapa hiyo. ³⁰ Lama gemo lapa nepauve, huno, hemeni afina'mo mai'naya vayapati'mo ofali'nisageno muki lapa nepauva kava'mo afole aigiye. ³¹ Koku'na'e ma mopa'e'mo hano hugiya'monanafa ge'nimo alagi hano osuno afa'a hanege hanege huno hanegaiye.

Hainu afina'mo afole aisifi huno hu'niya gemae
(Mt 24:36-44)

³² Na afinapi na kanalepi hu'a muki vaya'mogimo o'afi'nae. Koku'napi enisole vaya'mogi'e Mafa'ne'amo'e'mo o'afi'naya'monanafa Afo'amoke'mo afi'niye. ³³ Hainu afina'mofi hutapa o'afi'naya'mofe'mo ehetafiye, hu'na, alagepa hutapa yagaitapa mai'netapa nunumu hutapa maiyo. ³⁴ Ina kavakana huno hane'niyanagi afiyo. Mago no aepa vekamo ataleno afa'i kotega ugefe huno'ae'mo ali'ya'ale'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, ina ya'nile'e ma ya'nile'e'mo yagaitapa nateyo, huno hapa paiteno alino fako huno apaote apaote huno yagaino apate'niye. Agaemo kipa'ale'mo ne'yagaiya vekae'mo alagepa huka kava yagaika maiyo, huno ha pai'niye. ³⁵ Ani kava'mo hutapa alagepa hutapa yagaitapa maiyo. Lapakaemo no aepa vekamo hainu afina'mo egaifi une'mo esifi felugakuku'mo esifi kokole age ne'aiya agufa afina'mo esifi kotilamisiyapi'mo esifi hutapa o'afi'naya'mofe'mae. ³⁶ Alagepa hutapa kava yagaitapa maiyo, fiku yanageno malage huno eno lapakesiyana lapau kaletapa mai'nisageno lapakegaiye. ³⁷ Lapa nepauva agufa gege'mo hu'na muki vaya'aife'mo alagepa hutapa yagaitapa maiyo, hu'na hapa nepauve, huno hapa pai'niye.

14

¹ Lole afina'mo utesigeno'ae'mo Yu vaya'ai Pasova hopa afina'mo peleti mayamo aeno apafu noleya peleti mayamo ne'naya afina'mo afole aigefe hu'niye. Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo kesi kateti'mo u'a Yesu'mo atafau'a kamiti amagisaya kafe'mo kahauya hu'a mai'nae. ² Mai'ne'apae'mo, fiku yanage'a ne'atafausunage'apae'mo hopa afina'moge'a avavu ali'a lamagigayanagi o'atafaigetao, hu'a hu'nae.

Mago a kanomo'a Yesu agufale'mo uvelimo faleno ate'niya gemae

(Mt 26:6-13; Yo 12:1-8)

³ Yesu'a Metani taonifi'mo Saimoni'a lepalosi ya'mo hauno hage'niya vekamo nopi'mo mai'niye. Ne'ya'mo ne'negenoa'e'mo mago a kanomo'a alagepa atumo ne'aiya uvelimo lusi monileti'mo miya nefaiya uvelimo yafa kepi uvelimo alinineno ani uveli ke'mo aino atagi male'nenogagenopafi'mo aeno lakino faleno ate'niye. ⁴ Mago vaya'mo anifi mai'naya vaya'mogimo agete'a apaipa le'a atete'a apakai'apimo, na kava higeno'a'e'mo alagepa atumo ne'aiya uvelimo alinineno fiku lakino faleno ate'niye. ⁵ Ani uvelimo maketi hu'nonesinana tali hataleti kinamo aliteta kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'aina aliniteta apamunesine, hu'a hute'a ge hau'nae. ⁶ Yesu'a, na kava higetapae'mo kanamo alitapa ne'amiye. Nagaetegamo lusi alagepa kava'mo huno ne'nate. Afa'a ataleyo. ⁷ Kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo muki afina'mo lapakae'e'mo lokae'a ne'maiya'mofe'mo lapausiya afina'mo apakaemo alagepa hutapa hapa maegaya'monanafa nagaemo muki afina'mo lapakae'e'mo lokae'na o'maiguve. ⁸ Afa'a hu'niyesina agufa kava'mo ago huno nate'niye. Hogoteno nagufamo alino alo huno nate'niyanage'na falisuge'apae'mo kanolufi'mo ki'a nategae. Kanolufi'mo ki'a natesayafe'mo alagepa atumo ne'aiya uvelileti'mo faleno nate'niye. ⁹ Alagi lama gemo lapa nepauve, huno, vaya'mogimo nava gemo mani alagepa faigoko ge'nimo alini'u'a muki haopalegamo ae'a hakalo hu'a hapa paisage'a afisaya vaya'mogimo mani a kanomo'a hu'niya kavafe'mo apakesamo afisayafe'mo ava gemo hu'a hapa paigae, huno hapa pai'niye.

*Yutasi'a kutulu ya'mo aliguve, huno hu'niya gemae
(Mt 26:14-16; Lu 22:3-6)*

¹⁰ Hapa paitegeno'a'e'mo Yutasi'a ge'amo ne'afiya vekamo tuolofu'a vayapati vekamo apataleno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aitegamo Yesu'mo avaleno apamisiyafe'mo u'niye. ¹¹ Uno hapa paino'a'e'mo, avaleli'ne'na lapamiguve, huno hapa pai'nige'apae'mo apamogaga aite'a, mago kutulu monimo hageta kamigune, hu'a hu'nageno'a'e'mo avalelinuno apamisiya kafe'mo aepa faino kahauya huno mai'niye.

Pasova ne'ya'mo ne'naya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

(Mt 26:17-25; Lu 22:7-14; 22:21-23; Yo 13:21-30)

¹² Yu vaya'mogi aeno apafu noleya peleti mayamo ne'naya hopa afinapati'mo hogote hopa afina'mo aikeli sipisipimo apamagi'a Pasova ne'ya'mo ne'naya afina'mo afole ai'niye. Afole ai'nige'apae'mo Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mogi hu'apae'mo, Pasova ne'ya'mo nesunafe'mo

haiya'alegamo uta alo hisune, hu'a afi ge'nae, ¹³⁻¹⁴ Yesu'a lole vekala'anife'mo, alopa taonifi'mo uta haitana ani ke'ina alinino ne'esiya veka'e'mo fotu hutetanae'mo akame hutana vi'ao. Haisiya nopi vekae'mo, Tisa vekamo'a huno'ae'mo, nagae'e ge'nimo ne'afiya vaya'e'mo Pasova ne'ya'mo nesuna no'mo haiyate'mo hane'niye, huno hu'niye, hutana ge hutana afi ge'ao. ¹⁵ Agaemo lana valelinuno haino anaga agotofule nopi'mo aeno anagi malefa no'mo alo hu male'niyanageno alino lana veligiye. Ani nopi'mo Pasova ne'ya'mo alo hi'ao, huno hana paiteno alino anate'nige'ana u'na'ae. ¹⁶ Ge'amo ne'afi'a vekala'mo taonifi'mo u'ana Yesu'a hana pai'niya kava'mo hu'ana agete'ana Pasova ne'ya'mo alo hu'na'ae. ¹⁷ Yegemo lamino fale'nige'apae'mo Yesu'e tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'e'mo e'a nopi'mo hai'a mai'nae. ¹⁸ Hi'yalamute'mo mai'ne'a ne'ya'mo ne'ne'apae'mo Yesu'a, alagi lama gemo lapa nepauve, huno, lapakaepati'mo mago vekamo nagae'e'mo magokepi mai'nenno ne'ya'mo ne'neya vekamo'a kame vaya'aina navaleno apamigiye, huno hapa pai'niye. ¹⁹ Hapa pai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'ai apaipamo'mo lusi kava huno kana hu'nige'apae'mo apamete apamete hu'a, nagae'efe'mo nehapiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ²⁰ Lapakaepati vekamo'a nagae'e'mo magokepi lokaeno mai'nenno peleti mayamo aliteno yuvapafi anipi'mo alino aeteno ne'niya vekamae, huno hu'niye. ²¹ Huteno, Vemo mafa'nemo'mo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'naya kate'mo afa'a ugiya'monanafa kutulu ya'mo ali'niya vekalegamo lusi aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Ita'amo'mo alino o'ate'niyesinana agaetefe'mo kanale hu'niyesine, huno hapa pai'niye.

*Ala kava ne'mo kave'mo ne'naya gemae
(Mt 26:26-30; Lu 22:15-20; 1Ko 11:23-25)*

²² Ne'ya'mo ne'ne'apae'mo Yesu'a peleti mayamo ali'nenno Gotife'mo hao ke heteno alino akaya heno ge'amo ne'afiya vaya'aina apamiteno'ae'mo, manimona nagufa'nimogi alitapa neyo, huno hu'niye. ²³ Huno huteno kapumo ali'nenno Gotife'mo hao ke heteno apami'nige'a muki'amogimo ani kapufati'mo ne'nae. ²⁴ Agaemo huno'ae'mo, mani kapufi ani'mo kola'nimae. Goti'a ma kava'mo huguve, huno hu male'niya saufa kotalake gemo afole aisiyafe'mo muki asole vaya'aitefe'mo ai'na lakiguve. ²⁵ Alagi lama gemo lapa nepauve, huno, halate nofi alagafati ani'mo o'ne'na maime maime ne'visugeno'ae'mo Goti'a yagaino ne'apateya koteti'mo saufa ani'mo lapakaegi'e'mo magokepi negaune,

huno hapa pai'niye. ²⁶ Apakaemo mono yokemo hute'a kumatega u'a lamite'a Alifi'aepa avefi'mo hai'nae.

Yesu'a Pitafe'mo, o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'niya gemae

(Mt 26:31-35; Lu 22:31-34; Yo 13:36-38)

²⁷ Yesu'a, Hemeni hani'ilagamo nagaete'mo afole aisiya kavatefe'mo muki'amogitapa ago asagautapa aigae. Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo ani kavafe'mo huno'ae'mo,

Nagaemo sipisipile'mo yagaino ne'apateya vekamo ne'amagisuge'apae'mo sipisipi anaga'amo atagu fae'a apaune he'a u e'a hugae,

huno hu'niye. ²⁸ Hu'niya'monanafa kanolufati'mo halate ago alino he tino natesige'nae'mo Galeliya kotegamo u'na hogo netesugetapa ugae, huno hapa pai'niye. ²⁹ Pita'a,

muki vaya'amo ago katale'a ugaya'monanafa nagaemo alagi katale'na o'uguve, huno ha pai'nigeno'ae'mo,

³⁰ alagi lama gemo kaha nepauve, huno, ani hani'ilagamo kokolemo'mo lole afina'mo age o'ai'nisigekae'mo nagaefe'mo lole'e mago'e afina'mo hukae'mo, o'age'nova

vekae, huka hugane, huno ha pai'nigeno'ae'mo ³¹ Pita'a mago'e huno lokiya gefati'mo huno'ae'mo, kagae'e'mo

magokepi faligu'anage'na alagi o'age'nova vekae, hu'na osuguve, huno hu'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo muki'amogimo ani agufa gege'mo hu'nae.

Getesemani hoyafi'mo uno nunumu hu'niya gemae

(Mt 26:36-46; Lu 22:39-46)

³² Apakaemo mago mopamo agi'amo Getesemanimu ute'apae'mo Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, manile mai'nige'nao nagaemo u'na mugalega nunumu hino, huno hapa paiteno apataleno ³³ Pita'agi Yemisi'agi Yoni'agi huno

apavalelino u'niye. Agaemo aepa faino lusi kava huno hau aiten'o'ae'mo amo'ya ai'nigeno ³⁴ hapa paino'ae'mo, hosu

kava'mo'a faino ku aino yagaino nate'nigeno naipamo'mo lusi kava huno kana hu'nige'na falisuva naipamo nekaliye.

Manile'mo mai'netapa kava yagaitapa maiyo, huno hapa pai'niye. ³⁵ Apatalenuno aise afagi'ale'mo mopafi'mo

asagauno aino ago'ya fai'nen'o'ae'mo hosu afina'mo faino kasalo paesiyafe'mo nunumu hu'niye. ³⁶ Nunumu

huno'ae'mo, Afo'nimogae, huno, kagaemo muki kava'amo huguve huka hisana kava'mo afa'a hugane. Mani kapumo

nagaetegati'mo alinikuka atalo. Ani gemo huva'monanafa nagaemo nahau'niya kava'mo osuka kagaemo kahau'nisiya

kava'mo afa'a huvo, huno nunumu hu'niye. ³⁷ Nunumu

huteno aino atagi neno eno apakeyana lole'e mago'e vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo apau kale'a mai'nageno apaketen'ae'mo Pitafe'mo, Saimoniyo, huno, kau kale'napiye. Magoke aovamo afa'a yagaika o'mai'napiye, huno afi ge'niye. ³⁸ Apakaefe'mo, lapamalageka hisiya kavapi'mo haitapa ofalesayafe'mo yagaitapa mai'netapa nunumu hiyo. Lapaunelapame'mo'a huno'ae'mo, afa'a hugune, huno nehia'monanafa amega lapakufamo'a hisayafe'mo lokiya no'vaiye, huno hapa pai'niye. ³⁹ Halate apatalenuno hogoteno hu'niya agufa gemo huno nunumu hu'niye. ⁴⁰ Huteno aino atagi neno eno apakeyana apau mai mai hu'nige'a apau kale'a mai'nageno apake'nige'apae'mo, haiya agufa gemo husupi, hu'a apakesamo o'afinae.

⁴¹ Lole'e mago'e afina'mo halate aino atagi neno uno hapa paino'ae'mo, maitapa falu hutapage'mo lapau kaltetapa mai'nafiye. Hai'mae. Ani afina'mo ago afole aiyanagi ageyo, huno, apakaemo Vemo Mafa'nemo avaleli'u'a hosu vaya'ai apayapi'mo atesayafe'mo ne'ae. ⁴² He tita vigetao. Ageyo, huno, nagae kutulu ya'mo ali'niya vekamo ago ne'e, huno hapa pai'niye.

Yesu'mo atafau'a ayatalate'mo nofi ki'a ate'naya gema
(Mt 26:47-56; Lu 22:47-53; Yo 18:3-12)

⁴³ Yesu'a ani gemo nehigeno'ae'mo Yutasi'mo tuolofu'a vayapati vekamo ge'amo ne'afiya veka'e asole vaya'e'mo naipe alige kayo'mo alige huli'a e'nae. Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi vayatama vayanagi hu'a ali'a apate'nage'a e'nae. ⁴⁴ Kutulu ya'mo ali'niya vekamo'a hogotenuno alagena kava'mo hisiyafe'mo, u'na hae'na nesuva veka'ina ani vekamogi utapa atafauta avalelitapa viyo, huno hapa pai'niye.

⁴⁵ Yutasi'a uno ava'yi huteno'ae'mo Yesufe'mo uno, Tisao, huno huteno haeno ne'niye. ⁴⁶ Haeno ne'nige'apae'mo u'a Yesu'mo atafau'nae. ⁴⁷ Ne'atafageno'ae'mo agae'e'mo he tino mai'niya vekamo'a naipemo asagino hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo agesamo heno lafe huno atale'niye. ⁴⁸ Yesu'a, vaya'mo apamagite'a kumaya'mo ne'aliya vaya'aina kalavusi hu'a apatesayafe'mo naipe alige kayo'mo alige huli'a ne'aya kava hutapa alinitapa nagaetegamo ne'afiye. ⁴⁹ Nagaemo muki afina'ae afina'ae'mo lapakae'e'mo magokepi mai'ne'na alopa mono nopi'mo ali'na apaya male'na mai'nova afina'mo o'natafau'nae. O'natafau'naya'monanafa Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'naya gemo alagi afole aisiyafe'mo hu'niye.

50 Ani gemo hutege'apae'mo muki ge'amo ne'afiya vaya'mo atale'a apaune he'nae. 51-52 Mago neya vekamo'a yaveyave lavolavo'age'mo vaili'niya vekamo'a Yesu'mo akame huno ne'vige'apae'mo neya vaya'mogimo atafau'a lavolavo'age'mo asagi'a alitageno agufa'alaga'ageke'mo ataleno aune heno u'niye.

Kanisole vaya'mogimo agoti hu'a ate'naya gemae

(Mt 26:57-68; Lu 22:54-55; 22:63-71; Yo 18:13-14; 18:19-24)

53 Apakaemo Yesu'mo avaleli'u'a hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo nopi'mo hai'nae. Muki vaya'amo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi vayatama vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'a mai'nae. 54 Pita'a apamasa hulinuno hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo no kumate'mo haino kava ne'yagaiya ati vaya'e'mo atale'mo loto hu'a mai'nae. 55 Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e kanisole vaya'mogi'e'mo Yesu'mo amagisageno falisiya gemo afisayafe'mo kahauya hu'nayana o'afi'nae. 56 Asole vaya'mogimo aigofe faigoko gemo hu'naya'mofe'mo magoke agufa gemo osu'nafa alu ge alu gemo hu'nage'apae'mo amagisageno falisiya gemo alagi o'afi'nae. 57 Hu'nage'apae'mo mago vaya'amogi he ti'a Yesufe'mo aigofe gemo hu'nae. 58 Apakaemo hu'apae'mo, afi'nonageno alopa mono no'mo vaya'mogi apayateti'mo ki male'naya nofe'mo he'na halagape vaite'na lole'e mago'e afina'mo utesige'na vaya'mogi okisaya agufa kava hu'na kiguve, huno hu'nigeta afi'none, hu'a hu'naya'monanafa 59 apakaemo alu ge alu gemo hu'nae. 60 Hutageno'ae'mo hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ani vaya'ai apaulagale'mo he tino Yesufe'mo huno'ae'mo, magoke gemo aeka atagaina huka osugapiye. Haiya agufa faigoko gemo kagaetegamo nehae, huno afi ge'nigeno'ae'mo 61 ge'ale'mo aeno atagaina huno ha opaino afa'a mai'niye. Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a halate loka huno'ae'mo, Kalaisigamo hao ke nehaya vekamo mafa'ne'amo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo 62 he, mai'nove, huno ha paiteno, lapakaemo agegayana vemo mafa'nemo'a ayamufa'age vekamo lamaga haopale'mo fai mai'nenno he tino hiyapi'mo eminesigetapa agegae, huno ha pai'niye. 63 Hu'nigeno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo agai'a agufaleti'mo yatala kukena'amo alino apake aino

ataleteno, mago'e vaya'mogi e'a faigoko ge'amo hu'a laha paisageta afisuna gemo ohanegaiye. ⁶⁴ Gotife'mo huno faipa huno ate'niya gemo ago afi'nagi na agufa kavafe'mo lapakesamo afiye, huno apafi ge'nige'apae'mo muki vaya'mogi hu'apae'mo, hosu gemo hu'niyanageno afa'a faligiye, hu'a hu'nae.

⁶⁵ Mago vaya'amogi aepa fai'a apavenatu'na he'a atege augosafi'mo lavolavoleti'mo hayae'a ate'ne'a siki kayo'mo amagite'apae'mo, ina la'mo kamagi'nifigi kaune gemo huka laha paiyo, hu'a huge huge hu'a mai'nae. Ati vaya'mogimo lusi kava hu'a amagi'nae.

*Pita'a Yesufe'mo o'age'nova vekae, huno hu'niya gemae
(Mt 26:69-75; Lu 22:56-62; Yo 18:15-18,25-27)*

⁶⁶ Pita'a kuma afelaga mai'nigeno'ae'mo hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo kayokayo a'mafa'nemo e'niye. ⁶⁷ Eno ageyana Pita'a atale'mo loto huno mai'nigeno aulu haeno ageno alagepa huno age'nen'ae'mo, kagaemo Nasalasa taonifi vekamo Yesu'e'mo mai'na'ae, huno ha pai'nigeno'ae'mo ⁶⁸ ha'ao, huno huteno'ae'mo, nehana gemo no'afugi na agufa kavafe'mo ani gemo nehapi hu'na o'afuve, huno huteno no folagapi'mo u'e'a nehaya kate'mo uno mai'nigeno kokolemo'mo age ai'niye. ⁶⁹ Kayokayo a'mafa'nemo'a ageteno halate anile mai'naya vaya'aife'mo, apakaepati vekamo mai'niye, huno hapa pai'nigeno ⁷⁰ Pita'a halate mago'e gemo huno'ae'mo, o'age'nove, huno hu'niye. Aise afina'mo utege'apae'mo anile'mo he ti'a mai'naya vaya'mogimo Pitafe'mo, lama gemo hune, hu'a, alu kagemo ne'ainageta afi'nona'mofe'mo Galeliya kotega vekamo mai'nane. Galeliya kotega vekamo mai'nana'mofe'mo apakaepati vekamo mai'nane, hu'a hu'nageno ⁷¹ Pita'a, lama gemo nosisuvana Goti'a afa'a namagigiye. Anagati'mo alagi lama gemo nehuvana o'age'nova vekae, huno hapa pai'niye. ⁷² Hapa nepaigeno'ae'mo kokolemo'mo lole afina'mo age ai'nigeno'ae'mo Yesu'a Pitafe'mo hogoteno ha paino'ae'mo kokolemo'mo lole afina'mo age o'ai'nisigekae'mo nagaefe'mo lole'e mago'e afina'mo o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'niya gee'mo agesamo afino ho huteno avi'ya'mo hu'niye.

15

*Yesu'mo Pailatitegamo avaleli'a u'naya gemae
(Mt 27:1-2; 27:11-14; Lu 23:1-5; Yo 18:28-38)*

¹ Kotilamiyapi'mo malage hu'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi vayatama vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi mago'e kanisole vayanagi hu'a ge huge afige hu'nae. Hute'apae'mo Yesu'a ayatalate'mo nofi ki'a atete'a avaleli'u'a gamani vekamo agi'amo Pailati ayapi'mo ami'nae. ² Pailati'a, Yu vaya'aite'mo yagaika ne'apatana kini vekamo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, he, ago alagi gemo nehane, huno ha pai'niye. ³ Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi, ina hosu kava'mo hu'niye ma hosu kava'mo hu'niye, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ate'nae. ⁴ Pailati'a halate loka huno'ae'mo, ani gele'mo aeka atagaina huka mago gemo afa'a osugapiye. Muki kava'ae'mo kagaefe'mo nehaya gemo afiyo, huno ha pai'nigeno ⁵ Yesu'a halate mago'e huno ge osuno mai'nigeno'ae'mo Pailati'a hau ai'niye.

Malamasife'mo ava gemo hu'niya gemaē
(Mt 27:15-26; Lu 23:13-25; Yo 18:39–19:16)

⁶ Pailati'a Yu vaya'ai Pasova hopa afina'mo kalavusi hu'a ne'apataya vayapati'mo muki vaya'mogimo kafuga'ae kafuga'ae'mo magoke vekamo lekana pai'a ate'naya vekamo ategenote ute ute hu'niye. ⁷ Ani afina'mo mago vekamo agi'amo Malamasi'a kalavusi hu'a ate'naya vekamo mai'niye. Malamasi'e mago vaya'mogi'e'mo gamani vaya'aina kamiti apamagite'a ali'a hapa fai'a apatalesayafe'mo hu'nage'apae'mo kalavusi hu'a apate'nae. ⁸ Asole vaya'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'a Pailatife'mo, muki kafuga'ae kafuga'ae'mo nehana agufa kavake'mo huka lato, hu'a ha pai'nageno'ae'mo ⁹⁻¹⁰ Lapakaete'mo yagaino nelapateya kini netapimo hatu maetapa atesayafe'mo nehafiye, huno apafi ge'niye. Agaefe'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi apaipa kafamo hae'naya'mofe'mo avaleli'e'a nayapi'mo nami'nae, huno agesamo afi'niye. Afi'niya'mofe'mo Yesufe'mo ge huno apafi ge'niya'monanafa ¹¹ mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi muki vaya'ai apaipafi'mo hu'a fugali nehu'apae'mo, Pailatife'mo hutapae'mo, Malamasike'mo ato, hutapa ha paiyo, hu'a hapa pai'nae. ¹² Pailati'a halate asole vaya'aife'mo, Malamasi'mo hatu mae'na atesuvana Yu vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kini nene hutapa agi ne'aya vekalegamo na kava'mo hisuve, huno apafi ge'niye. ¹³ Apafi ge'nige'apae'mo alopa gefati'mo halate hu'apae'mo, malipu yosale'mo nili aiteka alika he tika ato, hu'a hu'nageno ¹⁴ na agufa hosu kava'mo hu'nigetapae'mo malipu yosale'mo

nili aigefe nehæ, huno apafi ge'nige'apae'mo, malipu yosale'mo nili aiyo, nili aiyo, hu'a hu'nae. ¹⁵ Pailati'a asole vaya'mogimo amuse hu'a atesayafe'mo apakaetefe'mo Malamasi'mo hatu maeno ate'nigeno u'niye. Hatu maeno ateteno ati vaya'aife'mo, Yesu'mo nofi kayoteti'mo amagiyo, huno hapa paiteno ati vaya'ai apayapi'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a atesayafe'mo avaleno apami'niye.

Ati vaya'mogi Yesufe'mo kigi yokalo gemo hu'a ate'naya gemæ

(Mt 27:27-31; Yo 19:2-3)

¹⁶ Ati vaya'mogimo avaleli'u'a gamani vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo nopi'mo hai'a ate'ne'apae'mo muki ati vaya'aife'mo ge hu'nage'a e'a ali'a anupa hu'a mai'nae. ¹⁷ Apakaemo haesa yatala kukenamo yagai'a ne'apataya kini vaya'mogi ne'vaiya agufa kukenamo aigofe kukenamo ali'a vai'a ate'ne'a aufe nofi'mo ali'a aigofe kakolitamo yagai'a ne'apataya kini vaya'mogi ne'malaya agufa kakolitamo alo hute'a agenopale'mo male'a ate'nae. ¹⁸ Male'a ate'ne'a he ti'a aepa fai'a hu'apae'mo, Yu vaya'aite'mo ala'apimo yagaika ne'apatana kini ne'apimogæ alagepa huka maiyo, hu'a aigofe gemo hute'a hu'a amuse hu'a ate'a mai'nae. ¹⁹ Agenopale'mo kayoteti'mo amagige apavenatu'na he'a atege hute'a apale'ya fai'ne'a aigofe mono hu'nae. ²⁰ Hu'a ami malete'a kigi yokalo gemo hu'a ate'a hano hute'apae'mo haesa kukenamo asagi'a malete'a agai'a kukena'amo ali'a vai'a ate'nae. Vai'a atete'a malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a atesayafe'mo avaleli'a u'nae.

Yesu'mo malipu yosale'mo nili ai'naya gemæ

(Mt 27:32-44; Lu 23:26-43; Yo 19:17-27)

²¹ Kate'mo ne'vageno'ae'mo Saimoni'a Sailini kotega vekamo Alekasana'e Lufasi'e'mo afo'animo'mo ko'amo ataleno ne'lege'a fotu hu'nae. Ati vaya'mogi, alika kofilika uvo, hu'a hute'a ali'a kofi'a ate'nageno malipu yosamo kofilino u'niye. ²² U'a Gogatagayagæ hu'a agi ne'aya agimo aepa'amo anu ayamufagayagamo u'a ava'yi hu'nae. ²³ U'a ava'yi hute'a nofi alagafati anipi'mo atu neheya malasinimo agi'amo meyamo ali'a lakite'a ami'nayana alino o'ne'niye. ²⁴ Apakaemo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'nae. Kukena'amo alisayafe'mo yafateti'mo yokalo lete'a ali'a fako hu'a ali'nae. ²⁵ Yegemo leno hakale hu'nige'apae'mo ali'a he ti'a ate'nae. ²⁶ Pailati'a mago avo'mo ina kava'mo hu'nigetæ'mo amagi'none, hu'a nekaya agufa avo'mo kae'niye. Ani gemo avo'mo kaeno'ae'mo,

YU VAYA' AITE' MO ALA NE' APIMO YAGAINO NE' APATEYA KINI
NENE

huno avo'mo kaeteno agenopale atulu yosale'mo male'niye.
 27 Lole vekala'moganimo vaya'mo apamagite'ana kumaya'mo ne'ali'a vekala'mo agae'e'mo malipu yosale'mo nili aite'a mago vekamo ali'a lamaga haopale'mo he ti'a atete'a mago vekamo ali'a hoga haopale'mo he ti'a ate'nae.
 28 Ani kavafe'mo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo afole ai'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo, *Agae'e ke'aepa gemo amagi'a ne'atalaya vaya'e'mo magoke agufa vaya'mo mai'nae*, hu'a apakesamo afi'nae, huno hu'niye.
 29-30 Kate'mo u e'a hu'naya vaya'mogimo agete'a keka hute'apae'mo, he, hu'a, alopa mono no'mo he'na halagape vaite'na lole'e mago'e afina'mo halate ki'na hano huguve, huka hu'nana vekamogi kagaika kagufamo alika katika kahau vaiyo, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ate'nae. 31 Ani ge hu'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo apakai'apimo hu'apae'mo, alu vaya'aina afa'a hapa mae'niyanageno agai'amo afa'a hau o'vaigiye.
 32 Kalaisi ne'mo Isaleli vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kini vekamogeno aino akaino eminesigeta agetetae'mo lama gemo nehiye, huta hugune, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ate'nae. Ani agufa gemo hu'ana lole vekala'mo agae'e'mo magokepi nili aite'a ali'a he ti'a anate'naya vekala'mogani'e'mo hu'ana faipa hu'ana ate'na'ae.

Yesu'mo ago fali'niya gemae

(Mt 27:45-56; Lu 23:44-49; Yo 19:28-30)

33 Felugakuku'mo muki haopalagamo lole'e mago'e avo'mo hani huteno une'mo yegemo le'niye. 34 Une afafamo Yesu'a alopa gefati'mo keya aeno ge huno'ae'mo, Eloi, Eloi lama samakatani, huno hu'niye. Ani gemo aepa'amo *Goti'nimo, Goti'nimo, huno, na kava higeke nataleka u'nane, huno hu'niye*. 35 Hu'nige'apae'mo mago vaya'mo haopale'mo he ti'a mai'naya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo, Afiyo, hu'a, Ilayafe'mo ge nehiye, hu'a hute'a 36 mago vekamo nagu nagu hununo kaki'nofagana ya'mo alino nofi alagafati anipi'mo aeteno yatala kanipa kayote'mo faino lanu paiteno nesiyafe'mo ami'niye. Amiteno'ae'mo, afa'a ageta maigetao Ilaya'a emineno malipu yosaleti'mo aino akaino atesifigeta agegaune, huno hu'niye. 37 Yesu'a alopa gefati'mo keya aeteno fali'niye.

38 Fali'nigeno'ae'mo alopa mono nopi'mo alapa'age lavolavoleti'mo ae'a akani male'naya lavolavomo anagati'mo aeno apake ailino lamino afelaga lole hu'niye.

39 Ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'mo aulagale'mo he tino mai'nenno afi'nigeno alopa gefati'mo keya aeno ge huteno fali'nigeno ageteno'ae'mo, alagi lama gemo nehuve. Ani vekamo Goti mafa'ne'amo mai'niye, huno hu'niye. 40 Mago a'ne anaga'mo aise afa'gi'ale'mo he ti'a mai'ne'a aulu he'a age'a mai'nae. Ani a'nefi'mo Maliya'a Maganala kotega anagi Maliya'a henaga Yemisi'e Yosesi'e'mo ita'animo'agi Salome'agi hu'a mai'nae. 41 Yesu'a hogoteno Galeliya kotegamo umenitata nehige'apae'mo ani a'ne anaga'mogimo akame hu'a u'e'a nehu'apae'mo ha mae'nae. Mago asole a'ne anaga'mo agae'e'mo Yulusalemu kotegati'mo e'naya a'ne anaga'e'mo anifi'mo mai'nae.

Yesu agufa'amo yafakapi'mo alininuno kino ate'niya gemae

(Mt 27:57-61; Lu 23:50-55; Yo 19:38-42)

42-43 Yegemo lamino falegefe hu'nigeno'ae'mo Yosefe'a Alatiya kotega hogote kanisole vekamo'mo Goti'a yagaino apatesiya kava'mo afole aisiya afinafe'mo agava mai'niya vekamo e'niye. Ani afina'mo alo nehaya afina'mo hane'niya'mofe'mo egamo Sapati afina'mo afole aigiye, huno huteno Yosefe'a lokiya'amo aliteno'ae'mo koli aipamo okali'nigeno uno Pailatife'mo, Yesu kefa'amo aligesuve, huno afi ge'nigeno 44 Pailati'a, ago malage huno fali'nifiye, huno huteno agesa ala'amo afino hau aitenno ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo ge hu'nigeno e'nigeno'ae'mo, ago fali'nifiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, 45 ago fali'niye, huno ha pai'nigeno Yosefefe'mo, kanalenagi uka aliyo, huno ha pai'niye. 46 Yosefe'a yaveyave lavolavomo miya failineno male'nenno Yesu agufa'amo aino akaino alinine emineno lavolavofi'mo hayaeteno alininuno yafa kapi'mo kino ateteno alopa yafa'mo alino heleve hulinuno yafa ka avayale'mo aino akani male'niye. 47 Maliya'a Maganala kotega a'e hamo'amo Maliya'mo Yosesi ita'amo'e'mo age'na'ageno kino ate'nige'ana age'na'ae.

16

Yesu'a halate ago he ti'niya gemae

(Mt 28:1-8; Lu 24:1-12; Yo 20:1-10)

1 Sapati afina'mo utege'apae'mo Maliya'a Maganala kotega anagi hamo'amo Maliya'mo Yemisi ita'amo'agi Salome'agi hu'a alagepa atumo ne'aiya uvelileti'mo alini'u'a agufale'mo fale'a atesayafe'mo miya fai'nae. 2 Hogote afina'mo kotilamiyapi'mo yegemo eno haine'nige'apae'mo ani a'ne anaga'mo kanolulegamo u'nae. 3 Kategamo ne'u'apae'mo apakai'apimo, ina la'mo laha maeno yafa'mo

alino heleve hu male'nisigetae, hu'a hu'nae. ⁴ Alopa yafa'mo hane'niya'mofe'mae, hu'a apakesamo afili'a e'nae. E'a agayana yafa'mo avayale'mo ohane'nifa afayatagage'mo hane'nige'a age'nae. ⁵ Apakaemo yafakapi'mo fale'u'a hai'a agayana neya vekamo yaveyave'age yatala lavolavomo vaili'niya vekamo lamaga haopale'mo fai mai'nige'apae'mo agete'a hapau ai'nae. ⁶ Agaemo, lapau o'aiyo, lapakaemo Yesu'a Nasalasa taonifi vekamo malipu yosale'mo nili ai'nageno fali'niya vekamo agesayafe'mo ne'ae. Ageyo, huno, Mafi o'mai'nifa ago he tino u'niye. Ki'a ate'naya ya'age'mo hane'niyanagi ageyo. ⁷ Hane'niya'mofe'mo utapa ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo hapa paige Pitafe'mo ha paige hiyo. Yesu'a Galeliya kotegamo visugetapa nagegae, huno lapa pai'niyanageno uno hogonetesigetapa ani kotegamo utapa agegae, hutapa hapa paiyo, huno hapa pai'niye. ⁸ Ani a'ne anaga'mo yafa kapati'mo nelami'apae'mo atale'a apaune hetale'a ne'u'apae'mo atete hapauge lusi kava hu'a hapau aige koli huge huli'a u'naya'mofe'mo apakaemo mago vaya'aife'mo alagi ge osu'a afa'a u'nae.

*Yesu'a vaya'ai apaulagale'mo alino afole ai'niya gemae
(Mt 28:9-10; Yo 20:11-18)*

⁹ Hogote afina'mo salefi kotilamiyapi'mo Yesu'a hogoteno afa'a mai'nenoe'ae'mo Maliya'a Maganala kotega a kanomo aipafati'mo seveni'a hosu apaune vaya'mo alino hapa faino apatale'niya a kanomo aulagale'mo alino afole ai'nigeno age'niye. ¹⁰ Ageteno u'niyana agae'e'mo magokepi lokae'a ne'maiya vaya'mogimo yulagefa aige avi'ya huge hu'a mai'nageno uno hapa pai'niye. ¹¹ Hapa paino'ae'mo, Yesu'a ago he tino afa'a mai'nige'na age'nove, huno hapa pai'niyana ani gee'mo lama gemo nehiye, hu'a apakesamo o'afi'nae. ¹² Henaga'amo lole vekala'mo taoniflagati'mo ne'va'ageno'ae'mo aeto agufa agufamo aliteno lole vekala'ani anaulagale'mo alino afole ai'niye. ¹³ Afole ai'nige'ana agete'anae'mo halate ai'ana atagi ne'e'ana mago vaya'amogife'mo hapa pai'na'age'apae'mo afi'nayana ani ge'anie'mo apakesamo o'afi'nae. ¹⁴ Henaga'amo leveni'a vaya'mogi ne'ya'mo ne'nageno apaulagale'mo alino afole ai'nige'a muki'amogi agete'apae'mo age'naya vaya'mogi hapa pai'naya ge'apie'mo apakesamo o'afi'naya'mofe'mo apaipamo'mo lokiya vai'nige'a apakesa afi'a fatago osu'nageno ge hapau'niye. ¹⁵ Agaemo, muki ma mopafi vaya'aitegamo utapa alagepa faigoko ge'nimo muki vaya'aife'mo aetapa hakalo hutapa hapa paiyo. ¹⁶ Muki vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hute'a ani'mo falesageno'ae'mo Goti'a apakufamo alino katino apategaiye.

Apategaiya'monanafa muki vaya'mogimo apakesa afi'a fatago osisayana Goti'a agoti huno apatetenoe'mo, hosu vayane, huno hugiye. ¹⁷ Apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogi ina agufa no'agaya aune kava'mo hugae. Apakaemo nagi'nileti'mo hosu apaune vaya'aina ali'a hapa fai'a apatalege saufa apakemo aige ¹⁸ vaya'mo nehapaeya nagalo'yavemo atafauge hugae. Ani kava'mo hu'a vaya'mo nete'a nefaliya ani'mo nesayana ofaligae. Kaita hapau'nisiya vaya'ai apakufale'mo apaya'mo male'ne'a ali'a alagepa hu'a apategae, huno hapa pai'niye. ¹⁹ Ala kava ne'mo'a ani gemo huno hapa paitegenoe'mo Goti'a koku'napi'mo avalelinuno haino ate'nigeno lamaga haopale'mo fai mai'niye.

²⁰ Apakaemo muki haopalegamo umenitata hu'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'nagenoe'mo Ala kava ne'mo'a apakae'e'mo magokepi lokaeno ali'ya'mo aliteno hapa pai'naya gele'mo alagena aune kavateti'mo alino lokiya vaino ate'niye. He, lama ge.

LUKI

Luki'a mago lota ali'ya'mo ne'aliya vekamo mai'niye. Agaemo Polo'a avagi huno umenitata hu'niye. Agaemo Yu vekamo o'mai'nifa Galiki vekamo mai'niye. Inagi Luki'a mani alagepa faigoko gemo Yesu Kalaisife'mo ava gemo avo'mo kae'niya gemo Galiki vaya'mogi ali'a lekana paige muki alu nofi vaya alu nofi vaya'mogimo ali'a lekana paige hugae. Luki'a mani avo'mo kaeno'ae'mo Ala kava ne'mo Auneme'amo'mo Yesu'mo lokiya vaino ate'nigeno alagepa faigoko ge'amo kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'aife'mo aeno hakalo huno hapa pai'niye. Luki'a Goti'mo hosu vaya'mo fiku hapa maeno ne'apamiya kava'amo takesi monimo ne'aliya vekalegamo huge lageso hu'niya mafa'nelegamo huge kogu a kanomo mafa'ne'amo fali'niya mafa'nelegamo huge kumaya vekamo Yesu'e'mo malipu yosale'mo fali'niya vekalegamo huge huno hu'niya kavafe'mo avo'mo kae'niye.

Luki'a Tiyofalasitegamo avo'mo kaeno atale'nigeno u'niya gemae

¹⁻² Ala vekamo Tiyofalasiga afiyo. Mago kava'mo lagaetegamo ago afole ai'nigeta alagi lagesa afita fatago nehune. Aepa fai'niya afinateti'mo mago vaya'mogimo ageme ageme ute'apae'mo ani kavafe'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. Ani vaya'mogimo hapa pai'nage'apae'mo asole vaya'mogi afite'a amalageka hu'a ani kavafe'mo ava gemo apaote apaote hu'a avo'mo kaete'a ali'a magokepi male'a avo'mo kae male'nae. ³ Nagae'e'mo yatala afina'mo muki kavafe'mo ava gemo alagepa hu'na ago afi'nova'mofe'mo afole aite afole aite huno afole ai'niya kavafe'mo avo'mo kaegaue, hu'na nagesa afi'nove. ⁴ Alika lekana paika afitekae'mo, ali'a naya male'naya gemo alagi lama gemae, huka ageka aeto hisanafe'mo avo'mo nekaove.

Enisole vekamo'a Sekalaiyasife'mo Yoni'a alika ategane, huno ha pai'niya gemae

⁵ Heloti'a kini vekamo mai'neni Yutiya kotegamo mai'naya vaya'aite'mo yagaino ne'apategeno'ae'mo mago vekamo mono huno ne'apateya vekamo agi'amo Sekalaiyasi'a mai'niye. Agaemo Amaiya mono hu'a ne'apataya nofi vayapati vekamo mai'nigeno a'amo Ilisamete'a ani kava'mo huno mono hu'a ne'apataya nofi vaya'mo Eloni nofi vayapati a kanomo mai'niye. ⁶ Ani yalavela'moganimo Goti aulagale'mo alagepa kava'mo

hute'ana muki Goti ke'aepa ge'amo akame hute'ana alagepa hu'ana mai'na'ae. ⁷ Mai'na'a'monanafa Ilisamete'a anamo a'mo mai'neni mafa'nemo alino o'ate'nige'ana ago anau anekalomo lete'ana mai'na'ae.

⁸ Mago alu vava alu vava'mo ago mono hutage'apae'mo Sekalaiyasi vava'mo mono nehaya afina'mo afole ai'nigeno Goti aulagale'mo mono huno apate'niye. ⁹ Mono hu'a ne'apataya vava'ai kava'mo huno Sekalaiyasi'a alagepa atumo ne'aiya ya'mo hi'yalamute'mo male'neni atafi'mo kaesiyafe'mo kayo'mo lo ae'a male'naya yapati'mo yatala kayo'mo ali'niya vekamo lekana pai'a ate'nae. Lekana pai'a ate'nageno Ala kava ne'mo alopa mono no'afi'mo alagepa atumo ne'aiya ya'mo male'neni ata kaesiyafe'mo hai'nige'apae'mo ¹⁰ asole vava'mo kumatega mai'ne'a nunumu'mo hu'nae. ¹¹ Sekalaiyasi'a haino ageyana Ala kava ne'mo enisole veka'amo'a alagepa atumo ne'aiya ya'mo male'ne'a ata nekaya hi'yalamute'mo lamaga haopale'mo he tino mai'nigeno age'niye. ¹² Ageteno'ae'mo hau aiteni koli hu'niya'monanafa ¹³ enisole vekamo'a, Sekalaiyasiyo, koli osuvo. Nunumu'mo hu'nana gemo Goti'a ago afi'niyanageno akamo Ilisamete'mo ve mafa'nemo alino ategaiye. Agi'amo Yoni'ae huka ato. ¹⁴ Mafa'nekamo alino atesigekae'mo kamogaga aika kavayagunagu nehisanage'apae'mo muki'amogimo apamogaga aigae. ¹⁵ Goti aulagale'mo ala agi vekamo maigiye. Lokiya ani'mo nete'a negi ne'malaya agufa ani'mo o'negaiye. Ita'amo'mo alino atesiya afinateti'mo Aote Auneme'amo'mo aipafi'mo havai teno maigiye. ¹⁶ Agaemo muki Isaleli vava'mo alino aino atagineno apatesige'apae'mo Goti'a Ala kava ne'apimotegamo ugae. ¹⁷ Agaemo Auneme'amo'mo lokiya'amo aliteni Ilaya'a hu'niya agufa kava huno uno hogotesigeno Ala kava ne'mo agae akame'mo huno egaiye. *Agaemo vava'ai apaipamo alino aino afe leno apatesige'apae'mo mafa'ne'apie'mo alagepa apaipamo kali'a apategae.* Agaemo ge no'afisaya vava'ai apaipamo alino afe leno apatesige'apae'mo fatago vava'mogi ne'aliya agufa apaipa apakesa aligae. Agaemo Ala kava ne'mo vava'amo agaetefe'mo alo huno apategaiye, huno ha pai'niye.

¹⁸ Sekalaiyasi'a enisole vekae'mo, kagaemo nehana lama gee'mo haiya kava hu'na alagi lama gemo nehane, hu'na afiguve. Nagaemo ago kosuna le'nogeno a'nimo ago anekalo le'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ¹⁹ nagaemo Gemaliyo'namae. Muki afina'mo Goti haopale'mo ali'ya'amo alisuvafe'mo he ti'na ne'mauve. Goti'a kagaemo kamogaga aisana gemo kaha

paisuvafe'mo alino nate'nige'na kagaetegamo emi'ne'nove.
²⁰ Emine'nova'monanafa ge'nie'mo kagesa afika fatago
 osu'nana'mofe'mo kagemo o'aika afa'a maima maima
 ne'visanageno lekana pai'niya afina'mo ge'nimo afole
 aigiye, huno ha pai'niye.

²¹ Kumatega mai'naya vaya'mogimo Sekalaiyasife'mo
 agava mai'ne'apae'mo, na kava higeno'ae'mo alopa
 mono nopi'mo yatala afina'mo mai'niye, hu'a hu'nae.

²² Nopati'mo emineno'ae'mo ge osuno ayatetike'mo
 avame name kava'mo hu'nige'a agete'apae'mo, agaemo
 alopa mono nopi'mo alagamuna agegekana huno aeto
 agufa kava'mo age'nen'ae'mo nehiye, hu'a age'nae.
 Ayatetike'mo avame name kava'mo huteno ge osuno
 afa'a mai'niya'mofe'mae. ²³ Henaga'amo mono nopi'mo
 ali'ya'mo alino hano huteno no'alegamo u'niye. ²⁴ Ani
 kana'amo utegen'amo Ilisamete'a aipagu'e'mo
 mai'nen'ae'mo faefu'a kaimo fala kino mai'nen'ae'mo,
²⁵ Ala kava ne'mo'a nageme nageme huno eno hemenimo
 naha maeno vaya'ai apaulagale'mo navagage nehiya
 kava'nimo aeno kalo paeno atale'niye, huno hu'niye.

Yesu'mo alika ategane, huno ha pai'niya gemae

²⁶ Ilisamete'mo sigisi kaimo aipagu'e'mo mai'nigeno
 Goti'a enisole veka'amo Gemaliyo'a alino ate'nigeno
 Galeliya kotega Nasalasa taonifi'mo emine'niye. ²⁷ Ani
 taonifi'mo mago a'mafa'nemo agi'amo Maliya'a ve'e'mo
 magokepi lokaeno ohavae'niya a'mafa'nemo Nevini
 nofi vayapati vekamo Yosefe'a aliguve, huno huteno
 lekana pai male'niya a'mafa'nemo mai'niye. ²⁸ Enisole
 vekamo'a agaetegamo emineno, vase hutalo, huno
 ge amamaeten'ae'mo, Ala kava ne'mo'a kagae'e'mo
 magokepi lokaeno mai'nen'amo muki asole a'ne anagapati'mo
 lekana paino kateteno kaha mae'niya ane, huno ha
 pai'niye. ²⁹ Maliya'a ani gemo afiteno'ae'mo lusi kava
 huno koli huteno'ae'mo, ani gemo aepa'amo na agufa
 gemo nehiye, huno agesa afino mai'niye. ³⁰ Enisole
 vekamo'a, Maliyao, koli osuvo. Goti'a lekana paino
 kateteno kaha mae'niye. ³¹ Afiyo, kaipagu'e'mo maiteka
 ve mafa'nemo alika ategananagi ani mafa'nemo agi'amo
 Yesu'ae huka ato. ³² Ala agi vekamo mai'nisige'a agi
 ae'apae'mo, hogote vekamo aeno apaka se'niya vekamo
 mafa'ne'amo mai'niye, hu'a hugae. Aginago vekamo
 Nevini'a Isaleli vaya'ai ala'apimo mai'nen'amo yagaino
 ne'apateya kava huno Ala kava ne'mo Goti'a, ala'apimo
 mai'nen'amo yagaino apatesiya vekae, huno ategaiye.
³³ Agaemo Yekopu nofi vaya'ale'mo yagaino apaten

hano osuno yagaino apateno maigiye, huno ha pai'niye. ³⁴ Maliya'a, Vele'mo o'mai'nogi haiya kava huno afole aigiye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ³⁵ Aote Auneme'amo'mo Goti himamu'amo hiyakana huno kagaete'mo eminesigeka alika atesana mafa'nee'mo, aote vekamo Goti Mafa'ne'ae, hu'a agi aegae. ³⁶ Afiyo, negafokamo'mo Ilisamete'a anamo'mo maimo eno anekalomo le'niya'monanafa sigisi'a kaimo aipagu'e'mo mai'niye. ³⁷ Goti'a mago kava'mo afa'a osisiya agufa kava'mo ohane'nifa muki kava'mo afa'a hugiye, huno ha pai'nigeno ³⁸ Maliya'a, Goti ali'ya'amo ne'aluva a'mafa'nemo mai'novanageno muki hu'nana kava'mo nagaete'mo afa'a afole aigiye, huno ha pai'nigeno enisole vekamo ataleno u'niye.

Maliya'a uno Ilisamete'e'mo lokae'ana mai'na'a gemae

³⁹ Aise afina'mo utegeni Maliya'a malage huno he tino aise aulafi hane'niya kote'mo uno Yutiya kotega mago taonifi'mo ava'yi huteno ⁴⁰ Sekalaiyasi nopi'mo haino Ilisamete'fe'mo ge amamae'nigeno ⁴¹ Ilisamete'a ne'afigeno'ae'mo aipafi'mo mai'niya mafa'nemo'a fanagu panage hu'nigeno Aote Auneme'amo'mo Ilisamete aipafi'mo havai te'niye. ⁴² Ilisamete'a alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Goti'a mago a'ne anaga'aitegamo nosiya agufa kava'mo huno kagaemo lusi kava huno kaha maeno kamiteno kaipafi'mo mai'niya mafa'ne'e'mo ha mae'niye. ⁴³ Ina agufa a kanomo mai'novana na kava higeke Ala kava ne'nimo ita'amoga nagaetegamo e'nane. ⁴⁴ Afiyo, ge namamae'nana gemo ne'afugeno'ae'mo naipafi'mo mai'niya mafa'nemo'a amogaga aiteni fanagu panage hu'niye. ⁴⁵ Ala kava ne'mo'a kaha pai'niya gee'mo kagesa afika fatago hutekae'mo, afa'a afole aigiye, huka hu'nana a'mo mai'nananageka afa'a kamogaga aigane, huno ha pai'niye.

Maliya'a Goti agi'ale'mo alino asaga hu'niya gemae

⁴⁶ Maliya'a huno'ae'mo, Naipafi'mo Ala kava ne'mo agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ne'atove. ⁴⁷ Naune'name'mo Goti'a agufamo alino katino ne'ateya vekae'mo amogaga ne'aiye. ⁴⁸ Ina agufa ali'ya'mo ne'aluva a'mafa'ne'amo mai'nogeno nagaefe'mo agesa afi'niya'mofe'mo, Goti'a ha mae'nigeno alagepa huno mai'niye, hu'a hugae. Hemenimo mai'naya vaya'mogi'e henaga'amo muki ali'a apatesaya vaya'mogi'e'mo ani gemo hugae. ⁴⁹ Aote ala agi vekamo ayamufa'age vekamo'a lusi kava huno naha mae'niya'mofe'mo nava gemo

hugae. ⁵⁰ Agaefe'mo koli hute'a aiyafi'mo mai'naya
 vaya'aife'mo hau huno apateme apateme uno hau
 huno ne'apate. ⁵¹ Ayateti'mo lokiya kava'mo huteno
 ala vaya'mo mai'none, hute'a, ina kava'mo hugune,
 ma kava'mo hugune, hu'a apakesa ne'afiya vaya'mo
 hapa faino apatalege'a u'e'a nehae. ⁵² Agaemo
 lokiya vaya'mo yagai'a ne'apataya vaya'mo alino
 afepi apateteno ina agufa vaya'mo alino asaga huno
 ne'apate. ⁵³ Apaka neteya vaya'mo alagepa ya'mo
 lusi kava huno alino ne'apamige'a ne'a apamu nehae.
 Ne'apamiya'monanafa kagemi ya'apimo hane'niya
 vaya'mo o'apamino hapa faino apatalege'a afa'a
 ne'vae. ⁵⁴⁻⁵⁵ Agaemo Emalehamufe'mo ge huteno
 aginago vaya'aife'mo, nahau hu'na lapatete'na lapa
 maege lapa maege hu'na lapa maegauve, huno hapa
 paite hapa paite huno hapa pai'niye. Hemenimo
 luginago vaya'aife'mo hapa pai'niya gee'mo agesa
 afino ho huteno Isaleli nofi vaya'mo ali'ya'amo
 ne'aluna vaya'amo laha mae'niye,
 huno hu'niye. ⁵⁶ Maliya'a Ilisamete'e'mo lole'e mago'e
 kaimo lokae'ana maite'ana ataleno no'alegamo u'niye.

Ilisamete'a Yoni'mo alino ate'niya gemae

⁵⁷ Ilisamete'a mafa'nemo alino atesiya afina'mo
 ago afole ai'nigeno ve mafa'nemo alino ate'niye.
⁵⁸ Ko'alega vaya'mogi'e agai'a vaya'amogi'e'mo ani
 gemo afite'apae'mo, Ala kava ne'mo'a hau huno
 ateteno lusi kava huno ha mae'niye, hu'a hute'a
 Ilisamete'e'mo magokepi apamogaga ai'nae. ⁵⁹ Magoke
 salemo utegeni Yu vaya'ai kava'mo hu'a ani mafa'nemo
 agufamo lagausayafe'mo e'apae'mo, afo'amo agile'mo
 ategaune, hu'a hu'nageno'ae'mo ⁶⁰ Ita'amo'mo, ha'ao,
 Yoni'ae, huta ategaune, huno hapa pai'nige'apae'mo,
⁶¹ negafokamogipati'mo ani agufa apakimo ohane'niye, hu'a
 ha pai'nae. ⁶² Apayateti'mo avame name kava'mo hute'a,
 haiya agimo mafa'nekamo ategane, hu'a afo'amofe'mo
 ge hu'a afo'amo ge'nageno'ae'mo, ⁶³ mago avo'mo kaesuva
 ya'mo alitapa namiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo ali'a
 ami'nageno avo'mo kaeno'ae'mo, agi'amo Yoni'ae, huno
 avo'mo kae'nige'apae'mo hapau ai'nae. ⁶⁴ Ani afina'mo
 malage huno agemo aino halo ai'nigeno Goti agi'ale'mo
 alino asaga hu'niye. ⁶⁵ Ani ko'ale vaya'mogi afite'a koli
 hu'nageno ani kavafe'mo ava gemo muki haopale Yutiya
 aulafi kotegamo aino atagu faeno u'niye. ⁶⁶ Ava gemo
 afite'apae'mo ali'a apaipafi'mo malet'e'a, henaga'amo haiya

agufa mafa'nemo maigiye, hu'a hu'nae. Ala kava ne'mo'a alagepa huno ha maeteno yagaino ate'niye.

Sekalaiyasi'a aune gemo hu'niya gemae

⁶⁷ Afo'amo'mo Sekalaiyasi aipafi'mo Aote Auneme'amo'mo havai te'nigeno Gotitegati aune gemo alinineno aeno hakalo huno hapa paino'ae'mo,

⁶⁸ Ala kava ne'mo Isaleli vaya'ai Goti'apimo'mo emineno laha maeno hatu maeno late'niya'mofe'mo agi'ale'mo alita asaga higetao. ⁶⁹ Agaemo ali'ya'amo ne'aliya veka'amo Nevini vayapati'mo ayamufa vekamo lagufamo alino katino latesiya vekamo ago alino afole aino ate'niye. ⁷⁰ Akeya'vilagamo ani kavafe'mo agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai apavayafati'mo ago laha pai'niye. ⁷¹ Ina gemo hu'a laha pai'nae, kametimogi apayapati'mo lagufamo alino katino lateteno muki vaya'amogimo hosu apaipa kali'a nelataya vaya'ai apayapati'mo hapa faleno lategaiye, hu'a hapa pai'nae. ⁷² Goti'a kotalake ge'amo hu male'niya aote ge'amo lagingo vaya'aife'mo, nahau hu'na lapategauve, huno hapa pai'niya gee'mo agesa afino ho huteno ani kava'mo hu'niye. ⁷³ Goti'a lagingo vekamo Emalehamufe'mo lama gemo huno ago'yamo ataleno ge hugekana agufa kavafe'mo agesa afiteno laha mae'niye. ⁷⁴⁻⁷⁵ Agaemo kame vayatimogi apayapati'mo lagufamo alino katino latesigeta ma mopafi'mo maisuna afina'mo ali'ya'amo ne'alitae'mo koli osuta aote fatago kava'amo huteta alagepa huta maige maige huta maigune. ⁷⁶ Kagaemo mafa'ne'nimogae, hogote vekamo aeno apaka se'niya vekalegati'mo ge'amo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekae, hu'a kagi aegae. Kagaemo Ala kava ne'mo esiya ka'mo alagepa huka valika ate'nisanageno egaiye. ⁷⁷⁻⁷⁸ Kagaemo, Gotitimo'a aipamo'mo falu huteno hau huno lateteno ha le yakana vekamo alino ate'niye. Yegemo'mo aeno ha lelino haine ne'eya kavakana huno lagaetegamo e'niye. Goti'a agaeteti'mo lapakufamo alino katino lapateteno hosu kavatapimo alino atalegaiye. ⁷⁹ Lagaetegamo eno'ae'mo hanipi'mo fali kava'mo aune'afi'mo mai'nona vaya'mogitalegamo ha le ya'mo alino lamiteno alagepa ka'mo Goti'e'mo lokaelita visuna ka'mo alino lave ligiye, huka hapa paigane, huno hu'niye.

80 Yoni'a ko siteno'ae'mo auneme'amo'mo lokiya vai'nigeno ka'me kotega maima maima ne'uno'ae'mo Isaleli vaya'ai apaulagale'mo afole ai'niye.

2

Maliya'a Yesu'mo alino ate'niya gemae
(Mt 1:18-25)

¹ Ani afina'mo hogote vekamo yagaino ne'apateya kini vekamo agi'amo Sisa Agasasi'a, muki kotega mai'naya vaya'ai apakimo aliguve, huno hapa pai'niye. ² Ani afina'mo apakimo hogote'a ali'naya afina'mo Kinyasi'a Siliya kotega mai'naya vaya'aite'mo yagaino apate'niye. ³ Muki vaya'amo apakinago vaya'ai taonifi'mo u'a apakimo alisiyafe'mo u'nae. ⁴ Yosefe'a Nevini vayapati vekamo mai'niya'mofe'mo Nasalasa taonimo Galeliya kotegati'mo ataleno Yutiya kotegamo aginago vekamo Nevini taonifi'mo Metelehamumo u'niye. ⁵ Lekana pai male'niya a'mafa'nemo Maliya'a aipagu'e'mo mai'nige'anae'mo anakimo alisiyafe'mo u'na'ae. ⁶ Ani kote'mo mai'ne'anae'mo Maliya'a mafa'nemo alino atesiya afina'mo ago afole ai'niye. ⁷ Yege mafa'ne'amo alino ateteno lavolavofi'mo hayaeno ateteno pulumakamogi ne'ya'mo ne'malaya yuvapafi'mo havaeno ate'niye. Alu kotegati'mo nata ne'a ne'aya vaya'mo nehavaya nopi'mo ago kili pae'nage'ana pulumakamogi nopi'mo havaesa'afe'mo mai'ne'anae'mo alino ate'niye.

Enisole vekamo'a sipisipile'mo ne'yagaiya vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

⁸ Hani'ilagamo ani taoni haopalegamo sipisipile'mo ne'yagaiya vaya'mo kahaule'mo mai'ne'a sipisipile'mo yagai'a mai'nae. ⁹ Ala kava ne'mo enisole veka'amo afole ai'nigeno Ala kava ne'mo ha le konali ya'amo'mo aeno ha le'nige'apae'mo lusi kava hu'a apamo'ya ai'nae. ¹⁰ Enisole vekamo'a hapa paino'ae'mo, lapamo'ya o'aitapa afiyo. Alagepa gemo muki vaya'mogi afite'a lusi kava hu'a apamogaga aisaya gemo alini'na emi'ne'nove. ¹¹ Ani afina'mo Nevini taonifi'mo mago a kanomo'a apakufamo alino katino apatesiya mafa'nemo alino ate'niye. Ani mafa'nemo Kalaisi ne'mo Ala kava ne'mo mai'niye. ¹² Lapakaemo agesaya agufa alagena kava'mo hane'niyana lavolavofi'mo hayaeno ateteno pulumakamogi ne'ya'mo ne'malaya yuvapafi'mo havaeno ate'nigeno mai'niye. Utapa agetetapae'mo ani mafa'nee'mo laha pai'niye, hutapa hugae, huno hapa pai'niye. ¹³ Hapa pai'nige'apae'mo malage hu'a agae'e'mo asole enisole vaya'mo afole aite'a

Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'apae'mo, ¹⁴ Goti'a aeno apakase'niya vekamo hogote vekamo agi'ale'mo alita asaga higetao. Goti'a amuse huno ne'apateya vaya'ai apaipamo'mo falu hino, hu'a hute'a apatale'a koku'napi'mo hai'nae.

Sipisipile'mo ne'yagaiya vaya'mogi u'a Yesu'mo age'naya gemae

¹⁵ Inagi sipisipile'mo ne'yagaiya vaya'mogi apakai'apimo hu'apae'mo, Metelehamu taonifi'mo afole ai'niya kavafe'mo Ala kava ne'mo'a laha pai'niya kava'mo uta agesunafe'mo vigetao, hu'a hute'a ¹⁶ malage hu'a u'a apakayana Maliya'agi Yosefe'agi pulumakamogi ne'ya'mo ne'malaya yuvapafi'mo havaeno mai'niya mafa'negi hu'a mai'nage'apae'mo apake'nae. ¹⁷ Agete'apae'mo ava gemo afi'naya gemo hapa pai'nage'apae'mo ¹⁸ muki vaya'amogi afite'apae'mo lusi kava hu'a apakesa ala'amo afi'nae. ¹⁹ Maliya'a ani muki hu'naya ge'amo afino alino aipafi'mo maleteno agesa afino mai'niye. ²⁰ Sipisipile'mo ne'yagaiya vaya'mo ai'a atagi ne'a ne'u'apae'mo enisole vekamo'a hapa pai'nige'a afi'naya ge'e age'naya kavate'efe'mo Goti agi'ale'mo ali'a asaga huge hao ke hege hume hume u'nae.

Yesu agi'amo ate'naya gemae

²¹ Magoke salemo utege'a Yu vaya'mogi nehaya ag-ufa kava'mo hu'a Yesu agufamo lagau'a atalet'e'apae'mo agi'amo Yesu'ae hu'a ate'nae. Maliya'mo aipagu'e'mo o'mai'nigeno'ae'mo enisole vekamo'a ani agimo ate'niye.

Yesu'mo alopa mono notegamo avaleli'ana u'na'a gemae

²² Mosesela, a'nemogi mafa'nemo ali'a apatete'apae'mo ae'a kalo pae'a apatesayafe'mo ofalinimo alinitutapa mono hu'a ne'apataya vaya'mo apamiyo, huno hu'niya gemo akame hisaya afina'mo afole ai'nige'ana Yosefe'e Maliya'e'mo avaleli'ana Yulusalemu taoniflagamo u'na'ae. Goti aulagale'mo avaleli'u'ana atesa'afe'mo avaleli'ana u'na'ae. ²³ Ani kavatefe'mo Goti ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo, *Yege mafa'netapimo alita apaote apate'netapa Goti'a amiyo, huno hu'niye.* ²⁴ Ala kava ne'mo ke'aepa ge'amo'mo mago'e gemo huno'ae'mo, *Lole kaugoyave namala'mo neya namala'mo anatafautapa namiyo, huno hu'niya gemo akame hisa'afe'mo u'na'ae.*

²⁵ Mago vekamo Yulusalemu taonifi'mo mai'niya vekamo agi'amo Simiyoni'a fatago kava'mo huno Goti ke'aepa ge'amo akame huteno Isaleli vaya'mo hapau vaisiya afinafe'mo agava mai'niye. Aote Auneme'amo'mo agaetegamo emineno, ²⁶ ofalika afa'a mai'nekae'mo Ala

kava ne'mo Kalaisi vekamo agegane, huno ha pai'niye.
²⁷ Auneme'amo'mo alopa mono nopi'mo avalelino haino
 ate'nige'anae'mo Yesu ita'afo'ala'moganimo ke'aepa gemo
 akame hisa'afe'mo mafa'ne'animo Yesu'mo alopa mono
 nopi'mo avaleli hai'ana mai'na'ageno ²⁸ Simiyoni'a eno
 Yesu'a avaleno anu ki'nenno Gotife'mo hao ke heteno'ae'mo,

²⁹ Ala kava nene, Naha pai'nana gemo hemenimo ago
 alika afole aika ate'nana'mofe'mo ali'yakamo
 ne'aluva vekamo'nae'mo kaipamo'mo falu
 hu'nisigeka ali'yakamo ataleka eno, huka naha
 paigane. ³⁰⁻³¹ Muki nofi vaya'ai apaulagale'mo
 apakufamo alino katino apatesiya vekamo ago
 alika afole aika ate'nanage'nae'mo naulagafati'mo
 age'nova'mofe'mo hemenimo afa'a faliguve.
³² Agaemo ha le yakana huno mai'nenno mago alu
 nofi vaya'aitegamo aeno ha lesige'apae'mo age'a
 aeto hugae. Ani kava huno Isaleli vayakamo ala
 apaki'apimo apamigiye,

huno hu'niye. ³³ Ita'afo'ala'moganimo ani gemo
 afite'anae'mo lusi kava hu'ana hanau ai'na'ae.
³⁴ Simiyoni'a, Goti'mo lapa maeno, huno huteno ita'amo'mo
 Maliyafe'mo, Afiyo, mago vaya'amogimo ge'amo o'afi'a
 atale'a asagau'a aige mago vaya'amogimo ge'amo
 afite'apae'mo he ti'a maige hisayafe'mo Goti'a lekana paino
 ate'niye. Agaemo Gotitegati'mo alagena yakana huno alino
 apave lisige'apae'mo apaini hu'a atesageno'ae'mo ³⁵ asole
 vaya'ai apaipa apakesafi'mo hane'niya kava'mo alino afole
 aino ategaiye. Naipemo'mo kaipafi'mo aesigeno kagafu
 kigiye, huno ha pai'niye.

³⁶ Mago anekalomo'a Gotitegati gemo alinineno aeno
 hakalo huno hapa nepaiya anekalomo agi'amo Ana'mo
 mai'niye. Ana afo'amo agi'amo Fanuvela'mo Asa nofi
 vayapati vekamo mai'niye. Ani a kanomo vele'mo
 seveni'a kafugamo mai'nigeno anau'amo'mo ago fali'niya
 afinateti'mo kogu a kanomo maime maime eno ⁸⁴'a
 kafugamo mai'niye. ³⁷ Muki afina'mo alopa mono nopi'mo
 mai'nenno'ae'mo muki netepi'e hanipi'e'mo Gotife'mo
 mono huge nunumu'mo huge ne'ya'mo mo sige huno
 mai'niye. ³⁸ Ani afina'mo Yesu'e ita'afo'ala'mogani'e'mo
 apakaetegamo eno Gotife'mo hao ke heteno'ae'mo
 mafa'ne'ae'mo ava gemo huno'ae'mo Yulusalemu
 vaya'ai apakufamo alino katino apateteno hatu maeno
 apatesiyafe'mo agava mai'naya vaya'aife'mo hapa pai'niye.
³⁹ Muki ke'aepa ge'amo alagi akame hu'ana hute'anae'mo
 ko'anilegamo Galeliya kotega Nasalasa taonifi'mo u'nae.

⁴⁰ Ani mafa'nemo ko sino alopa heteno'ae'mo lokiya vaino mai'niye. Goti'a alagepa huno ha mae'nigeno alagepa huno afiteno age'nigeno alagepa aipa aghesa afole ai'niye.

Yesu'a neya mafa'nemo'mo alopa mono nopi'mo haino mai'niya gemae

⁴¹ Yesu ita'afola'moganimo hopa Pasova afina'mo muki kafuga'ae kafuga'ae'mo Yulusalemu taonifi'mo hai'na'ae. ⁴² Yesu'a tuolofu'a kafugamo mai'nige'a hopa afina'mo nehaya agufa kava'mo hu'a halate Yulusalemu taonifi'mo hai'nae. ⁴³ Hopa afina'mo hano hutegeni Yesu'a ataleno o'uno ani taonifi'mo mai'niya'monanafa Yosefe'e Yesu ita'amo'e'mo, ani taonifi'mo mai'negaiye, hu'ana anakesa o'afi'ana ago atale'ana u'na'ae. ⁴⁴ La'ao vaya'e'mo magokepi lokaeli'a u'negae, hu'ana anakesa afite'ana muki nete'e une'e'mo kategamo ute'anae'mo aepa fai'ana anao vaya'aife'mo ge hu'ana apafi ge apafi ge hu'ana kahauya hume hume u'na'ae. ⁴⁵ O'age'ana halate ai'ana atagi ne'ana Yulusalemu taonifi'mo u'ana kahauya hu'na'ae. ⁴⁶ Lole'e mago'e afina'mo kahauya hu'na'ana alagi o'age'ana kahauya hu'ana aga'ana Yesu'a alopa mono nopi'mo ali'a apaya ne'malaya vaya'e'mo fai mai'neni hu'naya gemo afige loka huno apafi ge huno mai'nige'ana age'na'ae. ⁴⁷ Hu'niya gemo afi'naya vaya'mogi, alagepa huno afiteno ge'apile'mo alagepa huno aeno atagaina huno hapa nepaiye, hu'a hute'a hapau ai'nae. ⁴⁸ Ita'afola'moganimo agete'anae'mo hanau aite'ana ita'amo'mo, mafa'ne'nimogae, huno, na kava higeka la'agaetegamo ani kava'mo hu'nane. Afokamo'e nagae'e'mo la'aipamo'mo kana hu'nigeta'a kagaefe'mo kahauya nehu'ae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁴⁹ Na kava higetanae'mo nagae'e'mo kahauya neha'ae. Afo'nimo ali'ya'amo alisuva kavafe'mo lanakesa o'afi'na'afiye, huno hana pai'niya'monanafa ⁵⁰ ani gemo aepa'amo alagepa hu'ana o'afi'na'ae. ⁵¹ Inagi anaka'e'e'mo magokepi lokaeli'a lami'a Nasalasa taonifi'mo mai'ne'apae'mo Yesu'a muki afina'mo ita'afola'mogani ge'animo akame huno mai'niye. Ita'amo'mo muki ani kava'mo hu'niya kavafe'mo aghesa afiteno aipafi'mo alino male'niye. ⁵² Yesu'a ko siteno'ae'mo mago'e huno alagepa huno afi'niye. Goti'e vaya'amogi'e'mo mago'e hu'a amuse hu'a ate'nae.

3

Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo'a aeno hakalo

huno hapa pai'niya gemae

(Mt 3:1-12; Mk 1:2-8; Yo 1:19-28)

¹ Taipiliyasi Sisa'a hogote vekamo muki vaya'aite'mo fiftini'a kafugamo yagaino apate'nigeno Ponitiyasi Pailati'a Yutiya kotega vaya'aite'mo yagaino apate'nigeno Heloti'a Galeliya kotega vaya'aite'mo yagaino apate'nigeno nepu'amo'mo Filipi'a Ituliya kotega vaya'aite'e Talekinaitasi kotega vaya'aite'e'mo yagaino apate'nigeno Laiseniyasi'a Amilini kotega vaya'aite'mo yagaino apate'niye. ² Anasi'e Kaiyafasi'e'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'ana ne'apata'ageno Yoni'a Sekalayasi mafa'nemo'a ka'me kotegamo uno mai'nigeno'ae'mo Goti ge'amo aipafi'mo afole ai'niye. ³ Agaemo Yoneni ani'mo hane'niya haopalega umenitata huno, lapaipamo alitapa afe letetapa ani'mo falegeno'ao Goti'a hosu kavatapimo alino ataleno, huno aeno hakalo huno hapa paige hapa paige huno mai'niye. ⁴ Ani kavatefe'mo Aiyeya'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a avo'mo kaeno'ae'mo,

mago vekamo'a ka'me kotegati'mo alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Ala kava ne'mo ka'mo valita atetetapa alitapa alagepa hutapa ateyo. ⁵ Alopa ave'e aise ave'e'mo kafitapa anaku paetalegeno eminesigetapa kalokalopafi'mo aetapa ati kaeyo. Kayagi'nisiya ka'mo alitapa api aitapa ateyo. Haite lamite hu'nisiya ka'mo alitapa kanale hutapa ateyo. ⁶ Inagi muki ma mopafi vaya'mogi agesayana Goti'a vaya'amogi apakufamo alino katino apatesige'a agegae, huno avo'mo kae male'niye.

⁷ Asole vaya'mo Yoni'a ani'mo faleno apatesiyafe'mo agaetegamo ete ete hu'nageno Yoni'a, hosu nagalo'yavemo mafa'ne anaga'amogitapae, Ina la'mo, Goti'a aipamo neleyanageno lapamagisiyategati'mo afa'a ataletapa lapaune hegae, huno lapa pai'niye, huno apafi ge'niye. ⁸ Mago'e gemo huno'ae'mo, lapaipamo alitapa afe le'nisayana ani kavatapileti'mo alagepa kava'mo alitapa lave liyo. Emalehamu'a lagingo vekamo mai'niya'mofe'mo alagepa huta maigune, hutapa lapakesa o'afiyo. Goti'a mani yafafe'mo ha paisigeno Emalehamu aginago'amo afa'a alino hamaleno apategaiye. ⁹ Hemenimo ko'nemo alagi alo huno alinineno yosa aepale'mo yosamo he'ya aisiyafe'mo male'niye. Muki alagepa alagamo no'aeya yosamo he'ya aite'a ali'a atafi'mo yaga au'a nekae, huno hapa pai'niye. ¹⁰ Hapa pai'nige'apae'mo asole vaya'mogi, lagaemo haiya agufa kava'mo hugune, hu'a

afi ge'nageno'ae'mo, ¹¹ lole siotimo ali'nisiya vekamo'mo mago o'ali'nisiya vekamo afa'a amino. Ne'ya'mo ali'nisaya vaya'mogimo ani kavake'mo hu'a apamiyo, huno hapa pai'niye. ¹² Takesi monimo ne'aliya vaya'mo ani'mo faleno apatesiyafe'mo e'a, Tisao, hu'a, lagaemo haiya agufa kava'mo hisune, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ¹³ Gamani vaya'mogimo aliyo hu'a lapa pai'nisaya agufa monimo alitetapa fiku mago'e monimo o'aliyo, huno hapa pai'niye. ¹⁴ Mago ami vaya'mogimo, lagae'e'mo haiya agufa kava'mo hisune, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, vaya'mo o'apamagitapa kumaya'mo o'aliyo. Aigofe geleti'mo agoti hutapa o'apateyo. Miyatapige'mo alitetapa lapaipamo'mo falu hino, huno hapa pai'niye.

¹⁵ Muki vaya'mogi agava mai'naya'mofe'mo, ani vekamo Kalaisi vekamo mai'nifi o'mai'niye, hu'a apaipafi'mo apakesa afi'nae. ¹⁶ Apakesa ne'afigeno Yoni'a, nagae nakamemo huno esiya vekamo ayamufa'amo'mo nagae nayamufamo ago aeno naga seno mai'niye. Ina agufa vekamo mai'novanage'na su'mo nofi'amo afa'a hakalu osegauve. Nagaemo ani'aletike'mo fale'na nelapatovanageno agaemo aote Auneme'aleti'e ataleti'e'mo faleno lapategaiye. ¹⁷ Sipeti'amo ayapi'mo ali'niyanageno viti alaga ne'ya'mo faino kateno atalesigeno haiteno mopafi'mo asagauno aisigeno ne'ya'age'mo alino anupa huno no'afi'mo maleteno haleti ya'amo yu oseno neleya atafi'mo alino kaegaiye, huno hapa pai'niye. ¹⁸ Yoni'a muki vaya'ai apaipa apakesa alino he tino atesiyafe'mo mago'e huno alagepa faigoko gemo aeno hakalo huno hapa pai'niye.

¹⁹ Hapa pai'niya'monanafa Heloti'a yagaino ne'apateya vekamo'mo hosu kava'mo mago'e mago'e huno hu'nigeno Yoni'a ge hau'niye. Heloti'a nepu'amo a'mo Helotiyasi'mo ali'niya kava'e muki hosu kava'ale'efe'mo Yoni'a ge hau'niya'mofe'mo kalavusi huno ate'niye. ²⁰ Hosu kava'mo hume hume eno'ae'mo mago'e huno lusi hosu kava'mo huno Yoni'a kalavusi huno ate'niye.

*Yoni'a Yesu'mo ani'mo faleno ate'niya gemae
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)*

²¹⁻²² Yoni'a kalavusi osu'nenno'ae'mo hogoteno muki vaya'mo ani'mo faleno apateteno Yesu'e'mo ani'mo faleno ate'nigeno Yesu'a nunumu'mo nehigeno'ae'mo koku'na'mo halo ai'nigeno aote Auneme'amo agufa'amo mago namamo kaugo'yavegana huno agaetegamo emine'niye. Koku'napati'mo mago gemo ha paino'ae'mo, nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya mafa'ne'nimo

mai'nanage'nae'mo naipamo'mo kanale hu'na nekatove, huno ha pai'niye.

Yesu aginago vaya'ai apaki'apimo hane'niye
(Mt 1:1-17)

²³ Yesu'a ali'ya'amo aepa faino ali'niya kafugamo teti'a agufa kafugamo mai'nige'apae'mo vaya'mogimo hu'apae'mo Yosefe mafa'ne'amae, hu'a hu'nae. Yosefe afo'amo'mo Hilai'ae. ²⁴ Hilai afo'amo'mo Matati'ae. Matati afo'amo'mo Livai'ae. Livai afo'amo'mo Melikai'ae. Melikai afo'amo'mo Yanai'ae. Yanai afo'amo'mo Yosefe'ae. Yosefe afo'amo'mo Matataiyasi'ae. ²⁵ Matataiyasi afo'amo'mo Emosi'ae. Emosi afo'amo'mo Neyamu'ae. Neyamu afo'amo'mo Esilai'ae. Esilai afo'amo'mo Nagai'ae. Nagai afo'amo'mo Meyati'ae. Meyati afo'amo'mo Matataiyasi'ae. ²⁶ Matataiyasi afo'amo'mo Simeni'ae. Simeni afo'amo'mo Yoseki'ae. Yoseki afo'amo'mo Yona'ae. Yona afo'amo'mo Yo'anani'ae. ²⁷ Yo'anani afo'amo'mo Lesa'ae. Lesa afo'amo'mo Selamameli'ae. Selamameli afo'amo'mo Siyalitiyeli'ae. Siyalitiyeli afo'amo'mo Nelai'ae. ²⁸ Nelai afo'amo'mo Melokai'ae. Melokai afo'amo'mo E'nai'ae. E'nai afo'amo'mo Kosamu'ae. Kosamu afo'amo'mo Elemenamu'ae. Elemenamu afo'amo'mo Eya'ae. Eya afo'amo'mo Yosuva'ae. ²⁹ Yosuva afo'amo'mo Eliesa'ae. Eliesa afo'amo'mo Yolimi'ae. Yolimi afo'amo'mo Matati'ae. Matati afo'amo'mo Livai'ae. Livai afo'amo'mo Simiyoni'ae. ³⁰ Simiyoni afo'amo'mo Yuta'ae. Yuta afo'amo'mo Yosefe'ae. Yosefe afo'amo'mo Yonamu'ae. Yonamu afo'amo'mo Elaiyakimi'ae. ³¹ Elaiyakimi afo'amo'mo Mena'ae. Mena afo'amo'mo Matata'ae. Matata afo'amo'mo Netani'ae. Netani afo'amo'mo Nevini'ae. ³² Nevini afo'amo'mo Yesi'ae. Yesi afo'amo'mo O'meti'ae. O'meti afo'amo'mo Movasi'ae. Movasi afo'amo'mo Salimoni'ae. Salimoni afo'amo'mo Nasoni'ae. Nasoni afo'amo'mo Aminanapu'ae. ³³ Aminanapu afo'amo'mo Animila'ae. Animila afo'amo'mo Anai'ae. Anai afo'amo'mo Hesiloni'ae. Hesiloni afo'amo'mo Pelesi'ae. Pelesi afo'amo'mo Yuta'ae. ³⁴ Yuta afo'amo'mo Yekopu'ae. Yekopu afo'amo'mo Aisiki'ae. Aisiki afo'amo'mo Emalehamu'ae. Emalehamu afo'amo'mo Tela'ae. Tela afo'amo'mo Neho'ae. ³⁵ Neho afo'amo'mo Selaki'ae. Selaki afo'amo'mo Liyu'ae. Liyu afo'amo'mo Peleki'ae. Peleki afo'amo'mo Ima'ae. Ima afo'amo'mo Sila'ae. Sila afo'amo'mo Kenani'ae. ³⁶ Kenani afo'amo'mo Afakasati'ae. Afakasati afo'amo'mo Semi'ae. Semi afo'amo'mo Noa'ae. Noa afo'amo'mo Lemeki'ae. ³⁷ Lemeki afo'amo'mo Metusala'ae. Metusala afo'amo'mo Inoki'ae. Inoki afo'amo'mo Yeleti'ae. Yeleti afo'amo'mo Mahalali'ae. Mahalali afo'amo'mo Kenani'ae. ³⁸ Kenani afo'amo'mo Inosi'ae. Inosi afo'amo'mo Seti'ae. Seti afo'amo'mo Atamu'ae. Goti'a Atamu'mo alo huno ate'niya'mofe'mo Atamu'a afo'amo'mo Goti'ae.

4

*Satani'a Yesu'mo amalageka hu'niya gemae
(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)*

1-2 Aote Auneme'amo'mo Yesu aipafi'mo haino havai te'nigeno Yesu'a Yoneni anipati'mo ataleno u'niye. Aote Auneme'amo'mo avalelino uno ka'me kotega ate'nigeno foti'a afina'mo uneno huno mai'nigeno Satani'mo amalageka hu'niye. Foti'a afina'mo ne'ya'mo o'ne'nigeno aga te'nigeno'ae'mo ³ Satani'a, Goti mafa'ne'amo mai'nisana'mo'mo mani yafafe'mo ha paigeno'ao peleti mayamo alino hamaleno, huno ha pai'nigeno ⁴ Yesu'a ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo,

vaya'mogimo peleti maya'ageke'mo nesayana alagepa hu'a o'maigaya'monanafa muki gemo Goti'a avayafati'mo hu'niya gemo afite'apaeke'mo alagepa hu'a maigae, huno hu'niye, huno ha pai'niye. ⁵ Satani'mo avalelino haino malage huno muki ma mopafi ala'apimo mai'ne'a yagai'a ne'apataya vaya'ai ko'mo alino ave li'niye. ⁶ Inagi Satani'mo, muki age'nana ya'amo alino nami'nige'na alite'na ne'yagauvanage'na mago vekamo ali'na amiguve hu'na hisuvana afa'a ali'na amiguve. Muki kotegamo yagaisanafe'mo muki konali ya'apimo ali'na kamisugeka aligane. ⁷ Inagi nagaefe'mo mono hisana'mo'mo muki ya'amo kagaika ya'mo hanegaiye, huno ha pai'niye. ⁸ Yesu'a, Sataniyo, ekuka nakamelagamo maiyo. Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo,

Ala kava ne'mo Gotitapimofeke'mo mono hutetapa agai'a magoke'age'mo akame hiyo,

huno hu'niye, huno ha pai'niye. ⁹ Satani'a Yulusalemu taonifi'mo avalelino uno alopa mono no'mo yatala no'mo nokato'mule'mo avalelino haino ate'nen'ae'mo, Goti mafa'ne'amo mai'nisana'mo'mo mopafi'mo aeka hailo huka asagauka aiyo. ¹⁰⁻¹¹ Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo,

Ala kava ne'mo'a enisole vaya'ae'mo, yagaitapa ateyo, huno hapa paisige'a yagai'a kate'a apayateti'mo katafausageno yafa'mo'a kaiyafi'mo okahaegaiye,

huno avo'mo kae male'niye, huno ha pai'nigeno ¹² Yesu'a, Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, *Ala kava ne'mo Gotitapimofe'mo amalageka osiyo, huno hu'niye, huno ha pai'niye.* ¹³ Satani'mo alu ge alu gemo huno amalageka huno hano huteno'ae'mo, alu afina'mo halate e'na amalageka huguive, huno agha afiteno ataleno u'niye.

Yesu'a ali'ya'amo aepa faino ali'niya gemae
(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴Goti Auneme'amo'mo Yesu'a lokiya vaino ate'nigeno halate aino atagi neno Galeliya kotega u'nige'a agete'apae'mo ava gemo hu'naya gemo muki Galeliya haopalegamo mai'naya vaya'mogi afi'nae. ¹⁵Agaemo Yu vaya'ai mono nopi'mo alino apaya male'nige'apae'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae.

Nasalasa taonifi mai'naya vaya'mogi Yesu'mo apakame'yamo ami'naya gemae
(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

¹⁶Yesu'a Nasalasa taonifi'mo mai'nenno ko si'niya taonifi'mo uno Sapati afina'mo nehia agufa kava'mo huno mono nopi'mo haino mai'nenno'ae'mo Goti mukufi gemo lekana paisiyafe'mo he ti'niye. ¹⁷Mago vekamo'mo Aiyeya'a Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a avo'mo kae male'niya mukumo alino ami'nigeno alino vakaleno kahauya huno ageteno lekana paino'ae'mo,

¹⁸Agaemo kagemi ya'mo o'ali'nisaya vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo uvelimo ago faleno nate'niya'mofe'mo Ala kava ne'mo Auneme'amo emineno nagaete'mo mai'niye. Agaemo alino nate'nige'na e'na yulagefa ne'aiya vaya'aina ali'na alagepa hu'na apatege kalavusifi mai'naya vaya'aife'mo, hatu mae'na lapate'nove, hu'na hapa paige apaulagamo ali hu'niya vaya'aife'mo, agetapa ayakeyo, hu'na hapa paige ali'a afepi apatete'a hu'a apami ne'malaya vaya'mo hatu mae'na apatege ¹⁹Ala kava ne'mo alagepa afina'mo afole ai'niye, hu'na hapa paige hisuvafe'mo Goti Auneme'amo'mo alino nate'nige'na e'nove, huno hu'niye,

huno lekana pai'niye. ²⁰Lekana paino hano huteno ani mukumo aino akaniteno mono nopi'mo ali'ya ne'aliya vekamo halate amiteno fai mai'niye. Mono nopi'mo mai'naya vaya'mogimo aulu hae'nageno'ae'mo, ²¹hemenimo Goti mukufi gemo afi'naya gemo ago afole ai'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo ²²muki vaya'mogimo fiku hapa maeno ne'apamiya gemo avayafati'mo hu'nige'a afite'apae'mo hapau aite'apae'mo, Yosefe mafa'nemo o'mai'nifi, hu'a hu'nae. ²³Yesu'a, ago afi'novana lapakinago vaya'ai gefati'mo aetapa kalafefa gemo hutapa naha paitapae'mo, Lota vekae, kagaikamo alika alagepa huka kato. Kapeneyamu taonifi'mo hu'nana

agufa kava'mo mani nokale'mo huvo, hutapa naha paigae. ²⁴ Lama gemo lapa nepauve, Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo afole ai'naya kote'mo u'nage'apae'mo vaya'apimogi amuse hu'a no'apatae. ²⁵ Ge'nimo afiyo. Ilaiya'a mai'niya afina'mo lole'e mago'e kafuga'e sigisi'a kai le'e'mo ko o'ai'nige'apae'mo muki aupilagamo ne'yafe'mo kafu hu'naya afina'mo afole ai'niye. Ani afina'mo muki kogu a'ne'amo Isaleli kotegamo mai'naya'monanafa ²⁶ Goti'a Ilaiya'mo alino ate'nigeno Sitoni kotega Salefeti taonifi'mo magoke kogu ategamo u'niye. ²⁷ Ilaisa'a mai'nige'apae'mo Isaleli kotegamo muki lepalosi ya'mo hapau'niya vaya'mo mai'naya'monanafa Ilaisa'a Siliya kotega mai'niya vekamo agi'amo Nemenike'mo alino alagepa huno ate'niye, huno hapa pai'nige'a, ²⁸ afite'apae'mo lusi kava huno apaipamo le'niye. ²⁹ Apaipamo le'nige'apae'mo he ti'a ali'a hafaitalageno ataleno ne'vige'apae'mo u'a avaleli'u'a hai'a ani taonimo ki male'naya aveleti'mo mulifilaga ali'a ago'ya fai'a atalesayafe'mo hu'naya'monanafa ³⁰ apakae folagapati'mo ago faino kasalo paetaleno u'niye.

*Yesu'a mago vekamo aipafati'mo hosu aune vekamo alino hafaino atale'niya gemae
(Mk 1:21-28)*

³¹ Yesu'a Galeliya kotega Kapeneyamu taonifi'mo lamino Sapati afina'mo mono nopi'mo haino alino apaya male'niye. ³² Ala'apimo yagaino ne'apateya vekagana huno himamu'aleti'mo alino apaya male'nige'apae'mo hapau ai'nae. ³³ Mago vekamo aipafi'mo hosu aune vekamo mai'niya vekamo mono nopi'mo mai'nen'ae'mo alopa gefati'mo huno'ae'mo, ³⁴ ae, huno, Nasalasa vekamo Yesuo, lagaetegamo na agufa kava hisanafe'mo e'nane. Alika hano huka latesanafe'mo e'napiye. Ago kage'novana Goti aote veka'amo mai'nane, huno ha pai'niye. ³⁵ Yesu'a ge hauteno'ae'mo, ge osu'neka aipafati'mo emikeno, huno ha pai'nigeno hosu aune vekamo'a vaya'ai folagapi'mo alino ago'ya faino ataleteno ago ateno u'niye. Agufamo alino hosu huno o'ate'nigeno afa'a mai'niye. ³⁶ Agete'apae'mo muki vaya'amogimo hapau ai'nae. Apakaemo, ani agufa gemo na agufa gemo hu'niye. Ala'apimo yagaino ne'apateya vekamo mai'negekana huno lokiya himamu'aleti'mo hosu apaune vaya'aife'mo, emiteyo, huno hapa pai'nige'apae'mo emi e'a ne'vae, hu'a hu'nae. ³⁷ Yesufe'mo ava gemo muki haopalegamo aino atagu faeno uneno hu'niye.

Yesu'a alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'mo alino alagepa huno apate'niya gemae

(Mt 8:14-15; Mk 1:29-31)

³⁸ Yesu'a mono nopati'mo lamino'ae'mo Saimoni nopi'mo hai'niye. Saimoni ayemo'amo'mo amuko kaita hau'nigeno havaeno mai'niye. Apakaemo Yesufe'mo, alika alagepa huka ato, hu'a ha pai'nae. ³⁹ Uno agenopalegamo he tino mai'nenoe'ae'mo, hano hino, huno ha pai'nigeno amuko hau'niya ya'amo hano hu'nigeno malage huno he tino uno ne'ya'mo alo huno apate'niye. ⁴⁰ Yegemo lamino falegefe hu'nige'apae'mo kaita hapau'niya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi kaita hapau'niya vaya'mo Yesutegamo apavaleli'a e'nae. Agaemo muki alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'ai apakufale'mo aya'mo male'nenoe alino alagepa huno apate'niye. ⁴¹ Inagi hosu apaune vaya'mo asole vaya'ai apaipafati'mo emi e'apae'mo, Goti mafa'ne'amo mai'nane, hu'a alopa gefati'mo hu'nae. Kalaisi vekamo mai'niye, hu'a ago age'naya'mofe'mo Yesu'a, ge osutapa afa maiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Yu vaya'ai kotegamo umenitata huno Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

(Mk 1:35-39)

⁴² Kotilamiyapi'mo taonifati'mo ataleno uno vaya'mo o'mai'naya kotegamo mai'nige'apae'mo kahauya hume hume u'a age'a avatete'apae'mo apataleno o'usiyafe'mo atafau'nae. ⁴³ Hu'naya'monanafa agaemo, nagaemo Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo alagepa gemo u'na alu taonifi alu taonifi'mo ae'na hakalo hu'na hapa paisuva gemo hane'niye. Ani kava'mo hisuvafe'mo alino nate'nige'na emi'ne'nove, huno hapa paiteno ⁴⁴ apataleno uno Yutiya kotega mono nokopi'mo haino aeno hakalo huno hapa paimale hapa paimale huno uneno huno mai'niye.

5

Mago vaya'mogi ali'ya ya'apimo atale e'a Yesu'a akame hu'a u'naya gemae

(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

¹ Yesu'a mago afina'mo ani kotu'mo agi'amo Genesaleti ani kotute'mo he tino mai'nige'apae'mo asole vaya'mogimo Goti ge'amo afisayafe'mo e'a male'a apali'nae. ² Agaemo ageyana lole sipila'mo ani agi'nale'mo hane'na'ageno age'niye. Noyame ne'aliya vaya'mo sipifati'mo atale'a lami'a umeni'apimo sese hu'a mai'nae. ³ Yesu'a Saimoni sipifi'mo haino mai'nenoe'ae'mo, aise'amo afa'a faika ago'ya failika ugapiye, huno afa'ni ge'nigeno aeno ago'ya failino

u'niye. Yesu'a sipifi'mo fai mai'nenoa'ae'mo alino apaya male'niye.

⁴ Hapa paino hano huteno Saimonife'mo, ani folagapi'mo uka umenimo alitapa anipi'mo yaga au male'netapa noyamemo aliyo, huno ha pai'nigenoa'ae'mo, ⁵ Tisao, muki hani'ilagamo umeni male'nonana mago noyamemo o'ali'nona'monanafa gekamo afite'na umenimo anipi'mo ali'na yaga au'na malegauve, huno ha pai'nige'apae'mo ⁶ umenimo ali'a anipi'mo yaga au male'nagenoa'ae'mo asole noyamemo e'a hai'a havai te'nageno umeni'apimo aino kapalu aegefe'mo hu'niye. ⁷ Aino kapalu aegefe'mo hu'nige'apae'mo alu sipifi'mo apakae'e'mo magokepi lokae'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo apayaku ai'a ge hu'nage'a e'nage'apae'mo lole sipifi'mo noyamemo ali'a vayu hu'a male'nage'ana lole sipila'mo ae'ana lapanegefe hu'na'ae. ⁸ Saimoni Pita'a ani kava'mo ageteno Yesu aiyafi'mo ago'ya fai'nenoa'ae'mo, Ala kava nene, hosu vekamo mai'novanagi nataleka uvo, huno ha pai'niye. ⁹ Lusi kava huno hau ai'niya'mofe'mo ani gemo ha pai'niye. Asole noyamemo ali'naya'mofe'mo Saimoni'e'mo magokepi lokae'a mai'naya vaya'mogi'e'mo hapau ai'nae. ¹⁰ Yemisi'e Yoni'e'mo Saimonigi'e'mo magokepi lokae'a ali'ya'mo ne'ali'a vekala'mogani'e'mo ani kava hu'ana hanau ai'na'ae. Yesu'a Saimonife'mo, ani kavafe'mo koli osuvo. Noyamemo ne'alina kava huka vaya'mo apavalelika nagaetegamo egane, huno ha pai'nige'apae'mo ¹¹ lole sipila'mo alini e'a ani agi'nale'mo ava'yi hute'apae'mo muki ya'apimo atale'a akame hu'a u'nae.

Yesu'a lepalosi ya'mo hau'niya vekamo alino alagepa huno ate'niya gema

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Yesu'a mago taonifi'mo mai'nigenoa'ae'mo mago vekamo lusi kava huno lepalosi ya'mo hau'niya vekamo'mo eno Yesu'mo ageteno'ae'mo augosalegati'mo ago'ya fai'nenoa'ae'mo, Ala kava nene, kahao ke hovanagi, kahau'nisiyana afa'a alika alagepa huka nategane, huno ha pai'nigeno ¹³ aya'mo aeno hayo huno agufale'mo aya'mo male'nenoa'ae'mo, nahau'niyanagi kagufalafa'mo alino hamaleno, huno ha nepaigenoa'ae'mo lepalosi ya'mo hau'niya ya'amo hano hu'niye. ¹⁴ Yesu'a, mago vekae'mo uka ha opaika mono huno ne'apateya vekalegaga'e'mo uka kagufamo alika aveligeno kageno alagepa hino. Alika apavelisanage'a vaya'mogi agesayafe'mo Mosese'a hiyo, huno hu'niya ofalinimo kagufalafa'mo alino hamale'niya kavatefe'mo ofalinimo amiyo, huno ha pai'niye. ¹⁵ Huno

ha pai'niya'monanafa Yesufe'mo ava gemo mago'e mago'e huno aino atagu faeno uneno hu'nige'apae'mo muki asole vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo kaita hapau'niya vaya'mo alino hapageno apatesiyafe'mo Yesutegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'nae. ¹⁶ Mai'naya'monanafa muki afina'mo apataleno uno ka'me kotegamo nunumu'mo hutale hutale huno mai'niye.

Yesu'a kanage kanaga osuno ne'maiya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷ Mago afina'mo Yesu'a mago nopi'mo haino alino apaya ne'malege'apae'mo Falasi vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'a Galeliya kotegati'mo muki taoni'afati'mo ege Yutiya kotegati'mo muki taoni'afati'mo ege Yulusalemu taonifati'mo ege hu'a e'a Yesu haopale'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. Yesu'a Ala kava ne'mo himamu'amo ali'nenoe'mo alino alagepa huno apate'niye. ¹⁸ Mago vaya'mogimo kanage kanaga osuno ne'maiya vekamo hi'yopamo male'a alini e'a Yesu haopale'mo atesayafe'mo hu'naya'monanafa ¹⁹ nopi'mo ago kili pae'nage'a alini haisaya ka'mo ohane'niye. Nokato'mule'mo alini hai'a ali'a akai male'ne'apae'mo hi'yopa kayote'mo nofi aete'a aline'a atalageno Yesu'a mai'niya folagapi'mo emine'niye. ²⁰ Apakeyana apakesa afi'a fatago hu'nageno apaketeno'ae'mo, Ve'nimo, huno, hosu kavakamo ali'na atale'nove, huno ha pai'nige'apae'mo ²¹ ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e Falasi vaya'mogi'e'mo ani gemo afite'apae'mo, ani vekamo ina la'ae. Gotife'mo huno faipa huno ne'ate. Gotike'mo vaya'ai hosu kava'apimo afa'a alino atalegaiye, hu'a apaipafi'mo apakesa afi'nae. ²² Yesu'a apaipafi'mo apaketeno'ae'mo, na kava higetapae'mo ani agufa lapakesa ne'afiye. ²³⁻²⁴ Haiya agufa gemo lokiya gemo ohane'niye. Hosu kavakamo ali'na atale'nove, hu'na ha pai'nova gemo lokiya gemo ohane'nifi, he tika uvo, hu'na ha paisuva gemo lokiya gemo ohane'niye, huno apafi geno'ae'mo, Vemo Mafa'nemo'a ma mopafi'mo mai'nenoe'mo vaya'ai hosu kava'apimo alino atalesiya himamu'amo alino lapave ligiye, huno hapa pai'niye. Inagi Yesu'a kanage kanaga osuno ne'maiya vekae'mo, kaha nepauve, he tika yakaikonakamo aliteka nokalega uvo, huno ha pai'nigeno ²⁵ apaulagale'mo malage huno he tino yakaikona'amo aliteno no'alega ne'uno'ae'mo Goti agi'ale'mo alino asaga hume asaga hume u'niye. ²⁶ Muki vaya'amogimo ani kava'mo agete'apae'mo hapau aite'a Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atete atete

hute'apae'mo, hemenimo aeto agufa alagepa kava'mo agone, hu'a hu'nae.

Yesu'a Livai'fe'mo, eka nakame huvo, huno ha pai'niya gemae

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷ Huteno Yesu'a taonimo ataleno ne'uno'ae'mo ageyana mago vekamo takesi moni ne'aliya vekamo agi'amo Livai'a takesi monimo ne'aliya nopi'mo fai mai'nigeno ageteno'ae'mo, eka nakame huvo, huno ha pai'nigeno ²⁸ he tino muki ya'amo ataleno eno akame hu'niye. ²⁹ Livai'a no'afi'mo Yesu'mo lusi yagita huno ate'nige'apae'mo hi'yalamute'mo Yesu'agi takesi moni ne'aliya vayanagi alu vayanagi hu'a anakae'e'mo magokepi lokae'a fai mai'ne'a ne'ya'mo ne'nae. ³⁰ Falasi vaya'e Falasi vayapati vaya'mogimo ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo apakete'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo hagalu hagalu hu'a ge hu'apae'mo, na kava higetapa takesi moni ne'aliya vaya'e hosu vaya'e'mo magokepi lokaetapa mai'netapa ne'ya'e ani'e'mo ne'nae, hu'a apafi ge'nageno ³¹ Yesu'a ge'apile'mo aeno atagaina huno'ae'mo, lota vekamo'a afa'a mai'naya vaya'aitegamo uno ali'ya'mo no'alifa kaita hapau'niya vaya'aitegage'mo uno ali'ya'mo ne'aliye. ³² Nagaemo alagepa vaya'aife'mo ge hisuvafe'mo o'me'nofa hosu vaya'aife'mo ge hisuge'a e'a apaipamo ali'a afe lesayafe'mo emi'ne'nove, huno hapa pai'niye.

Ne'ya'mo o'ne'a mo nesiya kavafe'mo hu'niya gemae

(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³ Apakaemo Yesufe'mo, Yoni ge'amo ne'afiya vaya'e Falasi vaya'ai ge'apimo ne'afiya vaya'mogi'e'mo ne'ya'mo o'ne'a mo si'ne'a nunumu hute hute hu'naya'monanafa gekamo ne'afiya vaya'mogimo ne'ya'mo mo osi'a muki afina'mo ne'nae, hu'a ha pai'nageno ³⁴ Yesu'a, a'mo la-gauli'a ne'vaya afina'mo a'mo alisiya vekamo'a vaya'a'e'mo magokepi lokae'a mai'ne'apae'mo ne'ya'mo mo osi'a afa'a ne'nae. ³⁵ Henaga'amo kame vaya'amogi a'mo alisiya vekamo vaya'alegati'mo avaleli'a usage'apae'mo ne'ya'mo o'ne'a mo sigae. ³⁶ Yesu'a mago'e huno aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, atafa kukenamo apake ne'aige'apae'mo saufa kukenaleti'mo lagau'a atafa kuke-nale'mo nofakaniye. Lagausiya'mo'mo saufa kukenamo hosugiye. Saufa kukena atupaleti'mo lagau'a atafa kuke-nale'mo fakanisayana alu ya alu ya'mo hanegaiye. ³⁷ Saufa nofi alagafati ani'mo ali'a atafa afu agufa ke'mo ago vai'niya

kepi'mo nolakiye. Ali'a lakisiya'mo'mo saufa ani'mo hane'niya'mofe'mo aeno apafu leteno afu agufa ke'mo aeno apalo atino ani'mo mopafi'mo asagauno aisigeno'ae'mo afu agufa ke'mo atalagaugiye. ³⁸ Saufa ani'mo saufa afu agufa kepikemo ali'a lakisaya'mo'mo ani'e ke'e'mo afa'a hanegaiye. ³⁹ Vaya'mogi atafa nofi alagafati ani'mo nete'apae'mo, nofi alagafati'mo ani'mo saufa ani'mo ne-gaune, hu'a nosae. Atafa ani'mo ago aeno agase'niye, hu'a nehaya'mofe'mae, huno hapa pai'niye.

6

Sapati afina'mo nehaya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ Mago Sapati afina'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo viti hoya folagapi'mo ne'u'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi viti alagamo lagi'a haleti'ya'amo apaya he'a hale'a ataleta'a neme neme u'nae. ² Ne'vage'apae'mo mago Falasi vaya'mogi apakete'apae'mo, na kava higetapa Sapati afinafe'mo ani agufa kava'mo osiyo, huno ke'aepa gemo'a hu'niya kava'mo nehae, hu'a hapa pai'nageno ³ Yesu'a, lagnago vekamo Nevini'a hu'niya kavafe'mo ava gemo lekana paitapa o'afi'nafiye. ⁴ Nevini'e magokepi lokae'a mai'naya vaya'e'mo apaka te'nigeno'ae'mo Goti mono nopi'mo haino afa vaya'mogi no'nafa mono hu'a ne'apataya vaya'amogige'mo ne'naya peleti mayamo Goti aulagale'mo male'naya peleti mayamo alino neteno agae'e'mo lokae'a mai'naya vaya'aina alino apami'niye. ⁵ Vemo Mafa'nemo'a Sapati afinate'e'mo ne'yagaiya vekamo mai'niye, huno hapa pai'niye.

Sapati afina'mo Yesu'a aya'mo kalage ki'niya vekamo alino api aino ate'niya gemae
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ Mago Sapati afina'mo mago vekamo aya'mo kalage ki'niya vekamo mono nopi'mo mai'nigeno Yesu'a haino alino apaya male'niye. ⁷ Ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e Falasi vaya'mogi'e'mo hosu kava'mo nehiye, hu'a hisaya kafe'mo kahauya hu'a agesayafe'mo yagai'a mai'nae. Agete'apae'mo, Sapati afina'mo alino api aino atesifigetae, hu'a hute'a agava mai'nae. ⁸ Yesu'a apaipafi'mo ageteno aya'mo kalage ki'niya vekae'mo, eka male'mo he tika maiyo, huno ha pai'nigeno eno haopale'mo he tino mai'niye. ⁹ Yesu'a apakaefe'mo, Sapati afina'mo Goti ke'aepa ge'amo akame hisayafe'mo na agufa kava'mo hane'niye. Vaya'mo ali'a

alagepa hu'a apatesaya kavapi ali'a hosu hu'a apatesaya kava'mo hane'niye. Apakufamo ali'a kati'a apatesaya kavapi vaya'mo hapaesaya kava'mo hane'niye, huno apafi ge'niye. ¹⁰ Aulu hapaeno apaketenno agaefe'mo, kaya'mo aeka hayo huvo, huno ha pai'nigeno aya'mo aeno hayo hu'nigeno'ae'mo afa aya'mo alino hamale'niye. ¹¹ Apaipamo lusi kava huno le'nige'apae'mo, agaetegamo na agufa kava'mo hisune, hu'a hute'a ge huge afige hu'a mai'nae.

*Yesu'a apa vaya'amo lekana paino apate'niya gemae
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)*

¹² Mago afina'mo Yesu'a nunumu'mo hisiyafe'mo avele'mo haino ani hani'ilagamo Gotife'mo nunumu'mo huge huge nehigeno ¹³ koti'nigeno ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nageno apakaepati'mo tuolofu'a vaya'mo lekana paino apatetenno apaki'apimo apa vayane, huno apate'niye. ¹⁴ Ani vaya'ai apaki'apimae. Saimonife'mo Yesu'a saufa agi'amo Pita'ae, huno ate'niya vekagi agana'amo E'nalu'agi Yemisi'agi Yoni'agi Filipi'agi Matalomiyu'agi ¹⁵ Matiyu'agi Tomasi'agi Afiyasi mafa'nemo Yemisi'agi Saimoni'a ayamufa vekae, hu'a agi ae'naya vekagi ¹⁶ Yemisi mafa'ne'amo Yutasi'agi Isakaliyoti kotega vekamo Yutasi'a kutulu ya'mo ali'niya vekagi hu'a mai'nae.

*Yesu'a asole vaya'mo alino alagepa huno apate'niya gemae
(Mt 4:24-25; Mk 3:7-12)*

¹⁷ Aveleti'mo Yesu'e apakae'e'mo emi e'a otule'mo he ti'a mai'nae. Asole vaya'mo ge'amo ne'afiya vayanagi muki Yutiya haopalegati'mo ege Yulusalemu taonifati'mo ege ani agi'nale Taiya taonifati'e Saitoni taonifati'e'mo ege hu'a e'a mai'nae. Ge'amo afisayafe'mo ege kaita'apimo alino alagepa huno apatesiyafe'mo ege hu'a e'a mai'nae. ¹⁸ Hosu apaune vaya'mo vaya'ai apaipafi'mo mai'ne'a ali'a hosu hu'a ne'apataya apaune vaya'mo alino hapafaino apatale'niye. ¹⁹ Ame ali'nageno himamu'amo u'nigeno alino alagepa huno apate'niya'mofe'mo ame alisayafe'mo hu'nae.

*Alagepa hu'a ne'maiya vaya'e alagepa hu'a no'maiya vaya'efe'mo hu'niya gemae
(Mt 5:1-12)*

²⁰ Yesu'a alino maku huno apakeyana ge'amo ne'afiya vaya'mo mai'nageno apaketenno'ae'mo, kagemi yatapimo o'male'nisaya vaya'mogitapamo Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo haitapa mai'nageno muki ya'amo lapakaitapi ya'mo hane'niya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hutapa mai'nayanagetapa afa'a lapamogaga aigae. ²¹ Hemenimo

lapaka netesiya vaya'mogitapa henaga'amo lusi ne'ya'mo netapa lapamu hugaya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hutapa mai'nayanagetapa afa'a lapamogaga aigae. Hemenimo avi'ya'mo nehaya vaya'mogitapa henaga'amo kigi hugaya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hutapa mai'nayanagetapa afa'a lapamogaga aigae. ²² Vemo mafa'nemo akame nehaya'mofe'mo hosu apaipa kali'a lapatege ali'a lapafai'a lapatalege hu'a faipa hu'a lapatete'apae'mo lapakitapile'mo ali'a afepi lapatege hugaya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hutapa mai'nayanagetapa afa'a lapamogaga aigae. ²³ Ani agufa kava'mo lapakaetegamo hisaya afina'mo lapamogaga aitetapa lapavayagunagu nehutapae'mo aetapa hailo hiyo koku'napati'mo alopa miyatapimo aligayanagi. Lapakaetegamo hisaya agufa kava'mo apakinagomogi ani kava hu'a Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aitegamo hu'naya'mofe'mo lapamogaga aiyo. ²⁴ Lapamogaga aigaya'monanafa kagemi yatapimo male'naya vayane, ehetafiye, amuse nehaya ya'mo ago ali'nayanagi. ²⁵ Ne'ya'mo ago netapa lapamu nehaya vayane, vaehae, henaga'amo lapaka tegaiyanagi. Kigi nehaya vayane, vaehae, henaga'amo yulagefa aitapa avi'ya'mo hugayanagi. ²⁶ Muki vaya'mogimo lapakitapile'mo ali'a asaga hu'a lapatesaya afina'mo vaehae, hu'na, avovo kava'mo afole aigiye. Apakinago vaya'mogimo ani kava hu'a aigofe gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a apate'nae.

Yesu'a, Kame vayatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino, huno hu'niya gemae

(Mt 5:38-48)

²⁷ Hemenimo mani hisuva gemo ge'nimo ne'afiya vaya'mogitapae'mo hugesuve. Kame vayatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. Hosu apaipamo kali'a nelapatesaya vaya'aina hapa maeyo. ²⁸ Hosu hanageke ya'mo lapamigune, hu'a nehaya vaya'aife'mo, Goti'a lapa maeno, hutapa hiyo. Hu'a faipa hu'a lapatesaya vaya'aife'mo nunumu hutapa apateyo. ²⁹ Mago vekamo'a kagalametale'mo nekamagisigekae'mo aika afe leka magokayaga kagalametamo amiyo. Mago vekamo'a saketikamo aliteno'ae'mo siotika'e'mo aligefe husigekae'mo, o'aliyo, huka osuvo. ³⁰ Mago yafe'mo aukaya husaya vaya'aina afa'a alitapa apamiyo. Kagemi yatapimo ali'nisaya vaya'aife'mo, halate namiyo, hutapa osiyo. ³¹ Lapakaetegamo husaya kavafe'mo lapau'nisigetapa ani kava hutapa apakaetega'e'mo hiyo.

32 Apakaemo lapakaefe'mo hapau apayamopafi'mo hapau'nisiya vaya'aife'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'nisiya'mo'mo Goti'a lapao ke hegaifiye. Ha'ao. Hosu vaya'mogi'e'mo apakaefe'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'aife'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiye.

33 Lapakaemo lapakaetegamo alagepa kava'mo nehaya vaya'aitegamo alagepa kava'mo nehisaya'mo'mo Goti'a lapao ke hegaifiye. Ha'ao, hosu vaya'mogi'e'mo ani agufa kava'mo nehae.

34 Inagi mago ya'mo alitapa apami'netapae'mo halate ali'a lamigae, hutapa lapakesa ne'afisaya'mo'mo Goti'a lapao ke hegaifiye. Ha'ao, hosu vaya'mogi ali'a apami'naya anona'apilefe'mo halate alisayafeke'mo hosu vaya'aina ali'a ne'apamiye.

35 Lapakaemo kame vayatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'nisigetapa alagepa kava'mo hutetapa anonatapile'mo halate alisayafe'mo lapakesa o'afitapa fiku alita apamiyo alopa yatapimo aligayanagi. Ala Ne'mo hogote anaga vekamo'a muki ya'amo alino ne'apamige'a alite'apae'mo kahao ke hove, hu'a osu'a fiku ne'aliya vaya'e hapaku atale'ne'a ne'aliya vaya'e'mo alagepa kava'mo huno yagaino ne'apateya'mofe'mo ani agufa kava'mo hisaya'mo'mo mafa'ne'amo maigae.

36 Afotapimo'mo hau huno ne'apateya kava hutapa lapau hutapa apateyo, huno hapa pai'niye.

Vaya'mo alitapa fako hutapa o'apateyo, huno hu'niya gemaē

(Mt 7:1-5)

37 Lapakaemo vaya'aife'mo, hosu kava'mo hu'nae, hutapa hutetapa alita fako hutapa o'apateyo, Goti'a, hosu kava'mo hu'nae, huno huteno alino fako huno olapategaiyanagi. Ina kava ma kava'mo nehana kanomo mai'nane, hutapa osiyo. Goti'a lapakae'efe'mo, ina kava ma kava'mo nehana vekamo mai'nane, huno osugiyyanagi. Lapakaemo lapakaetegamo hosu kava'mo hu'nisaya vaya'aife'mo afa'a ateyo, hutapa hiyo, Goti'a lapakae'efe'mo, afa'a ateyo, huno hugiyyanagi.

38 Alagepa yatapimo alitapa apamigeno'ao Goti'a alino lapamino. Goti'a havai te'nisigeno'ae'mo aeno alagi huteno mago'e huno alino maleno havai teteno ayateti'mo maleno alagi huteno aino ati kaeteno talasisi kupi'mo ku ai malegaiye. Haiya agufa kava'mo hutapa alita fako hutapa apamisafi ani agufa kava'mo huno Goti'a alino fako huno lapamigiye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a aeno kalafefa gemo huno hapa pai'niya gemaē.

39 Yesu'a ina gemo aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, mago aulagamo ali hu'nisiya vekamo'mo aulagamo ali hu'nisiya vekamo afa'a alino kanale huno avalelino ugifiye. Ha'ao avalelino visiyategamo u'ana kelifi'mo asagau'ana aiga'ae. 40 Ge'amo ne'afiya vekamo'a alino aya ne'maleya vekamo aeno no'agase. Tisa vekamo'a alino aya maleme aya maleme visigeno afiteno'ae'mo alino aya male'niya vekagana huno maigiye.

41 Na kava higetapae'mo konagatapimogi apaulagafi hane'niya afaya'mo ne'agaya'monanafa lapaulagafi hane'niya alopa latapa yosamo no'agae. 42 Na kava higetapae'mo konagatapie'mo, konaga'nimogae, kaulagafati'mo afaya'mo ali'na atalegauve, hutapa hapa nepaiya'monanafa alopa latapa yosamo lapaulagafi'mo hane'niyana no'agae. Aetapa ati nekaya vayane, hogotetapa lapaulagafi hane'niya alopa latapa yosamo alitapa atale'netapa konagatapimogi apaulagafi hane'niya afaya'mo alitapa atalesayafe'mo agetapa alagepa hutapa agegayanagi.

Hosu yosamo'mo hosu yosa alaga'age'mo aegaiye, huno hu'niya gemae

(Mt 7:16-20; 12:33-35)

43 Alagepa yosamo'mo hosu yosa alagamo afa'a no'ae. 44 Vaya'mogimo yosa alaga'amo agete'apaeke'mo na agufa yosamo hane'nifi hu'a agegae. Vaya'mogimo aufe nofi-pati'mo fiki yosa alagamo olagigae. Aise aufe yosafati'mo mago nesaya yosa alagamo olagigae. 45 Inagi mago alagepa vekamo aipafi'mo alagepa kava'mo hane'nigeno alagepa kava'mo aipafati'mo afole ne'aiye. Hosu vekamo aipafi'mo hosu kava'age'mo hane'nigeno hosu kava'mo aipafati'mo afole ne'aiye. Ani agufa ya'mo aipafi'mo havai te'nenno haineno avayafati'mo afole ne'aiye, huno hapa pai'niye.

Lole vekala'moganimo no'mo ki'na'a kavafe'mo anava gemo hu'niya gemae

(Mt 7:24-27)

46 Na kava higetapa nagaefe'mo, Ala kava nene, Ala kava nene, nehutapae'mo ge'nimo no'afiye. 47 Muki vaya'amogimo nagaetega e'a ge'nimo afite'apae'mo akame nehaya vaya'mo haiya agufa vekagana hu'a mai'nafige'na ali'na lapave liguve. 48 Apakaemo no ki'niya vekagana hu'a mai'nae. Ani vekamo'mo no'mo kisiyafe'mo hogoteno yatala kelimo kafilino lami male'nenno alopa yafa'mo faino ate'nenno no'mo ki male'niye. Ki male'nigeno'ae'mo lusi ani'mo heteno no'mo aeno ago'ya faigefe hu'niyana alopa

yafa'mo faino ate'nenno ki male'niya'mofe'mo afa'a alino kanage osu'niye. ⁴⁹ Ki male'niya'monanafa ge'nimo fiku afite'a akame nosaya vaya'mo mago vekamo'mo no'amo yafa'mo faino o'ate'nenno ki male'niya vekagana hu'a mai'nae. Mopalafate'mo ki male'nigeno'ae'mo ani'mo'a aeno ago'ya faitale'nigeno malage huno anipi'mo asagauno ai'nigeno alagi aeno halagape vaino alino hosu huno ate'niye, huno hapa pai'niye.

7

Yesu'a ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae

(Mt 8:5-13)

¹ Yesu'a mani muki ge'amo vaya'aife'mo aeno hakalo huno hapa paino hano huteno ataleno Kapeneyamu taonifi'mo u'niye. ² Mago Lomu gamani vekamo'a ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo hau'niya vekamo kaita hau'nigeno faligefe hu'niye. ³ Yagaino ne'apateya vekamo'a Yesufe'mo ava gemo afitenoa'ae'mo Yu vayatama vaya'aife'mo, utapa Yesufe'mo, eka ali'ya'nimo ne'aliya vekamo alika alagepa huka ato, hutapa ha paiyo, huno hapa paiteno alino apate'nige'a Yesutegamo u'nae. ⁴ U'apae'mo, Kahao ke honagi alagi ha maesana vekamo mai'niye. ⁵ Yu vaya'mogitae'mo hau'nigeno mono no'mo kino late'niya'mofe'mo eka ha mao, hu'a Yesufe'mo ha pai'nae. ⁶⁻⁷ Inagi Yesu'e'mo magokepi lokaeli'a u'a no haopale'mo ava'yi hu'nageno'ae'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ao vaya'mo alino apate'nige'a Yesutega u'apae'mo, Ala kava nene, agaemo mago ali'ya'mo kamisuvafe'mo o'nahau'niye. Alagepa vekamo o'mai'nova'mofe'mo no'nifi'mo eka haieka maisanafe'mo o'nahau'niye. Ina agufa vekamo mai'nova'mofe'mo kagaetegamo uguve, hu'na nagesa o'afi'nove. Afa'a mai'neka ge'age'mo nehugeno'ao ali'ya'nimo ne'aliya vekamo alagepa huno maino. ⁸ Ne'yagaiya kava'mo ago age'nove. Mago vaya'mogi nagaete'mo yagai'a ne'natege'na nagaemo ati vaya'aite'mo yagai'na ne'apatove. Inagi mago vekae'mo uvo, hu'na nehugeno ne'viye. Mago vekae'mo eno, hu'na nehugeno ne'e. Ali'ya'nimo ne'aliya vekae'mo, ani ali'ya'mo aliyo, hu'na nehugeno ali'ya'mo ne'aliye, huno laha pai'niye, hu'a Yesufe'mo ha pai'nae.

⁹ Yesu'a ani gemo afitenoa'ae'mo hau aitenno aino afe leno muki akame hu'a e'naya vaya'aife'mo, lapa nepauve,

nagaefe'mo a gesa afino fatago nehiya agufa kava'mo Isaleli vava'ai apaipafi'mo afole o'ai'nige'na o'age'nova agufa kava'mo afole ai'niye, huno hapa pai'niye. ¹⁰ Alino apate'nige'a u'naya vava'mo ai'a atagi ne'e'a no'ale'mo ava'yi hute'apae'mo agayana ali'ya'amo ne'aliya vekamo kaita'amo hano hu'nige'a age'nae.

Yesu'a mago neya vekamo fali'nigeno alino he tino ate'niya gemae

¹¹ Mago afina'mo utege'a Yesu'e'mo ge'amo ne'afiya vayanagi asole vayanagi hu'a Neni taonifi'mo u'nae. ¹² Yesu'a uno taonimo lafi kipa haopale'mo ne'vige'apae'mo mago fali'niya vekamo kogu a kanomo'a magoke'age'mo alino ate'niya mafa'ne'amo fali'nige'a hi'yopa male'a alini'a e'nae. Kogu a'ne'e asole vava'mo ani taonifi'mo mai'naya vava'e'mo magokepi lokaeli'a e'nae. ¹³ Ala kava ne'mo'a kogu a kanomo ageteno'ae'mo hau huno ateteno, avi'ya osuvo, huno ha paiteno ¹⁴ uno hi'yopale'mo aya'mo male'nige'apae'mo alini'a e'naya vava'mo anile he ti'a mai'nae. Agaemo ge huno'ae'mo, neya vekae, hu'na, kaha pai'nae'mo he tiyo, hu'na kaha nepauve, huno nehigeno ¹⁵ fali'niya vekamo he tino fai mai'nenno aepa faino age ai'niye. Yesu'a avaleno ita'amo'mo ami'niye. ¹⁶ Muki vava'amogi koli hute'a Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atete'a, ala vekamo Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo lagaetegamo ago afole ai'niye. Goti'a vava'ale'mo emineno hapa mae'niye, hu'a hu'nae. ¹⁷ Ani kavafe'mo ava gemo huli u e'a hu'nageno aino atagu faeno muki Yutiya kotega'e muki haopalega'e'mo uneno hu'niye.

Yoni'a lole vekala'mo alino anate'nige'ana Yesutegamo u'na'a gemae

(Mt 11:12-19)

¹⁸ Yoni ge'amo ne'afiya vava'mogi ani kava'mo hu'niya ava gemo afite'apae'mo ani gemo Yonife'mo ha pai'nae. ¹⁹ Yoni'a ge'amo ne'afi'a vekala'anife'mo ge hu'nige'ana e'na'ageno Yesutegamo utanae'mo, afole aigiye, hu'a hu'naya vekamo mai'napi alu vekae'mo agava maisune, hutana afi ge'ao, huno hana paiteno alino anate'nige'ana Yesutegamo u'na'ae.

²⁰ Lole vekala'moganimo u'ana Yesufe'mo, Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo'a alino la'ategeta'a ne'o'ae. Agaemo, agaetegamo utanae'mo, afole aigiye, hu'a hu'naya vekamo mai'napi alu vekae'mo agava maisune, hutana afi ge'ao, huno la'aha pai'niye, hu'ana ha pai'na'ae. ²¹ Ani

afina'mo Yesu'a muki vaya'mo alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'mo alino hapageno apatege hosu apaune vaya'mo vaya'ai apaipafati'mo alino hapa faino apatalege apaulagamo ali hu'niya vaya'mo apaulagamo alino ayakeno apatege huno mai'niye. ²² Yesu'a ge'anile'mo aeno atagaina huno hana paino'ae'mo, Yonitegamo utanae'mo ne'aga'a kava'e ne'afi'a ge'efe'mo ava gemo hutana ha pai'ao. Apaulagamo ali hu'niya vaya'aina ali'na ayake'na apatege apaiya hosu'niya vaya'mo ali'na alagepa hu'na apatege lepalosi ya'mo hapau'niya vaya'mo ali'na apakufalafa'mo hamale'na apatege apakesa akani'niya vaya'mo ali'na halo ai'na apatege fali'naya vaya'mo ali'na he ti'na apatege kagemu ya'apimo ohane'niya vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo ae'na hakalo hu'na hapa paige hu'na mai'nove. ²³ Nagaefe'mo lole apakesa no'afiya vaya'mogi Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae, huno hana pai'nige'ana u'na'ae.

Yesu'a Yonife'mo ava gemo hu'niya gemae

²⁴ Yoni'a apa'mo alino anate'nige'ana u'na'a vekala'mo eta'ageno'ae'mo Yesu'a Yonife'mo ava gemo huno hapa paino'ae'mo, ka'me kotega utapa na agufa ya'mo agesayafe'mo u'nae. Mago hopale'mo yasimo ne'aligeno'ae'mo havaeno ape nehiya hopamo agesayafe'mo u'nafiye. ²⁵ Lapakaemo na agufa ya'mo agesayafe'mo u'nae. Alagepa kukenamo vaino ali'niya vekamo agesayafe'mo u'nafiye. Ha'ao, alagepa kukenamo vai'a ne'aliya vaya'mogimo ala'apimo yagai'a ne'apataya vaya'ai no'apifike'mo ne'maiye. ²⁶ Na agufa ya'mo agesayafe'mo u'nae. Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo agesayafe'mo u'nafiye. He, nagaemo lapa pai'nae'mo agaemo Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya veka'age'mo o'mai'nifa ²⁷ Goti mukufi gemo'a ava gemo huno'ae'mo, afiyo, nagaemo apa veka'nimo ali'na atesugenno uno hogoteteno ka'mo valino kategaiye, huno hu'niya vekamo mai'niye,

huno hapa pai'niye. ²⁸ Lapa nepauve, Yoni'a muki ma mopafi mai'naya vaya'mo ago aeno apaka se'niya'monanafa Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo mai'niya vekamo henaga vekamo'a Yoni'mo ago aeno aga se'niye. ²⁹ Muki afa vaya'mogi'e takesi moni ne'aliya vaya'mogi'e'mo Yoni'a hu'niya gemo afite'apae'mo, Goti'a alagepa vekamo fatago vekae, hu'a hu'nageno Yoni'a ani'mo faleno apate'niya'monanafa ³⁰ Falasi vaya'e ke'aepa gemo lekana pai'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo Yoni'a ani'mo

faleno apatesiyafe'mo ohapau'nige'apae'mo, ha'ao, hu'a hu'naya'mofe'mo Goti'a hapa maesiya gemo hiyo, huno hapa pai'niya gemo ago amagi'a atale'nae. ³¹ Ala kava ne'mo'a, hemeni afina'mo mai'naya vaya'mogi na agufa vayakana hu'a mai'nafige'na lapa paiguve. ³² Apakaemo mago mafa'ne anagakana hu'a mai'nae. Mago mafa'ne anaga'mogimo maketi kumate'mo mai'ne'apae'mo, lagaemo yave'yamo ne'amagunagetapae'mo lapakaemo oae'nae. Yulagefa ai'nonana avi'ya'mo osu'nae, hu'a nehae. ³³ Ani kava hutapa Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo'a ne'ya'mo mo sino mai'nenonofi alagafati ani'mo o'ne'nigetapae'mo, hosu aune vekamo aipafi'mo mai'niye, hutapa nehae. ³⁴ Vemo mafa'nemo'mo eno ne'ya'mo mo osino nege nofi alagafati ani'mo nege hu'nigetapae'mo, ageyo, ne'yafe'mo lusi kava huno hau'nigeno lusi ne'ya'mo neteno nofi alagafati ani'efe'mo lusi kava huno hau'nigeno ne'neya vekae. Takesi moni ne'aliya vaya'e hosu vaya'e'mo apao vekamo mai'niye, hutapa nehae. ³⁵ Lapakaemo ani gemo nehaya'monanafa Goti vaya'amogi afite'a age'naya vaya'mogi Goti'a afitenonofi age'niya kavafe'mo, Goti kava'amo alagepa fatago kava'mo hane'niye, hu'a nehae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Falasi vekamo nopi'mo haino mai'niya gemae

³⁶ Mago Falasi vekamo'a Yesufe'mo, eno, nagae nopi'mo ne'ya'mo negau'ae, huno ge hu'nigeno Yesu'a no'afi'mo haino hi'yalamute'mo mai'niye. ³⁷ Ani taonifi'mo mai'niya a'mo hosu a kanomo'a afi'niyana Yesu'mo eno Falasi vekamo nopi'mo hi'yalamute'mo mai'niye, hu'a hu'naya gemo afitenonofi'ae'mo yafa kepi uvelimo'a alagepa atumo ne'aiya uvelimo alinineno ³⁸ Yesu akamelegamo he tino mai'nenonofi aiyalegamo avi'ya'mo hu'niye. Avi'ya'mo nehigenonofi'ae'mo aunumomokalo kalo huno aiya agotofule'mo asagauno ai'nigeno ayokateti'mo alino hau huno atetenonofi aiyale'mo haeno neteno uvelimo lakino faleno ate'niye.

³⁹ Yesufe'mo eno, huno ge hu'niya Falasi vekamo'mo agetenonofi'ae'mo, ani vekamo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo mai'niyesinana haiya agufa a kanomomokalo eno name ne'alifi huno agetenonofi hosu kava'mo nehaya a kano mai'niye, huno age'niyesine, huno aipafi'mo agesa afi'niye. ⁴⁰ Yesu'a agesa afi'niya agesale'mo aeno atagaina huno ha painonofi'ae'mo, Saimoniyo, mago gemo kaha paigesuve, huno ha pai'nigeno, Tisao, afa'a naha paiyo, huno ha pai'niye. ⁴¹ Yesu'a, lole vekala'mogani anona'animo hane'niyana mago vekamo vani hataleti kina anona'amo hane'nigeno mago vekamo teni kina

anona'amo hane'niye. ⁴² Ani anona'anilefe'mo moni'animo alagi ohane'nigeno anami'niya vekamo'a, afa'a ate'ao, huno hana pai'niye. Lole vekalapati'mo haiya vekamo'a anona'amo anamino atale'niya vekae'mo lusi kava huno hau'nisigeno alu vekamo aeno aga segaiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ⁴³ Nagesa afuvana alopa anona'amo hane'nigeno afa'a atale'niya vekae, huno ha pai'nigeno, he lama gemo nehane, huno ha paiteno ⁴⁴ ani a kanomo aino afe leno aulu hae'niye. Saimonife'mo, mani a kanomo age'napiye. Nokafi'mo e'na hai ne'nogekae'mo naiyamo sese hisuvafe'mo ani'mo he fika o'nami'nana'monanafa mani a kanomo'a aunuleti'mo naiyamo sese huno nateteno ayokateti'mo alino hau huno nate'niye. ⁴⁵ Hai ne'nogekae'mo nahaeka o'ne'nana'monanafa hai'ne'na mai'nova afinateti'mo naiyale'mo haeno nege nege huno mai'niye. ⁴⁶ Afa uvelileti'mo alika nagenopafi'mo lakika faleka o'nate'nana'monanafa mani a kanomo'a naiyale'mo alagepa atumo ne'aiya uvelileti'mo lakino faleno nate'niye. ⁴⁷ Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo kaha pai'nae'mo, ani a kanomo'a nagaefe'mo lusi kava huno hau ayamopafi'mo hau'niya kava'aleti'mo huno'ae'mo, alopa hosu kava'nimo anona'nimo ago alino atale'niye, huno alino lapave neliye. Aise hosu kava'nimo alino atale'niye, huno agesa afi'nisiya vekamo'mo aise'ato'amo hau ayamopafi'mo nehaiye, huno ha paiteno ⁴⁸ ani afe'mo, hosu kavakamo ali'na atale'nove, huno ha pai'nige'apae'mo ⁴⁹ agae'e'mo magokepi lokae'a mai'naya vaya'mogimo apakai'apimo apaipafi'mo apakesa afi'apae'mo, mani vekamo ina la'mo mai'nen'ae'mo hosu kava'amo alino atale'niye, hu'a apakesa afi'nae. ⁵⁰ Agaemo ani afe'mo, kagesa afika fatago hu'nana kavakamo'mo kagufamo alino katino kate'niyanagi kaipamo'mo falu hu'nisigeka afa'a uvo, huno ha pai'niye.

8

Yesu'e'mo mago a'ne anaga'mo lokaeli'a u'naya gemae

¹ Aise afina'mo utegeno Yesu'a muki aise taonifi'e muki alopa taonifi'e'mo alagepa faigoko gemo Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ava gemo aeno hakalo huno hapa paimale hapa paimale hulino uneno huno mai'niye. Agae'e'mo tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'e ² mago a'ne anaga'e'mo lokaeli'a u'e'a hu'a mai'nae. Yesu'a hogoteno hosu apaune vaya'mo ani a'ne anaga'ai apaipafati'mo alino hapa faino apatalege kaita hapau'niya a'ne'aina alino alagepa huno apatege hu'niya a'ne'e'mo lokaeli'a u'nae. Ani a'nefati'mo Maliya'a Maganala kotega

a'mo aipafati'mo seveni'a hosu apaune vaya'mo alino hapa faino apatale'niya a'mo maige ³ Yovana anau'amo agimo Suyu'a Heloti no'afi yate'mo ne'yagaiya vekamo a'mo maige Susana'e mago'e asole a'ne anaga'mogi'e'mo moni'e ne'ya'e'mo ha mae'a amige amige hu'a mai'nae.

Avina yafe'mo ava gemo hu'niya gemae

(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴ Muki asole vaya'mo taoni'afati taoni'afati'mo ete ete hu'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo Yesu'a aeno kalafefa gemo hapa paino'ae'mo, ⁵ mago vekamo'a avina ya'mo hakalesiyafe'mo u'niye. Ne'uno'ae'mo yaga auno ataleme ataleme u'nigeno'ae'mo mago avina ya'mo kate'mo asagauno ai'nige'lapae'mo vaya'mo u'e'a hu'apae'mo ae'a latapai'nageno nama anaga'mogimo e'a ne'nae. ⁶ Mago avina ya'mo yafa agotofule'mo asagauno aiteni hage'niyana ani'mo ohane'niya'mofe'mo hagegeno'ae'mo malage huno ago falu te'niye. ⁷ Mago avina ya'mo aufe nofi'mo hane'niya mopafi'mo asagauno aiteni hage'niya'monanafa aufe nofi'mo'a ago kino ati kae'niye. ⁸ Mago avina ya'mo alagepa mopafi'mo asagauno aiteni hageno haineno'ae'mo vani hataleti'a alagamo ae'niye. Gemo ne'afisaya lapakesa hane'nisiyana mani gemo alagepa hutapa afiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a aeno kalafefa gemo hu'niya gemo aepa'amo hapa pai'niya gemae

(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹ Ge'amo ne'afiya vaya'mogi agaefe'mo, ani aeka kalafefa gemo aepa'amo na agufa gemo hu'nane, hu'a afi ge'nageno ¹⁰ Yesu'a, lapakaemo Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo alino fala ki male'neni ago alino afole aino ate'niya gee'mo ae'na kalafefa gemo aepa'amo

lapakaemo afa'a afigaya'monanafa mago vaya'mogimo alagi o'afigae. Apakaemo agegaya'monanafa age'a aeto osuge afigaya'monanafa afi'a aeto osuge hisayafe'mo

ae'na kalafefa gemo hu'na hapa nepauve. ¹¹ Ae'na kalafefa gemo nehuva gemo aepa'amo hane'niyana avina yakana huno Goti ge'amo hane'niye. ¹² Mago avina ya'mo kate'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a vaya'mogi Goti ge'amo afitageno'ae'mo Satani'mo eno ani gemo apaipafati'mo alinino ne'viye. Satani'a, fiku yanage'a ge'ae'mo apakesa afi'a fatago hisageno Goti'a apakufamo alino katino apategaiye, huno agesa ne'afiye. ¹³ Mago avina ya'mo yafa agotofule'mo asagauno ai'niya avina

yakana hu'a mago vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo apamogaga ne'aiye. Hafu'yamo mopafi o'ae'niya kava hu'a yoka apakesa afi'a fatago hu'nageno'ae'mo apamalageka nehya afina'mo atale'a ago asagau'a ne'aiye. ¹⁴ Mago avina ya'mo aufe nofi'mo hane'niya mopafi'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a mago vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo atale u'a ma mopafi kavafe'mo hapausoli huge monie'mo apakesa ala'amo afige ma mopafi kavafe'mo apamogaga aige hu'a maime maime ne'vageno'ae'mo ani kava'mo'a aeno apati kae'nigeno alaga'amo ne'ae'ana afu nole. ¹⁵ Mago avina ya'mo alagepa mopafi'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a mago vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo ali'a lama ge apaipamo alagepa apaipafi'mo malete'apae'mo alagepa kate'mo uge uge hu'a ne'mai'apae'mo alagepa alagamo ne'ae.

Lamu kanife'mo hu'niya gemae
(Mk 4:21-25)

¹⁶ Vaya'mogi lamufi'mo kani ae'a kaete'apae'mo ai'a ati kaete'a hipakapi'mo no'malafa nopi'mo hai e'a maisaya vaya'mogi alagepa hu'a age'a ha le'a maisayafe'mo anaga hi'yalamute'mo ne'malae. ¹⁷ Muki ya'amo fala ki'niya ya'mo alino afole aino ategaiye. Muki kava'mo hu'a ae'a ati nekaya kava'mo afole yategamo afole aigiye. ¹⁸ Ali'nisaya vaya'mo mago'e ya'mo alino apamigiya'monanafa o'ali'nisaya vaya'mogimo ali'none, hu'a apakesa ne'afisaya vaya'aitegati'mo hapa faleno aligiye. Aligiya'mofe'mo ehetafiye, Goti ge'amo ne'afitapae'mo alagepa hutapa lapakesa afiyo.

Yesu ita'amo'e agana'amogi'e'mo agaetegamo e'naya gemae
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Yesu ita'amo'e agana'amogi'e'mo agaetegamo e'nayana asole vaya'mo mai'a kili pae'naya'mofe'mo o'age'nae. ²⁰ Mago vekamo'a, itakamo'e kaganakamogi'e'mo kagesayafe'mo e'a kumatega mai'nae, huno ha pai'nigeno, ²¹ ge'nimo afite'a akame nehaya vaya'mo ita'nimogi maige nagana'nimogi maige hu'a mai'nae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a yasie'mo alika hano huvo, huno hu'niya gemae
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²² Mago afina'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo sipifi'mo hai'a mai'ne'apae'mo, ani kotu'mo mugagayaga faligamo lakaeta ugone, huno hapa pai'nige'apae'mo ani kotu agi'naleti'mo atale'a u'nae. ²³ Ne'u'apae'mo Yesu'a au kaleno mai'niye. Ani kotute'mo lusi kava huno yasimo

ali'nigeno ani'mo aino holakau holakau huno sipifi'mo haino havaiteme havaiteme u'nige'apae'mo ae'a lapanegefe'mo hu'nae. ²⁴ U'a aupati'mo hau ne'ne'apae'mo, Ala kava nene, Ala kava nene, aeta lapanegefe'mo nehune, hu'a ha pai'nageno aupati'mo he tino ani'mo'a lusi kava huno aino holakau holakau hu'niya ani'e yasi'efe'mo, afa'a hano hi'ao, huno hana pai'nige'ana ge'amo afite'ana hano hu'na'ae. ²⁵ Yesu'a, lapakesa afitapa fatago hu'naya kavatapimo haiya'ale'mo hane'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo koli hute'a apakai'apimo, yasimo'e ani'mo'e'mo ge'amo afi'na'agi mani vekamo na agufa vekamo mai'niye, hu'a hute'a hapau ai'a mai'nae.

Yesu'a negi nagi nehia vekamo aipafati'mo hosu apaune vaya'mo alino hapa faitale'niya gemae

(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶ Lakae'a u'a Gelasini kotegamo ava'yi hu'nae. Ani ko'mo ani agi'nale'mo hane'nigeno Galeliyamo mugagayaga faliga hane'niye. ²⁷ Yesu'a sipifati'mo ataleno lamino ani agi'nale'mo aiyamo ne'aegenoa'e'mo mago vekamo anile'mo hogoteno hane'niya taonifi'mo mai'niya vekamo aipafi'mo hosu apaune vaya'mo mai'naya vekamo ne'lege'ana fotu hu'na'ae. Agaemo kukena vaino o'alige nopi'mo ohavaege huteno kanolufike'mo yafakapi'mo mai'niye. ²⁸ Agaemo Yesu'a ageteno'a'e'mo, ai, aeteno Yesu aiyafi'mo eno ago'ya fai'nenno alopa gefati'mo ge huno'a'e'mo, Yesuo, Hogote Anaga vekamo mafa'ne'amogae, nagaetegamo na agufa kava'mo huka natesanafe'mo ne'ane. Nagafu kisiya agufa kava'mo nagaetegamo osisanafe'mo kahao ke nehove, huno ha pai'niye. ²⁹ Yesu'a hogoteno hosu aune vekae'mo, emikeka ataleka uvo, huno ha pai'niya'mofe'mo hosu aune vekamo'a ani gemo ha pai'niye. Muki afina'mo hosu aune vekamo'a atafauno mai'nigeno seli nofiteti'mo ayatalate kite aiyalate kite hu'a ki'a ate'naya seli nofi'mo ago alino kapalu ae'nigeno hosu aune vekamo'a alino hafaitale'nigeno ka'me kotega ute ute huno mai'niye. ³⁰ Yesu'a, kagikamo ina lagae, huno afi ge'nigeno'a'e'mo, Nagi'nimo Asole vaya'nae, huno ha pai'niye. Asole hosu apaune vaya'mo aipafi'mo mai'naya'mofe'mo agi'amo Asole vaya'ae. ³¹ Hosu apaune vaya'mogi, kahao ke honanagi ive kelifi'mo alika lahafaika olato, hu'a ha pai'nae.

³² Asole afu anaga'mo mago aise ave haopale'mo kahaumo ne'a mai'nae. Apakaemo Yesufe'mo, kahao ke honanagi alika lahafaitalegeta uta afu anaga'ai apaipafi'mo faleta haita maino, hu'a ha pai'nageno'a'e'mo, he, afa'a

viyo, huno hapa pai'niye. ³³ Hosu apaune vaya'mo ani vekamo aipafati'mo atale lami'a afu anaga'ai apaipafi'mo fale'a hai'nage'apae'mo afu anaga'mo mulifati'mo nagu nagu hu'a lami'a anipi'mo asagau'a aite'a ani'mo nete'a fali'nae. ³⁴ Ani afu'aite'mo ne'yagaiya vaya'mogi ani kava'mo agete'apae'mo apaune hetale u'a taonifi'e muki haopalega'e'mo ani kavafe'mo ava gemo hu'a hapa pai'nageno aino atagu faeno uneno hu'niye. ³⁵ Muki vaya'mogi ani kavafe'mo ava gemo afite'apae'mo agesayafe'mo Yesutegamo u'a agayana hosu apaune vaya'mo ago atale'a u'naya vekamo agesa aino halo ai'nigeno kukenamo alino vaiteno Yesu aiyafi'mo mai'nige'a agete'apae'mo apamo'ya ai'nae. ³⁶ Age'nageno Yesu'a hosu apaune vaya'mo aipafati'mo alino hapa faino apataleteno alino alagepa huno ate'niya kavafe'mo ava gemo hu'a hapa pai'nae. ³⁷ Ani ko'mo agi'amo Gelasini kotega haopale'mo mai'naya vaya'mogimo ani kavafe'mo lusi kava hu'a koli hute'apae'mo, mani kote'mo ataleka uvo, hu'a ha pai'nageno sipifi'mo haino maitege'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'e'mo halate ai'a atagi ne'a u'nae. ³⁸ Ugefe nehageno'ae'mo hosu apaune vaya'mo aipafati'mo alino hapa faino apatale'niya vekamo'a Yesufe'mo, kahao ke hovanageta'a ugu'ae, huno ha pai'niyana ³⁹ halate nokalega aika atagi nekuka Goti'a lusi kava huno kaha mae'niya kavafe'mo ava gemo huka hapa paiyo, huno ha pai'nigeno uno muki taonifi mai'naya vaya'aife'mo Yesu'a lusi kava huno ha mae'niya kavafe'mo ava gemo huno hapa pai'niye.

Yesu'a mago a kanomo alino alagepa huno ateteno Yailasi a'mafa'nemo alino he tino ate'niya gemae

(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰ Yesu'a aino atagi neno e'nige'apae'mo agava mai'ne'a ali'a falu fala hu'a ate'nae. ⁴¹ Mago vekamo Yu monote'mo ne'yagaiya vekamo agi'amo Yailasi'a Yesutegamo eno aiyafi'mo ago'ya fai'nenno, kahao ke hogi a'mafa'ne'nimo faligefe nehigi nagae notega ugeta'ao, huno ha pai'niye. ⁴² Magoke'atomo alino ate'niya a'mafa'nemo'mo tuolofu'a kafugamo mai'niya a'mafa'nemo kaita hau'nigeno faligefe'mo hu'niye.

Inagi Yesu'a ne'vige'apae'mo asole vaya'mogi male'a apalime apalime u'nae. ⁴³ Mago a kanomo tuolofu'a kafugamo aigu'ya'mo hauge hauge huno mai'niye. Agaemo muki lota vaya'aitegamo uno moni'amo apamino hano hu'niyana ha o'mae'nae. ⁴⁴ Ani a kanomo'a Yesu akamelegamo ne'eno'ae'mo kukena'amo atupa'ale'mo ame ne'aligeno'ae'mo malage huno aigu'ya'amo hano

hu'niye. ⁴⁵ Yesu'a, ina la'mo eno name ali'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo muki vaya'amogimo, lagaemo kame o'ali'none, hu'a ha pai'nae. Pita'e'mo magokepi mai'naya vaya'mogimo, Tisao, muki vaya'mogimo male'a nekapaligekae'mo ina la'mo name ali'niye, huka nehane, hu'a ha pai'nageno'ae'mo ⁴⁶ Yesu'a, himamu'nimo ago u'niya'mofe'mo age'novana mago vekamo'a name ali'niye, huno hapa pai'nigeno ⁴⁷ ani a kanomo'a age'niyana ago nage'niye, huno aghesa afiteno atete haume haume eno Yesu haopale'mo ago'ya fai'nenno muki vaya'ai apaulagale'mo huno'ae'mo, alika alagepa huka natesanafe'mo ame ali'nogeno aigu'ya'nimo malage huno hano hu'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁴⁸ a'mafa'ne'nimogae, kamogaga aiyo. Nagaefe'mo kagesa afika fatago nehana kavakamo'mo alino alagepa huno kate'nigi kaipamo'mo falu hu'ninageka afa'a uvo, huno ha pai'niye.

⁴⁹ Ha nepaigeno'ae'mo mago yagaino ne'apateya vekamo notegati'mo mago vekamo eno ava'yi huteno'ae'mo, a'mafa'nekamo ago fali'nigi tisa vekamo mago ali'ya'mo alika o'amiyo, huno ha pai'nigeno ⁵⁰ Yesu'a afiteno'ae'mo, koli osuka nagaefeke'mo kagesa afika fatago hugeno'ao a'mafa'nekamo afa'a alagepa huno maino, huno ha pai'niye.

⁵¹ Yesu'a uno ani vekamo no'ale'mo ava'yi huteno muki vaya'aife'mo, kumatega maiyo, huno hapa paiteno Pita'agi Yoni'agi Yemisi'agi ita'afola'moganimogi huno nopi'mo apavalelino hai'niye. ⁵² Muki vaya'mogi faiyosago fai'a avi'ya huge huge hu'a mai'nageno'ae'mo Yesu'a, avi'ya osiyo. Ani a'mafa'nemo alagi ofali'nifa afa'a au kaleno mai'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo, ⁵³ ago fali'niye, hu'a age'naya'mofe'mo kigi hu'a ate'nae. ⁵⁴ Agaemo kumatega mai'niyo, huno hapa paiteno haino ayate'mo atafau'nenno, a'mafa'neyo, he tiyo, huno ha pai'nigeno ⁵⁵ auneme'amo halate aino atagi neno eno agufafi fale'nigeno malage huno he ti'niye. Yesu'a, ne'ya'mo alita amiyo, huno hapa pai'niye. ⁵⁶ Ita'afola'moganimo hanau ai'na'ageno'ae'mo, mago vekae'mo utana ha opai'ao, huno hana pai'niye.

9

Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, umenitata hutapa Goti ge'amo aeta hakalo hiyo, huno hapa pai'niya gemae (Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

¹ Yesu'mo tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'a mai'nageno'ae'mo hosu apaune vaya'aina ali'a hapafai'a apatalege kaita nehapausiya vaya'mo ali'a alagepa hu'a apatege hisayafe'mo himamu'amo alino

apamiteno'ae'mo, ² Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ava gemo aeta hakalo hutapa hapa paitetapa kaita hapau'niya vaya'aina alita alagepa hutapa apatemale apatemale hutapa umenitata hiyo. ³ Mago yatapimo o'alitapa afa'a viyo. Hayopa kayotapigi kutapigi ne'yatapigi monitapigi lole siotitapigi hutapa o'alitapa afa'a viyo. ⁴ Utapa haisaya nopi'mo ataletapa o'utapa ani nopi'mo maiyo. ⁵ Inagi ali'a falu fala hu'a olapatesaya taonifi'mo apakaefe'mo faigoko gemo hisiyafe'mo alagena kava'mo hutapa lapaiyalegati'mo mumusopamo alitapa kalo paetaletapa viyo, huno hapa paiteno alino apate'nige'a u'nae. ⁶ Muki haopalega umenitata hu'a taoni'afi taoni'afi'mo alagepa faigoko gemo ae'a hakalo hu'a hapa paige kaita hapau'niya vaya'mo ali'a alagepa hu'a apatege hu'a umenitata hu'nae.

Heloti'a Yesufe'mo ava gemo afi'niya gemae
(Mt 14:1-2; Mk 6:14-16)

⁷ Heloti'a yagaino ne'apateya vekamo'mo Yesu'a muki hu'niya kavafe'mo ava gemo afiteno'ae'mo lusi kava huno agesa afi'niye. Mago vaya'amogimo, Yoni'a fali'niyateti'mo halate he ti'niye, hu'a hu'nage'apae'mo mago vaya'amogimo, Ilaiya'a afole ai'niye, hu'a hu'nage'apae'mo ⁸ mago vaya'amogimo, akeya'vilaga vekamo Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo fali'niyateti'mo halate he ti'niye, hu'a hu'nae. ⁹ Heloti'a, Yoni'a lugo'amo ago he'na hatagau'na atale'nova'monanafa ava gemo ne'afuva vekamo ina lafe'mo ava gemo nehafi, huno huteno Yesu'mo agesiyafeke'mo mai'niye.

Yesu'a faefu tauseni'a vaya'aina ne'ya'mo alino apami'niya gemae
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44)

¹⁰ Apa vaya'mo halate Yesutegamo ai'a atagi ne'e'a muki hu'naya kavafe'mo ava gemo hu'a ha pai'nageno afiteno'ae'mo apavalelino uno Metasaita taoni haopalegamo apakai'apige'mo u'a mai'nae. ¹¹ Asole vaya'mogimo afite'apae'mo Yesu'a akame hu'a e'a ava'yi hu'nageno'ae'mo alino falu fala huno apateteno Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ava gemo huno hapa paige kaita hapau'niya vaya'aina alino alagepa huno apatege huno mai'niye. ¹² Yegemo lamino falegefe hu'nige'apae'mo tuolofu'a vaya'mogi Yesutegamo e'a, ka'me kotegamo eta mai'nona'mofe'mo muki vaya'mo alika apatege'a u'a ani haopalega hane'niya taonifati'e kotegati'e'mo ne'ya'apimo

miya fai'a nete'a havaeyo, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ¹³ lapakaemo ne'ya'mo alitapa apamiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo, faefu'a peleti maya'e lole noyamela'e'mo hane'nigi ne'ya'mo nesaya ya'mo uta miya failita esupiye, hu'a afi ge'nae. ¹⁴ Faefu tauseni'a agufa vaya'mo mai'nae. Agaemo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, fifiti fifiti'a vaya'mo alita anupa hutapa apatete apatete hutetapa alita anupa hutapa, kahaule'mo maiyo, hutapa hapa paiyo, huno hapa pai'nige'a ¹⁵ ani gemo hu'a hapa pai'nage'apae'mo kahaule'mo mai'nae. ¹⁶ Agaemo faefu'a peleti maya'e lole noyamela'e'mo ali'nenoko koku'nategamo alino maku huno age'nenoko Gotife'mo hao ke heteno alino lo aeno akaya heteno ge'amo ne'afiya vaya'mo apami'nige'apae'mo alini u'e'a hu'a apami'nage'apae'mo ¹⁷ ne'a apamu hu'nae. Ne'a apamu hute'a atalaya atupa'amo ali'a tuolofu'a honafa yuvapafi'mo male'a havaite'nae.

Pita'a Yesufe'mo Kalaisi vekamo mai'nane, huno ha pai'niya gemae

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸ Mago afina'mo Yesu'a agai'age'mo nunumu'mo nehige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo magokepi loka'e'a mai'nae. Mai'ne'apae'mo Yesu'a, vaya'mogimo, nagaefe'mo ina la'nae, hu'a nagi'nimo ne'ae, huno apafi ge'nige'apae'mo, ¹⁹ mago vaya'amogimo, Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo mai'niye, hu'a huge mago vaya'amogimo, Ilaiya'a mai'niye, hu'a huge mago vaya'amogimo, mago akeya'vilaga vekamo Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo fali'niyateti'mo halate he ti'niye, hu'a huge nehae, hu'a ha pai'nageno'ae'mo ²⁰ Yesu'a, ani gemo nehaya'monanafa lapakaemo ina la'nae, hutapa nagi'nimo ne'ae, huno loka huno apafi ge'nigeno'ae'mo Pita'a, Goti'a lekana paino kate'niya vekamo Kalaisi ne'mogamae, huno ha pai'nigeno ²¹ Yesu'a lokiya gemo huno'ae'mo, magoke vekae'mo mani gemo ha opaiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a, falite'na halate he tiguve, huno hu'niya gemae

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²² Huteno'ae'mo, Vemo Mafa'nemo'mo lusi kava huno agafu kisiya ya'mo aligiye. Vayatama vayanagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'a apakame'ya amisage'a amagisageno faliteno lole'e mago'e afina'mo maiteno halate he tigiye, huno hapa paiteno ²³ Yesu'a muki vaya'aife'mo, mago

vekamo'a nakame hugefe'mo hu'nisiyana hau'niya kavafe'mo, ha'ao o'nahaiye, huno huteno muki afina'ae afina'ae'mo malipu yosa'amo alino kofilino nakame hino. ²⁴ Ina lagimo ma mopafi'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya kavafe'mo hapau'nisige'a yagai'a ate'a mai'nisafige'a alagepa hu'a ne'maisaya kava'apimo alagi hano hugiya'monanafa ina lagimo nagaetefe'mo alagepa hu'a ne'maisaya kava'apimo atale'nisafige'a alagepa hu'a maisaya kava'apimo aligae. ²⁵ Mago vekamo'a muki ma mopafi'mo hane'nisiya ya'amo alino hano huno ali'nisiyana alino ago'ya lagauge auneme'amo lageso huge hisiyana akamelegati mago'e ya'mo afa'a ali'nifiye. Ha'ao alagi o'ali'niye. ²⁶ Ina lagimo nagae'e ge'nile'efe'mo apavagage nehifigeno Vemo Mafa'nemo'a ha le konali ya'amo Afo'amotegati'mo ali'niya ha le konali ya'amo aliteno apaote enisole vaya'ai ha le konali ya'api'e enisole vaya'a'e'mo emineno'ae'mo apakaefe'mo avagage hugiye. ²⁷ Lama gemo lapa nepauve, Manile he ti'a mai'naya vayapati'mo mago vaya'mo ofali'a afa'a mai'ne'apae'mo Goti'a yagaino apatesiya kava'mo afole aisige'a agegae.

Ge'amo ne'afiya vaya'mogi Yesu ha le konali ya'amo age'naya gemae

(Mt 17:1-13; Mk 9:2-13)

²⁸ Magoke salemo utegeni Pita'agi Yoni'agi Yemisi'agi huno apavalelino nunumu hisiyafe'mo mago avefi'mo hai'niye. ²⁹ Nunumu nehigeno'ae'mo aeto agufa augosamo alino ha male'nigeno kukena'alegati'mo alave alave'age'mo huteno yaveyave'ageke'mo hu'niye. ³⁰ Lole vekala'mo akeya'vilaga vekala'mo Mosese'e Ilaya'e'mo afole aite'ana ³¹ ha le konali ya'a'e'mo mai'ne'anae'mo Yulusalemu taonifi'mo uno falisiya kavafe'mo Yesugi'e'mo ge huge afige hu'ana mai'na'ae. ³² Pita'e anakae'e'mo apau mai'mai hu'nige'a apau'mo kale'ne'a apaupati'mo age'a ayake'a agayana Yesu ha le konali ya'amo'a aeno ha le'nige'a age'nae. Agete'a apakayana Yesu'e'mo magokepi he ti'ana mai'na'a vekala'e'mo mai'nage'a apake'nae. ³³ Lole vekala'mo atale'ana ne'va'ageno'ae'mo Pita'a Yesufe'mo, Tisao, kanalenageta manile maigune. Lole'e mago'e yege no'mo kigune. Kagae no'mo kite Mosese no'mo kite Ilaya no'mo kite huteta manile'mo maigune, huno ha pai'niya'monanafa na agufa gemo nehufi huno agesa o'afi'niye. ³⁴ Ani gemo nehigeno'ae'mo mago hiya'mo'a yege aulagale'mo kino ati kae'nige'apae'mo hiyapi'mo mai'ne'apae'mo koli hu'nae. ³⁵ Ani hiyapati'mo mago gemo huno'ae'mo, Nahau nayamopafi'mo nahau'niya

mafa'ne'nimo mai'nigi ge'amo afiyo, huno nehige'apae'mo³⁶ agayana Yesu'a agai'age'mo mai'nige'a age'nae. Ani afinateti'mo age'naya kavafe'mo ava gemo hu'a hapa opai'nae.

Yesu'a mago mafa'nemo alino alagepa huno ate'niya gemae

(Mt 17:14-21; Mk 9:14-29)

³⁷ Egamo avefati'mo emine ne'ege'apae'mo muki vaya'e'mo e'a fotu hu'nae. ³⁸ Ani vayapati'mo mago vekamo'a, Tisao, kahao ke hovanagi, ago, magoke mafa'ne'nimo mai'niye. ³⁹ Hosu aune vekamo'a atafau'nigeno kagegage huteno atete nehigeno avanumo'mo halo halo nehigeno amagino ateno ne'vigeno'ae'mo managi lami managa lami nehiye. ⁴⁰ Nagaemo gekamo ne'afiya vaya'aife'mo, ani hosu aune vekamo alita hafaitalegeno vino, hu'na hapa pai'novana afa'a ali'a hafai'a atalesaya kava'mo afa'a osu'nae, huno ha pai'nigeno ⁴¹ Yesu'a, hemeni afina'mo mai'naya vaya'mogitapae, lapakesa afitapa fatago nosageno'ae'mo hosu lapaipa lapakesa hane'niya kavafe'mo lusi kava huno alaga ne'nahaegi na magi afina'mo lapakae'e'mo mago'e hu'na lokae'na maim maim ne'visugetapae'mo afitapa alagepa hugae. Mafa'nekamo avalelika eno, huno ha pai'nigeno ⁴² avalelino ne'egenoe'ae'mo hosu aune vekamo'a alino ago'ya faino mopafi'mo atale'nigeno atete huno mai'niye. Yesu'a hosu aune vekamo alino hafaino ataleteno mafa'ne'amo alino alagepa huno ateteno afo'amo'mo avaleno ami'niye. ⁴³ Muki vaya'mogi Goti ayamufa'a'e lokiya'a'e'mo agete'apae'mo hapau ai'nae. Inagi agaemo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, ⁴⁴ mani hemenimo hisuva gemo afitapa alagepa hu'netapa alita lapaipafi'mo maleyo. Mago vaya'mogi Vemo Mafa'nemo avaleli u'a hosu vaya'ai apayapi'mo ategae, huno hapa pai'niyana ani gemo afi'a alagepa osu'nae. ⁴⁵ Afi'a aeto osisayafe'mo huno fala kino hu'nige'apae'mo loka hu'a afi gesayafe'mo hu'nayana koli hute'a ge hu'a afi oke'nae.

Lagaepati'mo ina la'mo hogote vekamo mai'niye, hu'a hute'a ge huge afige hu'naya gemae

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶ Ina la'mo lagaepati'mo aeno laga se'niya vekamo mai'niye, hu'a hute'a ge vai'nae. ⁴⁷ Yesu'a apaipafi'mo apakesa ne'afiya apakesa apaketeno'ae'mo mago aise mafa'nemo avalelino eno haupi'mo ateno mai'niye. ⁴⁸ Apakaefe'mo, ina lagimo nagaetefe'mo mani magufa aise mafa'nemo ali'a falu fala hu'a ne'atesafi ani kava hu'a

ali'a falu fala hu'a ne'natae. Ina lagimo ali'a falu fala hu'a ne'natafi ani kava hu'a alino nate'nige'na emi'ne'nova veka'e'mo ali'a falu fala hu'a ne'atae. Lapakaepati'mo mago henaga mai'nisiya vekamo'a hogote vekamo maigiye, huno hapa pai'niye. ⁴⁹ Yoni'a, age'nonana mago vekamo'a kagikaleti'mo hosu apaune vaya'mo alino hapafaino apatale'nigeta age'none. Agaemo ani kava'mo nehiyana lakame huno umenitata nosiya'mofe'mo ani kava'mo osuka afa'a ataleka maiyo, huta ha pai'none, huno ha pai'nigeno ⁵⁰ Yesu'a, hutapa atafautapa o'ateyo. Mago vekamo kametimo o'mai'nisiyana lao vekamo mai'niye, huno ha pai'niye.

Samaliya kotega vaya'mogi Yesu'mo ali'a falu fala hu'a o'ate'naya gemae

⁵¹ Goti'a Yesu'mo koku'napi avalelino uno haisiya afina'mo ago eno hogo hu'nigeno'ae'mo Yesu'a lokiya vaino agha afino'ae'mo, Yulusalemu taonifi'mo haiguve, huno agha afiteno'ae'mo ⁵² mago apa vaya'mo alino apate'nige'apae'mo Samaliya vaya'ai taonifi'mo u'a alo hu'a atesayafe'mo u'a hogote'nae. ⁵³ U'naya'monanafa Samaliya vaya'mogi, Yulusalemu kotegamo ugefe nehiya'mofe'mo lagaemo alita falu fala huta o'ategaune, hu'a hapa pai'nage'apae'mo atale'a halate ai'a atagi ne'a e'nae. ⁵⁴ Ge'amo ne'afi'a vekala'mo Yemisi'e Yoni'e'mo ani gemo afite'anae'mo, Ala kava nene, Ilaya'a hogoteno hu'niya agufa kava'mo huta'a koku'napife'mo atae'mo ge hisu'ageno emineno leno apasaga lisiyafe'mo kahau'nifiye, hu'ana afi ge'na'ageno ⁵⁵ aino afe le'nenoe'ae'mo, na agufa la'aunela'ame'mo mai'nifi, hutana o'age'na'ae. Vemo Mafa'nemo'mo vaya'mo apamagisiyafe'mo emi'no'me'nifa vaya'ai apakufamo alino katino apatesiyafe'mo emine'niye, huno ge hanau'niye. ⁵⁶ Atale'a alu taonifi'mo u'nae.

Yesu'a akame hu'a visaya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 8:19-22)

⁵⁷ Kate'mo ne'vageno'ae'mo mago vekamo'a eno Yesufe'mo, muki visana kotegamo kakame hu'na umenitata huguve, huno ha pai'nigeno ⁵⁸ Yesu'a, yagagafa'e namamogi'e'mo apano'mo hane'niya'monanafa Vemo Mafa'nemo'a havaesiya no'mo ohane'niye, huno ha pai'niye. ⁵⁹ Alu vekae'mo, eka nakame huvo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, Ala kava nene, he kanalene huka huge'nao hogote'na afo'nimo'mo u'na ali'na ki'na atete'nae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁶⁰ afa ato, fali kavategamo ne'maiya vaya'mogimo falisaya vaya'apimo ali'a ki'a

apatesaya kava'mo hane'niye. Kagaemo apatalekuka Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ava gemo aeka hakalo huka hapa paiyo, huno ha pai'niye. ⁶¹ Alu vekamo'a, Ala kava nene, kakame hu'na umenitata hisuvafe'mo hogote'na u'na no'nifi'mo mai'naya vaya'mo naya'mo apami'na ali'na falu fala hu'na apatete'na apatale'na visuvafe'mo he kanalene huka huge'nao, huno ha pai'nigeno ⁶² Yesu'a, mago vekamo'a pulumakamo'mo ai'yumo aisiyafe'mo aeni kayote'mo atafau'nenoe'mo aino afe leno akamelegamo ne'agesiya vekamo'mo Goti'a yagaino ne'apateya kegiyafi'mo afa'a ohaigiye, huno ha pai'niye.

10

Yesu'a seveti'a vaya'mo alino apate'nige'a u'naya gemae

¹ Ala kava ne'mo'a seveti'a vaya'mo lekana paino apateteno lole vekala'mo alino lokaeno anatete anatete huteno'ae'mo, muki visuva taoni'afi'e kotega'e'mo utapa hogonetege'na vino. ² Hoyafati'mo ne'ya'mo ago afu le'niyana alisaya vaya'mo aise'amo mai'naya'mofe'mo hoyo aepa vekae'mo, hoyakafati'mo ne'ya'mo alisaya vaya'mo alika apatege'a viyo, hutapa nunumu'mo hiyo. ³ Viyo, hu'na hute'na ali'na lapatesugetapa visayategamo aikeli sipisipigana hutapa afela kalamo mai'nayategamo ugae. ⁴ Lapakaemo hanipausitapigi kutapigi sutapigi hutapa o'alitapa afa'a viyo. Kategamo ne'utapae'mo ge apamamaesayafe'mo o'maitapa viyo. ⁵ Utapa haisaya nopi'mo mai'nisaya vaya'aife'mo, lapaipamo'mo falu hino, hutapa hapa paiyo. ⁶ Aipamo'mo falu nehisiya vekamo mai'nisiyana afa'a aipamo'mo falu hu'nisigeno maigiye. Aipamo'mo falu nosisiya vekamo mai'nisiyana getapimo'a ha o'maesigeno afa yatega asagauno aigiye. ⁷ Alu nopi alu nopi'mo uteta osutapa haisaya nopike'mo maiyo. Ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogi miya'apimo alagi alisaya vaya'mo mai'naya'mofe'mo lapamisaya ne'ya'e ani'e'mo alitapa neyo. ⁸ Visaya taonifi'mo mai'nisaya vaya'mogimo ali'a falu fala hu'a lapatesagetapae'mo mai'netapa ne'ya'mo lapamisaya ya'mo afa'a alita neyo. ⁹ Kaita hapau'nisiya vaya'mo alitapa hapagetapa apatetetapae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo lapaopale'mo ago e'niye, hutapa hapa paiyo. ¹⁰ Visaya taonifi'mo mai'nisaya vaya'mogimo ali'a falu fala hu'a olapatesagetapae'mo taoni'apifi kate'mo utapa he titapa mai'netapae'mo, ¹¹ lapakaetegamo faigoko gemo hanesiyafe'mo apakae taonifi'mo lapaiyalegati'mo mumusopamo alitapa kalo

paetaletapa ugae. Afiyo, Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo lapaopale'mo ago afole ai'niya'monanafa o'age'nae, hutapa hapa paiyo. ¹² Lapa nepauve, Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo Sotomi taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo mago hosu ya'mo aligaya'monanafa mani taonifi'mo mai'naya vaya'mogi mago'e hu'a hosu ya'mo aligae.

Mago taonifi'mo mai'naya vaya'mogi apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'aife'mo hu'niya gemae
(Mt 11:20-24)

¹³ Kolasini taonifi mai'naya vayanagi Metasaita taonifi mai'naya vayanagi vaehae. Mago vekamo'a uno Taiya taonifi'e Saitoni taonifi'e'mo no'agaya agufa aune kava'mo lapakaetegamo hu'nova agufa aune kava'mo hu'niesinana apakaemo akeya'vilaga ago apaipamo ali'a afe lete'apae'mo kogu a'nemogi ali'a ne'vaiya agufa kukenamo ali'a vaite'a hapamo faletale'a mai'naesine. ¹⁴ Mai'naesina'mofe'mo agoti huno apatesiya afina'mo Taiya taonifi mai'naya vaya'e Saitoni taonifi mai'naya vaya'e'mo aise kayo'mo aligaya'monanafa lapakaemo alopa kayo'mo aligae. ¹⁵ Kapeneyamu taonifi vaya'mogitapae, lapavaleno alino anale lapate'niyanageno alino afepi lapateteno ata kopi'mo alino lapategaiye. ¹⁶ Ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, getapimo ne'afiya kava hu'a ge'nimo ne'afiye. Apakame'ya nelapamiya kava hu'a apakame'yamo ne'namiye. Apakame'ya ne'namiya kava hu'a alino nate'nige'na emi'ne'nova veka'e'mo apakame'ya ne'amiye, huno hapa paiteno alino apate'nige'a u'nae.

Ge'amo ne'afiya vaya'mo atagi ne'a e'naya gemae

¹⁷ Seveti'a vaya'mo atagi ne'a Yesutegamo e'apae'mo apamogaga aite'apae'mo, Ala kava nene, kagikale'mo ne'aetae'mo hosu apaune vaya'aife'mo hiyo huta hu'nona gemo afi'nae, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ¹⁸ agovana Sati'ni'mo koku'napati'mo alino alave nehiya yakana huno asagauno ne'aige'na age'nove. ¹⁹ Afiyo, nagalo'yave'e sokopiyoni'e'mo lapaiyaleti'mo aetapa latapaisayafe'mo himamu'nimo ali'na lapami'nove. Kame vayatapimogi himamu'apimo aetapa apaka sesayafe'mo himamu'nimo ali'na lapami'novanage'a muki vaya'mogi afa'a olaha-paegae. ²⁰ Himamu'nimo ago ali'naya'mofe'mo hosu apaune vaya'mogi getapimo afi'naya kavafeke'mo lapamogaga o'aitapa Goti'a koku'napi hane'niya mukufi'mo lapakitapimo ago avo'mo kae male'niya kavafeke'mo lapamogaga aiyu, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Gotife'mo amogaga ai'niya kavafe'mo hu'niya gemae

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ani afina'mo Yesu'a Aote Auneme'aleti'mo aipafi'mo amogaga ne'aino'ae'mo, Afo, koku'nate'e ma mopale'e'mo yagaika ne'anatana vekamae. Kagaemo afite'a age'naya vaya'mogimo o'afisayafe'mo mani kava'mo alika fala ki male'nana'monanafa mafa'negana hu'a ne'maiya vaya'mo alika apave li'nana kavatefe'mo kahao ke nehove. He, Afo, kahau'nigekae'mo, afole aiyo, huka hu'nane, huno nunumu hu'niye. ²² Huteno'ae'mo, Afo'nimo'mo muki yate'e vaya'aite'e'mo yagaisuvafe'mo alino nate'niye. Muki vaya'mogimo mafa'ne'amo o'age'nafa afo'amoke'mo age'niye. Ani kava hu'a vaya'mogimo muki ya'mo Afo'amo'mo o'age'nafa mafa'ne'amoke'mo age'niye. Ani kava huno mafa'ne'amo'a lekana paino apate'nisiya vaya'mo alino apave lisige'apae'mo muki ya'mo Afo'amo'mo agegae, huno hapa pai'niye. ²³ Apakai'apige'mo mai'ne'apae'mo Yesu'a aino afe leno ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, lapakaemo age'naya agufa kava'mo hu'a age'nisaya vaya'mogi Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. ²⁴ Lapa pai'nae'mo, hogote'a muki vaya'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e muki vaya'mo ala'apimo mai'ne'a yagai'a ne'apataya vaya'mogi'e'mo lapakaemo ne'agaya agufa kava'mo agesayafe'mo hu'nayana o'age'nae. Lapakaemo ne'afiya agufa gemo afisayafe'mo hu'nayana o'afi'nae, huno hapa pai'niye.

Samaliya vekamo'a kame'amo ha mae'niya gemae

²⁵ Mago ke'aepa gemo ne'afiya vekamo'a Yesu'mo amalageka hisiyafe'mo he tino, Tisao, alagepa hu'na maige maige hu'na maisuvafe'mo na agufa kava'mo hisuve, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ²⁶ ago avo'mo kae male'niya ke'aepa gemo'a na agufa gemo hu'niye. Lekana pai'nana gemo'mo na yane hu'niye, huno afi ge'nigeno'ae'mo,

²⁷ Ala kava ne'mo Gotikamofeke'mo muki kaipafatinagi muki kaunekamepatinagi muki himamukafatinagi muki kagesa ne'afina yapatinagi huka kahau kayamopafi'mo kahaino. Kagaikae'mo kahau kayamopafi'mo kahau'niya kava huka kahaopale'mo mai'naya vaya'aife'mo kahaino,

huno ha pai'nigeno'ae'mo, ²⁸ he, lama gemo nehane. Ani kava'mo huka maime maime uvo alagepa huka maige maige huka maisana ya'mo aligananagi, huno ha pai'nigeno

²⁹ agaemo avagage osisigeno agi'amo alagepa huno hane-siyafe'mo Yesufe'mo, nahaopale'mo mai'niya vekamo ina la'ae, huno afi ge'niye.

³⁰ Yesu'a, mago vekamo Yulusalemu taonifati'mo eno Yeliko taonifi'mo lamisiyafe'mo e'niye. Kategamo ne'vige'apae'mo kumaya alisayafe'mo ne'apamagiya vaya'mogi e'a atafau'a kukena'amo asagi'a alite'a amagi'a ate'a u'nageno faligefe'mo hu'niye. ³¹ Ani afina'mo mago vekamo mono huno ne'apateya vekamo ani kate'mo uno ageteno ka agi'nalegati'mo aino kalaeno u'niye. ³² Ani kava huno mago Livai nofi vekamo mono ali'yate'mo mai'niya vekamo eno ageteno ka agi'nalegati'mo aino kalaeno u'niye. ³³ Agege'ana atale'ana u'na'a'monanafa mago Samaliya vekamo'mo eno ageteno'ae'mo hau huno ateteno ³⁴ uno amagi'naya amute'mo uveli'e nofi alagafati aniteti'e'mo alino lakino faleno ateteno hayaeno ateteno noki afu'amo agotofule'mo asagauno faino ateteno avalelineno nata vaya'mo e'a nehavaya nopi'mo ate'nenoyagaino ate'niye. ³⁵ Ega'amo monimo alino ani e'a nehavaya note'mo ne'yagaiya vekamo amiteno'ae'mo, alagepa huka yagaika ato. Henaga'amo, mago'e monimo aliguve, huka hisana'mo'mo esuva afina'mo kamiguve, huno ha pai'niye, huno Yesu'a ani vekae'mo, ³⁶ lolle'e mago'e vayapati'mo kumaya vaya'mogi amagi'naya vekamo haopale'mo mai'niya vekamo haiya vekae, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ³⁷ hau huno ate'niya vekae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, uka ani agufa kava'mo huvo, huno ha pai'niye.

Yesu'a Mata'e Maliya'e'mo no'anifi'mo haino mai'niya gema'e

³⁸ Henaga'amo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Yulusalemu taonifi'mo ugefe'mo ne'u'apae'mo mago taonifi'mo u'a ava'yi nehageno'ae'mo mago a'mo agi'amo Mata'a alino falu fala huno ateteno no'afi'mo avalelino hai'niye. ³⁹ Yesu'a haino mai'nigeno'ae'mo Mata agana'amo'mo Maliya'a Yesu aiyafi'mo mai'nenohu'niya gemo afi'niye. ⁴⁰ Afi'niya'monanafa Mata'a lusi ne'ya'moyagita hisiyafe'mo aghesa afi'nenoyagite'mo hau'e huteno eno Yesufe'mo, Ala kava nene, nagana'nimo'mo natale'nige'na nagai'nige'mo ali'ya'mo ne'aluva kavafe'mo kagesa no'afipiye. Uka atokamo'mo ha'mao, huka ha paiyo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁴¹ Matao, Matao, muki kavafe'mo kagesa ala'amo ne'afinageno kaipamo'mo atete nehiya'monanafa alagepa huka maisanafe'mo magoke alisana ya'mo hane'niye. ⁴² Maliya'a ani alagepa yafeke'mo

agesa afiteno lekana paino ali'niya'mofe'mo mago vekamo'a ayapati'mo alino hafaleno o'atalegaiye, huno ha pai'niye.

11

*Yesu'a nunumu hisaya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 6:9-15; 7:7-11)*

¹ Yesu'a nunumu huno hano huteno mai'nigeno'ae'mo mago vekamo ge'amo ne'afiya vekamo'a, Ala kava nene, Yoni'a nunumu hisayafe'mo ge'amo ne'afiya vaya'aina alino apaya male'niya kava huka alika laya malo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ² nunumu hisayafe'mo ina gemo hutapa hiyo.

Afotimogae, koku'napi mai'nanageno kagikamo'mo alagepa huno kaote hane'niyanagi ali'a asaga hiyo. Vaya'aite'mo yagaika apatesana kava'mo ma mopafi'mo afole aino. Muki koku'napi ne'maiya vaya'mogimo gekamo akame nehaya kava hu'a ma mopafi'mo mai'naya vaya'mogimo gekamo akame hiyo. ³ Muki feluga'ae feluga'ae'mo nesuna ne'ya'mo hemenimo alika lamiyo. ⁴ Lagaetegamo hosu kava'mo nehaya vaya'aife'mo, afa'a ateyo, huta nehuna agufa gemo huka kagaetegamo hosu kava'mo nehisanagekae'mo lagaefe'mo, afa ateyo, huka huvo. Lamalageka hisiyategamo lavalelikuka olateka hosu vekamo ayapati'mo alika hafaleka latalo, hutapa nunumu'mo hiyo.

⁵⁻⁶ Yesu'a apakaefe'mo, lapakaepati'mo mago vekamogamo hani'ilaga folagu'mo uka kao vekae'mo, Ve'nimo, nao vekamo eno no'nifi'mo mai'niyana ne'ya'mo nesiya ya'mo alagi ohane'nigi lole'e mago'e peleti mayamo alika anona huka nato, huka ha paisanageno'ae'mo ⁷ no'afati'mo, ago kita ki maleta mafa'ne anaga'ni'e nagai'ni'e'mo ago havae'nona'mofe'mo he ti'na ne'ya'mo ali'na okamiguvanagi afa'a ateka uvo, huno kaha paisiyana na agufa kava'mo hugane. ⁸ Lapa nepauve, kao vekamo mai'niya'mofe'mo ali'na okamiguve, huno nehigekae'mo mago'e mago'e huka ge hukae'mo, afa'a alika namiyo, huka ge nehisanageno'ae'mo ne'ya'mo alino kamigiye, huno hapa pai'niye. ⁹ Inagi nagaemo, afa'a afi nekegeno'ao alino lapamigiyanagi. Kahauya hutaleyo agetapa avetapa aligayanagi. Kitale'mo hakalu hakalu nehigeno'ao kitamo yakino lapategaiyanagi. ¹⁰ Ge hu'a afi nekaya vaya'mogimo ne'aliye. Kahauya nehaya vaya'mogi age'a ne'aliye. Kitale'mo hakalu hakalu nehaya vaya'mo kitamo yakino ne'apate. ¹¹ Mafa'netapimogi, noyamemo

alika namiyo, hu'a lapa paisagetapae'mo nagalo'yavemo alitapa apamigafiye. ¹² Inagi mafa'netapimogi, kokole amu'mo alika namiyo, hu'a lapa paisagetapae'mo sokopiyonimo alitapa apamigafiye. ¹³ Lapakaemo hosu vaya'mo mai'naya'monanafa alagepa ya'mo alitapa mafa'netapimo ne'apamiya kava huno mago'e huno koku'napi afotapimofe'mo kaote Kaunekame'mo alika namiyo, hu'a afi gesaya vaya'aina afa'a alino apamigiye, huno hapa pai'niye.

Yesufe'mo, Satani himamu'aleti'mo ani agufa ali'ya'mo ne'aliye, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ate'naya gemae (Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

¹⁴ Yesu'a gemo aino halo aino nosiya vekamo aipafati'mo mago hosu aune vekamo alino hafaitalegeno u'nigeno ani vekamo'a agemo ai'nige'a afite'apae'mo hapau ai'naya'monanafa ¹⁵ mago vaya'mogimo, Mielisimuli himamu'aleti'mo hosu apaune vaya'aina alino hapa faino ne'apatale, hu'a hu'nage'apae'mo ¹⁶ mago vaya'mogi, koku'napi aune kava'mo huka alika lave liyo, hu'a ha pai'nageno'ae'mo ¹⁷ apaipafi'mo apakesa afi'naya kava'apimo ageteno'ae'mo, magoke gamani vaya'mogi yagai'a ne'apataya vaya'mogimo apakai'apimo ali'a fako hu'a apatete'a kame hisayana ani gamanimo ago asagauno aigiye. Magoke afamo anagapati'mo apakai'apimo ali'a fako hu'a apate'nisayana atagu fae'a u'e'a hu'a maisageno apaki ohanegaiye. ¹⁸ Lapakaemo nagaefe'mo, Mielisimuli himamu'aleti'mo hosu apaune vaya'aina alino hapafaino ne'apatale, hutapa nehaya'monanafa Satani'a agai'a vaya'mo hosu apaune vaya'aitegamo kame huno apatesiyana haiya kava hu'a Satani nofi vaya'mo lokiya vai'a maigae. ¹⁹ Nagaemo Mielisimuli himamu'aleti'mo hosu apaune vaya'mo ali'na hapafai'na ne'apatalesuvana haiya kava hu'a getapimo ne'afiya vaya'mogi ali'a hapafai'a ne'apatalae. Getapimo ne'afiya vaya'mogimo lapakaefe'mo, hosu gemo hu'nae, hu'a lapa paigae. ²⁰ Nagaemo Goti'a ati yagaina ayateti'mo hosu apaune vaya'mo ali'na hapafai'na ne'apatalesuvana Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo ago eno lapaopale'mo afole ai'niye. ²¹ Mago ayamufa vekamo'a ati'e naipe'a'e'mo aliteno no'ale'mo yagaino mai'nisiyana kagemi ya'amo afa'a hanegaiya'monanafa ²² mago no aepa vekamo ayamufamo ago aeno aga se'niya vekamo'mo eno no aepa vekamo amagino aeno aga seteno muki ya'amo'a naha maegaiye, huno agha afi'niya ya'amo alige muki kagemi ya'amo alige hulinuno ao vaya'aina alino fako huno apamigiye. ²³ Nao vaya'mo o'mai'nisayana kame vaya'nimo

mai'nae. Nagae sipisipimo ali'a anupa hu'a no'apataya vaya'mogimo ali'a atagu fae'a ne'apatalae.

Hosu aune vekamo halate aino atagi neno e'niya gemae
(Mt 12:43-45)

²⁴ Hosu aune vekamo mago vekamo aipafati'mo alino hafaitalegeno ataleno u'niya hosu aune vekamo'a ani'mo ohane'niya kote'mo uteno maino falu hisiya yafe'mo kahauya hulino uneno hugeteno o'ageno atale'na halate ai'na atagi ne'na u'na no'nifi'mo fale'na hai'na maiguve, huno hu'niye. ²⁵ Huteno eno ageyana ani nopi'mo vagi vagi huno alino kanale hu male'nigeno afa'a hane'nigeno age maleteno ²⁶ aino atagineno uno seveni'a hosu apaune vaya'mogi mago'e hu'a ae'a aga se'a hosu kava'mo nehaya hosu apaune vaya'mo apavalelino e'nige'apae'mo ani nopi'mo hai'a mai'nae. Hosu aune vekamo aipafi'mo mai'niya vekamo'a hogoteno hosu kava'mo huno mai'niya'monanafa henaga'amo mago'e huno lusi hosu kava'mo huno mai'niye, huno hapa pai'niye. ²⁷ Mago a kanomo asole vaya'ai folagapi'mo mai'niya a kanomo'mo alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, alino kateteno nu'mo kami'niya afe'mo Goti'a hao ke he'nigeno alagepa huno ne'maiye, huno hu'nigeno ²⁸ Yesu'a, lama gemo nehana'monanafa Goti ge'amo afite'a akame nehaya vaya'aife'mo hapao ke nehege'a alagepa hu'a ne'maiye, huno ha pai'niye.

Mago vaya'mogi alagena kava'mo alika lave liyo, hu'a hu'naya gemae
(Mt 12:38-42; Mk 8:12)

²⁹ Asole vaya'mo e'a kili pae'a mai'nageno'ae'mo, hemeni afina'mo mai'naya vaya'mo hosu vayane. Apakaemo, alagena kava'mo huka alika lave liyo, hu'a nehaya'monanafa ali'na apave oliguve. Alagena kava'mo hu'na ali'na apave oliguva'monanafa Yona'a Gotitegati gemo alini-neno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a mago alagena kavakana huno afole ai'niya kava hu'na ali'na apave liguve. ³⁰ Yona'a Niniva taonifi'mo mai'naya vaya'ai apaulagale'mo alagena kavakana huno afole ai'niya kava huno Vemo Mafa'nemo'a hemeni afina'mo mai'naya vaya'ai apaulagale'mo alagena kavakana huno afole aigiye. ³¹ Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo Si'ma kotegamo mai'naya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya ala a kanomo'mo he tino hemeni afina'mo mai'naya vaya'aife'mo, hosu vayane, huno hapa paigiye. Ani a kanomo'mo Salomoni'a alagepa huno afi'niya vekamo ge'amo afisiyafe'mo

afagitegati'mo e'niya'monanafa Salomoni'mo ago aeno aga se'niya vekamo manile'mo mai'niyana ge'amo alagepa hu'a no'afiye. ³² Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo Niniva taonifi'mo mai'naya vaya'mogi he ti'a hemeni afina'mo mai'naya vaya'aife'mo, hosu vayane, hu'a hapa paigae. Yona'a Goti gemo aeno hakalo huno hapa pai'nige'apae'mo apaipamo ali'a afe le'naya'monanafa Yona'mo ago aeno aga se'niya vekamo manile'mo mai'niya vekamo ge'amo alagepa hu'a no'afiye.

Apaipafi lamue'mo hu'niya gemae

(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ Vaya'mogi lamufi'mo kani ae'a kaete'apae'mo hipakapi'mo o'malege samofi'mo maletela avayamo ai'a akani malege nosafa nopi'mo hai esaya vaya'mogimo alagepa hu'a age'a hale'a maisayafe'mo afole yate'mo hi'yalamuteke'mo ne'malae. ³⁴ Lapaulagamo'mo aeno ha nelegeno'ae'mo lapaipafi'mo lamugana huno aeno ha nele. Lapaulagamo alagepa huno nehanesiyana muki lapaipafi'e'mo aeno ha nele. Lapaulagamo alagepa huno nohanesiyana muki lapaipafi'e'mo hani'mo nehiye. ³⁵ Ehetapiye, hu'na, Naipafi'mo aeno ha nelefi aeno ha nolefi hutapa lapakesa afiyo. ³⁶ Lapaipafi'mo aeno ha le'nisiya'mo'mo magokayaga lapaopale'mo hani ya'mo ohanesigeno muki lapakufafilagamo aeno ha lesigeno lamumo'mo lapakufale'mo aeno ha neleya kava huno aeno ha legaiye, huno hapa pai'niye.

Mono vaya'ai hosu kava'apie'mo hu'niya gemae

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

³⁷ Ani gemo huno hano hutegenoa'ae'mo mago Falasi vekamo'a, eka no'nifi'mo ne'ya'mo no, huno ha pai'nigeno eno no'afi'mo haino hi'yalamute'mo fai mai'niye. ³⁸ Yesu'a ne'ya'mo nesiyafe'mo mono kava'mo akame huno aya'mo sese osu'nigeno'ae'mo Falasi vekamo'a ageteno'ae'mo hau ai'niye. ³⁹ Ala kava ne'mo'a, Falasi vaya'mogitapamo kapu agotofu'alega'e yuvapa agotofu'alega'e'mo sese nehaya'monanafa lapaipafi'mo lapa'ye nehia kava'e hosu kavatapi'e'mo havai te'niye. ⁴⁰ Negi vayane, Goti'a amega apakufamo alo hu'niya vekamo'a apaku'afi'e'mo alo osu'nifiye. ⁴¹ Lapakaemo agotofulega sese nehaya'monanafa agu'afilaga hane'niya ya'e ya'e'mo alitapa kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'aina apamigeno lapakaetefe'mo muki ya'mo alagepa huno haneno. ⁴² Falasi vaya'mogitapae, vaehae, lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiyangi. Lapakaemo kifenagi atunagi

hefigi hutapa alita fako hutapa ofalinimo ne'amiyana fatago kava'mo osutapa Gotife'mo lapau lapayamopafi'mo nolapaiye. Goti'a ofalinimo ne'amiya kava'mo kanale kava'mo hane'niyanagi mago'e kava'mo hutapa fatago kava'mo hutetapa Gotife'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. ⁴³ Falasi vaya'mogitapae, ehetafiye, lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiyanagi. Mono nopi'mo hogote vaya'mogi ne'maiya siate'mo maisayafeke'mo lapau'niye. Maketi kumate'mo ge lapamamae'a ali'a falu fala hu'a lapatesayafeke'mo lapau'niye. ⁴⁴ Ke'aepa gemo avo'mo kaetapa alita apaya ne'malaya vayanagi Falasi vayanagi hutapa aeta ati nekaya vayanagi vaehae, lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiyanagi. Lapakaemo fali'nage'a ki'a apate'naya vaya'ai keligana hutapa mai'nae. Vaya'mo keli avayale'mo u'e'a nehu'apae'mo, kefa'amo hane'niye, hu'a no'agae, huno hapa pai'niye. ⁴⁵ Mago ke'aepa gemo afi'niya vekamo'a, Tisao, lagae'efe'mo hosu vaya'mo mai'nae, huka nehane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁴⁶ vaehae, hu'na, ke'aepa gemo afi'naya vaya'aitega'e'mo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Lapakaemo vaya'aina kana hu'niya ali'ya'mo alitapa ne'apamiya'monanafa magoke ati yagaina lapayateti'mo ali'ya'mo no'aliye. ⁴⁷ Vaehae, hu'na, Lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Lapakinago vaya'mo Gotitegati gemo alini'e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aina hapaenagetapae'mo kanolu'apile'mo konali alitapa apate'nae. ⁴⁸ Hapaenagetapa kanolu'apile'mo konali alitapa ne'apataya'monanafa lapakae'e lapakinago vaya'e'mo magoke agufa lapakesa ne'afiye. ⁴⁹ Ani kavafe'mo Goti'a alagepa huno agesa afiteno age'niya vekamo'a, nagaemo ge'nimo alini'a u'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e apa vaya'e'mo ali'na apatesuge'a u'a mai'nisage'apae'mo kamiti apamagige apaini hu'a apatege hugae, huno hu'niye. ⁵⁰ Ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo ma mopafi vaya'mogimo Gotitegati gemo alini'a e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo kamiti hapaege hapaege hu'a mai'nae. Goti'a hemeni afina'mo mai'naya vaya'mo ani hosu kavatefe'mo agoti huno apategaiye. ⁵¹ Hogote'a Evo'mo haete'a mago'e vaya'mo hapaeme hapaeme e'a henaga'amo Sekalaisyasi'a mono no kumate'mo hae'nae. He, lapa pai'nae'mo, Goti'a hemeni afina'mo mai'naya vaya'mo ani kavatefe'mo agoti huno apategaiye. ⁵² Ke'aepa gemo ne'afiya vaya'mogitapae, vaehae, lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiyanagi. Lapakaemo alagepa gemo afisayafe'mo nopi

ki'mo ago alinitutapa male'nae. Faletapa ohai'netapa fale'a haigefe'mo nehaya vaya'mo ka'mo akanitapa ne'apatae, huno hapa pai'niye. ⁵³ Hapa paiteno ataleno ne'vige'apae'mo ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e Falasi vaya'mogi'e'mo ge'apileti'mo kame hu'a atete'a muki kavafe'mo loka hu'a afige afige hu'a mai'nae. ⁵⁴ Agoti hu'a atesayafe'mo hosu gemo hisiya'ae'mae, hu'a hute'a ane'ai hanagigekana hu malete'a agava hu'a mai'ne'a afi'a yagai'a mai'nae.

12

*Ae'a ati nekaya kavafe'mo ehetafiye, huno hu'niya gemae
(Mt 10:26-27)*

¹ Muki asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a fai'a kili pae'a mai'nageno'ae'mo Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, Falasi vaya'ai peleti mayafi'mo aeno apafu neleya yafe'mo ae'a ati nekaya kavafe'mo ehetafiye. ² Goti'a muki hu'a ae'a ati nekaya kava'mo alino afole aino apave ligiye. Muki kava'mo hu'a fala nekiya kava'mo muki vaya'ai apaula-gale'mo afole aigiye. ³ Lapakaemo hanipi'mo nehaya gemo ha le'yategamo afole aisige'a afigae. Lapakaemo kitamo ki male'netapae'mo sumi gefati'mo nehaya gemo ali'a anupa hu'a mai'nisayate'mo ae'a hakalo hu'a hapa paisage'a afigae.

*Vaya'aife'mo koli osutapa Gotifeke'mo koli hiyo, huno hu'niya gemae
(Mt 10:28-31)*

⁴ Nao vaya'mogitapae, ma mopafi vaya'aife'mo koli osiyo. Afa'a lapaesagetapa faligaya'monanafa mago'e hu'a lapakafu kisiya ya'mo ali'a olapamigae. ⁵ Ina lafe'mo koli hisafige'na lapa paiguve. Afa'a lapaesigetapa falite-sageno'ae'mo himamu'aleti'mo alino ata kopi'mo yaga auno lapatalesiya nefeke'mo koli'amo hiyo. He, agae-feke'mo koli'amo hiyo, hu'na nehuvu. ⁶ Vaya'mogimo naya magokayaga'a aise namamo lole asagefa monilateti'mo miya nefaiya'monanafa Goti'a ani agufa magoke namae'mo age kanino no'atale. ⁷ Nama anaga'mo ina agufa ya'mo mai'nagetapae'mo aeta apaka setapa mai'naya'mofe'mo Goti'a mago'e huno yagaino lapategaiyanagi koli osiyo. Goti'a lapayoka'mo magoke magoke huno lekana paino age'niye, huno hapa pai'niye.

*Yesu vaya'amo mai'none, hu'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ Nagaemo lapa pai'nae'mo, vaya'mogimo mago vaya'ai apaulagale'mo nagi'nimo aete'apae'mo Yesu'mo akame nehuve, hu'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaisaya vaya'aife'mo Vemo Mafa'nemo'mo Goti enisole vaya'amogi apaulagale'mo vaya'nimo mai'nae, huno apaki'apimo aegaiye. ⁹ Vaya'mogimo mago vaya'ai apaulagale'mo nagi'nimo o'ae'a afa'a mai'nisaya vaya'aife'mo Goti enisole vaya'amogi apaulagale'mo vaya'nie, hu'na apaki'apimo o'ae'na afa'a maiguve. ¹⁰ Muki vaya'mogimo Vemo Mafa'nee'mo hu'a faipa hu'a atesaya vaya'ai hosu kava'apimo Goti'a afa'a alino atalegaiya'monanafa Aote Auneme'ae'mo hu'a faipa hu'a atesaya vaya'ai hosu kava'apimo alagi alino o'atalegaiye.

¹¹ Vaya'mogimo agoti hu'a lapatesayafe'mo mono nopi'mofi yagai'a ne'apataya vaya'aitegamofi kanisole vaya'aitegamofi hu'a lapavaleli'a visagetapa he titapa mai'netapae'mo, na agufa gemo hugupi na agufa gemo huta ge'apile'mo aeta atagaina huta hapa paigupi, hutapa lapakesa afitetapa atete osiyo. ¹² Aote Auneme'amo'mo ani afina'mo na agufa gemo hisafigeno alino lapaya malesigetapa afa'a hugae, huno hapa pai'niye.

Negi nagi kagemi ya'e vekamo ava gemo hu'niya gemae

¹³ Asole vayapati'mo mago vekamo'a, Tisao, afo'nimo'mo ago falitegeno muki kagemi ya'amo nepu'nimoke'mo ali'niye. Kagaemo ina gemo huka ha paiyo, kaganakamo'mo kagemi ya'mo alika fako huka amiyo, huka ha paiyo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ¹⁴ ina la'mo nagaefe'mo kagemi yatanimo alino fako huno lanamisiya vekae, huno lekana paino nate'niye, huno ha paiteno'ae'mo ¹⁵ muki vaya'aife'mo, lapakaemo kagemi yafe'mo lapa'ye hisiya kava'mo afole o'aisiyafe'mo ehe alagepa hutapa yagaitapa lapateyo. Lusi kagemi ya'mo ne'aliya kava'mo'a alagepa hu'a maisaya kava'mo aepa'amo ohane'niye, huno hapa paiteno ¹⁶ ani kavafe'mo huno aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, mago kagemi ya'e vekamo'a hoya'afati'mo asole ne'ya'mo afole ai'niye. ¹⁷ Agaemo aipafi'mo agesa afino'ae'mo, ne'ya'nimo malesuva noko'nimo ago kili pae'niya'mofe'mo nagaemo na agufa kava'mo huguve. ¹⁸ Nagaemo ina kava'mo huguve. Ne'ya'nimo ne'malova noko'nimo halate ali'na halagape vai'na alopa alopa noko'nimo kite'na muki ne'ya'ni'e kagemi ya'ni'e'mo ali'na ani nokopi'mo malegauve. ¹⁹ Malete'nae'mo, naune'nameyo, muki kafuga'ae'mo alagepa huka maisanafe'mo muki kagemi yakamo alika male'nane. Ne'yakamo nege anikamo nege nehuka

kamogaga aika maika falu huka maiyo, hu'na huguve, huno aghesa afi'niye. ²⁰ Aghesa afi'niya'monanafa Goti'a, negi vekae, hemeni hani'ilagamo kagupi mafa'nemo halate alika namiyo, hu'na hisugeka faligane. Falisanage'apae'mo ina lagimo ageka male'nana kagemi yakamo aligae, huno ha pai'niye, huno hapa paiteno'ae'mo, ²¹ ani kava hu'a apakai'apilefeke'mo kagemi ya'apimo age'a ne'malaya'monanafa Gotitefe'mo age'a no'malaya vayane, huno hapa pai'niye.

Ma mopafi yafe'mo lapakesa ala'amo afitapa lapausoli osiyo, huno hu'niya gemae

(Mt 6:25-34)

²²⁻²³ Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, ani kava huno hane'niya'mofe'mo lapa pai'nae'mo, afa'a ne'maiya kava'mo'a hogote kava'mo hane'neni ne'ya'mo ago aeno aga se'niye. Lapakufamo hogote ya'mo hane'neni kukenamo ago aeno aga se'niye. Aeno aga se'niya'mofe'mo ma mopafi maisaya kavafe'mo, vae, na agufa ne'ya'mo negaune, na agufa kukenamo alita vaigune, hutetapa lapakesa ala'amo afitapa lapausoli osiyo. ²⁴ Nama anagafe'mo lapakesa afiyo. Nama anaga'mogimo avina ya'mo ali'a male'ne'a hoyamo ali'a o'vaige ne'ya'apimo ali'a no'apifi'mo o'malege hu'a ne'maiya'monanafa Goti'a ne'ya'apimo afa'a alino ne'apamiye. Lapakaemo nama anaga'mo ago aetapa apaka se'naya'mofe'mo Goti'a mago'e huno ne'ya'mo afa'a alino lapamigiye. ²⁵ Lapakaepati'mo mago vekamo'a aghesa ala'amo afino hausoli hu'nisiya'mo'mo Goti'a faligiye, huno lekana paino ate'niya afinapati'mo mago'e huno aise'amo alino yatala huno o'ategaiye. ²⁶ Lapakaemo ani aise kava'mo hisaya himamutapimo ohane'niya'mofe'mo na kava higetapa alu kava alu kavafe'mo lapausoli nehae. ²⁷ Lapakaemo kahaufilaga ausee'mo lapakesa afiyo. Ausemo'a agai'amo hageteno ali'ya'mo o'alino kukena'amo alo nosiye. Alo nosiya'monanafa ausemo kukena konali ya'amo'a ala veka'apimo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Salomoni'a alino vai'niya kukena'a'e konali ya'a'e'mo ago aeno aga se'niye. ²⁸ Goti'a kahaufilaga kahaumo hemenimo hane'niyanageno ega'amo atamo lesiya kahaumo ausemo alino vaino ne'apateya'mofe'mo mago'e huno kukenatapimo alino vaino lapategaiye. Gotife'mo aise'amo lapakesa afitapa fatago nehaya vayanagi afiyo. ²⁹ Ne'ya'mo nesaya yafe'mo kahauya hutetapa na agufa ne'ya'mo negaune hutapa osuta lapausoli osiyo. ³⁰ Malaga vaya'mogimo ani yafe'mo hapa'ye nehige'apae'mo kahauya

nehaya'monanafa Afotapimo'a afa'a maisayafe'mo aligae huno ago age'niye. ³¹ Goti'a yagaino lapatesiya kavafe'mo kahauya higeno'ao ma mopafi'mo maisaya ya'e'mo alino lapamigiyanagi. ³² Aise sipisipi anaga'mogitapamo lapamo'yamo o'aiyo. Afotapimo'mo yagaino ne'apateya kote'mo maisayafe'mo hau'niyanagetapa haita faletetapa muki ya'amo aligaya'mofe'mae. ³³ Kagemi yatapimo alitapa maketi hige'a miya faitesagetapa alisaya monimo alitapa fako hutapa kagemi ya'apimo o'male'nisaya vaya'aina apamiyo. Koku'napi'mo alagepa kagemi yatapimo alitapa malegeno'ao hano osuno afa'a haneno. Koku'napi yatapimo kumaya'mo o'alige kafamo'mo o'nege hisigeno alagepa huno hanege hanege huno hanesiya yatapimo lapaya mukiki hutapa aliyo. ³⁴ Kagemi ya'apimo age'a ne'malaya kotefeke'mo apaipa kalite'a apakesa ne'afiye.

Ala kava ne'mo eminesiya'ae'mo alo hutapa maiyo, huno hu'niya gemae

(Mt 24:42-44)

³⁵ Kukena'apimo ali'a vaite'a lamu'apifi'mo kani ae'a kaete'a alo hu'a mai'naya vayakana hutapa maiyo. ³⁶ Mago ali'ya aepa vekamo'a a'mo ali'nige'apae'mo lusi yagita hu'nayategamo ugefe'mo hu'nige'apae'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogi agava mai'nae. Eno hakalu hakalu nehisi'ge'apae'mo malage hu'a kitamo yaki'a atesayafe'mo yagai'a agava mai'naya vayakana hutapa maiyo. ³⁷ Aepa vekamo esiya afinafe'mo ohavae'a afa'a yagai'a agava mai'naya vaya'aifeke'mo hapao ke hegaiye. Lama gemo lapa pai'nae'mo hapao ke heteno'ae'mo, haitetapa hi'yalamute'mo siate'mo maiyo, huno hapa paiteno ali'ya'mo ne'aliya kukenamo alino vaili'nenno ne'ya'mo alino apamigiye. ³⁸ Hani'ilaga folagu'mo osu'nisigeno esifi folagu'mo hano hutesiya afina'mo esifi huno eteno'ae'mo yagai'a agava mai'nisaya vaya'aifeke'mo hapao ke hegaiye.

³⁹ No aepa vekamo'a kumaya ne'aliya vekamo esiya afinafe'mo afi'niyesinana au okaleno afa'a yagaino mai'nisigeno kumaya ne'aliya vekamo'a eno no'amo aeno akaino kumaya o'ali'niyesine. ⁴⁰ Ani kava'mo hutapa alo hutapa maiyo. Vemo Mafa'nemo hemenimo emi'no'megaiye, hutapa nehisageno'ae'mo eminegaiye, huno hapa pai'nigeno, ⁴¹ Pita'a, Ala kava nene, lagaefe'mo mani aeka kalafefa gemo laha nepaipi muki vaya'aife'mo hapa nepaine, huno loka huno afi ge'nigeno'ae'mo ⁴² ali'ya aepa vekamo'a mago alagepa huno afi'nisiya vekamo'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'aite'mo yagai'nenno ne'ya'apimo alino fako huno apamisiyafe'mo lekana paino ategaiye.

43 Ali'ya'amo alagepa huno ne'alisiya'mo'mo ali'ya aepa vekamo'a eno'ae'mo hao ke hegaiye. 44 Lama gemo lapa nepauve, ali'ya aepa vekamo'a, muki ya'nile'mo yagaiyo, huno ha paigiya'monanafa 45 ali'ya'amo ne'aliya vekamo'a, hemenimo ali'ya aepa veka'nimo o'megaiye, huno huteno ali'ya'mo ne'aliya ve a'nemo aepa faino apamagiteno alopa ne'ya'e ani'e'mo neteno negi maleno mai'neni'ae'mo 46 o'megaiye, huno aghesa afi'nisiya afina'mo malage huno eno heno folagapati'mo apalo atiteno ge'amo no'afiya vaya'aitegamo alino ategaiye. 47 Ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a ali'ya aepa veka'amo ge'amo ago afi'niyana alo huteno akame nosisiyana lusi kava huno amagigiya'monanafa 48 ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a ali'ya aepa vekamo hau'niya kava'mo o'afi'neni amagisiya hosu kava'mo hu'nisiya'mo'mo vase huno amagigiye. Vaya'mogimo alopa ya'mo apami'nage'a ali'naya vaya'aife'mo, alopa ya'mo namiyo, hu'a hugae. Alopa ya'mo apami'nage'a ali'naya vaya'ai anona'apimo alopa anonamo mago'e huno hanegaiye.

Ali'na fako hu'na apatesuvafe'mo emi'ne'nove, huno hu'niya gemae
(Mt 10:34-36)

49 Atamo ali'na ma mopafi'mo yaga ausuvafe'mo emi'ne'nove. Aepa faino lesiyafe'mo nahau'niya'monanafa ole'niyanageno legaiye. 50 Ani'mo fale'a ne'apataya kava hu'a hosu kavateti'mo ali'a fale'a nategae. Kana nahaume nahaume ne'visige'na u'na aliguve. 51 Ma mopafi vaya'mo magokepi mai'a falu hu'a maisayafe'mo emine'niye, hutapa lapakesa ne'afifiye. Ha'ao, ago lapa pai'nae'mo, ali'na fako hisuvafe'mo emi'ne'nove. 52 Ani afinateti'mo magoke nopi'mo faefu'a vaya'mo mai'nisayateti'mo ali'a fako hu'a lole'e mago'e vaya'mogi lole vekala'anitegamo kame hu'a anatesage'ana lole vekala'moganimo anonale lole'e mago'e vaya'aitegamo kame hu'ana apatega'ae. 53 Ali'a fako hute'apae'mo afo'amo'mo mafa'ne'alegamo kame huno atesigeno mafa'ne'amo'a afo'amotegamo kame huno atesigeno ita'amo'mo a'mafa'ne'alegamo kame huno atesigeno a'mafa'ne'amo'a ita'amotegamo kame huno atesigeno mago a'mo'a anofelo'amotegamo kame huno atesigeno anofelo'amo'a anofelotegamo kame huno ategaiye, huno hapa pai'niye.

Afole aisiya alagena kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 16:2-3)

54 Yesu'a muki vaya'aife'mo, lapakaemo ago age'nayana yegemo lamino nefaleya kotegamo hiya'mo ki'nigetapa

agetetapae'mo hemenimo ko'mo aisiyafe'mo hiye, hutapa nehageno'ae'mo ani kava'mo afole ne'aiye. ⁵⁵ Ago age'nayana lusi yasimo ali'nigetapa agetetapae'mo alagepa ko'mo aligefe hiyanageno yegemo legaiye, hutapa nehageno'ae'mo ani kava'mo afole ne'aiye. ⁵⁶ Aetapa ati nekaya vayanagi ma mopale alagena kava'mo ago age'naya'monanafa na kava higetapa hemenimo nehuva alagena kava'mo no'agae. ⁵⁷ Na kava higetapae'mo alita fako hutetapa alagepa kava'mo no'agae, huno hapa pai'niye.

Alika nanu aeka anato, huno hu'niya gemae
(Mt 5:25-26)

⁵⁸ Kagaemo hosu kava'mo hu'nisanageno agoti huno kategefe hisiya vekamo'a agoti gemo ne'afiya vekalegamo kavalelino ne'visigekae'mo alika alagepa huka ato. Alagepa huka alika fako osisana'mo'mo agoti gemo ne'afiya vekamo'a kavalelinuno amisigeno kavaleno alino ati vekamo amisigeno alino kalavusi huno kategaiye. ⁵⁹ Muki anonakale'mo o'amisanageno magoke monitomo lageso hisigekae'mo kalavusifati'mo ataleka o'ugane, huno hapa pai'niye.

13

Lapaipamo alitapa afe olesaya vaya'mo faligae, huno hu'niya gemae

¹ Ani afina'mo mago vaya'mo Yesutegamo e'a, Galeliya kotega vaya'mogi sipisipi ofalinimo ne'amige'apae'mo Pailati ati vaya'amogi e'a hapae'nageno sipisipimo kola'e vaya'mogi kola'e'mo magokepi aino lakino hane'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo ² Yesu'a, ani kava hute'a fali'naya'mofe'mo hosu kava'apimo'a muki Galeliya kotega vaya'ai hosu kava'apimo ago aeno aga se'niye, hutapa lapakesa ne'afifiye. ³ Ha'ao, lapaipamo alitapa afe olesayana ani kava hutapa faligae. ⁴ Silomi kotegamo lusi yatala yafa no'mo aino halagape vaino asagauno aino eitini'a vaya'mo apamagi'nige'a fali'naya vaya'ai hosu kava'apimo'a muki Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'ai hosu kava'apimo ago aeno aga se'niye, hutapa lapakesa ne'afifiye. ⁵ Ha'ao, lapaipamo alitapa afe olesayana ani kava hutapa faligae, huno hapa pai'niye.

Alagamo no'aeya yosae'mo hu'niya gemae

⁶ Inagi mago gemo aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, mago vekamo'a hoya'afi'mo fiki yosamo hane'nigeno yosa alagamo ae'nisiya'ae'mo agesiyafe'mo e'niyana o'ae'niye. ⁷ Agaemo yosa hoya'afi'mo ali'ya'mo

ne'aliya vekae'mo, lole'e mago'e kafugamo e'na agege agege hu'novana alagamo o'ae'nige'na age'nove. Lanitani mopamo ago leno hau hu'nigeno'ae'mo no'aeyanagi he'ya aika atalo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁸ ali'ya aepa vekae, hemeni kafugamo afa'a ato. Mago mopamo ai'yu aite'na malasinimo malegauve. ⁹ Anaga kafugamo alagamo aesiya'mo'mo kanalene. Alagamo o'aesigekae'mo eka he'ya aika atalegane, huno ha pai'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a akame'yamo aeno fagagi'niya a kanomo alino api aino ate'niya gemae

¹⁰ Mago Sapati afina'mo Yesu'a Yu vaya'ai mono nopi'mo haino alino apaya ne'malegeno'ae'mo ¹¹ Mago a kanomo eitini'a kafugamo akame'ya ayamufamo aeno fagagi'nigeno ape hulitata huno mai'niye. ¹² Mono nopi'mo mai'nigeno Yesu'a ageteno'ae'mo, Ane, kakame'yamo aeno fagagi'niya nofikamo hatu mae'na kate'nove, huno ha paiteno ¹³ agufale'mo aya'mo male'nigeno malage huno akame'yamo aino api ai'nigeno he tino'ae'mo Goti agi'ale'mo alino asaga huno ate'niye. ¹⁴ Ate'niya'monanafa Yesu'a Sapati afina'mo alino api aino ate'niya kavafe'mo monot'e'mo ne'yagaiya vekamo'a aipamo le'nigeno muki vaya'aife'mo, sigisi'a afina'mo ali'ya'mo alisaya afina'mo hane'niya'mofe'mo alino alagepa huno lapatesiyafe'mo sapati afina'mo o'metapa alu afinake'mo eyo, huno hapa pai'nigeno ¹⁵ Ala kava ne'mo'a ge'ale'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, aetapa ati nekaya vayanagi Sapati afina'ae afina'ae'mo pulumakatapimofi hositapimofi hutapa no'apifati'mo hatu maeta apatetetapa ani'mo nesayafe'mo apavalelitapa ne'vae. ¹⁶ Hatu maeta ne'apataya'mofe'mo ani a kanomo Emalehamu aginago a kanomo eitini'a kafugamo lusi yatala afina'mo Satani'a nofi aeno ate'nigeno mai'niya a kanomo hatu mae'na atesuva kava'mo ohane'nifiye, huno hapa pai'nige'apae'mo ¹⁷ kame vaya'amogi afite'a apavagage hu'niya'monanafa muki vaya'mogi no'agaya agufa alagepa kava'mo hu'nige'a agete'apae'mo apamogaga ai'nae.

Masateti avina ya'e yisi'efe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae

(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸ Agaemo, Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo haiya agufa kavakana huno hane'niye. Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo haiya agufa gemo hu'na ae'na kalafefa gemo huguve. ¹⁹ Ina kavakana huno hane'niyana mago vekamo'a masateti avina ya'mo aise avina ya'atomogeno hoyamo

aliteno hakale male'nigeno hageno haino mago yosagana huno hane'nigeno nama anaga'mo haleli'e'a akopale'mo hakalet'e'a apano'mo ki male'nae, huno hapa paiteno'ae'mo, ²⁰ Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo haiya agufa kavakana huno hane'niye. ²¹ Ina kavakana huno hane'niyana mago a kanomo'a falaovafi'mo ali'a atagu fae male'nageno ko nesiya ya'mo agi'amo yisimo alino talamufi'mo hane'niya falaovafi'mo atagu fae male'nigeno aino atagu faeno uneno huno muki falaovafi'mo ali'ya'mo ali'nigeno kosi'niye, huno hapa pai'niye.

Aise kipapi'mo haitapa falesayafe'mo lapaya mukiki hiyo, huno hu'niya gemae
(Mt 7:13-14,21-23)

²² Yesu'a muki aise taonifi'e alopa taonifi'e'mo umenitata huno alino apaya malemale malemale hume hume uno Yulusalemu taonifi'mo u'niye. ²³ Mago vekamo'a eno, Ala kava nene, Goti'a magoke magoke vaya'ai apakufamo alino katino ne'apatefiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ²⁴ aise kipapi'mo haitapa falesayafe'mo lapaya mukiki hiyo. Nagaemo lapa pai'nae'mo, asole vaya'mo hai'a falegefe hugaya'monanafa afa'a hai'a ofalegae. ²⁵ No aepa vekamo'a he tino kitamo ki male'nisigetapae'mo kumatega he titapa mai'netapae'mo kitale'mo hakalu hakalu nehutapae'mo, Ala nene, kitamo yakika lato, hutapa nehisageno'ae'mo, olapake'nova vayanagi haiya'alegati ne'ae, huno lapafi gesigetapae'mo, ²⁶ kagae'e'mo magokepi lokaeta mai'neta ne'ya'mo ne'none. Kagaemo kumatile'mo alika laya male'nane, hutapa ha paisageno'ae'mo, ²⁷ olapake'nova vayanagi haiya'alegati ae. Muki vaya'amogitapamo hosu kava'mo nehaya vayanagi nagaetegati'mo ataleta lapaune hetapa viyo, huno lapa paigiye. ²⁸ Lapakaemo alino lapafaitalesigetapa mai'netapae'mo apakesayana Emalehamu'agi Aisiki'agi Yekopu'agi muki vaya'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e'mo Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo mai'nisagetapa malaga mai'netapa apaketetapae'mo avi'ya huge lapaipamo le'ninagetapa lapavepi'mo hanitapa agafu kige huta maigae. ²⁹ Muki asole vaya'mo yegemo haine ne'eya kotegati'mo ege yegemo lamino nefaleya kotegati'mo ege aluga aluga haopalegati'mo ege hu'a e'a Goti'a yagaino ne'apateya kote hi'yalamute'mo siate mai'ne'apae'mo ne'ya'mo negae. ³⁰ Afiyo, mago hemenimo henaga ne'maiya vaya'mo hogote vaya'mo maisage'a mago hemenimo hogote'a ne'maiya vaya'mo henaga vaya'mo maigae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo hau huno apate'niya gema

(Mt 23:37-39)

³¹ Ani afina'mo mago Falasi vaya'mo Yesutegamo e'a, Heloti'a kahaegefe'mo nehiyanagi kaune ho, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ³² ani vekamo'a aigofe huteno afela kalamo'a humi nami kava'mo nehiya agufa kalagana huno mai'niya vekalegamo utapae'mo, afiyo, hemeni'e ega'e'mo hosu apaune vaya'mo vaya'ai apaipafati'mo ali'na hapa fai'na apatalege kaita hapau'nisiya vaya'mo ali'na hapage'na apatege hute'na olaga'amo ka atupale'mo u'na ava'yi huguve, huno hiye, hutapa ha paiyo. ³³ Fiku yanage'a apakaemo Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo alu kotegamo amagisageno faligiye. Yulusalemu taonifike'mo faligiye. ³⁴ Yulusalemuvo, Yulusalemuvo, monot'e'mo ne'yagaiya vaya'mogitapa lapakaemo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo hapaege alino apate'nige'a lapakaetegamo ne'vaya vaya'mo yafa kayoteti'mo kamiti apamagige hutapa ne'maiya vayane. Kokolemogimo apana'aumo ali'a hapakufi'mo ne'apataya kava hu'na muki afina'mo mafa'netapimo nagaetega apavaleli'na esuvafe'mo nahau'niya'monanafa lapakaemo olapau'niye. ³⁵ Afiyo, Goti'a ago lapataleno u'niye. Nagaemo lapa pai'nae'mo o'nagetapa maima maima ne'utapae'mo Ala kava ne'mo agi'alefe'mo ne'eyanagi Goti'a ha maeno, hutapa nehutapae'mo ani afina'mo nagegae, huno hapa pai'niye.

14

Yesu'a agufamo ko si'niya vekamo alino alagepa huno ate'niya gema

¹ Mago Sapati afina'mo Yesu'a Falasi vekamo yagaino ne'apateya vekamo nopi'mo ne'ya'mo nesiyafe'mo haino mai'nige'apae'mo yagai'a mai'ne'a aulu he'a mai'nae. ² Inagi mago vekamo agufamo ko si'niya vekamo Yesu haopale'mo mai'niye. ³ Yesu'a ani vekamo ageteno'ae'mo ke'aepa gemo ne'afiya vaya'e Falasi vaya'efe'mo, Sapati afina'mo ali'a alagepa hu'a ne'apataya kavafe'mo ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, hiyo huno hu'nifi osiyo, huno hu'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo ⁴ ge osu'a mai'nae. Agaemo alino alagepa huno ateteno'ae'mo, afa'a uvo, huno ha paiteno'ae'mo, ⁵ lapakaepati'mo haiya vekamo'mo mafa'ne'amofi pulumaka'amofi huno sapati

afina'mo kelifi'mo asagauno aino mai'nisigeno'ae'mo kelifati'mo malage huno lamino o'avalegaiye, huno apafi ge'nige'apae'mo ⁶ ge'ale'mo afa'a ae'a atagaina hu'a ha opai'nae.

Lusi yagitamo hu'a ne'nayategamo mai'nenno hapa pai'niya gemae

⁷ Yesu'a apakeyana vaya'mo e'a ala apaki vaya'mo ne'maiya siate'mo mai'nageno apaketen'o'ae'mo aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, ⁸ a'mo lagaugefe'mo lusi yagita huteno'ae'mo ge hisigetapa etapae'mo ala apaki vaya'mogi ne'maiya yate'mo haitapa o'maiyo. Fiku yanageno mago aeno kaga se'nisiya vekamo esigeno'ae'mo ⁹ lanakaefe'mo ge hu'niya vekamo'mo eno kaha paino'ae'mo, he tika ugeno'ao ani vekamo maino, huno hisigekae'mo lusi kava huno kavagage hisigeka lamika henaga siate'mo maigane. ¹⁰ Hugiya'mofe'mo ge hisigeka ukae'mo henaga siate'mo haika maiyo. Kagaefe'mo ge hu'niya vekamo'mo eno'ae'mo, ve'nimo, ala apaki vaya'mogimo ne'maiya siate'mo haika maiyo, huno kaha paisigekae'mo kagae'e'mo magokepi lokae'a mai'naya vaya'ai apaulagale'mo ala kagikamo aligane. ¹¹ Muki vaya'mogimo apakai'api apaki'apile'mo ali'a asaga nehisaya'mo'mo Goti'a apaki'apile'mo alino afepi apategaiye. Mago vaya'mogimo apakai'api apaki'apile'mo ali'a afepi ne'atesaya'mo'mo Goti'a apaki'apile'mo alino asaga huno apategaiye, huno hapa pai'niye. ¹² Agaemo agaefe'mo ge hu'niya vekae'mo, yagita hisana afina'mo kao vayanagi konagakagi nofi vayakagi nokalega kagemi ya'api'e vayanagi huka ge osuvo. Fiku yanage'a yagita hisaya afina'mo kagaefe'mo eno, hu'a ge hisageka visanage'apae'mo anonakalefe'mo kamigae. ¹³ Yagita nehana afina'mo kagemi ya'apimo o'male'nisaya vayanagi apakufamo hosu'nisiya vayanagi apaiyamo hosu'nisiya vayanagi apaulagamo ali hu'nisiya vaya'aifenagi huka ge huvo. ¹⁴ Anonakalefe'mo afa'a okamigaya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa huka mai'neka afa'a kamogaga aigane. Goti'a fatago vaya'mo kanolufati'mo he tisaya afina'mo anonakalefe'mo kamigiya'mofe'mae, huno hapa pai'niye.

Alopa ne'yafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae
(Mt 22:1-10)

¹⁵ Agae'e'mo hi'yalemute'mo mai'nenno ne'ya'mo ne'niya vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo hai'a mai'ne'a ne'ya'mo ne'a maisaya vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa hu'a

mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae, huno hapa pai'niya gee'mo loka hu'nigeno ¹⁶ Yesu'a, mago vekamo'a lusi yagita nehuno'ae'mo asole vaya'aife'mo ge hu'niye. ¹⁷ Ne'ya'mo ago kae maleteno apa vekae'mo, ge hu'nova vaya'aitegamo ukae'mo, muki ne'ya'mo ago kae male'niyanagi eyo, huka hapa paiyo, huno ha paiteno alino ate'nigeno uno ani gemo huno hapa pai'niye. ¹⁸ Muki vaya'amogi magoke agufa ge'age'mo hu'apae'mo, visuna afinatimo ohane'niyanageta afa'a o'ugune, hu'a hu'nae. Mago vekamo'a, mago mopamo miya fai male'novanage'na u'na agegauva'mofe'mo kahao ke hovanage'na o'uguve, huno ha pai'nigeno ¹⁹ mago alu vekamo'a, teni'a pulumakamo ali'ya'mo ne'aliya pulumakamo miya fai male'novanage'na ali'ya'mo kanale hu'a ne'alifi no'alifi hu'na u'na agegauva'mofe'mo kahao ke hovanage'na afa'a o'uguve, huno ha pai'nigeno ²⁰ mago alu vekamo'a, nagaemo hememitomo a ali'novanage'na afa'a o'uguve, huno ha pai'niye. ²¹ Ali'ya'amo ne'aliya vekamo halate aino atagineno eno ali'ya aepa vekae'mo ani gemo ha pai'nigeno afiteno'ae'mo aipamo le'nigeno ali'ya'amo ne'aliya vekae'mo, malage huka uka taonifi'mo alopa kate'e aise kate'e'mo ne'ukae'mo kagemi ya'apimo o'male'nisaya vayanagi apakufamo hosu'nisiya vayanagi apaulagamo ali hu'nisiya vayanagi apaiyamo hosu'nisiya vayanagi huka apavalelika eka nagee nopi'mo apato, huno ha pai'nigeno ²² ali'ya'amo ne'aliya vekamo'mo ani kava'mo ago huteno'ae'mo, Ala nene, naha pai'nana kava'mo ago hu'nova'monanafa mago vaya'mo maisaya ya'mo afa'a hane'niye, huno ha pai'nigeno ²³ ne'ya aepa vekamo'a ali'ya'amo ne'aliya vekae'mo, kale kategati'e hoya kategati'e'mo uka no'nifi'mo fai'a kili paesayafe'mo apayate alika apavalelika eno. ²⁴ Muki vaya'aife'mo hogote'na ge hu'nova vaya'mogimo ne'ya'nimo afa'a e'a o'negae, huno hu'niye, huno Yesu'a hapa pai'niye.

Vaya'mogimo hogote'a alagepa hu'a apakesa afite'a Yesu'mo akame hisaya kavafe'mo hu'niya gemae

(Mt 10:37-38)

²⁵ Yesu'a asole vaya'e'mo magokepi ne'uno'ae'mo aino afe leno hapa paino'ae'mo, ²⁶ Nagaetegamo esiya vekamo'mo afo'amofenagi ita'amofenagi a'aenagi mafa'ne'aenagi konaga'amogifenagi asa'amogifenagi agai'amo alagepa huno maisiya yafenagi huno hogoteno hau'nisiyana ge'nimo ne'afiya vekamo afa'a o'maigiye. ²⁷ Ina lagimo malipu yosa'apimo ali'a kofili'a nakame nosisafige'a ge'nimo ne'afiya vaya'mo afa'a o'maigae. ²⁸ Lapakaepati'mo ina la'mo lusi yatala no'mo kisiyafe'mo hogoteno agesa

no'afiye. Itopale mai'nenno'ae'mo, ina agufa kava hu'na ki'na hano hisuvafe'mo na magi monileti'mo muki ya'amo miya faigufi, huno agesa afigiye. ²⁹ Hogoteno agesa o'afi'nenno no'mo aepa faino ki'nisiyana moni'amo hano hisigeno'ae'mo no'amo kino hano osuno afa'a ategaiye. Vaya'mogi e'a agete'apae'mo, ³⁰ ani vekamo'a no'mo aepa faino ki'niya'monanafa afa'a kino hano osugiye, hu'a faipa hu'a ategae.

³¹ Ani kava huno haiya ala kini vekamo'a kame hisiyafe'mo hogoteno agesa no'afiye. Ha'ao, hogoteno agesa afino'ae'mo, teni tauseni'a ati vaya'nimo mai'nayanage'na u'na mago alu kini veka'e'mo kame hugu'ana ati vaya'amo tueti tauseni'a ati vaya'amo mai'nae. Nagaemo kame hu'na ae'na aga sesufi agaemo kame huno aeno naga sesifi, huno agesa afigiye. ³² Kame hisu'ana afa'a ae'na o'aga segauve, huno agesa afi'nisiyana kame hisa'a kini vekamo o'meno afagitega mai'nisigeno'ae'mo apa vaya'aife'mo, kame osuta afa'a atesunafe'mo na kava hisune, hutapa afi geyo, huno hapa paiteno alino apatesige'a ugae. ³³ Ani kavakana hu'a ina lagimo muki apakai'api yafe'mo apakame'yamo no'amisafi ge'nimo ne'afiya vaya'mo afa'a o'maigae, huno hapa pai'niye.

Yesu'mo ataleno usiya vekamo haga nosiya hagegana huno mai'niya gemae

(Mt 5:13; Mk 9:50)

³⁴ Hagemo kanale ya'mo hane'niya'monanafa haga nehiya ya'amo hano hisigeno'ae'mo haiya kava huno halate haga hisiya ya'amo alino ha maleno ategaiye. ³⁵ Ani agufa hagemo'a ali'ya'amo alagi ohane'niya'mofe'mo ali'a yaga au'a ne'atalae. Gemo afisaya lapakesa hane'nisiyana mani gemo alagepa hutapa afiyo, huno hapa pai'niye.

15

Lageso hu'niya sipisipie'mo ava gemo hu'niya gemae

(Mt 18:12-14)

¹ Mago afina'mo takesi moni ne'aliya vaya'e Yu mono no'afiya vaya'mogi'e'mo Yesu ge'amo afisayafe'mo e'nae. ² Falasi vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo hagalu hagalu hu'a ge ne'apae'mo, ani vekamo'a hosu vaya'aina alino falu fala huno apateteno apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'nenno ne'ya'mo ne'ne, hu'a hu'nae. ³ Hu'naya'mofe'mo Yesu'a ina gemo huno aeno kalafefa gemo hapa paino'ae'mo, ⁴ Vani hataleti'a sipisipifati'mo magoke sipisipimo apataleno

uno lageso hu'nisigeno'ae'mo aepa vekamo'mo afa'a mai'naya sipisipi anaga'amo ka'me kotega kahaule'mo apataleno uno kahauya hume hume uno ageno ava teteno'aeke'mo afa'a maigiye. Lapakaepati'mo ina la'mo ani agufa kava'mo afa'a osugiye. ⁵ Ageno avateteno avaleno alino agi'nafi'mo ateteno amogaga aime aime no'alegamo egaiye. ⁶ No'alega eno ava'yi huteno'ae'mo ao vaya'e no'ale vaya'efe'mo ge hisige'a esageno'ae'mo, nagae sipisipimo lageso hu'niya sipisipimo kahauya hu'na ago age'na avatete'na avaleli'na e'novanagi nagae'e'mo egeta magokepi lamogaga aino, huno hapa paigiye. ⁷ Nagaemo lama gemo lapa nepauve, ani kava'mo hu'a koku'napi mai'naya vaya'mogi ani agufa kavafe'mo apamogaga ne'aiye. Apakaemo 99'a fatago vaya'mogimo apaipamo ali'a afe lesaya kava'apimo ohane'niya vaya'aife'mo aise'amo apamogaga ne'aiya'monanafa mago hosu vekamo'mo aipamo alino afe lesige'apae'mo mago'e hu'a apamogaga ne'aiye, huno hapa pai'niye.

Lageso hu'niya alaga monie'mo ava gemo hu'niya gemae

⁸ Ani kava'mo huno mago a kanomo'a naya lole'a vani kina alaga monimo male'niya monifati'mo magoke monimo lageso hisigeno'ae'mo lamu'afi'mo alino kani aeno kaeteno no'afi'mo muki ya'afilagamo aulaga halino lusi kava huno vagi vagi huno kahau ya hume hume uno ageno ava teno aliteno'aeke'mo afa'a maigiye. Haiya a kanomo'a ani agufa kava'mo afa'a osugiye. ⁹ Ageno aliteno'ae'mo ao vaya'e no'ale vaya'efe'mo ge hisige'a esageno'ae'mo, lageso hu'niya monimo ago age'na avatete'na ali'novanagi egeta nagaegi'e'mo magokepi lamogaga aino, huno hapa paigiye, huno hapa paiteno'ae'mo, ¹⁰ nagaemo lama gemo lapa nepauve, ani kava'mo huno mago vekamo'a aipamo alino afe lesige'apae'mo koku'napi vaya'mogimo enisole vaya'ai apaulagale'mo apamogaga ne'aiye, huno hapa pai'niye.

Lageso hu'niya mafa'nee'mo ava gemo hu'niya gemae

¹¹ Yesu'a, mago vekamo'mo lole mafa'ne'ala'mo mai'na'ae. ¹² Henaga mafa'ne'amo'mo afo'amofe'mo, Afo, kagemi yakamo alika fako huka nagai'ni kagemi ya'amo namige'nao, huno ha pai'nigeno afo'amo'mo kagemi ya'amo alino fako huno anami'niye.

¹³ Aise afina'mo utegeni henaga mafa'ne'amo'mo muki kagemi ya'amo alino anupa huno alinino afagi kotegamo uno mai'nenno'ae'mo muki moni'amo fiku atale'niye. ¹⁴ Muki moni'amo ago ataleno hano hu'nigeno'ae'mo ani kotegamo ne'yafe'mo kafu hu'naya afina'mo afole

ai'nigeno aepa faino muki ya'ae'mo kafu hu'niye. ¹⁵ Kafu hu'niya'mofe'mo ani kotega mai'niya vekae'mo uno, kagaete'mo ali'ya'mo aligesuve, huno afi ge'nigeno'ae'mo, uka afu anaga'nimo ne'ya'mo alika apamiyo, huno ha paiteno alino ate'nigeno uno afule'mo yagaino mai'niye. ¹⁶ Agaemo afu anaga'ai yosa alaga ne'yapati'mo alino nesiyafe'mo hu'niyana ani kotega vaya'mogi ne'ya'mo alagi o'ami'nae. ¹⁷ Inagi hogoteno negi nagi kava hu'niyana ani afina'mo agesamo aino halo ai'nigeno agesa afino'ae'mo, afo'nimo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogi mago'e huno lusi ne'ya'mo hane'nige'a ne'naya yafena naga netege'na aise afina'mo faligesuve. ¹⁸ Atale'na he ti'na afo'nimotega u'nae'mo, Afo, Gotitegamo hosu kava'mo hute'na kagaetega'e'mo hosu kava'mo hu'novanagi ¹⁹ nagaefe'mo mafa'ne'niye, huka hisana kava hu'na o'mai'nove. Ali'yakamo ne'aliya vayakana huka ali'yakale'mo alika natege'na ali'yakamo alino, hu'na ha paiguve, huno agesa afiteno ²⁰ ataleno he tino afo'amotegamo e'niye. Afagitega ne'egen o'amo'mo ageteno'ae'mo hau huno ateteno nagu nagu huno uno anu kiteno haeno ne'niye. ²¹ Mafa'ne'amo'mo, Afo, Gotitegamo hosu kava hute'na kagaetega'e'mo hosu kava hu'novanagi nagaefe'mo, mafa'ne'niye, huka hisana kava hu'na o'mai'nove, huno ha pai'niya'monanafa ²² afo'amo'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo, malage hutapa hogote lokiya yatala kukenamo uta alinitetapa vaitapa ateyo. Aenimo alinitetapa ayate'mo vaita atetetapa aiyale'mo su'mo vaitapa ateyo. ²³ Afaya'a'e aikeli pulumakamo uta kegi'yafati'mo avalelitetapa amagigetao ne'ya'mo yagita huta neta ateta maita magokepi'mo lamogaga aita maigune. ²⁴ Mafa'ne'nimo fali kavategati'mo ataleno afa'a ne'maiyategamo eno mai'niye. Ani kava huno uno lageso hu'niyategati'mo e'nige'na agete'na avale'nova'mofe'mo lamogaga aita ne'ya'mo negaune, huno hapa pai'nige'apae'mo aepa fai'a apamogaga ai'a mai'nae.

²⁵ Apamogaga ne'aigeno'ae'mo yege mafa'ne'amo hoyafilagamo mai'niyateti'mo eno no haopaleti'mo afiyana yoke huge apaiya aige nehageno afi'niye. ²⁶ Agaemo ali'ya ne'aliya vekae'mo ge higeno e'nigeno'ae'mo, na agufa kava'mo nehae, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ²⁷ Kaganakamo'mo e'nigeno afokamo'mo afaya'e pulumakamo amagino yagita huno ne'ate, fali'niyateti'mo e'niya'mofe'mae, huno ha pai'nigeno ²⁸ aipamo le'nigeno nopi'mo haisiyafe'mo ohau'nigeno kumatega mai'nigeno'ae'mo afo'amo'mo emineno, kahao ke hogi

nopi'mo haikeno, huno ha pai'niyana, ²⁹ muki kafuga'ae kafuga'ae'mo ali'yakamo ali'na mai'ne'nae'mo magoke afina'mo gekamo amagi'na o'atale'nova'monanafa nao vaya'e'mo lamogaga aisunafe'mo meme aikelimo heka o'nami'nane. ³⁰ O'nami'nana'monanafa mafa'nekamo'mo uno kumai a'ne'aite'mo muki monikamo fiku ataleno hano huteno e'nigekae'mo kagaemo hogote afaya'e pulumakamo heka ami'nane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ³¹ mafa'ne'nimogae, muki afina'mo nagae'e'mo magokepi maiteta'ae'mo muki nagae ya'amo kagaika ya'mo hane'niye. ³² Kaganakamo'mo fali kavategati'mo eno afa'a mai kavategamo mai'niye. Lageso hu'niyategati'mo e'nige'na agete'na avale'nova'mofe'mo kanalenageta laipamo'mo falu hu'nigeta lamogaga ne'aune, huno ha pai'niye, huno Yesu'a hapa pai'niye.

16

Kagemi yate'mo hosu kava huno ne'yagaiya vekae'mo avagemo hu'niya gemae

¹ Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, mago alopa kagemi ya'amo hane'niya vekamo mai'nigeno ani kagemi ya'ale'mo yagaino ne'ateya vekamo mai'niye. Mai'nige'apae'mo mago vaya'mogi e'a, kagemi yakale'mo yagaino nekateya vekamo'a kagemi yakamo fiku alino ne'atale, hu'a ha pai'nageno'ae'mo ² agaefe'mo ge hu'nigeno e'nigeno'ae'mo, na agufa kava'mo hu'nana kavafe'mo kava gemo afi'nove. Hu'nisana kavafe'mo kagesa afika avo'mo kaeka namiyo. Kagemi ya'nile'mo mago'e huka yagaika o'nategane, huno ha pai'nigeno ³ kagemi ya'ale'mo yagaino ne'ateya vekamo'a, na kava hisuve. Aepa vekamo'a naha faino natalesiyafe'mo hiye. Nayamufa vekamo o'mai'nova'mofe'mo hoya ali'ya'mo afa'a o'aliguve. Mago vaya'ai ne'yatefe'mo aukaya hisuvafe'mo navagage hugiye. ⁴ Hisuva kava'mo hemenimo ago age'nove. Aepa vekamo'a naha faitalesige'apae'mo mago vaya'mogi nagae'efe'mo, lagae nopi'mo eka maiyo, hu'a naha paisage'nae'mo hisuva kavafe'mo nagesa afi'nove, huno aipafi'mo agesa afi'niye. ⁵ Ala veka'apimo'a anona'apimo hane'niya vaya'aife'mo ge hu'nige'a magoke magoke vaya'mo ete ete hu'nageno'ae'mo hogoteno e'niya vekae'mo, anonakamo na magi hane'niye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ⁶ vani hataleti kalisi talamumo hane'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, anonakalefe'mo malage huka aepamomo alika apake aika fifti'ae huka avo'mo kao, huno ha pai'niye. ⁷ Alu vekae'mo, anonakamo na magi hane'niye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, vani hataleti'a

falaova ku'mo hane'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, anonakalefe'mo malage huka asepamo alika apake aika eiti'ae huka avo'mo kao, huno ha pai'niye. ⁸ Aepa vekamo'a kagemi ya'ale'mo hosu kava'mo huno yagaino ne'ateya vekamo agi'ale'mo alino asaga huno ateteno'ae'mo, agufae'mo alagepa huno agesa afi'niya vekae, huno hu'niye. Ma mopafi vaya'mogimo ma mopafi vaya'aitegamo alu kava alu kava'mo hisayafe'mo alagepa hu'a apakesa afite'a hale yate'mo ne'maiya vaya'aina ae'a apaka se'a mai'nae. ⁹ Nagaemo lapa nepauve, ma mopafi hosu monileti'mo alita lapao ya'mo hiyo. Lapakaemo falisage'a lapao vaya'mogi ali'a falu fala hu'a lapatetesagetapae'mo no'apifi'mo hanege hanege huno hanesiya no'apifi'mo faletapa haigayanagi. ¹⁰ Mago vekamo'mo aise yate'mo alagepa huno yagai'nisiya'mo'mo ani kava huno alopa yate'e'mo alagepa huno yagaigiye. Mago vekamo'mo aise yate'mo alagepa huno o'yagai'nisiya'mo'mo ani kava huno alopa yate'e'mo alagepa huno o'yagaigiye. ¹¹ Lapakaemo ma mopafi hosu monile'mo alagepa hutapa no'yagaisayana ina la'mo lama ge monimo alino lapamigiye. ¹² Alu vaya'ai yate'mo alagepa hutapa yagaita o'apate'nisayana ina la'mo lapakaitapi ya'mo alino lapamigiye. ¹³ Ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a lole ali'ya aepa vekala'ani gemo afiteno akame huno ali'ya'mo afa'a o'aligiye. Mago vekae'mo hau'nisigeno alu vekae'mo hosu aipamo kalino ategaiye. Mago vekamo ge'amo ne'afisiyana alu vekae'mo akame'yamo amigiye. Goti ali'ya'ale'e moni ali'yate'e'mo afa'a o'maigae, huno hapa pai'niye. ¹⁴ Falasi vaya'mogimo monie'mo hapa'ye nehiya vaya'mogi ani muki hu'niya ge'amo afite'apae'mo apaipamo le'a ate'nae. ¹⁵ Yesu'a apakaefe'mo, lapakaemo vaya'ai apaulagale'mo kanale vaya'mo maisayafe'mo muki kava'mo nehaya'monanafa Goti'a lapaipafi'mo ne'age. Vaya'mogimo mago kavafe'mo agi'ale'mo ali'a ne'asagaya'monanafa Goti aulagale'mo alagi hosu'niya kava'mo hane'niye. ¹⁶ Ke'aepa ge'e Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai ge'api'e'mo haneme haneme ne'egenoa'ae'mo Yoni'a afole ai'niye. Yoni'a afole ai'niya afinateti'mo Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo alagepa faigoko ge'amo aeta hakalo huta hapa paima hapa paima eta hemeni'e'mo hapa nepaunage'apae'mo muki vaya'mo afela vayakana hu'a apaya mukiki hu'a hai'a nefalae. ¹⁷ Ani gemo nehuva'monanafa koku'na'e ma mopa'e'mo hano hisiya kava'mo alagi kana osu'niya'monanafa ke'aepa gemo'a aise ya'ato'amo hano hisiyafe'mo lusi kava huno mago'e huno

kana hu'niye.

¹⁸ Haiya vaya'mogimo a'ne'apimo hapa fai'a apatalete'a alu a'nemo ne'alisafi kumai kava'mo nehæ. Haiya vekamo'a hafaino atale'nisiya a kanomo ne'alisifi kumai kava'mo nehie, huno hapa pai'niye.

Kagemi ya'e veka'e Layosi'efe'mo anava gemo hu'niya gema'e

(Mt 5:31-32; 19:9; Mk 10:11-12)

¹⁹ Yesu'a, mago kagemi ya'e vekamo'a muki afina'mo alagepa kukenamo hogote kukena'ageke'mo alino vaige alagepa ne'ya'age'mo nege huno mai'niye. ²⁰ Mai'nigeno'ae'mo mago vekamo agi'amo Layosi'mo ne'yafe'mo hau'nigeno'ae'mo aukaya nehieya vekamo lusi amu'mo ale'niye. Mago vaya'mogimo ani vekamo avaleli u'a kagemi ya'e vekamo lafi hi'yana'amo malaga havae'a ate'nageno havaeno mai'nenoe'ae'mo ²¹ hi'yalamuteti'mo asagauno aisiya ne'ya atupamo alino nesiyafe'mo mai'niye. Mai'nige'apae'mo kalamogi e'a amute'mo sagani sagani hu'a ne'a mai'nae. ²² Afa'a mai'nenoe aukaya nehieya vekamo fali'nige'apae'mo enisole vaya'mogi emi e'a avaleli hai'a koku'napi Emalehamu haopale'mo ate'nageno mai'niye. Ani kava'mo huno kagemi ya'e vekamo fali'nige'apae'mo alini u'a ki'a ate'nae. ²³ Ata kopi'mo lamino mai'nigeno lusi kava huno agafu nekigeno'ae'mo alino maku huno ageyana Emalehamu haopale'mo Layosi'mo avaleli hai'a ate'nageno Emalehamu'e'mo mai'na'ageno anake'niye. ²⁴ Anaketeno'ae'mo alopa gefati'mo keya aino'ae'mo, Naginago afo Emalehamuvo, kahau huka nateteka Layosi'mo alika ategenoe uno ati yagaina ayateti'mo anipi'mo aeteno alinino emineno, navenafu'nale'mo malesigeno falu nahaino. Ata kopi'mo mai'nogeno lusi nagafu'mo nekiye, huno ha pai'nigeno ²⁵ Emalehamu'a naginago mafa'neo, kagesa afika ho huvo. Kagaemo ma mopafi mai'nekae'mo muki afina'mo alagepa ya'age'mo alika mai'nanageno Layosi'a hosu ya'age'mo alino mai'niya'monanafa hemenimo alagepa huno mai'nigeka kagaemo lusi kava huno kagafu nekiye. ²⁶ Mago'e gemo hane'niyana Goti'a folagapi'mo mago lusi kalokalopamo male'niyanage'a ma kote mai'naya vaya'mogi lakae'a kagaetegamo o'visage'a kagee kote mai'naya vaya'mogi lakae'a ma kotegamo o'megae, huno ha pai'nigeno'ae'mo ²⁷ Kagemi ya'e vekamo'a mago'e huno ge huno'ae'mo, naginagomo, kahao ke hovanagi, Layosi'mo alika ategenoe'ao afo'nimo notegamo uno lamino hapa paino. ²⁸ Faefu'a konaga'nimogi mai'nayanageno uno,

ehetapiye, huno hapa paisige'a afite'apae'mo mani lusi kava huno apakafu kisiya kote'mo emi o'megae, huno ha pai'nigeno ²⁹ Emalehamu'a, Mosese'a avo'mo kae male'niya ge'e Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi avo'mo kae male'naya ge'e'mo hane'niyanage'a afa'a afigae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ³⁰ Ha'ao, nagingomo, o'afigaya'mofe'mo mago fali'nisiya vekamo'mo he tinuno hapa paisige'apaeke'mo afite'a apaipamo ali'a afe legae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ³¹ Mosese'a avo'mo kae male'niya ge'e Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi avo'mo kae male'naya ge'e'mo o'afisayana mago fali'nisiya vekamo'a he tinuno hapa paiya gemo o'afigae, huno ha pai'niye, huno Yesu'a hapa pai'niye.

17

Apayate ne'aliya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 18:6-7,21-22; Mk 9:42)

¹ Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, Vaya'mo apayate aligaya'monanafa apayate alisaya vaya'mo vae'hae, hu'na, lusi hanageke ya'mo aligae. ² Lusi hanageke ya'mo aligaya'monanafa mago vekamo'a ani agufa aise mafa'nemo'a hosu kava'mo hisiyafe'mo hogoteno ayate'mo o'ali'nisige'apae'mo atafau'a alopa yafate'mo nofi aete'a lugo'afi'mo aete'a alini u'a solovala anipi'mo yaga au'a atalesageno'ae'mo aise hanageke ya'mo aligiye. ³ Lapakaitapile'mo alagepa hutapa yagaitapa lapateyo. Konagakamo'mo kagaetegamo hosu kava'mo hu'nisigekae'mo hosu kava'mo hu'nane, huka ge hauvo. Aipamo alino afe lesigekae'mo hosu kava'amo alika atalo. ⁴ Konagakamo'mo magoke felugamo seveni'a afina'mo kagaetegamo hosu kava'mo huteno seveni'a afina'mo eno'ae'mo, kagaetegamo hosu kava'mo hu'novanage'na mago'e hu'na ani agufa hosu kava'mo osuguve, huno hisigekae'mo hosu kava'amo alika atalo, huno hapa pai'nige'a ⁵ apa vaya'amogi, lagesa afita fatago hu'nona kavatile'mo mago'e huka alika ko sika lato, hu'a ha pai'nageno ⁶ Ala kava ne'mo'a, lapakesa afitapa fatago hu'nisaya kava'mo aise avina yakana huno hane'nisiyana mago yosae'mo, kgae'e hafuyaka'e'mo aika vakaika lamika anipi'mo halate hago, hutapa hisageno'ae'mo getapimo afa'a afigiye, huno hapa pai'niye.

Aliya'mo ne'aliya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

⁷ Lapakaepati'mo kayo kayo vekatapimo'a mopafi'mo ai'yumo ai'nisifi sipisipile'mo yagaino apate'nisifi huno mai'nenno esigekae'mo, malage huka haikeka hi'yalamute'mo mai'neka ne'ya'mo no, huka ha paigapiye. ⁸ Ha'ao, ani gemo osugana'monanafa hogoteka ne'ya'nimo kaeka hatika nate'neka ali'ya'mo alisana kukenakamo alika vaili'neka ne'ya'nimo alinikeka namiyo. Namige'na netesugeka kagaemo henaga'amo negane, huka ha paigane. ⁹ Ge'amo akame nehiya'mofe'mo kahao ke hove, huno hugifiye. Ha'ao. ¹⁰ Ani kava'mo hutapa muki gemo Goti'a lapa pai'niya ge'amo afitetapae'mo akame hutetapa ani gemo hutapae'mo, ali'ya'mo ne'aluna vaya'age'mo mai'none. Alagepa kava'mo afa'a osu'nona'monanafa ali'yatigeke'mo ali'none, hutapa hiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a teni'a vaya'mo lepalosi ya'mo hapau'niya vaya'mo alino alagepa huno apate'niya gemae

¹¹ Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo ugefe'mo Samaliya ko'mo hanete Galeliya ko'mo hanete hutegenno folagapi hane'niya kate'mo uno ¹² mago taonifi'mo haino falegefe'mo nehige'apae'mo teni'a lepalosi vaya'mo e'a fotu hugefe'mo muga afagi'ale'mo e'a he ti'a mai'ne'apae'mo ¹³ alopa geleti'mo, Yesuvo, Ala kava nene, kahau huka lato, hu'a ha pai'nageno ¹⁴ Yesu'a apaketeno'ae'mo, utapa mono hu'a ne'apataya vaya'aina lapakufamo alita apave liyo, huno hapa pai'nige'apae'mo kategamo ne'vageno'ae'mo apakufalafa'mo alino hamale'niye. ¹⁵ Ani vayapati'mo mago vekamo'a alino agufalegamo ageyana agufalafa'mo alino hamale'nigeno ageteno'ae'mo aino atagi neno ne'eno'ae'mo alopa gefati'mo Goti agi'ale'mo alino asaga hulino eno ¹⁶ Yesu aiyafi'mo ago'ya faiteno hao ke he'niye. Ani vekamo Samaliya kotega vekae. ¹⁷ Yesu'a ani vekamo ageteno'ae'mo, teni'a vaya'mo ali'na alagepa hu'na apate'novana naeni'a vaya'mo haiya'alega mai'nae. ¹⁸ Na kava higeno'ae'mo mani magoke alu nofi vekamo'a Goti agi'ale'mo alino asaga huno atesiyafe'mo e'niye, huno hapa paiteno agaefe'mo, ¹⁹ kagesa afika fatago hu'nana kavakamo'mo alino alagepa huno kate'niyanagi he tika afa'a uvo, huno ha pai'niye.

Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

(Mt 24:23-28,37-41)

²⁰ Mago Falasi vaya'mogimo Yesufe'mo, hainu afina'mo Goti'a yagaino apatesiya kava'mo afole aigiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, Goti'a yagaino apatesiya kava'mo afole aisiya'mo'mo muki vaya'mogimo apaulagafati'mo o'agegae.

21 Vaya'mogi, manile afole ai'niye, hu'a osuge, mugalega afole ai'niye, hu'a osuge hu'a osugae. Afiyo, Goti'a vaya'ai apaipafi'mo yagaino ne'apate, huno hapa pai'niye.

22 Ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, henaga'amo lapakaemo, Vemo Mafa'nemo aise afina'mo agesunafe'mo nehune, hutapa hugayana o'nagegae. 23 Mago vaya'mogi lapakaefe'mo, mugalegamo utapa ageyo, hu'a lapa paige, manile etapa ageyo, hu'a lapa paige hisagetapae'mo ge'apimo afitetapa utapa apakame osiyo. 24 Alino alave alave nehigeno'ae'mo muki koku'nate'mo aeno ha lege'apae'mo muki vaya'mogi ne'agaya kava huno Vemo Mafa'nemo eminesige'a agegae. 25 Eminegaiya'monanafa hogoteno lusi agafu kisiya ya'mo ne'alisige'apae'mo hemeni afina'mo mai'naya vaya'mogimo apakame'yamo amigae.

26 Noa'a mai'niya afina'mo haiya agufa kava'mo hu'a mai'nafi Vemo Mafa'nemo afina'e'mo ani agufa kavake'mo hu'a maigae. 27 Ne'ya'mo nege ani'mo nege a'mo alige a'mafa'nemo lagauli'a uge hume hume ne'ageno'ae'mo Noa'a sipifi'mo haino mai'nigeno'ae'mo ani'mo heteno muki vaya'aina ago aeno apati kae'niye. 28 Ani kava hu'a Loti'a mai'niya afina'mo ne'ya'mo nege ani'mo nege mago ya'mo miya faige maketi huge hoyamo vaige no kige hume hume ne'ageno'ae'mo 29 Loti'a Sotomi taonifati'mo ataleno ne'vigeno'ae'mo ani afina'mo ata'e ata neleya yafa'e'mo ko aigekana huno koku'napati'mo emineno muki vaya'mo apaleno apasaga li'niye. 30 Ani agufa kavake'mo hu'a mai'nisageno Vemo Mafa'nemo afole aigiye. 31 Ani afina'mo kumatega mai'nisaya vaya'mogi no'apifati'mo kagemi ya'apimo alisayafe'mo fale'a ohaiyo. Hoyalega mai'nisaya vaya'mogi no'apilega halate ai'a atagi ne'a o'viyo. 32 Lapakaemo Loti a'a'mo'mo hu'niya kavafe'mo lapakesa afitapa ho hiyo. 33 Ina lagimo ma mopafi'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya kavate'mo yagai'a ne'atesafigeno alagepa hu'a ne'maisaya kava'apimo hano hugiya'monanafa ina lagimo alagepa hu'a ne'maisaya kava'apimo atale'nisafige'a alagepa hu'a maisaya kava'apimo aligae. 34 Nagaemo lapa pai'nae'mo, ani hani'ilagamo lole vekala'mo magoke hipale'mo lokae'ana havae'nisa'apati'mo mago vekamo avaleli'a ute'a mago vekamo ategae. 35 Lole atala'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo ne'alisa'apati'mo mago a kanomo avaleli'a ute'a mago a kanomo ategae. 36 Lole vekala'mo hoyafi'mo lokae'ana mai'nisa'apati'mo mago vekamo avaleli'a ute'a mago vekamo ategae, huno hapa pai'nige'apae'mo, 37 Ala kava nene, haiya'alegamo ani

agufa kava'mo afole aigiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, afu anaga'mo kefa'apimo hane'niya yategamo hakiki anaga'mo haleli e'a ali'a anupa hu'a ne'maiye, huno hapa pai'niye.

18

Kogu a'e agoti gemo ne'afiya veka'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

¹ Agaemo vaya'mogimo muki afina'mo nunumu'mo hisaya kavafe'mo alaga'mo hapaesige'a o'atalesaya kavafe'mo ani agufa aeno kalafefa gemo huno hapa pai'niye. ² Agaemo, mago agoti gemo ne'afiya vekamo mago taonifi'mo mai'neni Gotife'mo koli osuge muki vaya'aife'mo koli osuge huno mai'niye. ³ Mai'nigeno'ae'mo ani taonifi'mo mago kogu a kanomo'mo muki afina'mo ani vekalegamo uno ha paino'ae'mo, kame huno ne'nateya vekamo'a nagaetegamo hosu kava'mo nehigi alika fako huka la'ato, huno ha paige ha paige huno mai'niye. ⁴ Hogoteno ha o'maeno afa'a mai'niyana henaga'amo aipafi'mo agesa afino'ae'mo, Gotife'mo koli osuge vaya'aife'mo koli osuge hu'nova'monanafa ⁵ mani kogu a kanomo'a lusi kava huno alaga ne'nahaeya agufa gemo nehiyanage'na afa'a ali'na fako hu'na ategaue. Ali'na fako hu'na o'atesuvana muki afina'mo ege ege huno maisigeno mago'e huno lusi alaga'mo nahaegaiye, huno agesa afi'niye. ⁶ Ala kava ne'mo'a, hosu vekamo'a agoti gemo ne'afisiya vekamo ge'amo afiyo. ⁷ Goti'a lekana paino apate'niya vaya'mogi muki feluga'a'e hani'ilaga'a'e'mo aukaya hu'a ge huge huge nehisageno'ae'mo ani kava'mo huno afiteno alino fako huno apateteno afa'a hapa o'maesifiye. Yatala afina'mo apakava maisiyana afa'a hapa maegaiye. ⁸ Lama gemo lapa nepaue, malage huno alino fako huno apateteno hapa maegaiya'monanafa Vemo Mafa'nemo emineno kahauya huno apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo apakesifiye, huno hapa pai'niye.

Falasi veka'e takesi monimo ne'aliya veka'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

⁹ Mago vaya'mogi Gotife'mo apakesa o'afi'a apakai'apieke'mo apakesa afi'apae'mo, lagaemo alagepa vaya'mo mai'nonanageta lagaitimo laha maegauna'monanafa mago alu vaya'mo afa'a ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a nehaya vaya'aife'mo Yesu'a ina gemo aeno kalafefa gemo huno hapa pai'niye. ¹⁰ Lole vekala'moganimo nunumu'mo hisa'afe'mo Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo hai'na'ae. Mago vekamo Falasi

vekamo maigeno alu vekamo takesi moni ne'aliya vekamo mai'niye. ¹¹ Falasi vekamo'mo he tino mai'nenno agai'ae'mo nunumu'mo hu'niye. Nunumu'mo huno'ae'mo, Gotiyo, muki alu vayakana hu'na o'mai'nova'mofe'mo kahao ke nehove. Mago kanale kava'mo osuge aigofe gemo hute'a kumaya'mo alige kumai kava'mo huge nehaya vayakana hu'na o'mai'nove. Ani takesi monimo ne'aliya vekagana hu'na o'mai'nove. ¹² Nagaemo muki sale'ae sale'ae'mo ne'ya'mo nete'na lole afina'mo o'ne'na mo si'nove. Nagaemo muki ali'nova yapati'mo naeni'a ya'mo alite'na magoke ya'mo nekamuve, huno nunumu'mo hu'niye. ¹³ Hu'niya'monanafa takesi monimo ne'aliya vekamo afagi'ale'mo he tino mai'nenno alino maku huno o'age'nenno haifi'yale'mo ne'amagino'ae'mo, Gotiyo, alagi hosu vekamo mai'novanagi kaipamo lanitani huka nateteka kahau huka nato, huno nunumu'mo hu'niye. ¹⁴ Lapa nepauve, Goti'a takesi moni ne'aliya vekae'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno ha pai'nigeno no'alegamo uno fatago vekamo mai'niya'monanafa alu vekamo mago ya'mo o'alino afa'a u'niye. Goti'a muki vaya'mogimo apakai'api apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a ne'atesaya vaya'ai apaki'apile'mo alino afepi apategaiya'monanafa Goti'a apakai'api apaki'apile'mo ali'a afepi ne'atesaya vaya'ai apaki'apile'mo alino asaga huno apategaiye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a asago mafa'ne anaga'aife'mo Goti'a lapa maeno, huno hu'niya gemae

(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵ Yesu'a asago mafa'ne anaga'ai apakufale'mo aya'mo malesiyafe'mo apavaleli'a ne'age'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi apakete'apae'mo ge hapau'nae. ¹⁶ Ge hapau'naya'monanafa Yesu'a aise mafa'ne'aife'mo, nagaetegamo eyo, huno huteno, ka akanitapa o'apatetapa afa'a apatalege'apao nagaetegamo o'meyo, hutapa osiyo. Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo ani agufa mafa'negana vaya'mo hai'a maigae. ¹⁷ Lama gemo lapa nepauve, Vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya ya'mo aise mafa'nemogi ne'aliya kava hu'a no'alisayana Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo afa'a fale'a ohaigae, huno hapa pai'niye.

Lusi kagemi ya'amo hane'niya vekamo'mo Yesutegamo e'niya gemae

(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

18 Mago yagaino ne'apateya vekamo'a Yesufe'mo, alagepa tisao, alagepa hu'na maige maige hu'na maisuva ya'mo alisuvafe'mo na agufa kava'mo hisuve, huno afi ge'nigeno'ae'mo, 19 na kava higekae'mo nagaefe'mo alagepa tisao, huka nehane. Ma mopafi vayapati'mo mago alagepa vaya'mo o'mai'nafa Gotike'mo magoke'age'mo alagepa vekamo mai'niye. 20 *Goti ke'aepa ge'amo ago afi'nane, kumai kava'mo osuvo, vaya'mo ohapaeyo, kumaya'mo o'aliyo, aigofe gemo osuvo, itaka'afokala'mogani anaiyafi'mo mai'neka ge'animo afiyo,*

huno ha pai'nigeno'ae'mo, 21 mafa'ne mai'nova afinateti'mo muki ani ke'aepa gemo akame hume hume e'na hemeni'e'mo mai'nove, huno ha pai'nigeno 22 Yesu'a ani gemo afiteno'ae'mo, magoke kava'atokamo aeka aga se'nane. Muki kagemi yakamo alika maketi huge'a miya faitesageka alisana monimo alika fako huka kagemi ya'apimo o'male'nisaya vaya'aina apamigeno'ao alagepa yakamo koku'napi'mo haneno. Ani kava'mo hutekae'mo eka nakame huvo, huno ha pai'nigeno 23 ani gemo afiteno'ae'mo lusi kagemi ya'amo hane'niya'mofe'mo lusi kava huno aipamo'mo kana hu'nigeno 24 hosu augosamo kali'nigeno Yesu'a ageteno'ae'mo, 25 kamo afugefamo'mo nekaya kapi'mo faleno haisiyafe'mo aise'amo lokiya vai'niya agufa kava'mo hane'niya'monanafa mago kagemi ya'e vekamo'mo Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo faleno haisiya kava'mo'a mago'e huno lusi lokiya vai'niya kava'mo hane'niye, huno ha pai'nige'a 26 afite'apae'mo, ina lagimo maige maige hu'a maisaya ya'mo afa'a aligae, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, 27 vaya'mogimo alagi osisaya agufa kava'mo Goti'a afa'a hugiye, huno hapa pai'nigeno 28 Pita'a, afiyo, lagaemo muki yatimo ago ataleta eta kakame nehune, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 29 lama gemo lapa nepauve, muki vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya kavatefe'mo no'apimofi a'ne'apimofi konaga'apimogimofi ita'api afo'apimogimofi mafa'ne'apimofi hu'a apatale'a e'a mai'nisaya vaya'mo 30 ma mopafi mai'nageno'ae'mo Goti'a lusi kava huno mago'e ya'mo fiku ne'apamiyanageno henaga'amo afole aisiya afina'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maigae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a napa tali afina'mo, falite'na he tiguve, huno hapa pai'niya gemae

(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

31 Yesu'a tuolofu'a vaya'mo apaote apavalelino uno'ae'mo, afiyo, Yulusalemu taonifi'mo ne'visunageno'ae'mo akeya'vilaga Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a

hapa nepaiya vaya'mogimo Vemo Mafa'nee'mo ava gemo avo'mo kae male'naya gemo afole aigiye. ³² Avaleli u'a alu vaya'ai apayapi'mo apamisage'apae'mo hosu kigi hu'a atege hu'a faipa hu'a atege apavenatu'na'mo he'a atege ³³ nofi kayoteti'mo amagige hute'a kamiti amagisageno faliteno lole'e mago'e afina'mo utesigeno halate he tigiye, huno hapa pai'nige'apae'mo ³⁴ afi'a aeto osu'nae. Ani gemo aepa'amo afi'a aeto osisaya agufa gemo fala ki'niya gemo hane'niya'mofe'mo alagepa hu'a o'afi'nae.

Yesu'a aulagamo ali hu'niya vekamo alino ayakeno ate'niya gemae

(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵ Yesu'a Yeliko taonimo haopale'mo ne'egenoa'e'mo mago aulaga ali hu'niya vekamo ka agi'nale'mo mai'nenoa'e'mo muki vaya'aife'mo monie'mo aukaya huge huge huno mai'niye. ³⁶ Asole vaya'mo e'a ai'a aga se'a ute ute hu'nageno apaiya gemo afiteno'ae'mo, na agufa kava'mo nehae, huno apafi ge'nige'apae'mo, ³⁷ Yesu'a Nasalasa kotega vekamo ne'e, hu'a ha pai'nageno afiteno'ae'mo ³⁸ alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Nevini'a ala kini vekamo aginagomo Yesuo, kahau huka nato, huno ge hu'nige'a ³⁹ hogote'a e'naya vaya'mogimo, ge osuka afa'a maiyo, hu'a ge hau'naya'monanafa mago'e huno ge huno'ae'mo, Nevini'a ala kini vekamo aginagomo, kahau huka nato, huno ge hu'nigeno ⁴⁰ Yesu'a eno he tino mai'nenoa'e'mo, avalelitapa eyo, huno hapa pai'nige'apae'mo avaleli'a e'nageno'ae'mo, ⁴¹ kagaemo na kava hu'na katesuvafe'mo nehane, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Ala kava nene, naulaga'nimo alika ayakeka nato, huno ha pai'nigeno ⁴² Yesu'a, kaulagamo afa ageka ayako. Nagaefe'mo kagesa afika fatago hu'nana kavakamo'a alino alagepa huno kate'niye, huno ha pai'nigeno ⁴³ malage huno aulagamo ageno ayaketeno akame huno ne'uno'ae'mo Goti agi'ale'mo alino asaga hume asaga hume u'nige'a agete'apae'mo muki vaya'amogimo Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae.

19

Sakiyasife'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Yeliko taonifi'mo uno ava'yi huteno ne'vigeno'ae'mo ² mago vekamo agi'amo Sakiyasi'a takesi monimo ne'aliya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo lusi kagemi ya'amo hane'niya vekamo mai'niye. ³ Agaemo haiya agufa vekamofi huno agesiyafe'mo hu'niyana

aupa vekamo mai'niya'mofe'mo asole vaya'mogi ae'a akani'nageno'ae'mo o'age'niye. ⁴ O'ageno'ae'mo aeno apaka seno nagu nagu huno ne'uno'ae'mo mani kateke'mo egaiyanage'na agegauve, huno agesa afiteno mago yosafi'mo haino mai'nenno agesiyafe'mo agava mai'niye. ⁵ Yesu'a ani mai'niya yate'mo eno he tino mai'nenno alino maku huno ageteno'ae'mo, Sakiyasiyo, malage huka emikeno. Hemenimo kagae nopi'mo uta'a maigu'ae, huno ha pai'nigeno ⁶ malage huno emineno amogaga aitenno avalelino uno no'afi'mo alino falu fala huno ate'niye. ⁷ Ani kava'mo agete'apae'mo, hosu vekamo nopi'mo hai'niye, hu'a hute'a hagalu hagalu hu'a ge ne'nae.

⁸ Sakiyasi'a vaya'ai apaulagale'mo he tino mai'nenno'ae'mo, Ala kava nene, ago, kagemi ya'nimo folagapati'mo ali'na fako hu'na kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'aina apamite'na mago vaya'aife'mo aigofe gemo hute'na kumaya'mo ali'nisuvana fo'a afina'mo ali'na fako hu'na anona'apilefe'mo apamite apamite hu'na ne'apamuve, huno ha pai'nigeno ⁹ Yesu'a, Emalehamu aginago vekamo mai'niya'mofe'mo ani afina'mo mani afamo anaga'ai apakufamo ago ali'na kati'na apate'nove. ¹⁰ Vemo Mafa'nemo'a lageso hu'naya vaya'mo kahauya huno apaketenno apakufamo alino katino apatesiyafe'mo e'niya'mofe'mo ani kava'mo ago afole ai'niye, huno hapa pai'niye.

Monimo alino apami'niya kavafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae

(Mt 25:14-30)

¹¹ Ani gemo afitageno'ae'mo Yulusalemu taoni haopale'mo ago uno ava'yi hu'niya'mofe'mo hemenitomo Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo ago afole aigiye, hu'a apakesa afi'naya'mofe'mo Yesu'a ina gemo aeno kalafefa gemo huno hapa pai'niye. ¹² Mago yagaino ne'apateya nofi vayapati vekamo'a, Ala kini vekamo afagi kotega mai'niyategamo visugeno lekana paino natesige'na halate ai'na atagi ne'na e'na ala kini vekamo maiguve, huno agesa afi'niye. ¹³ Agaemo teni'a vaya'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo magoke magoke monimo alino fako huno apamite apamite huno apamitenno'ae'mo, mani monileti'mo ali'ya'mo aligeno'ao akamelegati'mo mago'e monimo afole aino. Ali'ya'mo alime alime ne'vige'na eno, huno hapa pai'niye. ¹⁴ Hapa paiteno u'niya'monanafa vaya'amogimo hosu apaipamo kali'a atete'apae'mo mago vaya'mo apa'mo ali'a apate'nage'a u'a Ala kini vekae'mo, ani vekamo'mo yagaino latesiyafe'mo

olahau'niye, hu'a ha pai'nae. ¹⁵ Ha pai'naya'monanafa Ala kini vekamo'a ge'apimo o'afino ala'apimo yagaino apatesiya vekae, huno huteno lekana paino ate'nigeno aino atagi neno eno hogoteno apamiteno u'niya monileti'mo akamelega'amo na magi monimo afole ai'nifi huno agesiyafe'mo muki vaya'aife'mo ge hu'niye. ¹⁶ Mago vekamo hogoteno eno'ae'mo, Ala kava nene, magoke monimo nami'nana monileti'mo akamelega'amo teni'a monimo ali'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ¹⁷ alagepa huka ali'ya'nimo ali'nane. Aise yate'mo alagepa huka yagai'nana'mofe'mo teni'a taonile'mo yagaisanafe'mo lekana pai'na kate'nove, huno ha paitegeno ¹⁸ agae akamelegamo mago vekamo'a eno, Ala kava nene, magoke nami'nana monileti'mo akamelega'amo monimo faefu'amo ali'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ¹⁹ faefu'a taonile'mo yagaisanafe'mo lekana pai'na kate'nove, huno ha paitegeno ²⁰ anile mago vekamo'a eno, Ala kava nene, nami'nana monimo afa'a ali'nove. Hanipausifi'mo ai'na fala ki'na ali kate'nove. ²¹ Kagaemo lokiya kaipa vekamo mai'neka mago vaya'mogi male'naya ya'mo alige mago vaya'mogi vai male'naya hoyafati'mo alige nehana'mofe'mo kagaefe'mo kolikamo hute'nae'mo fala ki'na ali'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ²² kagaemo hosu ali'ya'mo ali'nane. Kagaemo naha pai'nana gekaleti'mo agoti hu'na kategauve. Ago nage'nanana lokiya naipa vekamo mai'ne'na mago vaya'mogi male'naya ya'mo alige mago vaya'mogi hoyafati'mo alige hu'na mai'nogeka nage'nane. ²³ Nage'nana'mofe'mo na kava higeke moni'nimo monimo ne'malaya nopi'mo o'male'nane. Male'nanesinana akamelagati'mo mago'e monimo aluvesine, huno ha paiteno ²⁴ he ti'a mai'naya vaya'aife'mo, moni'amo alinita etapa teni'a monimo ali'niya vekamo amiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo, ²⁵ Ala kava nene, teni'a monimo ago ali'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ²⁶ lapa nepauve, ali'nisaya vaya'aina mago'e hu'na ali'na apamiguve. O'ali'nisaya vaya'ai apayapati'mo hapa falegauve, huno hapa paiteno'ae'mo, ²⁷ inagi kame vaya'nimo agaemo yagaino latesiyafe'mo olahau'niye, hu'a hu'naya vaya'mo apavalelita etapa naulagale'mo kamiti apamagiyo, huno hapa pai'niye, huno Yesu'a hapa pai'niye.

Yesu'a Yulusalemu kotegamo ne'vige'apae'mo, ala kini vekae, hu'a hu'naya gemae

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Yo 12:12-19)

²⁸ Ani gemo hapa paiteno'ae'mo hogoteno Yulusalemu taoniflagamo ne'vaya kate'mo uno ²⁹ Metapesi taonile

Metani taoni'e'mo hane'niya avemo agi'amo Alifi'aepa ave aiyafi'mo hane'niya kote'mo uno ava'yi huteno ge'amo ne'afi'a vekala'anife'mo, ³⁰ lanaulagale'mo hane'niya taonifi'ina utana hai'ao. Utana ava'yi hutetanae'mo agesa'ana mago aikeli hosimo ae'a ate'nisaya hosile'mo mago vekamo'a mai'nenno alinitata osu'niya hosimo mai'nisigetana agetetanae'mo hatu maetana avalelitana e'ao. ³¹⁻³² Mago vekamo'a, na agufa kava hisa'afe'mo hatu maetana ne'ata'ae, huno lanafi gesigetanae'mo, Ala kava ne'mo'a ali'ya'amo alisiyafe'mo higeta'aene, hutana ha pai'ao, huno hana paiteno alino anate'nige'ana u'ana hana pai'niya kava'mo huno mai'nige'ana age'na'ae. ³³ Aikeli hosimo nofi'amo hatu mae'ana ne'ata'age'apae'mo hosimo afo'amogimo, na agufa kava'mo hisa'afe'mo hatu maetana ne'ata'ae, hu'a anafi ge'nage'anae'mo ³⁴ Ala kava ne'mo'a ali'ya'amo alisiyafe'mo higeta'aene, hu'ana hapa paite'ana ³⁵ Yesutegamo avaleli'ana e'na'ae. Kukena'animo asagi'ana aikeli hosile'mo yakai male'ne'ana Yesu'mo asaga hu'ana fai'ana ate'na'ageno ³⁶ mai'nenno alinino ne'vige'apae'mo visiya kate'mo kukena'apimo asagi'a yakai'a ateme ateme u'nae. ³⁷ Yulusalemu haopalega Alifi'aepa aveleti'mo uno lamigefe nehige'apae'mo muki vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'amogi aepa fai'a apamogaga aite'a himamu'aleti'mo no'agaya agufa aune kava'mo hu'nige'a age'naya'mofe'mo alopa gefati'mo hute'a Goti agi'ale'mo ali'a asaga hume hume u'nae. ³⁸ Apakaemo,

Ala kava ne'mo agi'alefe'mo ne'eyanagi ha maeno. Goti'a la-gae'fe'mo aipamo'mo falu hino. Goti'a hogote vekamo anaga vekamo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo, hu'a huge huge hu'a mai'nae. ³⁹ Mago Falasi vaya'mo asole vaya'e'mo magokepi lokae'a u'naya vaya'mogimo, Tisao, gekamo ne'afiya vaya'aife'mo, ge osiyo, huka hapa paiyo, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ⁴⁰ lapa nepauve, ge osu'a afa'a maisayana yafa'mo'a age aigiye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo avi'ya'mo hu'niya gemae

⁴¹ Yulusalemu taonifi'mo uno ava'yi nehuno avi'ya huno'ae'mo, ⁴² Yulusalemu vaya'mogitapae, Lapakaemo Goti'a alino nanu aeno lapatesigetapa visaya ka'mo agesayafe'mo nahau'niya'monanafa aeno ati kaeno lapate'niyanagetapa afa'a o'agegae. ⁴³ Henaga'amo mago afina'mo afole aisige'apae'mo kame vayatapimogi e'a mopamo kafili u'a muki lapaune hetapa visaya kate'mo male'a akani malegae. ⁴⁴ E'a ae'a halagape vaitalesageno

mago yafate'mo akalo hu'a male'naya yafa'mo'a alu yafate'mo ohane'nisiya yafa'e vaya'e'mo ali'a mopafi'mo yaga au'a atalegae. Goti'a lapa maesiyafe'mo emine'niyana agetapa aeto osu'naya'mofe'mo kame vayatapimo egae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a alopa mono nopi'mo maketi ne'malaya vaya'mo alino hapafaino apatale'niya gemae

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Yo 2:13-22)

⁴⁵ Agaemo Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino aepa faino maketi ne'malaya vaya'mo alino hapafaino apatale'niye. ⁴⁶ Agaemo, avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *no'nie'mo, nunumu'mo nehaya none, hu'a hugae*, huno avo'mo kae male'niya'monanafa lapakaemo *kumaya vaya'mo e'a fala ki'a ne'maiya none*, hutapa alita hamaletapa ate'nae, huno hapa pai'niye. ⁴⁷ Muki afina'mo mono nopi'mo alino apaya malege malege huno mai'nige'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi ala apaki vayanagi hu'a haesaya kafe'mo kahauya hu'a mai'nae. ⁴⁸ Hu'naya'monanafa muki afa vaya'mogi'e'mo ge'amo afisayafe'mo hapau'niya'mofe'mo haesaya ka'mo o'age'nae.

20

Yesufe'mo, ina la'mo, yagaika apatesana vekae, huno lekana paino kate'niye, hu'a afi ge'naya gemae

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

¹ Mago afina'mo Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino alagepa faigoko gemo alino apaya ne'malege'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi vayatama vayanagi hu'a e'a, ² haiya agufa alagena yakamo yagaika apatesana ya'mo ali'nekae'mo mani kava'mo nehane. Ina la'mo mani kava'mo huvo, huno kaha pai'niye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ³ inage'na nagae'e'mo mago gemo lapafi gesugetapae'mo naha paiyo. ⁴ Yoni'a ani'mo faleno apatesiyafe'mo Goti'a lekana paino ate'nifi vaya'mogi lekana pai'a ate'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo ⁵ apakai'apimo ge huge afige hu'apae'mo, ge'ale'mo na agufa ge huta ha paisune. Goti'a lekana paino ate'niye, huta hisunana na kava higetapa ge'ae'mo lapakesa afitapa fatago osu'nae, huno laha paigiye. ⁶ Vaya'mogi lekana pai'a ate'nae, huta hisunana afa vaya'mogimo yafa kayoteti'mo lamagigae. Yoni'mo Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekae, hu'a apakesa

ne'afiya'mofe'mae, hu'a hute'a ⁷ ge'ale'mo ae'a atagaina hu'a ha pai'apae'mo, o'afi'none, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ⁸ naha opai'naya'mofe'mo haiya agufa alagena ya'mo ya-gai'a ne'apataya vaya'mogi ne'aliya agufa alagena ya'mo ali'ne'nae'mo mani kava'mo nehufi hu'na lapa opaiguve, huno hapa pai'niye.

Hosu vaya'mogimo hoyale'mo ne'yagaiya kavafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Yesu'a aepa faino aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, mago vekamo'a nofi hoyamo vai maleteno mago vaya'mogi yagai'a atesageno nofi alagamo afu lesigeno agaemo mago nofi alaga'amo alisige'apae'mo apakaemo mago nofi alaga'amo alisayafe'mo apavaleno apateteno afagi kotegamo uno yatala afina'mo mai'niye. ¹⁰ Nofi alagamo ago afu le'nigeno'ae'mo agaemo mago nofi alagamo alisiyafe'mo ali'ya'amo ne'aliya vekamo alino ate'nigeno u'niye. U'nige'apae'mo hoya'ale'mo ne'yagaiya vaya'mogimo atafau'a amagite'apae'mo, afa'a ataleka uvo, hu'a ha pai'nageno o'alino afa'a ataleno e'niye. ¹¹ Agaemo alu vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo alino ate'nigeno u'niyana ani agufa kava'mo hu'a amagite'a agaetegamo osisaya agufa kava'mo hute'a ali'a atalageno o'alino afa'a e'niye. ¹² Halate mago alu vekamo alino ate'nigeno u'nige'apae'mo lusi kava hu'a amagi'nageno kola'amo'mo hu'nige'a malaga alini u'a yaga au'a atale'nae. ¹³ Hoyamo afo'amo'mo, nagaemo na kava hisuve. Nahau nayamopafi'mo nahau'niya mafa'ne'nimo ali'na atesugenon visige'apae'mo ge'amo afa'a afigae, huno aghesa afi'niye. ¹⁴ Hu'niya'monanafa hoya'ale'mo ne'yagaiya vaya'mogi mafa'ne'amo e'nige'a agete'apae'mo apakai'apimo ge huge afige hu'apae'mo, ani vekamo'mo afo'amo ya'mo aligiya'mofe'mo amagigetao muki ya'amo lagaemo aligunanagi, hu'a hute'a ¹⁵ asagauli u'a malaga atale'ne'a kamiti amagi'nae. Hoyamo afo'amo'mo apakaetegamo na agufa kava'mo hugiye. ¹⁶ Eno hoya'ale'mo ne'yagaiya vaya'mo kamiti apamagiteno alino mago alu vaya'aina apamigiye, huno hapa pai'nige'a afite'apae'mo, ha'ao, fiku yanageno ani agufa kava'mo lagaetegamo afole aigiye, hu'a ha pai'nageno ¹⁷ Yesu'a aulu hapaeno apaketeno'ae'mo, mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a haiya agufa aepa'amo hane'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo, yafateti'mo no'mo nekiya vaya'mogimo mago no'mo nekiya yafafe'mo hu'apae'mo afa yafane, hu'a hute'a ali'a

yaga au'a atale'nayana ani yafa'mo hogote yafa'mo alino afole aino ate'niye.

¹⁸ Haiya vaya'mogimo ani yafate'mo asagau'a ne'aisafigeno aino katali katalu huno apatalegaiya'monanafa ani yafa'mo'a haiya vaya'ai apakufale'mo asagauno aisifigeno aino lata paino aise aise huno atalegaiye, huno hu'niye, huno Yesu'a hapa pai'niye. ¹⁹ Ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi'e'mo, ani aeno kalafefa gemo lagaefeke'mo hu'niye, hu'a hute'a ani afina'mo kalavusi hu'a ategefe'mo hu'naya'monanafa afa vaya'aife'mo koli hu'nae.

Takesi monimo amisupiye, hu'a afi ge'naya gemae
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

²⁰ Kalavusi hu'a atesaya kavafe'mo yagai'a mai'ne'apae'mo apamasa hisaya vaya'mo ali'a apate'nage'a u'a mai'ne'apae'mo Yesu'a alagepa hu'a e'a mai'nae, huno apakesiyafe'mo aigofe kava'mo hu'a mai'ne'a ge'amo afi'nae. Ge'amo ne'afi'apae'mo, hosu gemo nehisigetae'mo atafauta kalavusi huta ateteta Lomu vekamo yagaino nelateya vekamo avaleta amigune, hu'a hu'nae. ²¹ Apakaemo, tisao, lagaemo ago kage'nonana lama gemo alagepa huka alika apaya ne'malane. Goti ge'amo akame hisaya kate'mo visaya kavafe'mo lama gekaleti'mo alika apaya ne'malanageta kage'none. ²² Lagaemo Goti ke'aepa ge'amo akame hisunafe'mo takesi monimo gamani vekamo yagaino nelateya vekamo Sisana amisupi o'amisune, hu'a afi ge'nageno ²³ humi atesayafe'mo hu'naya gemo afiteno'ae'mo, ²⁴ ani alaga monimo alinitetapa nave liyo. Ani'alaga monile'mo ina la augosa'e agi'e'mo avo'mo kae male'naya agimo hane'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo, Sisa agi'e augosa'e'mo hane'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ²⁵ Sisa ya'amo Sisa'mo amitetapa Goti ya'amo Goti'mo amiyo, huno hapa pai'nige'a ²⁶ afite'apae'mo hapau aite'a ge osu'a mai'nae. Apakaemo vaya'ai apaulagale'mo ge'ale'mo hu'a atafau'a ategefe hu'nayana hu'a atafau'a o'ate'nae.

Yesufe'mo vaya'mo falite'a he tisaya kavafe'mo ge hu'a afi ge'naya gemae

(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷ Mago vaya'mogi, fali'naya vaya'aife'mo he otigae, hu'a nehaya vaya'ai apaki'apimo Satiyusi mono vaya'moge'a Yesutegamo e'nae. ²⁸ E'a Yesufe'mo, Tisao, Mosese'a lagaefe'mo avo'mo kaeno'ae'mo, mago vekamo'a a'mo aliteno mafa'nemo alino o'ateno falitesigeno'ae'mo

konaga'amo'mo ani a kanomo aliteno agae aimu'yale'mo mafa'nemo alino apateno. Fiku yanage'a fali'niya vekamo nofi vaya'amo fali'a hano hugae, huno laha pai'niye. ²⁹ Mago afina'mo seveni'a konagamo mai'nae. Nepu'apimo'a a'mo aliteno mafa'nemo alino o'ateno ataleno falitegeno ³⁰ agana'amo'a kogu'amo aliteno ani kava'mo huno mafa'nemo alino o'ateno fali'niye. ³¹ Ani kava huno napa tali konaga'amo'a ani a kanomo aliteno fali'niye. Ani kava hu'a seveni'a konagamogimo ani a kanomo alite'a atale'a falite'a alite'a atale'a falite'a hu'naya'monanafa mafa'nemo ali'a o'ate'a fali'nae. ³² Henaga'amo ani a kanomo fali'niye. ³³ Seveni'a konagamogimo ani a kanomo ali'naya'mofe'mo fali'nayateti'mo he tisageno'ae'mo ani a kanomo ina late'mo maigiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ³⁴ ma mopafi vaya'mogimo a'mo alige a'mafa'nemogimo vele'mo maige nehae. ³⁵ Goti'a mago vaya'aife'mo, saufa afina'mo fali'nayategati'mo he ti'a maisaya vaya'mo mai'nae, huno agesa ne'afiya vaya'mo he tisaya afina'mo a'mo o'alige vele'mo o'maige hugae. ³⁶ Ofali'a enisole vayakana hu'a maisayafeke'mo Goti mafa'ne'amo mai'naya'mofe'mo fali'nayateti'mo halate he tigayana alagi ofaligae. ³⁷ Mosese'a aise yosafi'mo ata le'niya kavafe'mo ava gemo huno avo'mo kae male'niyana fali'naya vaya'mo he tigae, huno avo'mo kae male'niye. Mosese'a huno'ae'mo, Ala kava ne'mo Emalehamu Goti'amo'mo maige Aisiki
Goti'amo'mo maige Yekopu Goti'amo'mo maige huno mai'niye,

huno avo'mo kae male'niye. ³⁸ Agaemo alagi fali'naya vaya'ai Goti'apimo'mo o'mai'nifa afa'a ne'maiya vaya'ai Goti'apimo'mo mai'niye. Muki vaya'amogimo Gotitefe'mo afa'a mai'nae, huno agesa ne'afiye, huno hapa pai'nige'apae'mo ³⁹ mago vaya'mo ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogimo, Tisao, ge'apile'mo alagepa huka aeka atagaina huka nehane, hu'a ha pai'nae. ⁴⁰ Apakaemo mago'e hu'a loka hu'a afi gesayafe'mo koli hute'a ge hu'a afi oke'a afa'a mai'nae.

Yesu'a Kalaisi nefe'mo ge huno apafi ge'niya gemae
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹ Yesu'a, haiya agufa kava'mo huno Kalaisi vekamo'a Nevini akamelegati aginago veka'amo maigiye, hu'a nehae. ⁴²⁻⁴³ Nevini'a agai'amo Samu mukufi'mo huno'ae'mo, Ala kava ne'mo'a Ala kava ne'nie'mo, lamaga nahaopale'mo fai maime maime ne'uge'nao kame vayakamo apa-magite'na ali'na kaiya afe'alumelaga apatesuge'a maigae,

huno ha pai'niye. ⁴⁴ Nevini'a ani gee'mo huno'ae'mo, Kalaisi vekae'mo Ala kava ne'nie, huno ha pai'niya'mofe'mo haiya kava huno Kalaisi vekamo'a Nevini akamelegati aginago'amo mai'niye, huno apafi ge'niye.

Yesu'a ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya vaya'aife'mo hu'niya gema

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lu 11:37-54)

⁴⁵ Muki vaya'ai apaulagale'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ina ge huno hapa pai'niye, ⁴⁶ Ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogimo hosu kava'mo nehayanagi alagepa hutapa yagaiyo. Apakufamo avaleli'a haisayafe'mo yatala kukenamo ali'a vaite'a umenitata nehaya kavafe'mo hapau'niye. Maketi kumate'mo mai'naya vaya'mogi ge apamamaete'a amuse hu'a ne'apataya kavafeke'mo nehapaiye. Muki mono nopi'e nopi'e'mo hogote siate'mo maige yagita nehayategamo ala apaki vaya'mo ne'maiya yate'mo maige hisayafeke'mo hapau'niye. ⁴⁷ Apakaemo kogu a'ne'aife'mo humi apatete'a kagemi ya'apimo kumaya alite'a aigofe yatala yatala gemo hu'a nunumu'mo nehae, huno hapa pai'niye.

21

Kogu a kanomo'a ofalinimo male'niya kavafe'mo hu'niya gema

(Mk 12:41-44)

¹ Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo mai'nen'ae'mo alino maku huno apakeyana kagemi ya'apimo hane'niya vaya'mogi ofalini monimo fiku ne'atalaya kesifi'mo male'nageno apake'niye. ² Mago kogu a kanomo kagemi ya'amo alagi o'male'niya a kanomo'a eno lole asagalifa monimo male'nigeno ageteno'ae'mo, ³ lama gemo lapa nepauve, ani kagemi ya'amo o'male'niya kogu a'mo'a male'niya ofalinimo'a muki vaya'mogi male'naya ofalini monimo ago aeno aga se'niye. ⁴ Kagemi ya'apimo hane'niya vaya'mogi ali'ya'amo ohane'niya monimo male'naya'monanafa kogu a kanomo'a muki moni'amo ne'ya'amo miya faino nesiya moni'e'mo ago male'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a alopa mono no'mo he'a halagape vaigae, huno hu'niya gema

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Mago vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi, alagepa yafa'aletike'mo ki malete'a ofalini ne'malaya konali yateti'mo ali'a hu male'naya kanale no'mo hane'niye,

hu'a hu'nageno'ae'mo, ⁶ hemenimo age'naya note'mo hane'niya yafa'mo akalo akalo huno hane'niyana muki yafa'amo ali'a halagape vai'a ali'a atagu fae'a atalegae, huno hapa pai'nige'apae'mo, ⁷ Tisao, hainu afina'mo ani kava'mo afole aigiye. Hogoteta na agufa alagena kava'mo agetesunageno'ae'mo afole aigiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ⁸ humi olapatesayafe'mo ehetafiye. Alagepa hutapa yagaiyo. Asole vaya'mogi e'a nagi'nimo aete'apae'mo, Kalaisi vekamo mai'nove, hu'a huge, ani afina'mo ago afole ai'niye, hu'a huge hisagetapae'mo apakame osiyo. ⁹ Mago vaya'mogi kame nehisaya kavafe'mo apava gemo huli'a ege lusi kaveta hisaya kavafe'mo apava gemo huli'a ege hisagetapae'mo koli osiyo. Ani agufa kavako'mo hogoteno afole aisigetapae'mo hemenimo alagi ago hano hisiya afina'mo hogo nehiye, hutapa osiyo. ¹⁰ Mago nofi vaya'mogi alu nofi vaya'mo kame hapaege mago gamani vaya'mogi alu gamani vaya'aina kame hapaege hugae. ¹¹ Muki aupilagamo lusi imima'mo alige kafu hu kava'mo afole aige kaita hapau kava'mo'a aino atagu faeno uneno hisige'apae'mo asole vaya'mo lusi kaita'mo hapauge hugiye. Koku'nate alagena kava'mo agete'apae'mo lusi kava hu'a koli hugae. ¹²⁻¹³ Ani kava'mo afole o'ai'nisige'apae'mo hogote'a apaini hu'a lapatege kalavusi hu'a lapatege mono nokopi'mo agoti hu'a lapatete'a kalavusi hu'a lapatege hugae. Apakaemo nagi'nilefe'mo lapavaleli e'a ala'apimo yagai'a ne'apataya vaya'aitega'e gamani vaya'aitega'e'mo ali'a he ti'a lapatesagetapae'mo nage nava gemo faigoko ge'nimo hapa paigae. ¹⁴ Lapakaemo hogotetapa lapakesa afitapae'mo nagaemo ge'apile'mo na agufa gemo ae'na atagaina hu'na hapa paiguve, hutapa lapakesa o'afiyo. ¹⁵ Nagai'nimo alagepa hu'a afite'a age'naya gemo ali'na lapamisuetapa hapa paisage'a afite'apae'mo getapile'mo afa'a hu'a ae'a ati kae'a ge osugae. ¹⁶ Itatapi afotapimogimo lapavaleli'a uge konagatapimogi lapavaleli'a uge vayatapimogi lapavaleli'a uge hu'a lapavaleli u'a agoti hu'a lapatesage'apae'mo mago vaya'amogi lapakaemo lapaesagetapa faligae. ¹⁷ Nakame nehaya'mofe'mo muki vaya'mogi apaini hu'a lapategaya'monanafa ¹⁸ alagepa hutapa maisageno magoke lapayoka'mo lageso osugiye. ¹⁹ Lapakaemo alagepa kate'mo o'ataletapa lokiya waitapa maisayana maige maige hutapa maisaya ya'mo aligae.

Yesu'a, Yulusalemu taonifi'mo lusi hanageke ya'mo afole aigiye, huno hu'niya gemae

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

20 Lapakaemo apakesage'apae'mo ati vaya'mo e'a Yulusalemu taonifi'mo fai'a ku aisagetapa apaketetapae'mo, muki ani taonifi'mo mai'naya vaya'mo hapae'a hano hu'a apatalesaya afina'mo alagi hogo hiye, hutapa lapakesa afiyo. 21 Ani afina'mo Yutiya kotega mai'nisaya vaya'mo apaune hetale'a avelegamo haiyo. Alopa taonifi'mo mai'nisaya vaya'mo atale'a apaune he'a viyo. Malaga mai'nisaya vaya'mogimo Yulusalemu taonifi'mo ohaiyo. 22 Goti mukufi'mo avo'mo kae male'naya gemo afole aisiyafe'mo Goti'a ani afina'mo anona'apilefe'mo lusi kayo'mo apamigiye. 23 Goti'a ani vaya'aife'mo aipamo leno apateteno apakafu kisiya kayo'mo apamigiya'mofe'mo vaehae, apaipagu'e mai'nisaya a'ne'e mafa'nemo nu ne'apamisaya a'ne'efe'mo nahau hu'na ne'apatove. 24 Ati vaya'mogimo mago vaya'amo naipeleti'mo lugo'apimo he'a hatagaute'a mago vaya'amo kalavusi hu'a apatete'a muki nofi vaya'aitegamo apavaleli u'a apategae. Alu nofi vaya'mogimo e'a Yulusalemu taonifi'mo kame hute'a ali'a hosu hu'a ateme ateme ne'visageno kana'apimo alagi hano hugiye. 25 Koku'napi'mo alagena kava'mo yege lenagi kai lenagi kanefi tenagi huno aeto aeto agufa kava'mo afole aigiye. Solovala ani'mo'a aino holakau holakau huno uneno nehisi'ge'apae'mo muki kotegamo mai'naya vaya'mogi haiya kava hisune, hu'a hute'a lusi kava hu'a koli hugae. 26 Koku'napi mai'naya apaune vaya'mo lokiya'apimo aino atagu faisige'apae'mo, na agufa kava'mo ma mopafi'mo afole aigefe nehifi, hu'a apakesa afite'apae'mo fali'naya vayakana hu'a maigae. 27 Ani kava'mo hutesigeno'ae'mo Vemo Mafa'nemo'a hiyate'mo himamu'a'e lusi ha le konali ya'a'e'mo eminesige'a agegae. 28 Ani kava'mo aepa faino afole aisigetapae'mo hatu maeno lapatesiya afina'mo alagi hogo hugiya'mofe'mo alita maku hutapa agetetapae'mo lapamogaga aiyo.

29 Agaemo aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, lapakaemo fiki yosa'e muki alu yosale'e'mo ageyo. 30 Saufa anupamo malegetapa agetetapae'mo, ko'mo ne'aiya afina'mo alagi hogo hiye, hutapa nehae. 31 Ani kava huno ani kava'mo afole aisigetapa agetetapae'mo, Goti'a yagaino apatesiya afina'mo alagi ago hogo hiye, hutapa hugae. 32 Lama gemo lapa nepauve, hemeni afina'mo mai'nisaya vaya'mo ofali'a afa'a mai'nisageno muki ani agufa kava'mo afole aigiye. 33 Koku'na'e ma mopa'e'mo hano hugiya'monanafa ge'nimo alagi hano osuno afa'a hanege hanege huno hanegaiye.

34 Lapakaitapile'mo alagepa huta yagaitapa lapateyo. Fiku

yanagetapa lusi yagita huge lokiya ani'mo netetapa negi nagi gemo huge ma mopafi yafe'mo lapakesa ala'amo afige lapausoli huge nehisageno mani afina'mo malage huno kesi kateti'mo afole aigiye. ³⁵ Ma mopafi muki haopalegamo mai'naya vaya'aitegamo ane'ai'mo'a yaga-gafamo ne'atafaiya agufa kavakana huno apatafaugiye. ³⁶ Inagi muki afina'mo kava yagaitapa maiyo. Muki afole aisiya kava'amo aetapa kasalo paetapa Vemo Mafa'nemo aulagale'mo he titapa maisayafe'mo nunumu hiyo, huno hapa pai'niye.

³⁷ Muki afina'ae afina'ae'mo alopa mono nopi'mo alino apaya malege malege huno mai'nigeno hani'mo nehigeno'ae'mo Alifi'aepa avelegamo uno haino havaetale havaetale huno mai'niye. ³⁸ Muki afina'mo kotilamiyapi'mo muki vaya'mogimo ge'amo afisayafe'mo agaetegamo ege ege hu'a mai'nae.

22

Yutasi'a kutulu ya'mo ali'niya gemae

(Mt 26:1-5,14-16; Mk 14:1-2,10-11; Yo 11:45-53)

¹ Lusi ne'ya'mo yagita nehaya hopa afina'mo aeno apafu noleya peleti mayamo ne'naya afina'mo agi'amo Pasova afina'mo ago afole aigefe hu'niye. ² Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo Yesu'mo haesaya kafe'mo kahauya hu'naya'monanafa vaya'aife'mo koli hute'a o'atafau'nae. ³ Ani afina'mo Satani'a Isakaliyoti kotega vekamo Yutasi'mo tuolofu'a vayapati vekamo aipafi'mo faleno haino mai'niye. ⁴ Yutasi'a apataleno uno mono hu'a ne'apataya vaya'aifenagi ati vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aifenagi huno hapa paino'ae'mo, haiya kava hu'na avale'na lapamisufi, huno hapa pai'nige'apae'mo ge huge afige hu'a mai'nae. ⁵ Yutasi'a hu'niya gemo afite'apae'mo apamogaga aite'a, mago monimo hageta kamigune, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ⁶ he, kanalene, huno huteno'ae'mo apataleno uno Yesu'a muki vaya'e'mo magokepi lokaeno o'maino agai'age'mo maisiya afina'mo avalelino uno apamisiyafe'mo yagaino mai'niye.

Ge'amo ne'afi'a vekala'mo u'ana Pasova ne'ya'mo alo hu'na'a gemae

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Yo 13:21-30)

⁷ Inagi hopa afina'mo aeno apafu noleya peleti mayamo ne'naya afina'mo Pasova ne'ya'mo nesayafe'mo aikeli sipisipimo ne'amagiya afina'mo afole ai'niye. ⁸ Yesu'a

Pita'e Yoni'efe'mo, utana Pasova ne'ya'mo nesunafe'mo alo hi'ao, huno hana pai'nige'anae'mo,⁹ haiya'ale'mo uta'a alo hisu'ae, hu'ana ge hu'ana afi ge'na'ageno'ae'mo,¹⁰ afi'ao, alopa taonifi'mo haitana agesa'ana mago vekamo'mo ani ke'mo alinino ne'visigetanae'mo fotu huga'ae. Akame hutana utanae'mo haisiya nopi'mo hai'ao.¹¹ No aepa vekae'mo ina gemo hutana ge hutana afi ge'ao, tisa vekamo'a kaha paino'ae'mo, nagae'e ge'nimo ne'afiya vaya'e'mo Pasova ne'ya'mo nesunafe'mo haiya'afi'mo aeka anagi male'nane, hutana afi ge'ao.¹² Agaemo anaga aeno anagi male'niya nopi'mo hi'yalamu'e sia'e'mo hane'niyanageno alino lanaveligiye. Ani nopi'mo muki ya'mo alo hi'ao, huno hana pai'niye.¹³ Hana paiteno alino anate'nige'ana u'ana aga'ana hana pai'niya agufa kavake'mo huno hane'nige'ana agete'ana alo hu'na'ae.

Yesu'a kave'mo alino apami'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

¹⁴ Ne'ya'mo nesaya afina'mo ago afole ai'nige'apae'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo u'a hai'a hi'yalamute'mo mai'nae.¹⁵ Agaemo hapa paino'ae'mo, nagafu kisiya kava'mo afole o'ai'ninage'na hogote'na lapakae'e'mo magokepi lokaeta ne'ya'mo nesunafe'mo lusi kava huno nahau'niye.¹⁶ Lapa nepauve, halate Pasova ne'ya'mo o'ne'na maima maima ne'visugeno muki kava'mo afole aitesige'na negauve.¹⁷ Kapumo alino nunumu huno hao ke heteno'ae'mo, alita fako hutapa neyo.¹⁸ Mani afinateti'mo halate nofi alagafati ani'mo o'ne'na maima maima ne'visugeno Goti'a yagaino apatesiya kava'mo afole aisige'nae'mo negauve, huno hapa pai'niye.¹⁹ Peleti mayamo alino nunumu huno hao ke heteno alino akaya heno apamiteno'ae'mo, manimona nagufa'niye. Lapakaetefe'mo Goti'a amuve. Mani afinateti'mo nagaefe'mo lapakesa afita ho hisayafe'mo ani kava'mo huge huge hutapa maiyo.²⁰ Ne'ya'mo nete'apae'mo ani kava huno kapumo ali'nenno'ae'mo, mani kapufi ani'mo Goti'e lapakae'e'mo magokepi lokaetapa maisayafe'mo saufa kotalakemo hu maletena lapa maesiya kola'nimo ai'na lakiguve.²¹ Afiyo, nagae kutulu ya'mo ali'niya vekamo aya'mo hi'yalamute'mo hane'niye.²² Vemo Mafa'nemo'mo Goti'a lekana paino ate'niya kate'mo afa'a ne'viya'monanafa vaehae agaemo kutulu ya'mo ne'niya vekamo'a lusi kava huno avovo huno yulagefa'mo aigiye, huno hapa pai'nige'apae'mo²³ apakai'apimo ge huge afige

hu'apae'mo, lagaepati'mo ina la'mo ani agufa kava'mo hugiye, hu'a hu'nae.

Ina la'mo lagaepati'mo hogote vekamo mai'niye, hu'a hute'a ge vai'naya gema

²⁴ Ge'amo ne'afiya vaya'mogi apakai'apimo, lagaepati'mo ina la'mo hogote vekamo mai'niye, hu'a hute'a ge vai'nae. ²⁵ Yesu'a, ma mopafi vaya'ai ala'apimo mai'ne'a yagai'a ne'apataya vaya'mogi ali'a afepi apatesayafe'mo yagai'a ne'apatae. Muki vaya'amogimo hu'apae'mo, alagepa hu'a laha maete'a yagai'a nelataya vayane, hu'a hisayafeke'mo hapau'niye. ²⁶ Ani agufa kava'mo nehaya'monanafa lapakaemo ani agufa kava'mo osiyo. Lapakaepati'mo hogote vekamo'a henaga vekagana huno maino. Lapakaete'mo yagaino lapatesiya vekamo kayokayo vekagana huno maino. Hi'yalamute'mo fai mai'niya vekamo hogote vekamo mai'nifi ne'ya'mo alino ne'apamiya vekamo hogote vekamo mai'niye. ²⁷ Hi'yalamute'mo mai'nenon ne'ya'mo ne'niya vekamo hogote vekamo mai'niya'monanafa nagaemo ne'ya'mo alino nelapamiya vekagana hu'na mai'nove. ²⁸ Namalageka nehagetapae'mo o'nataletapa naga'e'mo magokepi'mo lokaetapa maime maime e'nae. ²⁹ Afo'nimo'mo ala'apimo yagaika apatesana vekae, huno lekana paino nate'niya kava'mo hu'na yagaitapa apatesaya vayane, hu'na lekana pai'na lapate'nove. ³⁰ Yagai'na apatesuva kote'mo hi'yalamu'nile'mo mai'netapa ne'ya'mo nege ani'mo nege hutapa mai'netapae'mo Isaleli vaya'mo tuolofu'a nofi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai siate'mo mai'netapa yagaitapa apatesayafe'mo lekana pai'na lapate'nove, huno hapa paiteno ³¹ Pitafe'mo, Saimoniyo, Saimoniyo, hu'na, Satani'a Gotife'mo, apakaemo apavaleka namige'nao haiya agufa kava'mo hisafige'na apamalageka hu'na apakeno, huno ha pai'niye. ³² Ha pai'niya'monanafa kagesa afika fatago nehana kavakamo hano osisiyafe'mo nunumu hu'na kate'nova'mofe'mo kaipamo alika afe letekae'mo konagakamogimo alika lokiya vaika apato, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ³³ Ala kava nene, ago alo hu'novanageta'a kaga'e'mo kalavusi huteta'a magokepi faligu'ae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ³⁴ Pitao, nagaemo kaha nepauve, kokolemo'mo age o'ai'ninagekae'mo ani afina'mo lole'e mago'e afina'mo nagaefe'mo, o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'niye.

Yesu'a hosu afina'mo afole aigiyangi alo hiyo, huno hapa pai'niya gema

35 Yesu'a, monitapigi kutapigi sutapigi hutapa alini-tapa o'viyo, hu'na lapa paite'na ali'na lapate'nogetapa u'naya afina'mo mago yatapimo ohane'nifiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, ha'ao, muki yatimo afa'a hane'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, 36 hane'niya'monanafa hemenimo monitapi'e kutapi'e'mo hane'nisiya vaya'mogitapamo alo hiyo. Naife'amo o'ali'nisiya vekamo'a yasi sioti'amo alinino uno male'nisige'a miya faisageno moni aliteno naife'amo miya faino. 37 Lapa nepauve, Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *ke'aepa gemo amagi'a ne'atalaya vayapi'mo mai'niya vekae, hu'a apakesa afi'nae*, huno nava gemo huno avo'mo kae male'niya gemo afole aigiye. Muki kava'amo nava gemo hu'a avo'mo kae male'naya gemo afole ne'aiye, huno hapa pai'nige'apae'mo, 38 Ala kava nene, ago, lole naipela'mo hane'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, alagine, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Alifi'aepa avelega uno nunumu'mo hu'niya gemae (Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

39 Taonifati'mo ataleno uno Alifi'aepa avelegamo nunumu'mo nehiya aupilagamo ne'vige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo akame hu'a u'nae. 40 U'a ava'yi hute'apae'mo, lapamalageka hisiya kavate'mo haitapa o'alisayafe'mo nunumu'mo hiyo, huno hapa paiteno 41 apataleno uno yafa kayo'mo yaga aunageno uno nehaneya agufa afafale uno ale'ya fai'nenonunumu'mo huno'ae'mo, 42 Afo, kapufi'mo atu ofa anikana huno hane'nigi o'nesuvafe'mo kahau'nisiyana alika atalo, hu'na huva'monanafa nagaemo nahau'niya kava'mo akame osuka kagaikamo kahau'nisiya kava'mo akame huvo, huno nunumu'mo hu'niye, 43 Mago enisole vekamo koku'napati'mo emineno agaemo ayamufa huno ate'niye. 44 Lusi kava huno kana hau'nigeno aipafi'mo kaveta hugekana hu'nigeno mai'nenonunumu'mo mago'e huno lokiya vaino nunumu'mo nehigeno'ae'mo amuko hauteno haisemo'mo kolakana huno alino hamaleteno lusi kava huno mopafi'mo lape tape huno asagauno ai'niye. 45 He tino eno apakeyana ge'amo ne'afiya vaya'ai apaipamo'mo kana hu'niya'mofe'mo apau kale'a mai'nageno eno apake'niye. 46 Agaemo, na kava higetapae'mo lapau kaletapa mai'nae. Lapamalageka hisiya kavate'mo haitapa o'alisayafe'mo he titapa nunumu hiyo, huno hapa pai'niye.

Yesuna atafau'a kalavusi hu'a ate'naya gemae (Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Yo 18:3-11)

47 Ani gemo hapa nepaige'apae'mo asole vaya'mo Yutasi'a tuolofu'a vayapati vekamo akame hu'a e'nae. Agaemo

Yesu'mo haeno nesiyafe'mo haopale'mo e'nigeno'ae'mo
 48 Yesu'a, Yutasiyo, Vemo Mafa'nemo kame vaya'amogi
 apayapi'mo avaleka atesanafe'mo haeka ne'napiye,
 huno ha pai'nige'apae'mo 49 agae'e'mo lokae'a mai'naya
 vaya'mogi agaetegamo na agufa kava'mo afole aisifi hu'a
 age'a mai'ne'apae'mo, Ala kava nene, naipetileti'mo
 apaisupiye, hu'a nehu'apae'mo 50 apakaepati'mo mono
 hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo
 ali'ya'amo ne'aliya vekamo agesamo heno lafe hutalegeno
 asagauno ai'niye. 51 Yesu'a, ani agufa kava'mo osutapa
 afa'a ataleyo, huno hapa paiteno agesale'mo ame
 aliteno halate alino alagepa huno ate'niye. 52 Yesu'a
 mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya
 vaya'aifenagi mono note'mo ne'yagaiya vaya'aite'mo
 yagai'a ne'apataya vaya'aifenagi vayatama vaya'aifenagi
 huno hapa paino'ae'mo, vaya'mo apamagiteno kumaya
 ne'aliya vekamo kalavusi hu'a atesayafe'mo naipe
 alige kayo'mo alige huli'a ne'aya kava hutapa kalavusi
 hutapa natesayafe'mo ne'afiye. 53 Nagaemo lapakae'e'mo
 muki afina'ae afina'ae'mo alopa mono nopi'mo
 mai'nogetapae'mo o'natafau'naya'monanafa hemenimo
 lapakaemo ani kava'mo hisaya afina'e hani nehia
 kavate'mo ne'yagaiya vekamo himamu'aleti'mo hisiya
 afina'e'mo ago afole ai'nigetapae'mo nehae, huno hapa
 pai'niye.

Pita'a Yesufe'mo o'age'nova vekae, huno hu'niya gemae
 (Mt 26:57-58,69-75; Mk 14:53-54,66-72; Yo 18:12-18,25-27)

54 Apakaemo kalavusi hu'a atete'a avaleli u'a mono
 hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo
 nopi'mo haitageno Pita'a apasa hulino u'niye. 55 No ku-
 mate'mo ata kaete'a loto hu'a mai'nageno'ae'mo Pita'a
 eno apakae'e'mo magokepi atale'mo loto hu'a mai'nae.
 56 Mago a kanomo aliya ne'aliya a kanomo'a eno ageyana
 atamo'mo aeno ha leya yate'mo Pita'a mai'nigeno aulu
 haeno ageteno'ae'mo, ani vekamo agae'e'mo magokepi
 lokaeno ne'maiya vekae, huno nehigeno'ae'mo, 57 Ane,
 nagaemo o'age'nova vekae, huno ha pai'niye. 58 Aise
 afina'mo utegeni alu vekamo'mo ageteno'ae'mo, kagaemo
 apakaepati vekamo mai'nane, huno nehigeno, ma vekae,
 nagaemo apakaepati vekamo o'mai'nove, huno ha pai'niye.
 59 Mago'e huno aise afina'mo utegeni mago alu vekamo'mo
 lokiya gefati'mo huno'ae'mo, ani vekamo Galeliya kotega
 vekamo mai'niya'mofe'mo agae'e'mo magokepi lokaeno
 ne'maiya vekae, huno ge huge huge huno mai'nigeno'ae'mo

⁶⁰ Pita'a, ma vekae, o'afuva agufa gemo nehanagi na agufa yane huka nehane, huno nehigeno'ae'mo kokolemo'mo age ai'nigeno'ae'mo ⁶¹ Ala kava ne'mo'a aino afe leno Pita'mo age'niye. Ala kava ne'mo'a hogoteno Pitafe'mo, kokolemo'mo age o'ai'ninagekae'mo lole'e mago'e afina'mo nagaefe'mo, o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'niya gee'mo agesa afino ho huteno'ae'mo ⁶² kumatega lamino aipafati'mo atu haegekana hu'nigeno avi'ya hu'niye.

Yesufe'mo kigi hu'a atete'a amagi'naya gemae
(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

⁶³ Yesu'a atafau'naya vaya'mogimo kigi hu'a atege amagige hute'apae'mo ⁶⁴ lavolavoleti'mo aulagafi'mo ai'a ati kae male'ne'a e'a amagite amagite hute'apae'mo, ina la'mo kamagi'nifigi kaune gemo huka laha paiyo, hu'a afi ge'nae. ⁶⁵ Mago'e mago'e gemo hute'a hu'a faipa hu'a ate'nae.

Kanisole vaya'mogimo agoti hu'a ate'naya gemae
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Yo 18:19-24)

⁶⁶ Kotilamiyapi'mo kanisole vayanagi vayatama vayanagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'a e'a ali'a anupa hute'apae'mo Yesu'mo kanisole vaya'aitegamo avaleli e'apae'mo, ⁶⁷ Kalaisi vekamo mai'nisanana laha paiyo, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, lapa paisuvana lapakesa afitapa fatago osugae. ⁶⁸ Loka hu'na lapafi gesuvana lapakaemo ge'nile'mo aetapa atagaina huta naha paitetapae'mo afa'a o'natalegae. ⁶⁹ Ani afina'mo utesigeno Vemo mafa'nemo'a haino himamu'age vekamo Goti'a lamaga haopale'mo fai maigiye, huno hapa pai'nige'apae'mo ⁷⁰ inagi kagaemo, Goti Mafa'ne'amo mai'nove, huka nehapiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, lapakaitapimo ago alagi nehae, huno hapa pai'nige'apae'mo, ⁷¹ mago'e hu'a faigoko gemo hisageta afisuna gemo alagi ohane'niye. Agai'amo ani gemo avayafati'mo higeta alagi afune, hu'a hu'nae.

23

Yesu'mo Pailati aulagale'mo agoti hu'a ate'naya gemae
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Yo 18:28-38)

¹ Muki kanisole vaya'amogi he ti'a avaleli'a Pailatitegamo u'nae. ² Apakaemo aepa fai'a agoti hu'a ate'apae'mo, ani vekamo'a, Gamani vaya'ai gemo o'afiyo. Alatapimo Sisa'mo takesi monimo o'amiyo. Nagaemo Kalaisi vekamo alatapimo kini vekamo mai'nove, huno laha pai'nigeta afi'none, hu'a ha pai'nageno ³ Pailati'a, Yu vaya'aite'mo ne'yagaina ala kini

veka'apimo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, he, ka-gaemo ani gemo alagi ago hane, huno ha pai'niye. ⁴ Pailati'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e muki vaya'efe'mo, agoti hu'na atesuva kava'mo o'agove, huno hapa pai'nige'apae'mo ⁵ lokiya gefati'mo hu'apae'mo, Galeliya kotegati'mo aepa faino alino apaya maleme maleme eno manile Yutiya kotega'e'mo alino apaya maleno'ae'mo muki vaya'mogi hosu kava'mo hisayafeke'mo alino he tino ne'apate, hu'a ha pai'nae.

Heloti aulagale'mo agoti hu'a ate'naya gemae

⁶ Pailati'a ani gemo afiteno'ae'mo, Galeliya kotega vekamo mai'nifiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, ⁷ he, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, Heloti'a yagaino ne'apataya kote vekamo mai'niye, huno huteno Helotitegamo alino ate'nigeno u'niye. Ani afina'mo Heloti'a Yulusalemu taonifi'mo eno mai'niye. ⁸ Heloti'a Yesufe'mo ava gemo hu'nageno afiteno'ae'mo, mago no'agaya agufa aune kava'mo hisigeno agesiyafe'mo hau'nigeno yatala afina'mo agava huno mai'niya'mofe'mo Yesu'mo ageteno'ae'mo amogaga ai'niye. ⁹ Inagi Yesufe'mo loka huno afi ge afi ge hu'niya'monanafa ge'ale'mo aeno atagaina huno ge osu'niye. ¹⁰ Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo he ti'a lokiya gefati'mo hu'apae'mo, ma agufa kava'mo hu'niye ina agufa kava'mo hu'niye, hu'a hosu faigoko gemo hu'a ate'nae. ¹¹ Heloti'e ati vaya'amogi'e'mo agi'ale'mo ali'a afepi atege hu'a faipa hu'a atege hute'a alagepa kukenamo ali'a vai'a atete'apae'mo Heloti'a halate alino ate'nigeno Pailatitegamo u'niye. ¹² Hogote'ana Heloti'e Pailati'e'mo kame kame hu'ana mai'na'a'monanafa ani afina'mo ali'ana konaga he'na'ae.

Pailati'a malipu yosale'mo nili aigeno falino, huno hapa pai'niya gemae

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Yo 18:39-19:16)

¹³ Pailati'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Yu vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'efe'mo ge hu'nige'apae'mo e'nageno hapa paino'ae'mo, ¹⁴ ani vekamo nagaetegamo avalelitetapa agoti hutapa atetetapae'mo, agaemo vaya'aife'mo, gamani vaya'ai gemo o'afiyo, huno hapa paiteno apakesa nefaiye, hutapa naha pai'nage'nae'mo lapaulagale'mo ago ali'na fako hu'na ate'nove. Afiyo, hosu kava'mo hu'niye, hutapa hosu faigoko gemo hu'naya'monanafa ani hosu kava'mo hu'niye, hu'na o'agove. ¹⁵ Ani kava huno Heloti'a hosu

kava'amo o'ageno alino ate'nigeno halate aino atagi neno lagaetegamo e'niye. Afiyo, kamiti amagisugeno falisiya agufa kava'mo osu'niya'mofe'mo ¹⁶ nofi kayoteti'mo amagite'na afa atesugeno ugiye, huno hapa pai'niye. ¹⁷ Pailati'a hopa afina'mo kalavusifi'mo mai'naya vayapati'mo magoke vekamo hatu maeno atesigeno visiya vekamo mai'niye. ¹⁸ Mai'niya'monanafa muki vaya'amogi magokepi'mo ae'a lago hu'a alopa gefati'mo hu'apae'mo, ani vekamo amagiyo, amagiyo, Malamasi'a hatu maeka ategeno lagaetegamo eno, hu'a hu'nae. ¹⁹ Malamasi'a ani taonifi'mo gamani vaya'aina apamagi'a ali'a hapafaitalegefe hu'naya afina'mo mago vekamo kamiti amagi'nigeno fali'niya'mofe'mo kalavusi hu'a ate'nae. ²⁰ Pailati'a Yesu'mo afa'a atesiyafe'mo huno'ae'mo halate ge huno apafi ge'niya'monanafa ²¹ malipu yosale'mo nili aiyo, nili aiyo, hu'a hu'nae. ²² Pailati'a halate napa tali afina'mo, na agufa kava'mo hu'nigetapaene. Haiya agufa hosu kava'mo hu'niye. Amagisugeno falisiya agufa hosu kava'amo o'agova'mofe'mo nofi kayoteti'mo amagite'na afa'a atesugeno ugiye, huno hapa pai'niya'monanafa ²³ mago'e mago'e hu'a alopa gefati'mo magokepi'mo hu'a ae'a lago hu'a hu'apae'mo, malipu yosale'mo nili aiyo, nili aiyo, hu'a huge huge hu'a mai'naya gemo'mo Pailati gemo ago hu'a ae'a ati kae'naya'mofe'mo ²⁴ Pailati'a ge'apimo afiteno hapau'niya kava'mo hu'niye. ²⁵ Gamani vaya'aina apamagino alino hapa faitalesiyafe'mo hu'niya afina'mo mago vekamo kamiti amagi'nigeno fali'niya'mofe'mo kalavusi hu'a ate'naya vekae'mo ato hu'a ha pai'naya vekamo hatu maeno ateteno hapau'niya kava'mo akame huno Yesufe'mo malipu yosale'mo nili aigeno falino, huno ati vaya'aife'mo hapa paiteno avaleno apami'niye.

Malipu yosale'mo nili ai'naya gemae

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Yo 19:17-27)

²⁶ Avaleli'a ne'vageno'ae'mo Saimoni'a Sailini taonifi vekamo kahaufilagati'mo ne'ege'a fotu nehu'apae'mo atafau'ne'a malipu yosamo ali'a agi'nale'mo kofi'a ate'nageno alino kofilino Yesu akame huno u'niye. ²⁷ Asole vaya'mo akame hu'a u'nage'apae'mo a'ne anaga'mogimo yulagefa aige avi'ya huge huli'a akame hu'a u'nae. ²⁸ Yesu'a aino afe leno'ae'mo, Yulusalemu a'ne anagane, avi'ya hutapa o'nateyo. Lapakaitapi'e mafa'netapi'efeke'mo avi'ya hutapa lapateyo. ²⁹ Na agufa kava'mo hugiya'mofe'mae. Afiyo, mago afina'mo afole aisige'apae'mo, anamo a'negi mafa'ne ali'a no'apataya a'negi mafa'nemo nu no'apamiya a'negi hu'a alagepa hu'a

ne'maiye, hu'a hugae. ³⁰ Ani afina'mo *alopa avee'mo, aika nakupaeka emikeka lagufale'mo asagauka aigeta falino. Aise avee'mo, eka aeka lati kao, hu'a ha paigae.* ³¹ Hegafa yosale'mo ani kava'mo nehaya'mofe'mo vai'niya yosale'mo na agufa kava'mo hugae, huno hapa pai'niye.

³² Malipu yosale'mo agae'e'mo magokepi nili aite'a ali'a he ti'a anatesayafe'mo ke'aepa gemo amagi'ana atale'na'a vekala'e'mo apavaleli'a u'nae. ³³ Mago aupilaga agi'amo Anu Ayamufagayagamo u'a ava'yi hute'a Yesu'e gamani ke'aepa gemo amagi'ana atale'na'a vekala'e'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a apate'nae. Mago vekamo ali'a lamaga haopale'mo he ti'a atete'a mago vekamo ali'a hoga haopale'mo he ti'a ate'nae. ³⁴ Yesu'a, Afo, hu'na, na agufa kava'mo nehupi hu'a o'age'naya'mofe'mo hosu kava'mo anona'apimo afa'a alika atalo, huno nunumu'mo hu'niye. Kukena'amo ali'a fako hu male'ne'a yafateti'mo yokalo le'nae. ³⁵ Muki ve a'nemo he ti'a mai'ne'a aulu he'a age'a mai'nae. Yagai'a ne'apataya vaya'e'mo magokepi lokae'a mai'ne'a hu'apae'mo, vaya'ai apakufamo alino katino apate'niye. Kalaisi vekamo Goti'a lekana paino ate'niya vekamo mai'nisiyana agai'a agufamo afa'a alino katino ategaiye, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ate'nae. ³⁶ Ani kava hu'a ati vaya'mogi e'a atu ofa nofi alagafati ani'mo ali'a amite'apae'mo, ³⁷ Yu vaya'aite'mo ala kini veka'apimo mai'nisanana kagaika kagufamo alika katika kato, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ate'nae.

³⁸ Avo'mo kaeno'ae'mo,

MANI VEKAMO YU VAYA'AITE'MO ALA KINI VEKA'APIMO'MAE, huno avo'mo kaeteno Yesu agenopalegamo malipu yosale'mo nili ai male'niye. Ani avo'mo kae'niya gemo Galiki gefati'mo kaege Latini gefati'mo kaege Himulu gefati'mo kaege huno avo'mo kae male'niye.

Mago vekamo ke'aepa gemo amagino atale'niya vekamo malipu yosale'mo Yesu'e'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya vekamo'a Yesufe'mo agha afino fatago hu'niya gemae

³⁹ Mago vekamo ke'aepa gemo amagino atale'niya vekamo malipu yosale'mo Yesu'e'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya vekamo'a ina ge hu'niye, Kalaisi vekamo mai'nisanana kagaika'e la'gae'e'mo lahou vaiyo, huno huteno huno faipa huno ate'niye. ⁴⁰ Ate'nigeno mago vekamo'mo ge hauteno'ae'mo, agoti hu'a latete'apae'mo, hosu kava'mo hu'nayanage'a afa'a faligae, hu'a laha pai'nagetae'mo magokepi falisunafe'mo mai'nona'mofe'mo Gotife'mo koli nosapiye. ⁴¹ La'agaemo hosu kava'mo hu'no'a'mofe'mo anonati'alefe'mo kayo'mo nela'amiya'monanafa mani

vekamo magoke hosu kava'mo alagi osu'niye, huno ha paiteno'ae'mo ⁴² Yesufe'mo, Ala kava nene, vaya'aite'mo alagi yagaika apatesana himamukamo alisana afina'mo nagaefe'mo kagesa afika ho huvo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁴³ lama gemo kaha nepauve, hemenitomo Palanaisi kote'mo haisanageta'a nagae'e'mo maigu'ae, huno ha pai'niye.

Yesu'a fali'niya gemae

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Yo 19:28-30)

⁴⁴ Felugakuku'mo muki ko'alegamo hani hulinuno une'mo koti'niye. ⁴⁵ Yegemo'mo aeno ha neleya ya'amo hano hu'nigeno'ae'mo alopa mono nopi'mo alapa'age lavolavo kitamo aeno apake aino lole hu'nigeno'ae'mo ⁴⁶ Yesu'a alopa gefati'mo huno'ae'mo, *afonimogae, hu'na, naune'name'mo ali'na kayapi'mo nekamuve*, huno huteno fali'niye. ⁴⁷ Ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo, lama gemo nehuve, mani vekamo fatago vekamo mai'niye, huno hapa paiteno Goti agi'ale'mo alino asaga huno ate'niye.

⁴⁸ Muki vaya'amogi muki kava'mo hisage'a agesayafe'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'mogimo age'nage'a nili ai'nageno fali'nige'a agete'a atale'a hapaifi'yamo amagite'a no'apilega u'nae. ⁴⁹ Yesu ao vaya'e Galeliya kote-gati'mo magokepi lokae'a akame hu'a e'naya a'nemogi'e'mo afagi'ale'mo he ti'a mai'ne'a aulu he'a age'nae.

Yosefe'a Yesu agufa'amo alinino uno yafakapi'mo kino ate'niya gemae

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Yo 19:38-42)

⁵⁰ Mago kanisole vekamo Yosefe'a Alamatiya taonimo Yu vaya'ai taonifi vekamo alagepa fatago vekamo mai'niye. ⁵¹ Agaemo Goti'a yagaino apatesiya kava'mo afole aisiya afinafeke'mo agava mai'niye. Agaemo alu kanisole vaya'mogi vege hute'a hu'naya kavatefe'mo, he kanalene, huno osu'niye. ⁵² Agaemo uno Pailatife'mo, Yesu agufa'amo aligesuve, huno afi ge'niye. ⁵³ He, huno ha pai'nigeno eno malipu yosaleti'mo Yesu agufa'amo aino akailino emineno male'nenno alagepa yaveyave lavolavoleti'mo agufale'mo hayaeno ateteno yafapi'mo ago kafi male'naya yafa kapi'mo mago vaya'mo ki'a o'apate'naya yafakapi'mo alinino uno kino ate'niye.

⁵⁴ Ani afina'mo ne'ya'mo nesaya ya'mo ali'a alu ne'aiya afina'mogeno Sapatu afina'mo ago afole aigefe hu'niye. ⁵⁵ A'ne anaga'mo Galeliya kote-gati Yesu'e'mo magokepi lokae'a e'naya a'nemogi Yosefe'a akame hu'a u'a agayana

yafa ka'mo hane'nigeno Yesu kefa'amo kino ate'nige'a agete'apae'mo ⁵⁶ atale'a no'apilega u'a alagepa atumo ne'aiya malasini'e uveli'e'mo alo hute'a Sapati afina'mo ke'aepa gemo akame hu'a mai'a falu hu'nae.

24

Yesu'a ago he ti'niya gemae

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Yo 20:1-10)

¹ Satepi'mo hogote afina'mo kotilamiyapi'mo a'ne anaga'mogi alagepa atumo ne'aiya malasinimo alo hu'naya malasinimo alini u'a ² agayana ani yafa'mo ago alino heleve huno atale'nigeno yafa ka'mo aka hu'nige'a agete'a ³ u'a yafakapi'mo hai'a agayana kefa'amo ohane'nige'a age'nae. ⁴ Na kava hu'nifi, hute'a apakesa ala'amo ne'afige'anae'mo alave alave nehiya kukenamo vailifa vekala'mo hapaopale'mo afole aite'ana he ti'ana mai'na'age'apae'mo ⁵ koli hute'a ape hu'a mai'nage'anae'mo, na kava higetapa afa'a mai'niya vekamo kanolule'mo etapa kahauya nehae. ⁶ Manifi'mo o'mai'nifa ago he tino u'niye. Galeliya kotegamo mai'nenoa'e'mo ago lapa paino'ae'mo, ⁷ Vemo Mafa'nemo avaleli u'a hosu vaya'ai apayapi'mo atesage'apae'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a atesageno faliteno lole'e mago'e afina'mo kanolufi'mo maiteno ago he tigiye, huno hu'niya gee'mo lapakesa afitapa ho hiyo, hu'ana hapa pai'na'age'apae'mo ⁸ apakesa afi'a ho hu'nae. ⁹ Yafa ka'mo atale u'a leveni'a vaya'e muki vaya'efe'mo ani kavafe'mo ava gemo hu'a hapa pai'nae. ¹⁰ Maliya'a Maganala kotega anagi Yovana'agi Maliya Yemisi ita'amo'agi mago'e a'ne anaganagi hu'a ani gemo apa vaya'aife'mo hapa pai'nage'a ¹¹ afite'apae'mo afa'a aigofe nehae, hu'a apakesa afi'nae. ¹² Apakesa afi'naya'monanafa Pita'a nagu nagu huno uno yafa kapi'mo ape huno ageyana hayaeno ate'niya lavolavo'age'mo hane'nigeno ageteno ataleno ne'eno'ae'mo, haiya agufa kava'mo hu'nifi, huno agesa afime afime no'alega u'niye.

Lole vekala'mo Emeyasi kotega ne'vaya kate'mo ne'va'ageno'ae'mo Yesu'a afole ai'niya gemae

(Mk 16:12-13)

¹³ Ani afina'mo ge'amo ne'afi'a vekala'mo Emeyasi taonifi'mo ugefe'mo u'na'ae. Yulusalemu taonifati'mo Emeyasi taonimo ne'vaya ka'mo aise afagi'ale'mo ina kava'mo huno leveni kilomitamano hane'niye. ¹⁴ Anakaemo ne'u'anae'mo afole ai'niya kavafe'mo ge huge afige hume hume ne'va'ageno ¹⁵ Yesu'a agai'age'mo eno anakame

huno anakae'e'mo u'niye. ¹⁶ Anaulagale'mo mago ya'mo'a ago aino ati kae'nige'ana Yesu'mae, hu'ana o'age'na'ae. ¹⁷ Yesu'a, na agufa kavafe'mo ge huge afige hume hume ne'va'ae, huno anafi ge'nige'anae'mo anile'mo he ti'ana mai'ne'anae'mo anaipamo'mo kana huge hosu anaugosamo kalige hu'na'ae. ¹⁸ Ani vekalapati'mo mago vekamo agi'amo Kiliyopasi'a ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, muki vaya'mo Yulusalemu taonifi'mo ete ete hu'a mai'naya vaya'mogi hemenimo afole ai'niya kavafe'mo ava gemo hu'a ne'afiya'monanafa kagaemo o'afika mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ¹⁹ na agufa kava'mo afole ai'niye, huno anafi ge'nige'anae'mo, Yesu'a Nasalasa vekamo Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo mai'nenno Goti aulagale'e muki vaya'ai apaulagale'e'mo himamu'aleti'mo lokiya kava'mo huge lokiya gemo hapa paige huno mai'niye. ²⁰ Mai'nige'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e yagai'a nelataya vaya'mogi'e'mo kamiti amagisayafe'mo gamani vaya'aitegamo avaleli u'a atete'a malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'nae. ²¹ Lagaemo, ani vekamo'a Isaleli vaya'mogita hatu maeno lategaiye, huta lagesa afitetae'mo laipafati'mo lamogaga ai'niye. Ani kava'mo ago afole ai'nigeno lole'e mago'e afina'mo ago u'niye. ²² Mago lagae'e'mo mai'naya a'nemogimo mago gemo laha pai'nagetae'mo lahau ai'none. ²³ Apakaemo kotilamiyapi'mo yafakapi'mo u'a agayana kefa'amo ohane'nige'a agete'apae'mo atale'a ai'a atagi ne'e'apae'mo, enisole vekala'mo anake'nonage'anae'mo, kanolufati'mo ago he tino afa'a mai'niye, hu'ana laha pai'na'ae, hu'a laha pai'nae. ²⁴ Lagaepati'mo mago lole vekala'mo u'ana a'ne anaga'mogi laha pai'naya kavafe'mo yafakapi'mo age'na'ana Yesu kefa'amo o'age'na'ae, hu'ana ha pai'na'ageno'ae'mo, ²⁵ O negi vekalane, hu'na, lanakaemo muki ge'amo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya vaya'mogi hu'naya gee'mo lanakesa afitana fatago hisa'afe'mo ago lanake kani'nigetana vase vase hutana ne'afi'ae. ²⁶ Apakaemo, Kalaisi vekamo hogoteno agafu kitesigeno'aekel'mo ala agi'amo aligiye, hu'a avo'mo kae male'naya gemo o'afi'na'afiye. ²⁷ Agaemo Mosese'a agaefe'mo ava gemo huno avo'mo kae male'niya gemo aepa faiteno aepa'amo alino anaya male'niye. Ani kava'mo huno muki vaya'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo agaefe'mo ava gemo hu'naya gemo aepa'amo alino anaya maleme maleme u'niye. ²⁸ Anakaemo uta'a

maigu'ae, hu'ana hu'na'a taonimo haopale'mo u'a ava'yi hute'apae'mo Yesu'a ago anataleno uno afagi hugekana hu'nige'anae'mo ²⁹ lokiya gefati'mo hu'anae'mo, hemenimo ago uneti'nigeno hani hugefe hiyanagi ataleka eka la'agae'e'mo maiyo, hu'ana ha pai'na'ageno eno nopi'mo haino anakae'e'mo lokaeno mai'niye. ³⁰ Hi'yalamute'mo anakae'e'mo magokepi lokaeno mai'nen'ae'mo peleti mayamo alino nunumu'mo huno hao ke heteno akaya heno anami'niye. ³¹ Anami'nigeno'ae'mo anaulagamo ayake'nige'ana Yesu'mae, hu'ana ageta'ageno malage huno alino lageso hu'nige'ana mago'e hu'ana o'age'na'ae.

³² Anakai'animo, kategamo ne'etae'mo Goti Mukufati gemo aepa'amo alino la'aya ne'malegeno'ae'mo la'aipafi'mo haga'age gemo afole ai'nigeno la'aipamo'mo falu huteno la'amogaga ai'niye, hu'ana hu'na'ae. ³³ Hute'anae'mo malage hu'ana he ti'ana Yulusalemu taonifi'mo ai'ana atagi ne'ana e'na'ae. E'ana ava'yi hute'ana apake'na'ana leveni'a vaya'e mago apakae'e'mo lokae'a mai'naya vaya'e'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo ³⁴ apakaemo, alagi lama ge hu'a Ala kava ne'mo ago he ti'niye. He titeno'ae'mo Saimonitegamo ago afole ai'nigeno age'niye, hu'a hana pai'nage'anae'mo ³⁵ kategamo afole ai'niya kavafe'mo ava gemo huge peleti mayamo alino akaya he'nige'ana Yesu'mae, hu'ana age'na'a kavafe'mo ava gemo huge hu'ana hapa pai'na'ae.

Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'ai folaga'apifi'mo afole ai'nige'a age'naya gemae

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Yo 20:19-23)

³⁶ Ani gemo hapa nepai'ageno'ae'mo Yesu'a agai'age'mo folaga'apifati'mo afole aiten'ae'mo, lapaipamo'mo falu hino, huno hapa pai'nige'apae'mo, ³⁷ afene, hu'a hute'a hapau aite'a atete hu'nae. ³⁸ Agaemo, na kava higetapae'mo lapaipamo'mo kana hu'nigetapa lole lapakesa ne'afiye. ³⁹ Nayapi'e naiyafi'e'mo eta agetetapa name alitetapae'mo, agaemae, hutapa nageyo. Amega nagufa'e nayamufa'ni'e'mo hane'niyana afe'mo'a amega agufa'e ayamufa'e'mo ani kava huno ohane'niye, huno hapa paiteno ⁴⁰ aya'e aiya'e'mo alino apave li'nige'a ⁴¹ agete'apae'mo lusi kava hu'a apamogaga ai'naya'monanafa apakesa afi'a fatago osu'nafa lole apakesa afi'nae. Agaemo, mago ne'ya'mo manile hane'nifiye, huno apafi ge'nige'apae'mo ⁴² mago kae malefa noyame'e kevekeve anu'e'mo ali'a ami'nageno ⁴³ apaulagale'mo alino ne'niye. ⁴⁴ Neteno'ae'mo, mani kavafe'mo lapakae'e'mo mai'ne'nae'mo ago lapa pai'nae'mo, muki kavafe'mo

nava gemo hu'a avo'mo kae male'naya gemo afole aigiye. Mosese'a avo'mo kae male'niya nava gegi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi avo'mo kae male'naya nava gegi Samu gefi'mo avo'mo kae male'naya nava gemogi huno afole aigiye, ⁴⁵ huno apakesa huno halo aino hapa paiteno alino apaya male'niye. ⁴⁶ Huno hapa paiteno'ae'mo, Kalaisi vekamo agafu kisigeno faliteno'ae'mo napa tali afina'mo kanolufati'mo he tigiye. ⁴⁷ He tino mai'nisige'apae'mo Yulusalemu taonifati'mo aepa faite'a hapa pai'apae'mo, lapaipamo alita afe legeno'ao Goti'a Kalaisi agi'aleti'mo hosu kavatapimo alino ataleno, hu'a hapa paite'apae'mo ani agufa gemo hu'a muki nofi vaya'aife'mo ae'a hakalo hu'a hapa paisaya kava'mo hane'niye, hu'a avo'mo kae male'nae. ⁴⁸ Lapakaemo mani kava'mo ago age'naya'mofe'mo ani kavafe'mo faigoko ge'nimo hutapa hapa paisaya vaya'mo mai'nae. ⁴⁹ Afiyo, Afo'nimo'mo, Naune'name'mo ali'na lapamiguve, huno lapa pai'niyanage'na Goti Auneme'amo ali'na atesugeno lapakaetegamo emi'negaiye. Emi'negaiya'monanafa utapa Yulusalemu taonifike'mo hogotetapa agava maime maime ne'vigeno'ao Goti Auneme'amo'mo emineno lokiya vaino lapategaiye, huno hapa pai'niye.

Goti'a Yesu'mo halate koku'napi'mo avalelino hai'niya gema

(Mk 16:19-20; Apa 1:9-12)

⁵⁰ Agaemo apavalelino Metani taoni haopalegamo uno ava'yi huteno aya'mo alino asagauno aeno hayo hu'nenoa'ae'mo, Goti'a alagepa huno lapa maeno, ⁵¹ huno hapa nepaigeno'ae'mo Goti'a koku'napi'mo avalelino hai'niye. ⁵² Nehaige'apae'mo agaefe'mo mono hute'a ai'a atagi ne'a Yulusalemu taonifi'mo ne'u'apae'mo lusi kava hu'a apamogaga aime aime u'nae. ⁵³ Mai'ne'apae'mo muki afina'mo alopa mono nopi'mo hai'a Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atege atege hu'a mai'nae. He, lama ge.

YONI

Yoni'a mani gemo avo'mo kaeno'ae'mo Yesu Kalaisi'mo Gotikana huno mai'nenoko koku'napi'mo mai'niya'monanafa ma mopafi'mo emineno vaya agufamo alino hamaleteno apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'niye. Yoni'a tuolofu'a vayapati vekamo Yesu apa veka'amo mai'niye. Yoni'a muki afina'mo Yesu haopale'mo mai'nenoko hu'niya gemo alagepa huno afi'nigeno'ae'mo Yesu'a Yonife'mo lusi kava huno hau ayamopafi'mo hau'niye. Yoni'a avo'mo kaeno'ae'mo seveni'a no'agaya lokiya aune kava'amo alino apave li'niya kavafe'mo avo'mo kae'niye. Agaemo Yesu'a malipu yosale'mo faligefe hu'niya hani'ilagamo tuolofu'a apa vaya'amo alino apaya malege nunumu huno apatege Getesemani hoyafi'mo uno nunumu huge hu'niya kavafe'mo avo'mo kae'niye. Ani kavafe'mo sapata 13leti'mo hanelin-uno sapata 17le'mo hane'niye.

Mago vekamo agi'amo Goti Ge'amae, huno hu'niya gemae

¹ Ema akeya'vilaga Goti'a ma mopamo alo osu'niya afina'mo aepa fai'niya afinateti'mo mago vekamo agi'amo Goti Ge'amo mai'niye. Ani vekamo Goti'e'mo magokepi lokae'ana mai'ne'anae'mo Gotike'mo mai'niye. ² Agaemo aepa fai'niya afinateti'mo Goti'e'mo magokepi lokae'ana mai'na'ae. ³ Goti'a agaetetike'mo muki asole ya'amo alo hu'niye. Magoke ya'mo mago alu kateti'mo alagi afole o'ai'niye. ⁴ Agaemo alagepa hu'a ne'maiya kava'mo aepa vekamo mai'nigeno agaepatike'mo alagepa hu'a ne'maiya kava'mo afole aitenoko vaya'aitegamo aeno ha le'nige'a age'nae. ⁵ Ani aeno ha neleya ya'mo'a hanipi'mo aeno ha nelegeno'ae'mo hani hu'niya ya'mo'a mago'e huno aeno o'agase'niye.

Ani vekamo Goti Ge'amo ma mopafi'mo afole ai'niya gemae

⁶ Goti'a mago vekamo agi'amo Yoni'a alino ate'nigeno e'niye. ⁷ Agaemo aeno ha neleya yafe'mo ava gemo huno hapa paisige'a muki vaya'mogi ge'amo afite'apae'mo apakesa afi'a fatago hisayafe'mo e'niye. ⁸ Agai'amo aeno ha neleya vekamo o'mai'nifa aeno ha neleya vekae'mo ava gemo aeno hakalo huno hapa paisiyafe'mo e'niye. ⁹ Ani vekamo alagi lama ge alagepa ha le vekamo'a muki vaya'mo ma mopafi'mo afole ne'aiya vaya'mo ha le ya'mo alino ne'apamiye. ¹⁰ Goti'a agaetetike'mo alo hu'niya mopafi'mo afole ai'niya'monanafa age'a aeto osu'nae.

¹¹ Agaemo ko'alegamo emine'nige'apae'mo vaya'amogimo ali'a falu fala hu'a o'ate'nae. ¹² Muki vaya'mogi ali'a falu fala hu'a o'ate'naya'monanafa agai'a agi'alefe'mo apakesa afi'a fatago hute'a ali'a falu fala hu'a ate'naya vaya'mo Goti mafa'ne'amo ha malesayafe'mo himamu'amo alino apami'niye. ¹³ Apakaemo ita'api afo'apimogi kolateti'mo ali'a o'apatege apakai'api hapau'nige'a ali'a o'apatege alu vaya'mogi hapau'nige'a ali'a o'apatege hu'naya'monanafa Goti'a agai'amo hau'nigeno alino apate'nige'apa mafa'ne'amo ha male'nae.

¹⁴ Ani vekamo agi'amo Goti Ge'amo'mo emineno agufa'amo aliteno nata neno eno lagae'e'mo magokepi lokaeno mai'niye. Lagae'e'mo lokaeno mai'nigeta age'nonana ha le konali ya'amo Afo'amo'mo aiya magoke mafa'ne'amo aeto agufa kumani mafa'ne'amo ha le konali ya'amo'a aeno ha le'nigeta age'none. Fiku laha maeno lamisiya kava'a'e lama ge'a'e'mo aipafi'mo havai te'nigeno aeno ha le'nigeta age'none. ¹⁵ Yoni'a, ani vekae'mo hogote'na ava gemo hu'na lapa pai'nae'mo, nagae nakame'mo huno esiya vekamo hogote vekamo mai'niya'mofe'mo aeno nagase'niya vekamo mai'niye, hu'na lapa pai'nove, huno hapa pai'niye. ¹⁶ Muki alagepa ya'amo fiku laha maeno lamisiya ya'amo agae aipafi'mo havai te'niya ya'mo ani kava huno fiku laha maeno lamiteno halate mago'e huno laha maeno lami'nigeta ago ali'none. ¹⁷ Ani kavatefe'mo Goti'a Moseseteti'mo ke'aepa ge'amo alino lami'niya'monanafa Yesu Kalaisiteti'mo fiku laha maeno lamiteno lama ge'amo alino afole aino ate'niye. ¹⁸ Muki vayapati'mo magoke vekamo'a alagi Goti'mo o'age'niya'monanafa Goti'a aiya magoke mafa'ne'amo'a muki ya'mo Afo'amo haopale'mo mai'niya mafa'ne'amoke'mo alino lave li'nigeta age'none.

Ani faleno ne'apateya vekamo Yonife'mo ava gemo hu'niya gemae

(Mt 3:1-12; Mk 1:7-8; Lu 3:15-17)

¹⁹ Yu vaya'mogi Yulusalemu taonifati'mo mono hu'a ne'apataya vaya'e Livai nofi vaya'e'mo ali'a apate'nage'a Yonitegamo e'apae'mo, ina lagamae, hu'a afi ge'nae. ²⁰ Afi ge'nageno'ae'mo Yoni'a mago gemo aeno ati okae'nifa muki ge'amo aeno hakalo huno hapa paino'ae'mo, Kalaisi ne'mo o'mai'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo, ²¹ Kalaisi ne'mogamo o'mai'nisanana kagikamo ina lagamo mai'nane. Ilayagamo mai'napiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, Ilaya'namo o'mai'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo, Goti Mukufi gemo'a huno'ae'mo, magoke vekamo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa paisiya vekamo

afole aigiye, huno hu'nigeta agava mai'none. Ani vekamo mai'napiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ha'ao, ani vekamo o'mai'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo, ²² ina lagamo mai'napigi laha paigetao ali'a late'nageta e'nona vaya'aife'mo uta hapa paino. Kagaikae'mo ina la'namae huka nehane, hu'a afi ge'nae. ²³ Yoni'a, Aiyeya'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a mago vekae'mo ava gemo huno avo'mo kae male'niye. Avo'mo kaeno'ae'mo,

ka'me kotegamo mai'nenno alopa gefati'mo huno'ae'mo, Ala
kava ne'mo esiya ka'mo alagepa hutapa valitapa
ateyo,

huno nehiye, huno avo'mo kae male'niye. Nagaemo ani vekamo mai'nove, huno hapa pai'niye. ²⁴ Ali'a apate'nage'a e'naya vaya'mo Falasi mono vayapati vaya'mo mai'nae. ²⁵ Apakaemo, Kalaisi ne'mo o'maige Ilaiya'namo o'maige ani vekamo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo o'maige hu'na o'mai'nove huka nehanagi na kava higekae'mo ani'mo faleka ne'apatane, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ²⁶ nagaemo ani'aletike'mo fale'na ne'apatova'monanafa lapakae folagapi'mo mago vekamo mai'niyana o'age'nae. ²⁷ Nagee nakame'mo huno ne'eya vekamo'a aeno nagase'nige'na ina agufa vekamo mai'nova'mofe'mo su'mo nofi'amo afa'a hakalu osegauve, huno hapa pai'niye. ²⁸ Yoni'a Metamala taonimo mugagayaga faligamo Yoneni anipi'mo faleno apate'niya haopalegamo ani gemo afole ai'niye.

Yesu'a Goti aikeli sipisipi veka'amo mai'niya gema

²⁹ Ega'amo Yoni'a ageyana Yesu'mo agaetegamo ne'egenno ageteno'ae'mo, Ageyo, huno, ani vekamo Goti aikeli sipisipi veka'amae. Muki ma mopafi vaya'ai hosu kava'apimo alino ne'atale. ³⁰ Nagaemo ani vekae'mo, nagee nakame'mo huno esiya vekamo hogote vekamo mai'niya'mofe'mo aeno nagase'niya vekamo mai'niye, hu'na ago ae'na hakalo hu'na lapa pai'nove. ³¹ Agaemo o'age'nova'monanafa Isaleli vaya'mo ali'na apave lisuvafe'mo e'na ani'mo fale'na ne'apatove, huno hapa pai'niye. ³² Yoni'a agaefe'mo faigoko ge'amo huno hapa paino'ae'mo, agovana Goti Auneme'amo koku'napati'mo kaugo'yavegana huno halelino emineno agaete'mo hakaleno alagi mai'nige'na age'nove. ³³ Age'novana ina lapi hu'na o'age'nova'monanafa ani'mo fale'na apatesuvafe'mo alino nate'nige'na e'nova vekamo'a, Naune'name'mo emineno mago vekale'mo maige maige huno maisigeka agegane. Ani vekamo'a naote Naune'nameteti'mo faleno

ne'apateya vekamo mai'niye, huno naha pai'nige'nae'mo
³⁴ ani kava'mo hu'na age'nova'mofe'mo ani vekamo Goti
 mafa'ne'amae, hu'na ae'na hakalo nehuve, huno hapa
 pai'niye.

*Hogote'a Yesu ge'amo afi'naya vaya'aife'mo apava gemo
 hu'niya gema*

³⁵ Halate ega'amo Yoni'e ge'amo ne'afi'a vekala'e'mo
 he ti'a mai'nae. ³⁶ Yoni'a ageyana Yesu'a u'nigeno
 ageteno'ae'mo, age'ao, huno, ani vekamo Goti aikeli
 sipisipi veka'amo mai'niye, huno hana pai'nige'anae'mo
³⁷ lole vekala'mo ge'amo ne'afi'a vekala'moganimo
 afite'ana Yesu'mo akame hu'ana u'na'ae. ³⁸ Akame hu'ana
 u'na'ageno Yesu'a aino afe leno anaketeno'ae'mo, na agufa
 yafe'mo kahauya neha'ae, huno anafi ge'nige'anae'mo,
 Lamai, ina ge hu'ana Tisao, nehavana no'mo haiyate
 hane'niye, hu'ana afi ge'na'ageno'ae'mo, ³⁹ etana age'ao,
 huno hana pai'nige'anae'mo e'ana magokepi lokae'a u'nae.
 Netepi'mo u'a ava'yi hute'a anakaemo nehavaeya no'mo
 agete'ana agae'e'mo ani afina'mo lokae'ana maili'u'a
 une ti'nigeno yegemo uno lamino fale'niye. ⁴⁰ Yoni'a
 hu'niya gemo afite'ana Yesu'mo akame hu'ana u'na'a
 vekalapati'mo mago vekamo agi'amo E'nalu'a Saimoni
 Pita agana'amo'mae. ⁴¹ E'nalu'a uno hogoteno nepu'amo
 Saimonife'mo kahauya huno ageteno'ae'mo, Mesaiya
 vekamo ago age'nove, huno ha pai'niye. Mesaiya vekae
 agimo aepa'amo Kalaisi ne'mo Goti'a ali'ya'ale'mo lekana
 paino ate'niya vekamae. ⁴² E'nalu'a Saimoni'mo avalelino
 Yesutegamo u'niye. Yesu'a Saimoni'mo ageteno'ae'mo,
 Saimoniyo, huno, Yoni mafa'ne'amo mai'nane. Kagikamo
 Sifasigae hu'na katove, huno ha pai'niye. Sifasi'a ina kava
 huno Pita'ae agimo aepa'amo yafane.

Yesu'a Filipi'e Natanielo'efe'mo ge hu'niya gema

⁴³ Ega'amo Yesu'a Galeliya kotegamo visiyafe'mo
 ne'uno'ae'mo Filipi'mo uno ageteno'ae'mo, eka nakame
 hugeta'ao, huno ha pai'niye. ⁴⁴ Filipi'a Metasaita taonifi'mo
 E'nalu'e Pita'e'mo mai'na'a taonifi'mo mai'niye. ⁴⁵ Filipi'a
 uno kahauya huno Natanielo'mo ageteno'ae'mo, Mosese'a
 ke'aepa gemo avo'mo kae male'niya Mukufi'mo mago
 vekae'mo ava gemo huno avo'mo kae male'nige'apae'mo
 Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya
 vaya'mogi'e'mo ani kava hu'a ava gemo hu'a avo'mo
 kae male'naya vekamo ago age'nove. Agi'amo Yesu'a
 Yosefe mafa'ne'amo Nasalasa taonifi vekamo mai'nige'na
 age'nove, huno ha pai'nigeno ⁴⁶ Natanielo'a Filipife'mo,

Nasalasa taonifati'mo magoke alagepa ya'mo afa'a afole aigifiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo Filipi'a, afa'a uka ago, huno ha pai'niye. ⁴⁷ Yesu'a ageyana Natanielo'mo agaetegamo ne'egeni ageteno'ae'mo, lama ge Isaleli vekamo mai'niye. Magoke aigofe ge'amo ohane'niya vekamae, huno hu'nigeno ⁴⁸ Natanielo'a, haiya kava huka nage'nane, huno afi ge'nigeno Yesu'a, nagaemo kage'novana Filipi'a kagaefe'mo keya aeno ge osu'niya afina'mo fiki yosa aepafi'mo mai'nanage'na kage'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁴⁹ Tisao, Goti mafa'ne'amo mai'neka Isaleli vaya'aite'mo yagaika ne'apatana kini veka'apimo mai'nane, huno ha pai'niye. ⁵⁰ Yesu'a, fiki yosa aepafi'mo mai'nanage'na kage'nove, hu'na kaha pai'nova'mofe'mo kagesa afika fatago nehapiye. Henaga'amo mani kava'mo aeno agase'niya kava'mo afole aisigeka agegane, huno ha paiteno'ae'mo, ⁵¹ alagi lama ge kaha nepauve, kagaemo ageganana koku'na'mo halo aisige'apae'mo Goti enisole vaya'amogi Vemo mafa'neleti'mo u'a haite'a emi'ete'a hisageka apakegane, huno ha pai'niye.

2

Mago vekamo'mo a'mo ali'nige'apae'mo ne'ya'mo ne'naya gemae

¹ Lole afina'mo utegeni mago vekamo'mo a'mo ali'nige'apae'mo Kena taonimo Galeliya kotegamo ne'ya'mo ne'nae. Yesu ita'amo'mo ani nopi'mo haino mai'niye. ² Ani vaya'mogimo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'efe'mo ge hu'nage'a e'a mai'nae. ³ Mani asole vaya'mo mai'naya'mofe'mo nofi alagafati ani'mo ago ne'a hano hu'nageno'ae'mo Yesu ita'amo'mo agaefe'mo, nofi alagafati ani'apimo ago ne'a hano hu'nae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁴ ane, Nagaemo hisuva kava'mo kagae ali'ya'mo ohane'nifa nagai'ni ali'ya'nimo hane'niye. Nagae afina'mo afole o'ai'niye, huno ha pai'niye.

⁵ Yesu ita'amo'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo, na agufa kava'mo hiyo, huno lapa paisifi ge'amo akame hutapa hiyo, huno hapa pai'niye. ⁶ Ani nopi'mo sigisi'a yafa ani ke'mo hane'nigeno Yu vaya'ai mono kava'apimo akame hu'a ani'mo nefalaya ke'mo hane'niye. Ani kepi'mo teni'a paketi ani'mo hane'nisifi fifitini'a paketi ani'mo hane'nisifi huno hane'niya agufa ke'mo hane'niye. ⁷ Yesu'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo, utapa ani'mo heflitetapa muki ke'afi'mo lakitapa havai teyo, huno hapa pai'nige'a u'a hefli e'a laki'a havai te'nageno'ae'mo, ⁸ ani ani kepati'mo heflitutapa ne'yate'mo ne'yagaiya vekamo amiyo, huno

hapa pai'niye. Anilafa'mo hefli'a u'a ami'nageno neno afi ge'niye. ⁹ Agaemo nofi alagafati ani'mo alino hamaleno ate'niya anike'mo ne'niye. Haiya'alegati'mo ani nofi alagafati ani'mo alini'a e'nafi huno o'age'niya'monanafa ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogi ani ani'mo he fi'apaeke'mo age'nae. Neteno'ae'mo a'mo ali'niya vekae'mo gemo hu'nigeno e'nigeno ha paino'ae'mo, ¹⁰ muki vaya'mogimo hogote'a ne'ya'mo ne'naya yate'mo e'a mai'naya vaya'mo alagepa nofi alagafati anike'mo ali'a laki'a apami'nage'a asole ani'mo netage'apaeke'mo henaga'age'mo hosu'niya nofi alagafati ani'mo ali'a ne'apamiye. Ani kava'mo ne-haya'monanafa kagaemo hemenimo alagepa nofi alagafati ani'mo maleka mai'neka alinikeka nelamine, huno ha pai'niye. ¹¹ Yesu'a hogote afina'mo mani no'agaya aune kava'mo Kena taonifi'mo hu'niye. Ani taonifi'mo ha le konali ya'amo alino apave li'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae.

¹² Henaga'amo Yesu'agi ita'amo'agi agana'amogimogi ge'amo ne'afiya vaya'amogi hu'a Kapeneyamu taonifi'mo u'a aise afina'mo mai'nae.

Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo uno hai'niya gemae (Mt 21:12,13; Mk 11:15-17; Lu 19:45-46)

¹³ Yu vaya'ai hopa afina'mo Pasova ne'ya'mo ne'naya afina'mo eno hogo hu'nigeno'ae'mo Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo u'niye. ¹⁴ Uno Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino apakeyana ani vaya'mogimo pulumakagi sipisipigi namagi hu'a maketi nehaya vaya'mo maige alu nofi vaya'ai monimo alite'a Yu nofi vaya'ai monimo alite'a ne'apamiya vaya'mo maige hu'a mai'nageno apake'niye. ¹⁵ Agaemo nofi'mo alino ana aeno nofi kayo'mo alo huno ali'nenosipisipi'e pulumaka'e'mo alino hapafaitalege'a apaune hetale'a kumatega lami'nae. Agaemo alu nofi vaya'ai monimo alite'a Yu nofi vaya'ai monimo alite'a ne'apamiya vaya'ai hi'yalamu'apimo alino ago'ya faino ataleteno alaga moni'apimo alino aino atagu faeno atale'niye. ¹⁶ Agaemo namamo miya nefaiya vaya'aife'mo, afo'nimo nopi'mo situvamo malegekana agufa kava'mo nehagi mani namamo alinitapa viyo, huno hapa pai'niye. ¹⁷ Ani afina'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya ge'ae'mo apakesa afi'a ho hu'nae. Ani gemo'mo, *kagae no'mo alagepa huno hanesiyafe'mo naya mukiki nehua kava'mo atagana huno leno nasaga li'niye, huno hu'niye.* ¹⁸ Ani kava'mo hu'nige'apae'mo Yu vaya'mogi agete'a, kagaemo mani kava'mo nehana'mofe'mo na alagena ya'mo ne'yagaina ya'mo ali'napigi alika lave ligane, hu'a afi ge'nae.

¹⁹ Afi ge'nageno'ae'mo, mani Goti mono no'amo hetapa halagape vaisage'nae'mo lole'e mago'e afina'mo halate ali'na ki'na hano huguve, huno hapa pai'nige'apae'mo, ²⁰ asole vaya'mogimo, foti sigisi'a kafugafi'mo kime kime e'a ki'a hano hu'naya'monanafa kagaemo lole'e mago'e afina'mo halate alika kika hano hugapiye, hu'a afi ge'naya'monanafa ²¹ Yesu'a agai'a agufae'mo hu'niye. ²² Goti'a fali'niyateti'mo halate alino he tino ate'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi ani hu'niya ge'ae'mo apakesa afi'a ho hute'a Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'niya ge'enagi Yesu'a hu'niya ge'enagi hu'a apakesa afi'a fatago hu'nae.

Yesu'a muki vaya'ai apaipafi'mo apake'niya gemae

²³ Pasova ne'ya'mo ne'naya afina'mo Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo mai'nen'ae'mo no'agaya aune kava'mo hu'nige'apae'mo asole vaya'mogimo agete'a agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. ²⁴ Hu'naya'monanafa Yesu'a muki ma mopafi vaya'ai apaipafi'mo ago apake'niya'mofe'mo alagi lama ge nehae, huno agha o'afi'nifa afa'a yagu yaga huno mai'niye. ²⁵ Gemo afino alagepa huno afiteno apakesiyafe'mo mago vaya'mogi apava gemo hu'a ha opaigafa agai'age'mo muki ma mopafi vaya'ai apaipafi'mo ago apake'niye.

3

Nikonimasi'a Yesutegamo e'niya gemae

¹ Mago vekamo agi'amo Nikonimasi'a Yu vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vayatama vekamo Falasi mono vayapati vekamo mai'niye. ² Agaemo mago hani'ilagamo Yesutegamo eno, Tisao, lagaemo kage'nonana Goti'a alino kate'nigeka eka alika apaya ne'malana vekamo mai'nane. Goti'a kaha o'mae'niyesinana no'agona kaune kava'mo afa'a nosanesine, huno ha pai'niye. ³ Yesu'a, alagi lama ge kaha nepauve, halate alino o'apate'nisiya vaya'mogi Goti'a haiya kava huno yagaino ne'apatefi afa'a afi'a aeto osugae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁴ haiya kava huno alopa vekamo halate alino atesigeno saufa vekamo hamalegaiye. Mago vekamo'a ita'amo aipafi'mo halate uno haisigeno alino atesifiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ⁵ alagi lama ge kaha nepauve, aniteti'e Auneme'aleti'e'mo alino o'apate'nisiya vaya'mo Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo afa'a fale'a ohaigae. ⁶ Atafa apaipa hane'niya vaya'mogi atafa apaipa'e vaya'mo ali'a ne'apatae. Goti Auneme'amo'mo saufa apaipa'e vaya'mo alino ne'apate. ⁷ Halate alino lapateno, hu'na kaha nepauva gee'mo afika

kahau o'aiyo. ⁸ Yasimo'mo hau'nisiya kotegamo alinino ugefe'mo nehisiyana afa'a alinino ugiye. Yasimo'mo age ne'aigekae'mo age'age'mo ne'afina'monanafa ne'eya'amo o'ageka ne'viya'amo no'agane. Ani agufa kava huno Goti Auneme'amo'mo alino ne'apatege'a ne'maiye, huno ha pai'niye. ⁹ Nikonimasi'a, haiya kava huno afole ne'aiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ¹⁰ Ala vekamo mai'neka Isaleli vaya'mo alika apaya ne'malana vekamo mai'nana'monanafa ani kavafe'mo o'afi'napiye. ¹¹ Alagi lama ge kaha nepauve, afi'no'a gemo lapa paiteta'a age'no'a kavafe'mo aeta'a hakalo huta'a lapa nepau'a'monanafa geti'amo no'afiye. ¹² Nagaemo ma mopafi kavafe'mo kaha pai'nogekae'mo kagesa afika fatago osu'nana'monanafa koku'napi kavafe'mo ava gemo hu'na kaha paiguvana haiya kava huka kagesa afika fatago hugane. ¹³ Mago vekamo'a koku'napi kava'mo haino o'age'niya'monanafa Vemo Mafa'nemo koku'napati'mo emine'niya vekamogeno hemeni'e'mo koku'napi'mo mai'niye. ¹⁴ Mosese'a ka'me kotegamo nagalo'yavemo aune'amo alino yosale'mo maleno kiteno alino he tino ate'niya agufa kava'mo hu'a Vemo Mafa'nemo ali'a he ti'a ategae. ¹⁵ Ina lagimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehisafige'a alagi ofali'a alagepa hu'a maige maige hu'a maisayafe'mo ali'a he ti'a ategae. ¹⁶ Goti'a ma mopafi vaya'aife'mo hau ayamopafi'mo hau'niye. Ani kava huno lusi kava huno hau'nigeno'ae'mo ani aiya magoke mafa'ne'amo avaleno apami'niye. Ina lagimo mafa'ne'ae'mo apakesa afi'a fatago nehisafige'a alagi ofali'a alagepa hu'a maige maige hu'a maisayafe'mo avaleno apami'niye. ¹⁷ Goti'a ma mopafi vaya'mo agoti huno apateteno'ae'mo, hosu kava'mo hu'nae, huno hisiyafe'mo mafa'ne'amo alino ate'nigeno emi'no'me'nifa apakufamo alino katino ne'apateno hapau vaisiyafe'mo alino ate'nigeno emine'niye. ¹⁸ Goti Mafa'ne'ae'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo agoti huno apateteno'ae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno nosiya'monanafa apakesa afi'a fatago nosaya vaya'mo ago agoti huno apateteno'ae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno hu'niye. Apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mae. ¹⁹ Goti'a agoti huno apateteno'ae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno hu'niya gemo aepa'amo hane'niyana ha le ya'amo ma mopafi'mo ago afole ai'niya'monanafa vaya'mogi ha le yafe'mo ohapau'nifa hani yafeke'mo hapau'niye. Hosu kavake'mo nehaya'mofe'mae. ²⁰ Hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo ha le yafe'mo alagi ohapau'nige'apae'mo hosu kava'apimo afole o'aisiyafe'mo ha le yategamo alagi no'mae. ²¹ No'maeya'monanafa

lama gemo akame nehaya vaya'mogi Goti ge'amo ne'afiya kava'mo afole aisiyafe'mo ha le yategamo ne'ae.

Yoni'a Yesu agi'ale'mo alino asaga huno ate'niya gemae

²² Ani gemo hutege'apae'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Yutiya kotegamo u'a mai'ne'apae'mo Yesu'a muki afina'ae'mo apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'nenomago vaya'mo ani'mo faleno apate'niye. ²³ Inoni kotega Selemigayagamo asole ani'mo hane'niya'mofe'mo Yoni'a ani kotegamo ani'mo faleno apate'niye. Mago vaya'mo agaetegamo e'nageno ani'mo faleno apate'niye. ²⁴ Ani afina'mo Heloti'a Yoni'mo kalavusi huno o'ate'nigeno afa'a mai'niya afinane. ²⁵ Yoni ge'amo ne'afiya vaya'e Yu nofi vaya'e'mo ani'mo fale'a ne'apataya kavafe'mo ge vai'nae. ²⁶ Ge vaite'a Yonitegamo, Tisao, muga faliga kagae'e'mo lokaeno mai'niya vekamo ava gemo hu'nana vekalegamo muki vaya'mo u'nageno ani'mo faleno ne'apate, hu'a ha pai'nageno ²⁷ Yoni'a, Goti'a mago vekamo agi'ale'mo alino asaga huno o'ate'nisiyana ala agi'amo o'aligiye. ²⁸ Hogote'na, Mesaiya vekamo o'mai'nova'monanafa alino nate'nige'na hogote'na e'nove, hu'na lapa pai'nova gemo ago afi'nae. ²⁹ A'mo aligesuve, huno hu'niya vekamo'a alisiya a kanomo agai'a a'mae. A'mo aliguve, huno hu'niya vekamo ao vekamo eno magokepi lokaeno he tino mai'nigeno a'mo aliguve, huno hu'niya vekamo'a amogaga aino ge hu'nigeno afiteno'ae'mo amogaga ne'aiye. Ani kava huno a'amo ne'alige'nae'mo lusi kava hu'na namogaga ne'auve. ³⁰ Agi'amo'mo kosime kosime anagamo nehaisigeno naginimo'mo alino aise aise hume hume afelaga lamigiye. ³¹ Anagati'mo emine'niya vekamo'a muki vaya'amo ago aeno apakase'niye. Ma mopafati'mo afole ne'aiya vaya'mo ma mopafi vaya'mo mai'ne'apae'mo ma mopafi kavafe'mo ava gemo nehageno koku'napati'mo emine'niya vekamo'a aeno apakase'niye. ³² Agaemo afiteno age'niya kavafe'mo hapa nepaige'apae'mo muki vaya'mogi ani gemo no'afiya'monanafa ³³ ge'amo ne'afiya vaya'amogige'mo hu'apae'mo, Goti'a lama ge nehiye, hu'a hu'nae. ³⁴ Goti'a alino ate'nigeno e'niya vekamo'a Goti ge'amo hapa nepaiye. Goti'a Auneme'amo alino fako huno mago'amo maleteno o'ami'nifa muki'amo alagi alino ami'niya'mofe'mo Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa nepaiye. ³⁵ Muki ya'mo Afo'amo'a mafa'ne'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo muki yate'e vaya'aite'e'mo yagaino apatesiya himamu'amo alino ami'niye. ³⁶ Muki vaya'amogi Mafa'ne'ae'mo apakesa

afi'a fatago nehisaya vaya'mogimo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya ya'mo ago ali'nae. Muki vaya'mogimo Mafa'ne'amo ge'amo akame nosisaya vaya'mo Goti'a aipamo leno ne'apateya kava'amo apakaete'mo alagi hane'niya'mofe'mo alagepa hu'a maige maige hu'a o'maigae.

4

Yesu'a Samaliya kotega a kanomo ha pai'niya gemae

¹ Falasi mono vaya'mogi afiyana Yesu'a asole vaya'mo apavalelineno ge'amo ne'afiya vaya'mo alino hamaleno apateteno ani'mo faleno apate'niye. Ani kava hu'niya kavateti'mo Yoni'a ago aeno agase'niye, hu'a hapa pai'nage'a afi'nae. ² Afi'naya'monanafa Yesu'a agai'amo ani'mo faleno o'apate'nifa ge'amo ne'afiya vaya'mogige'mo ani'mo fale'a apate'nae. ³⁻⁴ Yesu'a Falasi vaya'mogi afi'naya apaipa apakesamo apaketeno'ae'mo Yutiya kotegati'mo ataleno Galeliya kotegamo halate aino atagi neno ugefe'mo hu'niye. Goti'a Samaliya kotega folagapi'mo ka valino ate'nigeno u'niye. ⁵ Samaliya kotega mago taonimo agi'amo Saika kotegamo uno ava'yi hu'niye. Ani haopalega Yekopu'a mago mopamo alino mafa'ne'amo Yosefe'mo ami'niya mopamo hane'niye. ⁶ Ani haopalega Yekopu'a keli kafi male'niya ani kotu'mo hane'nigeno Yesu'a yatala kate'mo e'niya'mofe'mo agufafilagati alaga hae'nigeno eno ani ani kotu haopale'mo itopale'mo mai'niye. Yegemo lamino falesiyafe'mo hogo hu'niya afina'mo mai'niye. ⁷ Fai mai'nigeno'ae'mo mago Samaliya a kanomo'mo ani'mo he fisiyafe'mo e'nigeno'ae'mo, ani'mo he fika namiyo, huno ha pai'niye. ⁸ Ge'amo ne'afiya vaya'mo ne'ya'mo miya faisayafe'mo taonifilagamo ago utageno agai'age'mo mai'niye. ⁹ Yu vaya'e Samaliya kotega mai'naya vaya'e'mo magokepi'mo lokae'a o'mai'nafa apaote apaote hu'a mai'naya'mofe'mo ani a kanomo'a ge'ale'mo aeno atagaina huno'ae'mo, kagaemo Yu nofi vekamo mai'nanage'na nagaemo Samaliya a kanomo mai'novana na kava higekae'mo ani'mo he fika namiyo, huka nehane, huno ha pai'niye. ¹⁰ Ha pai'nigeno'ae'mo, kagaemo Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya ya'mo ageteka ani'mo he fika namiyo, huno ge hu'niya vekamo ageka aeto hu'nanesinana agaefe'mo namiyo, huka afi gesanageno kanage kanage huno haineno emine'ne'eya ani'mo kami'niyesine, huno ha pai'nigeno'ae'mo ¹¹ Ala nene, paketi o'ali'nana'mofe'mo yatala kelimo hane'nigi haiyateti'mo ani kanage kanage huno haineno emine'ne'eya ani'mo he

figane. ¹² Laginago vekamo Yekopu'a mani keli kotu'mo hakino late'niye. Agaemo ani'mo he fino nege mafa'ne anaga'amogi ani'mo he fi'a nege yuna afu anaga'amogi nege hu'a ne'nae. Kagaemo Yekopu'a ae'na agase'nove, huka nehapiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ¹³ ina lagimo mani ani'mo ne'nesafigeno halate anife'mo hapaugiya'monanafa ¹⁴ ina lagimo nagaemo ali'na apamisuva ani'mo ali'a nesafigeno halate mago'e huno anife'mo alagi ohapaugiye. Nagaemo ani'mo ali'na apamisugeno apaipafi'mo hane'nenno meti anikana huno haineno afa'a maisaya ya'mo alino apamisige'a alagepa hu'a maige maige hu'a maigae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ¹⁵ Ala nene, nagaemo anife'mo o'nahausige'nae'mo e'na manileti'mo ani'mo he ofisuvafe'mo ani ani'mo he fika namiyo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ¹⁶ uka anaukamo'mo avalelika eno, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ¹⁷ Anau'nimo'mo o'mai'niye, huno ha pai'nigeno Yesu'a, anau'nimo'mo o'mai'niye, huka hana gemo lama ge hane. ¹⁸ Faefu'a vele'mo mai'nanageno hemenimo kagae'e'mo lokaetana mai'na'a vekamo anaukamo'mo o'mai'niye. Lama ge naha pai'nane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ¹⁹ Ala nene, ago kage'novana kagaemo kaune vekamo mai'nanage'na kage'nove. ²⁰ Muki laginago vaya'mogi mani avele'mo Gotife'mo mono hu'naya'monanafa lapakaemo Yu vaya'mogitapa hutapae'mo, Yulusalemu taonifike'mo Gotife'mo mono hiyo, hutapa nehae, huno ha pai'nigeno'ae'mo ²¹ Yesu'a, Ane, ge'nimo alagepa huka afiyo. Mago afina'mo afole aisige'apae'mo mani avele'mo muki ya'mo Afo'amofe'mo mono osuge Yulusalemu taonifi'mo mono osuge hugae. ²² Lapakaemo Samaliya vaya'mogitapamo ina lafe'mo mono nehupi hutapa alagepa hutapa o'age'nae. Lagaemo Yu vaya'mogita ina lafe'mo mono nehupi huta ago age'none. Yu vaya'aitegati'mo alagepa gemo aino atagu faesigeno Goti'a apakufamo alino katino apateteno hapau vaigiye. ²³ Goti Auneme'amo'mo lama ge mono nehaya vaya'ai apaipafi'mo ali'ya'mo alisige'apae'mo muki ya'mo Afo'amofe'mo apaipa apakesafati'mo mono hute'a Goti ge'amo lama gelefe'mo mono hisaya afina'mo afole aigefe'mo nehuya'monanafa hemenimo ago afole ai'niye. Muki ya'mo Afo'amo'a ani agufa vaya'mogi agaefe'mo mono hisaya agufa vaya'mo kahauya huno apakesiyafe'mo nehuye. ²⁴ Goti'a auneme'e vekamo mai'niya'mofe'mo agaefe'mo mono nehaya vaya'mogi apaipa apakesafati'mo mono nehu'a lama gelefe'mo mono hugae, huno ha pai'niye. ²⁵ Ani a kanomo'a, ago afi'novana Mesaiya vekamo agi'amo

Kalaisi'a eno'ae'mo muki ani agufa gemo laha paigiye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ²⁶ Kaha nepaiya vekamo agaeke'mae, huno ha pai'niye.

²⁷ Ani afina'mo Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mo ai'a atagi ne'e'a agayana a kano'e'mo kege neha'age'apae'mo e'a anakete'apae'mo lusi kava hu'a hapau ai'nae. Hapau ai'naya'monanafa na agufa ya'mo aligefe'mo nehane, hu'a afi okege na kava higeka mani a kano'e'mo kege nehane, hu'a afi okege hu'nae. ²⁸ E'a ava'yi hu'nageno'ae'mo ani a kanomo ani ke'amo ateno atagi nenuno taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo, ²⁹ mago vekamo'a muki akeya'vilaga hu'nova kava'nie'mo ava gemo huno naha pai'niyanagi utapa ageyo. Ani vekamo Kalaisi ne'mo mai'nisifi hu'na nagesa afuve, huno hapa pai'niye. ³⁰ Apakaemo taonifati'mo atale'a Yesutegamo u'nae. ³¹ Ne'age'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi, Tisao, hu'a, ne'ya'mo alika no, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ³² lapakaemo ne'ya'nimo hane'niyana ani ne'ya'mo alagi o'age'nae, huno hapa pai'niye. ³³ Apakai'api apakai'apimo ge huge afige hu'apae'mo, mago vekamo'a ne'ya'mo ago alinineno ami'nigeno ne'nifi, hu'nae. ³⁴ Yesu'a, alino nate'nige'nae'mo e'nova vekamo'a hau'niya kava'amo nehu'na nami'niya ali'ya'nimo ali'na hano hu'na atesuva ali'ya'mo nagaemo ne'ya'nigana huno hane'niya'mofe'mae. ³⁵ Lapakaemo hutapae'mo, lole'e lole'e kaimo utesigeno ne'ya'mo afu lege'a ne'aliya afina'mo afole ne'aiye, hutapa nehafiye. Muki hoya'afi'mo ageyo. Ne'ya'mo ago afu le'niyanage'a alisaya afina'mo afole ai'niye. ³⁶ Hoyafati'mo ne'ya'mo ne'aliya vaya'mogimo miya'apimo alige maige maige hu'a maisayafe'mo ne'ya'mo alige hu'a ne'aliye. Ne'ya'mo ne'aliya'mofe'mo avina ya'mo nehakalaya vaya'e ne'ya'mo ne'aliya vaya'e'mo magokepi apamogaga aigae. ³⁷ Vaya'mogi, mago vekamo'a avina ya'mo nehakalegeno alu vekamo'a ne'ya'mo ne'aliye, hu'a nehae. ³⁸ Ani gelefe'mo nagaemo ali'ya'mo o'ali'naya hoyafati'mo ne'ya'mo alisayafe'mo ali'na lapate'nove. Alu vaya'mogi hoyafi'mo ali'ya'mo ali'nagetapa lapakaemo ani hoyafati'mo ne'ya'mo ne'aliye, huno hapa pai'niye.

³⁹ Ani a kanomo'a Samaliya taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo, agaemo muki akeya'vilaga hu'nova kava'nie'mo nava gemo huno naha pai'niye, huno hapa pai'niya'mofe'mo asole Samaliya vaya'mogi Yesufe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. ⁴⁰ Hu'naya'mofe'mo Samaliya vaya'mogimo agaetegamo u'a ha pai'apae'mo, kahao ke honanagi eka lagae'e'mo magokepi lokaeka maiyo, hu'a ha pai'nageno Yesu'a uno apakae'e'mo lole afina'mo

magokepi lokaeno mai'niye. ⁴¹ A kanomo'mo hapa pai'niya geleti'mo mago vaya'amo apakesa afi'a fatago hu'naya'monanafa Yesu'a uno hapa pai'niya geleti'mo mago'e hu'a asole vaya'mogi agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. ⁴² Apakaemo a kanoe'mo, kagaemo laha pai'nana geletike'mo lagesa afita fatago osu'nona'monanafa agai'a avayafati'mo laha pai'niya gemo afitetae'mo lagesa afita fatago nehune. Ma mopafi vaya'ai apakufamo alino katino ne'apateno hapau ne'vaiya vekamae, huta lagesa afita fatago nehune, hu'a ha pai'nae.

Yesu'a gamani vekamo mafa'ne'amo alino hageno ate'niya gemae

⁴³ Yesu'a ani kote'mo lole afina'mo maiteno apataleno Galeliya kotegamo u'niye. ⁴⁴ Agaemo, Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aife'mo ko'apile'mo mai'naya vaya'mogimo ala apaki'apimo no'apamiye, huno hapa pai'niya'mofe'mo apataleno Galeliya kotegamo u'niye. ⁴⁵ Galeliya kotega mai'naya vaya'mo u'a Yulusalemu taonifi'mo hopa afina'mo mai'ne'apae'mo age'nageno Yesu'a hopa afina'mo muki alu kava alu kava'mo hu'nige'a age'nae. Age'naya'mofe'mo ko'ale'mo uno ava'yi hu'nige'apae'mo ali'a falu fala hu'a ate'nae. ⁴⁶ Yesu'a Galeliya kotegamo uno ava'yi huteno ani Kena taonifi'mo mago afina'mo anilafateti'mo nofi alagafati ani'mo alino hamaleno ate'niya taonifi'mo halate u'niye. Mago gamani vekamo ani taonifi mai'nigeno mafa'ne'amo Kapeneyamu taonifi'mo mai'niyana kaita hau'niye. ⁴⁷ Yesu'a Yutiya kotegati'mo ago ataleno Galeliya kotegamo mai'niye, hu'a ha pai'nageno afitenoa'e'mo Yesufe'mo, mafa'ne'nimo faligefe'mo nehigi uka alika hageka ategapiye, huno ha pai'nigeno'ae'mo ⁴⁸ Yesu'a, lapakaemo muki vaya'mogitapamo no'agaya naune kava'mo hisugetapa o'agesayana nagaefe'mo lapakesa afitapa fatago osugae, huno ha pai'nigeno ⁴⁹ gamani vekamo'a, Ala nene, mafa'ne'nimo ago faligefe'mo nehigi nagae'e'mo magokepi egeta'ao, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁵⁰ mafa'nekamo kaita ohau'nigeno afa'a mai'niyanagi uvo, huno ha pai'nigeno Yesu ha pai'niya ge'ae'mo agesa afino fatago huteno ataleno u'niye. ⁵¹ Ega'amo katega ne'vige'apae'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo ne'ageno uno fotu hute'apae'mo, mafa'nekamo afa mai'niye, hu'a ha pai'nageno, ⁵² haiya kanale'mo kaita'amo hage'nigeno alagepa huno afa'a mai'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo, yegemo lamino fale'nigeno hani hugefe'mo hu'nigeno'ae'mo amuko hau'niya ya'amo

hano hu'nigeno afa'a alagepa huno mai'niye, hu'a ha pai'nae. ⁵³ Afo'amo'mo, Yesu'a ani kanale'mo, mafa'nekamo kaita'mo hano hu'nigeno afa'a mai'niye, huno ha pai'niya gee'mo agha afiteno agae'e muki afamo anaga'mogi'e'mo Yesufe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. ⁵⁴ Yesu'a Yutiya kotegati'mo ataleno Galeliya kotegamo e'niya afina'mo lole afina'mo no'agaya agufa aune kava'mo hu'niye.

5

Yesu'a ani kotute'mo mai'niya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae

¹ Mago afina'mo utegeni Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo hopa afina'mo u'niye. ² Yulusalemu taonifi'mo sipisipi anaga'mo u'a lamite'a e'a hai ete'a nehaya kipa'mo hane'niya yate'mo ani kotu'mo hane'niye. Ani ani kotufe'mo Himulu gefati'mo agi'amo Metasaitagayagae. ³ Ani ani kotu'mo agi'nale'mo faefu'a no'mo nokato'mu'ageke'mo hane'niya hiyate nopi'mo asole vaya'mo kaita hapau'niya vaya'mo e'a havae'a mai'nae. Apaulagamo ali hu'niya vaya'mo maige apaiyamo hosu'niya vaya'mo maige kanage kanaga osu'a havae'a ne'maiya vaya'mo maige hu'a mai'nae. Ani ani kotu'mo'a kanage kanage hisiya'ae'mo yagai'a mai'ne'a age'a mai'nae. ⁴ Goti enisole veka'amo'mo mago afina'mo emineno ani ani kotute'mo ame ali'nigeno kanage kanage hu'nige'apae'mo aeno apakaseno ani kotupi'mo hogoteno lami'niya vekamo na agufa kaita'mo hau'nifi alino hageno ate'nigeno afa'a mai'niye. ⁵ Ani vayapati'mo mago vekamo teti eiti'a kafugamo kaita haugae haugae huno mai'niye. ⁶ Yesu'a eno ageyana havaeno mai'nigeno ageteno'ae'mo yatala afina'mo kaita haugae haugae hu'nigeno mai'niye, huno agha afiteno'ae'mo, kaitakamo kahagesiyafe'mo kahau'nifiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ⁷ Ala kava nene, huno, ani'mo'a kanage kanage nehisigeno'ae'mo navalelinuno lamino ani kotupi'mo aeno natesiya vekamo nagae'e'mo o'mai'niya'mofe'mo mago vekamo'a ago aeno nagaseno ani kotupi'mo hogotenuno nelamiye, huno ha pai'nigeno ⁸ Yesu'a, he tika yakaikonakamo aliteka uvo, huno ha nepaigeno'ae'mo ⁹ kaita'amo hage'nigeno yakaikona'amo aliteno u'niye. Ani afina'mo Sapati afinane. ¹⁰ Yu vaya'mogimo agete'apae'mo, lagae ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, yakaikonakamo aliteka ne'vana kavafe'mo Sapati afina'mo mani kava'mo osiyo, huno ka akani male'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ¹¹ alino alagepa huno nate'niya vekamo'mo, yakaikonakamo aliteka

uvo, huno naha pai'niye, huno hapa pai'niye. ¹² Hapa pai'nige'apae'mo, ina la'mo yakaikonakamo aliteka uvo, huno kaha pai'niye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo ¹³ ani alino hageno ate'niya vekamo Yesu'mae huno o'age'niye. Asole vaya'mo mai'naya'mofe'mo Yesu'a u'niyana ageno aeto osu'niye. ¹⁴ Henaga'amo agaemo Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo mai'nigeno Yesu'a ageteno'ae'mo, afiyo, hemenimo alagepa huka mai'nane. Hosu kavakamo ataleka mago'e huka osuvo, fiku yanageka mago'e huka hosu kava'mo hisanageno'ae'mo kaitakamo aeno agaseno mago'e hanageke ya'mo kagaete'mo afole aigiye, huno ha pai'niye. ¹⁵ Ha pai'nigeno ataleno uno Yu vaya'aife'mo, Yesu'a alino hageno nate'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo ¹⁶ aepa fai'a apaini hu'a ate'nae. Yesu'a Sapati afina'mo alino hageno ate'niya'mofe'mo apaini hu'a ne'ate'a amagisayafe'mo hu'nae. ¹⁷ Yesu'a ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, afo'nimo'mo ali'ya'amo o'ataleno muki afina'mo alime alime eno hemeni'e'mo ali'ya'mo ne'aliya agufa kava'mo hu'na ali'ya'amo ne'aluve, huno hapa pai'niye. ¹⁸ Ani gemo hu'niya'mofe'mo mago'e hu'a amagisayafe'mo hu'a mai'nae. Agaemo Sapati afina ke'aepa gemo amagino atale'niya kava'age'mo osu'nifa mago'e hosu kava'mo hu'niye, hu'a apakesa afi'naya'mofe'mae. Agaemo Goti'a afo'nimo'mo mai'niye, huno hapa pai'niya agufa gemo huno agai'a'e Goti'e'mo magoke aiyaya vekalane huno hapa paige hu'niya'mofe'mo mago'e hu'a amagisayafe'mo hu'nae.

Goti'a mafa'ne'amo'mo agoti huno apatesiya vekamo lekana paino ate'niya gemae

¹⁹ Yesu'a, alagi lama ge lapa nepauve, Mafa'ne'amo'mo agai'amo mago kava'mo afa'a osugiyamonanafa muki ya'mo Afo'amo'a nehiya kava'mo ageteno'aeke'mo nehiye. Agaemo nehiya kava huno mafa'ne'amo'mo ani agufa kava'mo nehiye. ²⁰ Muki ya'mo Afo'amo'mo mafa'ne'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno muki nehiya kava'amo alino ave neliye. Mani kava'mo aeno agase'niya kava'amo mago'e huno alino ave lisigeno hisigetapae'mo lahapau aigae. ²¹ Muki ya'mo Afo'amo'a fali'naya vaya'mo alino he tino apateteno afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya kava huno Mafa'ne'amo'a afa'a maisaya ya'mo alino apamisiyafe'mo hau'nisiya vaya'aina afa'a alino ne'apamiye. ²² Muki ya'mo Afo'amo'mo vaya'mo alino fako huno no'apate. Agaemo Mafa'ne'amoke'mo alino fako huno apatesiya kavate'mo lekana paino ate'niye. ²³ Muki vaya'amogi muki ya'mo Afo'amo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ne'ataya kava hu'a

Mafa'ne'amo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo alino ate'nigeno emine'niye. Ina lagimo Mafa'ne'amo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a no'atesafi ani kava'mo hu'a muki ya'mo Afo'amo'mo alino ate'nigeno emine'niya vekamo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a no'atae. ²⁴Lama ge lapa nepauve, ina lagimo ge'nimo afite'a alino nate'nige'na emine'nova vekae'mo apakesa afi'a fatago nehisafige'a alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya ya'mo ali'nae. Apakaemo fali kavategati'mo atale e'a afa'a ne'maiyategamo mai'nayanage'na agoti hu'na apatete'nae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, hu'na hapa opaiguve. ²⁵Lama ge lapa nepauve, Mago afina'mo afole aigiya ago afole ai'niye. Nefaliya kavategamo mai'naya vaya'mogi Goti mafa'ne'amo ge'amo afa'a afigae. Afi'nisaya vaya'mogi afa'a maisaya ya'mo alite'a maigae. ²⁶Muki ya'mo Afo'amo'mo agai'amo afa'a maisiya ya'mo aepa vekamo mai'niya kava huno Mafa'ne'amo'a agai'amo afa'a maisiya ya'mo aepa vekamo maisiyafe'mo lekana paino ate'niye. ²⁷Ani kava huno Mafa'ne'amo'a alino fako huno apatesiyafe'mo lekana paino ate'niye. Vemo Mafa'nemo mai'niya'mofe'mae. ²⁸⁻²⁹Lahapau o'aiyo. Agae afina'mo afole aisigeno'ae'mo agemo ne'aisige'apae'mo fali'naya vaya'mogi afite'apae'mo he tigae. Alagepa kava'mo hu'nisaya vaya'mo he ti e'a afa'a ne'maiyategamo maigae. Hosu kava'mo hu'nisaya vaya'mo he ti'a visageno agoti huno apateten'ae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno hugiye.

Yesufe'mo na agufa vekamo mai'nifi hu'a hu'naya vaya'ai apava gemae

³⁰Nagai'nimo nagesa afi'na mago kava'mo afa'a osuguve. Muki ya'mo Afo'amoke'mo naha pai'nige'na ali'na fako hu'na ne'apatove. Nahau'niya kava'mo akame osu'na alino nate'nige'na emine'nova vekamo'a hau'niya kava'mo akame nehuva'mofe'mo kanale hu'na ali'na fako hu'na ne'apatove. ³¹Nagaemo nagai'nie'mo faigoko ge'nimo hu'na naha mae'na nehuva gemo lapa paisuvana alagi lama gemo hane'niye, hutapa osugae. ³²Osugaya'monanafa nagaefe'mo faigoko ge'nimo huno naha maeno ge nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo, alagi lama ge nehiye, hu'na afi'nove. ³³Lapakaemo Yonitegamo apa'mo alita apate'nage'a u'nageno'ae'mo nagaefe'mo alagi lama gemo aeno hakalo huno hapa pai'niye. ³⁴Nagaemo ma mopafi vekamo'a nagaefe'mo faigoko ge'nimo huno naha maeno hisiya gemo nagesa ala'amo o'afi'nova'monanafa Goti'a lapakufamo alino katino lapatesiyafe'mo mani gemo nehuve. ³⁵Yoni'a lamugana huno aeno ha le'niye. Lapakaemo aeno ha le'niya yategamo etapa

mai'neta agaefe'mo aise afina'mo amuse hutapa mai'nae.
³⁶ Mai'naya'monanafa nagaefe'mo faigoko gemo huno naha maeno nehia gemo'a Yoni'a hu'niya ge'amo ago aeno agase'niye. Nehuva kava'mo muki ya'mo Afo'amo'mo huvo, huno naha pai'nige'na nehuva kava'mo'a nagaefe'mo ago faigoko gemo huno naha maeno nehia gemo'a huno'ae'mo, Muki ya'mo Afo'amo'mo alino ate'nigeno emine'niye, huno alino apave neliye. ³⁷ Muki ya'mo Afo'amo'mo alino nate'nige'na emine'nova vekamo'a nagaefe'mo faigoko gemo huno naha maeno ge nehie. Lapakaemo mago afina'mo avayafati'mo hu'niya gemo o'afige augosafi'mo o'agege hutapa mai'nae. ³⁸ Lapakaemo alino ate'nigeno emine'niya vekamo ge'amo o'afi'naya'mofe'mo ge'amo alitapa lapaipafi'mo alagi o'male'nae. ³⁹ Lapakaemo Goti Mukufi'mo hane'niya gee'mo kahauya hutapa agege lekana paige hutapa mai'netapae'mo, alagepa huta maige maige huta maisuna ya'mo aligune, hutapa lapakesa ne'afiya'monanafa ani gemo'a nagaefeke'mo hu'niye. ⁴⁰ Hu'niya'monanafa maige maige hutapa maisaya ya'mo alisayafe'mo nagaetegamo esayafe'mo alagi olapau'niye. ⁴¹ Nagaemo ago apakete'nae'mo, ma mopafi mai'naya vaya'mogimo ala nagi'nimo namigae, hu'na nagesa no'afuve. ⁴² Ago lapake'novana Gotife'mo lapau lapayamopafi'mo alagi olapau'niye. ⁴³ Nagaemo Afo'nimo agi'alefe'mo emi'ne'nogetapae'mo alita falu fala hutapa no'nataya'monanafa mago vekamo'a agai'a agi'alefe'mo agesa afiteno esigetapae'mo alita falu fala hutapa ategae. ⁴⁴ Vaya'mogi lapakitapile'mo ali'a asaga hu'a lapatesayafe'mo lapau'niya'monanafa magoke vekamo Goti'a lapakitapile'mo alino asaga huno lapatesiyafe'mo lapa'ye hu'nigetapa kahauya nosae. Ani kava'mo nehaya'mofe'mo haiya kava hutapa nagaefe'mo lapakesa afitapa fatago hugae. ⁴⁵ Lapakaemo nagaefe'mo, agaemo Afo'amotega uno haino'ae'mo ge faino ha paiteno agoti huno lategaiye, hutapa nagaefe'mo lapakesa o'afiyo. Mosese'niye'mo laha maegaiye, hutapa lapakesa ne'afiya vekamoke'mo gemo faino ha paisigeno agoti huno lapategaiye. ⁴⁶ Mosese'a nava gemo huno avo'mo kae male'niya'mofe'mo Mosese ge'ae'mo lapakesa afitapa fatago hu'naesinana ge'nie'mo lapakesa afitapa fatago nehaesine. ⁴⁷ Lapakaemo avo'mo kae male'niya gee'mo lapakesa afitapa fatago osu'nisayana haiya kava hutapa navayafati'mo nehuva ge'nie'mo lapakesa afitapa fatago hugae.

6

Yesu'a ne'ya'mo alino faefu tauseni'a vaya'mo apami'niya gema'e

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lu 9:10-17)

¹ Henaga'amo Yesu'a ani kotu'mo agi'amo Galeliya ani kotu'mo lakaeno mugagayaga faligamo u'niye. Ani ani kotu'mo alu agi'amo Taipiliyasi ani kotu'mae. ² Agaemo alagena kava'mo huno kaita hapau'niya vaya'aina alino hapageno apate'nige'a age'naya'mofe'mo asole vaya'mo akame hu'a u'nae. ³ Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo mago aise avefi'mo hai'a mai'nae. ⁴ Pasova hopa afina'mo ago alagi eno hogo hu'niye. ⁵ Yesu'a alino maku huno apakeyana asole vaya'mo agaetegamo ne'ageno apaketeno Filipife'mo, mani asole vaya'mo ne'agi ne'ya'mo ne-saya ya'mo haiyateti'mo miya faigune, huno afi ge'niye. ⁶ Agai'amo ani hisiya kava'mo ago age'niyana Filipife'mo na agufa gemo hisifi, huno avataga huno afi ge'niye. ⁷ Filipi'a, tu hataleti kinaleti'mo ne'ya'mo miya faigunana mani asole vaya'mogi nesaya kava'mo osugiye, huno ha pai'niye. ⁸ Mago vekamo ge'amo ne'afiya vekamo agi'amo E'nalu'a Saimoni Pita agana'amo'a, ⁹ mago manile mai'niya mafa'nemo'a faefu'a mali peleti maya'e lole noyamela'e'mo ali'niye. Ali'niya'monanafa asole vayapi'mogeno mani ne'ya'atomo'a kanale osugiye, huno ha pai'niye. ¹⁰ Yesu'a, etapa kahaule'mo itopale'mo maiyo, huta hapa paiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo muki vaya'aife'mo hapa pai'nage'a kahaule'mo e'a itopale'mo mai'nae. Ani vaya'mo faefu tauseni'a vaya'mo mai'nae. ¹¹ Yesu'a peleti mayamo ali'neni Gotife'mo hao ke heteno mai'naya vaya'mo alino fako huno apamiteno noyame'e'mo ani kava huno alino apakai'apimo hapau'niya agufa kava'mo huno apami'nige'a ali'a ne'nae. ¹² Ne'ya'mo ne'a apamu hutageno'ae'mo Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, fiku yanageno ne'ya atupa'amo lageso hugiyanagi alita anupa hiyo, huno hapa pai'nige'a ¹³ faefu'a peleti mayafati'mo ne'a apamu hute'a atale'naya atupamo ali'a tuolofu'a honafa yuvapafi'mo male'a havai te'nae. ¹⁴ Apakaemo age'nayana Yesu'a no'agaya agufa aune kava'mo huno alino apave li'nige'a agete'apae'mo, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa pai'niya vekamo ma mopafi'mo afole aigiye, hu'a hu'naya vekamo agaek'e'mae, hu'a hu'nae. ¹⁵ Ani vaya'mogimo e'a Yesu'mo atafau'a yagaino apatesiya kini vekamo ali'a hamale'a atesayafe'mo hu'nageno Yesu'a apake'niya'mofe'mo apataleno agai'age'mo avefi'mo uno hai'niye.

Yesu'a ani agotofule'mo e'niya gemae
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

16-17 Yegemo lamino fale'nige'apae'mo Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mo ani kotutegamo lami'a sipifi'mo hai'a maite'a mugagayaga faliga Kapeneyamu taoniflagamo ani'mo lakae'a visayafe'mo ne'vageno'ae'mo hani hu'niyana Yesu'a apakaetegamo o'me'niye. 18 Lusi kava huno yasimo alinineno ani'mo aino holakau holakau hu'nige'apae'mo 19 apakaemo latapa kayoteti'mo ani'mo avale'a ataleme ataleme aise afagi'ale'mo ne'u'apae'mo agayana Yesu'a ani agotofule'mo sipi haopale'mo e'nige'a agete'apae'mo koli nehageno'ae'mo 20 Yesu'a, nagaemo ne'ovanagi koli osiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo 21 hapau'nige'a sipifi'mo avale'a atete'apae'mo malage hu'a u'a ani agi'nale'mo ava'yi hu'nae.

Yesufe'mo kahauya hu'naya gemae

22 Ega'amo mugagayaga faliga vaya'mogi agayana egamo hane'nige'a age'naya sipige'mo magoke'age'mo hane'nigeno Yesu'a ani sipifi'mo o'u'nige'a ge'amo ne'afiya vaya'age'mo u'nage'apa apake'nae. 23 Mago'e sipimo Taipiliyasi kotegati'mo e'a Yesu'a ne'ya'mo alino Gotife'mo hao ke heteno apami'nige'a ne'nayategamo e'nae. 24 Asole vaya'mogi apakayana Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo anile'mo o'mai'nage'a apakete'apae'mo mago sipigopi'mo u'a hai'a maite'a Yesufe'mo kahauya hu'a agesayafe'mo ani'mo lakae'a u'nae.

Yesu'a afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya peleti mayagana huno mai'niya gemae

25 Ani kotu'mo mugagaya faligamo lakae'u'a ava'yi hute'a Yesu'mo mai'nige'a agete'apae'mo, Tisao, hu'a, hainu afina'mo manile'mo eka mai'nane, hu'a afe'ageno'ae'mo 26 Yesu'a, alagi lama ge lapa nepauve, huno, no'agaya agufa aune kava'mo agetapa aeto hu'naya'mofe'mo nagesayafe'mo o'me'nafa peleti mayamo ali'na lapami'nogetapa netapa lapamu hu'naya'mofe'mo nagesayafe'mo e'nae. 27 Lapakaemo kasalisiya ne'ya'mo alisayafeke'mo ali'ya'mo o'alitapa hanege hanege huno hanesiya ne'ya'mo alino lapamisigetapa alagepa hutapa maige maige hutapa maisaya ya'mo alisayafeke'mo ali'ya'mo aliyo. Vemo Mafa'nemo'a ani agufa ne'ya'mo alino lapamigiye. Muki ya'mo Afo'amo'mo Goti'a lekana pai'na ate'nove, huno alino apave lisiyafe'mo himamu'amo alino ami'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo, 28 Goti'a hau'niya kava'mo hisunafe'mo na agufa ali'ya na agufa

ali'ya'amo aligune, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ²⁹ Goti'a hau'niya kava'mo magoke'age'mo hane'niyana alino ate'nigeno emine'niya vekae'mo lapakesa afitapa fatago hisaya kavake'mo ali'ya'amo hane'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo, ³⁰ Lama ge nehane, huta hisunafe'mo haiya agufa no'agona kaune kava'mo huka alika lave ligane. Na kava hugane. ³¹ Laginago vaya'mogi ka'me kotega mana ne'ya'mo ne'nae. Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'mo, agaemo koku'napati'mo peleti mayamo alino apami'nige'a ne'nae, huno hu'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo ³² Alagi lama ge lapa nepauve, Mosesela koku'napati lama ge peleti mayamo alino o'apami'nifa Afo'nimoke'mo koku'napati'mo lama ge peleti mayamo alino nelapamiye. ³³ Goti'a alino ne'apamiya peleti mayamo koku'napati'mo emineno ma mopafi vaya'mo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya vekamo mai'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo, ³⁴ Ala kava nene, muki afina'mo ani peleti mayamo alika lamigeta neno, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ³⁵ nagaemo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya peleti mayagana hu'na mai'nove. Nagaetegamo esaya vaya'mo apaka otegaiye. Nagaefe'mo apakesa afi'a fatago nehisaya vaya'mo anife'mo alagi ohapaugiye. ³⁶ Ago lapa pai'nae'mo, nage'naya'monanafa lapakesa afitapa fatago nosae, hu'na ago lapa pai'nove. ³⁷ Muki vaya'amo muki ya'mo Afo'amo'mo apavaleno namisiya vaya'mo nagaetegamo egae. Nagaetegamo e'a mai'nisaya vaya'mo ali'na hapafai'na o'apatalegauve. ³⁸ Ani kavatefe'mo nagai'ni nahau'nisiya kava'mo hisuvafe'mo emi'no'me'nofa alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamo'a hau'niya kava'mo hisuvafe'mo emi'ne'nove. ³⁹ Muki ya'mo Afo'amo'mo alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamo'a hau'niyanage'na muki apavaleno nami'niya vayapati'mo magoke vekamo alagi ali'na apahe'na atalesugeno lageso hisiyafe'mo ohau'niyanage'na ma mopamo hano hisiya afina'mo muki vaya'amo ali'na he ti'na apatesuvafeke'mo hau'niye. ⁴⁰ Alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamo'a hau'niyanage'a Mafa'ne'amo age'a aeto hute'apae'mo muki vaya'amogi agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehisaya vaya'mo afa'a maige maige hu'a maisaya ya'mo aligae. Ali'nisage'na ma mopamo hano hisiya afina'mo ali'na he ti'na apategauve, huno hapa pai'niye.

⁴¹ Yesu'a, koku'napati'mo emi'ne'niya peleti mayagana hu'na mai'nove, huno hapa pai'niya'mofe'mo aepa fai'a hagalu hagalu hu'a ge hau'nae. ⁴² Ge hau'apae'mo, ani kanomo Yesu'a Yosefe mafa'ne'amo o'mai'nifiye. He, ani kanomo mai'nigeta ita'afo'ala'moganimomo ago

anake'none. Na kava higeno'ae'mo, nagaemo koku'napati emi'ne'nove, huno nehiye, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a atete'a ge hau'nae. ⁴³ Yesu'a ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, lapakaitapimo hagalu hagalu gemo osiyo. ⁴⁴ Magoke vekamo'mo agai'amo nagaetegamo afa'a o'megaiya'monanafa Afo'nimo'mo alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamoke'mo ayate heno avayu hulino esigeno'aeke'mo nagaetegamo egaiye. Nagaetegamo esige'nae'mo ma mopamo hano hisiya afina'mo ali'na he ti'na ategaube. ⁴⁵ Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo Goti mukufi'mo avo'mo kae'apae'mo, *Goti'a muki vaya'aina alino apaya malegaiye*, hu'a avo'mo kae male'nae. Ani gemo hu'naya'mofe'mo muki ya'mo Afo'amo'mo hu'niya gemo afite'a age'naya vaya'mo muki'amo nagaetegamo ete ete hu'a ne'ae. ⁴⁶ Ani gemo huva'monanafa magoke vekamo'a Afo'nimo'mo o'age'niye. Gotitegati'mo magoke vekamo emine'niya vekamoke'mo muki ya'mo Afo'amo'mo age'niye. ⁴⁷ Alagi lama ge lapa nepauve, Apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo afa'a maige maige hu'a maisaya ya'mo ago ali'nae. ⁴⁸ Nagaemo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya peleti mayagana hu'na mai'nove. ⁴⁹ Lapakinago vaya'mogi mana peleti mayamo ka'me kotega mai'ne'apae'mo ali'a ne'naya'monanafa ago fali'nae. ⁵⁰ Koku'napati emine'niya peleti mayamo aeto agufa kanale peleti mayamo hane'niyanage'a ali'a ne'nisaya vaya'mo alagi ofaligae. ⁵¹ Nagaemo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya peleti mayamo koku'napati'mo emine'niya peleti mayagana hu'na mai'nove. Ina lagimo ani peleti mayamo ali'a ne'nisafige'a muki afina'mo afa'a maige maige hu'a maigae. Ali'na apamisuva peleti mayamo nagufafati name'animo hane'niye. Ma mopafi vaya'mo afa'a maige maige hu'a maisayafe'mo name'animo ali'na apamiguve, huno hapa pai'niye. ⁵² Hapa pai'nige'a afite'apae'mo apakai'apimo ge vaite'apae'mo, Ani vekamo ame'amo nesunafe'mo haiya kava huno alino lamigiye, hu'a hu'nae. ⁵³ Yesu'a, alagi lama ge lapa nepauve, lapakaemo Vemo Mafa'nemo ame'a'e kola'a'e'mo alitapa o'ne'nisayana afa'a maisaya ya'mo alagi o'ali'nae. ⁵⁴ Ina lagimo name'ni'e kola'ni'e'mo ali'a ne'nisafige'a afa'a maige maige hu'a maisaya ya'mo ago ali'nayanage'na ma mopamo hano hisiya afina'mo ali'na he ti'na apategaube. ⁵⁵ Name'animo lama ge ne'ya'mo hane'nigeno kola'nimo lama ge ani'mo hane'niye. ⁵⁶ Ina lagimo name'ni'e kola'ni'e'mo ali'a ne'nisafige'a nagaepi'mo mai'nage'na apakaepi'e'mo mai'nove. ⁵⁷ Muki

ya'mo Afo'amo'mo afa'a maisaya ya'mo aepa vekamo'a alino nate'nige'na emine'nove. Agaemo afa'a maisuva ya'mo aepa vekamo mai'nige'na nagufafati name'animo ne'naya vaya'mo afa'a maisaya ya'mo aepa veka'apimo mai'nove. ⁵⁸ Manimona koku'napati'mo emine'niya peleti mayamo hane'niye. Lapakinago vaya'mogi ne'naya peleti mayagana huno ohane'nifa aeto agufa kanale peleti mayamo hane'niye. Lapakinago vaya'mogi ali'a nete'apae'mo ago fali'naya'monanafa mani peleti mayamo ne'nisaya vaya'mo muki afina'mo afa'a maige maige hu'a maigae. ⁵⁹ Yesu'a mani gemo Kapeneyamu taonifi'mo mono nopi'mo alino apaya male'niye.

Ge'amo ne'afiya vayapati'mo mago vaya'amo ago atale'a u'naya gemae

⁶⁰ Asole vaya'mo ge'amo ne'afiya vayapati'mo mago vaya'amo ani gemo afite'apae'mo, mani gemo'mo kana hu'niya'mofe'mo ina lagimo ani gemo afi'a aeto hugae, hu'a hu'nae. ⁶¹ Yesu'a agai'a aipafi'mo agesa afino'ae'mo ge'nimo ne'afiya vaya'mogi hu'nova gee'mo hagalu hagalu gemo nehae, huno apaketeno'ae'mo, mani gemo'mo ane'aifi'mo hegekana huno nelapatafaifiye. ⁶² Agesayana Vemo Mafa'nemo aino atagi neno haino maisigetapae'mo, na agufa yane hutapa lapakesa afigae. ⁶³ Naune'name'mo'a afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiye. Nagufafati name'amo'mo lapa o'maegaiye. Lapa nepauva gefi'mo auneme'mo hane'neni afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya gemo hane'niye. ⁶⁴ Hane'niya'monanafa lapakaepati'mo mago vaya'mo apakesa afi'apa fatago nosae, huno hapa pai'niye. Yesu'a ali'ya'amo aepa faino ali'niya afinateti'mo apakesa afi'a fatago osisaya vaya'e kutulu ya'mo alisiya veka'e'mo ago apake'niye. ⁶⁵ Huno hapa paiteno'ae'mo, ani kavatefe'mo, mago vekamo'a nagaetegamo agai'amo afa'a o'megaiya'monanafa Afo'nimo'a fiku ha maeno amisigeno egaiye, hu'na ago lapa pai'nove, huno hapa pai'niye.

⁶⁶ Ani gemo huno hapa pai'niya'mofe'mo asole vaya'mo ge'amo afi'naya vayapati'mo agae'e'mo mago'e hu'a lokae'a umenitata osu'a ago atale'a u'e'a hu'nae. ⁶⁷ Atale'a u'nageno'ae'mo Yesu'a tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, lapakae'e'mo nataletapa ugefe nehafiye, huno apafi ge'nigeno'ae'mo ⁶⁸ Saimoni Pita'a, Ala kava nene, huno, ina lategamo ugune. Kagae gemo'a afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya gemo hane'niye. ⁶⁹ Hemenimo lagaemo lagesa afita fatago huteta kage'nonana aeto agufa

vekamo Gotitegati'mo emike'nana vekamo mai'nanageta kage'none, huno ha pai'nigeno ⁷⁰ Yesu'a, nagaemo lekana pai'na lapate'nova'monanafa lapakaepati'mo mago vekamo aipafi'mo hosu aune vekamo mai'niye, huno hapa pai'niye. ⁷¹ Agaemo Yutasi'a Isakaliyoti kotega vekamo Saimoni mafa'ne'ae'mo hu'niye. Yutasi'a ani tuolofu'a vayapati vekamo'a kutulu ya'mo aliteno Yesu'mo avaleno apamisige'a amagisaya vekamo mai'niye.

7

Yesu agana'amogimo ge ha pai'naya gemae

¹ Mago afina'mo utege'apae'mo Yu vaya'mogi Yesu'mo kamiti amagigune, hu'a hu'naya'mofe'mo Yutiya kotegamo umenitata osuno Galeliya kotegage'mo umenitata hu'niye. ² Yu vaya'mogi hoyalega nopi'mo ne'maiya hopa afina'mo ago eno hogo hu'nige'apae'mo ³ Yesu agana'amogi, Gekamo ne'afiya vaya'mogi ali'yakamo agesayafe'mo mani kote'mo ataleka Yutiya kotegamo uvo. ⁴ Mago vekamo'a muki vaya'mogimo ali'ya'amo agesayafe'mo hau'nigeno'ae'mo fala kino no'maifa afole yateke'mo mai'neni ali'ya'mo ne'aliye, hu'a ha pai'nae. ⁵ Agana'amogi'e'mo agaefe'mo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mae. ⁶ Yesu'a, nagae afina'mo hemenimo afole o'ai'niye. Lapakae afina'mo muki afina'amo hane'niye. ⁷ Ma mopafi vaya'mogimo lapakaefe'mo afa'a alagi apaini hu'a olapategae. Nagaemo hosu kava'apie'mo gemo ae'na hakalo hu'na hapa nepauva'mofe'mo apaini hu'a ne'natae. ⁸⁻⁹ Lapakaemo hopa afina'moge'a ali'a anupa hu'a maisayategamo viyo. Hemenimo nagae afina'mo alagi afole o'ai'niya'mofe'mo o'uguve, huno hapa paiteno Galeliya kotegamo mai'niye.

Yesu'mo hopa afina'mo ali'a anupa hu'a mai'nayategamo uno mai'niya gemae

¹⁰ Agana'amogi hopa afina'mo ali'a anupa hu'a mai'nayategamo utageno'ae'mo Yesu'a afole kateti'mo o'u'nifa kesi kateti'mo u'niye. ¹¹ Yu vaya'mogi kahauya hu'nayana o'age'apae'mo, ani vekamo haiyate'mo mai'niye, hu'a apafi ge'nae. ¹² Muki asole vaya'mogimo agaefe'mo sumi sumi gefati'mo ge huge afige hu'apae'mo, alagepa vekamae, hu'a huge, ha'ao, vaya'ai apakesamo nefaiya vekamo mai'niye, hu'a huge hu'a mai'nae. ¹³ Yu vaya'aife'mo koli hu'naya'mofe'mo vaya'ai apaulagale'mo agaefe'mo ava gemo osu'nae. ¹⁴ Hopa afinapati'mo eno folaga hu'niya afina'mo Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino aepa faino alino apaya male'niye. ¹⁵ Yu

vaya'mogimo afi'a hapau aite'apae'mo, ani vekamo sukulu osu'niyana haiya kava huno Goti mukufi gemo ageteno nehiye, hu'a hu'nae. ¹⁶ Yesu'a, ali'na apaya ne'malova gemo nagai'ni gemo ohane'nifa Goti'a alino nate'nige'na emine'nova vekamo ge'amo hane'niye. ¹⁷ Ina lagimo Goti'a hau'niya kava'mo hisayafe'mo hapau'nisifige'na ali'na apaya ne'malova gee'mo hu'apae'mo Gotitegati'mo e'nifi agai'a aipafati'mo nehifi hu'a afa'a afigae. ¹⁸ Mago vekamo'a agai'a aipafati'mo ge nehisiyana agai'a agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo ha'ye hu'nigeno kahauya nehiye. Mago vekamo'a alino ate'nigeno emine'niya vekamo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo hau'nisiyana lama ge vekamo mai'nigeno aigofe gemo aipafi'mo alagi ohane'niye. ¹⁹ Mosese'a ke'aepa gemo ago alino lapami'niya'monanafa lapakaepati'mo magoke vekamo'a ani gemo alagi akame osu'niye. Na kava hu'nogetapae'mo kamiti namagisayafe'mo nehae, huno apafi ge'nige'apae'mo ²⁰ muki asole vaya'mogimo, kaipafi'mo hosu aune vekamo mai'niye. Ina la'mo kamagisiyafe'mo nehiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ²¹ nagaemo magoke ali'ya'mo ali'nogetapa agetetapae'mo muki vaya'amogitapamo ageta lapau ai'nae. ²² Mosese'a, ve mafa'netapimogi apakufamo lagautapa ataleyo, huno lapa pai'niye. Mosese'a ani kava'mo alino aepa ofai'nifa lapakinago vaya'mogige'mo hogote'a ali'a aepa fai'nae. Mosese'a, apakufamo lagautapa ataleyo, huno lapa pai'niya'mofe'mo Sapati afina'mo mafa'ne anaga'ai apakufamo lagautapa ne'atalae. ²³ Lapakaemo Mosese ke'aepa gemo amagitapa o'atalesayafe'mo mafa'ne anaga'ai apakufamo lagautapa ne'atalae. Sapati afina'mo apakufamo lagautapa ne'atalaya'monanafa nagaemo Sapati afina'mo mago vekamo muki agufa'amo alagi ali'na alagepa hu'na ate'nova'mofe'mo na kava higetapae'mo lapaipamo letapa ne'natae. ²⁴ Amega apakufa'aleke'mo apaketetapa alita fako osutapa apaketa alagepa hutetapaeke'mo alita fako hiyo.

Ani vekamo Kalaisi ne'mo mai'nifiye, hu'a hu'naya gemae

²⁵ Mago Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'mogi, ani vekamo kamiti amagigune, hu'a vege hu'naya vekamo mai'nifiye. ²⁶ Ageyo, hu'a, agaemo afole yate'mo mai'nen'ae'mo gemo aeno hakalo huno hapa nepaige'apae'mo ge nosae. Mesaiya vekamo mai'niye, hu'a age'nafiye. ²⁷ Hiya'monanafa Mesaiya vekamo esige'apae'mo haiya kotegati'mo e'nifi hu'a afa'a o'agegaya'monanafa muki vaya'amogita ani vekamo

e'niya ko'amo ago age'none, hu'a hu'nae. ²⁸ Yesu'a alopa mono nopi'mo alino apaya ne'maleno'ae'mo alopa gefati'mo hapa paino'ae'mo, nagetetapa e'nova ko'mo ago age'nafiye. Nagai'nimo nagesa afite'na o'me'nofa alino nate'nige'na e'nova vekamo lama ge'age'mo nehiya vekamo lapakaemo alagi o'age'nae. ²⁹ Agaemo alino nate'nige'na agaetegati'mo emi'ne'nova'mofe'mo age'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo ³⁰ atafau'a kalavusi hu'a atesayafe'mo hu'naya'monanafa agae afina'mo afole o'ai'niya'mofe'mo mago vekamo'a atafausiya ka'mo ohane'niye. ³¹ Asole ve a'nemogimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehu'apae'mo, Mesaiya vekamo eno'ae'mo mago'e huno no'agona agufa aune kava'mo huteno ani vekamo aeno agasegai fiye, hu'a hu'nae.

Ati vaya'mogimo kalavusi hu'a atesayafe'mo hu'naya gemaē

³² Ani agufa gemo hute'a sumi sumi gefati'mo nehage'apae'mo Falasi mono vaya'mogimo afi'nae. Afite'apae'mo apakae'e mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi'e'mo ati vaya'mogi kalavusi hu'a atesayafe'mo ali'a apate'nage'a u'nae.

³³ Yesu'a, nagaemo lapakae'e'mo aise afina'mo maite'na alino nate'nige'na emine'nova vekalegamo halate u'na haiguve. ³⁴ Kahauya hutapa nagesayafe'mo kahauya hugaya'monanafa o'nagegae. Hai'na maisuva kote'mo afa'a utapa ohaigae, huno hapa pai'nige'apae'mo ³⁵ Yu vaya'mogi apakai'apimo, haiya kotegamo visiyafe huno'ae'mo kahauya hutapa o'nagegae, huno nehiye. Agaemo vayatimo atagu fae'a u'a Galiki nofi vaya'e'mo lokae'a mai'naya kotegamo uno alino apaya malesiyafe'mo nehifiye. ³⁶ Agaemo, kahauya hutapa nagesayafe'mo hugaya'monanafa kahauya hutapa o'nagegae. Hai'na maisuva kotegamo afa'a utapa ohaigae, huno hu'niya gemo aepa'amo na agufa gemo hu'niye, hu'a hute'a ge huge afige hu'a mai'nae.

Afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya anife'mo hu'niya gemaē

³⁷ Hopa afina'mo eno hano hugefe'mo hu'niya afina'mo henaga'amo alopa afina'mo afole ai'nigeno'ae'mo Yesu'a he tino alopa gefati'mo hapa paino'ae'mo, mago vekamo'a anife'mo hau'nisiyana nagaetegati'mo eno ani'mo neno. ³⁸ Nagaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai apaipafati'mo alopa ani'mo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya ani'mo'a havai teteno aino vali lamigiye, huno aeno hakalo huno hapa pai'niye. ³⁹ Yesu'a Goti Auneme'amo agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogi alisaya

Auneme'ae'mo ava gemo huno hapa pai'niye. Ani afina'mo Yesu'a he tino koku'napi'mo haino ha le konali ya'amo o'ali'niya'mofe'mo Goti Auneme'amo emi no'me'niya afina'mae. ⁴⁰ Asole vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo, lama ge nehune, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo egaiye, hu'a hu'naya vekamo ani vekamae, hu'a hu'nae. ⁴¹ Mago vaya'amogi, Mesaiya vekamo mai'niye, hu'a hu'nage'apae'mo mago vaya'amogi, ha'ao, Mesaiya vekamo Galeliya kotegati'mo o'megaiye. ⁴² Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a, Mesaiya vekamo yagaino ne'apateya kini vekamo Nevini vayapati vekamo mai'nenno Metelehamu taonifi'mo Nevini'a mai'niya taonifatike'mo afole aigiye, huno hu'niye, hu'a hu'nae. ⁴³ Ani gemo hute'a ali'a fako hu'a apaote apaote hu'a mai'nae. ⁴⁴ Mago vaya'mogi, atafaugune, hu'a hu'naya'monanafa magoke vekamo'a o'atafau'niye.

Yu vaya'ai monote'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi apakesa afi'a fatago osu'naya gema

⁴⁵ Ati vaya'mo halate atagi ne'a e'nage'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Falasi mono vaya'mogi'e'mo, na kava higetapae'mo avalelitapa o'me'nae, hu'a apafi ge'nage'apae'mo, ⁴⁶ ani vekamo aeto agufa gemo nehiya agufa gemo muki vaya'mogimo nosae, hu'a hapa pai'nage'apae'mo ⁴⁷ Falasi vaya'mogi, lapakae'e'mo lapakesa fai'nifiye. ⁴⁸ Monote'mo yagai'a ne'apataya vayapati vaya'mogimofi Falasi mono vayapati vaya'mofi hu'a ge'amo ne'afigetapa apake'nafiye. ⁴⁹ Lagaemo ge'amo no'afuna'monanafa afa vaya'mo ke'aepa gemo aepa'amo o'afi'naya hosu vaya'mo afi'nayanage'a alagi lageso hugae, hu'a hu'nae. ⁵⁰ Mago Falasi vekamo apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'niya vekamo'a hogoteno Yesutegamo u'niya vekamo Nikonimasi'a, ⁵¹ Lagaemo ke'aepa getimo akame hisunafe'mo fiku agoti huta atetetae'mo, hosu kava'mo hu'niye, huta osisuna agufa kava'mo hane'niye. Hogoteta avayafati'mo hisiya gemo afiteta nehiya kava'mo ageteta alita fako hisuna agufa kava'mo hane'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo ⁵² Kagae'e Galeliya kotega vekamo mai'napiye. Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi hu'apae'mo, Galeliya kotegati'mo afole o'aigiye, hu'a hu'nagi kagaemo kahauya huka ageka lekana paika afiyo, hu'a ha paite'a ⁵³ atale'a no'apilegamo u'e'a hu'nae.

8

Kumai kava'mo hu'niya a kanomo ava gemae

¹ Muki vaya'mo no'apilegamo atale'a utageno Yesu'a Alifi'aepa avefi'mo uno mai'niye. ² Ega'amo kotilamiyapi'mo halate atagi nenuno Yulusalemu taonifi alopa mono nopi'mo haino mai'nige'apae'mo agaetegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno itopale'mo mai'nenoe'ae'mo aepa faino alino apaya male'niye. ³ Alino apaya ne'malege'apae'mo ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e Falasi vaya'mogi'e'mo mago a kanomo kumai kava'mo hu'nige'a age'naya a kanomo avaleli'e'a muki vaya'ai apaulagale'mo ali'a he ti'a ate'nae. ⁴ Ate'ne'apae'mo, Tisao, mani a kanomo'a kumai kava'mo hu'nigeta age'none. ⁵ Mosese'a ke'aepa gemo huno'ae'mo, ani agufa kava'mo hisaya a'ne anaga'aina yafa kayoteti'mo ago kamiti apamagiyo, huno hu'niyana kagaemo na agufa gemo hugane, hu'a afi ge'nae. ⁶ Amalageka hu'a atete'apae'mo hosu gemo hu'niye, hu'a hute'a agoti hu'a atesaya gee'mo kahauya hisayafe'mo ge hu'a afi ge'naya'monanafa ape huno mai'nenoe ati yagaina ayateti'mo mopale'mo avo'mo kaeno mai'niye. ⁷ He ti'a mai'ne'a mago'e mago'e gemo hu'a afi ge'nageno'ae'mo he tino mai'nenoe hapa paino'ae'mo, lapakaepati'mo magoke hosu kava'mo alagi osu'nisiya vekamoke'mo hogoteno yafa kayoteti'mo amagino, huno hapa paiteno ⁸ halate ape huno mopale'mo avo'mo kaeno mai'niye. ⁹ Ani gemo afi'nageno'ae'mo yu'ilaga vekatapimo'a hosu kava'apimo alino apave li'nige'apae'mo muki vaya'amo atale'a ute ute hu'a u'nae. Hogote'a asole kafugamo mai'naya vaya'mo utage'apae'mo henaga'amo aise kafugamo mai'naya vaya'mo magoke magoke vaya'mo ute ute hu'a u'nae. Atale'a utageno Yesu'a agai'age'mo mai'nigeno ani a kanomo asole vaya'ai folagapi'mo he tino mai'niye. ¹⁰ Yesu'a he tino ageyana ani a kanomo agai'age'mo mai'nigeno ageteno'ae'mo, agoti hu'a katesayafe'mo hu'naya vaya'mo haiyate mai'nae. Mago vekamo'a hosu a kanomo mai'nane, huno hu'niya vekamo o'mai'nifiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ¹¹ Ala kava nene, mago vekamo o'mai'niye, huno ha pai'nigeno Yesu'a, nagae'e'mo hosu a kanomo mai'nane, hu'na osuguve. Kagaemo afa'a ataleka uteka halate mago'e huka hosu kava'mo osuvo, huno ha pai'niye.

Yesu'a ha le yakana huno mai'niya gemae

12 Yesu'a halate ina ge huno hapa pai'niye. Ma mopafi vaya'ai ha le ya'apimo mai'nove. Ina lagimo nakame nehisafige'a alagepa hu'a maisaya ya'mo alino apave lisiya ha le ya'mo alite'a hanipi'mo umenitata osugae. 13 Falasi vaya'mogimo, kagaikaeke'mo ani faigoko gemo huka kaha maeka nehana gemo'mo alagi kanale nosiye, hu'a ha pai'nageno 14 Yesu'a, nagai'nieke'mo ani faigoko gemo hu'na naha mae'na nehuva'monanafa he alagi lama ge nehuve. Haiya kotegati'mo e'nofi haiya kotegamo visufi hu'na ago age'nova'mofe'mo alagi lama ge nehuve. Lapakaemo haiya kotegati'mo e'nofi haiya kotegamo visufi hutapa o'nage'nae. 15 Lapakaemo lapakufa'aleke'mo apaketetapa alitapa fako hutapa ne'apatae. Nagaemo mago vaya'mo ali'na fako hu'na no'apatove. 16 Nagai'nige'mo o'mai'nofa Afo'nimo'a alino nate'nige'na emine'nova veka'e'mo magokepi lokaeta'a mai'no'a'mofe'mo ali'na fako hu'na apatesuvana alagepa hu'nage'mo ali'na fako hu'na apategauve. 17 Lapakae ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, lole vekala'moganimo magoke agufa gege'mo nehisa'ana alagi lama ge neha'ae, hutapa nehae, huno hapa pai'niye. 18 Nagaemo nagai'nieke'mo ani faigoko gemo hu'na naha mae'na nehugeno Afo'nimo'a alino nate'nige'na emine'nova vekamo'e'mo nagaefe'mo faigoko ge'nimo huno naha maesiya gemo nehiye, huno hapa pai'nige'apae'mo, 19 Afokamo'mo haiyate mai'niye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, lapakaemo nagaemo nagetapa aeto osu'naya'mofe'mo Afo'nimo agetapa aeto osu'nae. Nagetapa aeto hu'naesinana Afo'nimo'e'mo agetapa aeto hu'naesine, huno hapa pai'niye. 20 Yesu'a alopa mono nopi'mo ofalini monimo ne'malaya kesimo hane'niya nopi'mo haino alino apaya ne'maleno'ae'mo mani gemo hapa pai'niye. Afina'amo afole o'ai'niya'mofe'mo atafau'a kalavusi hu'a o'ate'nae.

Lapakaemo visuva kotegamo alagi o'ugae, huno hapa pai'niya gemae

21 Yesu'a halate ina ge huno hapa pai'niye. Nagaemo visuva kotegamo u'na mai'nisugetapae'mo utapa kahauya hutapa nagegefe'mo hugayana alagi hosu kavatapifi'mo mai'netapae'mo faligae. Visuva kotegamo afa'a o'ugae. 22 Yu vaya'mogimo apakai'apimo, visuva kotegamo o'ugae, huno hu'niya gemo aepa'amo na agufa gemo hu'niye. Agai'amo ane'mu aesiyafe'mo hu'nifi, hu'a hu'nae. 23 Yesu'a, lapakaemo afepilagati'mo e'nage'na nagaemo anagati'mo emi'ne'nove. Lapakaemo ma mopafi vaya'mo mai'nae. Nagaemo ma mopafi vekamo o'mai'nove. 24 Ani kavatefe'mo, hosu kavatapifike'mo

mai'netapae'mo faligae, hu'na ago lapa pai'nove. He, lapakaemo hutapae'mo, agaemo muki afina'mo ne'maiya vekamo mai'niye, hutapa nagaefe'mo lapakesa afitapa fatago osisayana hosu kavatapifike'mo mai'netapae'mo faligae, huno hapa pai'niye. ²⁵ Apakaemo, ina lagae, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ali'ya'nimo aepa fai'na ali'nova afinateti'mo ago lapa paime lapa paime e'na hemeni'e'mo ani agufa gege'mo hu'na lapa nepauve. ²⁶ Nagaemo asole kavatapie'mo lapava gemo hu'na agoti hu'na lapatesuva gemo lapa paisuva gemo hane'niya'monanafa alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamo'a alagi lama ge nehige'na afite'nae'mo ma mopafi vaya'aife'mo hapa nepauve. ²⁷ Apakaemo muki ya'mo afo'amofe'mo ani gemo nehie, hu'a o'afi'nae. ²⁸ Inagi Yesu'a, lapakaemo Vemo Mafa'nemo alita he titapa atetetapae'mo, Mesaiya vekamo mai'niye, hutapa agegae. Agai'amo agesafati'mo agesa afino mago kava'mo osu'nifa muki ya'mo Afo'amo'a alino aya male'niya gemo hapa pai'niye, hutapa nagegae. ²⁹ Nagaemo muki afina'mo alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamo'a hau'niya agufa kava'age'mo nehuva'mofe'mo nataleno no'vifa naga'e'mo magokepi lokaeno ne'maiye, huno hapa pai'niye. ³⁰ Asole vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae.

Afa'a ne'maiya vaya'e kalavusifi ne'maiya vaya'efe'mo apava gemo hu'niya gemae

³¹ Inagi Yesu'a Yu vaya'mogi agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya Yu vaya'aife'mo, ge'nifi'mo maime maime ne'visayana lama ge vaya'mo ge'nimo ne'afiya vaya'mo mai'nae. ³² Lama ge'amo afitapa aeto hisageno lama ge'aleti'mo hatu maeno lapatesigetapa afa vaya'mo maigae, huno hapa pai'niye. ³³ Hapa pai'nige'apae'mo, Emalehamu aginago vaya'amo mai'nonage'apae'mo kalavusi hu'a olate'nae. Na kava higekae'mo, afa vaya'mo maigae, huka nehane, hu'a ha pai'nageno'ae'mo ³⁴ alagi lama ge lapa nepauve, haiya vaya'mogi hosu kava'mo nehisafigeno hosu kava'apimo'a kalavusi huno apate'nige'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo mai'nae. ³⁵ Kalavusi ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a ali'ya aepa vekamo no'afi'mo uno haino alagi o'maigiya'monanafa ali'ya aepa vekamo mafa'ne'amoke'mo no'afi'mo alagi maigiye. ³⁶ Goti Mafa'ne'amoke'mo hatu maeno lapatesigetapa alagi afa vaya'mo maigae. ³⁷ Lapake'novana Emalehamu aginago vaya'amo mai'nage'na lapake'nova'monanafa ge'nimo lapaipafi'mo afitapa o'male'naya'mofe'mo

namagisayafe'mo nehae. ³⁸ Nagaemo Afo'nimo'a alino nave li'nige'na age'nova kavafe'mo ava gemo hu'na lapa nepauva'monanafa lapakaemo afotapimo'a hiyo, huno nehia gege'mo akame hutapa nehae, huno hapa pai'nige'apae'mo, ³⁹ Emalehamu'a afotimo'mo mai'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, Emalehamu mafa'ne'amo lama ge mafa'ne'amo mai'naesinana Emalehamu'a hu'niya agufa kavake'mo nehaesine. ⁴⁰ Goti'a naha pai'nige'na afite'nae'mo alagi lama ge lapa nepauva'monanafa lapakaemo namagisayafeke'mo nehae. Emalehamu'a ani agufa kava'mo osu'niye. ⁴¹ Lapakaemo afotapimo'a nehia agufa kava'mo nehae, huno hapa pai'nige'apae'mo, Afotimo'mo magoke vekamo Goti'a mai'niye. Megusa mafa'nemo o'mai'none, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ⁴² Nagai'nimo nagesa afi'na o'me'nofa Goti'a alino nate'nige'na e'nove. Gotitegati'mo emi'ne'nova'mofe'mo Goti'a afotapimo'a mai'niyesinana nagaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niyesine. ⁴³ Na kava higetapae'mo ge'nimo afitapa aeto nosae. Ge'nie'mo olapau'niya'mofe'mo ge'nimo afa'a o'afigae. ⁴⁴ Afotapimo'mo Satani'a mai'nigetapae'mo mafa'ne'amo mai'netapae'mo afotapimo'mo hau'niya kava'mo akame nehae. Aepa fai'niya afinateti'mo vaya'mo ne'apamagiya vekamo mai'niye. Lama gemo aipafi'mo alagi ohane'niya'mofe'mo lama gelefe'mo kame nehie. Aigofe gemo aepa ne'mo mai'niya'mofe'mo aipafati'mo alagi aigofe gemo nehie. ⁴⁵ Mai'niya'monanafa nagaemo lama ge lapa nepauva'mofe'mo nagaefe'mo alagi lama ge nehie, hutapa lapakesa afitapa fatago nosae. ⁴⁶ Lapakaepati'mo haiya vekamo'a hosu kava'nimo alino nave ligiye. Lama ge nehisuvana na kava higetapae'mo alagi lama ge nehie, hutapa nosae. ⁴⁷ Goti'a alino apate'niya vaya'mogimo Goti ge'amo ne'afiye. Lapakaemo Goti'a alino olapate'niya'mofe'mo Goti ge'amo no'afiye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Emalehamufe'mo ava gemo hu'niya gemae

⁴⁸ Yesu'a ani ge hapa pai'nige'apae'mo, lagaemo kagaefe'mo, Samaliya vekamo mai'nigeno hosu aune vekamo aipafi'mo mai'niye, huta nehune. Lama ge nosupiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ⁴⁹ mago hosu aune vekamo naipafi'mo o'mai'niye. Nagaemo Afo'nimo agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ne'atova'monanafa lapakaemo nagi'nile'mo alitapa afepi ne'natae. ⁵⁰ Vaya'mogi nagi'nile'mo ali'a asaga hu'a natesayafe'mo ali'ya'mo

no'alufa mago vekamo alino fako huno ne'apateya vekamoke'mo nagi'nile'mo alino asaga huno atesiyafe'mo ali'ya'mo ne'aliye. ⁵¹ Lama ge lapa nepauve, Ge'nimo akame nehaya vaya'mo ofaligae, huno hapa pai'nige'apae'mo, ⁵² Hemenimo lagaemo afi'nonana hosu aune vekamo kaipafi'mo mai'niye, huta ago afi'none. Emalehamu'a ago fali'nige'a Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo ago fali'naya'monanafa kagaemo hukae'mo, ge'nimo akame nehaya vaya'mo ofaligae, huka nehane. ⁵³ Kagaemo laginago vekamo Emalehamu'mo ago aeka agase'napiye. Agaemo ago fali'niye. Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e'mo ago fali'nae. Kagaemo ina la'nae, huka kagesa ne'afine, hu'a afi ge'nageno ⁵⁴ Yesu'a, nagai'ni nagi'nile'mo ali'na asaga hu'na ne'natovesinana ina agufa kavakana huno hane'niyesine. Lapakaemo Afo'nimofe'mo, Gotitimo'mo mai'niye, hutapa nehaya vekamo'a nagi'nile'mo alino asaga huno ne'nate. ⁵⁵ Gotitimo'mo mai'niye, hutapa nehaya'monanafa o'age'nage'na nagaekemo age'nove. O'age'nove, hu'na nehuvesinana lapakaekana hu'na aigofe ge'e vekamo mai'novesine. Nagaemo ago age'nova'mofe'mo ge'amo akame nehuve. ⁵⁶ Lapakinago vekamo Emalehamu'a nagaemo afole aisugeno nagesiyafe'mo hau'nigeno avayagunagu huno nagava mai'niye. Nagetenoe'mo amogaga ai'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo ⁵⁷ Kagaemo fifti'a kafugamo o'mai'nananagi Emalehamu'a age'napiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ⁵⁸ alagi lama ge lapa nepauve, Emalehamu'a ita'amo'mo alino o'ate'niya afinateti'mo nagaemo hogote'na muki afina'mo mai'nova vekamo alagi mai'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo ⁵⁹ yafa kayoteti'mo ali'a yaga au'a amagisayafe'mo ne'aligeno'ae'mo Yesu'a alopa mono nopati'mo ataleno apakae folagapi'mo lami'nige'a o'amagi'nageno afa'a uno lamino u'niye.

9

Yesu'a mago vekamo ita'amo'mo alino ate'niya afinateti'mo aulagala'mo ali hu'niya vekamo alino ayakeno ate'niya gema

¹ Yesu'a ne'uno'ae'mo ageyana mago vekamo ita'amo'mo alino ate'niya afinateti'mo aulagala'mo ne'ageya ya'amo alagi ohane'niya vekamo mai'nigeno age'niye. ² Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo, Tisao, ina la'mo hu'niya hosu kava'mo'a ita'amo'mo alino ate'niya afinateti'mo aulagamo ne'ageya ya'amo ohane'niya vekamo mai'niye. Ani kava'mo aepa'amo agai'amo hu'niya hosu kava'mo'a

hu'nifi ita'afo'ala'moganimu hu'na'a hosu kava'animo'a ani agufa kava'mo hu'niye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo³ Yesu'a, ani kava'mo aepa'amo hane'niyana agai'amo hu'niya hosu kava'mo'a ohanege ita'afo'ala'mogani hu'na'a hosu kava'animo'a ohanege hu'niya'monanafa Goti himamu'amo agaete'mo afole aisige'a muki vaya'mogi agesayafe'mo ani kava'mo hu'niye. ⁴ Muki feluga'amo nagaemo alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamo hau'niya ali'ya'amo aliguve. Hani'mo hisige'apae'mo muki vaya'mogimo ali'ya'mo afa'a o'aligae. ⁵ Ma mopafi'mo mai'ne'nae'mo ma mopafi vaya'ai ha le ya'apigana hu'na mai'ne'na ae'na ha le'na ne'apatove, huno hapa paiteno ⁶ Yesu'a mopa atanamo ali'neni avenatu'na he male'neni alino hapa hatiteno aulagalate'mo faleno ate'niye. ⁷ Faleno ateteno'ae'mo, uka Silomi ani kotupi'mo ani'mo faleka kalo pao, huno ha pai'niye. Ani Silomi ani kotune agimo aepa'amo hane'niyana alino ate'nigeno u'niyategae. Ani vekamo uno anipi'mo faleno kalo paeteno aulagala'mo alagepa huno ageno ayaketeno no'alegamo u'niye. ⁸ U'nige'apae'mo no'ale vaya'e hogoteno itopale'mo fai mai'neni monie'mo aukaya nehige'apa ne'agaya vaya'mogi'e'mo, itopale mai'neni muki afina'mo monie'mo aukaya nehia vekamofiye, hu'a apafi ge'nae. ⁹ Mago vaya'amogimo, ani vekamae, hu'a hapa pai'nage'apae'mo mago vaya'amogimo, ha'ao, agaekana agufa vekamo mai'niyana alu vekamo mai'negaiye, hu'a hu'nae. Agai'amo, ani vekamo nagaek'e'mo mai'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo, ¹⁰ haiya kava huka kaulagamo ageka ayake'nane, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ¹¹ mago vekamo agi'amo Yesu'a mopa atanamo alino hapa hatiteno naulagalate'mo faleno nateteno'ae'mo, Uka Silomi ani kotupi'mo faleka kalo pao, huno naha pai'nige'na u'na fale'na kalo paete'nae'mo naulagamo age'na ayake'nove, huno hapa pai'niye. ¹² Ani vekamo haiyate mai'niye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, o'age'nove, huno hapa pai'niye.

¹³ Apakaemo ani vekamo avaleli'a Falasi mono vaya'aitegamo u'nae. ¹⁴ Yesu'a mopa atanamo alino hapa hatiteno aulagalate'mo faleno ateteno alino ayakeno ate'niya afina'mo Sapati afina'mae. ¹⁵ Inagi Falasi vaya'mogimo halate hu'apae'mo, haiya agufa kava'mo hu'nigeka kaulagala'mo alagepa huka age'nane, hu'a loka hu'a afi ge'nageno'ae'mo, agaemo hapamo alino naulagalate'mo faleno nate'nige'na u'na anipi'mo fale'na kalo paete'nae'mo naulagala'mo alagepa hu'na age'nove, huno hapa pai'niye. ¹⁶ Mago Falasi vaya'amogimo, Sapati

afina ke'aepa gemo akame nosiya'mofe'mo Gotitegati'mo o'me'niye, hu'a hu'nage'apae'mo mago vaya'amogimo hu'apae'mo, haiya agufa kava'mo huno hosu kava'mo nehisiya vekamo'a ani agufa no'agona agufa aune kava'mo afa'a hugiye, hu'a hu'nae. Ani gemo hute'a ali'a fako hu'a lole nofi vaya'mo mai'nae. ¹⁷ Falasi vaya'mogimo halate mago'e hu'a, kaulagala'mo alino ayakeno kate'niya vekae'mo na agufa gemo hugane, hu'a loka hu'a afi ge'nageno'ae'mo, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo mai'niye, huno hapa pai'niye. ¹⁸ Yu vaya'mogimo aulagala'mo ohane'niya vekamo aulagala'mo alo huno ate'niya kavafe'mo ava gemo afite'apae'mo, lama ge nehiye, hu'a apakesa o'afi'naya'mofe'mo ita'afola'moganife'mo ge hu'nage'ana e'na'age'anae'mo, ¹⁹ mani vekamo mafa'netanimo mai'nifiye. Lanakaemo, alita'a ate'no'a afinateti'mo aulagala'mo ohane'niya mafa'nemo mai'niye, hutana neha'a'mofe'mo hemenimo haiya kava hu'nigeno aulagala'mo alagepa huno age'niye, hu'a anafi ge'nage'anae'mo ²⁰ ita'afola'moganimo, ago age'no'ana mafa'neti'amo mai'nenno alita'a ate'no'a afinateti'mo aulagala'mo ohane'niya mafa'nemo mai'nigeta'a age'no'ae. ²¹ Hemenimo haiya kava huno aulagala'mo alagepa huno ne'agefi, ina la'mo alino alagepa huno ate'nifi, huta'a alagi o'age'no'ae. Ani kavafe'mo agai'ae'mo loka huta afi gegenoa'alo alope vekamo mai'niya'mofe'mo agai'amo lapa paino, hu'ana hapa pai'na'ae. ²² Ita'afola'moganimo Yu vaya'aife'mo koli'apimo hu'na'a'mofe'mo mani agufa gemo hu'na'ae. Apakaemo hogote'a vege hu'apae'mo, ina lagimo Yesufe'mo, Kalaisi vekamo mai'niye, hu'a nehisafigeta mono nopati'mo alita hapafaita apatalegaune, hu'a ago ge hu male'nae. ²³ Hu'a ge hu male'naya'mofe'mo ita'afola'moganimo, alope vekamo mai'niyanagi agai'ae'mo ge hutapa afi gegenoa'alo lapa paino, hu'ana hapa pai'na'ae. ²⁴ Apakaemo halate ani hogoteno aulagala'mo alagepa huno no'ageya vekae'mo ge hu'nageno e'nige'apae'mo, kagaemo kagaikage'mo Goti'mo ala agi'amo amiyo. Lagaemo ani vekamo ago age'nonana hosu kava'mo nehisiya vekamo mai'nigeta age'none, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ²⁵ nagaemo hosu kava'mo nehisiya vekamo mai'nisifi hu'na o'age'nove. Magoke kava'amo alagi age'novana hogote'na naulagala'mo alagepa hu'na o'age'nova vekamo mai'nova'monanafa hemenimo alagepa hu'na ne'agove, huno hapa pai'nige'apae'mo, ²⁶ kagaetegamo na agufa kava'mo hu'niye. Haiya kava

huno kaulagala'mo alino alagepa huno kate'niye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ²⁷ ago lapa pai'nova'monanafa o'afi'nae. Na kava higetapae'mo halate mago'e hutapa afigefe'mo nehae. Afole o'ai'niyesina agufa kava'mo hemenimo ago afole ai'nigetapae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo maisayafe'mo nehafiye, huno hapa pai'nige'apae'mo, ²⁸ kagaemo ani vekamo ge'amo ne'afina vekamo mai'nana'monanafa lagaemo Mosese ge'amo ne'afuna vaya'mo mai'none. ²⁹ Ago afi'nonana Goti'a Mosesefe'mo ha pai'niye, huta afi'nona'monanafa ani kanomo haiyategati'mo e'nifi huta o'afi'none, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ³⁰ aeto agufa gemo nehage'nae'mo ani gemo afi'na nahau ne'auve. Haiyategati'mo e'nifi hutapa o'afi'naya'monanafa naulagamo alino ayakeno nate'niye. ³¹ Afi'nonana Goti'a hosu kava'mo nehaya vaya'ai ge'apimo no'afiya'monanafa agaefe'mo mono hute'a hau'niya agufa kava'ageke'mo nehaya vaya'ai ge'apimo ne'afiye, huta afi'none. ³² Akeya'vilaga afinateti'mo eno hemenimo mai'nona afina'mo muki vaya'mogimo ita'amo'mo alino ate'niya afinateti'mo mago vekamo'a aulagala'mo hosu'niya vekamo aulagala'mo alino ayakeno ate'niya ava gemo o'afi'nae. Muki vaya'mogimo ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo ani agufa kavafe'mo ava gemo o'afi'a maim maim e'nae. ³³ Ani vekamo Gotitegati'mo o'me'niyesinana magoke alagepa kava'mo afa'a osu'niyesine, huno hapa pai'nige'apae'mo ³⁴ Itakamo'mo alino kate'nigekae'mo hosu kavapike'mo mai'nanagi hemenimo kagaemo alika laya malesanafe'mo nehapiye, hu'a hute'a mono nopati'mo ali'a hafai'a atale'nae.

Yu'ilaga mafa'nemo aulagamo ali hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

³⁵ Yesu'a ali'a hafai'a atale'naya kavafe'mo ava gemo afiteno uno kahauya huno ageno avateten'o'ae'mo, kagaemo Goti mafa'ne'ae'mo kagesa afika fatago nehapiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ³⁶ Ala nene, ani vekamo ina la'ae. Naha paige'nao agaefe'mo nagesa afi'na fatago hino, huno ha pai'nigeno, ³⁷ ago age'nanageno hemenimo ge kaha ne-paiya vekamo agaemae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ³⁸ Ala kava nene, nagesa afi'na fatago nehuve, huno ha paiteno agaefe'mo mono hu'niye.

³⁹ Yesu'a ina ge huno hapa pai'niye. Nagaemo ali'na fako hu'na apatesuvafe'mo ma mopafi'mo emi'ne'nove. Nagaemo apaulagamo ali hu'nisiya vaya'mogi age'a ayakesayafe'mo emi'ne'nove. Ani kava hute'na apaulagamo afa'a hane'nige'a ne'agaya vaya'mo apaulagamo

ali hufa vayakana hu'a mai'ne'a o'agesayafe'mo emi'ne'nove. ⁴⁰ Mago Falasi vaya'mo agae'e'mo magokepi lokae'a mai'naya vaya'mogi ani hu'niya gemo afite'apae'mo, lagae'e'mo laulagamo ali hu'nifiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ⁴¹ lapaulagamo ali hu'niya vaya'mo mai'naesinana hosu kavatapimo ohane'niyesina'monanafa ne'agone, hutapa nehaya'mofe'mo hosu kavatapimo afa'a hane'niye, huno hapa pai'niye.

10

Sipisipie'mo aeno kalafefa gemo huno hapa pai'niya gemae

¹ Yesu'a, alagi lama ge lapa nepauve. Mago vekamo'a sipisipi anaga'mogi kegi'ya yu'ilagamo haleno haisiyafe'mo huno'ae'mo kipateti'mo faleno ohaino kegi'ya afafafati'mo aeno haleno nehaisiya vekamo kumaya vekamo mai'nenovaya'mo apamagiteno kumaya'mo ne'aliya vekamo mai'niye. ² Kipateti'mo faleno nehaisiya vekamo'a sipisipile'mo ne'yagaiya vekamo mai'niye. ³ Sipisipi anaga'mogi kipate'mo ne'yagaiya vekamo'a kitamo yakino ne'apatege'apa nehaisiye. Haiteno'ae'mo agai'a sipisipi'ae'mo apaki nehige'apae'mo agemo ne'afiye. Hogoteno kumatega nelamino'ae'mo apaki aeno apaki hulino nelamiye. ⁴ Agaemo sipisipi anaga'amo kumatega apavalelinuno hogote'nige'apae'mo sipisipi anaga'amogi agemo afi'a aeto nehaya'mofe'mo akame hu'a ne'vae. ⁵ Sipisipi anaga'mogi alu vekamo afa'a akame hu'a o'ugae. Agae agemo afi'a aeto osu'naya'mofe'mo apaune he'a ugae, huno hapa pai'niye. ⁶ Yesu'a mani gemo aeno kalafefa gemo hapa pai'niya'monanafa afi'a aeto osu'nae.

Yesu'a alagepa vekamo sipisipile'mo ne'yagaiya vekamo mai'niya gemae

⁷ Afi'a aeto osu'naya'mofe'mo Yesu'a halate hapa paino'ae'mo, alagi lama ge lapa nepauve. Nagaemo sipisipi anaga'mogi kipa'apimo mai'nove. ⁸ Nagaemo emi'no'me'noge'apae'mo hogote'a kumaya'mo alige vaya'mo apamagite'a kumaya'mo alige hu'a mai'naya vaya'mo e'naya'monanafa sipisipi anaga'mogi apakemo afi'a aeto osu'nae. ⁹ Nagaeke'mo kipa'apimo mai'nove. Goti'a nagaetetike'mo kegi'ya yu'ilagamo faleno hainesiya vekamo agufamo alino katino atesigeno alagepa huno maigiye. Eno haineteno lamiteno nehuno'ae'mo ne'ya'mo alino neteno alagepa huno maigiye. ¹⁰ Kumaya'mo ne'aliya vekamo'a kumaya'mo alige sipisipimo apamagige alino hosu huno apatege hisiyafeke'mo ne'e. Nagaemo sipisipimo

kanale hu'a mago'e alagepa hu'a maige maige hu'a afa'a maisayafe'mo emi'ne'nove. ¹¹ Nagaemo alagepa vekamo sipisipile'mo yagai'na ne'apatova vekamo mai'nove. Alagepa huno yagaino ne'apateya vekamo'a sipisipilefe'mo agai'amo afa'a maisiya ya'amo afa'a atalegaiye. ¹² Miya'mo alisiyafeke'mo ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a sipisipile'mo yagaino ne'apateya vekamo maige sipisipi aepa vekamo maige huno o'mai'niya'mofe'mo afela kalamo ne'egeno apataleno aune hetaleno ne'vigeno'ae'mo afela kalamo'a hapaeno hanilino ne'vige'apae'mo atale'a atagu fae'a u'e'a nehae. ¹³ Miya'mo alisiyafe'mo ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a miya'mo alisiyafeke'mo agesa afitenno sipisipi anaga'aife'mo agesa no'afiya'mofe'mo ataleno aune hetaleno ne'viye. ¹⁴⁻¹⁵ Nagaemo alagepa vekamo sipisipile'mo yagai'na ne'apatova vekamo mai'nove. Afo'nimo'mo nage'nige'na afo'nimo'mo age'nova kava hu'na nagaemo sipisipi'nimo apake'noge'apa nagaemo nage'nae. Ani kava hu'na apakaetefe'mo afa'a maisuva ya'nimo atalete'na faliguve. ¹⁶ Mago nagae sipisipimo mani kegi'yafi'mo hai e'a o'mai'nae. Nagaemo apakaemo apavaleli'na egauve. Nagemo aisuge'apae'mo afi'a aeto hute'a e'a magoke sipisipi anaga'mo maisageno magoke vekamo sipisipile'mo yagaino apatesiya vekamo maigiye. ¹⁷ Afa'a maisuva ya'nimo alisuvafe'mo afa'a maisuva ya'nimo atalegauva'mofe'mo Afo'nimo'mo nagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niye. ¹⁸ Mago vekamo'a afa'a maisuva ya'nimo nayapati'mo alino naha faleno o'atalegaiya'monanafa nagai'nimo nagesa afite'na atalegauve. Afa'a maisuva ya'nimo atalete'na halate alisuva himamu'nimo ago ali'nove. Afo'nimo'a ani kava'mo huvo huno naha pai'niya'mofe'mae, huno hapa pai'niye. ¹⁹ Ani gemo afi'nageno'ae'mo halate alino fako huno apate'niye. ²⁰ Asole vaya'mogi hu'apae'mo, hosu aune vekamo aipafi'mo mai'nigeno'ae'mo negi gemo nehiye. Na kava higetapae'mo ge'amo ne'afiye, hu'a hu'nage'apae'mo ²¹ mago vaya'amogi, hosu aune vekamo aipafi'mo mai'nisiya vekamo'a ani agufa gemo afa'a osugiye. Hosu aune vekamo'a aulagamo ali hu'nisiya vekamo aulagamo afa'a alino ayakeno o'ategaiye, hu'a hu'nae.

Yesu'mo apakame'yamo ami'naya gemae

²²⁻²³ Yulusalemu taonifi'mo hopa afina'mo alopa mono no kitamo yaki'naya afinafe'mo apakesa afisayafe'mo hopa afina'mo afole ai'niye. Ani afina'mo yasimo ne'aliya afina'mogeno Yesu'a ani alopa mono no'mo kapa'amo osu'naya no'mo agi'amo Salomoni hiyato nopi'mo uneno

huno mai'niye. ²⁴ Uneno nehige'apae'mo Yu vaya'mogi
 fai'a ku ai'a ate'ne'apae'mo, lole lagesa ne'afunanagi
 na magi afina'mo laha opaika afa'a maigane. Kalaisi
 vekamo mai'nisanana huka haleka laha paiyo, hu'a
 ha pai'nageno'ae'mo, ²⁵ ago lapa pai'novana o'afi'nae.
 Afo'nimo agi'alefe'mo nehuva kava'mo'a nagaefe'mo
 faigoko ge'nimo huno naha maeno nehiya gemo nehiye.
²⁶ Ge nehiya'monanafa nagaemo sipisipi anaga'nimo
 o'mai'naya'mofe'mo lapakesa afitapa fatago nosae.
²⁷ Nage ne'auge'apae'mo sipisipi anaga'nimogi nagemo
 ne'afiye. Apake'na aeto hu'noge'a nakame nehae.
²⁸ Nagaemo maige maige hu'a maisaya ya'mo ali'na
 ne'apamuvanage'a alagi ofaligae. Mago vaya'mogi e'a
 nayapati'mo ali'a naha fale'a o'apatalegae. ²⁹ Afo'nimo'a
 sipisipi anaga'amo apavalelineno ne'namiya vekamo'mo
 muki vaya'aina ago aeno apakase'niyanage'a muki
 vaya'mogi Afo'nimo ayapati'mo afa'a ali'a ha ofalegae.
³⁰ Nagae'e Afo'nimo'e'mo magoke aiyaya vekala'mo
 mai'no'ae, huno hapa pai'nige'apae'mo ³¹ Yu vaya'mogimo
 halate yafa kayoteti'mo amagisayafe'mo ali'nae. ³² Yesu'a,
 Nagaemo asole alagepa kava'mo Afo'nimo'mo huvo, huno
 naha pai'niya kava'mo hute'na ali'na lapave li'nove.
 Muki nehuva kavapati'mo haiya agufa kavatefe'mo
 lapakesa afitetapae'mo namagisayafe'mo nehae, huno apafi
 ge'nige'apae'mo, ³³ alagepa kava'mo hu'nana'mofe'mo
 kamagisunafe'mo nosuna'monanafa Gotife'mo huka faipa
 huka ne'atana'mofe'mo kamagisunafe'mo nehune. Ina
 agufa vekamo mai'nana'monanafa Goti'mo mai'nove,
 huka nehana'mofe'mae, hu'a ha pai'nageno'ae'mo,
³⁴ Goti'a lapakae ke'aepa gemo avo'mo kae male'niya
 mukufi'mo hu'niya gemo'a huno'ae'mo, *gotikana hutapa
 mai'nae, huno hu'niye.* ³⁵ Ago afi'nonana Goti mukufi
 hane'niya gemo alagi lama gemo hanege hanege huno
 hane'nenno hano osisiya agufa gemo hane'niye. Goti
 mukufi'mo hane'niya gemo'a Goti ge'amo alino apami'niya
 vaya'aife'mo, gotikana hutapa mai'nae, huno hapa
 pai'niye. ³⁶ Goti'a ani gemo ma mopafi vaya'aife'mo
 hu'niya'monanafa nagaemo, Goti mafa'ne'amo mai'nove,
 hu'na hu'nova'mofe'mo muki ya'mo Afo'amo'mo aote
 vekamo lekana paino ate'nenno'ae'mo alino ate'nigeno
 e'niya vekae'mo, Gotife'mo huka faipa huka ne'atane,
 hutapa nehafiye. ³⁷ Nagaefe'mo Afo'nimo'mo huvo huno
 naha pai'niya kava'mo nosisuvana nagaefe'mo aigofe gemo
 nehiye, hutapa hiyo. ³⁸ Nehisuvana nagaefe'mo alagi lama
 ge nehiye, hutapa hiyo. Nagaefe'mo lapakesa afitapa

fatago nosaya'monanafa Goti'a nehiya agufa kava'mo nehisuvana Afo'amo'a agaepi'mo mai'nigeno agaemo agaepi'mo mai'niye, hutapa hisayafe'mo nehuva kavafe'mo lapakesa afitapa fatago hiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo ³⁹ halate ataufasayafe'mo hu'naya'monanafa ago faino kasalo paetaleno u'niye.

⁴⁰ Yesu'a apataleno atagi neno uno Yoneni ani'mo lakaeno mugagayaga faligamo Yoni'a ani'mo faleno apate'niya yategamo mago'e afina'mo mai'niye. ⁴¹ Mai'nige'apae'mo asole vaya'mo agaetegamo e'a apakaemo, Yoni'a no'agona agufa aune kava'mo osu'niya'monanafa muki ge'amo ani vekae'mo ava gemo hu'niya gemo alagi lama ge hu'niye, hu'a hu'nae. ⁴² Inagi ani haopalegati'mo asole vaya'mogi agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae.

11

Layosi'a ago fali'niya gemae

¹ Mago vekamo agi'amo Layosi'a Metani taonifi'mo mai'niya vekamo kaita hau'nigeno mai'niye. Asa'ala'moganimo Maliya'e agana'amo'mo Mata'e'mo Metani taonifi'mo magokepi lokae'a mai'nae. ² Ani Maliya'a hogoteno alagepa atumo ne'aiya uvelimo alino Ala kava ne'mo aiyale'mo lakino faleno ateteno ayokateti'mo alino hau huno ate'niye. Asa'amo'mo Layosi'mo kaita hau'niye. ³ Asa'ala'moganimo Yesutegamo ge hu'ana atala'ageno u'niya gemo, Ala kava nene, ani kahau kayamopafi'mo kahau'niya vekamo kaita hau'niye, hu'ana hute'ana mago vekamo apa'mo ali'ana atale'na'ageno u'niye. ⁴ Yesu'a ani gemo afitenoa'e'mo, ani kaita'mo falisiya agufa kaita'mo ohau'nifa Goti ha le konali ya'amo agete'apae'mo agi'ale'mo ali'a asaga huge Goti mafa'ne'amo agi'ale'e'mo ali'a asaga huge hisayafe'mo ani kaita'mo hau'niye, huno hapa pai'niye.

⁵ Yesu'a Mata'e agana'amo'e asa'amo'mo Layosi'efe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo ⁶ kaita hau'niye, hu'ana hu'na'a gemo afitenoa'e'mo lole afina'mo ani mai'niya kotegamo mai'niye. ⁷ Lole afina'mo utegenoa'e'mo Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, halate Yutiya kotegamo vigetao, huno hapa pai'nige'apae'mo, ⁸ Tisao, ani kotega mai'naya Yu vaya'mogimo yafa kayoteti'mo kamagisayafe'mo hu'nayana halate Yutiya kotegamo visanafe'mo nehapiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ⁹ Magoke afina'mo yegemo tuolofu'a aovamo letegeno hani'mo nehiye. Vaya'mogimo yegemo neleya afina'mo ma mopafi'mo aeno ha le'nige'a umenitata nehaya'mofe'mo

nohapae. ¹⁰ Hanipi'mo umenitata nehisaya'mo'mo apaipafi'mo ha le ya'mo'a aeno ha noleya'mofe'mo nehapae. ¹¹ Lao vekamo Layosi'mo ago au kaleno mai'niya'mofe'mo u'na aupati'mo haune'na ategauve, huno hapa pai'nige'apae'mo, ¹² Ala kava nene, au kaleno mai'nisiyana kanalene, hu'a ha pai'nae. ¹³ Yesu'a Layosi'mo ago fali'niya kavafe'mo au kaleno mai'niye, huno hapa pai'niya'monanafa afa'a au kaleno mai'nigeno'ae'mo hu'niye, hu'a apakesa afi'nae. ¹⁴ Yesu'a hu'niya gemo afi'a aeto osu'nageno'ae'mo Yesu'a huno afole aino hapa paino'ae'mo, Layosi'mo ago fali'niye. ¹⁵ Nagaemo agae'e'mo ani afina'mo magokepi lokae'na o'mai'nova'mofe'mo lapakaetefe'mo nagesa afite'na namogaga ne'auve. Nagaefeke'mo lapakesa afitapa fatago hisayafe'mae. Agaetegamo vegetao, huno hapa pai'niye. ¹⁶ Tomasife'mo lago'ya mafa'ne'ae, hu'a agi ne'aya vekamo'a Yesu ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, agaegi'e'mo magokepi lokaeta falisunafe'mo lokaeta vegetao, huno hapa pai'niye.

Yesu'a fali'nayateti'mo alino he tino apateteno'ae'mo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya gemae

¹⁷ Yesu'a uno ava'yi huteno afi'niyana Layosi'mo ago faligeta kita ate'nonageno lole'e lole'e afina'mo u'niye, hu'a ha pai'nageno afi'niye. ¹⁸ Metani taonimo Yulusalemu taonimo haopale'mo hane'nigeno tali kilomita agufa aise afagi'ale'mo hane'niye. ¹⁹ Asole Yu vaya'mo Mata'e Maliya'e'mo anasa'animo'mo ago fali'niya kavafe'mo hapau hu'a anatesayafe'mo anakaetegamo e'nae. ²⁰ Yesu'a ne'e, hu'a hu'nageno Mata'a ani gemo afiteno'ae'mo kategamo ne'visigeno ne'esige'ana fotu hisa'afe'mo u'nigeno'ae'mo Maliya'a nopi'mo mai'niye. ²¹ Mata'a uno Yesu'e'mo fotu hute'anae'mo, Ala kava nene, manile'mo mai'nanesinana nasa'nimo'mo ofali'niyesina'monanafa ²² ago afi'novana hemenimo kagaemo Gotife'mo namiyo, huka ge huka afi gesanageno afa'a alino kamigiye, hu'na nagesa afi'nove, huno ha pai'nigeno ²³ Yesu'a, kasakamo'mo halate he tigiye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ²⁴ ago afi'novana ma mopamo hano hisiya afina'mo halate he tigiye, hu'na ago afi'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ²⁵ nagaemo fali'nayateti'mo ali'na he ti'na apatege afa'a maisaya ya'mo ali'na apamige hu'na mai'nove. Nagaefe'mo apakesa afi'a fatago nehisaya vaya'mo faligayana halate ago he ti'a afa'a maigae. ²⁶ Ina lagimo afa'a mai'ne'apae'mo nagaefe'mo apakesa afi'a fatago nehisafige'a ofali'a afa'a maige maige hu'a maigae. Ge'nie'mo kagesa afika fatago nehapiye, huno

afi ge'nigeno'ae'mo, ²⁷ He, Ala kava nene, kagaemo Kalaisi vekamo Goti Mafa'ne'amo ma mopafi'mo eminegaiye, hu'a hu'naya vekamo mai'nane, hu'na nagesa afi'na fatago nehuvu, huno ha pai'niye.

Yesu'a avi'ya'mo hu'niya gemae

²⁸ Mata'a ani gemo huteno'ae'mo halate aino atagi neno uno vaya'mogimo o'afisayafe'mo agana'amo'mo Maliyafe'mo sumi huno ha paino'ae'mo, Tisa vekamo ago eno manile'mo ava'yi huteno kagaefe'mo eno, huno ge nehivye, huno ha pai'nigeno ²⁹ Maliya'a ani gemo afiteno malage huno he tino uno fotu hisa'afe'mo uno lami'niye. ³⁰ Yesu'a taonifi'mo uno ava'yi osu'niyanafa Mata'e'mo fotu hu'na'a yate'mo mai'niye. ³¹ Maliya'e'mo magokepi'mo lokae'a mai'ne'a hapau hu'a anate'a mai'naya vaya'mogi agayana Maliya'a malage huno he tino uno lami'nige'a agete'apae'mo ki'a ate'naya kanolulegamo uno avi'ya'mo hisiyafe'mo ne'viye, hu'a hute'a akame hu'a u'nae. ³² Maliya'a Yesutegamo uno ava'yi huno ageteno aiyafi'mo asagauno aino mai'nenno'ae'mo, Ala kava nene, manile'mo mai'nanesinana nasa'nimo'mo ofali'niyesine, huno ha pai'nigeno'ae'mo ³³ Yesu'a ageyana Maliya'a avi'ya'mo hu'nige'apae'mo agae'e'mo magokepi e'naya vaya'mogi'e'mo avi'ya'mo hu'nageno apaketeno'ae'mo lusi kava huno aipamo'mo kana hu'niye. ³⁴ Agaemo, haiyate'mo kitapa ate'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo, Ala kava nene, eka ago, hu'a ha pai'nae. ³⁵ Yesu'a avi'ya'mo hu'niye. ³⁶ Avi'ya'mo hu'nige'apae'mo Yu vaya'mogi, Ageyo, ani vekae'mo lusi kava huno hau ayamopafi'mo hau'niye, hu'a hu'nae. ³⁷ Mago vaya'amogi, ani vekamo'a aulagamo alagepa huno no'ageya vekamo aulagamo alino alagepa huno ate'niya vekamo eno manile'mo mai'niyesinana himamu'aleti'mo alino hageno atesigeno ofali'niyesipiye, hu'a hu'nae.

Yesu'a Layosi'mo alino he tino ate'niya gemae

³⁸ Yesu'a halate lusi kava huno aipamo'mo kana hu'nigeno'ae'mo kanolulegamo u'niye. Yafa kapi'mo ki'a atete'a avayale'mo yafateti'mo ai'a akani male'nae. ³⁹ Yesu'a, ani yafa'mo alitapa heleve hulitutapa ataleyo, huno hapa pai'nigeno Mata'a fali'niya vekamo asa'amo'mo, Ala kava nene, fali'nigeta kita ate'nonageno lole'e lole'e afina'mo ago u'niya'mofe'mo ago kano atumo ai'niye, huno ha pai'niye. ⁴⁰ Yesu'a, kagesa afika fatago hu'nisana'mo'mo Goti ha le konali ya'a'e himamu'a'e'mo agegane, hu'na kaha opai'nofiye, huno ha pai'nige'apae'mo ⁴¹ yafa'mo

ali'a heleve hu'a atale'nageno'ae'mo Yesu'a alino maku huno koku'nategamo age'neni'ae'mo, Afo'nimogae, ge'nimo ago afi'nana'mofe'mo kahao ke'mo nehove. ⁴² Muki afina'mo ge'nimo ne'afine, hu'na ago afi'nove. Afi'nova'monanafa manile'mo nagae'e'mo magokepi'mo lokae'a mai'naya vaya'mogimo afite'apae'mo, Goti'a alino ate'nigeno emine'niye, hu'a apakesa afi'a fatago hisayafe'mo ani gemo nehove, huno huteno ⁴³ alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Layosiyo, he tika emikeno, huno ge hu'niye. ⁴⁴ Lavolavoleti'mo fali'niya vekamo augosafi'e aiya ayatega'e'mo hayae'a ate'naya vekamo he tino emine'niye. Inagi Yesu'a, lavolavomo alitapa hakalu hetapa ataletetapa ategeni vito, huno hapa pai'niye.

Yesu'mo amagisayafe'mo vegemo hu'naya gemae
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lu 22:1-2)

⁴⁵ Asole Yu vaya'mo Maliyategamo e'a mai'naya vaya'mogimo Yesu'a hu'niya kava'mo agete'apae'mo agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. ⁴⁶ Hu'naya'monanafa mago vaya'amogimo u'a Falasi vaya'aife'mo Yesu'a hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'a hapa pai'nae. ⁴⁷ Afite'a kanisole vayanagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi Falasi vayanagi hu'a ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo, na agufa kava hisune. Ani vekamo'a no'agona agufa asole aune kava'mo nehiye. ⁴⁸ O'atafauta afa'a ageta atale'nisunageno ani agufa kavake'mo hulino ne'visige'apae'mo muki asole vaya'mogimo agaefeke'mo lama ge nehiye, hu'a hute'a akame hugae. Lomu gamani vaya'mogimo e'a alopa mono notimo he'a halagape vai'a ataleta'a kame hu'a latesageta ataleta atagu faetuteta huta maigune, hu'a hu'nae. ⁴⁹ Apakaepati'mo mago vekamo agi'amo Kaiyafasi'a ani kafugamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a, lapakaemo aise'amo o'afi'nae. ⁵⁰ Magoke vekamo'a muki vaya'mogitalefe'mo falino latesigeta hano osuta afa'a maisunafe'mo kanalene, hutapa hutetapa lapakesa afifi huge huge hutapa no'maiye, huno hapa pai'niye. ⁵¹ Agai'amo ani gemo osu'nifa ani kafugamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo mai'niya'mofe'mo aune gemo huno Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa paino'ae'mo, Yesu'a Yu nofi vaya'aitefe'mo falino apategaiye. ⁵² Yu nofi vaya'alefeke'mo falino o'apategaiya'monanafa muki Goti mafa'ne'amo atagu fae'u'e'a hu'a mai'naya vaya'mo apavalelineno alino anupa huno apateteno magoke nofi vaya'mo alino ha maleno apategaiye, huno hapa pai'niye.

⁵³ Ani afinateti'mo haiya kava huta amagisupi, hu'a hute'a vege hu'a mai'nae. ⁵⁴ Hu'naya'mofe'mo Yesu'a mago'e huno Yu vaya'ai apaulagale'mo umenitata osuno ataleno ka'me kotegamo uno Ifalemu taonifi'mo ge'amo ne'afiya vaya'e'mo mai'niye.

⁵⁵ Yu vaya'ai Pasova afina'mo eno hogo hu'nige'apae'mo hogote'a muki vaya'amogimo mono kava'mo akame hisayafe'mo alo hute'a ne'ya'mo nesayafe'mo muki ko'apimo atale atale hu'a Yulusalemu taonifi'mo u'nae. ⁵⁶ U'a hai'a alopa mono nopi'mo he ti'a mai'ne'apae'mo Yesu'a agesayafe'mo apakai'apimo, na agufa yane, hutapa lapakesa ne'afiye. Ne'ya'mo nesayategamo o'megaiye, hutapa lapakesa ne'afifiye, hu'a hu'nae. ⁵⁷ Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Falasi vaya'mogi'e'mo hu'apae'mo, mago vekamogamo agesana'mo'mo eka laha paigetao kalavusi huta ateno, hu'a hu male'nae.

12

Maliya'a Yesu aiyale'mo uvelimo lakino faleno ate'niya gemae

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ Sigisi'a afina'mo utesigeno Pasova hopa afina'mo afole aisiyafe'mo hu'niya afina'mo Yesu'a Metani taonifi'mo Layosi'a fali'niyateti'mo alino he tino ate'niya kotegamo e'niye. ² E'nige'a une ne'ya'mo alo hute'a Mata'a ne'ya'mo alino fako huno apami'nige'a Layosigi'e'mo magokepi lokae'a mai'ne'a ne'nae. ³ Mai'ne'apae'mo Maliya'a alopa monileti'mo miya nefaiya uvelimo alagepa atumo ne'aiya uvelimo lole kapufi'mo nehaneya agufa uvelimo alinineno Yesu aiyalate'mo lakino faleno ateteno ayokateti'mo alino hau huno ate'nigeno'ae'mo alagepa atu'amo'mo ani mai'naya nopi'mo havai te'niye. ⁴ Yutasi'a Isakaliyoti kotega vekamo Saimoni mafa'ne'amo'mo ge'amo ne'afiya vayapati vekamo kutulu ya'mo alisiya vekamo'a, ⁵ na kava higeno'ae'mo alagepa atumo ne'aiya uvelimo alino maketi hisige'a tali hataleti kinaleti'mo miya faitesageno alino kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'aina apamiyafe'mo hu'niye, huno hu'niye. ⁶ Kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'aife'mo agesa o'afi'niya'monanafa moni kute'mo ne'yagaiya vekamo mai'nenno kupati'mo kumaya'mo ne'aliya vekamo mai'niya'mofe'mo ani gemo hu'niye. ⁷ Yesu'a, afa'a ateyo. Falisuge'a ki'a natesaya afinafe'mo agesamo afiteno uvelimo lakino faleno nate'niye. ⁸ Kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo muki afina'mo

lapakae'e'mo magokepi lokaetapa maigaya'monanafa nagaemo muki afina'mo lapakae'e'mo magokepi lokaeta o'maigune, huno hapa pai'niye.

⁹ Yesu'a eno mai'niye, hu'a hu'naya gemo afite'apae'mo muki Yu vaya'mo Yesuke'mo agesayafe'mo o'me'nayana Layosi'a fali'niyateti'mo alino he tino ate'niya veka'e'mo anakesayafe'mo e'nae. ¹⁰⁻¹¹ Layosi'mo afa'a mai'nige'a agete'a muki Yu vaya'mogi Yesufe'mo apakesa afi'a fatago hu'nage'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo ya-gai'a ne'apataya vaya'mogimo, Layosi'e'mo anamagigune, hu'a hute'a vege hu'a mai'nae.

Yesu'a yagaino ne'apateya kini vekagana huno Yulusalemu taonifi'mo uno ava'yi hu'niya gemae

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lu 19:28-40)

¹² Ega'amo asole vaya'mo Pasova afina'mo e'naya vaya'mogimo afi'nayana, Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo ne'e, hu'a hu'naya gemo afite'apae'mo ¹³ u'a vayavekana yosamo akopa'amo yage'a alite'a u'a fotu hisayafe'mo ne'u'apae'mo, laha mao.

Ala kava ne'mo agi'aleti'mo ne'eya vekamo Goti'a ha maeno.

Agaemo Isaleli vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kini vekamae, hu'a hu'nae.

¹⁴ Yesu'a mago aikeli noki afumo agotofule'mo uno haino fai maiteno e'niye. Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a ani kavatefe'mo huno'ae'mo,

¹⁵ Saiyoni taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapamo koli osiyo.

Ageyo, ala vekatapimo yagaino nelapateya kini vekatapimo aikeli noki afule'mo fai maiteno ne'e,

huno hu'niye. ¹⁶ Ani afina'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi ani kava'mo aepa'amo age'a aeto osu'naya'monanafa Yesu'a fali'niyateti'mo alino he tino ate'nigeno koku'napi'mo haino mai'nige'apaeke'mo Yesufe'mo ava gemo huno avo'mo kae male'niya ava gee'mo apakesamo aino halo ai'nige'apae'mo, he, ani kava'mo Yesutegamo ago afole ai'niye, hu'a apakesa afi'a ho hu'nae. ¹⁷ Muki vaya'mogi Yesu'a Layosi'mo alino he tino ate'niya afina'mo agae'e'mo lokae'a mai'ne'a agete'apae'mo faigoko gemo huli'a u'e'a hu'nae. ¹⁸ Ani no'agaya agufa aune kava'mo hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'nage'a afi'naya'mofe'mo asole vaya'mo agae'e'mo u'a fotu hu'nae. ¹⁹ Falasi vaya'mogi apakai'apimo hu'apae'mo, Lapakaemo ani vekamo aetapa o'agase'nae. Ageyo, muki ma mopafi vaya'mogi akame nehae, hu'a hu'nae.

Galiki nofi vaya'mogimo Yesu'mo agesayafe'mo e'naya gemae

20 Hopa afina'mo Gotife'mo mono hisayafe'mo Yulusalemu taonifi'mo u'a hai'naya vayapati'mo mago vaya'amo Galiki nofi vaya'mo mai'nae. 21 Apakaemo Filipi'a Galeliya kotega Metasaita taonifi vekalegamo e'a, lao vekae, hu'a, Yesu'mo agesunafe'mo nehune, hu'a afi ge'nageno 22 Filipi'a uno E'nalufe'mo ha paitege'ana Yesutegamo u'ana ha pai'na'ae. 23 Yesu'a ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, hemenimo Vemo Mafa'nemo'a ala agi'amo alisiya afina'mo afole ai'niye. 24 Lama ge lapa nepauve. Avina ya'mo mopafi'mo ofai'nisayana magoke avina ya'mo alagi hanegaiya'monanafa fai male'nisageno faliteno'ae'mo halate hageteno asole avina ya'mo alino ategaiye. 25 Muki vaya'mogimo ma mopafi alagepa hu'a maisaya kavafe'mo hapau'nisiya'mo'mo afa'a maisaya ya'apimo atalegae. Muki vaya'mogimo ma mopafi alagepa hu'a maisaya kavafe'mo ohapau'nisiya'mo'mo afa'a maisaya ya'apimo o'atale'a alagepa hu'a alagi maige maige hu'a maigae. 26 Ali'ya'nile'mo maigefe'mo hisaya vaya'mogi nagae nakameke'mo hiyo. Ani kava'mo hu'a ali'ya'nile'mo mai'nisaya vaya'mogi nagae nakameke'mo hute'a u'na maisuva kotegamo u'a maigae. Inagi Afo'nimo'mo ali'ya'nile'mo mai'nisaya vaya'ai apaki'apile'mo alino asaga huno apategaiye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a falisiya kavafe'mo hapa pai'niya gemae

27 Naipamo'mo atete nehisi'nae'mo na agufa gemo huguve. Afo, hu'na, nagaetegamo hosu kava'mo afole aisiya kava'mo alika atalo, hu'na hugufiye. Ha'ao. Ani hosu kava'mo alisuvafeke'mo emi'ne'nove. 28 Afo, kagikale'mo alika asaga huvo, huno hu'nigeno koku'napati'mo ge huno'ae'mo, nagi'nile'mo ali'na asaga hu'novanage'na halate mago'e hu'na nagi'nile'mo ali'na asaga huguve, huno hu'niye. 29 Hu'nige'apae'mo asole vaya'mo anile'mo he ti'a mai'ne'a afite'apae'mo, hakalu hu'niye, hu'a hu'nage'apae'mo mago vaya'amogi, enisole vekamo'a ha pai'niye, hu'a hu'naya'monanafa 30 Yesu'a, ani gemo nagaefeke'mo osu'nifa lapakae'efe'mo hu'niye. 31 Hemenimo ma mopafi vaya'ai hosu kava'apimo afole aisigeno Goti'a alino fako huno apategaiye. Hemenimo ma mopafi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo alino hafaino atalegaiye. 32 Apakaemo ma mopafati'mo ali'a he ti'a natetesage'nae'mo muki vaya'amo nagai'nilegamo ai'na apavayu huli'na egauve, huno hapa pai'niye. 33 Agaemo haiya agufa kava hu'na faligufi, huno hapa pai'niye. 34 Asole vaya'mogi, lagae ke'aepa gemo'a huno'ae'mo,

Kalaisi vekamo alagi maige maige huno maigiye, huno hu'niya'monanafa na kava higeke'e'mo Vemo Mafa'nemo ali'a he ti'a ategae, huka nehane. Ani Vemo Mafa'nemo ina la'mae, hu'a afi ge'nae. ³⁵ Yesu'a, aise afina'mo ha le ya'mo alino ne'apamiya vekamo lapakae'e'mo magokepi lokaeno mai'nen'ae'mo aeno ha leno lapategaiye. Aeno ha le'nisiya yategamo umenitata hiyo fiku yanageno hani lapaugiyangi. Hanipi'mo umenitata nehiya vekamo'a haiya kate'mo ne'ufi huno o'agegaiye. ³⁶ Ha le ya'mo alino ne'apamiya vekamo lapakae'e'mo magokepi lokaeno mai'niyanagi agaefe'mo lapakesa afitapa fatago higeno'ao ha le vaya'mo ha malegayanagi, huno hapa paiteno apataleno uno fala kino mai'niye.

Apakesa afi'a fatago osu'naya kavafe'mo apava gemo hu'niya gema

³⁷ Yesu'a asole no'agaya agufa aune kava'mo apaula-gale'mo hu'niya'monanafa agaefe'mo alagi apakesa afi'a fatago osu'nae. ³⁸ Aiyeya'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a hu'niya gemo afole aisiyafe'mo apakesa afi'a fatago osu'nae. Aiyeya'a ani kavatefe'mo,

Ala kava nene, ina la'mo hapa pai'nona gemo afi'niye. Ala kava ne'mo'a ina la'mo himamu'amo'a agufamo alino katino atesiya himamu'amo alino ave li'niye,

huno avo'mo kae male'niye. ³⁹⁻⁴⁰ Aiyeya'a ani kavatefe'mo mago'e gemo huno'ae'mo,

Goti'a apaulagaleti'mo o'agege apaipafati'mo alagepa hu'a afi'a aeto osuge hisayafe'mo apaulagamo alino fali kaeno apateno apaipamo alino yafakana huno lokiya vaino apate'niye. Goti'a huno'ae'mo, nagaeteg-amo ai'a atagine'a esage'nae'mo ali'na alagepa hu'na o'apatesuvafe'mae, huno hu'niye,

huno avo'mo kae male'niye. Aiyeya'a ani gemo huno avo'mo kae male'niya'mofe'mo Yesu'e'mo magokepi lokae'a mai'naya vaya'mogi afa'a apakesa afi'a fatago osu'nae. ⁴¹ Aiyeya'a Yesu ha le konali ya'amo age'niya'mofe'mo ani agufa gemo huno ava gemo hu'niye.

⁴² Ani gemo hu'niya'monanafa asole vaya'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogimo Yesufe'mo apakesa afi'a fatago hu'naya'monanafa Falasi vaya'mogimo mono nopati'mo ali'a laha fai'a latalegae, hu'a apakesa afi'naya'mofe'mo agi'amo ae'a hakalo hu'a hapa opai'nae. ⁴³ Apakaemo ma mopafi vaya'mogi ala apaki'apimo ali'a apamisayafeke'mo lusi kava huno hapau'niya'monanafa Goti'a ala apaki'apimo alino apamisayafe'mo aise'amo hapau'niye.

Yesu ge'amo'mo vaya'mo agoti huno apatesiya gemae

⁴⁴ Yesu'a alopa gefati'mo gemo huno'ae'mo, nagaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogimo nagaefeke'mo apakesa afi'a fatago nosaya'monanafa ani kava'mo hu'a alino nate'nige'na emi'ne'nova veka'efe'mo apakesa afi'a fatago nehae. ⁴⁵ Ina lagimo nage'nafi ani kava hu'a alino nate'nige'na emi'ne'nova veka'e'mo age'nae. ⁴⁶ Apakaemo nagaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo hanipi'mo o'maisayafe'mo ha le yakana hu'na ma mopafi'mo emi'ne'nove. ⁴⁷ Nagaemo ge'nimo afite'a akame nosisaya vaya'mo agoti hu'na o'apategauve. Nagaemo ma mopafi vaya'mo agoti hu'na apatesuvafe'mo emi'no'me'nofa apakufamo ali'na kati'na apatesuvafe'mo emi'ne'nove. ⁴⁸ Mago vaya'mogimo ge'nimo o'afi'a apakame'ya ne'namisayana agoti huno apategaiye. Ma mopamo alino hano huno atalesiya afina'mo ge'nimoke'mo agoti huno apategaiye. ⁴⁹ Nagaemo mani gemo nagai'ni nagesafati'mo nagesamo afi'na nosufa muki ya'mo Afo'amo'mo alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamo'a ani gemo huvo, huno naha pai'niya gemo nehuve. ⁵⁰ Afo'nimo'mo mani gemo huvo, huno naha pai'niya gemo ago afi'novana alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya gemo hane'nige'na afite'nae'mo hapa nepauve.

13

Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'mo apaiyamo sese huno apate'niya gemae

¹ Alopa ne'ya'mo ne'naya Pasova afina'mo ago afole aigefe'mo hogo hu'nigeno'ae'mo Yesu'a agai'amo ago afi'niyana ma mopamo atale'na Afo'nimotegamo haisuva afina'nimo ago eno hogo hu'niye, huno afi'niye. Agaemo ma mopafi mai'naya vaya'amogife'mo hau ayamopafi'mo haume haume eno hano hu'niya afina'e'mo hau'niye. ²⁻³ Satani'a Yutasi'mo Isakaliyoti kotega vekamo Saimoni mafa'ne'amo'a Yesu'mo avaleno hosu vaya'ai apayapi'mo atesiya agesamo alino ami'niye. Ne'ya'mo nete'apae'mo Yesu'a ago age'niyana muki ya'mo Afo'amo'mo muki vaya'aite'e muki yate'e'mo yagaisuvafe'mo lekana paino nate'niye. Gotitegati'mo emi'ne'novanage'na halate Gotitegamo haiguve, huno ago age'niye. ⁴⁻⁵ Ageteno'ae'mo hi'yalamuteti'mo he tino kukena'amo asagino maleteno taoli kenamo alino hapili'nenno yuvapafi'mo ani'mo laki male'nenno ge'amo ne'afiya vaya'ai apaiyamo aepa faino sese huno apateteno hapili'niya taolileti'mo alino hau huno apate'niye. ⁶ Agaemo Saimoni Pita

haopale'mo ne'legeno'ae'mo, Ala kava nene, naiyamo sese huka natesanafe'mo hapiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ⁷ hemenimo nagaemo nehuva kava'nimo aepa'amo o'age'nananageka henaga'age'mo agegane, huno ha pai'nigeno ⁸ Pita'a, hemeni'e muki afina'e'mo naiyamo sese huka o'nategane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, kaiyamo sese hu'na okatesuvana hemenimo nafalu'nimogamo o'mai'nananageka hetamakamo o'aligane, huno ha pai'nigeno ⁹ Saimoni Pita'a, Ala kava nene, naiya'age'mo sese huka o'nateka naya'e nagenopa'e'mo sese huka nato, huno ha pai'nigeno ¹⁰ Yesu'a, ago ani'mo fale'nisaya vaya'mo muki apakufa'alegamo o'ani'ya ofaino afa'a alagepa huno hane'niya'mofe'mo halate ani'mo ofalegaya'monanafa apaiya'age'mo sese hugae. Muki'amogitapamo ani'mo ago fale'naya'monanafa lapakaepati'mo magoke vekamo o'ani'ya'amo fai'niya vekamo mai'niye. ¹¹ Yesu'a agai'amo avalelinuno hosu vaya'aina apamisiya vekamo ago age'niya'mofe'mo lapakaepati'mo o'ani'ya'amo fai'niya vekamo mai'niye, huno hapa pai'niye.

¹² Yesu'a apaiyamo sese huno apateteno'ae'mo kukena'amo halate alino vaiteno hi'yalamute'mo haino siate'mo fai mai'neni'ae'mo, nagaemo lapaiyamo sese hu'na lapate'nova kava'mo aepa'amo age'nafiye. ¹³ Lapakaemo nagaefe'mo nagi aetapae'mo, Tisao, hutapa nagi aege, Ala kava nene, hutapa nagi aege nehaya gemo he, ani agufa vekamo mai'nova'mofe'mo alagi lama ge nehae. ¹⁴ Nagaemo Ala kava vekatapimo maige tisa vekatapimo maige hu'ne'nae'mo lapaiyamo sese hu'na lapate'nova'mofe'mo konagatapimogi apaiyamo sese hutapa apateyo. ¹⁵ Mani hemenimo hugetapa agaya agufa kava'mo hisayafe'mo ali'na lapave li'novanagi ani agufa kava'mo hiyo. ¹⁶ Lama ge lapa nepauve. Mago ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a ali'ya'mo afo'amo aeno no'agase. Ani kava huno apa vekamo'a alino ate'nigeno u'niya vekamo aeno no'agase. ¹⁷ Lapakaemo ani gemo afitapa alagepa hu'netapae'mo ani kava'mo nehisyana Goti aulagale'mo alagepa hutapa mai'nayanagetapa afa'a lapamogaga aigae. ¹⁸ Nagaemo mani gemo muki'amogitapae'mo nosuve. Lekana pai'na lapate'nova vaya'mo ago lapake'nova'monanafa Goti mukufi'mo hu male'niya gemo afole aisiyafe'mo lekana pai'na ate'nove. Ani gemo'a huno'ae'mo, *nagae'e'mo magokepi lokaeno mai'neni ne'ya'mo ne'niya vekamo'a kame huno nate'niye*, huno hu'niye. ¹⁹ Ani agufa kava'mo nagaetegamo

afole o'ai'nige'nae'mo ago hogote'na mani gemo lapa nepauve. Afole aisigetapae'mo nagaefe'mo, muki afina'mo ne'maiya vekamo mai'niye, hutapa lapakesa afitapa fatago hisayafe'mo hemenimo mani gemo lapa nepauve. ²⁰ Lama ge lapa nepauve. Ina lagimo ali'na apate'noge'a ne'vaya vaya'aina ali'a falu fala hu'a ne'apatesafige'a ani kava hu'a naga'e'mo ali'a falu fala hu'a ne'natae. Ina lagimo nagaemo navale'a ali'a falu fala hu'a ne'natesafige'a ani kava hu'a alino nate'nige'na emi'ne'nova veka'e'mo ali'a falu fala hu'a ne'atae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a, mago vekamo'a nagaemo navaleno hosu vaya'aina apamigiye, huno hapa pai'niya gemae

(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lu 22:21-23)

²¹ Yesu'a ani gemo nehigeno'ae'mo agai'a aipamo'mo atete hu'nigeno ina gemo aeno hakalo huno hapa nepaino'ae'mo, alagi lama ge lapa nepauve. Lapakaepati'mo mago vekamo'a navaleno hosu vaya'aina apamigiye, huno hapa pai'niye. ²² Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo, lagaepati'mo ina lafe'mo hu'nifi, hu'a apakesamo afite'a i'aulagafi o'aulagafi hu'a mai'nae. ²³ Mago vekamo ge'amo ne'afiya vekae'mo Yesu'a hau ayamopafi'mo hau'niya vekamo Yesu haopale'mo mai'niye. ²⁴ Saimoni Pita'a kini aiteni, ina lafe'mo nehane, huka ge huka afi go, huno ha pai'nigeno ²⁵ Yesu haifi'yale'mo havaeno ape huno mai'neni'ae'mo, Ala kava nene, ina lafe'mo nehane, huno afi ge'nigeno'ae'mo ²⁶ Yesu'a, peleti maya atupamo ali'na anipi'mo aete'na amisuva vekamae, huno ha paiteno peleti maya atupamo alino anipi'mo aeteno Yutasi'a Isakaliyoti kotega vekamo Saimoni mafa'ne'amo alino ami'niye. ²⁷ Yutasi'a peleti maya atupamo ali'nigeno'ae'mo Satani'a agae aipafi'mo faleno hai'niye. Yesu'a Yutasife'mo, huguve, huka nehana kava'mo malage huka huvo, huno ha pai'niye. ²⁸ Hi'yalamute'mo siate'mo fai mai'naya vaya'mogimo Yesu'a na agufa kavafe'mo ani gemo hu'nifi hu'a o'afi'nae. ²⁹ Yutasi'a moni kute'mo ne'yagaiya vekamo mai'niya'mofe'mo mago ge'amo ne'afiya vaya'mogi, uka hopa afina'mo nesuna ne'ya'mo miya faiyo, huno hu'nifi, kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'aina alika fako huka apamiyo, huno hu'nifi, hu'a apakesa afi'nae. ³⁰ Yutasi'a peleti mayamo afa aliteno malage huno kumategamo lami'niye. Hani'ilaga folagu'mo lami'niye.

Saufa ke'aepa gemo hapa pai'niya gemae

³¹ Yutasi'a apataleno kumategamo lamitegeno'ae'mo Yesu'a, hemenimo Vemo Mafa'nemo'a ala agi'amo aligiye. Agaemo Goti ha le konali ya'amo alino apave lisigeno Goti'a agaeteti'mo ala agi'amo aligiye. ³² Agaemo Goti ha le konali ya'amo alino apave lisigeno'ae'mo Goti'a agai'amo Vemo Mafa'nemo'mo ha le konali ya'amo alino apave ligiye. He, hemenimo malage huno alino apave ligiye. ³³ Mafa'ne'nimogitapae, aise afina'mo lapakae'e'mo magokepi lokae'na maiguve. Kahauya hutapa nagesayafe'mo hugaya'monanafa o'nagegae. Yu vaya'aife'mo, visuva kotegamo afa'a o'ugae, hu'na hapa pai'novanage'na hemeni'e'mo lapakae'e'mo ani agufa gege'mo hu'na lapa nepauve. ³⁴ Hemenimo mago saufa ke'aepa gemo lapa nepauve. Konagatapimogife'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. Lapakae'e'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya kava huno konagatapimogife'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. ³⁵ Konagatapimogife'mo lapau lapayamopafi'mo lapausige'apae'mo muki vaya'mogimo lapakete'apae'mo, Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mo mai'nae, hu'a hugae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Pitafe'mo, nagaefe'mo o'age'nova vekae, huka huteka kakame'ya namigane, huno ha pai'niya gemae (Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lu 22:31-34)

³⁶ Saimoni Pita'a agaefe'mo, Ala kava nene, haiyategamo ugane, huno afi ge'nigeno'ae'mo, visuva kotegamo hemenimo afa'a nakame huka o'ugana'monanafa henaga'age'mo afa'a nakame huka ugane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ³⁷ Ala kava nene, na kava hinage'na afa'a kakame hu'na o'uguve. Kagaetefe'mo falisuvafe'mo alo hu'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ³⁸ nagaetefe'mo falisanafe'mo alo hu'napiye. Alagi lama ge kaha nepauve, kokolemo'mo age o'ai'nisigekae'mo nagaefe'mo o'age'nova vekae, huka huteka kakame'yamo namigane, huno ha pai'niye.

14

Yesu'a kakana hu'na mai'nove, huno hu'niya gemae

¹ Yesu'a, Lapausoli osuge lapaipamo'mo atete osuge hutapa maiyo. Gotife'mo lapakesa afitapa fatago huge nagaefe'mo lapakesa afitapa fatago huge nehaya'mofe'mo o'ataletapa mago'e hutapa lapakesa afitapa fatago hiyo. ² Afo'nimo'mo mai'niya kotegamo maisaya no'mo asole no'mo hane'niye. Ohane'niyesinana hane'niye, hu'na

lapa opauvesine. Lapakaemo haitapa maisaya notapimo nagaemo alo hisuvafe'mo haiguve. ³ Hai'na notapimo alo hu'na lapatete'nae'mo nagaegi'e'mo magokepi haita lokaeta maisunafe'mo emi'ne'na lapavalesugeta uta haigune. ⁴ Visuva kotegamo ago agege visuva ka'mo ago agege hu'nae, huno hapa pai'nigeno ⁵ Tomasi'a, Ala kava nene, visana kotegamo lagaemo o'age'nona'mofe'mo haiya kava huta visana ka'mo agegaune, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ⁶ Nagaemo ka'mo mai'ne'na lama gemo aepa vekamo mai'ne'nae'mo vaya'mo afa'a maisaya ya'mo aepa vekamo mai'nove. Muki vaya'mogimo muki ya'mo Afo'amotegamo apakai'apimo afa'a o'ugafa nagaetegamo ete'apaeke'mo muki ya'mo Afo'amotegamo afa'a ugae. ⁷ Ago nagetapa aeto hu'naesinana ani kava hutapa Afo'nimo'mo ago agetapa aeto hu'naesine. Hemenimo mani afinateti'mo aepa faitapa Afo'nimo'mo alagi agetapa aeto nehae, ago age'naya'mofe'mae, huno hapa pai'nigeno ⁸ Filipi'a, Ala kava nene, Muki ya'mo Afo'amo'mo lave ligeta agetetae'mo alagine huteta maino, huno ha pai'nigeno ⁹ Yesu'a, Filipigamo lapakae'e'mo yatala afina'mo magokepi lokae'na mai'novana nageka aeto osu'napiye. Nage'niya vekamo'a muki ya'mo Afo'amo'mo ago age'niya'mofe'mo na kava higeke'e'mo muki ya'mo Afo'amo'mo lave liyo, huka nehane. ¹⁰ Nagaemo muki ya'mo Afo'amopi'mo mai'nogeno muki ya'mo Afo'amo'mo nagaepi'mo mai'niye, huka kagesa afika fatago osu'napiye. Lapa nepauva gemo nagai'ni nagesafati'mo nagesa afi'na lapa nopauva'monanafa agaemo muki ya'mo Afo'amo'mo nagaepi'mo mai'nenoe'ae'mo ali'ya'amo ne'aliye. ¹¹ Muki ya'mo Afo'amopi'mo mai'nogeno muki ya'mo Afo'amo'mo nagaepi'mo mai'niye, hu'na nehuvanagi lapakesa afitapa fatago hiyo. Nehuva gee'mo lapakesa afitapa fatago nosisayana lokiya kava'mo nehuva kava'mo agetetapae'mo lapakesa afitapa fatago hiyo. ¹² Lama ge lapa nepauve, nagaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogimo nagaemo nehuva agufa kava'mo afa'a hugae. Afo'nimotegamo haiguva'mofe'mo nagaemo nehuva kava'mo ago ae'a nagase'a mago'e kava'mo hugae. ¹³ Lapakaemo nagi'nileti'mo na agufa kavafe'mo nunumu'mo hutapa afi gesafi Afo'nimo ha le konali ya'amo ali'na lapave lisuvafe'mo ani kava'mo afa'a huguve. ¹⁴ Nagi'nileti'mo muki kavafe'mo nafi gesayana ani kava'mo afa'a huguve.

Yesu'a Goti Auneme'amo ali'na atesugeno emi'negaiye,

huno hapa pai'niya gemae

15 Nagaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'nisiya'mo'mo ma kava'mo hiyo, hu'na nehuva gemo akame hiyo. 16 Nagaemo muki ya'mo Afo'amofe'mo nunumu'mo hisugeno mago alu vekamo emineno lapakae'e'mo muki afina'mo alagi magokepi lokaeno mai'nenno lapa maesiyafe'mo alino lapamigiye. 17 Goti'a Auneme'amo alagi lama ge'age aepa Auneme'amo alino lapamigiye. Ma mopafi vaya'mogimo agaemo o'age'a age'a aeto osu'naya'mofe'mo afa'a o'aligaya'monanafa lapakae'e'mo mai'niya'mofe'mo ago age'nae. Agaemo lapakae'e'mo ago mai'niyanageno lapakaepi'mo maigiye. 18 Megusa mafa'negana hutapa o'maisayafe'mo lapakaetegamo emi'negauve. 19 Aise afina'mo utesige'apae'mo ma mopafi vaya'mogimo halate o'nagegaya'monanafa lapakaemo halate ago nagegae. Maige maige hu'na ne'mauva vekamo mai'nova'mofe'mo lapakaemo ani kava hutapa afa'a maigae. 20 Ani afina'mo afole aisigetapae'mo agetapae'mo Afo'amopi'mo mai'nigeta agaepi'mo mai'nonageno lagaepi'mo mai'niye, hutapa nagegae. 21 Vaya'mogi ke'aepa ge'nimo ma kava hiyo, ina kava osiyo, hu'na hapa nepauva gemo alite'a akame nehaya vaya'mogi nagaefe'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mo mai'nae. Afo'nimo'mo nagaefe'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'aife'mo ani kavake'mo huno hau ayamopafi'mo hau'nisige'na nage'e'mo ani kavake'mo hu'na nahau nayamopafi'mo nahau'nisige'na nagai'nimo ali'na apave lisuge'apa nagegae, huno hapa pai'nigeno 22 Yutasi'a Isakaliyoti kotega vekamo hamo'amo'mo, Ala kava nene, na kava hige'gae'mo kagaikamo kagesunafe'mo laga'ke'mo alika lave ligana'monanafa ma mopafi vaya'mo alika apave oligane, huno afi ge'nigeno'ae'mo 23 Yesu'a ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, nagaefe'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mogimo ge'nimo akame hugae. Akame hisageno Afo'nimo'a apakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nisigeta'a agae'e nage'e'mo apakaemo maisayategamo eta'a magokepi lokaeta'a maige maige huta maigune. 24 Nagaefe'mo hapau apayamopafi'mo nohapaiya vaya'mogimo ge'nimo alagi akame nosae. Nagesafati'mo nagesa afi'na mani gemo lapa nopaufa muki ya'mo Afo'amo'mo alino nate'nige'na emi'ne'nova vekalegati'mo mani gemo alite'na lapa nepauve. 25 Lapakae'e'mo magokepi lokae'na mai'ne'nae'mo mani gemo lapa nepauve. 26 Hemenimo lapa nepauva'monanafa muki

ya'mo Afo'amo'mo aote Auneme'amo'mo lapa maesiya vekamo nagi'nileti'mo alino atesigeno lapakaetegamo emineno muki ge'amo alino lapaya maleteno lapaipa lapakesa alino he tino lapatesigetapa lapa nepauva gee'mo lapakesa afitapa ho hugae. ²⁷ Naipamo'mo falu hu'nige'na ne'mauva kava hutapa lapaipamo'mo falu hu'nisigetapa maisayafe'mo ali'na nelapamuve. Ma mopafi vaya'mogi ali'a ne'apamiya kava hu'na ali'na nolapamuve. Lapausoli hutetapa lapaipamo'mo atete hu'nisigetapa koli osiyo. ²⁸ Nagaemo, lapatale'na haite'nae'mo halate emi'negauve, hu'na lapa pai'nogetapa ago afi'nae. Nagaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niyesinana Afo'nimo'mo ago aeno nagase'niya vekalegamo haisuvafe'mo lapamogaga ne'aiyesine. ²⁹ Ani kava'mo afole aisigetapae'mo lapakesa afitapa fatago hisayafe'mo hemenimo lapa nepauve. ³⁰ Ma mopafi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo ago ne'eya'mofe'mo yatala gemo lapa opaiguve. Ago ne'eya'monanafa agae ya'mo naipafi'mo ohane'niya'mofe'mo afa'a yagaino o'nategaiye. ³¹ Ma mopafi vaya'mogi muki ya'mo Afo'amofe'mo nagaemo nahau nayamopafi'mo nahau'niya kava'mo agesayafe'mo muki ya'mo Afo'amo'mo, ma kava huvo, huno naha pai'niya kava'mo akame hu'na nehuve. Mani nopati'mo ataleta he tita vigetao.

15

Yesu'a nofikana hu'na mai'nove, huno hu'niya gemae

¹ Yesu'a huno'ae'mo, nagaemo lama ge alagamo ne'aeya nofikana hu'na mai'nove. Afo'nimo'mo ani nofi hoya aepa vekamo mai'nenno ne'yagaiye. ² Agaemo nagaepati'mo ae'niya nofi akopamo'mo alagamo no'aeya nofi akopamo hatagauteno alino alagepa huno ne'atale. Ani agufa kavake'mo huno alagamo ne'aeya nofi akopafati'mo mago'e huno alagamo aesiyafe'mo hatagauno alino alagepa huno ne'ate. ³ Nagaemo hatagau'na ali'na alagepa hugekana hu'na ali'na lapaya male'nova geleti'mo hosu kavatapimo sese hu'na lapate'nogetapa yaveyave vaya'mo mai'nae. ⁴ Nagaepi'mo aeta hanitapa maige'nao nagaemo lapakaepi'mo alagi maino. Nofi akopamo'mo nofi'afi'mo aeno ohani'nigeno alagamo no'aeya agufa kava'mo hutapa nagaepi'mo alagi o'mai'nisaya'mo'mo alagamo alagi o'aegae.

⁵ Nagaemo nofi'agana hu'na mai'nogetapa nofi akopa'agana hutapa mai'nae. Naote maige lapaote maige huta mai'nisunana lapakaemo mago kava'mo

afa'a osugaya'mofe'mo nagaepi'mo alagi mai'nisage'na lapakaepi'mo alagi mai'nisugetapae'mo asole alagamo afa'a aegae. ⁶ Mago vekamo'a nagaepi'mo aeno hanino o'mai'nisiya'mo'mo akopamo hatagauno atale'nisigeno leno vaitesige'a ali'a anupa hute'a atafi'mo ali'a yaga au'a kaesageno leno asagaligiye. ⁷ Lapakaemo nagaepi'mo aeta hanitapa mai'nisageno ge'nimo lapaipafi'mo hane'ninagetapa lapau'nisiya yafe'mo Gotife'mo ge hutapa afi gesageno'ae'mo afa'a alino lapamigiye. ⁸ Lapakaemo asole alagamo ae'netapae'mo Afo'nimo'mo ala agi'amo alita amisaya kavateti'mo ge'nimo ne'afiya vaya'mo maigae. ⁹ Afo'nimo'mo nagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava huno lapakaefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niye. Nahau nayamopafi'mo nahau'niya kavapi'mo aetapa hanitapa maiyo. ¹⁰ Ge'aepa ge'nimo akame hisayana nahau nayamopafi'mo nahau'niya kavapi'mo aetapa hanitapa maigae. Ani kava hu'na Afo'nimo ke'aepa ge'amo akame nehu'nae'mo Afo'nimo'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kavapi'mo alagi mai'nove. ¹¹ Namogaga ne'auva kava'mo'a lapaipafi'mo havai tesigetapae'mo lapamogaga aisayafe'mo mani gemo lapa nepauve. ¹² Ge'aepa ge'nimo hane'niyana lapakaefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya kava huno konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. ¹³ Mago vekamo'a ao vaya'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'niyanageno falino apatesiyana ani agufa hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo'mo muki vaya'mogimo hapau apayamopafi'mo hapau'niya kava'apimo ago aeno apakase'niye. ¹⁴ Lapakaefe'mo muki ma kava hiyo, ina kava osiyo, hu'na lapa pai'nova ge'nimo akame nehisaya'mo'mo nao vaya'mo mai'nae. ¹⁵ Ali'ya aepa vekamo'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo muki ali'ya'amo alisayafe'mo ali'ya'mo aepa'amo alino apave noliya'monanafa ali'ya'nimo ne'aliya vaya'age'mo mai'nae, hu'na hemenimo mago'e hu'na ge osuguve. Afo'nimotegati'mo muki ge'amo afi'nova gemo ago lapa pai'nova'mofe'mo nao vaya'mo mai'nae, hu'na nehuve. ¹⁶ Lapakaemo lekana paitapa o'nate'nafa nagaege'mo lekana pai'na lapate'novanagetapa alagamo hanege hanege huno hanesiya alagamo aesayafe'mo lekana pai'na lapate'nove. Afo'nimofe'mo nagi'nileti'mo muki kavafe'mo ge hutapa afi gesayana afa'a alino lapamigiye. ¹⁷ Inagi ina ke'aepa gee'mo lapa pai'nae'mo, konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino, hu'na ago lapa pai'nove, huno hapa pai'niye.

Ma mopafi vaya'mogimo apaini hu'a lapategae, huno hapa

pai'niya gemae

¹⁸ Ma mopafi vaya'mogimo apaini hu'a lapatesageta-pae'mo, hogote'a Ala kava nefe'mo apaini hu'a ate'naya kava hu'a apaini hu'a nelatae, hutapa lapakesa afiyo. ¹⁹ Lapakaemo ma mopafi vaya'mo mai'naesinana ma mopafi vaya'mogimo vaya'apie'mo hapau'niya agufa kava'mo hu'a lapakaefe'mo hapau apayamopafi'mo hapau'niesine. Hapau'niyesina'monanafa nagaemo ma mopafi vayapati'mo lekana pai'na lapate'nogetapa ma mopafi vayapi'mo o'mai'naya'mofe'mo apaini hu'a nelapatae. ²⁰ Nagaemo, mago ali'ya'amo ne'aliya vekamo'mo ali'ya'mo afo'amo'mo aeno no'agase, hu'na lapa pai'nova gee'mo lapakesa afiyo. Apakaemo apaini hu'a nate'nisaya kava hu'a lapakae'e'mo apaini hu'a lapategae. Apakaemo ge'nimo afi'nisayana getapimo afigae. ²¹ Apakaemo alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamo o'age'nayanage'a vaya'nimo mai'naya'mofe'mo lapakaetegamo muki ani agufa kavake'mo hugae. ²² Emi'ne'na hapa opai'novesinana apakame'ya o'namisageno hosu kava'apimo afa'a ohane'niyesine. Ago hapa pai'nova'mofe'mo hosu kavatimo o'age'none, hu'a alagi osugae. ²³ Ina lagimo apaini hu'a ne'natesafi ani kava hu'a Afo'nimotega'e'mo apaini hu'a ne'atae. ²⁴ Nagaemo apakaetegamo e'na vaya'mogi nosaya agufa kava'mo osu'novesinana apakame'ya o'namisageno hosu kava'apimo ohane'niyesina'monanafa hu'nova kava'mo ago agete'apae'mo nagaetega'e Afo'nimotega'e'mo apaini hu'a nela'atae. ²⁵ Apakae ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo, *apakaetegamo mago hosu kava'mo osu'nova'monanafa fiku apaini hu'a nate'nae*, huno avo'mo kae male'niya gemo afole aisiyafe'mo ani kava'mo nehae. ²⁶ Nagaemo lapa maesiya vekamo alagi lama ge'age'mo aepa Auneme'amo Afo'nimotegati'mo ali'na atesugeno emineno nagaefe'mo faigoko gemo hugiye. ²⁷ Lapakaemo ali'ya'nimo aepa fai'na ali'nova afinateti'mo nagae'e'mo magokepi lokaeta maima maima etapa hemeni'e'mo mai'naya'mofe'mo lapakae'e'mo nagaefe'mo faigoko ge'nimo aeta hakalo hugae, huno hapa pai'niye.

16

¹ Asagautapa o'aisayafe'mo mani gemo lapa nepauve. ² Apakaemo mono no'apifati'e mono no'apifati'e'mo ali'a lapa fai'a lapatalete lapataleteke'mo hugae. Mago afina'mo afole aisige'apae'mo kamiti lapamagite'apae'mo, Goti ali'ya'amo alagi ne'alune, hu'a apakesa afigae.

³ Muki ya'mo Afo'amo'mo o'age'naya kava hu'a nagaemo o'nage'naya'mofe'mo ani agufa kava'mo lapakaetegamo hugae. ⁴ Ani kava'mo afole aisigetapae'mo, ani agufa kavafe'mo laha pai'niya kava'mo hemenimo afole ai'niye, hutapa lapakesa afitapa ho hisayafe'mo mani gemo lapa nepauve.

Goti Auneme'amo ali'ya'ae'mo ava gemo hu'niya gemae

Hogote'na lapakae'e'mo magokepi lokae'na mai'nova afina'mo mani gemo lapa opai'nova'monanafa ⁵ hemenimo alino nate'nige'na emi'ne'nova vekalegamo haisuvafe'mo nehu'nae'mo mani gemo lapa nepauve. Lapa nepauva'monanafa lapakaepati'mo magoke vekamo'a haiyategamo ugane, huno alagi loka huno ge huno nafi oke'niye. ⁶ Mani gemo lapa nepauva'mofe'mo lapaipafi'mo lapaipamo'mo lusi kava huno kana hu'niya kava'mo havai te'niya'monanafa ⁷ lama ge lapa nepauve, lapa maesugetapa mago'e huta alagepa hutapa maisayafe'mo lapatale'na haiguve. Lapatale'na ohaisuvana lapa maesiya vekamo ali'na atesugeno lapakaetegamo emi no'megaiya'monanafa lapatale'na haisuva'mo'mo lapa maesiya vekamo ali'na atesugeno eminegaiye. ⁸ Emi'nen'ae'mo ma mopafi vaya'ai hosu kava'apigi fatago kava'nigi agoti hu'na apatesuva kava'nigi huno alino apave lisige'a agegae. ⁹ Nagaefe'mo apakesa afi'a fatago nosaya'mofe'mo hosu kava'apimo alino apave lisige'a agegae. ¹⁰ Nagaemo Afo'nimotega u'na haisugetapae'mo alagi o'nagegaya'mofe'mo fatago kava'nimo alino apave lisige'a agegae. ¹¹ Nagaemo ma mopafi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo ago agoti hu'na ate'nova'mofe'mo agoti hu'na apatesuva kava'mo alino apave lisige'a agegae. ¹² Nagaemo mago'e gemo hane'niyanage'na lapa paigefe huva'monanafa kana hu'niya gemo hane'niya'mofe'mo o'afigae. ¹³ Hemenimo o'afigaya'monanafa Auneme'amo lama gemo aepa vekamo emineno'aeke'mo muki lama ge'amo alino lapave ligiye. Agai'amo agesafati'mo agesa afino ani gemo osugifa afi'niya gemo lapa paiteno afole aisiya kavafe'mo ava gemo huno lapa paigiye. ¹⁴ Agaemo ha le konali ya'nimo alino lapave liteno nagi'nile'mo alino asaga huno nategaiye. ¹⁵ Afo'nimo muki ya'amo nagai'ni ya'age'mo hane'niya'mofe'mo ani gemo hu'nae'mo, Goti Auneme'amo'a ha le konali ya'nimo alino lapave ligiye, hu'na ago lapa pai'nove.

Yesu'a, yulagefa aitetapae'mo halate lapamogaga aigae, huno hapa pai'niya gemae

¹⁶ Aise afina'mo utesigetapa o'nagegaya'monanafa halate mago'e huno aise afina'mo utesigetapa nagegae, huno hapa pai'niye. ¹⁷ Mago ge'amo ne'afiya vaya'amogimo ani gemo afite'apae'mo, aise afina'mo utesigetapa o'nagegaya'monanafa halate mago'e huno aise afina'mo utesigetapa nagegae, huno laha paige Afo'nimotega haiguva'mofe'mae, huno laha paige hu'niya gemo aepa'amo na agufa gemo hu'niye. ¹⁸ Aise afinane, huno hu'niya gemo aepa'amo na agufa gemo'mo hu'niye. Na agufa kavafe'mo ani gemo hu'nifi huta o'afi'none, hu'a hu'nae. ¹⁹ Inagi Yesu'a loka hu'a ge hu'a nafi gesayafe'mo nehae, huno apaketenoe'ae'mo, nagaemo, aise afina'mo utesigetapa o'nagegaya'monanafa halate mago'e huno aise afina'mo utesigetapa nagegae, hu'na lapa pai'nova gee'mo gemo huge afige hutapa mai'nafiye. ²⁰ Alagi lama ge lapa nepauve, lapakaemo avi'ya'mo hugaya'monanafa ma mopafi vaya'mogimo apamogaga aigae. Yulagefa aitetapae'mo halate aitapa afe letapa lapamogaga aigae. ²¹ A'nemogimo mafa'nemo ali'a apatesayafe'mo hu'naya afina'mo apakafu ki'nige'apae'mo yulagefa ne'aiya'monanafa ali'a apatete'apae'mo apakafu ki'niya kavafe'mo apakesa o'afi'a mafa'ne'apieke'mo apamogaga ne'aiye. ²² Ani kava hutapa hemenimo yulagefa ne'aiya'monanafa halate e'na lapakesugetapae'mo lapaipafi'mo lapamogaga aigae. Mago vekamo'mo ani lapamogaga aisaya kavatapimo afa'a alino o'atalegaiye. ²³ Ani afina'mo afole aisigetapae'mo mago kavafe'mo loka huta nafi okegae. Alagi lama ge lapa nepauve, lapakaemo Afo'nimofe'mo nagi'nileti'mo muki yafe'mo afi gesageno'ae'mo afa'a alino lapamigiye. ²⁴ Hogotetapa nagi'nileti'mo ge hutapa afi oke'nae. Afa'a ge hutapa afi gegeno'ao alino lapamisigeno lapaipafi'mo lapamogaga aisaya kava'mo havai tegaiye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a, ma mopafi kava'mo ae'na agase'nove, huno hapa pai'niya gema

²⁵ Nagaemo ani kavafe'mo ae'na kalafefa gemo hu'na lapa pai'nova'monanafa afole aisiya afina'mo ae'na kalafefa gemo lapa opaigufa Afo'nimofe'mo ava gemo hu'na afole ai'na lapa paiguve. ²⁶ Ani afina'mo afole aisigetapae'mo nagi'nileti'mo nunumu hutapa afi gegae. Lapakaemo nagi'nileti'mo ago ge hutapa afi gegaya'mofe'mo Afo'nimofe'mo ge hu'na afige'na lapa maesuva agufa kava'mo ohanegaiye. ²⁷ Lapakaemo nagaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'nigetapae'mo Gotitegati'mo

emine'niye, hutapa lapakesa afitapa fatago nehaya'mofe'mo Afo'nimo'mo agai'amo lapakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niye. ²⁸ Nagaemo Afo'nimotegati'mo ma mopafi'mo emi'ne'nove. Halate ma mopamo atale'na Afo'nimotegamo haiguve, huno hapa pai'nige'apae'mo ²⁹ ge'amo ne'afiya vaya'mogimo, vae, hemenimo aeka kalafefa gemo huka laha nopai'pa huka afole aika laha nepaine. ³⁰ Hemenimo lagaemo ago kage'nonana mago vekamo'a kagaefe'mo mago gee'mo loka huno kafi gesiyafe'mo agava o'maika hogoteka vaya'ai apaipafi'mo ne'apakanageta kage'none. Muki kava'mo ne'agana'mofe'mo kagaefe'mo Gotitegati'mo emike'nane, huta lagesa afitapa fatago nehune, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ³¹ Hemenimo lapakesa afitapa fatago nehafiye. ³² Afiyo, ani afina'mo eno alagi ago hogo hu'niya'monanafa hemenimo ago afole ai'niyanagetapa nataletapa atagu faetapa notapilegamo utetapa hisage'na nagai'nige'mo maiguve. Maiguva'monanafa muki ya'mo Afo'amo'mo nagae'e'mo magokepi lokaeno mai'niya'mofe'mo nagai'nige'mo o'maiguva'monanafa muki ya'mo Afo'amo'e'mo magokepi lokaeta'a maigu'ae. ³³ Lapakaemo nagaepi'mo mai'netapae'mo lapaipamo'mo falu hisiyafe'mo mani gemo lapa nepauve. Ma mopafi'mo mai'netapae'mo hanageke ya'mo alitapa maigaya'monanafa nagaemo ma mopafi kava'mo ago ae'na agase'nova'mofe'mo lapakaemo lokiya vaitapa maiyo, huno hapa pai'niye.

17

Yesu'a nunumu'mo huno apate'niya gemae

¹ Yesu'a ani gemo ago hapa paiteno'ae'mo alino maku huno koku'nategamo age'nenonunumu'mo hu'niye. Afo, ani afina'mo ago afole aiyanagi kagikale'mo alino asaga huno katesiyafe'mo Mafa'nekamo agi'ale'mo alika asaga huka ato. ² Kagaemo muki ma mopafi vaya'aite'mo yagaino apatesiyafe'mo lekana paika ate'nane. Apavaleka ami'nana vaya'mo afa'a maige maige hu'a maisaya ya'mo alino apamisiyafe'mo himamu'amo ago alika ami'nane. ³ Kagaemo lama ge'age Gotiga'e Yesu Kalaisi'mo alika ate'nanageno emine'niya veka'e'mo anake'a aeto hu'naya vaya'mogimo maige maige hu'a maisaya ya'mo ago ali'nae. ⁴ Nagaemo ma mopafi mai'ne'nae'mo kagikale'mo ali'na asaga hu'na kate'nove. Kagaemo ani ali'ya'mo aliyo, huka naha pai'nana ali'yakamo ago alagi ali'na hano hu'nove. ⁵ O

Afo, kagae'e'mo magokepi lokae'na mai'ne'nae'mo kaula-gale'mo ha le konali ya'nimo ma mopamo alo osu'nana afinateti'mo ali'nova ha le konali ya'nimo alika namiyo.

⁶ Nagaemo ma mopafi vayapati'mo apavaleka nami'nana vaya'mo kagikamo aepa'amo ali'na apave li'nove. Ani vaya'mo vayakamo mai'nageka ago apavaleka nami'nane. Apakaemo kagae gemo alite'a gekale'mo yagai'a ate'ne'a akame hu'nae. ⁷ Hemenimo apakaemo ago age'nayana muki alika nami'nana ya'mo kagaetegatike'mo e'niye, hu'a age'nae. ⁸ Ani kava'mo hu'na nami'nana gemo ali'na apami'noge'a alite'apae'mo, Gotitegati'mo emine'niye, hu'a nagete'apae'mo Goti'a alino ate'nigeno emine'niye, hu'a apakesa afi'a fatago nehae. ⁹ Nagaemo nunumu'mo hu'na ne'apatove. Nagaemo ma mopafi vaya'aife'mo nunumu'mo hu'na no'apatofa apavaleka nami'nana vaya'mo vayakamo mai'naya'mofe'mo nunumu'mo hu'na ne'apatove. ¹⁰ Muki vaya'nimo vayakamo mai'nae. Ani agufa kava'mo hu'a vayakamo vaya'nimo mai'nae. Apakaemo ha le konali ya'nimo ali'a apave lite'a nagi'nile'mo ali'a asaga hu'a ne'natae. ¹¹ Hemenimo ma mopafi'mo mago'e hu'na o'mai'na atale'na kagaetegamo haiguva'monanafa apakaemo ma mopafi'mo mai'nae. Afo, hu'na, kaote vekamo mai'neka alagepa kava'age'mo nehana vekae, ani kava'mo huta'a magoke'age'mo mai'no'a kava hu'a apavaleka nami'nana vaya'mo magoke'age'mo mai'nayanage'a ani kava hu'a maisayafe'mo himamukaleti'mo yagaika apato. ¹² Nagaemo ma mopafi'mo apakae'e'mo magokepi lokae'na mai'ne'nae'mo kagikaleti'e himamukaleti'e'mo yagai'na apate'noge'a afa'a mai'naya'monanafa magoke vekae'mo kagae mukufi gemo'mo, lageso hugiye, huno hu'niya gemo afole aisiyafe'mo lageso hu'niye. ¹³ Hemenimo nagaemo kagaetegamo haisuvafe'mo nehu'nae'mo ma mopafi mai'ne'nae'mo namogaga ne'auva kava hu'a apamogaga aisaya kava'mo apaipafi'mo havai tesiyafe'mo mani gemo hu'na nunumu hu'na ne'apatove. ¹⁴ Nagaemo kagae gemo ali'na apami'noge'a ali'nage'apae'mo ma mopafi vaya'mogimo apakaefe'mo alagi ohapau'nige'a apaini hu'a apate'nae. Ma mopafi vaya'mo o'mai'naya'mofe'mo apaini hu'a apate'nae. ¹⁵ Nagaemo, ma mopafati'mo apavalelika haiyo, hu'na ge nosufa, hosu vekamo'mo apakaetegamo hosu kava'mo osisiyafe'mo yagaika apato, hu'na nunumu hu'na ne'apatove. ¹⁶ Nagaemo ma mopafi vekamo o'mai'nova kava hu'a ma mopafi vaya'mo o'mai'nae. ¹⁷ Lama gekaleti'mo apavaleka alika

kagaetegamo apaote apato. Gekamo alagi lama ge'ageke'mo hane'niye. ¹⁸ Kagaemo ma mopafi vaya'aitegamo alika nate'nanage'na emi'ne'nova kava hu'na ma mopafi vaya'aitegamo ali'na apate'noge'a u'nae. ¹⁹ Kagaemo lama gekaleti'mo apavaleka alika apaote apatesanafe'mo nagaemo ali'yakamo alisuvafe'mo ali'na naote nate'nove.

²⁰ Nagaemo mani vaya'aifeke'mo nunumu hu'na no'apatofa ge'apileti'mo nagaefe'mo apakesa afi'a fatago hisaya vaya'efe'mo nunumu hu'na ne'apatove. ²¹ Apakaemo muki'amogi magoke'age'mo mai'ne'a Afo'nimogamo nagaepi'mo mai'nanage'na kagaepi'mo mai'nova kava hu'a la'agaepi'mo magoke'age'mo maisayafe'mo nunumu hu'na ne'apatove. Magoke'age'mo mai'nisage'apae'mo ma mopafi vaya'mogi apakete'apae'mo nagaefe'mo, Goti'a alino ate'nigeno emine'niye, hu'a apakesa afi'a fatago hisayafe'mo nunumu hu'na ne'apatove. ²² Magoke'age'mo mai'no'a kava hu'a magoke'age'mo maisayafe'mo alika nami'nana ha le konali ya'nimo ali'na apami'nove.

²³ Nagaemo apakaepi'mo mai'nogeka nagaepi'mo mai'nana'mofe'mo magoke'age'mo maisayafe'mo nunumu hu'na ne'apatove. Magoke'age'mo mai'nisage'a ma mopafi vaya'mogimo apakete'apae'mo, Goti'a alino ate'nigeno emine'niye. Goti'a Mafa'ne'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava huno apakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niye, hu'a hisayafe'mo nunumu hu'na ne'apatove.

²⁴ Afo, nahau'niyanagi apavaleka nami'nana vaya'nimo nagaetegamo e'a mai'ne'a alika nami'nana ha le konali ya'nimo agesayafe'mo nahau'niye. Ma mopamo alo osu'nana afina'mo nagaefe'mo kahau kayamopafi'mo kahau'niya'mofe'mo ha le konali ya'nimo alika nami'nane.

²⁵ O Afo, fatago kava'age'mo nehana vekamogae, hu'na, ma mopafi vaya'mogimo okage'naya'monanafa nagaemo kage'noge'apae'mo mani vaya'mogi kagete'apae'mo, Goti'a Afo'amo'mo alino ate'nigeno emine'niye, hu'a afi'nae.

²⁶ Nagaefe'mo kahau kayamopafi'mo kahau'niya kavakamo apakaepi'mo hanesige'na apakaepi'mo maisuvafe'mo kagikamo aepa'amo ali'na apave li'novanage'na mago'e hu'na ali'na apave liguve, huno nunumu hu'niye.

18

*Yesu'mo atafau'a kalavusi hu'a ate'naya gemae
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lu 22:47-53)*

¹ Nunumu ago hutege'apae'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo nopati'mo atale'a lami'a mago ani kalokalopamo agi'amo Kitaloni kalokalopamo lakae'a yosa hoyafi'mo u'a

mai'nae. ² Apakaemo muki afina'mo u'a ani aupilagamo ali'a anupa hu'a maitale maitale hu'a mai'naya'mofe'mo Yutasi'a kutulu ya'mo ali'niya vekamo'mo ago age'niye. ³ Yosa hoyafi'mo mai'nage'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi Falasi vayanagi gamani ati vayanagi alopa mono note'mo ne'yagaiya ati vayanagi hu'a ali'a apate'nage'a u'nae. Yutasi'a apavaletege'a ata kani ae'a alige lamu kani'mo ae'a alige kaveta kayo'mo alige naipemo alige hute'a e'nae. ⁴ E'a ava'yi hu'nageno'ae'mo Yesu'a agai'a agufale'mo afole aisiya kava'mo ago age'niya'mofe'mo, lapakaemo ina la'mo agesayafe'mo kahauya hulitapa ne'ae, huno apafi ge'nige'apae'mo, ⁵ Yesu'a Nasalasa taonifi vekamo agesunafe'mo ne'one, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ani vekamo ma nagaek'e'mae, huno hapa pai'niye. Yutasi'a kutulu ya'mo ali'niya veka'e'mo magokepi lokae'a he ti'a mai'nae. ⁶ Yesu'a halate hu'niya gemo huno, ani vekamo ma nagaek'e'mae, huno hapa nepaige'apae'mo apakamelagati'mo apaune hetale'a u'a mopafi'mo apago'ya fai'nae. ⁷ Halate Yesu'a, ina la'mo agesayafe'mo kahauya hulitapa ne'ae, huno apafi ge'nige'apae'mo, Yesu'a Nasalasa taonifi vekamo agesunafe'mo ne'one, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ⁸ Nagaemo, ani vekamo mai'nove, hu'na ago lapa pai'nove. Lapakaemo nagaemo nagesayafe'mo e'naya'mofe'mo mani vaya'mo afa'a apatalege'a viyo, huno hapa pai'niye. ⁹ Yesu'a hogoteno nunumu huno'ae'mo, apavaleka nami'nana vayapati'mo magoke vekamo atale'nogeno lageso osu'nifa muki'amo afa'a mai'nae, huno hu'niya gemo afole aisiyafe'mo ani gemo hu'niye. ¹⁰ Saimoni Pita'a naipe'aleti'mo asagino hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo lamaga aupilaga agesamo heno lafe huno atale'niye. Ani vekamo agi'amo Malakasi'ae. ¹¹ Yesu'a Pitafe'mo, naipekamo halate ano'afi'mo alika faika falu kao. Afo'nimo'mo alino nami'niya kapufi ani'mo o'nesufiye, huno ha pai'niye.

Yesu'a avaleli'a Anasitegamo u'naya gema

¹² Inagi gamani ati vayanagi apakaete'mo yagaino ne'apateya vekamogi alopa mono note'mo ne'yagaiya ati vayanagi hu'a Yesu'mo atafau'a ayatalate'mo nofi ki'a ate'nae. ¹³ Hogote'a Anasi notegamo avaleli'a u'nae. Ani kafugamo hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Kaiyafasi'ae. Kaiyafasi ayemo'amo'mo Anasi'ae. ¹⁴ Hogoteno Kaiyafasi'a Yu vaya'mogimo hisaya kavafe'mo,

magoke vekamo'a muki vaya'mogitalefe'mo falino latesigeta hano osuta afa'a maisunana kanale hugiye, huno hapa pai'niye.

Pita'a Yesufe'mo o'age'nova vekae, huno hu'niya gemae
(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lu 22:55-57)

¹⁵ Yesu'a avaleli'a u'nage'anae'mo Saimoni Pita'e mago vekamo ge'amo ne'afiya veka'e'mo apakame hu'ana u'ana note'mo ava'yi hu'na'ae. ¹⁶ Pita'a kegi'ya malaga hi'yanale'mo mai'nigeno alu vekamo hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a alu vekamo age'niya'mofe'mo ani vekamo Yesu'e'mo kegi'ya yu'ilagamo fale'ana hai'na'ae. Ani vekamo'a halate lamino hi'yanale ne'yagaiya a'mafa'ne'aife'mo ha paiteno Pita'a avalelino uno hai'niye. ¹⁷ Ani a'mafa'nemo'a Pitafe'mo, kagaemo ani vekamo ge'amo ne'afina vekamo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo Pita'a, ha'ao, huno ha pai'niye. ¹⁸ Yasi hige'apae'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'e alopa mono note'mo ne'yagaiya ati vaya'e'mo hokanufa atamo kaete'a he ti'a loto hu'a mai'nae. Pita'e'mo uno magokepi he ti'a atale'mo loto hu'a mai'nae.

Hogote vekamo'mo Yesufe'mo agenoka huno ge huno afi ge'niya gemae

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lu 22:66-71)

¹⁹ Kumatega mai'nageno hogote vekamo'a Yesufe'mo agenoka huno'ae'mo, gekamo ne'afiya vaya'mo haiya agufa vaya'mo mai'nae, huno afi ge, na agufa gemo alika apaya ne'malane, huno afi ge huno afi ge'nigeno'ae'mo ²⁰ muki afina'mo vaya apaulagale'mo mai'ne'nae'mo ae'na hakalo hu'na hapa pai'nove. Nagaemo ali'a anupa hu'a mai'nayategamo u'na alopa mono nopinagi muki asole mono no'afi'e mono no'afi'e'mo ali'na apaya male'nove. Mago gemo ali'na fala oki'na muki ge'amo hu'na afole hapa pai'nove. ²¹ Na kava hige'kae'mo nagenoka huka nafi nekane. Ge'nimo ali'na apaya male'nova vaya'mogimo ani gemo ago afi'nayanagi ge huka apafi go, huno ha pai'nigeno ²² mago ati vekamo'a aya'mo alino ataleli'neni amagitenoa'ae'mo, hogote vekae'mo ani agufa gemo nehapiye, huno afi ge'niye. Yesu'a ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, hosu gemo hu'nisuvana ani hosu ge'nimo aeka hakalo huka huvo. ²³ Alagepa gemo hu'nisuvana na kava hige'kae'mo ne'namagine, huno ha pai'niye. ²⁴ Inagi Yesu ayate'mo nofi ki'a ate'nageno mai'nigeno'aeke'mo hogote vekamo Anasi'a Kaiyafasitegamo alino ate'nigeno u'niye.

Pita'a halate, o'age'nova vekae, huno hu'niya gemae
(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lu 22:58-62)

²⁵ Yesufe'mo agenoka huno afi gegeno'ae'mo Pita'a atale'mo he tino loto huno mai'niye. Apakaemo, kagae'e'mo ge'amo ne'afiya vayapati vekamo mai'napiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ha'ao, nagaemo ani vayapati vekamo o'mai'nove, huno hapa pai'niye. ²⁶ Mago vekamo hogote vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo agesamo Pita'a heno lafe hu'niya vayapati vekamo'mo Pitafe'mo, agae'e'mo yosa hoyafi'mo mai'nanage'na kage'nofiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo ²⁷ halate, ha'ao, huno ha nepaigeno'ae'mo kokolemo'mo age ai'niye.

Yesu'mo avaleli'a Pailatitegamo u'naya gemae
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Lu 23:1-5)

²⁸ Saufamo kotilamiyapi'mo Kaiyafasi notegati'mo Yesu'mo avaleli'a ala gamani vekamo notegamo u'naya'monanafa hopa afina'mo Pasova ne'ya'mo nesayafe'mo apakesa afite'apae'mo, fiku yanageno lagufamo alino hosu huno lategaiye. Yu nofi vekamo o'mai'niya'mofe'mo no'afi'mo ohaigune, hu'a hute'a agotimo nehaya nopi'mo fale'a ohai'nae. ²⁹ Inagi Pailati'a kumatega uno lamino, ani vekamo na agufa kavatetife'mo agoti hutapa atesayafe'mo nehae, huno apafi ge'nige'apae'mo, ³⁰ hosu kava'mo osu'niyesinana kagaetegamo afa'a avalelita o'me'nonesine, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ³¹ Pailati'a, kanalenagi avalelitutapa ke'aepa getapileti'mo agoti hutapa ateyo, huno hapa pai'nige'apae'mo, gamani vaya'mogitapamo, agoti hutapa apatetapae'mo kamiti o'apamagiyo, hutapa laha pai'nae. Lagae agotilegage'mo apavalelitapa eyo, hutapa ago laha pai'nae, hu'a ha pai'nae. ³² Yesu'a hogoteno huno'ae'mo, ani agufa kava'mo hu'na faliguve, huno hu'niya gemo afole aisiyafe'mo ani agufa kava'mo afole ai'niye. ³³ Pailati'a halate agoti nopi'mo haino Yesufe'mo, Yu vaya'aite'mo ala'apimo yagaika ne'apatana kini vekamo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ³⁴ Kagaikamo kagesa afika ani gemo nehapi Yu vaya'mogimo nava gemo hu'a kaha pai'nagekae'mo nehane, huno afi ge'nigeno ³⁵ Pailati'a, Yu nofi vekamo mai'nofiye. Ha'ao, Yu vekamo o'mai'nove. Kagae nofi vaya'mogi'e mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi'e'mo kalavusi hu'a katete'a kavaleli e'a nami'nagi kagaemo na agufa kava'mo hu'nane, huno afi ge'nigeno ³⁶ Yesu'a, Ma mopafi vaya'mogi ala'apimo mai'ne'a yagai'a ne'apataya kava hu'na yagai'na no'apatove. Ani agufa kava'mo

hu'na yagai'na ne'apatovesinana ali'ya'nimo ne'aliya vaya'mogimo navaleli e'a Yu vaya'mo o'apamisayafe'mo kame hu'naesina'monanafa ma mopafi vaya'mogi ala'apimo yagai'a ne'apataya agufa kava'mo hu'na yagai'na no'apatove, huno ha pai'nigeno ³⁷ Pailati'a, ani gemo hu'nana'mofe'mo ala'apimo yagaika ne'apatana kini vekamo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, he, ani gemo ago nehane. Ita'nimo'mo alino nate'nige'nae'mo magoke kava'mo hu'na lama gele'mo ha maesuvafe'mo ma mopafi'mo afole ai'nove. Muki vaya'mogi lama gemo ao vaya'amogi ge'nimo ne'afiye, huno ha pai'nigeno ³⁸ Pailati'a, ani lama gemo na agufa gee'mo hane, huno afi geno'ae'mo Pailati'a halate kumatega uno lamino Yu vaya'aife'mo, amagisuva kava'mo aepa'amo o'age'nove. ³⁹ O'age'nova'monanafa lapakaemo amuse hisayafe'mo nagaemo Pasova afina'mo kafuga'ae kafuga'ae'mo kalavusi hu'naya vayapati'mo magoke vekamo hatu mae'na atogeno ute ute nehae. Nehuva'mofe'mo nagaemo alatapimo yagaino nelapateya kini vekamo afa'a atesugeno lapakaetegamo visifiye, huno apafi ge'nige'apae'mo ⁴⁰ alopa gefati'mo ge hu'apae'mo, agaemo alagi ategeni o'vinageka Malamasike'mo ategeni vino, hu'a ha pai'nae. Malamasi'a vaya'mo apamagiteno kumaya ne'aliya vekamo mai'niye.

19

Pailati'a Yesufe'mo, amagigeno falino, huno hapa pai'niya gemae

¹ Inagi Pailati'a ati vekae'mo, nofi kayoteti'mo amagiyo, huno ha pai'nigeno amagi'niye. ² Ati vaya'mogimo u'a aufe nofi'mo ali'a kalagi'a kakolitamo alo hute'a agenopale'mo male'a ate'ne'a haesa lavolavo alonoku'mo ali'a male'a atete'apae'mo, ³ Yu vaya'aite'mo yagaika ne'apatana kini vekamo mai'nananagi alagepa huka maiyo, hu'a hute'a apaya'mo ali'a ataleli e'a amagite amagite hu'a amagi'nae.

⁴ Pailati'a halate kumatega lamino, afiyo, amagisuva kava'mo aepa'amo o'age'nova'mofe'mo lapakaemo, amagisiya kava'mo aepa'amo o'age'niye, hutapa lapakaemo agesayafe'mo lapakaetegamo avaleli'na emi'negauve, huno hapa pai'niye. ⁵ Yesu'a aufe nofi kakolitamo agenopale'mo male'a atete'a haesa lavolavo alonoku'mo male'a ate'naya ya'mo alinino kumatega emine'nigeno Pailati'a, ani vekamo mai'nigi ageyo, huno hapa pai'niye.

⁶ Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e alopa mono note'mo ne'yagaiya ati vaya'mogi'e'mo age'te'apae'mo, malipu yosale'mo nili aiteka alika he tika

ato. Malipu yosale'mo nili aiteka alika he tika ato, hu'a alopa gefati'mo ge hu'nageno'ae'mo Pailati'a, amagisuva kava'mo aepa'amo o'age'nogi lapakaitapige'mo avalelita utapa malipu yosale'mo nili aitetapa alita he titapa ateyo, huno hapa pai'niye. ⁷ Yu vaya'mogi, agaemo Goti mafa'ne'amo mai'nove, huno hu'niya'mofe'mo ke'aepa getimo'mo huno'ae'mo, ago faligiye, huno hu'niye, hu'a ha pai'nae. ⁸ Pailati'a ani gemo afiteno'ae'mo mago'e huno koli hu'niye. ⁹ Halate Pailati'a agoti nopi'mo haino Yesufe'mo, haiyategati'mo e'nane, huno afi ge'nigeno'ae'mo Yesu'a ge osuno afa'a mai'niye. ¹⁰ Pailati'a, nagaefe'mo naha opaigapiye. Nagaefe'mo yagaika apatesana vekamo maigane, hu'a lekana pai'a nate'naya'mofe'mo afa'a ateyo, hu'na hisuge'a katesageka afa'a ugane. Amagiyo, hu'na hisuvana malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a kategae, huno ha pai'nigeno ¹¹ Yesu'a, Goti'mo namagisana agufa himamukamo okami'niyesinana nagaetegamo mago kava'mo afa'a osanesine. Hu'niya'mofe'mo navalelineno kami'niya vekamo hosu kava'amo'mo kgae hosu kava'mo ago aeno agase'niye, huno ha pai'niye. ¹² Pailati'a ani gemo afiteno'ae'mo Yesu'mo afa'a atesigeno visiya kafe'mo kahauya hu'niya'monanafa Yu vaya'mogimo, atesanageno visiyana Sisa'a hogote vekamo ala'apimo yagaino ne'apateya vekamo ao vekamo o'mai'nane. Ala'apimo yagai'na ne'apatova kini vekamo mai'nove, hu'a nehaya vaya'mo Sisa kame'amo mai'nae, hu'a alopa gefati'mo ge hu'nae. ¹³ Pailati'a ani gemo afiteno'ae'mo Yesu'mo kumatega avalelino lamino fai mai'nenno agoti huno ne'apateya siate'mo fai mai'niye. Asole latapa yafa'mo mopafi male'naya yafate'mo siamo maleteno fai mai'niya yatefe'mo Himulu gefati'mo agi'amo Gamatagayagae, hu'a agi ae'nae.

¹⁴ Ani afina'mo Pasova ne'ya'mo alo nehaya afina'mo hane'niye. Yegemo haineno makasa haeyategamo Pailati'a, ageyo, yagaino nelapateya kini vekatapimo mai'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo, ¹⁵ malipu yosale'mo nili aiyo, nili aiyo, nili aiteka alika he tika ato, hu'a alopa gefati'mo ge hu'nae. Pailati'a, yagaino nelapateya kini vekatapimo malipu yosale'mo nili aite'na ali'na he ti'na atesufiye, huno apafi ge'nige'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogimo, Sisake'mo yagaino nelateya kini netimo mai'niye, hu'a ha pai'nae. ¹⁶ Inagi Pailati'a Yesu'mo avalelino uno malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a atesayafe'mo avaleno apami'nige'a avaleli'a u'nae.

Yesu'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya gemaē

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lu 23:26-43)

¹⁷ Avaleli u'nageno'ae'mo malipu yosa'amo agai'amo alino kofilino uno taonimo alino ataleno malaga mago aupilaga agi'amo Anu'ayamufagayagamo uno ava'yi hu'niye. Himulu gefati'mo agi'amo Gogatagayagae. ¹⁸ Ani aupilagamo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'nae. Lole vekala'e'mo malipu yosale'mo nili aite'a aluga aluga haopalate'mo ali'a he ti'a anate'nageno Yesu'a folagapi'mo mai'niye. ¹⁹ Pailati'a mago gemo avo kaeteno mago vekamo ami'nigeno agenopalegamo malipu yosale'mo nili ai male'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo, Yesu'a Nasalasa vekamo Yu vaya'aite'mo ala'apimo yagaino ne'apataya kini vekamae, huno avo'mo kae male'niye. ²⁰ Yesu'a malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya aupilagamo taoni haopale'mo hane'niya'mofe'mo muki Yu vaya'mogimo ani kae male'niya avopi'mo lekana pai'a age'nae. Ani gemo Himulu gefati'mo kaege Galiki gefati'mo kaege Lomu gefati'mo kaege huno avo'mo kae male'niye. ²¹ Inagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogimo Pailatife'mo, Yu vaya'aite'mo ala'apimo yagaino ne'apataya kini vekamae, huka avo'mo okaeka Yu vaya'aite'mo yagai'na ne'apatova kini veka'apimo mai'nove, huno hu'niye, huka avo'mo kao, hu'a ha pai'nageno ²² Pailati'a, ha'ao, ago avo'mo kae male'nova'mofe'mo ani gemo alagike'mo hanegaiye, huno hapa pai'niye.

²³ Ati vaya'mogimo Yesu'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'ne'apae'mo kukena'amo ali'a fako hu'a lole'e lole'e hetamamo malete'a apamete apamete hu'a ali'nae. Yesu'a agufale'mo vaino ne'aliya sioti'amo ofakani'niya sioti'amo asagi'a male'ne'apae'mo, ²⁴ alita apake o'aigetao yokalo letetaeke'mo aeno lagasesiya vekamo'a ani sio-timo aligiye, hu'a hu'nae. Goti mukufi'mo hu male'niya gemo afole aisiyafe'mo ani kava'mo hu'nae. Ani gemo'a huno'ae'mo,

Kukena'nimo ali'a fako hu'a magoke magoke hu'a ali'nae.

Yokalo lete'a mago aeno apakase'niya vekamo'a yatala kukena'nimo ali'niye,
huno hu'niye.

²⁵ Yesu ita'amo'agi ita'amo agana'amo'agi Maliya'a Lopasi anagi Maliya'a Maganala kotega anagi hu'a e'a Yesu malipu yosa aepale'mo he ti'a mai'nae. ²⁶ Yesu'a anakeyana ita'amo'e hau'niya vekamo ge'amo ne'afiya veka'e'mo e'ana

mai'na'ageno anaketeno'ae'mo ita'amofe'mo, Ane, huno, agaemo mafa'nekamae, huno ha paiteno ²⁷ ge'amo ne'afiya vekae'mo, agaemo itakamo'mae, huno ha pai'nigeno ani vekamo'mo ani afina'mo no'alegamo avalelino uno alagepa huno yagaino ateno mai'niye.

Yesu'mo ago fali'niya gemae

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lu 23:44-49)

²⁸ Yesu'mo aghesa afino'ae'mo, muki ali'ya'nimo ago ali'na hano hu male'nove, huno ago ageteno'ae'mo Goti mukufi'mo hu'niya gemo alino afole aino atesiyafe'mo ina gemo huno'ae'mo, anife'mo ne'nahaiye, huno hu'niye. ²⁹ Mago yuvapafi'mo nofi alagafati ani'mo atu neheya ani'mo hane'nige'a kanipa kayote'mo fai'a lanu paite'a ani anipi'mo kaki'nofagana ya'mo ali'a aete'a alini u'a Yesu'a nesiyafe'mo ami'nae. ³⁰ Ani ani'mo neteno'ae'mo, ali'ya'nimo ago ali'na hano hu'nove, huno huteno ape huno mai'nenno'ae'mo auneme'amo ataleteno fali'niye.

Ati vekamo'a Yesu haopafi'mo hayoleti'mo ae'niya gemae

³¹ Ani afina'mo Pasova ne'ya'mo alo hu'a ne'malaya afina'mo hane'niya'mofe'mo egamo hogote Sapati hopa afina'mo malipu yosale'mo nili ai'naya vaya'mo malipu yosale'mo apakufa'amo hanesiyafe'mo Yu vaya'mogi oha-pau'niya'mofe'mo ati vaya'mogi Pailatife'mo u'a apaiyamo ai'a lo aete'a apakufa'amo ai'a akai'a ataleyo, hu'a ha pai'nae. ³² Ati vaya'mogi u'a lole vekala'ani anaiyala'mo ai'a lo aete'apae'mo ³³ u'a Yesu'mo agayana ago fali'nige'a agete'a aiyamo ai'a lo o'ae'naya'monanafa ³⁴ mago ati vekamo'a haopafi'mo hayoleti'mo ne'aegenno'ae'mo malage huno kola'e ani'e'mo emine'niye. ³⁵ Apakesa afi'a fatago hisayafe'mo ani kava'mo age'niya vekamo'a faigoko gemo huno hapa pai'niye. Agaemo, lama ge nehve, huno, ago age'nove, huno hapa pai'niye. ³⁶ Goti mukufi'mo hu male'niya gemo ali'a afole ai'a atesayafe'mo ani kava'mo hu'nae. Mago gemo'mo huno'ae'mo, *magoke ayamufamo ai'a lo o'aegae, huno hu'niye.* ³⁷ Mago'e huno Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, *agufafi'mo ae'naya vaya'mogimo age-gae, huno hu'niye.*

Lole vekala'moganimo yafa kapi'mo alini u'ana ki'ana ate'na'a gemae

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lu 23:50-56)

³⁸ Ani kava'mo hutageno Yosefe'a Alamatiya taonifi vekamo'a uno Pailatife'mo, Yesu kefa'amo alininu'na ki'na ategesuve, huno afi ge'nigeno'ae'mo, he, huno ha pai'niye. Yosefe'a Yesu ge'amo ne'afiya vekamo

mai'niya'monanafa Yu vaya'aife'mo koli hu'niya'mofe'mo aeno hakalo huno hapa opai'niye. ³⁹ Nikonimasi'a hogoteno mago hani'ilagamo Yesutegamo e'niya vekamo'mo lole yosalapati ani'mo'a alagepa atumo ne'aiya malasini ani'mo'a kefa'amo okasalino afa'a hanesiya anitalani anaki'animo meya'e atosi'e'mo lusi kava huno kana hu'niya ku'mo alinino e'niye. Kana hu'niya ya'amo'mo 34 kilo agufa kana hu'niya ya'mo hane'niye. ⁴⁰ Lole vekala'mogani Yesu kefa'amo ali'ana alagepa yaveyave lavolavofi'mo hayaete'ana alagepa atumo ne'aiya malasini ali'ana folagapi'mo malete'ana hayae'na'ae. Ani kava'mo Yu vaya'mogi nehaya agufa kava'mo hu'na'ae. ⁴¹ Malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya haopale'mo mago yosa hoyamo hane'nigeno mago saufa yafa ka'mo hane'nige'a mago vekamo ki'a o'ate'naya yafa ka'mo hane'niye. ⁴² Yu vaya'mogi Pasova ne'ya'mo alo hu'a ne'malaya hopa afina'mo ago eno hogo hu'nigeno ani yafa ka'mo haopale'mo hane'niya'mofe'mo alini e'ana yafa kapi'mo ki'ana ate'na'ae.

20

Yesu'a ago he ti'niya gemae

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lu 24:1-12)

¹ Hogote afina'mo kotino alino ha ole'nigeno'ae'mo Maliya'a Maganala kotega a kanomo kanolulega uno ageyana yafa ka avayale'mo ai'ana akani male'na'a yafa'mo avayale'mo ohaneno afayatega hane'nigeno age'niye. ² Ageteno nagu nagu huno uno Saimoni Pita'e mago ge'amo ne'afiya vekamo Yesu'a hau'niya veka'e'mo mai'na'ategamo uno'ae'mo, apakaemo Ala kava ne'mo agufa'amo yafa kapati'mo alini u'a haiya'ale'mo male'nafi huta o'ageta ataleta e'none, huno hana pai'nige'ana ³ Pita'e alu vekamo ge'amo ne'afiya veka'e'mo kanolulega u'na'ae. ⁴ Magokepi lokae'ana nagu nagu hu'ana u'anae'mo alu vekamo'a Pita'mo ago aeno agaseno hogoteno uno yafa kate'mo ava'yi huteno ⁵ ape huno ageyana Yesu'a hayae'ana ate'na'a lavolavo'age'mo hane'nigeno age'niyana faleno ohai'niye. ⁶⁻⁷ Saimoni Pita'a akame huno eno yafa kapi'mo faleno haino ageyana Yesu'a hayae'ana ate'na'a lavolavo'age'mo hane'nigeno age'niye. Agenopale'mo kino ne'aliya akasipimo magokepi lavolavo'e'mo ohane'nifa lo aeno aote male'nigeno hane'niye. ⁸ Alu vekamo ge'amo ne'afiya vekamo hogoteno nagu nagu huno uno ava'yi hu'niya vekamo'a yafa kapi'mo uno haino ageteno'ae'mo agesa afino fatago hu'niye. ⁹ Hu'niya'monanafa ani afina'mo

Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, faliteno he tigiye, huno hu male'niya ge'ae'mo anakesa o'afi'na'ae. ¹⁰ Inagi ge'amo ne'afi'a vekala'mo ate'ana no'anilegamo u'na'ae.

*Maliya'a Yesu'mo age'niya gemae
(Mt 28:9,10; Mk 16:1-8; Lu 24:1-12)*

¹¹ U'na'a'monanafa Maliya'a eno yafa ka avayale'mo he tino mai'nenno avi'ya nehuno'ae'mo ape huno yafa kapi'mo ageyana ¹² lole enisole vekala'mo yaveyave kukena vaili'na'a vekala'mo mai'na'ageno anake'niye. Yesu'mo alini u'ana hai'ana male'na'a yate'mo mago vekamo agenopalega mai'nigeno mago vekamo aiyalegamo mai'niye. ¹³ Anakaemo, Ane, hu'ana, na kava higekae'mo avi'ya'mo nehane, hu'ana afi ge'na'ageno Ala kava veka'nimo alini u'a haiya'ale'mo male'nafi hu'na o'agove, huno hana paiteno ¹⁴ aino afe leno ageyana Yesu'a he tino mai'nigeno age'niyana Yesu'mae, huno o'age'niye. ¹⁵ Yesu'a, Ane, huno, na kava higekae'mo avi'ya'mo nehane. Ina lafe'mo kahauya nehane, huno afi ge'nigeno Maliya'a hoyafi'mo ali'ya'mo ne'aliya vekamo mai'niye, huno agha afiteno'ae'mo, kagaemo haiya kava hane, huno huteno, kahao ke hogi agufa'amo alinika uka male'nisana yategae'mo naha paiyo. U'na alini'na ugesuve, huno afi ge'nigeno ¹⁶ Yesu'a, Maliyao, huno hu'nigeno aino afe leno Himulu gefati'mo, Lamoni, ina ge huno, Tisao, huno hu'nigeno'ae'mo, ¹⁷ afo'nimotegamo ohai'nova'mofe'mo nanu okika afa'a natalo. Nagana'nimogife'mo uka hapa paikae'mo, koku'napi Afo'nimo Goti'nimotegamo Afotapimo Gotitapimotegamo haiguve, huno hu'niye, huka uka hapa paiyo, huno ha pai'niye. ¹⁸ Maliya'a Maganala kotega a'mo'a uno ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, Ala kava ne'mo ago age'nove, huno hapa paiteno Yesu'a ha pai'niya gemo hapa pai'niye.

Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'ai apaulagale'mo afole ai'niya gemae

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lu 24:36-49)

¹⁹ Ani afina'mo hogote afina'moge'a hani hu'nige'apae'mo Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mogi Yu vaya'aife'mo koli hute'apae'mo nopi'mo loki ae male'a mai'naya'monanafa Yesu'a ali'a anupa hu'a mai'naya folagapi'mo he tino mai'nenno'ae'mo, lapaipamo'mo falu hino, huno hapa paiteno'ae'mo ²⁰ aya agusala'mo alino ataleno apave liteno haopamo alino apave li'niye. Agete'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi apamogaga ai'nae. ²¹ Yesu'a halate, lapaipamo'mo falu hino. Afo'nimo'mo alino nate'nige'na

emi'ne'nova kava hu'na ali'na lapatesugetapa ugae, huno hapa paiteno ²² apakaete'mo avamusa'mo aitenoa'e'mo, Aote Auneme'amo aliyo, huno hapa paiteno, ²³ Lapakaemo mago vaya'aife'mo, Goti'a hosu kavatapimo alino atale'niye, hutapa hapa paisageno'a'e'mo ago alino atale'niyanageno hosu kava'apimo ohanegaiye. Ani ge hutapa mago vaya'aife'mo Goti'a hosu kavatapimo alino o'atale'niye, hutapa hapa paisageno'a'e'mo alino o'atale'niyanageno hosu kava'apimo afa'a hanegaiye, huno hapa pai'niye.

Tomasi'a Yesu'mo age'niya gemae

²⁴ Yesu'a afole ai'niya afina'mo Tomasi'mo tuolofu'a vayapati vekae'mo lago'ya mafa'neo hu'a agi ne'aya vekamo ani afina'mo eno apakae'e'mo magokepi lokaeno o'mai'niye. ²⁵ O'mai'niya'mofe'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi Tomasife'mo, Ala kava ne'mo ago age'none, hu'a ha pai'nageno'a'e'mo, ayatalapi'mo nili ai'naya ka'mo o'agege ati yagaina nayateti'mo ayatalapi nili ai'naya kapi'mo o'vaige haopafi'mo hayo ae'naya kapi'mo naya'mo o'vaige hisuvana, ago he ti'niye, hu'na nagesa o'afiguve, huno hapa pai'niye. ²⁶ Anaga hogote salefi'mo halate ge'amo ne'afiya vaya'mo nopi'mo Tomasi'e'mo magokepi lokae'a mai'nae. Kitale'mo loki ae male'naya'monanafa Yesu'a ali'a anupa hu'a mai'naya folagapi'mo he tino mai'nenoa'e'mo, lapaipamo'mo falu hino, huno hapa paiteno ²⁷ Tomasife'mo, ati yagaina kaya'mo male male'neka nayatalapi'mo ago. Kaya'mo alika atale'neka ati yagaina kayateti'mo nahaopafi'mo hayoleti'mo ae'naya kapi'mo vaiyo. Vaiteka kagesa afika fatago nosana kavakamo ataleka kagesa afika fatago huvo, huno ha pai'nigeno ²⁸ Tomasi'a, Ala kava veka'nimo Goti'nimogae, huno ha pai'nigeno'a'e'mo, ²⁹ kagaemo nagana'mofe'mo kagesa afika fatago nehapiye. O'nage'naya'monanafa nagaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'mogi'e henaga'amo apakesa afi'a fatago hisaya vaya'mogi'e'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae, huno ha pai'niye.

Apakesa afi'a fatago hisayafe'mo avo'mo nekaove, huno hu'niya gemae

³⁰ Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'ai apaulagale'mo muki no'agaya agufa aune kava'mo mago'e huno hu'niya kavafe'mo mani mukufi'mo avo'mo okae'nove. ³¹ Lapakesa afita fatago hutetapae'mo, Yesu'a Kalaisi vekamo Goti Mafa'ne'amo mai'niye, hutetapa mai'netapae'mo agi'aleti'mo alagepa hutapa maige maige hutapa maisayafe'mo mani gemo hu'na avo'mo kae male'nove.

21

Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'mo seveni'a vaya'aitegamo afole ai'niya gemae

¹ Henaga'amo ge'amo ne'afiya vaya'mo mago ani kotu'mo agi'amo Taipiliyasi ani kotu agi'nale'mo mai'nageno Yesu'a halate afole ai'niye. Ina kava'mo huno apakaetegamo afole ai'niye. ² Saimoni Pita'agi Tomasife'mo lagooni mafa'neo, hu'a agi ne'aya vekagi Natanielo'a Kena taonifi Galeliya kotega vekagi Sepeti mafa'nelanagi mago'e lole vekala'mo ge'amo ne'afi'a vekalanagi hu'a magokepi loka'e mai'nae. ³ Saimoni Pita'a muki vaya'aife'mo, u'na umenimo male'ne'na noyamemo aligesuve, huno hapa pai'nige'apae'mo, muki'amo magokepi lokaeta ugune, hu'a ha paite'a sipifi'mo hai'a maite'a u'nayana muki hani'ilagamo noyamemo o'ali'nae. ⁴ Yegemo haine'nigeno'ae'mo Yesu'a ani agi'nale'mo he tino mai'nige'apae'mo Yesu'a mai'niye, hu'a o'age'nae. ⁵ Yesu'a, ma neya ve, huno, mago noyame ali'nafiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, ha'ao, o'ali'none, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ⁶ umenimo alita sipimo lamaga aupilagamo yaga auta maleyo noyamemo aligayanagi, huno hapa pai'nige'a umenimo ali'a yaga au'a male'nageno asole noyamemo e'a hai'e'a havai te'nage'a he'a halau'nayana lusi kava huno kana hu'nige'a he'a ohalau'nae. ⁷ Yesu'a agaefe'mo hau'niya vekamo ge'amo ne'afiya vekamo'a Pitafe'mo, ani vekamo Ala kava ne'mae, huno ha pai'nigeno Pita'a ani gemo afiteno'ae'mo ali'ya'mo aligefe'mo huno'ae'mo asagino male'niya kukenamo alino vaiteno anipi'mo asagauno ai'niye. ⁸ Sipimo afagi'ale'mo o'male'nafa ani agi'nale'mo male'naya'mofe'mo mago ge'amo ne'afiya vaya'mo sipifi mai'ne'a umenimo he'a halauli'a e'nae. ⁹ Mopafi'mo emi'e'ne'a agayana mago noyame'e peleti maya'e'mo ata hokanufale'mo kae male'nige'a age'nae. ¹⁰ Yesu'a, hemenimo ali'naya noyamefati'mo mago aliteyo, huno hapa pai'nigeno ¹¹ Saimoni Pita'a sipifi'mo uno haino umenimo heno halaulino eno ani agi'nale'mo male'niye. Muki'amo alopa noyamemo 153'amo u'a hai'a mai'naya'monanafa umenimo aino kapalu o'ae'niye. ¹² Yesu'a, etapa ne'ya'mo alita neyo, huno hapa pai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi, Ala kava neke'mae, hu'a age'naya'mofe'mo ina lagamae, hu'a afi gesayafe'mo koli hute'a ge hu'a afi oke'nae. ¹³ Inagi Yesu'a eno peleti mayamo alino apamiteno noyame'e'mo ani kava huno alino apami'niye. ¹⁴ Yesu'a fali'niyateti'mo halate he tino'ae'mo napa tali afina'mo

ge'amo ne'afiya vaya'ai apaulagale'mo eno afole ai'nige'a age'nae.

Yesu'e Pita'e'mo ge huge afige hu'na'a gemae

¹⁵ Ne'ya'mo nete'apae'mo Yesu'a Saimoni Pitafe'mo, Yoni mafa'ne'amo Saimoniyo, nagaefe'mo kahau kayamopafi'mo kahau'nige'ka ani vaya'aina aeka apakaseka mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Ala kava nene, ago nage'nanana kagaefe'mo nahau'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, naga'e aikeli sipisipi vaya'aina ne'ya'mo alika apamiyo, huno ha pai'niye. ¹⁶ Halate napa tu afina'mo Yesu'a, Yoni mafa'ne'amo Saimoniyo, nagaefe'mo kahau kayamopafi'mo kahau'nifiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Ala kava nene, he ago nage'nanana kagaefe'mo nahau'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, naga'e sipisipi vaya'aite'mo yagaika apato, huno ha pai'niye. ¹⁷ Halate napa tali afina'mo Yesu'a, Yoni mafa'ne'amo Saimoniyo, nagaefe'mo kahau'nifiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo Pita'a Yesu'mo napa tali afina'mo nagaefe'mo kahau'nifiye, huno afi ge'niya'mofe'mo aipamo'mo kana hu'nigeno'ae'mo, Ala kava nene, huno, kagaemo muki kava'amo ago age'nanana kagaefe'mo nahau'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, nahau'niya sipisipi vaya'aina ne'ya'mo alika apamiyo. ¹⁸ Alagi lama ge kaha nepauve, neya vekamo mai'nekae'mo kukenakamo kagaikamo alika vaitekae'mo kagesa afi'nana kotegamo afa'a utaleka ne'ane. Henaga'amo kosuna letekae'mo kaya'mo aeka hayo hu'nisanageno kukenakamo alino vaino kateteno visanafe'mo okahau'nisiya kotegamo kavalelino ugiye, huno ha pai'niye. ¹⁹ Yesu'mo Pita'a haiya agufa kava'mo huno falisifigeno Goti'a agi'ale'mo alino asaga huno atesiya kavafe'mo alino apave lisiyafe'mo ani gemo hu'niye. Ani gemo huteno'ae'mo Pitafe'mo, nakame huvo, huno ha pai'niye.

Yesu'a hau'niya vekae'mo ava gemo hu'niya gemae

²⁰ Pita'a aino afe leno ageyana ge'amo ne'afiya vayapati'mo Yesu'a hau'niya vekamo anakame huno ne'egenogemo age'niye. Ani vekamo'mo hogote'a ne'ya'mo ne'naya afina'mo Yesu haopale'mo mai'nenogemo Ala kava nene, huno, kavalelino hosu vaya'aina apamisiya vekamo ina la'mae, huno afi ge'niya vekamae. ²¹ Pita'a ageteno Yesufe'mo ani vekalegamo, na agufa kava'mo afole aigiye, huno afi ge'nigeno ²² Yesu'a, afa'a mai'nisige'na emi'negauve, hu'na hisuvana kaga'e ya'mo ohane'niye. Kagaemo nakame huvo, huno ha pai'niye. ²³ Yesu'a ani gemo hu'niya'mofe'mo ani konaga vaya'mogi apakai'apimo

ge hu'apae'mo, ani vekamo ofalisiyafe'mo hu'niye, hu'a hu'nae. Hu'naya'monanafa Yesu'a, ofaligiye, huno osu'nifa afa'a mai'nisige'na emi'negauve, hu'na hisuvana kagae ya'mo ohane'niye, huno hu'niye. ²⁴ Ani vekamo'mo ani gemo ago avo'mo kae male'nigeno hemenimo ani kavafe'mo faigoko ge'amo nehiye. Lagaemo hu'niya gemo afitetae'mo lama gemae, huta afi'none. ²⁵ Yesu'a mago'e huno muki kava'amo hu'niya'monanafa muki hu'niya kava'amo avo'mo kaesunana asole mukumo hanesigeno ma mopafi'mo hanesiya ka'mo ohane'niye, hu'na nagesa afi'nove.

APA

Luki'a mani gemo apa vaya'mogi ali'ya'mo ali'naya kavafe'mo avo'mo kae male'niye. Agaemo mani gemo avo'mo kae'niya gemo aote Auneme'amo'mo emineno Goti vaya'amo Yesu'e'mo lokae'a mai'naya vaya'e'mo mai'niye. Ani vaya'amogimo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo alini'u'a Yulusalemu taonifi'mo aepa fai'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. Apakaemo u'a Yuta kotegamo ae'a hakalo hu'a hapa paige Samaliya kotega u'a ae'a hakalo hu'a hapa paige hu'nae. Inagi henaga'amo muki kotegamo umenitata hu'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. Inagi sapata vanileti'mo uno sapata tuolofule'mo hano hu'niya gemo Pita'a ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo ava gemo hane'niye. Sapata tetinileti'mo uno tuveti eitile'mo hano hu'niya gemo Polo'a ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo ava gemo hane'niye.

Yesu'a, Goti Auneme'amo lapakaetegamo ali'na atesugeno eminegaiye, huno hapa pai'niya gemae

¹⁻² Tiyofalisigae, hu'na, Nagaemo hogote'na kagaefe'mo mago mukufi'mo Yesu'a ali'ya'amo aepa faino ali'niya afinateti'e ali'ya alime alime ne'egenoe'ae'mo Goti'a koku'napi'mo avalelino hai'niya afina'efe'mo Yesu'a muki hu'niya kava'e alino apaya male'niya ge'a'e'mo ava gemo hu'na avo'mo kae'nove. Yesu'a Goti Auneme'amo himamu'aleti'mo apa vaya'amo lekana paino ne'apateya vaya'aife'mo huno'ae'mo, Ma ali'ya'mo alitapa maiyo, huno hapa paitegeno Goti'a avalelino koku'napi'mo hai'niye. ³ Yesu'a fali'niyateti'mo he tino'ae'mo apaulagale'mo foti'a afinapati'mo alu afina alu afina'mo afole aite afole aite huno afole ai'niye. Agaemo muki afina'mo muki kava'amo apaulagale'mo hu'nige'a agete'apae'mo, ago he tino afa'a mai'niye, hu'a magoke apakesa afi'nae. Afole aino mai'nenoe'ae'mo Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo alino apaya male'niye. ⁴ Yesu'e apa vaya'a'e'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo hapa paino'ae'mo, Yulusalemu taonifi'mo ataletapa o'utapa mai'niyo. Afo'nimo'a, lapakaetegamo ali'na atesugeno emi'negaiye, huno naha pai'nige'na ava gemo hu'na lapa pai'nova vekae'mo agava maiyo. ⁵ Yoni'a anilafapi'mo faleno apatetenoe'ae'mo ketogufa afina'mo utesige'na Goti Auneme'aleti'mo fale'na lapategauve, huno hapa pai'niye.

Yesu'a koku'napi'mo hai'niya gemae
(Mk 16:19-20; Lu 24:50-53)

⁶ Apa vaya'a'e Yesu'e'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo Yesufe'mo, Ala kava nene, hu'a, Hemenimo halate Yu vaya'mogita alika he tika latesanageta muki vaya'aite'mo yagaita apatesupiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, ⁷ Afo'nimo'mo lekana pai male'niya afina'e kanale'e'mo agai'a yanageno hainu afina'mo afole aisifigetapa o'afigae. ⁸ O'afigaya'monanafa Goti Auneme'amo aote Auneme'amo lapakaetegamo emineno ayamufa huno lapatesigetapa Yulusalemu taonifinagi muki Yutiya kotegagi Samaliya kotegagi muki ma mopamo lole'e lole'e atupalegagi hutapa nava gemo aeta hakalo hutapa hapa paite hapa paite hutapa hapa paigae, huno hapa paitegeno'ae'mo ⁹ Goti'a koku'napi'mo avalelino haino hiyapi'mo fale'nige'a age'nageno haino lageso hu'niye. ¹⁰ Koku'napi'mo aulu he'a age'a mai'nage'anae'mo lole vekala'mo yaveyave kukena vaili'na'a vekala'mo malage hu'ana afole aite'anae'mo apakae'e'mo magokepi he ti'ana mai'na'ae. ¹¹ Mai'ne'anae'mo, Galeliya vayane, hu'ana, Na kava higetapae'mo koku'napi'mo aulu nehae. Ani vekamo Yesu'a lapakae folagapati'mo Goti'a koku'napi'mo avalelino hai'nigetapa agaya kava huno halate eminegaiye.

Yutasi aimu'yale'mo mago vekamo lekana pai'a ate'naya gemae

¹² Apa vaya'mo avemo agi'amo Alifi'aepalegamo atale'a halate Yulusalemu taonifi'mo u'a ava'yi hu'nae. Alifi'aepa avemo Yulusalemu haopale'mo hane'nige'a aise'a yatala hugekana ka'mo sapati afina'mo u'e'a nehaya agufa aupa ka'mo hane'niye. ¹³ U'a ava'yi hute'apae'mo nehavaya nopi'mo anaga aeno anagi male'niya nopilagamo hai'a mai'nae. Ani nopi'mo mai'naya vaya'ai apaki'apimo hane'niye. Pita'ae, Yoni'ae, Yemisi'ae, E'nalu'ae, Filipi'ae, Tomasi'ae, Matolomiyu'ae, Matiyu'ae, Alifiyasi mafa'nemo Yemisi'ae, Yu vaya'aite'mo apakai'apile'mo yagaisayafe'mo hau'niya vekamo Saimoni'ae, Yemisi mafa'nemo Yutasi'ae. ¹⁴ Ani vayanagi mago'e a'nenaganagi Yesu ita'amo'mo Maliya'agi Yesu agana'amogimogi hu'a magoke apaipa apakesamo ali'a mai'ne'a ali'a anupa hu'a mai'ne'a nunumu'mo huge ge hu'a afige hu'a mai'nae.

¹⁵ Ketogufa'a afina'mo utege'apae'mo konaga vaya'mo vani hataleti tuveti'a vaya'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo Pita'a he tino hapa paino'ae'mo, ¹⁶ Vaya'nimogitapae, huno, Goti Auneme'amo'mo akeya'vilaga Yutasi'a Yesu'mo atafau'a kalavusi hu'a atesaya vaya'mo ka'mo alino ho huno apave li'niya vekamo'a hisiya kavafe'mo ava gemo laginago vekamo

Nevinife'mo ha pai'nigeno avo'mo ago kae male'niye. Ani avo'mo kae male'niya gemo ago afole ai'niye. ¹⁷ Yesu'a lekana paino ate'nigeno lagae'e'mo magokepi lokaeno ali'ya'mo alino mai'niye, huno hapa pai'niye. ¹⁸ Yutasi'a ani agufa hosu kava'mo hu'nige'apae'mo miya'mo ami'nae. Miya'mo aliteno uno mago mopamo miya faiteno ani mopale'mo asagauno ai'nigeno aipamo aino lakufaeno aino apalo atino asagauno ai'niye. ¹⁹ Muki Yulusalemu taonifi mai'naya vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo ani mopamo agi'amo Kolakayagae hu'a agi ate'nae. Yu gefati'mo agi'amo, Aikelatamagayagae, hu'a agi ate'nae. ²⁰ Pita'a mago'e gemo huno'ae'mo, Ani vekae'mo ava gemo Samu Mukufi'mo avo'mo kae male'niyana,

Mago vekamo'a agae nopi'mo haino o'maisigeno afa'a hane-gaiye,

huno avo'mo kae maleteno mago'e gemo Samu Mukufi'mo avo'mo kae male'niyana,

Mago alu vekamo'mo agae aimu'yale'mo eno ali'ya'mo aligiye,

huno avo'mo kae male'niye. ²¹⁻²² Avo'mo kae male'niya'mofe'mo mago vekamo lagaepati vekamo'a Yesu'a fali'niyateti'mo he ti'niya kavafe'mo faigoko ge'amo huno aeno hakalo huno hapa paisiyafe'mo lekana paita ategaune. Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya afinateti'mo maima maima eno Yesu'a koku'napi'mo avalelino hai'niya afina'mo mai'niya vekamo Yesu'e lagae'e'mo magokepi lokaeno umenitata huno mai'niya vekamo lekana paita ategaune, huno hapa pai'niye. ²³ Lole vekala'mo Yosefe'a alu agi'amo Masamasi'a mago'e huno alu agi'amo Yasatasi'a lekana pai'a atete'a Mataiyasi'a lekana pai'a anate'nae. ²⁴ Lekana pai'a anate'ne'ana nunumu'mo hu'apae'mo, Ala kava nene, hu'a, Muki vaya'ai apaipafi'mo ne'apakane. Mani lole vekalapati'mo lekana paika ate'nisana vekamo alika lave liyo. ²⁵ Yutasi'a ali'ya'amo ataleno uno faliteno ko'alegamo lamino mai'niya'mofe'mo lekana paika ate'nisana vekamo'a Yutasi aimu'yale'mo eno apa vekamo mai'nenno Yutasi'a ali'ya ali'niya ali'ya'mo aligiye, hu'a nunumu'mo hu'nae. ²⁶ Anaki'animo aote aote yate'mo avo'mo kaete'a male'nageno Mataiyasi agimo afole ai'nige'a apakaemo leveni'a apa vaya'e'mo avale'a ali'a magokepi lokae'a ate'nae.

2

Goti Auneme'amo alino ate'nigeno emine'niya gemae

¹ Yu vaya'ai hopa afina'mo agi'amo Petikosi afina'mo afole ai'nige'apae'mo muki apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo magoke apaipa apakesa alite'a mago nopi'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. ² Mai'nageno'ae'mo malage huno koku'napati'mo lusi yasimo aliteno age aigekana huteno mai'naya nopi'mo faleno haino havai te'niye. ³ Agayana ata vaikana ya'mo'a aino atagu faeno aote aote huno muki vaya'ai apakufale'mo le'nige'a age'nae. ⁴ Goti Auneme'amo aote Auneme'amo'mo muki vaya'ai apaipafi'mo faleno haino havai teteno apavenafu'namo alino afe le'nige'apae'mo alu apake alu apakemo aepa fai'a ai'nae. ⁵ Ani afina'mo Yu vaya'mo mono nehaya afina'moge'a muki kotegati'mo ete ete hu'a Yulalemu taonifi'mo mai'nae. ⁶ Alu apake alu apakemo ai'nage'a asole vaya'mogi afite'apae'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nage'apae'mo ke'apifati ke'apifati'mo hu'nage'a afite'apae'mo, na kava afole ai'nifi, hu'a hute'a alu apakesa alu apakesa afi'nae. ⁷ Afi'a hapau aite'apae'mo ani apakee'mo apakesa afifi hu'nige'a, Ani apake ne'aiya vaya'mo Galeliya kotega vaya'mo mai'nayana ⁸ haiya kava hu'nige'apae'mo itati afohimogi gefati'mo nehageta muki vaya'amogita lagaiti getifati getifati'mo ne'afune. ⁹ Lagaemo Patiya vaya'mo eta maige Mitiya vaya'mo eta maige Elami vaya'mo eta maige Mesopotemiya vaya'mo eta maige Yutiya vaya'mo eta maige Kapanosiya vaya'mo eta maige Ponitasi vaya'mo eta maige Esiya vaya'mo eta maige ¹⁰ Filisiya vaya'mo eta maige Pamifiliya vaya'mo eta maige Isipi vaya'mo eta maige Sailini taoni haopalega Lipiya kotega vaya'mo eta maige Lomu vaya'mo eta maige huta eta mai'nona vaya'mo mai'none. ¹¹ Lagaemo Yu vaya'e alu nofi vaya'mogita Yu mono kava'mo akame nehuna vaya'e'mo eta mai'none. Lagaepati'mo Kaliti vaya'mo eta maige Alapi vaya'mo eta maige huta eta mai'nona'monanafa lagae gefati'mo Goti'a lokiya kava'mo himamu'aleti'mo hu'niya kavafe'mo ava gemo nehageta ne'afune, hu'a hu'nae. ¹² Muki vaya'mogi afi'a hapau ne'ai'a apakesa ala'amo afite'apae'mo apakai'api apakai'apimo hu'apae'mo, Ani kava'mo aepa'amo na agufa kavane, hu'a apafi ge apafi ge hu'a mai'nae. ¹³ Hu'a mai'naya'monanafa mago vaya'amogi hu'apae'mo, Lusi ani'mo nete'apae'mo negi ne'malae, hu'a hu'a faipa hu'a apate'nae.

Pita'a aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

¹⁴ Ani gemo hu'nageno'ae'mo Pita'a leveni'a apa vaya'e'mo lokaeno mai'neni he tino muki vaya'aife'mo aepa faino alopa gefati'mo hapa paino'ae'mo, Yu

vaya'nimogitapa'e Yulusalemu taonifi'mo mai'naya
 vaya'mogitapa'e'mo ge'nimo afiyo. Ani kava'mo
 aepa'ae'mo lapa paiguvanagi afiyo. ¹⁵ Lapakaemo, Ani
 vaya'mogi ani'mo nete'a negi ne'malae, hutapa lapakesa
 ne'afiya'monanafa hemenimo netepi'mo yegemo ago leno
 hakale hu'niya afina'moge'a negimo no'malae. ¹⁶ Negimo
 no'malafa mago vekamo agi'amo Yoveli'a Gotitegati gemo
 alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a avo'mo
 kae male'niya gemo hemenimo ago afole ai'niye. Yoveli'a
 hapa paino'ae'mo,

¹⁷ Goti'a huno'ae'mo, Hano hisiya afina'mo Naune'name'mo
 ali'na muki ve a'ne'aina ani'mo lakigekana hu'na
 apamiguve. Mafa'netapi'e a'mafa'netapimogi'e'mo
 nagaetegati gemo ali'a ae'a hakalo hugae. Neya
 vetapimogimo alagamuna agegegana hu'a agegae.
 Kosunatapimogimo alagamuna afa'a agegae.
¹⁸ He, ali'ya'nile'mo mai'naya ve a'ne'aitegamo
 Naune'name'mo ali'na ani'mo lakigekana hu'na
 apamisuge'a ali'ne'a nagaetegati gemo alini u'a
 ae'a hakalo hu'a hapa paigae. ¹⁹⁻²⁰ No'agaya agufa
 kava'mo koku'napati hute'na ali'na apave liguve. Ma
 mopafi'mo alu kava'mo hu'na ali'na apave liguve.
 Atamo leteno halina aisigeno yegemo olegaiye.
 Kaimo'a haesa'age huteno kolakana nehisigeno
 Ala kava ne'mo afina'mo hogote afina'amo afole
 aigiye. ²¹ Afole aisige'apae'mo muki vaya'mogi Ala
 kava ne'mo agi'amo aesaya vaya'ai apakufamo alino
 katino apategaiye,

huno hu'niye. ²² Isaleli vaya'mogitapamo ge'nimo afiyo.
 Yesu'a Nasalasa kotega vekae'mo ava gemo hu'na lapa
 paisuvafe'mo huve. Goti'a Yesuteti'mo lokiya kava'mo
 huge no'agaya agufa aune kava'mo huge alu kava'mo
 huge huno hu'niya kavateti'mo huno'ae'mo, nagaetegati'mo
 emine'niya vekae huno alino lapave li'niye. Yesu'a la-
 pakae folagapi'mo ani kava'mo ago hu'nigetapa age'nae.
²³ Hogoteno Goti'a agha afi'nenno'ae'mo, ani kava'mo
 afa'a afole aigiye, huno ge hu male'nenno'ae'mo ago alino
 lapayapi'mo ate'niye. Ate'nigetapa avalelitutapa hosu
 vaya'mo ke'aepa gemo akame nosaya vaya'ai apayapi'mo
 ate'nae. Lapakaemo ani vaya'ai apayateti'mo Yesu'mo
 malipu yosale'mo nili aitetapa alita he titapa atetetapa
 kamiti amagi'nae. ²⁴ Fali'nigeno'ae'mo Goti'a fali'niya
 nofipati'mo hatu maeno ateteno kanolufati'mo ago alino
 he tino ate'niye. Fali'niya kava'mo'a alagi afa'a atafauno
 o'ategaiye. ²⁵ Laginago vekamo Nevini'a Yesufe'mo ava

vekae, huno hu'niye, huno hapa pai'niye.

³⁷ Ani gemo afi'nageno'ae'mo apaipafi'mo ae'nige'a Pita'e muki apa vaya'efe'mo, Vayatimogitapae, hu'a, haiya kava hisune, hu'a apafi ge'nae. ³⁸ Pita'a, Lapaipamo alitapa afe letetapa Yesu agi'aleti'mo ani'mo falegeno'ao Goti'a hosu kavatapimo alino ataleteno Auneme'amo fiku lapamaeno lapamino. ³⁹ Goti'a, Naune'name'mo ali'na lapamiguve, huno hu'niya polomasi ge'amo lapakae'enagi mafa'ne anagatapi'enagi afagi'ale'mo mai'naya vaya'efenagi huno hapa pai'niye. Ala kava netimo Goti'a eyo, huno muki keya aeno ge hisiya vaya'aife'mo ani gemo hapa pai'niye. ⁴⁰ Huno hapa paiteno'ae'mo Pita'a mago'e mago'e gemo huno apakesa alino aeno hakalo huno hapa paiteno'ae'mo, Ehetapiye, huno, Goti'a hosu kava'mo nehaya vaya'mo kayo'mo apamisiyategati'mo ataletapa lapaune hetaletapa vigeno'ao lapakufamo alino katino lapateno, huno hapa pai'niye. ⁴¹ Hapa pai'niya ge'ae'mo apakesa afi'a fatago hute'a apamogaga ai'nage'apae'mo ani'mo fale'a apate'nae. Ani afina'mo asole vaya'mo tali tauseni'a vaya'mo Goti mafa'nemo hamale'nageno Goti'a apakae'e'mo magokepi alino anupa huno apate'niye. ⁴² Apa vaya'mogimo Goti ge'amo alagepa hu'a ali'a apaya male'nage'a afige apakae'e'mo afalu afalu hu'a alagepa hu'a magokepi lokae'a maige Ala kava ne'mo kave'mo nege nunumu'mo huge nehu'apae'mo atafau'a alagi hu'a mai'nae.

Apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai kavafe'mo hu'niya gemae

⁴³ Ani kava'mo hu'a mai'nage'apae'mo muki vaya'mogimo hapau ne'ai'a koli hu'nage'apae'mo apa vaya'mogimo muki no'agaya agufa lokiya kava'mo hu'nae. ⁴⁴ Muki apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo magokepi lokae'a mai'ne'a kagemi ya'apimo ali'a fako hu'a apakai'apimo apamite'apae'mo nagai'ni ya'mo hane'niye, hu'a osu'a mai'nae. ⁴⁵ Kagemi ya'api'e mopa'api'e'mo ali'a maketi hu'a moni alite'a apakae vayapati'mo mago ya'apimo ohane'niya vaya'mo ani monimo ali'a apami'nae. ⁴⁶ Muki afina'ae afina'ae'mo magoke apaipa apakesa ali'a mai'ne'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo hai'a ali'a anupa hu'a maige apaote apaote hu'a no'apifi'mo Yesu kave'mo nege magokepi'mo lokae'a mai'ne'a nege hu'a mai'nae. Ne'ya'mo ne'ne'apae'mo apamogaga aite'a yagu yaga apaipamo kali'a mai'ne'a ⁴⁷ Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a mai'nae. Muki vaya'mogimo Goti mafa'ne'aife'mo hapao ke he'nage'apae'mo alagepa hu'a mai'nae. Ala kava ne'mo'a muki afina'ae afina'ae'mo mago vaya'ai apakufamo alino

katino apateteno siosi vaya'a'e'mo magokepi alino anupa huno apate'niye.

3

Mago vekamo aiyala'mo hosu'niya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae

¹ Mago afina'mo Pita'e Yoni'e'mo Yulusalemu taonifi'mo alopa mono notegamo yegemo lamino afafale hu'niya kanale'mo Yu vaya'mogi nunumu'mo nehaya kanale'mo u'na'ae. ² Mago vekamo ita'amo'mo alino ate'niya afinateti'mo aiyala'mo hosu'niya vekamo muki afina'ae afina'ae'mo avaleli u'a alopa mono no kipate'mo ate'nageno mai'nenoe'ae'mo mono nopi'mo haite haite hu'naya vaya'aife'mo monie'mo aukaya huge huge huno mai'niye. Ani kipafe'mo hapa'ye nehaya kipa'mo hane'niya'mofe'mo agi'amo aeto agufa kanale kipane, hu'a ate'nae. ³ Agaemo anakeyana Pita'e Yoni'e'mo e'ana mono nopi'mo e'ana haisa'afe'mo e'na'ageno anaketeno'ae'mo, mago monimo nami'ao, huno aukaya hu'niye. ⁴ Pita'e Yoni'e'mo aulu hae'ana age'ne'anae'mo Pita'a, La'ago, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁵ mago ya'mo namisa'afe'mo ha'ae, huno agesa afiteno ne'anakege'anae'mo, ⁶ Pita'a, monimo alagi o'ali'nova'monanafa ali'nova ya'mo kamiguve. Yesu Kalaisi'a Nasalasa taonifi vekamo agi'aleti'mo he tika umenitata huvo, hu'na kaha nepauve, ⁷ huno huteno lamaga ayate'mo alino he tino ate'niye. Alino he tino ate'nigeno aiya'e aiya au'a'e'mo lokiya vai'nigeno ⁸ aeno hailo huno he titeno aepa faino ka umenitata hu'niye. Anakae'e'mo alopa mono nopi'mo nehaino'ae'mo aeno hailo huge ka'mo umenitata huge Goti agi'ale'mo alino asaga huge hume hume uno mai'niye. ⁹ Mai'nige'apae'mo muki vaya'mogimo agayana umenitata nehuno Goti agi'ale'mo alino asaga hume asaga hume u'nige'a agete'apae'mo, ¹⁰ Vaehae, hu'a, aeto agufa kanale kipane, hu'a agi ate'naya kipate'mo mai'nenoe aukaya huno ne'maiya vekamae. Hemenimo alagepa huno mai'niye, hu'a hute'a apakesa ala'amo afi'a hapau ai'nae.

Pita'a alopa mono nopi'mo Yesufe ava gemo aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

¹¹ Agaemo Pita'e Yoni'e'mo ananu ki'nige'apae'mo hapau aite'a Salomoni hiyato none, hu'a agi ne'aya nopi'mo mai'naya vaya'aitegamo nagu nagu hu'a e'nae. ¹² Pita'a apaketeno'ae'mo, Isaleli vaya'mogitapae, huno, Na kava higetapa lapau ne'aitapa lagaefe'mo

aulu nelahae. Lapakaemo lapakesa afitapae'mo la'ayamufati'aleti'e alagepa kavati'aleti'e'mo mani vekamo alita'a alagepa huta'a ate'no'ageno umenitata nehiye, hutapa lapakesa ne'affiye. ¹³ Ha'ao, Goti'a Emalehamu'agi Aisiki'agi Yekopu'agi hu'a laginago vaya'mogi Goti'apimo ali'ya'ale'mo mai'niya vekamo Yesu agi'ale'mo alino asaga huno ate'niye. Lapakaemo gamani vaya'ai apayapi'mo avaletapa ate'nageno Pailati'a ategaue, huno lapa pai'niya'monanafa Pailati aulagale'mo lapakame'yamo ami'nae. ¹⁴ Agaemo aote fatago vekamo mai'niya'monanafa lapakame'yamo amitetapa vaya'mo hapae'niya vekae'mo lapau'nigetapa Pailatife'mo, Lagaetefe'mo afa'a ato, ¹⁵ hutapa ha paitetapa afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya vekamo amagi'nageno fali'niya'monanafa Goti'a ago alino he tino ate'niye. Ago he ti'nigeta age'nona'mofe'mo hemenimo aeta hakalo huta hapa nepauna vaya'mo mai'none. ¹⁶ La'agaemo agae himamu'aleti'mo agi'alefe'mo agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo mani age'naya vekamo ayamufa'amo alita'a lokiya vaita'a ate'no'ae. He, huno, agaeteti'mo afole ai'niya kavafe'mo agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo alagi alita'a lokiya vaita'a ate'no'ageno lapaulagale'mo mai'niye. ¹⁷ Vaya'nimogitapae, hu'na, Inagi nagaemo afi'novana lapakae'e ala vayatapimo ne'yagaiya vayatapi'e'mo Yesu'mo agetapa aeto osutapa fiku amagi'nae. ¹⁸ Amagi'naya'monanafa Goti'a akeya'vilaga agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo muki agai'a vaya'ai apavayafati'mo gemo huno'ae'mo, Kalaisi ne'mo agafu kisigeno faligiye, huno hu'niya gemo hemenimo ago alino afole aino ate'niye. ¹⁹ Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo lapaipamo alitapa afe legeno'ao Goti'a hosu kavatapimo alino ataleteno aipamo'mo falu huno lapateno. ²⁰ Lapakaemo ani kava'mo higeno'ao Goti'a aeno hakalo huno lapa pai'niya vekamo Yesu Kalaisi'a alino atenageno emineno. ²¹ Agaemo koku'napi'mo hogoteno maime maime ne'visigeno'ae'mo muki ya'amo alino saufa ya'mo hamaleno atesiya afinake'mo afole aisigeno'ae'mo eminegaiye. Ani kavatefe'mo Goti'a akeya'vilaga vaya'mogi agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai apavayafati'mo hu'niye. ²² Mosese'a laginago vaya'aife'mo lama gemo hapa paino'ae'mo, *Ala kava ne'mo Gotitapimo'a konagatapimogipati'mo mago vekamo alino afole aino ategaiye. Nagaemo Gotitegati gemo alinine'na ae'na hakalo hu'na lapa nepauva kava huno Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno lapa paigiyangi muki ge'amo*

alagepa huta afiyo. ²³ Goti'a ani vekamo ge'amo o'afisaya vaya'mo vaya'afati'mo alino hapa faino apataleteno alino apago'ya lagauno apatalegaiye, huno hapa pai'niye. ²⁴ *He, muki vaya'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo Samiyo'e Samiyo akamelegati'mo e'naya vaya'mogi'e'mo hemenimo afole ai'niya kavafe'mo hogote'a ava gemo hu'a hapa pai'nae.* ²⁵ Lapakaemo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai apakinago vaya'mo mai'nae. Goti'a kotalake gemo lapakinago vaya'aifeke'mo osu'nifa lapakae'efe'mo hu'niye. Goti'a kotalake gemo Emalehamufe'mo, *Kaginago vekaleti'mo muki ma mopafi vaya'mo alagepa hu'na hapa maegaue,* huno hu'niya'mofe'mo ²⁶ Goti'a ali'ya'amo ali'niya vekamo Yesu'a alino he tino ate'nenno lekana paino ateteno alino ate'nigeno hogoteno lapakaetegamo ago emine'niye. Alino aino atagi neno lapatesigetapa hosu kavategati'mo ataletapa esayafe'mo emineno hapa mae'niye, huno hapa pai'niye.

4

Pita'e Yoni'e'mo kanisole vaya'ai apaulagale'mo he ti'ana mai'na'age'a anakenoka hu'ana anafi ge'naya gemae

¹ Pita'e Yoni'e'mo ani gemo vaya'aife'mo hapa nepai'age'apae'mo mono hu'a ne'apataya vayanagi alopa mono note'mo kava ne'yagaiya ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekagi Satiyusi mono vayanagi hu'a malage hu'a anakaetegamo e'nae. ² Lole apa vekala'moganimo hapa pai'anae'mo, Yesu'mo fali'niyateti'mo ago he ti'niya'mofe'mo muki fali'naya vaya'mo he tigae, hu'ana ali'ana apaya male'na'age'apae'mo hosu apaipamo kali'a anate'nae. ³ Anatete'apae'mo kalavusi hu'ana anate'nae. Yegemo ago lamino falegefe hu'niya'mofe'mo egamo maisa'afe'mo kalavusi hu'ana anate'nae. ⁴ Ani kava'mo hu'naya'monanafa sole vaya'mogimo ge'amo afite'apae'mo apakesa afi'a fatago hu'nageno hogote vaya'e ani afina'mo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'e'mo napa'apimo faefu tauseni'a vaya'mo mai'nae. ⁵ Ega'amo Yu vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi vayatamamo ne'yagaiya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'a Yulusalemu kotegamo magokepi ali'a anupa hu'a mai'nae. ⁶ Apakaegi Anasi'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekagi Kaiyafasi'agi Yoni'agi Alekasana'agi mago'e vayanagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi hu'a ali'a anupa hu'a mai'nae. ⁷ Mai'ne'apae'mo apa vekala'mo folagapi'mo ali'ana he ti'ana anate'ne'apae'mo,

Haiya agufa himamutanileti'e ina la agi'aleti'e'mo ani kava'mo hu'na'ae, hu'a anafi ge'nageno'ae'mo
⁸ Goti Auneme'amo'mo Pita aipafi'mo haino havai te'nigeno'ae'mo Pita'a ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, Ala vaya'mo ne'yagaiya vaya'mogitapa'e vayatama vaya'mogitapa'ene, huno, ⁹ Lapakaemo alagepa kava'mo huta'a aiyala'mo hosu'niya vekamo alita'a alagepa huta'a ate'no'a kavatefe'mo la'agenoka nehisaya'mo'mo lapakae'e muki Isaleli vaya'mogi'e'mo hisuva gemo afa'a afigae. ¹⁰ Inagi afiyo, hu'na, Yesu Kalaisi'a Nasalasa taonifi vekamo himamu'aleti'e agi'aleti'e'mo ani vekamo alita'a alagepa huta'a ate'no'ageno lapaulagale'mo he tino mai'niye. Lapakaemo malipu yosale'mo nili ai'nageno fali'niya'monanafa Goti'a ago alino he tino ate'niye. ¹¹ Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, *Lapakaemo yafateti'mo no nekiya vaya'mo mai'netapae'mo mago no'mo nekiya yafafe'mo hutapae'mo, afa yafane, huta hutetapa alita atale'naya'monanafa no'mo nekiya yafa'mo hogote lokiya yafa'mo afole ai'niye*, huno avo'mo kae male'niye. ¹² Mago alu vekamo'mo lapakufamo alino katino lapatesiya vekamo o'mai'nifa agaeke'mo magokeage mai'niye. Mago alu agi'e vekamo o'mai'niya'mofe'mo Goti'a magoke vekamo agi'amo ma mopafi vaya'mo apami'niyanage'a agimo ae'a ge hisageno hapa maeno, huno hapa pai'niye. ¹³ Kanisole vaya'mogimo anakayana Pita'e Yoni'e'mo sukulu osu'na'a vekala'mo mai'na'a'monanafa lokiya gefati'mo hu'ana hapa paite'anae'mo koli osu'ana afa'a mai'na'age'apae'mo anakete'anae'mo, ae, hu'a, hogote'ana Yesu'e'mo lokae'ana mai'na'a vekalane, hu'a apakesa afite'a hapau ai'nae. ¹⁴ Agayana ali'ana alagepa hu'ana ate'na'a vekamo anakae'e'mo eno magokepi he tino mai'nige'a age'naya'mofe'mo ge'apimo alagi ohane'nige'apae'mo gemo osu'a mai'nae. ¹⁵ Inagi anakaefe'mo, kumatega utana lami'ao, hu'a hana paite'apae'mo, ¹⁶ Mani vekala'anitegamo na kava hisune, hu'a apakai'api apakai'apimo ge huge afige hu'a mai'nae. Apakaemo hu'apae'mo, Muki Yulusalemu kotega mai'naya vaya'mogimo anake'nage'ana no'agaya agufa lokiya kava'mo hu'na'age'a age'naya'monanafa osu'na'ae, huta afa'a hega o'aegaune. ¹⁷ Ani gemo mago'e huno aino atagu ofaesiyafe'mo lokiya gemo huta hana paigune. Halate Yesu agi'amo aetana hapa opai'ao, huta hana paigune, hu'a hu'nae. ¹⁸ Hute'a ge hu'nage'ana hai e'ana mai'na'age'apae'mo, Lanakaemo mago'e hutana Yesu agi'amo alagi aetana hapa opaitana alitana apaya o'male'ao, hu'a hana pai'nae. ¹⁹ Hu'a hana pai'naya'monanafa

Pita'e Yoni'e'mo ge'apile'mo ae'ana atagaina hu'ana hapa pai'anae'mo, La'agaemo Goti ge'amo amagita'a ataleteta'a lapakae gemo akame hisu'a kava'mo'mo Goti aulagale'mo alagepa kavapi hosu kavane. Lapakaitapimo alitapa fako huta lapatetetapa alagepa hutapa lapakesa afiyo. ²⁰ Age'no'a kava'e afi'no'a ge'e'mo hapa paita'a hano hugu'ae, hu'ana hapa pai'na'ae. ²¹ Kanisole vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo anamagigefe hu'nayana muki vaya'mogi afole ai'niya kavafe'mo Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'naya'mofe'mo anakufale'mo mago hosu hanageke ya'mo anamisaya ka'mo o'age'a anatale'nage'ana u'na'ae. ²² Ani ali'ana alagepa hu'ana ate'na'a vekamo'mo foti'a kafugamo aeno agaseno mai'niye.

Apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'mogimo, kayamufa huka lato, hu'a nunumu'mo hu'naya gemae

²³ Anate'nage'anae'mo Pita'e Yoni'e'mo vaya'anilegamo atagi ne'u'ana mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mogi'e'mo hana pai'naya gemo hapa pai'na'ae. ²⁴ Ani gemo afite'apae'mo magoke apaipa apakesa ali'ne'a Gotife'mo nunumu'mo hu'apae'mo, Ala kava nene, koku'nanagi mopagi solovala aninagi koku'napi hane'niya yanagi ma mopafi hane'niya yanagi solovala anipi hane'niya yanagi huka alo hu'nana vekae, hu'a, ²⁵ Akeya'vilagamo Kaunekame'mo'a lagingo vekamo Nevini'a ali'yakamo ne'aliya vekamo avayafati'mo gemo huno'ae'mo,

Na kava hisayafe'mo malaga alu nofi vaya alu nofi vaya'mogimo apavamusamo valete'a apano ae'nae. Apakaemo hu'apae'mo, ma kava'mo hugune, hu'a apakesa afi'naya'monanafa afa'a osu'nae.

²⁶ Ala vaya'e kini vaya'api'e'mo Ala kava netega'e lekana paino ate'niya vekalega'e'mo kame hu'a anatesayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'nae,

huno hu'niye. ²⁷ He, lama gemo hu'niye. Heloti'agi Ponitiyasi Pailati'agi alu nofi vayanagi Isaleli vayanagi hu'a ali'yakale'mo lekana paika ate'nanageno mai'nenno alagepa kava'age'mo hu'niya vekalegamo kame hu'a atesayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. ²⁸ Kagesa afiteka himamukaleti'mo alika afole aika atesanafe'mo hu'nana kava'mo hisayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. ²⁹ Ala kava nene, hu'a, Hemenimo lokiya gemo lamagisaya kavafe'mo laha pai'naya gemo afiyo. Afiteka kayamufa huka lategetao ali'yakamo ne'aluna vaya'mogita gekamo aeta hakalo huta hapa paino. ³⁰ Himamukamo alika apave liteka

kaita hapau'niya vaya'mo alika hapageka apato. Alagepa kava'age'mo hu'niya vekamo ali'yakamo ne'aliya vekamo Yesu agi'aleti'mo no'agaya lokiya agufa aune kava'mo hisunafe'mo alagepa huka laha mao, hu'a nunumu'mo hu'nae. ³¹ Nunumu'mo hu'nageno'ae'mo ali'a anupa hu'a mai'naya no'mo'a uti uti ai'niye. Goti Auneme'amo aote Auneme'amo'mo apaipafi'mo haino mai'nige'apae'mo koli osu'a aepa fai'a Goti ge'amo lokiya vai'a ae'a hakalo hu'nae.

Goti mafa'nemogimo magoke apaipa apakesa ali'naya gema

³² Muki apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogimo magoke apaipa apakesa ali'ne'apae'mo mago vekamo'mo ali'niya yafe'mo, nagai'ni yane, huno osu'nifa muki'amogimo muki ali'naya yafe'mo, lagaiti yane, hu'a hu'nae. ³³ Apa vaya'mogimo Ala kava ne'mo Yesu'a fali'niyateti'mo ago he ti'niya kavafe'mo mago'e hu'a himamu'aleti'mo ava gemo hu'nageno'ae'mo Goti'a alagepa huno fiku hapa maeno apami'nige'apae'mo apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a apate'nae. ³⁴ Mago'amogimo mopa'api'e no'api'e'mo maketi hu'nage'a miya fai'nage'apae'mo monimo alini e'a apa vaya'mo apami'nage'apae'mo ali'a fako hu'a kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo apami'nae. ³⁵ Apami'naya'mofe'mo ani vayapati'mo mago vaya'amogimo kafu osu'nae. ³⁶ Magoke vekamo agi'amo Yosefe'a Livai nofi vayapati vekamo Saipalasi ani ago'nanenafi vekamo mai'niye. Apa vaya'mogimo agi'amo Manamasi'ae hu'a ate'nae. Manamasi'ae agimo aepa'amo ina kava'mo huno alino lokiya vaino ne'apateya vekae. ³⁷ Agae mopamo maketi hu'nige'a miya fai'nageno monimo alinineno apa vaya'mo apami'niye.

5

Ananaiyasi'e Sapaila'efe'mo anava gemo hu'niya gema

¹⁻² Ani kava'mo hu'niya'monanafa mago vekamo agi'amo Ananaiyasi'e a'amo agi'amo Sapaila'e'mo anakae mopamo maketi hu male'na'ageno mago vekamo'a miya fai'niya monimo alino fako huno mago moni'amo alino fala ki maleteno mago moni'amo alininuno apa vaya'mo apami'niye. Male'niya monimo a'amo'mo age'niye. ³ Pita'a, Ananaiyasiyo, huno, Na kava higeka Satani'mo ate'nanageno kaipafi'mo faleno hai'nigeka mago vekamo'a mago mopamo miya fai'niya monimo alika fako huka maleteka eka Goti Auneme'ae'mo aigofe gemo hu'nane. ⁴ Hogoteka maketi osu'nana afina'mo kagaika mopamo hane'niye. Maketi hu male'nanageno miya fai'niya monimo

kagaika ya'mo hane'niya'monanafa na kava higeke ani agufa hosu kaipa kagesa afi'nane. Kagaemo vaya'aife'mo aigofe gemo osu'nana'monanafa Gotife'mo aigofe gemo hu'nane, huno ha pai'niye. ⁵ Ananaiyasi'a ani gemo afiteno'ae'mo mopafi'mo asagauno aiteno fali'niye. Ani kavafe'mo ava gemo afi'naya vaya'mogimo lusi kava hu'a koli hu'nae. ⁶ Fali'nige'apae'mo mago neya vemogi e'a ali'a hayaete'a hi'yopa male'a alini u'a ki'a ate'nae. ⁷ Aise afina'mo lole'e mago'e aovamo utegeni a'amo'mo ani afole ai'niya kavafe'mo ava gemo o'afino afa'a e'niye. ⁸ Pita'a, Naha paiyo, huno, Lanakae mopamo maketi hu male'na'ageno miya fai'nigetana ali'na'a monimo alagipi mago'e hane'negaiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ha'ao, huno, mago'e monimo o'ali'no'ae, huno ha pai'niye. ⁹ Pita'a, Na kava hiigetana aigofe gemo hugu'ae, hutana hu male'netana Goti Auneme'ae'mo amalageka hutana ne'ata'ae. Anaukamo'mo fali'nige'a alini u'a ki'a ate'naya vaya'mo kipate ne'ayanage'a hi'yopa alini u'a ki'a kategae, huno ha nepaigeno'ae'mo ¹⁰ malage huno mopafi'mo asagauno aiteno fali'niye. Neya vemogimo e'a agayana ago fali'nige'a hi'yopa alini u'a anau'amo'e'mo lokae'a ki'a anate'nae. ¹¹ Muki siosi vaya'mogi'e ani kavafe'mo ava gemo afi'naya vaya'mogi'e'mo lusi kava hu'a koli hu'nae.

Apa vaya'mogimo no'agaya agufa lokiya aune kava'mo hu'naya gema'e

¹² Ani afina'mo apa vaya'mogimo muki no'agaya agufa lokiya aune kava'mo hu'nae. Muki siosi vaya'mogi magoke agufa apaipa apakesa ali'ne'a Salomoni hiyato nopi'mo u'a ali'a anupa hu'a mai'nae. ¹³ Muki malaga vaya'mogimo Goti mafa'nemogi apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a apate'naya'monanafa e'a magokepi ali'a anupa hu'a maisayafeke'mo koli hu'nae. ¹⁴ Mago'e mago'e hu'a lusi ve a'nemogimo Ala kava nefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nageno Goti'a magokepi alino anupa huno apate'nige'apae'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. ¹⁵ Mai'naya'mofe'mo kaita hapau'niya vaya'mo apavaleli'u'a kate'mo apate'ne'a hipale'mo havae'a apatege yakaikonamo aite'a havae'a apatege hu'ne'apae'mo, Pita'a uneno nehisigeno'ae'mo yege aune'amo'mo apakufale'mo aino halesigeno kaita'apimo alino hapageno apategaiye, hu'a apakesa afi'nae. ¹⁶ Asole vaya'mo Yulusalemu haopalega muki taoni'afati'mo kaita hapau'niya vaya'e hosu apaune vaya'mo apaipafi'mo mai'niya vaya'e'mo apavaleli ete ete hu'a apate'nageno muki alu kaita alu kaita'apimo hano hu'nige'a he ti'nae.

Apa vaya'mogimo kanamo ali'naya gema

17 Ani kava'mo nehage'apae'mo hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya veka'e Satiyusi mono vayapati vaya'mogi'e'mo apa vaya'aife'mo apaipa kafamo hapae'nae. 18 He ti'a apa vaya'mo apavaleli u'a gamani vaya'ai kalavusifi'mo hu'a apate'nae. 19 Apate'naya'monanafa mago Ala kava ne'mo enisole vekamo'a hani'ilagamo emineno kalavusi nopi kitamo yakino apavalelino lamino kumate'mo apate'nen'ae'mo, 20 Utaapa alope mono nopi'mo haitapa he titapa mai'netapa ani saufa kavafe'mo ava gemo aetapa hakalo hutapa hapa paiyo, huno hapa pai'niye. 21 Apa vaya'mogimo ge'amo afite'a akame hu'a kotilamiyapi'mo u'a alope mono nopi'mo fale'a hai'a aepa fai'a ali'a apaya male'nae. Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya veka'e vaya'amogi'e'mo muki Yu vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayatama vaya'aife'mo ge hu'nage'a e'a kanisole vaya'e'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. Mai'ne'apae'mo ati vaya'aife'mo, uta kalavusi nopati'mo apavalelitapa eyo, hu'a ali'a apate'nage'a u'nae. 22 U'a kalavusi note'mo ava'yi hute'a apakayana apa vaya'mo o'mai'nage'a atale'a ai'a atagi ne'a e'apae'mo, 23 ago uta ava'yi huteta agonana kalavusi nopi'mo o'mai'nage'a yagai'a ne'apataya vayake'mo yagai'a mai'nae. Kitamo yakituta haita agonana afa'a hane'nigeta age'none, hu'a hapa pai'nae. 24 Hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekagi alope mono note'mo ne'yagaiya ati vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi hu'a ani gemo afite'apae'mo, Haiya agufa kava hute'a haiya kateti'mo u'a mai'nae, hu'a hu'nae. 25 Mago vekamo eno'ae'mo, Afiyo, huno, Lapakaemo kalavusi hutapa apate'naya vaya'mo u'a alope mono nopi'mo hai'a mai'ne'apae'mo ali'a apaya ne'malae, huno hapa pai'niye. 26 Ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya veka'e ati vaya'a'e'mo u'a apa vaya'mo apavaleli'a e'nae. Apakaemo, fiku yanage'a vaya'mogimo yafa kayoteti'mo lamagigae, hu'a apakesa afite'a o'apamagi'a afa'a vase hu'a apavaleli'a e'nae. 27 Apakaemo apavaleli'e'a kanisole vaya'ai apaulagale'mo ali'a he ti'a apate'nageno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a loka huno apafi ge'niye, 28 Ani vekamo agi'alefe'mo alitapa apaya o'maleyo, huta lokiya gemo huta lapa opai'nopiye. Ago lapa pai'nona'monanafa ani getapimo'mo aino atagu faeno uneno huno Yulusalemu taonifi'mo havai te'niye. Lapakaemo aigofe gemo hutapae'mo, apakaemo ani vekamo

amagi'nae, hutapa lagaepike'mo alitapa fai nelatae, huno hapa pai'niye.

²⁹ Pita'e mago apa vaya'mogile'mo ge'ale'mo ae'a atagaina hu'a hapa pai'apae'mo, Goti ge'amo akame hutetae'mo vaya'ai ge'apimo afa'a akame osisuna kava'mo hane'niye. ³⁰ Lapakaemo, malipu yosale'mo nili aitetapa alita he titapa ateyo, hutapa hu'nageno'ae'mo lagingo vaya'mogi Goti'apimo'mo Yesu'a fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niye. ³¹ Goti'a ala agi'amo amiteno avalelino haino lamaga haopale'mo ate'nen'ae'mo, hogote vekamo yagaino apatesiya vekamo mai'nen'apakufamo alino katino ne'apateya vekae, huno lekana paino ate'niye. Isaleli vaya'mogita laipamo alita afe lesuna kava'mo alino lamige hosu kavatimo alino atalege huno maisiyafe'mae, hu'a hapa paite'a, ³² Lagaemo ani kavafe'mo ava gemo huta aeta hakalo huta hapa nepauna vaya'mo mai'none. Laga'e Goti Auneme'amo'mo Goti ge'amo akame nehaya vaya'mo fiku hapa maeno ne'apamiya Auneme'amo'e'mo ava gemo nehune, hu'a hapa pai'nae.

³³ Kanisole vaya'mogimo ani gemo afi'nageno'ae'mo ani gemo'a apaipafi'mo fai'nigeno'ae'mo apaipamo lusi kava huno le'nige'apae'mo, ani vaya'mo hapaegaune, hu'a hute'a ge huge afige hu'a mai'nae. ³⁴ Apakaepati'mo mago vekamo Falasi vayapati vekamo agi'amo Gameli'eli'a ke'aepa gemo alino apaya ne'maleya vekamo mai'niye. Muki vaya'mogi agi'ale'mo ali'a ne'asagaya vekamo'a he tino kanisole vaya'aife'mo, Ani vaya'mo kumatega apavalelitapa lamiyo, huno hapa paiteno ³⁵ kanisole vaya'aife'mo, Isaleli vaya'mogitapae, huno, Ani vaya'aitegamo na kava hugune, hutapa osu'netapa hogotetapa alagepa hutapa lapakesa afiyo. ³⁶ Akeya'vilaga mago vekamo agi'amo Tiyunasi'a afole aiten'ae'mo, ala vekamo mai'nove, huno hapa pai'nige'a fo hataleti'a agufa vemogi akame hu'nae. Mago vaya'mogi e'a amagi'nageno fali'nige'apae'mo akame hu'naya vaya'mo atale'a atagu fae'u'e'a hu'a mai'nageno ali'ya'amo ago hano hu'niye. ³⁷ Henaga'amo mago Galeliya kotega vekamo agi'amo Yutasi'a apaki ali'naya afina'mo afole ai'nigeno'ae'mo asole vaya'mogi e'a akame hisayafe'mo apayate'mo ali'niye. Ani kava'mo hu'a amagi'nageno fali'nige'a ali'a hapa faitalage'a atale'u'e'a hu'a afa'a mai'nae. ³⁸ Hu'naya'mofe'mo nagaemo hu'nae'mo, ma mopafi vaya'mogi ali'a aepa fai'nisaya'mo'mo afa'a hano hugiye. ³⁹ Inagi Goti'a alino aepa fai'nisiya'mo'mo lapakaemo alitapa hano hutapa o'atalegae. Fiku yanagetapa lapakaemo Goti kame'amo

maigae. Mago kava'mo apakaetegamo osutapa afa'a apataleyo, hu'na lapa nepauve, huno hapa pai'niye. ⁴⁰ Kanisole vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo akame hu'a apa vaya'aife'mo gemo hu'nage'a e'nage'apae'mo nofi kayoteti'mo apamagite'apae'mo, Yesu agi'amo aetetapae'mo mago'e gemo osutapa afa'a maiyo, hu'a hapa paite'a ali'a apate'nage'a u'nae. ⁴¹ Apa vaya'mo kanisole vaya'ai nopati'mo atale'a kumatega nelami'apae'mo, Vae, hu'a, Goti'a lagaefe'mo, Yesu agi'alefe'mo apakafu kisiya ya'mo afa'a alisaya vaya'mo mai'nae, huno agesa afi'niye. Lagitile'mo ali'a afepi latete'a lavagage hisiya ya'mo ali'a lamigefe hu'nae, hu'a apakesa afite'a lusi kava hu'a apamogaga ai'nae. ⁴² Apa vaya'mogimo muki afina'ae afina'ae'mo alopa mono nopi'e no'apifi'e'mo Yesu'a Kalaisi ne'mo mai'niye, hu'a ali'a apaya malege ae'a hakalo hu'a hapa paige hu'a mai'nae.

6

Apa vaya'mo hapa maesaya vaya'mo lekana pai'a apate'naya gemae

¹ Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mo mago'e mago'e hu'a lusi vaya'mo afole ai'nage'apae'mo Galiki apakemo ne'aiya Yu vaya'mogimo Himulu apakemo ne'aiya Yu vaya'aife'mo, Kogu a'netimo muki afina'ae afina'ae'mo ali'a fako hu'a ne'apamiya monifati'mo no'aliye, hu'a ge hapau'nae. ² Inagi tuolofu'a apa vaya'mogi muki ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hu'nage'a e'nage'apae'mo, Lagaemo fiku Goti ge'amo aeta hakalo huta hapa nepauna ali'yatimo ataleta monimo alita fako huta apamisunana kanale osugiye. ³ Vayatimogitapae, hu'a, Lapakaitapige'mo lapakaepati mago seveni'a vaya'mo lekana paitapa apateyo. Kanale vaya'mo Goti Auneme'amo'mo apaipafi'mo havai te'nisiya vaya'mogi alagepa hu'a apakesa ne'afiya vaya'mo lekana paita apateteta ali'a fako hu'a apamisaya ali'yate'mo apavaleta apategaune. ⁴ Lagaemo magoke ali'ya'ageke alita mai'netae'mo muki afina'mo nunumu'mo huge Goti gemo aeta hakalo huta hapa paige huta maigune, hu'a hapa pai'nae. ⁵ Hapa pai'nage'apae'mo muki vaya'mogimo amuse hute'apae'mo, kanalene, hu'a hute'a Sitiveni'a Gotife'mo alagepa huno agesa afino fatago hu'nigeno Goti Auneme'amo'mo aipafi'mo havai te'niya vekagi Filipi'agi Polokolasi'agi Naikena'agi Taimoni'agi Pamenasi'agi Nikolasi'agi hu'a lekana pai'a apate'nae. Nikolasi'a Atiyoki kotega vekamo Yu vayapati vekamo o'mai'niya'monanafa Yu mono gemo afiteno Yu vayapi'mo eno mai'niya vekae.

⁶ Apakaemo apavaleli'e'a apa vaya'ai apaulagale'mo he ti'nage'a apakufale'mo apaya'mo male'ne'a nunumu'mo hu'a apate'nae.

⁷ Inagi Goti ge'amo'mo muki aupilagamo aino atagu faeno uneno hu'niye. Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vayapati'mo Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mo mago'e mago'e hu'a afole ai'nae. Mono hu'a ne'apataya vaya'mo asole vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hute'a akame hu'nae.

Sitiveni'a kalavusi hu'a ate'naya gemae

⁸ Sitiveni'a aghesa afino fatago hu kava'e lokiya'a'e'mo aipafi'mo havai te'nigeno no'agaya agufa lokiya aune kava'mo Yu vaya'aitegamo hu'niye. ⁹ Mago vaya'mo Yu vaya'ai mono nopi'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. Ani mono no'mo agi'amo hane'niyana vaya'mo kalavusi ali'ya'mo ne'aliyategati'mo hatu mae'a apate'nage'a afa'a u'naya vaya'ai mono none, hu'a agi ate'nae. Ani vaya'mo Yu vayapati'mo Sailini kotega vaya'e Alekasani kotega vaya'e'mo mai'nae. Apakaegi Silisiya kotega vayanagi Esiya kotega vayanagi hu'a Sitiveni'a hu'niya geleti'mo he ti'a ge vai'nae. ¹⁰ Goti Auneme'amo'mo alagepa aghesa afi ya'mo alino ami'nige'a Sitiveni'a hu'niya gemo ae'a o'agase'nae. ¹¹ Apakaemo mago vaya'mogi e'a aigofe gemo hisayafe'mo kesi kate'mo u'a ali'a he ti'a apate'nage'a e'a hapa pai'apae'mo, Ago afi'nonana Mosese'e Goti'efe'mo huno faipa huno anate'niye, hu'a hapa pai'nage'a ¹² afite'apae'mo muki vayanagi yagai'a ne'apataya vayatama vayanagi ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'a he ti u'a Sitiveni'mo atafau'a kanisole vaya'aitegamo avaleli'a u'nae. ¹³ Apakaemo mago vaya'mogimo aigofe faigoko gemo hisayafe'mo apavaleli'e'a apate'nage'apae'mo, Ani vekamo'a lagae mono no'e ke'aepa gee'mo huno faipa huno ne'ate. ¹⁴ Ge'amo afi'nonana ani Nasalasa taonifi vekamo Yesu'a alopa mono notimo alino halagape vaiteno Mosese ke'aepa gemo alino ataleteno alu gemo malegaiye, huno hu'nigeta afi'none, hu'a hapa pai'nae. ¹⁵ Kanisole vaya'ai nopi'mo mai'naya vaya'mogimo aulu hae'a age'nayana Sitiveni augosamo'mo enisole vekamo augosagana huno hane'nige'a age'nae.

7

Sitiveni'a aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

¹ Hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a Sitivenife'mo loka huno'ae'mo, Kagaefe'mo ina hosu gemo nehiye, hu'a hu'naya gemo lama gemo nehafiye, huno afi

ge'nigeno'ae'mo ² Sitiveni'a, Nagana'nimogitapa afo'nimogitapamo afiyo, huno, Akeya'vilaga lagingo vekamo Emalehamu'a Mesopotemiya kotegamo mai'neni'ae'mo Helani kotegamo o'u'nigeno'ae'mo aulagale'mo ha le konali ya'a'e vekamo Goti'a alino afole aiteni'ae'mo, ³ *Konaga vayakamo apatalege kokamo atalege huteka ali'na kave lisuva kotegamo uka maiyo*, huno ha pai'niye. ⁴ Ha pai'nigeno'ae'mo Emalehamu'a Kalatiya kotegamo ataleno uno Helani kotegamo mai'niye. Emalehamu'a Helani kotegamo mai'nigeno'ae'mo afo'amo'mo falitegeno Goti'a alino ate'nigeno eno lagaemo mai'nona kote'mo mai'niye. ⁵ Goti'a mago hoya vaisiyafe'mo aise mopamo alino o'ami'niya'monanafa Emalehamu'a anamo vekamo mai'nigeno'ae'mo ani mopamo ali'na kamisuge'apae'mo kagingo vaya'mogimo aligae, huno ha pai'niye. ⁶ Goti'a ha paino'ae'mo, Kagingo vaya'mogimo ani mopamo atale u'a alu nofi vaya'ai mopale'mo maigae. Mai'nisage'apae'mo ani alu nofi vaya'mogimo apavale'a ali'a kalavusi ali'yate'mo apatete'a lusi kana ya'mo ali'a apamisage'a fo hataleti'a kafugamo kalavusi ali'ya'mo ali'a maigae. ⁷ *Henaga'amo nagaemo kalavusi hu'a apate'ne'a apakaete'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai kava'apimo ali'na fako hu'na apatete'na agoti hu'na apatesuge'apae'mo kagingo vaya'mo ani kotegamo atale'e'a manile'mo mai'ne'a nagaefe'mo mono hu'a maigae.* ⁸ Mago kotalake gemo hu'na kate'nisugeno ani kotalake gemo alagena kava'amo hane'nisigeka ve mafa'nekamo agufamo lagauka atalo, huno ha pai'nigeno Emalehamu'a Aisiki'mo alino atetegeni eiti'a afina'mo utegeni'ae'mo agufamo lagauno atale'niye. Aisiki'a Yekopu'mo alino ateteni'ae'mo agufamo lagauno atale'nigeno ani kava'mo huno Yekopu'a mafa'ne anaga'amo tuolofu'a nofi vaya'mo aepa vaya'mo alino apateteno apakufamo lagauno ataleti ataleti hu'niye. ⁹ Henaga'amo ani nofi vaya'ai aepa vaya'mogimo Yosefefe'mo apaipa kafamo nehae'apae'mo avale'a alu kotega vaya'mo apami'nage'a miya fai'a avaleli'u'a Isipi kotegamo ate'nageno afa ali'ya'mo alino mai'niye. ¹⁰ Mai'niya'monanafa Goti'a alagepa huno ha maeteno hosu kavategati'mo hatu maeno ate'niye. Ha maeteno alagepa aipa agesamo alino ami'nigeno Felo'a Isipi kotega kini vekamo'a ageteni'ae'mo alagepa aipa agesa vekamo mai'niye, huno ageteni'ae'mo, Isipi kote'e muki ya'a'nile'e'mo yagaino apategaiye, huno huteno lekana paino ate'niye. ¹¹ Henaga'amo ne'yafe'mo lusi kafu hu'naya afina'mo afole ai'nigeno muki Isipi kotega

vaya'e Kenani kotega vaya'e'mo ne'yafe'mo lusi kafu hute'apae'mo lagingo vaya'mogimo ne'yafe'mo kahauya hu'naya'monanafa o'age'nae. ¹² Mago vaya'mogi, Ne'ya'mo Isipi kotegamo hane'niye, hu'a ha pai'nageno Yekopu'a afiteno'ae'mo mafa'ne anaga'amo lagingo vaya'mo alino apate'nige'a hogote afina'mo u'nae. ¹³ Ute'a ai'a atagi ne'e'a maite'a halate lole afina'mo u'nageno'ae'mo Yosefe'a nepu'amogife'mo, nagaemo Yosefe'namo mai'nove, huno hapa pai'nigeno Felo'a Yosefe nepu'amogimo apake'niye. ¹⁴ Yosefe'a nepu'amogife'mo, utapa Afotimofe'mo, Kagae'e vayaka'e'mo Isipi kotegamo nagaetegamo emiteyo, hutapa ha paiyo, huno hapa pai'niye. Yekopu'e'mo Isipi kotegamo e'naya vaya'mo seveti faefu'a vaya'mo e'a mai'nae. ¹⁵ Ani kava'mo hu'a Yekopu'e lagingo vaya'e'mo e'a Isipi kotegamo mai'ne'a fali'nae. ¹⁶ Fali'nage'apae'mo kefa'apimo alini'u'a Sekemi kotegamo ki'a apate'nae. Emalehamu'a Hamo nofi vaya'ai mopamo miya fai'niya mopafi'mo ki'a apate'nae.

¹⁷ Goti'a Emalehamufe'mo, kagingo vaya'mo hatu mae'na apategauve, huno ha pai'niya afina'mo ago eno hogo hu'niye. Hogo nehige'apae'mo Isipi kotega mai'naya lagingo vaya'mogimo asole vaya'mo kae'a ai'a atagu fae'a mai'nae. ¹⁸ Mai'nageno'ae'mo alu vekamo Yosefe'mo o'age'niya vekamo'a Isipi kotegamo aepa faino yagaino apate'niye. ¹⁹ Agaemo lagingo vaya'aife'mo humi ne'apateno ve mafa'ne'apimo apatalesage'a falisayafe'mo aini huno apate'niye. ²⁰ Aini huno ne'apategeno'ae'mo anile'mo Mosese'a afole ai'niye. Goti'a Mosese'fe'mo, Alagi kanale mafa'nemo mai'niye, huno amuse huno ate'niye. Ita'afo'ala'moganimo lole'e mago'e kaimo no'anifi'mo fala ki'ana ate'ne'ana yagai'ana ate'ana mai'ne'ana kumate'mo avaleli'u'ana lami'ana ate'na'ae. ²¹ Ate'na'ageno Felo a'mafa'nemo'mo eno ageteno'ae'mo no'alegamo avalelinuno, nagai'ni mafa'nemo maigiye, huno huteno yagaino ate'niye. ²² Isipi vaya'mogimo muki nehaya kava'apimo Mosese'mo ali'a aya male'nageno ageteno himamu'aleti'mo ge huge lokiya kava'mo huge huno mai'niye. ²³ Mosese'a ko sino alopa vekamo foti'a kafugamo maiteno'ae'mo, Nagaemo Isaleli vaya'nimo u'na haiya kava hu'a mai'nafi hu'na apakete'na hapa maegauve, huno agesa afi'niye. ²⁴ Felo notegati'mo ataleno uno ageyana mago Isipi vekamo'a Isaleli vekamo ne'amagigeno ageteno'ae'mo Isaleli vekamo ha maeno anonale Isipi vekamo amagi'nigeno fali'niye. ²⁵ Mosese'a, vaya'nimogimo nagete'apae'mo Goti'a Mosese'mo

lekana paino ate'niyanageno laha maeno hatu maeno latesigeta afa'a ugune, hu'a apakesa afigae, huno agesa afi'niya'monanafa ani kava'mo hu'a apakesa o'afi'nae. ²⁶ Ega'amo Mosese'a uno anakeyana lole Isaleli vekala'mo kaveta neha'ageno anaketeno'ae'mo alino kugu huteno alino nanu aeno anatesiyafe'mo huno'ae'mo, Ma vekalana afi'ao, Lanakaemo konagala'mo mai'na'ana na kava higetanae'mo kaveta neha'ae, huno anafi ge'nigeno ²⁷ konaga'amo'mo kaveta hu'niya vekamo'a eno Mosese'a alino ago'ya faino ne'ataleno'ae'mo, *Ina la'mo lagaete'mo yagai'neka agoti getimo afiteka alika fako huka latesana vekamo maigane, huno lekana paino kate'niye.* ²⁸ Egamo Isipi vekamo ago kamiti amagi'nanageno fali'niya kava huka nagaemo namagigapiye, huno afi ge'niye. ²⁹ Mosese'a ani gemo afitenoa'ae'mo Isipi kotegati'mo aune hetaleno Mitiyani kotegamo uno no'mo kino mai'nenoa'ae'mo lole mafa'nela'mo alino anate'niye.

³⁰ Foti'a kafugamo utegenoa Mosese'a mago avemo agi'amo Sainai avele'mo ka'me kotega mai'nigeno aise yosafi'mo atamo nelegeno'ae'mo Ala kava ne'mo enisole vekamo'a ani ata vaipati'mo afole ai'niye. ³¹ Mosese'a ani atamo ageno hau aitenoa'ae'mo ageno alagepa huno agesiyafe'mo yosa aepamo haopa'ale'mo uno mai'nigeno Ala kava ne'mo'a ha painoa'ae'mo, ³² *Kaginago vaya'mo Emalehamu'agi Aisiki'agi Yekopu'agi hu'na Goti'apimo'namo mai'nove,* huno ha pai'nigeno Mosese'a atete hau'nigeno mago'e huno agesiya yafe'mo koli hu'niye ³³ *Ala kava ne'mo'a, Manile mai'nova'mofe'mo he tika mai'nana mopamo aote mopamo hane'nigi sukamo asagika ataleka maiyo.* ³⁴ Age'novana Isipi vaya'mogimo vaya'nilegamo asole hosu kava'mo nehage'na apake'nove. Avovo nehage'na afite'na apakufamo ali'na kati'na apatesuvafe'mo emi'ne'nove. Eka afiyo, huno, Isipi kotegamo ali'na katesugeka ugane, huno ha pai'niye. ³⁵ Ani gemo ha pai'niya'monanafa Isaleli vaya'mogimo Mosese'emo, *Ina la'mo lagaete'mo yagaika late'neka agoti getimo afiteka alika fako huka latesana vekamo maigane, huno lekana paino kate'niye,* hu'a hapa paite'a hu'niya gele'mo ge nagalu hu'nae. Hu'naya'monanafa Goti'a ata vaipati'mo enisole vekamo avayafati'mo, yagaika apateteka hapau vaisana nene, huno lekana paino ate'niye. ³⁶ Agaemo no'agaya agufa lokiya aune kava'mo Isipi kotegagi Haesa anitenagi ka'me kotegagi huno foti'a kafugamo nehuno'ae'mo Yu vaya'mo Isipi kotegati'mo apavalelino u'niye. ³⁷ Ani vekamo Mosese'a Isaleli vaya'aife'mo, *Ala kava ne'mo Gotitapimo'a mago vekamo agaetegati gemo*

alinineno aeno hakalo huno lapa paisiya vekamo nagaekana huno maisiya vekamo alino atesigeno lapakaetegamo egaiye. Lapakaemo muki hisiya ge'amo afityo, huno hapa pai'niye.
³⁸ Ani vekamo Moses'e'a Isaleli vaye'e'mo ka'me kotega alino anupa huno mai'niye. Moses'e'a Sainai avefi'mo haino mai'nigeno mago enisole vekamo'mo apaune'apame'mo alino ne'apamiya gemo ha pai'nigeno afiteno emineno laginago vaye'aife'mo hapa pai'nige'a lagaefe'mo laha pai'nae. ³⁹ Huno hapa pai'niya'monanafa hu'niya gele'mo ge nagalu hute'apae'mo, halate atagi neta Isipi kotegamo ugune, hu'a apakesa afit'nae. ⁴⁰ Apakaemo mono huno ne'apateya vekamo Elonife'mo, *Ani vekamo Moses'e'a Isipi kotegati'mo lavaleline'niya vekamo haiyategamo uno mai'nifi huta o'age'none. Mago gotitimo'mo alo higetao laulagale'mo u'a hogotete'a lavaleli'a viyo, hu'a ha paite'a* ⁴¹ aikeli pulumakamo aune'amo alo hute'a yuna afumo avaleli e'a hae'a amite'a apayateti'mo alo hu'naya yafeke'mo apamogaga ai'nae. ⁴² Goti'a huno'ae'mo, apatalesuge'a kanefitefenagi kailefenagi yegelefenagi hu'a mono hugae, huno hu'niye. Ani kavafe'mo Goti'a akeya'vilaga agaetegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekae'mo ha pai'nigeno avo'mo kae male'niye. Avo'mo kae male'niyana,

Isaleli vaye'mogitapae, huno, ka'me kotega foti'a kafugamo mai'netapae'mo pulumaka'e sipisipi'e'mo hetetapae'mo nagaefeke'mo mono hutetapa ofalinimo o'namigafa aigofe gotitapimogige'mo ofalini apami'nae. ⁴³ Mago aigofe goti'a agi'amo Moloki seli no'amo alinitapa uge mago aigofe goti'a kanefi aune'amo agi'amo Lefani'a alinitapa uge hutetapa mono hu'nae. Ani kava hu'naya'mofe'mo ali'na lapa faitalenagetapa afagi kotega Mamiloni kotegamo ugae,

huno hapa pai'niye.

⁴⁴ Goti'a Mosesefe'mo, Mago seli nofe'mo kaha paisugekae'mo ina kava'mo huka kiyo, huno ha pai'nige'a ani gemo akame hu'a ki'nae. Goti'a apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'niya seli no'mo ka'me kotegamo ki male'nae. ⁴⁵ Henaga'amo Yosuva'e laginago vaye'mogi'e'mo ani seli no'mo ali'ni'u'a alu nofi vaye'mo ali'a hapa faitale'a mopa'apimo alite'a mai'nae. Ani seli no'mo haneme haneme ne'egenoa'e'mo Nevini'a afole ai'niye. ⁴⁶ Nevinife'mo Goti'a hao ke he'niya vekamo'a Gotife'mo, Mago no'mo ki'na katesugugi kanalepiye, huno afit ge'nigeno'ae'mo, Ha'ao, huno ha pai'nigeno'ae'mo

47 Salomoni'a Nevini mafa'ne'amo'mo ki'niye. 48 Ki male'niya'monanafa anaga hogote vekamo'a ma mopafi vaya'mogi nekiya nopi'mo no'maiye. Mago vekamo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a ani kavafe'mo huno'ae'mo,

49 Koku'napi'mo yagai'na ne'apatova siakana huno hane'nige'na fai mai'ne'na naiyamo mopafi'mo ae'na ne'mauve. Na agufa no'mo kitapa nategae. Havaesuva kotegamo haiyategamo hane'niye. 50 Nagai'nige'mo muki ya'amo alo hu'nove, huno hu'niye,

huno avo'mo kae male'niye. 51 Lapaipa lapakesa akanifa vaya'mogitapae, huno, Goti ge'amo no'afiya nofi vayakana hutapa mai'nageno Goti ge'amo afisayafe'mo lapaipa lapakesa aino halo no'aiye. Lapakinago vaya'mogi hu'naya kava hutapa muki afina'mo Goti Auneme'amo'mo lapakaefe'mo ge nehiya gemo ataletapa maitapa halove nehae. 52 Lapakinago vaya'mogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aife'mo muki vaya'mogi apaini hu'a apate'nae. Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogi, Alagepa kava'age'mo nehiya vekamo egaiye, hu'a hu'nage'apae'mo lapakinago vaya'mogi apamagi'nage'a ago fali'nae. Hemenimo lapakae'e'mo kutulu ya'mo alitetapa ava gemo hu'naya vekamo ago amagi'nageno fali'niye. 53 Enisole vaya'mogimo Goti ke'aepa ge'amo alini e'a lapami'nayana akame nosae, huno hapa pai'niye.

Sitiveni'a yafa kayoteti'mo ali'a amagi'nageno fali'niya gemae

54 Kanisole vaya'mogimo ani gemo afi'nageno'ae'mo apaipafi'mo fai'nigeno lusi kava huno apaipamo le'nige'apae'mo apavepi'mo hani'nae. 55 Goti Auneme'amo'mo Sitiveni aipafi'mo haino havai te'nigeno'ae'mo Sitiveni'a koku'napi'mo alino aulu heno ageyana Goti ha le konali ya'amo'a aeno ha le'nigeno Yesu'a Goti lamaga haopale'mo he tino mai'nigeno age'niye. 56 Ageteno'ae'mo, Ageyo, huno, Koku'na'mo halo ai'nige'na agovana Vemo Mafa'nemo Goti lamaga haopale'mo he tino mai'nige'na age'nove, huno hapa pai'niye. 57 Apakaemo alopa gefati'mo hute'a apakesale'mo ali'a akanili'a Sitivenitegamo nagu nagu hu'a u'a 58 taonifati'mo he'a halauli'u'a yafa kayoteti'mo ali'a amagi'nae. Agoti hu'a ate'naya vaya'mogi kukena'apimo asagi'a neya vekamo Solo yagaino maisiyafe'mo aiyafi'mo male'nae. 59 Apakaemo yafa kayoteti'mo Sitiveni'a ne'amagigeno'ae'mo Ala kava nefe'mo, Ala kava ne'mo Yesuo, naune'name'ale'mo

aliyo, huno ha pai'niye. ⁶⁰ Ne'amagigeno'ae'mo ale'ya fai'nenno alopa gefati'mo huno'ae'mo, Ala kava nene, mani hosu kava'apimo anona'apile'mo apamisanafe'mo kagesa o'afiyo, huno huteno au kale'niye.

Solo'a amagi'nageno fali'niya kavafe'mo aipafi'mo kanalene, huno agesa afi'niye.

8

Solo'a siosi vaya'mo lusi kava huno hanageke ya'mo apami'niya gemae

¹ Sitiveni'a fali'niya afina'mo Yulusalemu taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aitegamo lusi hanageke kava'mo hu'nae. Hu'nage'apae'mo muki siosi vaya'mo atagu fae'a apaune he'a Yutiya kotega'e Samaliya kotega'e'mo u'e'a hu'nage'a apa vaya'age'mo Yulusalemu taonifi'mo mai'nae.

² Mago mono ne'afiya vaya'mogi Sitiveni'mo ali'a ki'a ne'ate'apae'mo lusi kava hu'a yulagefa ai'nae.

³ Inagi Solo'a siosi vaya'mo apamagino hano hisiyafe'mo ina kava'mo huno no'apifati no'apifati'mo haino ve a'nemo heno apavayu hulinuno kalavusi huno apatete apatete hu'niye.

Samaliya kotegamo u'a Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya gemae

⁴ Atale'a atagu fae'a u'e'a hu'naya vaya'mogimo muki haopalegamo Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae.

⁵ Filipi'a Samaliya kotega taonifi'mo uno Kalaisife ava gemo aeno hakalo huno hapa pai'niye. ⁶ Muki vaya'mogi ge'amo afige no'agaya agufa lokiya aune kava'mo hu'nige'a agege hute'apae'mo muki ve a'nemogimo magoke apaipa apakesa ali'ne'a Filipi ge'amo alagepa hu'a afi'nae. ⁷ Agaemo lokiya kava'mo nehige'apae'mo hosu apaune vaya'mo muki vaya'ai apaipafati'mo emi ne'e'apae'mo alopa gefati'mo hu male'a atale'a apaune he'nae. Agaemo muki kanage kanaga osu'a ne'maiya vaya'mo alino alagepa huno apatege apaiyamo hosu'niya vaya'mo alino alagepa huno apatege hu'nige'apae'mo

⁸ muki Samaliya taonifi vaya'mogimo agete'a lusi kava hu'a amuse hute'a apamogaga ai'nae.

⁹ Mago ani taonifi'mo mai'niya vekamo agi'amo Saimoni'a hogoteno hapa paino'ae'mo, ala vekamo mai'nove, huno hapa paiteno hosu apaune vaya'ai himamu'apileti'mo no'agaya aeto agufa aune kava'mo huge huge huno mai'nige'apae'mo Samaliya vaya'mogi hapau ai'nae.

¹⁰ Muki ala apaki hane'niya vaya'mogi'e apaki ohane'niya vaya'mogi'e'mo ge'amo alagepa hu'a afite'apae'mo,

Vae, hu'a, ani vekamo lokiya vekamo goti'a mai'niye, hu'a hu'nae. ¹¹ Yatala afina'mo hosu apaune vaya'ai himamu'apileti'mo no'agaya aeto agufa aune kava'mo huno alino apave li'nige'apae'mo hapau aite'a alagepa hu'a ge'amo afi'nae. ¹² Saimoni ge'amo afi'naya'monanafa Filipi'a alagepa gemo Goti'a ne'yagaiya kavafe'mo ava gemo huge Yesu Kalaisife'mo ava gemo huge hu'nige'a afite'apae'mo apakesa afi'a fatago hu'naya ve a'nemo ani'mo faleno apate'niye. ¹³ Saimoni'e'mo agesa afino fatago hu'nigeno ani'mo faleno ate'nigeno'ae'mo Filipi'e'mo lokaeno mai'nenno ageyana Filipi'a no'agaya agufa himamu kava'mo hu'nigeno ageteno'ae'mo lusi kava huno hau ai'niye.

¹⁴ Mago vaya'mogi, Samaliya vaya'mogimo Goti ge'amo alagepa hu'a afite'a ago ali'nae, hu'a apava gemo hu'nage'a apa vaya'mogi afite'apae'mo Pita'e Yoni'e'mo ali'a anate'nage'ana apakaetegamo u'na'ae. ¹⁵ Emi'e'ana ava'yi hute'anae'mo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'mogimo Goti Auneme'amo alisayafe'mo nunumu'mo hu'na'ae. ¹⁶ Ala kava ne'mo Yesu agi'alefe'mo ani'mo fale'a apate'naya'monanafa Goti Auneme'amo o'ali'nae. ¹⁷ Pita'e Yoni'e'mo anaya'mo apakufale'mo male'ne'ana nunumu'mo hu'ana apate'na'ageno Goti'a Auneme'amo alino apami'niye.

¹⁸ Apa vekala'moganimo apakufale'mo anaya'mo male'na'ageno Goti'a Auneme'amo alino apami'nigeno Saimoni'a ageteno'ae'mo monimo anamisiyafe'mo huno'ae'mo, ¹⁹ Ani himamu'amo alitana nami'age'nao naya'mo vaya'ai apakufale'mo malesuge'a Goti Auneme'amo aliyo, huno hana pai'nigeno ²⁰ Pita'a, Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya yafe'mo kagaemo, monileti'mo miya faiguve, huka kagesa ne'afina'mofe'mo kagae'e monika'e'mo ata kopi'mo utana lamiga'ae. ²¹ Goti aulagale'mo kaipamo'mo kanale osu'niya'mofe'mo mani ali'ya'mo kagae ali'ya'mo ohane'niye. ²² Kaipamo alika afe leteka hosu gemo huve, huka huteka ataleka kakame'ya amiteka Gotife'mo hukae'mo, hosu nagesa afite'na hosu gemo hu'novanagi alika atalo, huka nunumu'mo huvo. Goti'a alino atalesifi alino o'atalesifi huka amalageka huka ago. ²³ Kage'novana kaipa kafa nehanageno atuofa yakana ya'mo kaipafi'mo hane'niye. Hosu kavakamo'mo yagaino nekateya'mofe'mae, huno ha pai'niye. ²⁴ Saimoni'a Pita'e Yoni'efe'mo, hu'na'a kava'mo nagufale'mo afole o'aisiyafe'mo nunumu'mo hutana nate'ao, huno hana pai'niye. ²⁵ Anakaemo Yesu Kalaisi'a hu'nige'ana age'na'a

gemo huge ala kava ne'mo ge'amo ae'ana hakalo hu'ana hapa paige hute'anae'mo apatale'ana atagi ne'ana Yulusalemu taonifi'mo u'na'ae. Ne'u'anae'mo Samaliya kotega alu taonifi'e alu taonifi'e'mo alagepa faigoko gemo ae'ana hakalo hu'ana hapa paimale hapa paimale huli'ana u'na'ae.

Filipi'e Itiyopiya kotega veka'efe'mo anava gemo hu'niya gema'e

²⁶ Mago Ala kava ne'mo enisole veka'amo'a Filipife'mo, Kagaemo he tika Yulusalemu kotegati'mo mago ka'mo lamino Gasa taoni haopalegamo ka'me kotegamo vaya'mo o'mai'naya kotega lamino ne'viya kate'mo uvo, huno ha pai'nigeno ²⁷ Filipi'a he tino u'niye. Ne'vigeno'ae'mo mago gamani vekamo Itiyopiya vaya'mo kuvini a kanomo monile'mo ne'yagaiya vekamo no'alega ugefe'mo u'niye. ²⁸ Agaemo Gotife'mo mono huteno Yulusalemu taonifati'mo eno atagi neno hosimo'mo halaulino u'niya talalafi'mo haino fai maiteno ne'uno'ae'mo Goti Mukufi'mo Aiyeya'a avo'mo kae male'niya gemo lekana pailino u'niye. ²⁹ Goti Auneme'amo'mo Filipife'mo, Uka talala haopale'mo lokaeka uvo, huno ha pai'nigeno ³⁰ Filipi'a nagu nagu hununo afiyana Aiyeya Mukufi'mo lekana nepaigeno afiteno'ae'mo, lekana nepaina gemo aepa'amo afi'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ³¹ Mago vekamo'a ani gemo aepa'amo naha opaisiyana haiya kava hu'na afigure. Haikeno, huno ha pai'niye. ³² Goti Mukufi'mo lekana pai'niya gemo'mo huno'ae'mo,

Sipisipigana huno mai'nige'a avaleli e'a amagi'nae. Vaya'mogimo aikeli sipisipimo ayoka'mo lagau'nageno'ae'mo age no'aiya sipisipigana huno mai'nenno'ae'mo ge osuno afa'a mai'niye. ³³ Agi'ale'mo ali'a afepi atete'a ali'a alagepa hu'a fako hu'a agoti hu'a o'ate'nae. Apakaemo hu'apae'mo, Ma mopafi'mo afa'a o'maigiye. Falitesige'apae'mo agae vayapati'mo mago'e hu'a afole o'aigae, hu'a hute'a amagi'nageno fali'niye,

huno hu'niye.

³⁴ Gamani vekamo'a Filipife'mo, Naha paiyo, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a agai'ae'mo ava gemo huno avo'mo kae male'nifi alu vekae'mo ava gemo huno avo'mo kae male'niye, huno loka huno afi ge'nigeno'ae'mo ³⁵ Filipi'a lekana pai'niya gefati'mo Yesufe'mo ava gemo aepa faino aeno hakalo huno ha pai'niye. ³⁶ Kategamo ne'u'anae'mo mago ani kotu'mo hane'niya yate'mo u'ana ava'yi nehu'anae'mo gamani

vekamo'a, Manile ani kotu'mo hane'niye. Natafauno nate-siya ya'mo hane'nifi afa'a ani'mo faleka nategane, huno afi ge'nigeno'ae'mo ³⁷ Filipi'a, Muki kaipa kagesafati'mo alagi kagesa afika fatago nehisana'mo'mo afa'a ani'mo fale'na kategauve, huno ha pai'nigeno'ae'mo, Ago ani gemo kaha nepauve, huno, Yesu Kalaisi'mo Goti mafa'ne'amo mai'niye, hu'na nagesa afi'na fatago nehuve, huno ha pai'niye.

³⁸ Gamani vekamo'a hosimo talalafi'mo mai'neni ka'mo alino ho huno atelino u'niya vekae'mo, Manile maigunanagi atafauka ategetao, huno ha pai'nigeno atafauno ate'nigeno agae'e Filipi'e'mo ani kotupi'mo lami'ana ani'mo faleno ate'niye. ³⁹ Anipati'mo atale'ana hai e'na'ageno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo Filipi'mo avalelino u'niye. Gamani vekamo'a amogaga aime aime ne'uno'ae'mo Filipi'mo mago'e huno o'age'niye. ⁴⁰ Goti Auneme'amo'mo Filipi'mo avalelinuno ate'nigeno'ae'mo, Asatoti taonifi'mo mai'nove, huno ageteno'ae'mo muki taoni'afi taoni'afi'mo aeno hakalo huno hapa paimale hapa paimale hulinuno Sisaliya taonifi'mo uno ava'yi hu'niye.

9

Solo'a Goti mafa'nemo hamale'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

(Apa 22:4-16; 26:9-18)

¹ Ani afina'mo Solo'a Ala kava ne'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo lokiya gemo huno'ae'mo, apamagisuge'a faligae, huno huteno lusi kava huno ha ha hulinuneno huno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo, ² mago avo'mo kaeka namiyo. Nagaemo ani avo'mo alininu'na Namasakasi taonifi'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mo apamisuge'a agete'a naha maesage'na Yesu kate'mo ne'vaya ve a'ne'aina apakesuvate'mo apavale'na kalavusi hu'na apatete'na Yulusalemu taonifi'mo apavaleli'na egauve, huno ha pai'niye.

³ Solo'a Namasakasi kate'mo uno ava'yi hugefe'mo uno taoni haopale'mo hogo nehigeno'ae'mo koku'napati'mo mago ha le ya'mo'a agufale'mo aeno ha le'nigeno age'niye. ⁴ Ageteno'ae'mo mopafi'mo asagauno aino ago'ya faino mai'nigeno'ae'mo, Solo, Solo, huno, Na kava hige'kae'mo nagaefe'mo kaini huka ne'natane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁵ Ala kava nene, kagaemo ina lagae, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Nagaemo Yesu'namo kaini huka ne'natana vekamo mai'nove. ⁶ Hosimo'mo aeno fayopayo hiyategamo ako'ya kayote'mo aiyaleti'mo aeno

lanu pai'nigeno agafu nekiya agufa kava'mo nehane, huno ha pai'nigeno afiten'ae'mo hau aiteno atete nehuno'ae'mo, Ala kava nene, na kava hisuvafe'mo kahau'niye, huno afi ge'nigeno Ala kava ne'mo'a, He tika taoniflagamo ugeno'ao mago vekamo'a hisana kavafe'mo kaha paigiye, huno ha pai'niye. ⁷ Solo'e'mo lokae'a u'naya vaya'mogi ani hu'niya gemo afi'naya'monanafa mago vekamo o'age'naya'mofe'mo ge osu'a afa'a he ti'a mai'nae. ⁸ Solo'a mopafati'mo he tino aulagamo ageno ayake'niyana aulagafati'mo hani'age hu'niye. Hu'nige'a vaya'amogi ayate ali'a avaleli'a Namasakasi taonifi'mo u'nae. ⁹ Solo'a lole'e mago'e afina'mo mago ya'mo o'agege ani'mo o'nege ne'ya'mo o'nege huno mai'niye. ¹⁰ Mago vekamo agi'amo Ananaiyasi'a Yesu ge'amo ne'afiya vekamo Namasakasi taonifi'mo mai'niye. Agaemo alagamuna age'niyana Ala kava ne'mo'a, Ananaiyasiyo, huno hu'nigeno'ae'mo, Ala kava nene, mai'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ¹¹ Alo huka mago ka'mo agi'amo api kate'mo uvo. Uka Yutasi nopi'mo mai'niya vekamo Tasasi taonifi vekamo agi'amo Solo'a kahauya huka ago. Afiyo, agaemo nunumu'mo nehaye. ¹² Alagamuna kage'niyana Ananaiyasigage'mo eka kaya'mo agufale'mo male'neka alika ayakeka ne'atanageno kage'niye, huno ha pai'niye. ¹³ Ananaiyasi'a, Ala kava nene, huno, Muki vaya'mogimo ani vekae'mo ava gemo ago hu'nage'na afi'nova vekae. Agaemo Yulusalemu taonifi vayakamo lusi kava huno hanageke ya'mo alino apami'niye, hu'a ava gemo hu'nage'na afi'nove. ¹⁴ Ani vekamo'a kagikalefe'mo nunumu'mo nehaya vaya'mo kalavusi huno apatesiyafe'mo mago avo'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aitegati'mo aliteno mani taonifi'mo e'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo ¹⁵ Ala kava ne'mo'a, Nagaemo ali'ya'nilefe'mo uno nagi'nimo alu nofi vaya'aifenagi yagai'a ne'apataya vaya'aifenagi Isaleli vaya'aifenagi huno aeno hakalo huno hapa paiyafe'mo lekana pai'na ate'novanagi afa'a uvo. ¹⁶ Nagi'nilefe'mo agafu kisiya kava'mo ali'na ave lisugeno ali'ya'nimo aligiye, huno ha pai'niye.

¹⁷ Ha pai'nigeno Ananaiyasi'a uno ani nopi'mo faleno haino Solo agufale'mo aya'mo male'nen'ae'mo, Solo konaga'nimogae, huno, Ala kava ne'mo Yesu'a kategamo ne'anageno kaulagale'mo afole ai'nigeka age'nana vekamo'mo nagaemo alino nate'nige'na e'nove. Nagaemo kaulagamo ali'na ayake'na katesugeno Goti Auneme'amo'mo kaipafi'mo havai tesiyafe'mo alino nate'nige'na e'nove, huno ha nepaigeno'ae'mo ¹⁸ malage

huno mago noyame hainanigana agufa ya'mo aulagafati'mo asagauno ai'nigeno'ae'mo aulagamo alagepa huno ageno ayake'niye. Agaemo he ti'nigeno ani'mo faleno ate'niye. ¹⁹ Ani'mo faleno ate'nigeno'ae'mo ne'ya'mo ne'nigeno alino lokiya vaino ate'niye.

Solo'a Namasakasi taonifi'mo Goti ge'amo aepa faino alininuno aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

²⁰ Solo'a Goti ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Namasakasi taonifi'mo mago afina'mo mai'niye. Malage huno Yu vaya'ai mono no'ale no'ale'mo uneno huno Kalaisife'mo, Ani vekamo Goti mafa'ne'amo mai'niye, huno aeno hakalo huno hapa pai'niye. ²¹ Muki vaya'mogimo ani gemo afi'a hapau aite'apae'mo, Ani vekamo'mo Kalaisi agilefe'mo nunumu'mo nehaya vaya'mo Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'mo apamagi'niye. Hogoteno apamagiten'o'ae'mo hemenimo kalavusi huno apateteno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aitegamo apavalelinuno apamisiyafe'mo manile'mo e'niya vekamae, hu'a hu'nae. ²² Solo'a mago'e mago'e huno lokiya gefati'mo huno aeno hakalo huno hapa paino'ae'mo, Yesu'a Kalaisi ne'mo mai'niye, huno alino apave li'niye. Alagepa huno alino apave li'niya'mofe'mo Namasakasi taonifi'mo mai'naya Yu vaya'mogimo ge'ale'mo afa'a ae'a atagaina hu'a osu'nae. ²³ Yatala afina'mo utege'apae'mo Yu vaya'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo, Solona haegaune, hu'a hu'naya'monanafa ²⁴ Solo'a ani gemo ago afi'niye. Apakaemo Solo'mo haesayafe'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo ani taonifi'mo muki lafi kipa'ale'mo yagai'a mai'nae. ²⁵ Yagai'a mai'naya'monanafa Kalaisi ge'amo ne'afiya vaya'mogi hani'ilagamo avaleli u'a yafa kegi'yale'mo hai'a ate'ne'a hona yuvapagana yapi'mo ali'a ate'ne'a nofi aete'a ali'ne'a atalageno Solo'a lamino kegi'ya malaga mopafi'mo asagauno aiten'o u'niye.

Solo'a Yulusalemu kotegamo uno mai'niya gemae

²⁶ Solo'a Yulusalemu taonifi'mo Yesu ge'amo ne'afiya vaya'e'mo magokepi ali'a anupa hu'a maisayafe'mo e'niya'monanafa agaefe'mo Kalaisi ge'amo no'afiya vekamo mai'niye, hu'a apakesa afi'naya'mofe'mo agaefe'mo koli'amo hu'nae. ²⁷ Koli nehageno'ae'mo Manamasi'a eno ha maeno apa vaya'aitegamo avalelino u'niye. Manamasi'a apa vaya'aife'mo, Solo'a kategamo ne'uno'ae'mo Ala kava ne'mo age'nigeno Ala kava ne'mo'a ha pai'niye Inagi Solo'a uno Yesu agi'alefe'mo Namasakasi kotegamo lokiya himamu'aleti'mo aeno hakalo huno hapa pai'niye,

huno hapa pai'niye. ²⁸ Hapa pai'nigeno'ae'mo Solo'a apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'nenomuki Yulusalemu haopalega apakae'e'mo magokepi lokaelino uneno hunomai'niye. ²⁹ Solo'a koliosuno lokiya gemo huno Ala kava ne'mo Yesu agi'alefe'mo aeno hakalo huno hapa pai'niye. Galiki apakemo ne'aiya Yuvaya'e'mo ge huge afige hu'amai'ne'a hapa pai'nige'apae'mohaesayafe'mo hu'nae. ³⁰ Konaga'amogi anigemo afite'apae'mo Sisaliya kotega avaleli u'a Tasasi kotegamo ali'a ate'nageno u'niye. ³¹ Anifina'mo Goti mafa'ne'amo ali'a anupa hu'amai'nayavaya'mo Yutiya kotegagi Galeliya kotegagi Samaliya kotegagi hu'amai'naya siosivaya'mogimo apaipamo'mofalu hu'nige'a apayamufa hu'amai'nae. Gotife'mo kolihu'amai'nageno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo alagepa hunohapa mae'nige'a alagepa hu'amai'nage'apae'momago'e mago'e vaya'mo Goti mafa'ne'amo hamale'nae.

Pita'a Lita kotega'e Yopa kotega'e'mo uno mai'niya gemae

³² Pita'a mukiaupilaga umenitata nehuno'ae'mo Lita kotega mai'naya Goti mafa'ne'aitegamo u'niye. ³³ Lita kotega mai'nenomai'niye. ³⁴ Ageteno'ae'mo Iniyasiyo, huno, Yesu Kalaisi'a alino alagepa huno kate'nigihetika yakaikonakamo alika alagepa hukayakaiyo, huno hapai'nigeno malage huno he ti'niye. ³⁵ Muki Lita kotega mai'nayavaya'e Saloni kotega mai'nayavaya'mogie'mo agaemo agete'apae'mo apaipamo ali'a afe lete'a Ala kava netegamo u'nae.

³⁶ Mago a kanomo agi'amo Tamaita'a Yopa taonifi'mo mai'nenomai'niye. Galiki gefati'mo Nokasi'ae hu'agi ae'nae. Muki afina'mo alagepa kava'age'mo huno kagemiya'apimohane'niyavaya'mo hapa maeno apamige apamige hunomai'niya a kanoe. ³⁷ Pita'a Lita taonifi'mo mai'nigeno'ae'mo ania kanomo kaita hau'nigeno ago faliniye. Fali'nige'a agufa'amosese hutale'a anaga aeno anagi male'niyanopi'mo male'nae. ³⁸ Yopa taonimo Lita taoni haopale'mohane'niya'mofe'mo Pita'a Lita taonifi'mo mai'niye, hu'hu'nayagemo Yopa taonifi'mo magovaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi anigemo afite'apae'mo lole vekala'mo ali'a anate'nage'ana u'ana Pitafe'mo, Malage hukalagaetegamo eno, hu'ana hapai'nae. ³⁹ Pita'a anigemo afiteno'ae'mo anakae'e'mo uno avayihu'nige'apae'mo avaleli'u'a anaga aeno anagi male'niyanopi'mo hai'nae.

Muki kogu a'ne anaga'mogimo e'a Pita haopale'mo lokae'a mai'ne'a avi'ya'mo nehu'apae'mo Nokasi'a apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'niya afina'mo alo hu'niya sioti'e kukena'e'mo ali'a ave li'nae. ⁴⁰ Ave li'nageno'ae'mo Pita'a, kumatega lamiyo, huno hapa pai'nige'a lami'nageno ale'ya faino mai'nenonunumu'mo huteno aino afe leno kefa'ale'mo age'nenonae'mo, Tamaitao, huno, he tiyo, huno nehigeno'ae'mo aulagamo ageno ayakeno Pita'mo ageteno'ae'mo he tino fai mai'niye. ⁴¹ Pita'a ayate'mo alino he tino ate'nigeno he ti'niye. Pita'a apaote vaya'e kogu a'ne anaga'aefe'mo ge hu'nige'a hai e'a mai'nageno'ae'mo Pita'a alino apaveli'nige'a age'nayana afa'a mai'nige'a age'nae. ⁴² Ani kavafe'mo ava gemo muki Yopa haopalegamo aino atagu faenuneno hu'nige'apae'mo asole vaya'mogi Ala kava nefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. ⁴³ Pita'a yatala afina'mo Yopa taonifi'mo mago vekamo'a afu agufaleti'mo alu ya alu ya'mo alo hisayafe'mo heno kalo paeno alino api aino ne'ateya vekamo agi'amo Saimoni nopi'mo havaeno mai'niye.

10

Pita'e Koniliyasi'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

¹ Mago vekamo agi'amo Koniliyasi'a Sisaliya taonifi'mo mai'nenonae'mo ami ati vaya'aite'mo yagaino apate'niye. Ami ati vaya'aife'mo apaki ae'apae'mo Itali kotega vayane, hu'a apaki ae'nae. ² Agaemo mono huno mai'nige'a agae'e konaga anaga vaya'a'e'mo Gotife'mo koli nehu'a mono hu'a mai'nae. Agaemo Yu vaya'mo monimo apamige hapa maege huno mai'nenonae'mo muki afina'mo Gotife'mo nunumu'mo huno mai'niye. ³ Yegemo lamino falesiyafe'mo lase lase nehigeno'ae'mo alagamuna agegekana huno ageyana Goti enisole veka'amo agaetega emineno, Koniliyasiyo, huno hu'nigenonae'mo, ⁴ Ala kava nene, huno, na agufa yane, huno afi ge'nigenonae'mo, Nunumu'mo huge kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo hapa maeka apamige nehana kavakamo'a Goti aulagale'mo afole aitenogagesale'mo hane'niye. ⁵ Kagaemo mago vaya'mo alika apatege'apao Yopa taonilagamo viyo. U'a mago vekamo agi'amo Saimoni'mo mago agi'amo Pitafe'mo ge hisageno eno. Agaemo hamo'amo Saimoni nopi'mo agae'e'mo lokaeno mai'niye. ⁶ Hamo'amo'mo afu agufaleti'mo alu ya alu ya'mo alo hisayafe'mo heno kalo paeno alino api aino ne'ateya vekamo no'amo ani agi'nale'mo hane'niye. Agaemo, ina kava huka maiyo, huno kaha paigiye, huno ha paiteno'ae'mo ⁷ enisole vekamo ataleno u'niye. Inagi

Koniliyasi'a no'afi'mo ali'ya'mo ne'ali'a vekala'e ami ati vekamo mono nehiya vekamo agae'e'mo muki afina'mo lokaeno ne'maiya veka'efe'mo ge hu'nige'a e'nageno⁸ afole ai'niya kavafe'mo ava gemo huno hapa paiteno alino apate'nige'a Yopa taonifi'mo u'nae. ⁹ Ega'amo Yopa haopalega kategamo ne'ageno'ae'mo Pita'a felugakuku'mo nehavaeya no'mo nokato'mu'amo otu nokato'mumo hane'nigeno nunumu'mo hisiyafe'mo hai'niye. ¹⁰ Lusi kava huno aga te'nigeno ne'ya'mo nesiyafe'mo ne'ya'mo nekaegenoa'ae'mo alagamuna agegekana huno age'niye. ¹¹ Age'niyana koku'na'mo halo ai'nigeno alopa latapa lavolavomo mopa afafale'mo emine'niye. Lole'e lole'e atupale'mo nofi aeteno atalegeno emine'niye. ¹² Ani lavolavofi'mo muki agufa afugi afela afugi nagalo'yavegi namagi hu'a mai'nae. ¹³ Mago vekamo'a, Pita'o, huno, He tika amagika kaeka no, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ¹⁴ Ala kava nene, huno, Ha'ao. Lagaefe'mo Yu mono ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, alu hosu afumo ame'amo o'neyo, huno hu'nige'na mosi'nova yane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ¹⁵ Goti'a alino alagepa huno ate'niya yafe'mo hosu ya'mo hane'niye, huka osuvo, huno ha pai'niye. ¹⁶ Lole'e mago'e afina'mo ani kava'mo afole ai'nigenoagetegenoa'ae'mo koku'napi'mo alino vayu hulino hai'niye. ¹⁷ Pita'a alagamuna agegekana huno age'niya kava'mo aepa'ae'mo agesa ala'amo ne'afige'apae'mo Koniliyasi'a alino apate'nige'a e'naya vaya'mo Saimoni nofe'mo kahauya hume hume e'a age'a avatete'a lafi kipate'mo he ti'nae. ¹⁸ Apakaemo, Saimoni Pita'a eno mai'nifi o'mai'niye, hu'a afi ge'nae.

¹⁹ Pita'a, Age'nova kava'mo aepa'amo na kava age'nofi, huno agesa ala'amo ne'afigeno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo, Afiyo, huno, Lole'e mago'e vaya'mogi kagaefe'mo kahauya hu'a kagesayafe'mo ne'agi ²⁰ he tika lamiyo. Nagaemo ali'na apate'noge'a ne'agi lole kagesa o'afika apaka'e'mo afa'a uvo, huno ha pai'niye. ²¹ Pita'a he tino lamino Koniliyasi'a alino apate'nige'a e'naya vaya'aife'mo, Lapakaemo nagaefe'mo etapa kahauya nehaya vekamo mai'nove. Na agufa yafe'mo nagaetegamo ne'ae, huno apafi ge'nige'apae'mo, ²² Ami ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Koniliyasi'a kagaetegamo alino late'nigeta ne'one. Agaemo kanale vekamo Gotife'mo mono nehiya vekamo mai'niye. Muki Yu vaya'mogimo, kanale vekae, hu'a nehaya vekamo mai'nigeno Goti enisole veka'amo'a agae'fe'mo, Pitafe'mo ge hugeno'ao eno kaha paisigeka ge'amo afigane, huno

ha pai'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ²³ Haitetapa mani nopi'mo havaeyo afa'a yagai'na lapategauvanagi, huno hapa pai'niye.

Ega'amo Pita'a he tino u'nige'apae'mo agae'e mago Yopa taoni konaga vaya'a'e'mo magokepi u'nae. ²⁴ Ega'amo Sisaliya taonifi'mo u'a ava'yi hu'nae. Koniliyasi'a agai'a nofi vaya'e ao vaya'efe'mo ge hu'nige'a e'a ali'a anupa hu'a Pitafe'mo agava mai'nae. ²⁵ Pita'a eno nopi'mo faleno haigefe'mo ne'egeno'ae'mo Koniliyasi'a eno aiyafi'mo ago'ya faiteno ape huno mai'nenno agae'efe'mo mono nehigeno'ae'mo ²⁶ Pita'a alino he tino ateteno'ae'mo, He tiyo, nage'e kage'e'mo vayalafatala'mo mai'no'ae, ²⁷ huno ha paiteno'ae'mo magokepi hai'anae'mo Pita'a apakeyana asole vaya'mo ali'a anupa hu'a mai'nageno apake'niye. ²⁸ Apaketeno'ae'mo, Lagae ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, Yu vaya'e alu nofi vaya'e'mo magokepi lokaetapa o'maiyo, huno hu'nigetapa ago afi'nae. Hu'niya'monanafa Goti'a, Mago vekae'mo hukae'mo, hosu vekamo mai'niyanage'na agae'e'mo magokepi lokae'na o'maiguve, huka osuvo, huno ago alino nave li'niye. ²⁹ Alino nave li'niya'mofe'mo nage'efe'mo eno hutapa ge hu'nage'nae'mo mago gemo osu'na afa'a e'nove. Nage'efe'mo na agufa yafe'mo ge hu'nae, huno apafi ge'nigeno'ae'mo ³⁰ Koniliyasi'a, Ega olagamo ne'ya'mo o'ne'na mosi'na maima maima ne'e'nae'mo yegemo lamino nelapaneya agufa kanale'mo no'nifi'mo nunumu'mo hu'na mai'nogeno malage huno mago vekamo alave alave'age nehija kukenamo vaili'niya vekamo naulagale'mo afole aitenno'ae'mo, ³¹ Koniliyasiyo, huno, Nunumu'mo huge kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo hapa maeka apamige nehana kavakamo'a Goti aulagale'mo afole aitenno agesale'mo hane'niye. ³² Kagaemo mago vaya'mo alika apatege'apao Yopa taonilagamo viyo. Mago vekamo agi'amo Saimoni'a mago alu agi'amo Pitafe'mo ge hisageno eno. Agaemo hamo'amo Saimoni nopi'mo agae'e'mo lokaeno mai'niye. Hamo'amo'mo afu agufaleti'mo alu ya alu ya'mo alo nehija vekamo no'amo ani agi'nale'mo hane'niye. Eno'ae'mo kaha paigiye, huno naha pai'niya'mofe'mo ³³ malage hu'na kage'efe'mo ge hu'nogeka alagepa kava huka nage'etegamo e'nane. Goti'a ani gemo hapa paiyo, huno kaha pai'niya gemo laha paisanageta afisunafe'mo hemenimo Goti aulagale'mo eta alita anupa huta mai'none, huno ha pai'niye.

Pita'a Koniliyasi nopi'mo alino apaya male'niya gemae

³⁴ Pita'a aepa faino hapa paino'ae'mo, Hemenimo ago afi'novana Goti'a amega apakufale'mo apaketeno hapa

no'maefa muki haopalega mai'naya vaya'aitegamo magoke agufa kava'mo huno hapa ne'mae, hu'na ago afi'nove. ³⁵ Goti'a alu nofi vaya alu nofi vayapati'mo agaefe'mo koli nehu'a alagepa kava'mo nehaya vaya'aife'mo hapao ke'mo nehe. ³⁶ Goti'a mago alagepa gemo Yu vaya'mogitalegamo alino ate'nigeno e'niye, hu'a hu'nagetapa ago afi'nae. Ani gemo'mo huno'ae'mo Yesu Kalaisi'a muki ma mopafi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ma mopafi vaya'e Goti'e'mo alino nanu aeno apateteno alino magoke apaipamo kalino apate'niye. ³⁷ Ani alagepa gemo Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya afinateti'mo Galeliya kotegamo afole aiteni muki Yutiya kotega'e'mo aino atagu faeno uneno hu'niye. ³⁸ Lapakaemo Yesu'a Nasalasa taonifi vekamo ava gemo ago afi'nae. Goti'a uvelimo lakino faleno ateteno'ae'mo Auneme'amo alino amiteni'ae'mo ayamufa huno ate'niye. Agaemo muki aupilaga umenitata nehuno'ae'mo alagepa kava'mo huno vaya'mo hapa maeteno Satani'a yagaino ne'apatege'a kanamo ali'a mai'naya vaya'mo alino alagepa huno apate'niye. Goti'a agae'e'mo lokaeno mai'niya'mofe'mo ani kava'mo hu'niye. ³⁹ Agaemo Yulusalemu taonifi'e muki Yu vaya'ai kotega'e'mo hu'niya kava'mo agetetae'mo aeta hakalo huta hapa nepauna vaya'mo mai'none. Apakaemo malipu yosale'mo nili ai'nageno fali'niya'monanafa ⁴⁰ lole'e mago'e afina'mo utegeni Goti'a ago alino he tino ateteni lagae laulagale'mo alino afole aino ate'niye. ⁴¹ Agaemo muki vaya'ai apaulagale'mo afole o'ai'nifa ageteta aeta hakalo huta hapa paisunafe'mo Goti'a lekana paino late'niya vaya'mogita laulagaleke'mo afole ai'niye. He tino mai'nigetate'mo agae'e'mo ani'mo nege ne'ya'mo nege huta mai'none. ⁴² Agaemo, Nagaefe'mo nava gemo hutapa hapa paitapae'mo Goti'a afa'a mai'naya vaya'e fali'naya vaya'e'mo alino fako huno agoti huno apatesiya vekae, huno huteno lekana paino ate'niye, hutapa aeta hakalo hutapa hapa paiyo, huno laha pai'niye. ⁴³ Muki lagingo vaya'mogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo ava gemo hu'apae'mo, Goti'a ani vekamo agi'aleti'mo agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai hosu kava'apimo alino atalegaiye, hu'a avo'mo kae male'nae, huno hapa pai'niye.

Goti'a alu nofi vaya'mo Koniliyasi'e vaya'a'e'mo Auneme'amo alino apami'niya gemae

⁴⁴ Pita'a ani gemo hapa nepaigeni'ae'mo Goti Auneme'amo aote Auneme'amo'mo muki ani gemo afi'naya vaya'aite'mo emine'niye. ⁴⁵⁻⁴⁶ Yu vaya'mo apakesa afi'a

fatago hu'naya vaya'mo Pita'e'mo Yopa taonifati'mo e'a mai'naya vaya'mogimo ani kava'mo agete'apae'mo hapau ai'nae. Alu apake alu apakemo ne'ai'apae'mo Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'nage'a afi'nae. Afite'apae'mo Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya Auneme'amo alu nofi vaya'mo alino apami'niya'mofe'mo hapau ai'nae. 47 Pita'a huno'ae'mo, Lagaemo Goti'a Auneme'amo ago alino lami'niya kava huno mani vaya'mo ago alino apami'niya'mofe'mo ani'mo faleta apatesuna kavate'mo mago vekamo'a ka akanino o'ategaiye. 48 Yesu agi'alefe'mo ani'mo faletapa apateyo, huno hapa pai'niye. Ani'mo fale'a apatetage'apae'mo Pitafe'mo, Mago'e afina'mo lagae'e'mo lokaeka maiyo, hu'a ha pai'nae.

11

Pita'a uno Yulusalemu siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

1 Alu nofi vaya'mogi Goti ge'amo afite'a ali'a apaipafi'mo male'nae, hu'a hu'naya gemo apa vaya'e Yutiya kotega konaga vaya'mogi'e'mo afi'nae. 2 Pita'a Yulusalemu taonifi'mo uno ava'yi hu'nige'apae'mo mago vaya'mogi hu'apae'mo, lapakufamo lagaiyo, hu'a nehaya vaya'mogi Pitafe'mo ge hau'apae'mo, 3 Kagaemo uka alu nofi vaya'mo apakufamo nolagaya vaya'ai nopi'mo haika apakae'e'mo magokepi mai'neka ne'ya'mo ne'nane, hu'a ge hau'nae. 4 Inagi Pita'a aepa fai'niya afinateti'mo afole aite afole aite huno afole ai'niya kavafe'mo ava gemo huno hapa pai'niye.

5 Hapa paino'ae'mo, Yopa taonifi'mo nunumu'mo hu'na mai'ne'nae'mo alagamuna agegekana hu'na mago kava'mo age'nove. Age'novana koku'napati'mo mago latapa lavolavomo lole'e lole'e atupale'mo nofi aeteno atalegeno nahaopale'mo emine'niye. 6 Aulu he'na agovana muki agufa afugi afela afugi nagalo'yavegi afela namagi hu'a mai'nage'na age'nove. 7 Agete'na afi'nogeno'ae'mo mago gemo naha paino'ae'mo, Pitao, huno, He tika heka kaeka no, huno naha pai'nige'nae'mo 8 Ala kava nene, hu'na, ha'ao. Lagaefe'mo Yu mono ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, alu hosu afumo ame'amo o'neyo huno hu'nige'na mosi'nova yane, hu'na ha pai'nogeno'ae'mo 9 halate naha paino'ae'mo, Goti'a alino alagepa huno ate'niya yafe'mo hosu yane, huka osuvo, huno naha pai'niye. 10 Lole'e mago'e afina'mo ani gemo huteno muki ya'amo koku'napi'mo halate alino vayu hulino hai'niye. 11 Ne'agoge'apae'mo lole'e mago'e vaya'mo Sisaliya taonifati'mo alino apate'nige'a e'naya vaya'mo mai'nova

note'mo ava'yi hu'nae. ¹² Goti Auneme'amo'mo, Lole kagesa o'afika apakae'e'mo afa'a uvo, huno naha pai'niye. Naga'e Yopa taonifi vaya'mo sigisi'a konaga'nimogi'e'mo magokepi lokaelita uta Sisaliya taonifi'mo uta agae nopi'mo faleta haita mai'none. ¹³ Agaemo, No'nifi'mo mai'ne'na agovana mago enisole vekamo he tino mai'nenoe'ae'mo, Kagaemo mago vaya'mo alika apatege'a u'a Saimoni Pitafe'mo ge hisageno eno. ¹⁴ Eno mago gemo lapa paisigetapa kagae'e muki konaga vayaka'e'mo ani gemo afisageno Goti'a ge'aleti'mo lapakufamo alino katino lapategaiye, huno naha pai'niye, huno naha pai'niye. ¹⁵ Nagaemo aepa fai'na gemo hapa nepaugeno'ae'mo Goti Auneme'amo hogoteno lagaete'mo emine'niya kava huno apakaete'mo emine'niye. ¹⁶ Agete'nae'mo Ala kava ne'mo'a huno'ae'mo, Yoni'a ani'aletike'mo faleno apate'niya'monanafa nagaemo Goti Auneme'aleti'mo fale'na lapategauve, huno laha pai'niya ge'ae'mo nagesa afi'na ho hu'nove. ¹⁷ Lagaemo Yesu Kalaisi'a Ala kava nefe'mo lagesa afita fatago hu'nonageno'ae'mo Goti'a Auneme'amo alino lami'niya kava huno alu nofi vaya'mo alino apami'niya'mofe'mo nagaemo ina agufa vekamoge'na Goti ka'mo afa'a akani'na o'ategauve, huno hapa pai'niye. ¹⁸ Ani gemo afite'apae'mo mago gemo osu'a Goti agi'aleke'mo ali'a asaga hute'apae'mo, Goti'a alu nofi vaya'mogi ofali'a afa'a maisayafe'mo apaipamo ali'a afe lesaya kava'mo alino apami'niye, hu'a hu'nae.

Atiyoki taonifi'mo siosimo afole ai'niya gemae

¹⁹ Sitiveni'a fali'niya afinateti'mo Goti mafa'ne'aitegamo lusi hanageke kava'mo afole ai'nige'apae'mo atale'a atagu fae'u'e'a hu'nae. Mago vaya'mo Finisiya kotegamo apaune he'u'a maige Saipalasi kotegamo apaune he'u'a maige Atiyoki taonifi'mo apaune he'u'a maige hu'a mai'ne'a Goti ge'amo Yu vaya'aifeke'mo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. ²⁰ Hapa pai'naya'monanafa mago vaya'mo Saipalasi kotegati vaya'e Sailini kotegati vaya'e'mo u'a Atiyoki taonifi'mo Galiki apakemo ne'aiya vaya'aife'mo Yesu'a Ala kava ne'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. ²¹ Goti'a alino lokiya vaino apate'nige'apae'mo asole vaya'mogimo ani gemo afite'a apakesa afi'a fatago hute'a Ala kava netegamo ai'a afe le'a e'nae.

²² Ani kavafe'mo ava gemo aino atagu faeno uneno hu'nige'a Yulusalemu siosi vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo Manamasi'a ali'a ate'nageno Atiyoki taonifi'mo u'niye. ²³ Uno apakeyana Goti'a fiku hapa maeno apami'nige'a alagepa hu'a mai'nageno apaketenoe'ae'mo

lusi kava huno amogaga aiteno hapa paino'ae'mo, alagepa hutapa lapakesa afitapa, lokiya vaita mai'netapae'mo Ala kava ne'mo akame huteta o'atalegaune, hutapa hiyo, huno apaipa apakesa alino lokiya vaino apate'niye. ²⁴ Manamasi'a alagepa vekamo Goti Auneme'amo'mo aipafi'mo havai te'nigeno lokiya vaino agha afino fatago nehiya vekamo'a asole vaya'mo apayate alinino Ala kava netegamo e'niye. ²⁵ Inagi Manamasi'a apatalenuno Solofe'mo kahauya huno agegefe'mo Tasasi taonifi'mo uno ²⁶ ago ageno avateno avalelino Atiyoki taonifi'mo e'niye. Anakaemo mago kafugamo siosi vaya'e'mo ali'ana anupa hu'ana mai'ne'anae'mo asole vaya'mo ali'ana apaya male'na'ae. Atiyoki taonifi vaya'mogimo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo apaki'apimo Kalisitini vayane hu'a hogote afina apaki apate'nae.

²⁷ Ani afina'mo mago vaya'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo Yulusalemu taonifati'mo e'a Atiyoki taonifi'mo ava'yi hu'nae. ²⁸ Ani vayapati'mo mago vekamo agi'amo Agamasi'a he tino Goti Auneme'aleti'mo mago gemo hapa paino'ae'mo, Muki aupilagamo kafu hisaya kava'mo afole aigiye, huno hapa pai'niye. Ala vekamo Kilotiyasi'a vaya'aite'mo yagaino ne'apateya afina'mo ani agufa kafu hu kava'mo afole ai'niye. ²⁹ Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo, Yutiya kotega mai'naya konagatimogi hapa maeta na magi monimo male'nopigeta ani kava'mo huta magoke magoke huta apamigune, hu'a hu'nae. ³⁰ Ani kava'mo hute'a Manamasi'e Solo'e'mo monimo anami'na'age'ana alini u'anae'mo Yulusalemu taonifi Goti mafa'ne'aite'mo yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mo apami'na'ae.

12

Heloti'mo Yemisi'a kamiti amagiteno Pita'a kalavusi huno ate'niya gema

¹ Ani afina'mo ala'apimo yagaino ne'apateya kini vekamo Heloti'a siosi vaya'aitegamo lusi hanageke ya'mo apami'niye. ² Agaemo ati vekae'mo, Uka Yoni agana'amo Yemisi'mo lugo'amo heka hatagauvo, huno ha pai'nigeno uno naipeleti'mo lugo'amo heno hatagau'nigeno fali'niye. ³ Yu vaya'mogimo ani kavafe'mo amuse hu'a ate'nageno Heloti'a afiteno'ae'mo Yu vaya'ai hopa afina'mo ko nosiya peleti mayamo ne'naya afina'mo Pita'mo atafauno kalavusi huno ate'niye. ⁴ Kalavusi huno ate'nige'apae'mo lole'e lole'e ati vaya'mogi yagai'a ate'a maige'a utesage'apae'mo

lole'e lole'e ati vaya'mogi yagai'a atete'a hisayafe'mo sigisitini'a ati vaya'mo avaleno apami'nige'a yagai'a ate'a mai'nae. Heloti'a aghesa afino'ae'mo, Pasova hopa afina'mo hano hutesige'nae'mo muki vaya'ai apaulagale'mo Pita'a avaleli'ne'na ategauve, huno aghesa afi'niye. ⁵ Pita'a kalavusifi'mo mai'nige'a ati vaya'mogimo yagai'a ate'a mai'nage'apae'mo siosi vaya'mogimo Goti'a ha maesiyafe'mo lusi kava hu'a nunumu hu'a ate'nae.

Enisole vekamo'a Pita'mo kalavusi nopati'mo avalelino u'niya gemae

⁶ Heloti'a, Egamo Pita'mo avaleli'ne'na muki vaya'ai apaulagale'mo agoti hu'na ategauve, huno aghesa afi'niya hani'ilagamo Pita'a ati vekala'mo maita'ageno folagapi'mo havae'niye. Lole seli nofitalateti'mo ayatalate'mo ki'a ate'nage'ana lole ati vekala'moganimomo kipate'mo yagai'ana ate'ana mai'na'ae. ⁷ Ala kava ne'mo enisole veka'amo afole ai'nigeno'ae'mo mai'niya kalavusi nopi'mo ha le ya'mo'a aeno ha le'niye. Enisole vekamo'a Pita haopale'mo amagino hauneno ateteno'ae'mo, Malage huka he tiyo, huno ha paiteno aupati'mo alino he tino ate'nigeno'ae'mo lole seli nofitala'mo ayapati'mo aino hatu maeno asagauno ai'niye. ⁸ Enisole vekamo'a, Mapalukamo alika aeteka sukamo alika vaiyo, huno ha pai'nigeno ani kava'mo hu'nigeno'ae'mo, Alapa'age siotikamo alika vaiteka nakame huka emikeno, huno ha pai'nigeno ⁹ Pita'a akame huno kalavusi nopati'mo lami'niye. Pita'a, Afa'a ne'ofi alagamuna ne'agofi, huno aghesa afi'niye. ¹⁰ Anakaemo ati vaya'mo yagai'a mai'naya vaya'mo u'ana ae'ana apakase'ana u'ana mago'e ati vaya'mo yagai'a mai'naya vaya'mo ae'ana apakase'ana taonifilagamo ne'vaya kate aeni kegi'ya hi'yanale'mo u'ana ava'yi neha'ageno'ae'mo aeni kitamo agai'amo aino yaki'nige'ana malaga lami'na'ae. Anakaemo kate'mo ne'u'anae'mo enisole vekamo malage huno ago ataleno u'niye.

¹¹ Ataleno u'nigeno'ae'mo Pita'a agesamo aino halo ai'nigeno'ae'mo, Alagi ago afole ai'niye. Ala kava ne'mo'a enisole veka'amo alino ate'nigeno emineno Heloti aya-pati'e Yu vaya'mogimo ani kava hugune, hu'a hu'naya kavapati'e'mo nagufamo ago alino katino nate'niye, huno aghesa afi'niye. ¹² Ani kavafe'mo aghesa afiteno'ae'mo Yoni Maki ita'amo'mo Maliya notegamo u'niye. Asole vaya'mo ani nopi'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo nunumu'mo hu'a mai'nae. ¹³ Pita'a uno lafi kitale'mo hakalu hakalu huno amagi'nigeno'ae'mo ali'ya'mo ne'aluya a'mafa'nemo agi'amo Lota'a afiteno emine'niye. ¹⁴ Emineno Pita'a

agemo ai'nigeno afitenoa'e'mo, Pita'a ago eno mai'niye, huno huteno lusi kava huno amogaga ne'aino'a'e'mo lafi kitamo o'yakino aino atagi neno nagu nagu huno haino, Pita'a kumatega ago eno mai'niye, huno hapa pai'niye. ¹⁵ Hapa pai'nige'apae'mo, Negi gemo nehane, hu'a hu'nageno'a'e'mo, Ha'ao, alagi lama gemo nehue, huno mago'e mago'e huno hu'nige'apae'mo Pita enisole'amo eno mai'negaiye, hu'a hu'nae.

¹⁶ Pita'a mago'e huno hakalu hakalu huno kitale'mo amagino mai'nige'a afite'a u'a lami'a kitamo yaki'a Pita'mo agete'apae'mo lusi kava hu'a hapau ai'nae. ¹⁷ Pita'a ayateti'mo huno'a'e'mo, ge osiyo, huno hapa paiteno'a'e'mo Ala kava ne'mo'a kalavusi nopati'mo avalelino e'niya kavafe'mo ava gemo huno hapa paiteno'a'e'mo, Utapa ani gemo Yemisi'e muki konagatimogi'efe'mo hapa paiyo, huno hapa paiteno apataleno alu kotegamo u'niye.

¹⁸ Kotilamiyapi'mo ati vaya'mogimo agayana Pita'a o'mai'nige'a agete'apae'mo u'a lagauge e'a lagauge hu'a lusi kava hu'a kahauya hu'nae. ¹⁹ Heloti'a, kahauya hutapa ageyo, huno hapa pai'nige'apae'mo lusi kava hu'a kahauya hu'naya'monanafa o'age'nae. Agaemo Pitate'mo yagai'a mai'naya ati vaya'aife'mo apakenoka huno apafigeno'a'e'mo, apamagige'a faliyo, huno hapa pai'niye. Agaemo apatalenuno Yutiya kotegati'mo lamino Sisaliya taonifi'mo mai'niye.

Heloti'a ago fali'niya gemae

²⁰ Heloti'a mago afina'mo Taiya taonifi vaya'e Saitoni taonifi vaya'e'mo aipamo leno apate'niye. Apakaemo Heloti'a yagaino ne'apateya kotegati'mo u'a ne'ya'mo miya faili'a ne'aya'mofe'mo aipamo'mo falu hisiyafe'mo magoke apaipa apakesa alite'a Helotitegamo e'nae. E'apae'mo hogote'a Milasitasi'a Heloti no'ale'mo ne'yagaiya vekae'mo agesamo ali'a ha paite'a Helotitegamo e'nae.

²¹ Mago lekana pai male'niya afina'mo Heloti'a yagaino ne'apateya kukena'amo alino vaiteno yagaino ne'apateya siate'mo haino mai'nenoa'e'mo asole gemo hapa pai'niye. ²² Hapa pai'nige'a afite'apae'mo, vae'hae, hu'a, vayalafa'mo'a laha nopai'fa mago gotitimoke'mo ani gemo laha nepaiye, hu'a alopa gefati'mo hu'nae. ²³ Nehageno'a'e'mo Ala kava ne'mo enisole veka'amo'mo emineno Heloti'mo amagi'nigeno hagifamo'a agufafi'mo ne'nigeno fali'niye. Agaemo Goti agi'ale'mo alino asaga huno o'ate'niya'mofe'mo ago amagi'nigeno fali'niye. ²⁴ Inagi Goti ge'amo mago'e mago'e huno aino atagu faenuneno hu'nigeno mago'e huno afole ai'niye.

25 Manamasi'e Solo'e'mo ali'ya'animo ali'ana hano hute'anae'mo Yulusalemu taonimo atale'ana Yoni Maki'a avaleli'ana atagi ne'ana e'na'ae.

13

Atiyoki kotega siosi vaya'mogi Manamasi'e Solo'e'mo ali'a anate'na'age'ana u'na'a gemae

¹ Atiyoki kotega siosile'mo mago Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e ali'a apaya ne'malaya vaya'e'mo mai'nae. Ani vaya'ai apaki'apimo hane'niye. Manamasi'agi anupa vekae hu'a agi ne'aya vekamo Simiyoni'agi Sailini kotega vekamo Lusi'agi Maneyeni'agi Solo'agi hu'a mai'nae. Maneyeni'a afalu'amo'mo Heloti'a vaya'ale'mo yagaino ne'apateya vekae. ² Ani vaya'mogimo Ala kava nefe'mo mono huge ne'ya'mo mosige hu'a mai'nageno'ae'mo Goti Auneme'amo aote Auneme'amo'mo hapa paino'ae'mo, Nagaemo Manamasi'e Solo'e'mo ali'ya'nimo alisa'afe'mo keya ae'nogi alitapa anaote anatege'anao, huno hapa pai'niye. ³ Ani gemo afite'apae'mo ne'ya'mo o'ne'a mosi'a mai'ne'a apaya'mo anakufale'mo male'ne'a nunumu'mo hute'a ali'a anaote'mo anate'nage'ana u'na'ae.

Saipalasi kotegamo u'ana mai'na'a gemae

⁴ Goti Auneme'amo'mo alino anate'nige'ana Manamasi'e Solo'e'mo lami'ana Selusiya taonifi'mo u'ana ava'yi hute'ana sipifi'mo haite'ana ani'mo lakae'ana Saipalasi ani ago'nanena u'na'ae. ⁵ Salamisi taonifi'mo u'ana ava'yi hute'anae'mo muki Yu vaya'ai mono nopi'e nopi'e'mo u'e'a hu'ana Goti ge'amo ae'ana hakalo hu'ana hapa pai'na'ae. Yoni Maki'a hana maeno ali'ya'mo alisiyafe'mo magokepi lokae'a mai'nae. ⁶ Apakaemo magayaga faliga ani haigifi'mo hane'niya taonifi'mo ali'a atale'a mugagaya ani ago'nanena haigifi'mo hane'niya taonifi'mo Pefosi kotegamo u'a mai'nae. Mago vekamo agi'amo Ma Yesu'a ani taonifi'mo mai'nige'a age'nae. Agaemo hosu apaune vaya'ai himamu'apileti'mo no'agaya aeto agufa aune kava'mo nehiya vekamo Yu nofi vekamo mai'nenoe'ae'mo, Gotitegati gemo alini'ne'na ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo mai'nove, huno hapa pai'niya'monanafa aigofe vekamo mai'niye. ⁷ Ani vekamo ani ago'nanenafi'mo hane'niya kote'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Sesi'asi Polasi'a ao vekamo mai'niye. Sesi'asi Polasi'a alagepa huno agesa afi'niya vekae. Agaemo Goti ge'amo afisiyafe'mo Manamasi'e Solo'efe'mo ge hu'nige'ana e'na'ae. ⁸ E'ana mai'na'ageno'ae'mo hosu apaune vaya'ai

himamu'apileti'mo no'agaya aeto agufa aune kava'mo nehiya vekamo agi'amo Galiki gefati'mo Elimasi'a yagaino ne'apateya vekamo'a agesa afino fatago osisiyafe'mo alino afepi anate'niye. ⁹ Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo Goti Auneme'amo'mo Solo'a alu agi'amo Polo aipafi'mo haino havai te'nigeno'ae'mo aulu haeno ageteno'ae'mo, ¹⁰ Satani mafa'neyo, huno, Kagaemo alagepa kava'mo kame'amo mai'nane. Aigofe kavakamo'e hosu kavakamo'e'mo kagae kaipafi'mo havai te'niye. Ala kava ne'mo fatago kava'amo alika kayagi kayaga huka ne'atane. ¹¹ Ala kava ne'mo'a hemenimo kamagisigeno kaulagala'mo ali hisigeke mago afina'mo ha le ya'mo o'ageka afa'a maigane, huno ha nepaigeno'ae'mo aulagala'mo ago ali hu'nigeno hiyakana huno hani ya'mo'a aulagalapi'mo aino ati kae'niye. Agaemo uno mago vekae'mo ge hisigeno ayate alinino visiyafe'mo kahauya hisiyafe'mo u'niye. ¹² Yagaino ne'apateya vekamo'a ani kava'mo ageteno'ae'mo agesa afino fatago hu'niye. Agaemo Ala kava ne'mo ge'amo afiteno'ae'mo hau ai'niye.

Manamasi'e Solo'e'mo Atiyoki taonifi'mo Pisitiya kotegamo u'na'a gemae

¹³ Polo'e avagi vekala'e'mo Pefosi kotega atale'a sipifi'mo u'a Pega taonifi'mo Pamifiliya kotegamo u'a ava'yi hute'a Yoni Maki'a anataleno atagi neno Yulusalemu taonifi'mo u'niye. ¹⁴ Pega taonifi'mo atale u'ana Atiyoki kotega taonimo Pisitiya kotegamo u'ana ava'yi hute'ana Sapati afina'mo Yu vaya'ai mono nopi'mo hai'na'ae. ¹⁵ Mago vaya'mogimo Goti Mukufati'mo Mosese ke'aepa gemo lekana paite'a Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo avo'mo kae male'naya ge'e'mo lekana pai'nae. Lekana pai'a hano hute'apae'mo monote'mo ne'yagaiya vaya'mogimo mago vekamo ali'a ate'nageno anakaetegamo eno, Konagalane, huno, Mago geleti'mo alitana he titana latesa'ageta akame hisuna agufa gemo hane'nisiya'mo'mo laha pai'ao, huno hana pai'nigeno ¹⁶ Polo'a he tino aya'mo ataleteno aepa faino hapa paino'ae'mo, Isaleli vaya'nimogitapa'e alu nofi vaya'mo Gotife'mo mono nehaya vaya'mogitapa'e'mo ge'nimo afiyo. ¹⁷ Isaleli vaya'ai Goti'apimo'a lagingo vaya'mo lekana paino apateteno Isipi kotega nata ne'u'a mai'naya afina'mo asole vaya'mo alino apatege'a afole ai'nae. Goti'a himamu lokiya'aleti'mo Isipi kotegati'mo apavalelino e'niye. ¹⁸ Apakaemo foti'a kafugamo ka'me kotega mai'ne'apae'mo hosu kava'mo hu'naya'monanafa o'apataleno hapa mae'niye. ¹⁹ Goti'a hapa mae'nige'apae'mo seveni'a nofi vaya'mogi Kenani

kotega vaya'mo hapafai'a hapaetale'a apakae mopamo ali'nae. ²⁰ Agaemo agoti gemo ne'afiya vaya'mo apavaleno apami'nige'apae'mo fo hataleti fifti'a kafugamo yagai'a apateme apateme ne'ageno'ae'mo Samiyo'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo afole ai'niye. ²¹ Henaga'amo apakaemo Gotife'mo, mago kini vekamo'a yagaino latesiyafe'mo avaleka lamiyo, hu'a ge hu'nageno Goti'a yagaino apatesiya kini vekamo agi'amo Solo'a Kisi mafa'ne'amo Menisameni nofi vayapati vekamo avaleno apami'nigeno foti'a kafugamo yagaino apate'niye. ²² Goti'a Solo'mo alino ha faitaleno Nevini'a yagaino apatesiyafe'mo alino he tino ate'niye. Goti'a Nevinife'mo ava gemo huno'ae'mo, *Nevini'a Yesi mafa'ne'ae'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niyanageno muki ge'nimo afa'a akame hugiye*, huno hu'niye. ²³ Goti'a hogoteno huno'ae'mo, Nevini aginago vayapati'mo lapa maesiya vekamo ali'na afole ai'na ategaue, huno hu'niya gelefe'mo akame huno Yesu'a Nevini aginagomo Isaleli vaya'ai apakufamo alino katino apatesiya vekamo alino afole aino ate'niye. ²⁴ Yesu'a ali'ya'amo aepa faino o'ali'nigeno'ae'mo Yoni'a muki Isaleli vaya'aife'mo, lapaipamo alitapa afe letetapa ani'mo faleyo, huno aeno hakalo huno hapa paino mai'niye. ²⁵ Yoni'a ali'ya'amo alagi hogo'amo hano hugefe'mo hu'nigeno'ae'mo, Nagaefe'mo ina la'nae, hutapa lapakesa ne'afiye. Lapakaemo agava mai'naya vekamo o'mai'nove. Afiyo, huno, nagae nakamelegati'mo egaiye. Nagaemo ina agufa vekamo mai'novanage'na su'mo nofi'amo afa'a hakalu osegauve, huno hapa pai'niye. ²⁶ Konaga'nimogitapae, huno, Emalehamu aginago vaya'e alu nofi vaya'mogitapa Gotife'mo mono nehaya vaya'mogitapa'e'mo afiyo. Goti'a ani alagepa ge'amo vaya'ai apakufamo alino katino apatesiya gemo ago alino ate'nigeno lapakaetegamo e'niye. ²⁷ Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'e yagai'a ne'apataya vaya'apimogi'e'mo Kalaisi ne'mo mai'niye, hu'a o'age'a Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi avo'mo kae male'naya gemo muki sapati afina'mo lekana nepaiya gemo aepa'amo o'afi'naya'mofe'mo amagiyo, hu'a hu'naya geleti'mo hogote'a ago avo'mo kae male'naya gemo ali'a afole ai'a ate'nae. ²⁸ Apakaemo amagisageno falisiya agufa hosu kava'amo o'age'naya'monanafa Pailatife'mo, amagiyo, amagiyo, hu'a hu'nae. ²⁹ Goti Mukufati'mo Yesufe'mo ava gemo hu'apae'mo, Ani kava'mo afole aigiye, hu'a hu'naya agufa kava'mo agaetegamo hute'apae'mo nilimo ai'a akai'a alini u'a ki'a ate'naya'monanafa ³⁰ Goti'a ago alino he

tino ate'niye. ³¹ Agaemo Galeliya kotegati e'a Yulusalemu taonifi'mo lokaeli'a e'naya vaya'ai apaulagale'mo muki afinapati'mo alu afina'ae alu afina'ae'mo afole aite afole aite huno mai'nige'a age'nae. Ani vaya'mogimo age'naya kavafe'mo ava gemo hu'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo mai'nae. ³²⁻³³ La'agaemo alagepa faigoko gemo lapa paita'ae'mo, Goti'a lagingo vaya'aife'mo lapa maesuvafe'mo ani kava'mo huguve, huno hapa pai'niya kava'mo apakinago vaya'mogitalefeke'mo, Yesu'mo ago alino he tino ate'niye. Ani kavafe'mo Goti mukufi'mo napa tu Samu gemo'a huno'ae'mo,

Hemeni afina'mo ali'na kate'nogeka mafa'ne'nimo mai'nane, huno hu'niye,

huno Samu mukufi'mo avo'mo kae male'niye. ³⁴ Goti'a Yesu agufamo okasalisyafe'mo alino he tino ate'niya kavafe'mo huno'ae'mo,

Afa'a lapa maete'na aote ya'mo hanege hanege huno hanesiya ya'mo ali'na lapamiguve. Nevinife'mo ali'na kamiguve, hu'na ha pai'nova ya'mo ali'na lapamiguve, huno hu'niye,

huno avo'mo kae male'niye. ³⁵ Nevini'a mago'e gemo Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

Ali'yakamo ne'aliya vekamo aote vekamo o'ataleka ha mae-sanageno agufamo okasaligiye,

huno hu'niye. ³⁶ Nevini'a Goti ge'amo akame huteno ma mopafi'mo agae'e'mo lokae'a mai'naya vaya'mo hapa maeteno au kale'nige'a aginago vaya'e'mo ki'a ate'nageno agufa'amo ago kasali'niye. ³⁷ Nevini agufa'amo ago kasali'niya'monanafa Goti'a alino he tino ate'niya vekamo agufa'amo okasali'niye. ³⁸⁻³⁹ Konaga'nimogitapae,

huno, Goti'a alino he tino ate'niya'mofe'mo ani vekamo agi'aleti'mo hosu kavatapimo afa'a alino atalegaiye, hu'na ae'na hakalo hu'na lapa nepauve. Goti'a Mosese ke'aepa gemo akame nehaya kavateti'mo hosu kavatapimo afa'a alino ataleteno naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno osugiye. Osugiya'monanafa Goti'a ani vekae'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'aifeke'mo, muki hosu kavatapimo ali'na atale'nogetapa naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa nepaiye. ⁴⁰ Ani gemo lapa nepauva'mofe'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'naya agufa kava'mo lapakufale'mo afole o'aisiyafe'mo ehetafiye. ⁴¹ Ani gemo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

Ge'nie'mo huta faipa hutapa ne'ataya vaya'mogitapamo afiyo, huno, Nagaemo lapaulagale'mo nehuva

kavafe'mo ava gemo hu'a ali'a lapaya ne'malagetapae'mo lapakesa afitapa fatago nosaya'mofe'mo lapau aitetapa faliyo, huno hu'niye, huno avo'mo kae male'niye, huno hapa pai'niye. ⁴² Yu vaya'mo mono nopati'mo atale'a nelamige'apae'mo alu nofi vaya'mogimo, Mago anaga Sapatifi'mo etana ani gemo mago'e hutana laha pai'ao, hu'a hana pai'na'ae. ⁴³ Ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'mogimo afi'nayana ani gemo aino atagu fae'nige'a afite'a asole Yu vaya'e alu nofi vaya'mogi Yu mono gemo ne'afiya vaya'mogi'e'mo Polo'e Manamasi'e'mo anakame hu'nage'anae'mo, Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya kavafe'mo ava gemo o'ataletapa atafauta alagi hutapa maiyo, hu'ana apakesa ali'ana hapa pai'na'ae. ⁴⁴ Mago anaga sapatifi'mo ani taonifi'mo aise vaya'atomo afa'a mai'naya'monanafa asole vaya'mogimo Ala kava ne'mo ge'amo afisayafe'mo e'nae. ⁴⁵ Asole vaya'mo e'a mai'nage'a Yu vaya'mogi apakete'apae'mo apaipa kafamo hanae'nage'a Polo ge'amo amagi'a atalet'e'a Polofe'mo hu'a faipa hu'a ate'naya'monanafa ⁴⁶ Polo'e Manamasi'e'mo koli osu'ana lokiya gefati'mo hapa pai'anae'mo, la'agaemo Goti ge'amo hogoteta'a lapa paisu'a kava'mo hane'niya'monanafa Goti gelegamo lapakame'ya amitetapae'mo ani kava'mo hutapa lapakaitapimo agoti hutapa lapatetetapae'mo, hosu vaya'mo mai'nonanageta maige maige huta maisuna vaya'mo o'mai'none, hutapa nehaya'mofe'mo lapataletuta'a alu nofi vaya'aife'mo hapa paigu'ae. ⁴⁷ Ala kava ne'mo'a Muku'afi'mo hane'niya ge'aleti'mo huno'ae'mo, alu nofi vaya'aitegamo utapa hapa paiyo, huno laha pai'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo,

Nagaemo ma mopafi muki haopalegamo mai'naya vaya'ai apakufamo alino katino apatesiyafe'mo alu nofi vaya'ai ha le ya'apigana huka maigane, hu'na ali'na kate'nove,

huno hu'niye. ⁴⁸ Alu nofi vaya'mogimo ani gemo afite'a apamogaga aite'apae'mo, ani gemo Goti ge'amo alagepa gemo hane'niye, hu'a hute'a Ala kava ne'mo ge'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae. Goti'a alagepa hu'a maige maige hu'a maisayafe'mo lekana paino ne'apateya vaya'mogi apakesa afi'a fatago hu'nae. ⁴⁹ Ala kava ne'mo ge'amo ani haopalegamo aino atagu faenuneno hu'niya'monanafa ⁵⁰ Yu vaya'mo ala apaki vaya'e mono nehaya a'nemo apaki hane'niya a'nemogi'e'mo apakesa fai'apae'mo, anamagigune, hu'a hute'a ali'a hana faitala'age'ana u'na'ae. ⁵¹ Apa vekala'moganimo apakaetegamo aune kava'mo hu'anae'mo mumusopamo anaiya agusalegati'mo

ali'ana kalo paetale'ana atale'ana Aikoniyamu taonifi'mo u'na'ae. ⁵² U'na'age'apae'mo Goti ge'amo ne'afiya vaya'mogimo lusi kava hu'a apamogaga ai'nageno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo apaipafi'mo haino havai te'niye.

14

Apa vekala'mo Aikoniyamu kotegamo u'ana mai'na'a gemae

¹ Atiyoki kotegamo afole ai'niya agufa kava'mo huno Aikoniyamu kotegamo afole ai'niye. Polo'e Manamasi'e'mo Yu vaya'ai mono nopi'mo hai'ana alagepa hu'ana ae'ana hakalo hu'ana hapa pai'na'age'apae'mo asole Yu vaya'e alu nofi vaya'mogi'e'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. ² Hu'naya'monanafa mago apakesa afi'a fatago osu'naya Yu vaya'mogimo apa vekala'anife'mo alu nofi vaya'ai apakesa faite'a ali'a he ti'a apate'nae. ³ Apa vekala'moganimo koli osu'ana yatala afina'mo mai'ne'ana Ala kava nefe'mo ava gemo hu'ana ae'ana hakalo hu'ana hapa pai'ana mai'na'ae. Ala kava ne'mo'a ayamufa huno anate'nige'ana no'agaya agufa lokiya aune kava'mo hu'na'ae. Ala kava ne'mo'a ani kavateti'mo fiku hapa maeno ne'apamiya kava'ae'mo lama gemo hane'niye, huno alino apave li'niye. ⁴ Ani taonifi'mo mai'naya vaya'mo ali'a fako hu'a mago vaya'amogimo Yu vaya'ai ge'apimo afi'nage'apae'mo mago vaya'amogimo apa vekala'ani ge'animo afi'nae. ⁵ Ani afina'mo Yu vayanagi alu nofi vayanagi apakaete'mo yagai'a ne'apataya vaya'apigi hu'a ge huge afige hute'apae'mo, Anatafauta yafa kayoteti'mo anamagigune, hu'a hu'nae. ⁶ Apa vekala'moganimo ani gemo afite'anae'mo anaune hetale'ana Lisitiya taonifi'e Nemi taonifi'e'mo ute'anae'mo mago ani taonimo haopale'mo hane'niya ko'mo agi'amo Laikoni kotegamo u'ana mai'ne'anae'mo ⁷ alagepa faigoko gemo ae'ana hakalo hu'ana hapa pai'na'ae.

Apa vekala'mo Lisitiya taonifi'e Nemi taonifi'e'mo u'ana ali'ya'mo ali'na'a gemae

⁸ Mago vekamo Lisitiya taonifi'mo mai'niya vekamo aiyala'mo lokiya o'vai'nigeno ka umenitata nosiya vekamo ita'amo'mo alino ate'niya afinateti'mo aiyala'mo hosu'nigeno maima maima e'niye. ⁹ Ani vekamo mai'nenoe'ae'mo Polo'a hu'niya gemo afi'nigeno Polo'a ageteno, ali'na alagepa hu'na atesuvafe'mo agha afino fatago nehiya'mofe'mo afa'a ali'na alagepa hu'na ategauve, huno agha afiteno aulu haeno ageteno'ae'mo ¹⁰ alopa gefati'mo huno'ae'mo, He tika aeka apafe lo, huno ha

pai'nigeno'ae'mo malage huno he tino aeno hailo huno ka umenitata hu'niye. ¹¹ Muki vaya'mogimo Polo'a hu'niya kava'mo agete'apae'mo Laikoni kotega vaya'mogi apake'apifati'mo alopa gefati'mo hu'apae'mo, mago gotiganimo vayakana hu'ana afole aite'ana lagaetegamo emi e'ana mai'na'ae, hu'a hu'nae. ¹² Manamasife'mo apakai'api goti'apimo agile'mo Susi'ae hu'a agi atete'a Polo'a hogoteno ge nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo agi'amo Hemesi'ae hu'a ate'nae. ¹³ Ani vaya'ai goti'apimo agi'amo Susi mono no'amo taoni haopale'mo hane'nigeno Susitefe'mo mono huno ne'apateya vekamo'a pulumakamo apavalege konali ya'mo alige huteno apavalelino taoni kegi'ya hi'yanale'mo e'niye. Agae'e apakae'e'mo pulumakamo he'a ofalinimo anamite'ana anakaetefe'mo mono hisayafe'mo e'a mai'nae. ¹⁴ Manamasi'e Polo'e'mo ani kava'mo agete'anae'mo ohanau'nige'ana kukena'animo ali'ana apake aite'ana ani vaya'ai folagapi'mo nagu nagu hu'ana u'na'ae. ¹⁵ Alopa gefati'mo, Na kava higetapa ani agufa kava'mo hugefe nehae. La'agaemo lapakaekana huta'a vayalafatala'mo mai'no'ae. La'agaemo lapa paita'ae'mo, Ani agufa kava'mo ina agufa kava'mo hane'niyanageno lapa o'maegaiyanagi ataletapa Goti'a afa'a mai'niya vekamo'a koku'nanagi ma mopagi solovala aninagi muki ma mopafi'mo hane'niya yanagi koku'nate hane'niya yanagi huno alo hu'niya Gotitegamo viyo, huta'a lapa paiteta'a alagepa faigoko gemo aeta'a hakalo huta'a lapa nepau'ae. ¹⁶ Akeya'vilagamo muki afina'mo Goti'a afa'a apakeno apatale'nige'apae'mo apakai'apimo hapau'niya kava'mo hu'naya'monanafa ¹⁷ Goti'a mai'niye, hu'a apakesa afisayafe'mo alagepa kava'mo nehiye. Goti'a, ko aiyo, huno nehigeno'ae'mo ko'mo ne'aigeno kanale ne'ya'mo hoyafati'mo alino hageno ate'nige'apae'mo ali'a nete'a apamogaga ne'aiye, hu'ana hapa pai'na'ae. ¹⁸ Ani gemo hu'na'a'monanafa muki vaya'mogimo pulumakamo he'a ofalinimo anamigefe'mo hu'nae. Ani kava'mo atalesayafe'mo kana hu'niya'monanafa hapa pai'na'age'apae'mo afa'a atale'nae.

¹⁹ Inagi mago Yu vaya'mo Atiyoki taonimo Pisitiya kotegati'e Aikoniyamu taonifati'e'mo e'a ani vaya'mo apakesa fai'a hapa pai'nage'a ge'apimo afite'apae'mo yafa kayoteti'mo Polo'mo amagite'apae'mo, ago fali'niye, hu'a hute'a he'a halauli'a lami'a taoni kegi'ya malagamo atale'nae. ²⁰ Atale'nage'apae'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogimo e'a fai'a vego hu'a ate'a mai'nageno he tino atagi nenuno taonifi'mo havae'niye. Egamo agae'e

Manamasi'e'mo Nemi taonifi'mo u'na'ae.

Atiyoki taonimo Siliya kotegamo u'ana mai'na'a gemae

²¹ Polo'e Manamasi'e'mo Nemi taonifi'mo mai'naya vava'aife'mo alagepa faigoko gemo ae'ana hakalo hu'ana hapa paite'anae'mo asole vava'mogi Goti ge'amo alagepa hu'a ne'afiya vava'mo ali'ana hamale'ana apate'na'ae. Apatale u'ana Lisitiya taonifinagi Aikoniyamu taonifinagi Atiyoki taonifinagi hu'ana mai'na'ae. ²² Goti ge'aleti'mo muki taoni'afi taoni'afi'mo ge'amo ne'afiya vava'mo ali'ana lokiya vai'ana apatete'anae'mo, Goti ge'ale'mo atafautapa alagi hu'netapa lapakesa afitapa fatago hutapa maiyo. Lusi hanageke ya'mo ne'alitaeke'mo Goti'a ne'yagaiya kote'mo haita maigune, hu'ana ali'ana apaya malemale malemale huli'ana umenitata hu'ana mai'na'ae. ²³ Anakaemo muki siosi'ale'mo u'e'a hu'ana nunumu'mo huge ne'ya'mo mosi'ana maige hu'ana mai'ne'anae'mo Goti vava'ale'mo yagai'a apatesaya vayatama vava'mo lekana pai'ana apate'na'ae. Apatete'anae'mo Ala kava ne'mo'a alagepa huno yagaino apatesiyafe'mo ali'ana apakesa afi'a fatago nehaya Ala kava ne'mo ayamufa'age vekamo ayapi'mo apatemale apatemale huli'ana umenitata hu'ana mai'na'ae.

²⁴ Pisitiya kotegamo ali'ana atale'u'ana Pamifiliya kotegamo ava'yi hute'ana ²⁵ Pega taonifi'mo Goti ge'amo ae'ana hakalo hu'ana hapa paite'ana u'ana Ateliya taonifi'mo solovala ani'mo hane'niya yategamo hane'nige'ana u'ana ava'yi hute'ana sipifi'mo hai'ana ²⁶ solovala ani'mo lakae'ana halate Atiyoki taonifi'mo e'na'ae. Goti vava'amogimo ani taonifati'mo hogote'a Goti'a yagaino anatesiyafe'mo ali'a ayapi'mo malete'a ali'a anatage'ana u'ana Goti ali'ya'amo ali'na'ae. Ani ali'ya'amo ago ali'ana hano hute'ana e'na'ae. ²⁷ E'ana Atiyoki taonifi'mo ava'yi hute'ana ge hu'na'age'a e'a ali'a anupa hu'a mai'nage'anae'mo Goti'a anakaeteti'mo muki kava'amo hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'ana hapa pai'anae'mo Goti'a mago saufa ka'mo alu nofi vava'mogi apakesa afi'a fatago hisayafe'mo kitamo ago yakino apate'niye, hu'ana hapa pai'na'ae. ²⁸ Anaka'e ge'amo ne'afiya vava'e'mo yatala afina'mo mai'nae.

15

Yulusalemu taonifi'mo ali'a anupa hu'a mai'naya gemae

¹ Henaga'amo mago vava'mo Yutiya kotegati'mo e'a Atiyoki taonifi'mo mago konaga vava'aife'mo ali'a apaya

male'apae'mo, Mosese ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, lapakufamo lagau'a lapateyo, huno hu'niya gemo akame osisayana Goti'a lapakufamo alino katino lapategaiye, hu'a hapa pai'nae. ² Hapa nepaige'ana Polo'e Manamasi'e'mo afite'anae'mo, ha'ao, hu'ana, lapakaemo hosu gemo nehae, hu'ana hapa paite'ana lusi kava hu'ana ge hapau'na'ae. Apakaemo Polo'agi Manamasi'agi mago Atiyoki kotega vayapatinagi hu'a lekana paite'a ali'a apaya male'naya gemo ali'a alagepa hu'a atesayafe'mo, Apa vaya'aitega'e yagai'a ne'apataya vayatama vaya'aitega'e'mo utapa hapa paiyo, hu'a hapa paite'a ali'a apate'nage'a Yulusalemu kotegamo u'nae. ³ Inagi ali'a apate'nage'a Yulusalemu kotega kate'mo u'a Fonisiya kotega'e Samaliya kotega'e'mo umenitata hu'a, Asole alu nofi vaya'mogimo ai'a afe le'a Gotitegamo e'nae, hu'a hapa paimale hapa paimale hu'nage'apae'mo muki konaga vaya'mogimo lusi kava hu'a apamogaga ai'nae. ⁴ Yulusalemu taonifi'mo u'a ava'yi hu'nage'apae'mo siosi vayanagi apa vayanagi yagai'a ne'apataya vayatama vayanagi hu'a ali'a falu fala hu'a apate'nage'anae'mo Polo'e Manamasi'e'mo Goti'a anakaeteti'mo muki hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'ana hapa pai'na'ae. ⁵ Hapa pai'na'age'a afite'apae'mo mago Falasi vayapati'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogi he ti'a hu'apae'mo, Ha'ao, hu'a, Lapakufamo lagau'a lapatetesagetapaeke'mo Mosese ke'aepa gemo akame hiyo, hutapa hapa paiyo, hu'a hapa pai'nae.

⁶ Apa vaya'e yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mogi'e'mo ani gemo ali'a alagepa hu'a atesayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. ⁷ Lusi kava hu'a ge huge afige hu'a mai'ne'apae'mo Pita'a he tino, konaga'nimogitapae, huno, Akeya'vilagamo Goti'a alagepa faigoko ge'amo alu nofi vaya'aife'mo ae'na hakalo hu'na hapa paisuge'a afite'apae'mo apakesa afi'a fatago hisayafe'mo lapakaepati'mo nagaemo lekana paino nate'niye. ⁸ Goti'a muki vaya'ai apaipafi'mo ne'apakeya vekamo'a kanalene, huno huteno Auneme'amo alino lami'niya agufa kava'mo huno alino apami'niye. ⁹ Goti'a lagaetegamo mago alu kava'mo huge alu nofi vaya'aitegamo mago alu kava'mo huge nosifa magoke aiyaya kavake'mo nehuno'ae'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavatetike'mo apaipafati'mo aeno kalo paeno atale'niye. ¹⁰ Goti'a ani kava'mo nehia'mofe'mo na kava higetapa Goti'mo amalageka hugefe nehae. Mosese ke'aepa gemo akame hisaya kava'mo'a lusi kava huno kana hu'niya gemo hane'niye. Laginago vaya'mogi'e lagae'e'mo afa'a akame osu'none. Fiku yanageta kana hu'niya gemo alita ge'amo

ne'afiya vaya'mo apamigune. ¹¹ Goti'a apakufamo alino katino apatesiya agufa kava'mo huno Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'a fiku laha maeno lami'niya kavateti'mo lagufamo alino katino lategaiye, huta lagesa afita fatago nehune, huno hapa pai'niye. ¹² Hapa pai'nige'a afite'apae'mo muki vaya'mogimo ge osu'a afa'a mai'ne'apae'mo Manamasi'e Polo'e'mo Goti'a anakaeteti'mo alu nofi vaya'aitegamo no'agaya lokiya aune kava'mo hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'ana hapa pai'na'ae. ¹³ Gemo hapa pai'ana hano neha'ageno'ae'mo Yemisi'a he tino hapa paino'ae'mo, Konaga'nimogitapae, huno, ge'nimo afiyo. ¹⁴ Saimoni'a ago laha paino'ae'mo, Goti'a hogoteno alu nofi vayapati'mo mago vaya'mo agai'a vaya'amo mai'ne'a agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo apavale'niye. ¹⁵ Ani kava hu'a Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi ani gemo hu'a avo'mo kae male'nae. ¹⁶ Avo'mo kae male'nayana,

Ala kava ne'mo'a huno'ae'mo, Henaga'amo atagi ne'na e'na Nevini seli no'mo aino halagape vai'niya no'mo halate ali'na alagepa hu'na ki'na ategaue. Asagauno aiteni hane'niya ya'amo halate ali'na alagepa hu'na ki'na ategaue. ¹⁷ Muki alu nofi vaya alu nofi vaya'mogimo vaya'nimo maigae, hu'na lekana pai'na apate'nova vaya'mogi Ala kava nefe'mo kahauya hu'a age'a avatesayafe'mo ki'na ategaue. Ala kava ne'mo'a ani kava'mo nehia vekamo'a ani gemo huno hu'niye,

hu'a avo'mo kae male'nae. ¹⁸ Goti'a akeya'vilaga aliguve, huno hu male'niya ali'ya'amo ago age'niya'mofe'mae, huno huteno, ¹⁹ Yemisi'a mago'e gemo huno'ae'mo, Nagesa afuvana lagaemo alu nofi vaya'mogi Gotitegamo ai'a afe le'a ne'aya vaya'mo kanamo alita apamisunana kanale osugiye. ²⁰ Mago avo'mo kaeta atalegaune. Avo'mo kaetae'mo, Ne'ya'mo aigofe goti'apimogi ali'a ne'apamiya ne'ya'mo o'neyo. Kumai kava'mo osiyo. Lugo'afi'mo nofi aesageno falisiya afumo'a agufafati'mo kola osu'nisiya afumo o'neyo. Muki ya'mo kola'amo o'neyo, huta avo'mo kae-gaune. ²¹ Lagaemo ani Mosese ke'aepa gemo muki Yu vaya'ai taonifi'mo uteta huta mono nopi'e nopi'e'mo yatala afina'mo muki sapati afina'ae afina'ae'mo lekana paiteta alita apaya ne'malone, huno hapa pai'niye.

Avo'mo kae'a atalageno u'niya gemae

²² Apa vayanagi yagai'a ne'apataya vayatama vayanagi muki siosi vayanagi hu'a ani gemo afite'apae'mo, Mago vaya'mo lekana paita apateteta Polo'e Manamasi'e'mo alita apatesunage'a Atiyoki taonifi'mo lokaeli'a ugae, hu'a hute'a

Yutasi'a alu agi'amo Masamasi'e Sailasi'e'mo lekana pai'a anate'nae. Ani vekala'mo muki konaga vayapati'mo hogote vekalane. ²³ Ani gemo avo'mo kae'apae'mo,

Konagatimogitapae, huta, Alu nofi vayane. Atiyoki taonifi'mo mai'naya vaya'e Silisiya kotegamo mai'naya vaya'mogitapa'e'mo ge lapamamae'none. Lagaemo konagatapimogitamo apa vaya'mogita'e yagaita ne'apatona vayatama vaya'mogita'e'mo avo'mo nekaone. ²⁴ Lagaemo mago gemo afi'nonana mago lagaepati vaya'mogimo lapakaetegamo u'a hosu gemo kana hu'niya agufa gemo lapa pai'apae'mo, lapakufamo lagautetapa ke'aepa gemo akame hiyo, hu'a lapa pai'nagetapae'mo afitapa atete hu'nae. Ani agufa gemo hutapa hapa paiyo, huta osu'nonanafa apakai'apimo ani gemo hu'a lapa pai'nae. ²⁵⁻²⁶ Lagaemo alita anupa huta mai'neta magoke laipa lagesamo ali'neta lole vekala'mo lekana paita anate'teta alita anate'nonage'ana u'na'ae. Manamasi'e Polo'efe'mo lahou layamopafi'mo nelahaiya vekala'mo Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi agi'alefe'mo vaya'mogimo hanaesayafe'mo hu'nayategamo u'na'ae. Anakae'e lekana paita anate'nona vekala'e'mo lapakaetegamo magokepi lokae'a ugae. ²⁷ Lagaemo ani lole vekala'mo Yutasi'e Sailasi'e'mo alita anate'nonanage'ana u'ana avo'mo kae'nona gemo magoke agufa gemo lapa paiga'ae. ²⁸ Goti Auneme'amo'e lagae'e'mo magoke laipa lagesamo ali'neta mago'e huno kana hu'niya gemo lapa opaita ani kava'age'mo hiyo, huta nehune. ²⁹ Nehutae'mo, Ne'ya'mo aigofe goti'apimogi ali'a ne'apamiya ne'ya'mo o'neyo. Lugo'afi'mo nofi aesageno falisiya afumo'a agufafati'mo kola osu'nisiya afumo o'neyo. Muki ya'mo kola'amo o'neyo. Kumai kava'mo osiyo, huta nehune. Ani kava'mo osisayana kanale hugiye. Maitalafiye, hu'a avo'mo kae male'nae.

³⁰ Ali'a apate'nage'apae'mo alini u'a Atiyoki taonifi'mo ava'yi hute'a eyo hu'a hu'nage'a muki vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nae. ³¹ Ani hapa maesiya avo'mo ali'a apami'nage'a ali'a lekana pai'a afite'apae'mo lusi kava hu'a apamogaga ai'nae. ³² Yutasi'e Sailasi'e'mo Gotitegati gemo alini e'ana ae'ana hakalo hu'ana hapa nepai'a vekala'mo mai'na'a'mofe'mo muki gemo hapa paite'ana ali'ana lokiya vai'ana apate'na'ae. ³³ Mago'e afina'mo mai'na'age'apae'mo konaga'animogi hana

pai'anae'mo, apa vaya'aife'mo ge apamamae'nona gemo utana hapa pai'ao, hu'a hana paite'ana ali'a anate'nage'ana u'na'ae. ³⁴ U'na'a'monanafa Sailasi'a Atiyoki taonifi'mo maisiyafe'mo hau'niye.

³⁵ Polo'e Manamasi'e'mo Atiyoki taonifi'mo mago afina'mo mai'na'ae. Anakae'e muki vaya'e'mo Ala kava ne'mo gemo ali'a apaya malege ae'a hakalo hu'a hapa paige hu'a mai'nae.

Polo'mo alu kate'mo u'nigeno Manamasi'a alu kate'mo u'nigeno hu'ana u'na'a gemae

³⁶ Mago afina'mo utegeno Polo'a Manamasife'mo, Halate muki taoni'afi'mo Ala kava ne'mo ge'amo aeta'a hakalo huta'a hapa pai'no'a taonifi'mo ugeta'ao. Konagati'amogi alagepa hu'a mai'nafiget'a uta'a apakegau'ae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ³⁷ He, huno, La'agaemo Yoni Maki'a avalelita'a ugu'ae, huno ha pai'niye. ³⁸ Huno hu'niyana Polo'a, Ha'ao, ali'yati'amo alita'a hano osu'no'ageno Pamifiliya taonifati'mo ago la'ataleno aino atagi neno u'niya vekae, huno hu'nige'ana ³⁹ lusi kava hu'ana ge vaite'ana ali'ana fako hu'ana Manamasi'a Maki'mo avalelino sipifi'mo haino Saipalasi ani ago'nanenafi'mo uno mai'niye. ⁴⁰ Polo'a Sailasi'mo lekana paino ate'niye. Konaga'animogi Goti'a fiku hana maeno alagepa huno yagaino anatesiyafe'mo ali'a ayapi'mo anate'nage'ana u'na'ae. ⁴¹ Polo'e Sailasi'e'mo muki Siliya kotega'e Silisiya kotega'e'mo u e'ana hu'ana siosi vaya'mo ali'ana lokiya vai'ana apatemale apatemale huli'ana u'na'ae.

16

Polo'e Sailasi'e'mo Timoti'mo avaleli'ana u'na'a gemae

¹ Polo'a ani aupilagati'mo ataleno uno Nemi taonifi'mo maigeno atale'nenno Lisitiya taonifi'mo mai'niye. Mago vekamo ge'amo ne'afiya vekamo agi'amo Timoti'a ani taonifi'mo mai'niye. Ita'amo'mo agesa afino fatago hu'niya a kanomo Yu a kanomo mai'nigeno afo'amo'mo Galiki nofi vekamo mai'niye. ² Lisitiya taoni konaga vaya'e Aikoniyamu taoni konaga vaya'mogi'e'mo hu'apae'mo, kanale vekamo mai'niye, hu'a hu'nae. ³ Yu vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo Timoti afo'amo'mo Galiki vekamo mai'niye hu'a ago age'naya'mofe'mo Polo'a Timotife'mo, agufamo lagau'na atete'na avaleli'na uguve, huno hu'niye. ⁴ Apakaemo taoni'afi taoni'afi'mo umenitata nehu'apae'mo Yulusalemu apa vaya'mogi'e yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mogi'e'mo ke'aepa ge'apimo ani kava'mo osiyo, hu'a hu'naya ge'apimo hapa pai'apae'mo, Ani kava'mo osiyo,

hu'a hapa paimale hapa paimale hu'a hapa pai'nae.
 5 Inagi muki siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogimo
 mago'e mago'e hu'a apayamufa hu'a mai'nage'apae'mo
 muki afina'ae afina'ae'mo mago'e vaya'mo Goti mafa'nemo
 hamalete'a e'a magokepi lokae'a mai'nae.

Polo'mo alagamuna agegekana huno age'niya gemae

6 Apakaemo Filisiya kotega'e Galesiya kotega'e'mo
 umenitata hu'a mai'nageno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo
 Esiya kotegamo u'a Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa
 opaisayafe'mo ka akanino apate'niye. 7 Apakaemo Misiya
 haopalega u'a ava'yi hute'a Pitiniya kotegamo u'a haigefe
 hu'naya'monanafa Goti Auneme'amo'mo ka akanino
 apate'niye. 8 Ka akanino apate'nige'apae'mo Misiya
 kotegamo ae'a agase'a u'a Tolo'asi taonimo ani agi'nale'mo
 hane'niya taonifi'mo lami'a mai'nae. 9 Mai'ne'apae'mo
 Polo'a alagamuna agegekana huno age'niyana mago
 Masetoniya kotega vekamo'a he tino Polofe'mo aukaya
 huno ge huno'ae'mo, kahao ke hovanagi ani'mo lakaeka
 Masetoniya kotegamo eka laha mao, huno ha pai'nigeno
 age'niye. 10 Ageteno laha pai'nigetae'mo, Goti'a, Masetoniya
 vaya'aitegamo utapa alagepa faigoko ge'nimo aetapa hakalo
 hutapa hapa paiyo, huno laha pai'niye, huta lagesa afiteta
 Masetoniya kotegamo ugune, huta hu'none.

*Mago a kanomo agi'amo Litiya'a Goti mafa'nemo
 hamale'niya gemae*

11 Lagaemo sipifi'mo haita maiteta Tolo'asi taonifi'mo
 ataleta ani'mo lakaetuta Samotalesi ani ago'nanenafi'mo uta
 ava'yi huta havaetetae'mo ataleta Niyapolisi taonifi'mo uta
 ava'yi hu'none. 12 Ani taonifati'mo ataleta Filipai taonifi'mo
 uta ava'yi huta mai'none. Filipai taonimo Masetoniya
 kotega hogote taonimo Lomu vaya'mogimo ki male'naya
 taonifi'mo mago afina'mo mai'none. 13 Lagaemo sapatu
 afina'mo taonifati'mo ataleta ani agi'nalegamo nunumu'mo
 nehaya yategamo lami'none. Lamita ali'a anupa hu'a
 mai'naya a'ne anaga'aife'mo hapa pai'none. 14 Mago a
 kanomo'a getimo alagepa huno afi'niya a kanomo agi'amo
 Litiya'a Taiyataila taonifi a kanomo lusi yafateti'mo miya ne-
 faiya oko lavolavomo miya failineno maketi hu male'nige'a
 miya nefaiya a kanomo mai'niye. Ani a kanomo'a Go-
 tife'mo mono nehaya a'mo mai'nigeno Ala kava ne'mo'a
 aipa agesamo alino halo ai'nigeno Polo ge'amo alagepa huno
 afi'niye. 15 Lagaemo agae'e no'afi'mo mai'naya vaya'e'mo
 ani'mo faleta apate'nonageno'ae'mo, Nagaefe'mo, aigofe
 osu'nifa Ala kava nefe'mo agesa afino fatago nehaya

ane, hutapa lapakesa afi'nisaya'mo'mo mani taonifi'mo mai'netapae'mo nagae nopi'mo etapa maiyo, huno laha pai'niye.

Polo'e Sailasi'e'mo kalavusi hu'a anate'naya gema

¹⁶ Lagaemo nunumu'mo hu'a ne'maiya yategamo ne'unageno'ae'mo hosu aune a'mafa'nemo kalavusi ali'ya'mo aligekana huno ali'ya'mo ne'aliya a'mafa'nemo kate'mo ne'egeta uta fotu hu'none. Agaete'mo yagai'ne'a afole aisiya kava'mo hogoteno ageteno hapa pai'nige'apae'mo alopa monimo alige alige hu'a ne'maiya a'mafa'ne'e'mo uta fotu hu'none. ¹⁷ Ani a'mafa'nemo'mo Polo'e lagae'e'mo lakame huno uneno nehuno'ae'mo alopa gefati'mo huno'ae'mo, Ani vaya'mogi Goti'a hogote vekamo anaga vekamo ali'ya'amo ne'aliya vayane. Goti'a lagufamo alino katino latesiya gemo ae'a hakalo hu'a laha nepaiye, huno ¹⁸ muki afina'ae afina'ae'mo ani agufa gemo huno hapa paige hapa paige huno mai'niye. Polo'a lusi kava huno alaga hae'nigeno'ae'mo aino afe leno ani hosu aune nefe'mo, Yesu Kalaisi agi'aleti'mo ani a'mafa'nemo ataleka emikeno, hu'na kaha nepauve, huno ha nepaigeno'ae'mo malage huno ataleno emine'niye. ¹⁹ Ani a'mafa'nele'mo ne'yagaiya vaya'mogimo ani kava'mo agete'apae'mo, Vaehae, hu'a, lagaemo mago'e huta monimo o'alisuna kava hiye, hu'a hute'a Polo'e Sailasi'e'mo anatafau'ana he'a anavayu huli'ana hai'a taoni folagapi'mo ali'a anupa hu'a ne'maiya yate'mo gamani vaya'ai apaulagale'mo anate'na'ae. ²⁰ Anate'ne'anae'mo Lomu gamani vaya'aife'mo, Ani vekala'mo Yu vekala'mo mai'na'ana lagae taonifi'mo e'ana lusi hanageke kava'mo neha'ae. ²¹ Ani kava'mo hiyo, hu'ana neha'a'monanafa lagaemo Lomu vaya'mogita ke'aepa getimo amagita ataleteta alu gemo lagaemo akame osisuna agufa gemo laha nepai'ae, hu'a hapa pai'nae. ²² Muki vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo anamagisayafe'mo e'nae. Yagai'a ne'apataya vaya'mogimo Polo'e Sailasi'e'mo kukena'animo ali'a apake aite'a ali'a asagi'a atale'ne'apae'mo, kayoteti'mo anamagiyo, hu'a hapa pai'nage'apae'mo ²³ lusi kava hu'a anamagite'a kalavusi hu'ana anatete'anae'mo kalavusi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo, kanale huka yagaika anato, hu'a ha pai'nae. ²⁴ Kalavusi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo kalavusi no'mo folagapi'mo ae'a anagi male'naya yapi'mo alino anate'teno anaiyalate'mo yosaleti'mo aino atafauno anate'niye.

25 Hani'ilaga folagu'mo Polo'e Sailasi'e'mo nunumu huge mono yokemo huge hu'na'age'apae'mo kalavusi hu'a apate'naya vaya'mogimo mai'ne'a afi'nae.

26 Mai'nageno'ae'mo malage huno lusi imima'mo aliteno no'mo fai'a ate'naya yafa'mo'a lusi kava huno uti uti ai'nigeno muki kita'amo malage huno ago aino yaki'nigeno'ae'mo kalavusi hu'a apate'naya vaya'ai seli nofi'mo aino hatu mae'niye.

27 Kalavusi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo aupati'mo he tino ageyana kitamo ago aino yaki'nigeno ageteno'ae'mo, muki kalavusi vaya'amo ago ae'a akalo paetale'a apaune he'a kumategamo u'nae, huno agesa afiteno'ae'mo naipe'amo asagino agai'a agufafi'mo aeteno falisiyafe'mo hu'niye.

28 Aegefe'mo nehigeno Polo'a ageteno'ae'mo alopa gefati'mo huno'ae'mo, kagaikamo aeka kika kategefe hananagi ani kava'mo osuvo. Lagaemo muki'amo afa'a mai'none, huno ha pai'niye.

29 Kalavusi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a, kani aeka namiyo, huno huteno alinino nagu nagu huno eno Polo'e Sailasi'e'mo mai'na'a anaiyafi'mo asagauno aino ago'ya faiteno atete huno mai'niye.

30 Agaemo nopati'mo anavalelino ne'uno'ae'mo, Ala netalane, huno, Goti'a nagufamo alino katino natesiyafe'mo na kava hisuve, huno anafi ge'nige'anae'mo

31 Ala kava ne'mo Yesu Kalaisifeke'mo kagesa afika fatago hugeno'ao Goti'a kagae'e afamo anagaka'e'mo lapakufamo alino katino lapategaiyanagi, hu'ana ha paili'ana u'na'ae.

32 U'anae'mo agae'e no'afi'mo mai'naya vaya'efe'mo Ala kava ne'mo avagemo hapa pai'na'ae.

33 Ani afina'mo kalavusi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a anamagi'naya anamute'mo aniteti'mo sese huno anate'niye. Anakaemo agae'e muki afamo anaga'a'e'mo ani'mo fale'ana apate'na'ae.

34 Agaemo Polo'e Sailasi'e'mo no'afi'mo anavalelino haino ne'ya'mo alino anami'niye. Gotife'mo agae'e afamo anaga'a'e'mo apakesa afi'a fatago nehu'a apamogaga ai'nae.

35 Ega netepi'mo yagai'a ne'apataya gamani vaya'mogimo ati vaya'aife'mo, Lole vekala'mo kalavusifati'mo hatu maeka anato, hutapa uta ha paiyo, hute'a ali'a apate'nage'a u'nae.

36 Kalavusi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo Polofe'mo, Yagai'a ne'apataya vaya'mogi, hatu maeka anato, hu'a naha pai'naya'mofe'mo afa'a vi'ao, huno hana pai'niye.

37 Huno hana pai'nigeno Polo'a ati vaya'aife'mo, ha'ao, Lomu gamani vaya'mogi ne'yagaiya kegi'yafi'mo mai'no'age'apae'mo yagai'a nela'atae. Lomu vaya'ai kegi'yafi'mo mai'neta'ae'mo mago hosu kava'mo osu'no'a'monanafa agoti hu'a ola'ate'ne'a

muki vaya'ai apaulagale'mo afa'a la'amagi'nae. Hemenimo kesi kateti'mo hatu mae'a la'atesayafe'mo hu'nae. Ha'ao. Yagai'a ne'apataya gamani vaya'mogimo apakai'apige'mo e'a la'avaleli'a ugae, huno hapa pai'niye. ³⁸ Ati vaya'mogi u'a ani gemo yagai'a ne'apataya gamani vaya'aife'mo hapa pai'nae. Lomu gamani vaya'ai kegi'yafi'mo mai'na'ae, hu'a hapa pai'naya gemo afite'apae'mo apamo'yamo ai'niye. ³⁹ E'a kalavusi kegi'yafati'mo anavaleli'a kumatega lamite'apae'mo, Lanahao ke honanagi mani taonifati'mo ataletana alu kotega vi'ao, hu'a hana pai'nae. ⁴⁰ Polo'e Sailasi'e'mo kalavusi nopati'mo atale'ana Litiya notegamo u'ana mai'ne'anae'mo konaga'animogife'mo Goti ge'amo apaipamo alino lokiya vaino apatesiya gemo hapa paite'ana apatale'ana u'na'ae.

17

Polo'e Sailasi'e'mo Tesalonaika taonifi'mo u'ana mai'na'age'anae'mo anamagisayafe'mo hu'naya gemae

¹ Anakaemo u'ana Amifipolisi taonifi'mo ali'ana atale'a u'ana Apoloniya taoni'e'mo ali'ana atale'a u'ana Tesalonaika taonifi'mo u'ana mai'na'ae. Yu vaya'ai mono no'mo hane'nigeno ² Polo'a nehiya kava huno haino mono nopi'mo lole'e mago'e Sapatu afina'mo Goti Mukufi gemo lekana paino alino apaya male'nige'apae'mo agae'e'mo ge huge afige hu'a mai'nae. ³ Ani gemo aepa'amo aeno hakalo huno hapa paino'ae'mo, Goti ge'amo alino afole aino atesiyafe'mo Mesaiya ne'mo Goti'a alino ate'nigeno emine'niya vekamo faliteno ago he ti'niye, huno Goti Mukufi hane'niya geleti'mo alino apaya male'niye. Polo'a, Ani ava gemo ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo Yesu'a Mesaiya ne'mo mai'niye, huno hapa pai'niye. ⁴ Mago vaya'mogimo ani gemo afite'a Polo ge'ae'mo apakesa afi'a fatago hute'apae'mo anakame hu'nae. Asole Galiki vaya'mogi Gotife'mo mono nehaya vaya'e apaki hane'niya a'nemogile'mo e'a lokae'a mai'ne'a ge'animo afi'nae. ⁵ Afi'naya'monanafa apakesa afi'a fatago osu'naya Yu vaya'mogimo apaipa kafa hanaete'a hosu vaya'mo ali'ya'mo o'ali'a afa'a mai'ne'a maketilegamo umenitata hu'a ne'maiya vaya'mo apavale'a ali'a anupa hute'a apavaleli'a u'nage'apae'mo muki taonifi'mo mai'naya vaya'mogile'mo apano aete'a apavamusa vale'a Yesoni notegamo u'nae. Apakaemo hu'apae'mo, lole vekala'mo nopati'mo anayate heta anavayu hulita egaune, hu'a hute'a e'nayana ⁶ nopi'mo o'mai'na'age'apae'mo Yesoni'e mago konaga'a'e'mo e'a apayate he'a apavayu huli'a yagai'a

ne'apataya vaya'aitegamo e'apae'mo, muki haopalega hanageke kava'mo neha'a vekala'mo manile'mo e'ana mai'na'ageno ⁷ Yesoni'a alino falu fala huno anate'eno no'afi'mo anavalelinuno yagaino anate'niye. Muki vaya'mogimo hu'apae'mo, alatimo yagaino nelateya vekamo Sisa ke'aepa gemo ago amagi'a ata'ete'apae'mo, alu vekamo Yesu'a ala'apimo yagaino ne'apateya vekae, hu'a nehae, hu'a hapa pai'nae. ⁸ Hapa pai'nage'apae'mo muki apano ae'naya vaya'e taonifi'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi'e'mo hapau aite'a lusi kava hu'a apakesa ala'amo afite'a ⁹ Yesoni'e alu vaya'efe'mo, agotimo miya faitetapa viyo, hu'a hapa pai'nage'a miya faitage'a ali'a apatalage'a u'nae.

Meliya taonifi'mo u'na'a gemae

¹⁰ Hani nehige'apae'mo konaga'animogimo Polo'e Sailasi'e'mo ali'a anate'nage'ana Meliya taonifi'mo u'ana ava'yi hu'na'ae. U'ana ava'yi hute'ana Yu vaya'ai mono nopi'mo hai'ana Goti ge'amo hapa pai'na'ae. ¹¹ Meliya vaya'mogimo ani gemo afi'nageno apakesamo aino halo ai'nige'a Tesalonaika vaya'mo ae'a apakase'a mago'e hu'a alagepa hu'a afi'nae. Apakaemo muki afina'ae afina'ae'mo Polo'a lama gemo nehifi, hu'a apakesa afi'a Goti Mukufi'mo hane'niya gee'mo kahauya hu'a agege lekana paige hu'a mai'nae. ¹² Asole vaya'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. Asole Galiki a'negi apaki hane'niya a'negi Galiki ve anaga'mogi'enagi hu'a apakesa afi'a fatago hu'nae. ¹³ Ani kava hu'naya'monanafa Tesalonaika Yu vaya'mogimo afi'nayana Polo'a Meliya taonifi'mo uno mai'nenno Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa nepaiye, hu'a hu'nage'a afite'apae'mo e'a alu ge alu geleti'mo muki vaya'ai apakesa fai'nae. ¹⁴ Ani kava'mo nehage'apae'mo konaga'amogimo Polo'mo ali'a ate'nageno lamino solovalategamo mai'nige'anae'mo Sailasi'e Timoti'e'mo Meliya taonifi'mo mai'na'ae. ¹⁵ Mago vaya'amogimo Polo'a avaleli'u'a Atenisi taonifi'mo ate'nageno'ae'mo Polo'a, Sailasi'e Timoti'e'mo egefe hisa'a afina'mo nagaetega malage hutana e'ao, hutapa hana paiyo, huno hapa pai'nige'a atale'a ai'a atagi ne'a e'nae.

Polo'a Atenisi taonifi'mo Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

¹⁶ Polo'a anakava mai'nenno'ae'mo Atenisi taonifi'mo ageyana muki alo hu'a male'naya yafeke'mo gotitimogimo mai'nae, hu'a nehaya aigofe ya'mo hane'nigeno ageteno'ae'mo hosu aipamo kali'niye. ¹⁷ Agaemo muki afina'ae afina'ae'mo Yu vaya'ai mono nopi'mo haino

hapa pai'nige'apae'mo Yu vaya'e alu nofi vaya'mogimo mono nehaya vaya'e'mo magokepi mai'ne'a ge huge afige hu'a mai'nae. Ani kava'mo huno muki afina'ae afina'ae'mo maketi kumate'mo uno e'a maketile'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa pai'nige'a agae'e'mo magokepi mai'ne'a ge huge afige hu'a mai'nae. ¹⁸ Mago Epikuliya gemo akame nehaya vaya'e Sito'iki gemo akame nehaya vaya'mogi'e'mo e'a Polo'e'mo ge huge afige hu'a mai'nae. Mago vaya'mogi hu'apae'mo, Ani negi nagi tisa vekamo'a haiya agufa gemo hugiye, hu'a hu'nage'apae'mo, Alu nofi vaya'ai goti'apimogife'mo apava gemo aeno hakalo huno hapa nepaiya vekae, hu'a hu'nae. Polo'a Yesufe'mo ava gemo huno'ae'mo, fali'niyateti'mo ago he ti'niye, huno aeno hakalo huno hapa pai'niya'mofe'mo ani gemo hu'nae. ¹⁹ Apakaemo Polofe'mo, alita anupa huta ne'mauna yategae'mo agi'amo Aliyopagasigayagamo kagaemo eka saufa gemo nehana gemo laha paigeta afigunanagi eno. ²⁰ Kagaemo aeto agufa gemo nehana'mofe'mo ani gemo aepa'amo afigefesune, hu'a ha pai'nae. ²¹ Muki Atenisi taonifi vaya'e nata vaya'mogi'e'mo saufa gemo huge afige hu'a maisayafe'mo hapau'niye. ²² Polo'a Aliyopagasi kanisole vaya'ai apaulagale'mo he tino hapa paino'ae'mo, Atenisi taonifi vaya'mogitapae, huno, Nagaemo ago lapake'novana lapakaemo lusi kava hutapa mono nehaya vaya'mo mai'nae. ²³ Lapakae taoni folagapi'mo umenitata nehu'nae'mo mono nehaya yatapimo ago age'nove. Age'novana mago ofalinimo male'netapa alita ne'apamiya hi'yalamute'mo mago avo'mo kae male'naya gemo'a huno'ae'mo,

O'AGE'NONA GOTI HI'YALAMUNE,

hu'a avo'mo kae male'nage'na age'nove. Lapakaemo ani Gotife'mo mono nehaya'monanafa o'age'nae. Hemenimo ani Gotife'mo nagaemo ava gemo ae'na hakalo hu'na lapa nepauve. ²⁴ Goti'a ma mopa'e muki ma mopafi hane'niya ya'e'mo alo huteno koku'nate hane'niya yate'e ma mopafi hane'niya yate'e'mo ne'yagaiye. Vaya'mogi ki male'naya mono nopi'e mono nopi'e'mo no'maiye. ²⁵ Goti'a muki ya'amo hane'niya vekamo mai'niya'mofe'mo vaya'mogi mago ya'mo ha mae'a amigafiye. Ha'ao, agai'age'mo hapa maeno apavamusanagi apaune'apamenagi muki yanagi huno ne'apamiye. ²⁶ Agaemo magoke vekamo alo hu'niya vekafati'mo alu nofi vaya alu nofi vaya'mo alino afole aino apate'niye. Hogoteno huno'ae'mo, hainu afina'mo maisafi haiyategamo maisafi, huno lekana pai male'niye. ²⁷ Agaefe'mo kahauya huta agegesune, hu'a hute'a

kahauya hu'a age'a avatesayafe'mo Goti'a ani kava'mo hu'niya'monanafa afagitega no'maifa lahaopale'mo ne'maiye. ²⁸ Agae'e'mo lokaeta ne'mauna'mofe'mo afa'a maisuna ya'mo aliteta umenitata huta ne'maune. Mago lagaepati vaya'mogi avo'mo kae'naya vaya'mogimo, Mafa'ne'amo mai'none, hu'a hu'nae. ²⁹ Goti mafa'ne'amo mai'nona'mofe'mo, goli yafatetinagi siluva yafatetinagi alu yafatetinagi alo hu'naya vekamo mai'niye, huta lagesa o'afigune. Goti'a vaya'mogimo age'a alagepa hu'a age'ne'a apayateti'mo alo nehaya yakana huno o'mai'niye. ³⁰ Akeya'vilaga vaya'mogimo Goti ge'amo o'afi'ne'a negi kava'mo hu'nageno'ae'mo afa'a apakeno apatale'niya'monanafa hemenimo muki haopalegamo ne'maiya vaya'aife'mo, Lapaipamo alitapa afe leyo, huno hapa nepaiye. ³¹ Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo lekana pai male'neni agoti huno apatesiya vekamo ago lekana paino ate'niye. Lekana paino ate'niya vekamo'a lama ge'aletike'mo alino alagepa huno agoti huno apategaiye. Goti'a ani vekamo fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niya'mofe'mo muki vaya'mogimo, agoti huno lategaiye, hu'a apakesa afigae, huno hapa pai'niye. ³² Polo'a, fali'niyateti'mo ago he ti'niye, huno hapa pai'nige'a afite'apae'mo mago vaya'amogimo hu'a faipa hu'a ate'nage'apae'mo mago vaya'amogimo, Ani kavafe'mo ava gemo mago'e huta afigesune, hu'a ha pai'nae. ³³ Inagi Polo'a ago apataleno u'niye. ³⁴ Mago vaya'amogimo akame hu'a ne'u'apae'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. Ani vayapati'mo mago vekamo agi'amo Naiyonisiyasi'a Aliyopagasi kanisole vekagi mago a kanomo agi'amo Namalisi'agi mago'e vayanagi hu'a mai'nae.

18

Polo'a Kolitiyani taonifi'mo uno mai'niya gemae

¹ Henaga'amo Polo'a Atenisi taonifati'mo ataleno uno Kolitiyani taonifi'mo mai'niye. ² Polo'a uno ageyana mago Yu vekamo ita'amo'mo Ponitasi kotegamo alino ate'niya vekamo agi'amo Akuvila'a ani taonifi'mo aise'amo akeya'vilagamo eno mai'niya vekamo age'niye. Mago muki vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Kilotiyasi'a Yu vaya'aife'mo, Lomu taonifati'mo ataletapa viyo, huno hapa pai'nige'anae'mo Akuvila'e a'amo agi'amo Pilisila'e'mo ge'amo afite'ana atale'e'ana Kolitiyani taonifi'mo mai'na'ageno Polo'a uno anakae'e'mo magokepi lokaeno mai'niye. ³ Ani yalavela'mo mago selimo miya faili u'a no'mo kisaya ya'mo nefakani'a yalavela'mo

mai'na'ageno Polo'a ani agufa ali'ya'mo ne'aliya vekamo mai'niya'mofe'mo anakae'e'mo magokepi ani ali'ya'mo lokaeno alino mai'niye. ⁴ Polo'a muki sapati afina'ae afina'ae'mo Yu vaya'ai mono nopi'mo haino Yu vaya'e Galiki vaya'mogi'e'mo apakesa afi'a fatago hisaya agufa gemo hapa pai'nige'a ani ge'e'mo huge afige hu'a maitale maitale hu'a mai'nae. ⁵ Sailasi'e Timoti'e'mo Masetoniya kotegati'mo Polotegamo e'ana avayi hu'na'ageno'ae'mo Polo'a aipamo'mo kana hu'nigeno'ae'mo aipafati'mo Yu vaya'aife'mo aeno hakalo huno hapa paino'ae'mo, Yesu'a Kalaisi ne'mo mai'niye, huno hapa pai'niye. ⁶ Yu vaya'mogimo ge'amo amagi'a ataleta hu'a faipa hu'a ate'nageno'ae'mo kukena'aleti'mo mumusopamo alino kalo paeno ne'ataleno'ae'mo, O'afi'naya'mofe'mo lapakaemo lageso hisaya'mo'mo nagaemo vai'mo o'aligufa lapakaitapige'mo vai'mo aligae. Lapatale'na alu nofi vaya'aitegamo uguve, huno hapa paiteno apataleno u'niye. ⁷ Uno mago vekamo Gotife'mo mono nehiya vekamo agi'amo Taitasi Yasiti nopi'mo haino mai'niye. No'amo Yu vaya'ai mono no'mo haopale'mo hane'niye. ⁸ Ani afina'mo Yu vaya'ai monot'e'mo ne'yagaiya vekamo agi'amo Kilisipasi'agi afamo anaga'agi mago Kolitiyani vayanagi hu'a ani gemo afite'apae'mo apakesa afi'a fatago hute'a ani'mo fale'nae. ⁹ Mago hani'ilagamo Polo'a alagamuna agegekana huno ageteno afi'niyana Ala kava ne'mo'a, Koli osuvo. ¹⁰ Kagae'e'mo lokaena mai'nova'mofe'mo afa'a o'maika ge'nimo aeka hakalo huka hapa paige hapa paige huka maiyo. Asole vaya'nimo mani taonifi'mo mai'naya'mofe'mo mago vekamo'a kamagiteno kagafu kisiya ya'mo alino okamigiye, huno ha pai'niye. ¹¹ Ha pai'niya'mofe'mo Polo'a magoke kafugagi sigisi'a kaigi huno Goti ge'amo alino apaya maleno mai'niye.

¹² Ani afina'mo Akaiya kotega Lomu gamani vekamo agi'amo Galiyo'a mai'nige'apae'mo Yu vaya'mogimo magokepi he ti'a Polofe'mo kame hu'a atete'a agotile'mo avaleli'u'nae. ¹³ Apakaemo, Ani vekamo'a Gotife'mo mono hisayafe'mo ke'aepa gefi'mo ohane'niya kate'mo apavalelino ne'viye, hu'a hu'nae.

¹⁴ Polo'a ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paigefe'mo aepa faino ge nehigeno'ae'mo Galiyo'a Yu vaya'aife'mo, Yu vaya'mogitapae, huno, Ani vekamo'a ke'aepa gemo amagino atale'nifi hosu kava'mo hu'nifi huno hu'niyesinana getapimo afa'a afuvesine. ¹⁵ Hiya'monanafa ge'aletinagi kava'mo agi'aletinagi lapakae ke'aepa getapiletinagi hutapa agoti huta atesayafe'mo nehisyana lapakaitapi

yane. ¹⁶ Getapimo o'afiguvanagi afa'a ataletapa viyo, huno hapa paiteno agoti nopati'mo alino hapa faino apatale'niye. ¹⁷ Galiki nofi vaya'mogi Sosatenisi'a Yu vaya'ai monote'mo ne'yagaiya vekamo agoti no kipate'mo atafau'a amagi'naya'monanafa Galiyo'a ani kavafe'mo agesa o'afino afa'a mai'niye.

Polo'a atagi neno Atiyoki taonifi'mo e'niya gemae

¹⁸ Inagi Polo'a konaga'amogi'e'mo Kolitiyani taonifi'mo yatala afina'mo apakae'e'mo lokaeno maiteno apataleno ugefe'mo hu'nigeno'ae'mo mago yalavela'mo Pilisila'e Akuvila'e'mo sipifi'mo magokepi Siliya kotegamo u'a ava'yi hisayafe'mo lokae'a u'nae. Ugefe'mo nehuno'ae'mo Senekiliya taonifi'mo mai'nenoe'ae'mo hogoteno Gotife'mo huguve, huno ha pai'niya kava'mo akame huno ayoka'mo lagau'niye. ¹⁹ Lagautege'apae'mo u'a Efasasi taonifi'mo ava'yi hute'a Polo'a Pilisila'e Akuvila'e'mo anatalenuno Yu vaya'ai mono nopi'mo haino hapa pai'nige'apae'mo Yu vaya'e'mo ani gemo huge afige hu'a mai'nae. ²⁰ Yu vaya'mogi, Lagae'e'mo yatala afina'mo maiyo, hu'a ha pai'nayana, ha'ao, huno huteno, ²¹ Na agufa kava'mo Yulusalemu kotegamo afole aisifige'na u'na hopa afina'mo maisuvafe'mo ugesuve. Goti'a hau'nisiyana halate atagine'ne'na lapakegauve, huno hapa paiteno apataleno Efasasi taonifati'mo sipifi'mo u'niye.

²² Sisaliya taonifi'mo uno ava'yi huteno ataleno uno Yulusalemu taonifi'mo haino siosi vaya'mo ge apamamaeteno apataleno Atiyoki taonifi'mo uno lami'niye. ²³ Mago afina'mo maiteno ataleno uno Galesiya kotega'e Filisiya kotega'e'mo umenitata huno muki vaya'mogi ge'amo ne'afiya vaya'mo Goti ge'aleti'mo alino lokiya vaino apatemale apatemale hu'niye.

Apolosi'a Efasasi taonifi'e Kolitiyani taonifi'e'mo Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

²⁴ Mago Yu vekamo agi'amo Apolosi'a ita'amo'mo Alekesani taonifi'mo alino ate'niya vekamo'a eno Efasasi taonifi'mo mai'niye. Agaemo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'naya gemo aepa'amo alagepa huno afi'nenoe mono gemo alagepa huno aeno hakalo huno hapa pai'niye. ²⁵ Ala kava ne'mo kafe'mo ava gemo ali'a aya male'naya vekamo mai'nenoe ayamukiki huno alagepa huno Efasasi vaya'mo alino apaya male'niye. Agaemo Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo ava ge'ageke'mo afi'niye. ²⁶ Agaemo Yu vaya'ai mono nopi'mo aepa faino koli osuno lokiya gemo huno hapa nepaige'anae'mo Pilisila'e Akuvila'e'mo

afite'anae'mo avaleli'e'ana no'anifi'mo o'afi'niya agufa gemo mago'e hu'ana Goti kafe'mo ava gemo alagepa hu'ana ali'ana aya male'na'ae. ²⁷ Apolosi'a, Akaiya kotega ugesuve, huno hapa pai'nige'apae'mo konaga'amogimo, He, kanalene, hu'a hute'a, Galiki konaga'apimogi Goti ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo mago avo'mo kae'apae'mo, Alitapa falu fala hutapa ateyo, hu'a kae'a ami'nae. Uno ava'yi huteno'ae'mo Goti'a fiku hapa maeno apami'nige'a apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo alagepa huno hapa mae'niye. ²⁸ Agaemo he tino vaya'ai apaulagale'mo mai'nenno lokiya alagepa ge'aleti'mo Yu vaya'ai ge'apile'mo huno aeno ati kaeno hapa paino'ae'mo, Yesu'a Mesaiya ne'mo mai'niye, huno Goti Mukufi'mo hane'niya ge'aleti'mo alino apave li'niye.

19

Polo'a Efasasi taonifi'mo uno mai'niya gemae

¹ Apolosi'a Kolitiyani taonifi'mo mai'nigeno'ae'mo Polo'a folagapi'mo hane'niya avele'mo nata neno Efasasi taonifi'mo ava'yi huteno Goti ge'amo ne'afiya vaya'mo mai'nageno apaketenno'ae'mo, ² Lapakesa afitapa fatago hu'naya afina'mo Goti Auneme'amo aote Auneme'amo ago ali'nafiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, Ha'ao, hu'a, Goti Auneme'amo mai'niye, huta o'afi'none, hu'a ha pai'nae. ³ Ha pai'nageno'ae'mo, Na agufa gelefe'mo ani'mo fale'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo, Yoni'a alino apaya male'niya ge'ageke'mo afiteta ani gelefeke'mo ani'mo fale'none, hu'a ha pai'nae. ⁴ Polo'a, Yoni'a ani'mo faleno ne'apateno'ae'mo, Lapaipamo alitapa afe letetapa nagae nakamelegati'mo esiya vekamo Yesu Kalaisife'mo lapakesa afitapa fatago hiyo, huno hapa pai'niye, huno hapa pai'niye. ⁵ Ani gemo afi'nageno'ae'mo Ala kava ne'mo Yesu agi'aleti'mo ani'mo faleno apate'niye. ⁶ Polo'a apakufale'mo ayatala'mo male'nigeno'ae'mo Goti Auneme'amo aote Auneme'amo'mo apakaete'mo emineno ali'ya'mo ali'nige'apae'mo alu apake alu apakemo ne'ai'a Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. ⁷ Muki ani vaya'amo tuolofu'a vaya'mo mai'nae. ⁸ Polo'a lole'e mago'e kaimo mai'nenno Yu vaya'ai mono nopi'mo haino lokiya gemo huno apakesamo alino hapa paisiyafe'mo alu ge alu geleti'mo Goti'a ne'yagaiya kavafe'mo ava gemo hapa pai'niye. ⁹ Mago vaya'amogimo lokiya apaipamo hane'niya'mofe'mo apakesa afi'a fatago osu'ne'a muki vaya'ai apaulagale'mo Ala kava ne'mo kavafe'mo hu'a faipa hu'a ate'nageno'ae'mo Polo'a apataleno uno Goti

ge'amo ne'afiya vaya'age'mo apavalelino uno Tilanasi'a sukulumo alino apaya ne'maleya nopi'mo muki afina'ae afina'ae'mo alu ge alu geleti'mo apakesa alino hapa pai'niye. ¹⁰ Agaemo lole kafugamo mai'neni ani kava'mo hume hume ne'vige'apae'mo muki Esiya kotega vayapati'mo Yu vaya'e alu nofi vaya'mogi'e'mo Ala kava ne'mo ge'amo afi'nae.

Siva mafa'ne anaga'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

¹¹ Goti'a Polo'mo ayamufa huno ate'nigeno no'agaya aeto agufa aune kava'mo hu'niye. ¹² Apakaemo Polo'a male'niya akasipi'e lavolavo'e'mo alini u'a kaita hapau'niya vaya'ai apakufale'mo male'nageno kaita'apimo hano huge hosu apaune vaya'mo alino hapafaino apatalege nehuno alino alagepa huno apate'niye. ¹³ Mago Yu vaya'mo nata ne'u'a mai'ne'a hosu apaune vaya'mo ali'a hapafai'a ne'apatalaya vaya'mogimo Ala kava ne'mo Yesu agi'aleti'mo amalageka hu'a hosu apaune vaya'mo ali'a hapafai'a apatalesayafe'mo hu'apae'mo, ani Polo'a aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo Yesu agi'aleti'mo emitetapa viyo, hu'a ge hu'nae. ¹⁴ Mago vekamo agi'amo Siva'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo mafa'ne'amo seveni'a mafa'ne anaga'mogimo ani kava'mo hu'nae. ¹⁵ Ani gemo hu'nageno'ae'mo hosu aune vekamo'a, Yesu'e Polo'e'mo anake'novana lapakaemo ina lagitapae, huno hapa pai'niye. ¹⁶ Hosu aune vekamo aipafi'mo mai'niya vekamo'a lusi kava huno apamagino apakufamo aino atalagauteno kukena'apimo alino aeno apake aino alino asagino ataleteno aeno apakase'nige'apae'mo no'afati'mo apakufa'alaga'age'mo atale'a apaune hetale'a u'nae. ¹⁷ Muki vaya'mo Efasasi taonifi'mo mai'naya Yu vayanagi alu nofi vayanagi hu'a ani kavafe'mo ava gemo afite'apae'mo lusi kava hu'a koli hute'a Ala kava ne'mo Yesu agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae. ¹⁸ Asole vaya'mo apakesa afi'a fatago hu'naya'mofe'mo e'a muki vaya'ai apaulagale'mo hosu kava'mo hu'naya kava'apie'mo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. ¹⁹ Ani vaya'mogimo analisa hege lusa kava huge nehaya muku'apimo asole vaya'ai apaulagale'mo alini'e'a atafi'mo kae'nae. Muki ani kae'naya mukumo miya fai'naya monimo lusi moni fifti tausen agufa monimo hane'niye. ²⁰ Ani kava'mo hu'nageno Ala kava ne'mo ava gemo mago'e huno aino atagu faeno uneno hu'niye.

Efasasi vaya'mogimo Polofe'mo apano ae'naya gemae

²¹ Henaga'amo Goti Auneme'amo'mo Polo'mo agesa afi ya'mo alino ami'nigeno'ae'mo, Masetoniya kotega'e Akaiya

kotega'e'mo ae'na agase'na u'na Yulusalemu taonifi'mo ava'yi huguve. Maige'nae'mo atale'na Lomu taonifi'mo u'na agegauve, huno agesa afi'niye. ²² Agaemo Timoti'e Ilasatasi'e'mo ha ne'ma'a vekala'mo alino anate'nige'ana Masetoniya kotegamo uta'ageno Esiya kotegamo mai'niye.

²³ Ani afina'mo Efasasi taonifi vaya'mogimo Ala kava ne'mo kavafe'mo lusi kava hu'a apano ae'nae. ²⁴ Mago vekamo agi'amo Nimitiliyasi'a lusi monileti'mo miya nefaiya siluva yafateti'mo mago aise no'mo alo nehia vekamo mai'niye. Ani alo hu'niya goti'apimo agi'amo Atemisi mono nokana no'mo alo hu'nige'a ani ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogimo lusi monimo alige alige hu'a mai'nae. ²⁵ Agaemo mago'e huno ani agufa ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo, Vaya'nimogitapae, huno, Ago age'nayana lagae ali'yateti'mo lusi monimo ne'alune. ²⁶ Lapakaemo Polo'a nehia kava'mo agetetapa agae kavafe'mo ava gemo ago afi'nae. Agaemo mani Efasasi taonifi'mo mai'naya vaya'age'mo alino aino atagineno no'apatefa muki Esiya kotega mai'naya vaya'e'mo alino aino atagineno apateten'ae'mo, Vaya'mogi apayateti'mo alo nehaya ya'mo goti'apimogi o'mai'nae, huno hapa paiteno apakesa mago'e huno alino hapa nepaiye. ²⁷ Vaya'mogi henaga'amo lagaemo ne'aluna ali'yafe'mo, Hosu ali'ya'mo ne'aliye, hu'a hugae. Ali'yatie'mo hu'a faipa hu'a atege hogote gotitimo'ae huta nehuna a'mo mono nofe'mo hu'a faipa hu'a atege nehua agi'ale'mo ali'a afepi ategae. Esiya vaya'e muki ma mopafi vaya'mogi'e'mo gotitimo'ae huta nehuna afe'mo mono nehae, huno hapa pai'niye. ²⁸ Ani gemo afite'apae'mo lusi kava huno apaipamo le'nige'apae'mo alopa gefati'mo hu'apae'mo, Atemisi'a Efasasi vaya'mogita alatimo mai'niye, hu'a huge huge hu'a mai'nae. ²⁹ Huge nehage'apae'mo muki taonifi'mo mai'naya vaya'mogi apano ae'a apavamusa gemo hu'nige'a e'a Gaiyasi'e Alitakasi'e'mo Masetoniya vekala'mo Polo'e'mo umenitata neha'a vekala'mo anatafau'ana apayamukiki hu'a anavaleli'a ali'a anupa hu'a ne'maiya yategamo u'nae. ³⁰ Polo'a uno apaulagale'mo he tino mai'nenno hapa paigefe'mo nehige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi hu'a atafau'a ate'nae. ³¹ Mago Polo ao vaya'mogi ani kote'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogimo, ali'a anupa hu'a ne'maiya yategamo o'uvo, hu'a hu'naya gemo hu'a atalageno Polotegamo u'niye. ³² Muki vaya'mogimo apano aete'a alopa gefati'mo alu ge alu gemo hu'nae. Asole vaya'mogimo, na kava higetae'mo ne'opi hu'a apakesa

o'afi'nae. ³³ Yu vaya'mogi Alekesanimo ayate he'a vayu huli'u'a ate'nageno muki vaya'ai apaulagale'mo he tino mai'niye. Mai'nenno aya'mo ataleteno hosu kava'mo osu'none, huno hapa paigefe'mo hu'nige'a ³⁴ agete'apae'mo Yu vekamo mai'niye, hu'a hute'a magokepi alopa gefati'mo hu'a ae'a lago hu'apae'mo, Atemisi'a Efasasi vaya'mogita alatimo mai'niye, hu'a yatala afina'mo huge huge hu'a mai'nae.

³⁵ Mago vekamo Efasasi taonifi'mo mai'nenno avo'mo nekaeya vekamo he ti'nige'apae'mo agete'a ge osu'a mai'nageno'ae'mo, Efasasi vayane, huno, Muki vaya'mogi afi'nayana Efasasi taonifi'mo ala Atemisi mono no'e koku'napati'mo asagauno ai'niya yafa'e'mo hane'nigeta ne'yagaune. ³⁶ Magoke vekamo'a ani kavafe'mo ha'ao, huno huteno hega o'aegaiya'mofe'mo mago kava'mo malage huta osutapa afa'a maita falu hutapa maiyo. ³⁷ Ani lole vekala'moganimo mono nopati'mo kumaya o'ali'ana gotitapimofe'mo hu'ana faipa hu'ana o'ate'na'a'monanafa manile'mo anavalelitapa e'nae. ³⁸ Nimitiliyasi'e agae'e'mo ne'aliya agufa ali'ya'mo ne'aliya vaya'e'mo agoti hu'a anategefe hisayana agotimo hisaya afina'mo hane'niyanage'a agoti gemo ne'afiya vaya'mogimo afigae. Agoti afina'mo afa'a ali'a api ai'a ategae. ³⁹ Lapakaetegamo mago'e gemo hane'nisiyana alitapa anupa huta maisaya afina'mo hisage'a ali'a alagepa hu'a ategae. ⁴⁰ Lano ae'nona'mofe'mo mago hosu ya'mo afa'a aligune. Lapano ae'naya kava'mo aepa'amo ohane'niyanage'a loka hu'a lafi gesagetae'mo getimo afa'a ohanegaiye. Afa'a ataletapa viyo, huno hapa pai'niye. ⁴¹ Afa'a ataletapa viyo, huno hapa pai'niye.

20

Polo'a halate Masetoniya kotega'e Galesiya kotega'e'mo umenitata hu'niya gema

¹ Apano ae'a hano hutageno Polo'a Ala kava ne'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hige'a ageno apanu kino alino falu fala huno apateteno'ae'mo, maitaleyo, huno hapa paiteno apataleno Masetoniya kotegamo u'niye. ² Ani kotega umenitata huno apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'mo alu ge alu geleti'mo alino lokiya vaino apatemale apatemale huno umenitata hu'niye. Umenitata huteno'ae'mo Galesiya kotegamo uno ava'yi huteno ³ lole'e mago'e kaimo mai'niye. Agaemo Siliya kotegamo sipifi'mo ugefe'mo alo huno mai'nige'apae'mo Yu vaya'mogimo haegaune, hu'a vegemo hu'naya'mofe'mo Masetoniya kotegamo u'na ae'na

agase'na ai'na atagine'na egauve, huno aghesa afi'niye. ⁴ Agaegi Meliya kotega vekamo Sopata'agi lole Tesa-lonaika vekala'mo Alitakasi'agi Sekatasi'agi mago Nemi taonifi vekamo Gaiyasi'agi Timoti'agi lole Esiya vekala'mo Tikikasi'agi Tilofimasi'agi hu'a Esiya kotegamo u'nae. ⁵ Ani vaya'mo hogote u'a Toloasi taonifi'mo lagava mai'nae. Hopa afina'mo ko nosiya peleti mayamo ne'naya afina'mo ago hano hu'nigeta ⁶ lagaemo Filipai taonifati'mo sipifi'mo uta haita faefu'a feluga'e hani'ilaga'e'mo lakaeta uta lagava mai'naya vaya'e'mo fotu huteta magoke salemo mai'none.

Polo'a Tolo'asi taonifi'mo uteno'ae'mo alagi ataleno u'niya gemae

⁷ Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo hogote salefi'mo Yesu kave'mo nesayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo Polo'a egamo apataleno visiyafe'mo alo huno mai'nenno'ae'mo Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa paima hapa paima ne'vigeno hani'ilaga folagu'mo hu'niye. ⁸ Ali'a anupa hu'a mai'naya no'mo anaga agotofule nopi'mo asole lamu kani'mo'a aeno ha le'niye. ⁹ Mago neya vekamo agi'amo Yutikasi'a yasi kate yofo yosale'mo mai'nigeno Polo'a ge hume hume ne'vigeno'ae'mo au mai'mai huno maiyatega anaga agotofule nopati'mo mopafi'mo asagauno ai'ni ge'a mopafati'mo avale'a ali'a asagau'nayana ago alagi fali'niye. ¹⁰ Polo'a lamino haifi'yale'mo havae'nenno anu kitenno'ae'mo, atete olapaino. Afa'a mai'niye, huno hapa pai'niye. ¹¹ Hapa pai'nige'a Yesu kave'mo magokepi lokae'a mai'ne'a nete'apae'mo afa ne'ya'mo nete'a Polo'a asole gemo hapa paima hapa paima ne'vigeno ko netigeno'ae'mo apataleno u'niye. ¹² Neya vekamo avaleli u'a no'afi'mo ate'a mai'ne'apae'mo apaipamo'mo hapage hapage hu'niye.

Tolo'asi'mo ataleno Mailitasi taonifi'mo u'niya gemae

¹³ Polo'a, Nagaemo mopafi'mo uguvanagi lapakaemo sipimo alitapa viyo. Asosi taonifi'mo uta fotu hugune, huno laha pai'nigeta sipifi'mo uta hogote'none. ¹⁴ Asosi taonifi'mo Polo'e'mo uta fotu huteta sipifi'mo avalelita Mitilini taonifi'mo u'none. ¹⁵ Egamo Mitilini taonifilagati'mo egamo Kaiyasi ani ago'nanena kote'mo eta ava'yi huteta alita ataleta olaga'amo Samosi ani ago'nanenafi'mo eta ava'yi huteta alita ataleta ema olaga'amo Mailitasi taonifi'mo eta ava'yi hu'none. ¹⁶ Polo'a, Efasasi taonimo aeta agaseta Yulusalemu taonifi Petikosi afina'mo uta ava'yi hisunafe'mo malage huta ugune, huno aghesa afi'niye. Yu vaya'ai hopa afina'mo agi'amo Petikosi afinane.

Polo'a Efasasi siosi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vay-atama vaya'aife'mo Goti ge'amo hapa paiteno apataleno u'niya gemae

17 Polo'a Mailitasi taonifilagati'mo mago gemo huno atalegeno Efasasi taonifi'mo u'niye. Agaemo Efasasi siosi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayatama vaya'aife'mo, nagaetegamo eyo, huno ge hu'niye. ¹⁸ E'a mai'nageno'ae'mo Polo'a, Nagaemo lapakae'e'mo mai'ne'nae'mo na kava hu'na mai'nofi ago nage'nae. Lapakaemo Esiya kotegati'mo e'na ava'yi hu'nova afinateti'mo muki afina'mo lapakae'e'mo mai'nogetapae'mo nage'nae. ¹⁹ Yu vaya'mogi nagaefe'mo muki afina'ae afina'ae'mo vegemo hu'a mai'nage'nae'mo lusi kava hu'na kana alige avi'ya huge hu'na mai'ne'nae'mo muki afina'mo ina agufa vekamo mai'nove, hu'na nagi'nile'mo ali'na afepi ne'ate'na Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'alugetapa nage'nae. ²⁰ Nagaemo muki ge'amo lapa maesiya agufa gemo lapa paisuvafe'mo mai'na halove hute'na mago gemo ali'na fala oki'nova'monanafa alita anupa hutapa mai'nayatega'e notapifi notapifi'e'mo ago ali'na lapaya male'nove. ²¹ Nagaemo Yu nofi vaya'e Galiki nofi vaya'efe'mo ago afi'nova geleti'mo, Gotitefe'mo lapaipamo alitapa afe lege Ala kava netimo Yesu Kalaisifeke'mo lapakesa afitapa fatago huge hiyo, hu'na hapa pai'nove. ²² Hemenimo Goti Auneme'amo'mo Yulusalemu taonifi'mo visuva kava'mo'a kalavusi huno nate'niyanageno nagufale'mo na kava afole aisifi hu'na o'age'novanage'na afa'a uguve. ²³ O'age'nova'monanafa alu taonifi'e alu taonifi'e'mo mai'naya vaya'mogi Goti Auneme'aleti'mo, kalavusi hu'a katesageka lusi kava huka hanageke ya'mo aligane, hu'a naha paite naha paite hu'a naha pai'naya'monanafa ²⁴ falisuva kava'mo ina agufa kava'moge'na nagesa o'afi'nove. Ala kava ne'mo Yesu ali'ya'amo alagepa faigoko ge'amo Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya gemo ae'na hakalo hu'na hapa paisuva ali'ya'amo alino nami'niye. Nagaemo ofali'na afa'a maisuvafe'mo atale'na mai'na halove hu'na maiguve, hu'na nagesa no'afufa alino nami'niya ali'ya'nimo ali'na hano hu'na atesuvafe'mo nagu nagu hu'na u'na atupale'mo ava'yi hute'na namogaga aiguve, hu'na nagesamo ne'afuve. ²⁵ Nagaemo lapakaetegamo umenitata hu'na Goti kegi'yafi'mo ne'maiya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kavafe'mo ae'na hakalo hu'na lapa pai'nove. Hemenimo ago afi'novana halate mago'e hutapa naugosamo o'nagegae. ²⁶⁻²⁷ Nagaemo muki gemo Goti'a akeya'vilaga apakaetefe'mo huguve, huno hu'niya

gemo lapa paisuvafe'mo atale'na mai'na halove osu'na ae'na hakalo hu'na lapa pai'nova'mofe'mo lapakaemo lageso hisaya'mo'mo lapakaeteti'mo nagaemo vai'mo o'aligufa lapakaitapifike'mo vai'mo hane'niye, hu'na hute'nae'mo, ehetafiye, hu'na lapa nepauve. ²⁸ Goti Auneme'amo'mo sipisipi vaya'aite'mo yagaitapa apatesaya vayatama vayane, huno lekana paino lapate'niyanagi lapakaitapile'mo alagepa hutapa yagai'netapa muki'amo magoke anaga vaya'mo sipisipi vaya'aite'mo alagepa hutapa yagaitapa apateyo. Goti'a agai'a siosi vaya'amo kola'aleti'mo miya faino ne'apateya sipisipi vaya'amo mai'nayanagi alagepa huta yagaitapa apateyo. ²⁹ Ago afi'novana lapatale'na visuge'apae'mo vaya'mo nehapaya afela kalamogimo lapakaetegamo e'a magoke anaga sipisipi vaya'amo lapaesayafe'mo mai'a halove osu'a muki afina'mo lapaegae. ³⁰ Mago vaya'mo lapakaepati'mo he ti'a apakame hisayafe'mo aigofe gemo hute'a apakesa faite'a apayate aligae. ³¹ Ani kava'mo hugaya'mofe'mo alagepa hutapa yagai'netapa hu'nova gee'mo lapakesa afiyo. Lole'e mago'e kafugafi'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo naulagafati'mo naunumo nelamige'nae'mo muki'amogitapae'mo, ehetafiye, hu'na lapa paimelapa paimel e'nove. ³² Konaga'nimogitapae, hu'na, hemenimo nagaemo Goti'a yagaino lapatesiyafe'mo ayapi'mo ali'na lapate'nove. Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya ge'aleti'mo afa'a alino lokiya vaino lapateteno hetamatapimo alino lapamiteno apaote vaya'a'e'mo magokepi alino lokaeno lapategaiye. ³³ Nagaemo vaya'ai monimofi kagemi ya'apimofi kukena'apimofi hu'na alisuvafe'mo naha'ye osu'nove. ³⁴ He, ago nage'nage'na nayateti'mo ali'ya'mo alite'na nagae'e lokae'a ali'ya'mo ali'naya vaya'e'mo ne'yati'e kukenati'e'mo miya fai'nogetapa ago age'nae. ³⁵ Ani kava nehu'nae'mo apayamufa ohane'niya vaya'mo hapa maegaune, hu'na ali'na lapave li'nove. Ala kava ne'mo Yesu'a huno'ae'mo, Fiku hapa mae'a ne'apamiya vaya'mogimo apami'nage'a ne'aliya vaya'mo ae'a apakase'a Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayage'a afa'a apamogaga aigae, huno hu'niya ge'ae'mo alagepa hutapa lapakesa afitapa ho hiyo, huno hapa pai'niye. ³⁶ Ani gemo hapa paiteno'ae'mo apakae'e'mo magokepi ale'ya faino mai'nenoe'ae'mo nunumu'mo hu'niye. ³⁷ Apaulagafati'mo apaunumo nelamige'apae'mo Polo'mo anu ki'a hae'a ne'nae. ³⁸ Polo'a, halate naugosamo o'nagegae, huno hapa pai'niya'mofe'mo lusi kava huno apainaga fai'nigeno apaipamo'mo kana hu'nige'apae'mo agae'e'mo sipimo

nehaneya yategamo magokepi lokae'a u'nae.

21

Polo'a Yulusalemu taonifi'mo u'niya gemae

¹ Lagaemo apataleta sipifi'mo haita mai'neta ani'mo lakaeta Kosi ani ago'nanenafi'mo uta ava'yi huteta egamo ataleta Losi ani ago'nanenafi'mo uta ava'yi huteta ataleta Patala ani ago'nanenafi'mo uta ava'yi huteta sipifati'mo lamita mai'none. ² Alu sipimo Finisiya kotegamo ugefe'mo hu'nigetae'mo ani sipifi'mo haita mai'neta ani'mo lakaeta ne'utae'mo ³ mago ani ago'nanenamo agi'amo Saipalasi ko'mo hoga aupilaga hane'nigeta ageteta aeta agasete Siliya kotegamo Taiya taonifi'mo sipifi hane'niya kagemi ya'mo ali'a malegefe hu'naya taonifi'mo uta ava'yi huteta lami'none. ⁴ Lamiteta Ala kava ne'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo kahauya huta apaketetae'mo apakae'e'mo magoke salemo lokaeta mai'none. Goti Auneme'amo'mo hapa pai'nige'a Polofe'mo, Yulusalemu taonifi'mo ohaiyo, hu'a ha pai'nae. ⁵ Apakae'e'mo lokaeta mai'nona afina'mo ago hano hu'nigeta apataleta u'none. Apakaemo muki ve a'ne'e mafa'ne'api'e lagae'e'mo taonifati'mo ataleta magokepi lokaelita uta ani agi'nale'mo lala'ya fai'neta nunumu'mo hutetae'mo ⁶ maitaleyo, huta hu'nonage'apae'mo, He, utaleyo, hu'a hu'nageta apataleta sipifi'mo haita mai'nonage'apae'mo no'apilegamo ai'a atagi ne'a u'nae.

⁷ Taiya taonifati'mo ataleta ani'mo lakaeta Tolemesi taonifi'mo uta ava'yi huteta lamita konagatimogife'mo ge apamamaeteta apakae'e'mo magoke afina'mo lokaeta mai'none. ⁸ Egamo Polo'a avagi hu'nona vaya'mo apakaemo apataleta Sisaliya taonifi'mo uta ava'yi huteta Filipi'a umenitata huno alagepa faigoko gemo aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo nopi'mo haita agae'e'mo lokaeta mai'none. Filipi'a seveni'a vaya'mo Yulusalemu taonifi'mo lekana pai'a apate'naya vayapati vekamo mai'niye. ⁹ Lole'e lole'e a'mafa'ne anaga'mo vele o'mai'naya a'mafa'nemogi Gotitegati gemo alini'e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya a'mafa'nemo mai'nae. ¹⁰ Mago'e afina'mo mai'nonageno'ae'mo mago vekamo agi'amo Agamasi'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo Yutiya kotegati'mo lagaetegamo eno ava'yi hu'niye. ¹¹ Agaemo Polo mapalu'mo alino agai'a aiyalate'e ayatalate'e'mo ki male'nenoe'ae'mo, Goti Auneme'amo'mo ina ge huno'ae'mo, ani kava hu'a Yulusalemu taonifi'mo mai'naya Yu vaya'mogimo mani mapalu'mo afo'amo'mo

nofi ki'a atete'apae'mo alu nofi vaya'mo avale'a apamigae, huno hu'niye, huno laha pai'niye. ¹² Ani gemo afitetae'mo lagae'e magokepi lokae'a mai'naya vaya'e'mo Polofe'mo hao ke hetae'mo, Yulusalemu taonifi'mo ohaiyo, huta ha pai'none. ¹³ Polo'a getile'mo aeno atagaina huno laha paino'ae'mo, na kava higetapae'mo nagaefe'mo avi'ya hutetapa naipamo'mo kana hisiya ya'mo alitapa ne'namiye. Yulusalemu taonifi'mo nofi ki'a natesayafeke'mo alo hu'na o'mai'nofa Ala kava ne'mo Yesu agi'alefe'mo falisuvafe'mo alo hu'na mai'nove, huno laha pai'niye. ¹⁴ Lagaemo Polo agesamo o'ali'nona'mofe'mo, Ala kava ne'mo'a hu male'niya kava'mo afa'a afole aino, huta hu'none.

¹⁵ Mago'e afina'mo mai'netae'mo kagemi yatimo alita alo huta aliteta Yulusalemu taonifi'mo haisunafe'mo u'none. ¹⁶ Mago Sisaliya vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo lagaemo lavaleli'u'a Nesoni nopi'mo maigae, hu'a hute'a no'afi'mo late'nae. Nesoni'a Saipalasi kotega vekamo akeya'vilagamo agesa afino fatago hu'niya vekamo mai'niye.

Polo'a Yemisitegamo u'niya gemae

¹⁷ Lagaemo Yulusalemu taonifi'mo uta ava'yi hu'nonage'apae'mo konagatimogimo apamogaga aite'a ali'a falu fala hu'a late'nae. ¹⁸ Ega'amo Polo'e lagae'e'mo Yemisitegamo u'nonage'apae'mo Yemisi'e vayatama vaya'e'mo mai'nae. ¹⁹ Polo'a ge apamamaeteno Goti'a ha mae'nigeno alagepa ali'ya'mo ali'nigeno'ae'mo alu nofi vaya'aitegamo afole ai'niya kavafe'mo ava gemo huno hapa pai'niye. ²⁰ Ani gemo afite'apae'mo muki'amogi Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae. Apakaemo Polofe'mo, konagatimogae, hu'a, asole Yu vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hute'apae'mo ke'aepa gemo apayamukiki hu'a akame nehae. ²¹ Mago vaya'mogi kava gemo hu'apae'mo, Polo'a alu kotega mai'naya Yu vaya'aife'mo, Mosese ke'aepa gemo ataleyo. Mafa'netapimo apakufamo lagautapa apatetetapa Yu vaya'ai kava'mo osiyo, huno hapa nepaiye, hu'a hapa pai'nage'a afi'nae. ²² Polo'a ago eno ava'yi hu'niye, hu'a hisage'a afigaya'mofe'mo lagaemo haiya kava hugune. ²³ Kaha paisuna gemo akame huvo. Lole'e lole'e vaya'mogimo Gotife'mo, ani kava'mo hugune, hu'a lokiya gemo ago hu male'naya vaya'mo manile'mo mai'nae. ²⁴ Kagaemo apakae'e'mo magokepi lokaelika haika kagae kagufa'e apakae apakufa'e'mo Goti aulagale'mo alitapa alagepa huta lapatesayafe'mo mono nopi'mo haiyo. Hapa maeka miya faika apato. Kava'apimo hano hisige'apae'mo apayoka'mo lagau'a apategae. Ani kava'mo hisanage'a

agete'apae'mo, Polofe'mo aigofe ava gemo hu'nae. Polo'a alagepa kava'mo huno Mosese ke'aepa gemo akame nehiye, hu'a hugae. ²⁵ Kagaemo ani kava'mo hugana'monanafa alu nofi vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'aitegamo lagaemo avo'mo kaeta atale'nonageno u'niye. Ani gemo lagaemo avo'mo kaeteta, Vegemo hutae'mo ne'ya'mo aigofe Goti'apimogi ali'a ne'apamiya ne'ya'mo o'neyo. Muki ya'mo kola'amo o'neyo. Lugo'afi'mo nofi aesageno falisiya afumo'a agufafati'mo kola'amo ali'a laki'a o'atale'nisaya afumo o'neyo. Kumai kava'mo osiyo, huta avo'mo kaeta atale'none, hu'a ha pai'nae. ²⁶ Ani gemo hu'naya'mofe'mo Polo'a ega'amo apavalelinuno mono kava'mo huno agae agufa'e apakae apakufa'e'mo alino alagepa huno apate'niye. Agaemo ani Yu vaya'ai mono kava'mo huteno Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino mono hu'a ne'apataya vaya'aife'mo, seveni'a afina'mo utesigeno alita alagepa huta nelatona kava'mo hano hugiye. Alo hutapa mai'netapa hano hisigetapae'mo ofalinimo alitapa amitapa lateyo, huno hapa pai'niye.

Polo'a kalavusi hu'a ate'naya gemae

²⁷ Seveni'a afina'mo hano hisiyafe'mo hu'nige'apae'mo mago Esiya kotega Yu vaya'mogi age'nayana Polo'a alopa mono nopi'mo haino mai'nige'a age'nae. Apakaemo muki vaya'mo ali'a he ti'a apatete'a u'a Polo'mo atafaute'apae'mo, ²⁸ Isaleli vaya'mogitapae, hu'a, Laha maeyo. Ani vekamo'a Yu vaya'mogitae'mo hosu lava gemo huge Mosese ke'aepa ge'ae'mo hosu gemo hane'niye, huno huge mani alopa mono nofe'mo hosu ge huge huno muki kotegamo alino apaya ne'male. Agaemo hemenimo mago alu nofi vaya'mo apavalelineno lagae laote mono notimo alino hosu huno ate'niye, hu'a hapa pai'nae. ²⁹ Ani vaya'mogimo Efasasi taonifi vekamo Tilofimasi'e Polo'e'mo taonifi'mo mai'na'age'ana anakete'anae'mo alopa mono nopi'mo avalelino e'niye, hu'a apakesa afi'naya'mofe'mo ani gemo hu'nae. ³⁰ Muki Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo lusi kava hu'a apano aete'apae'mo nagu nagu hu'a u'a ali'a anupa hute'a alopa mono nopi'mo hai'a Polo'a atafau'a he'a vayu huli'a kumatega lami'nae. Kumatega he'a vayu huli'a nelamige'apae'mo malage hu'a alopa mono nopi kitamo ki'nae. ³¹ Apano ae'naya vaya'mogimo hu'apae'mo, faligiye, hu'a hute'a ne'amagigeno'ae'mo mago vekamo'a Lomu ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekalegamo uno ha paino'ae'mo, Muki Yulusalemu vaya'mogi apano ne'ae, huno ha pai'nigeno'ae'mo ³² malage huno ati vaya'e ati vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e'mo apavalelino

nagu nagu huno lami'niye. Ani amagi'naya vaya'mogimo agae'e ati vaya'a'e'mo apakete'apae'mo Polo'a mago'e hu'a o'amagi'a afa'a ate'nae. ³³ Ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya hogote vekamo'a Polo haopale'mo uno mai'nenoe'ae'mo, Lole seli nofitalateti'mo kitapa ateyo, huno hapa pai'niye. Agaemo ani vaya'aife'mo, Ina la'mo mai'nenoe'ae'mo na kava hu'niye, huno apafi ge'niye. ³⁴ Mago vaya'amogimo alopa gefati'mo mago alu gemo hu'a huge mago vaya'amogimo alopa gefati'mo alu gemo hu'a huge hu'a mai'nae. Lusi gemo nehu'a kalekale gemo hu'nageno yagaino ne'apateya hogote vekamo'mo afole ai'niya kava'mo aepa'amo alagepa huno o'afi'niya'mofe'mo ati vaya'aife'mo, Avalelitutapa lagae yafa nopi'mo ateyo, huno hapa pai'niye. ³⁵ Avaleli'a yafa no ku'yale'mo u'a ava'yi nehage'apae'mo ani vaya'mogimo lusi apayamukiki hu'a e'naya'mofe'mo ati vaya'mogi Polo'mo avale ali'a asagauli'a hai'nae. ³⁶ Apakame hu'a ne'e'apae'mo lokiya gefati'mo, amagigeno falino, hu'a hu'nae.

Polo'a agai'amo ge huno ha maeno hapa pai'niya gemae

³⁷ Ati vaya'mogi Polo'a yafa nopi'mo avaleli'a haigefe'mo nehageno'ae'mo Polo'a yagaino ne'apateya hogote vekae'mo, Mago gemo afa'a kaha paisufiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Galiki gefati'mo nehapiye. ³⁸ Nagaemo kagaefe'mo nagesa afi'nae'mo, Isipi vekamo saufamo egatomo gamani vaya'mo alita hapafaitalegaune, huno huteno fo tauseni'a vaya'mogimo vaya'mo ne'apaiya naipemo ali'naya vaya'mo apavalelino ka'me kotega u'niya vekae, hu'na nagesa afi'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo ³⁹ Polo'a, Nagaemo Yu vekamo Tasasi taonimo Silisiya kotegamo hogote taonifi vekamo mai'nove. Kahao ke hove. Vaya'aife'mo ge'nimo hapa paigesuve, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ⁴⁰ yagaino ne'apateya hogote vekamo'a, he, huno ha pai'nigeno Polo'a ku'yaleti'mo he tino aya'mo atale'nige'apae'mo mago'e hu'a ge osu'nageno'ae'mo Yu gefati'mo hapa pai'niye.

22

¹ Polo'a, Nafalu'nimogitapa'e afo'nimogitapa'e'mo ge'nimo afiyo. Nagaefe'mo hu'apae'mo, ani kava nehiye ina kava nehiye hu'a nehaya gelefe'mo mago gemo hugesuve, huno hapa pai'niye. ² Yu vaya'ai gefati'mo hu'nige'a afite'apae'mo mago'e hu'a ge osu'a afa'a afi'nae. ³ Polo'a, Yu vekamo mai'ne'na Silisiya kotega taonimo agi'amo Tasasi taonifi'mo ita'nimo'mo alino natetege'nae'mo e'na mani Yulusalemu taonifi'mo ko si'na mai'nove. Mai'nogeno

Gameliyelo'a muki laginago vaya'ai ke'aepa gemo alino naya male'nige'na alagepa hu'na afi'nove. Lapakaemo hemenimo nehaya agufa kava'mo hu'na Goti kate'mo nayamukiki hu'na u'nove. ⁴ Nagaemo saufa mono gemo akame nehaya vaya'mo faligae, hu'na hute'na naini hu'na apatete'na ve a'nemo kalavusi hu'na apate'nove. ⁵ Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya veka'e muki kanisole vaya'mogi'e'mo hu'nova kava'nimo ago nage'nayanage'a afa'a nava gemo hu'a lapa paigae. Apakaemo mago avo'mo kae'a nami'nage'na alininu'na Namasakasi taonifi'mo Yu vaya'mo apamisuvafe'mo kae'a nami'nae. Nagaemo ani vaya'mo kalavusi hu'na apatete'na Yulusalemu taonifi'mo apavaleli'na esuge'a lusi hosu apakafu ya'mo alisayafe'mo u'nove.

*Polo'a Goti mafa'nemo hamale'nove, huno hu'niya gemae
(Apa 9:3-19; 26:12-18)*

⁶ Nagaemo Namasakasi taonimo haopale'mo ne'ugeno'ae'mo yegemo haineno namotule ae'niya afina'mo lusi ha le ya'mo'a koku'napati'mo nahaopale'mo aeno ha le'nige'nae'mo ⁷ nagaemo mopafi'mo asagau'na ai'ne'nae'mo afuvana, Solo, Solo, huno, Na kava higeke nagaefe'mo kaini huka ne'natane, huno nafi ge'nige'nae'mo, ⁸ Ala kava nene, hu'na, Ina lagae, hu'na afi ge'nogeno'ae'mo, Nagaemo Yesu'namo Nasalasa taonifi vekamo kaini huka ne'natana vekamo mai'nove, huno naha pai'niye. ⁹ Nagae'e'mo magokepi lokae'a u'naya vaya'mogimo ha le ya'mo age'naya'monanafa naha pai'niya ge'amo o'afi'nae. ¹⁰ Ala kava nene, hu'na, Na kava hisuve, hu'na afi ge'nogeno Ala kava ne'mo'a naha paino'ae'mo, He tika Namasakasi taonifi'mo ugeno'ao ani taonifi'mo Goti'a ani agufa kava'mo hugane, huno lekana paino kate'niya kavafe'mo kaha paigyanagi uvo, huno naha pai'niye. ¹¹ Ha le ya'mo'a nagaete'mo aeno ha le'nigeno naulagala'mo aeno ali hu'nige'a nagae'e'mo lokae'a u'naya vaya'mogi nayate alini'a Namasakasi taonifi'mo u'a nate'nae.

¹² Mago vekamo agi'amo Ananayasi'a mono vekamo la-gae ke'aepa gemo akame nehaya vekamo mai'nige'a muki Namasakasi taonifi'mo mai'naya Yu vaya'mogi agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae. ¹³ Agaemo nahaopale'mo eno he tino'ae'mo, Konaga'nimo Solo, huno, kaulagala'mo ageka ayako, huno naha pai'nige'nae'mo age'na ayake'nove. ¹⁴ Agaemo, Laginago vaya'ai Goti'apimo'a lekana paino kate'niye. Goti'a hogoteno, ani kava'mo huguve, huno agesa afi'niya kavafe'mo ava gemo afiteka ali'ya'amo alino alagepa kava'mo nehaya vekamo ageteka agai'a avayafati

gemo afisanafe'mo lekana paino kate'niye. ¹⁵ Kagaemo ali'ya'amo ne'alikae'mo age'nana kava'e afi'nana ge'e'mo muki vaya'aife'mo aeka hakalo huka hapa paigane. ¹⁶ Na kava higeka afa'a mai'nane. He tika ani'mo faleteka Ala kava ne'mo agi'alefe'mo ge hugeno'ao hosu kavakamo aeno kalo paeno kateno, huno naha pai'niye.

Goti'a Polofe'mo, alu nofi vaya'aitegamo uka aeka hakalo huka hapa paiyo, huno naha pai'niye, huno hapa pai'niya gema

¹⁷ Nagaemo ai'na atagi ne'ne'na Yulusalemu taonifi'mo alopa mono nopi'mo hai'na nunumu'mo nehu'nae'mo alagamuna agegekana hu'na age'nove. ¹⁸ Age'novana Ala kava ne'mo'a, Malage huka Yulusalemu taonifati'mo ataleka uvo. Apakaemo nagae nava gemo aeka hakalo huka hapa paisana gemo o'afigayanagi ataleka uvo, huno naha pai'niye. ¹⁹ Naha pai'nige'na, Ala kava nene, Ago afi'nayana nagaemo u'na Yu vaya'ai mono nopi'e nopi'e'mo hai'na kagaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo kalavusi hu'na apatege apatege hu'nove. ²⁰ Mago vaya'mogimo kava gemo aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo agi'amo Sitiveni'a amagi'naya afina'mo apakae'e'mo magokepi mai'ne'na, he, kanalene, hute'na amagi'naya vaya'ai kukena'apile'mo yagai'na mai'nove, hu'na ha pai'nogeno'ae'mo ²¹ Ala kava ne'mo'a, Afa'a uvo. Alu nofi vaya'aitegamo ali'na katesugekae'mo afa'a uvo, huno naha pai'niye, huno hapa pai'niye. ²² Apakaemo Polo'a hu'niya gemo afime afime ne'vageno'ae'mo Polo'a ani gemo hapa pai'nige'a afite'a alopa gefati'mo hu'apae'mo, Ani agufa vekamo ma mopafi o'maigiyanagi amagita ataleyoy, hu'a hute'a ²³ apano aete'a apaipamo lusi kava huno le'nige'apae'mo kukena'apimo ali'a asagi'a atalege mumusopamo ali'a koku'napi yaga au'a atalege hu'nae. ²⁴ Ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya hogote vekamo'a, Lagae yafa nopi'mo avalelita haitapa Yu vaya'mogi apano ne'ae'a amagigefe'mo hu'naya gemo aepa'amo laha paisigeta afisunafe'mo amagiyo, huno hapa pai'niye. ²⁵ Hapa pai'nige'a avaleli'a hai'a amagisayafe'mo nofi ki'a ate'nageno'ae'mo Polo'a mago vekamo haopale'mo he tino mai'niya vekamo ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo, Lapakae ke'aepa getapimo'a lapakaefe'mo huno'ae'mo, Lomu vaya'mogi yagai'a ne'ataya vekamo agoti hutapa o'ate'naya vekamo amagiyo, huno lapa pai'nifiye, huno afi ge'niye.

²⁶ Yagaino ne'apateya vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo uno yagaino ne'apateya hogote vekae'mo, Nehana

kavafe'mo alagepa huka kagesa afiyo. Ani vekamo Lomu vaya'mogi yagai'a ne'ataya vekamo mai'niye, huno ha pai'niye. ²⁷ Yagaino ne'apateya hogote vekamo'a uno Polofe'mo, Lomu vaya'mogi yagai'a nekataya vekamo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, He, huno ha pai'niye. ²⁸ Yagaino ne'apateya hogote vekamo'a, yagai'a natesayafe'mo alopa miya'mo ago apami'nove, huno hu'nigeno'ae'mo, Miya fai'nana'monanafa nagaemo ita'nimo'mo alino nate'niya afinateti'mo yagai'a ne'nataya vekamo mai'nove, huno ha pai'niye. ²⁹ Ati vaya'mogi agenoka hu'a afi gesayafe'mo e'a mai'naya ati vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo afa'a atale'nae. Yagaino ne'apateya hogote vekamo'a, Vaehae, huno, Lomu vaya'mogimo yagai'a ne'ataya vekamo seli nofiteti'mo ki'na ate'nove, huno agesa afiteno lusi kava huno koli hu'niye.

³⁰ Ega'amo yagaino ne'apateya hogote vekamo'a Yu vaya'mogi Polofe'mo hosu kava'mo hu'niye, hu'a hu'naya gemo aepa'amo afisiyafe'mo huno'ae'mo, nofi'mo hatu maetapa ateyo, huno hapa paiteno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e kanisole vaya'efe'mo ge huno'ae'mo, Etapa alita anupa huta maiyo, huno ge hu'niye. E'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo Polo'a avalelineno apaulagale'mo alino he tino ate'niye.

23

Polo'a kanisole vaya'ai apaulagale'mo he tino mai'niya gema

¹ Polo'a he tino mai'nenno'ae'mo kanisole vaya'mo aulu hapaeno apake'nenno'ae'mo, Konaga'nimogitapae, huno, Goti aulagale'mo nehuva kavafe'mo yu'ilaga veka'nimo'a agoti huno no'nate, huno hapa pai'niye. ² Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Ananayasi'a Polo haopale'mo he ti'a mai'naya vaya'aife'mo, Avayamo aitapa lagaiyo, huno hapa pai'niye. ³ Polo'a, Hosu ya'mo'a vaya apaulagale'mo alagepa yakana huno hanesiyafe'mo yaveyave aniteti'mo fale'a ati nekaya yakana huka mai'nane. Goti'a kamagigiye. Kagaemo ke'aepa geleti'mo agoti huka natesanafe'mo mai'nana'monanafa kagaemo ke'aepa gemo ago amagika ataleteka amagiyo, huka hu'nane, huno ha pai'niye. ⁴ Polo haopale'mo he ti'a mai'naya vaya'mogi hu'apae'mo, Gotife'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo huka faipa huka ne'atapiye, hu'a afi ge'nae. ⁵ Polo'a ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, Konaga'nimogitapae, huno, Mono hu'a

ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo mai'niye, hu'na nagaemo o'age'nove. Goti mukufati gemo'mo huno'ae'mo, *Lapakaē vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo hutapa faipa huta o'ateyo*, huno hu'niye, huno hapa pai'niye. ⁶ Polo'a apakeyana Satiyusi vaya'e Falasi vaya'e'mo e'a mai'nageno apaketen'o'ae'mo kanisole vaya'aife'mo, Konaga'nimogitapae, huno, Falasi vekamo mai'ne'na Falasi vaya'ai mafa'nemo mai'nove. Nagaemo agava ne'maiya vekae'mo nagesa afi'na fatago huge fali'naya vaya'mo he tigae, hu'na nagesa afi'na fatago huge nehu'na namogaga ai'na agava mai'nova kavatefe'mo agoti hu'a ne'natae, huno hapa pai'niye. ⁷ Falasi vaya'e Satiyusi vaya'mogi'e'mo ani gemo afite'apae'mo ali'a fako hute'a ge vai'nae. ⁸ Satiyusi vaya'mogi hu'apae'mo, fali'naya vaya'mo he otigae, hu'a huge enisole vaya'mo o'mai'nae hu'a huge apaune'apame'e vaya'mo o'mai'nae, hu'a huge hu'naya'monanafa Falasi vaya'mogimo, ha'ao, ani agufa vaya'mo mai'nae, hu'a hapa pai'nae. ⁹ Alopa gefati'mo hu'a mago'e mago'e hu'a ge vai'nae. Mago Falasi vaya'mo ke'aepa ge ali'a apaya ne'malaya vaya'mogimo he ti'a lokiya gefati hu'apae'mo, Ani vekamo hosu kava'amo o'age'none. Mago aunemo'a eno ha pai'nifi enisole vekamo'a eno ha pai'nifigi kanalenagi Gotife'mo kame huta o'ategetao, hu'a hapa pai'nae. ¹⁰ Lusi kava hu'a ge vai'nageno'ae'mo ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya hogote vekamo'a, Polo'a he'a vayu hulitata hisageno faligiye, huno agesa afiten'o'ae'mo ati vaya'aife'mo, Utafa folagapati'mo avaletapa lapayate'mo alita asagaulitetapa yafa nopi'mo haitapa ateyo, huno hapa pai'niye. ¹¹ Hani'ilagamo Ala kava ne'mo afole aiten'o Polo haopale'mo he tino mai'nen'o'ae'mo, Polo, huno, Koli osuka lokiya vaika maiyo. Yulusalemu taonifi'mo nava gemo aeka hakalo huka hapa pai'nana kava huka Lomu taonifi'mo uka aeka hakalo huka hapa paigane, huno ha pai'niye.

Yu vaya'mogi kesi kateti'mo u'a Polo'a amagigune, hu'a vegemo hu'naya gemaē

¹² Ega netepi'mo mago Yu vaya'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'a vegemo hu'nae. Ne'ya'e ani'e'mo o'neta mosita maimē maimē ne'utae'mo Polo'mo amagisunageno falitesigetaeke'mo halate ne'ya'mo negaune, hu'a vegemo hu'nae. ¹³ Kesi kateti'mo u'a vegemo hu'naya vaya'mo foti'amo ago aeno agaseno mago'e vaya'mogimo vegemo hu'nae. ¹⁴ Ani vaya'mogi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aitega'e vayatama vaya'aitega'e'mo u'a, Lagaemo lokiya gemo huta ina

gemo huta hune, ne'ya'mo o'neta mosita maime maime ne'uta Polo'mo amagisunageno falitesigetaeke'mo ne'ya'mo halate negaune, huta vegemo hu'none. ¹⁵ Lapakae'le kanisole vaya'e'mo Lomu vekamo yagaino ne'apateya hogote vekae'mo, lagaemo Polo'mo mago'e gemo hisigeta afigefesunanagi Polo'mo avalelika eno, hutapa ha paiyo. Avaleli'a ne'esagetae'mo kate'mo kafo yagai'neta kamiti amagigune, hu'a hapa pai'nae.

¹⁶ Ani gemo hu'a vegemo hu'naya'monanafa Polo asa'amo mafa'nemo'a vegemo hu'naya gemo afiteno uno yafa nopi'mo haino Polofe'mo ha pai'niye. ¹⁷ Polo'a ani gemo afiteno'ae'mo mago ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo, Ani neya vekamo'a mago gemo hu'nigi yagaino ne'apateya hogote vekalegamo eka avalelika uvo, huno ha pai'nigeno ¹⁸ ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a avalelinuno yagaino ne'apateya hogote vekae'mo, Kalavusi huta ate'nona vekamo Polo'a ge hu'nige'na e'nogeno mago gemo naha pai'niye. Naha paino'ae'mo, Ani neya vekamo'a mago gemo hu'nigi yagaino ne'apateya hogote vekalegamo eka avalelika uvo, huno naha pai'niye. ¹⁹ Yagaino ne'apateya hogote vekamo'a ayate alininuno, Na agufa gemo naha paigane, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ²⁰ Yu vaya'mogimo kagaefe'mo hu'apae'mo, Polo'a kanisole vaya'aitegamo avalelika egetao mago'e gemo hisigeta afigesune, hu'a hisayana aigofe gemo hugae. ²¹ Ani gemo kaha paisagekae'mo o'afiyo. Foti'amo ago aeno agaseno mago'e vaya'mo kate'mo fala ki'a kafo yagai'a maigae. Apakaemo hu'apae'mo, Ne'ya'mo o'neta mosita maime maime ne'uta Polo'mo amagisunageno falitesigetaeke'mo halate ne'ya'mo negaune. Alagi lama gemo nehune, hu'a apago'ya atale'nae. Ago alo hu'a kagaefeke'mo kagava mai'nae, huno ha pai'niye. ²² Yagaino ne'apateya hogote vekamo'a, Naha pai'nana gemo mago vekae'mo ha opaiyo, huno ha paiteno neya vekamo alino atalegeno u'niye.

Polo'a ali'a ate'nageno mago vekamo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Filikisitegamo u'niya gemae

²³ Ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya hogote vekamo'a ati vaya'aite'mo yagai'ana ne'apata'a vekalafe'mo, Tu hataleti'a ati vayanagi seveti'a hosile'mo alinitata nehaya vayanagi tu hataleti'a hayomo ali'naya vayanagi hutana Sisaliya taonifi'mo kitamo nekuna afina'mo visayafe'mo alo hi'ao. ²⁴ Mago hosifi'mo Polo'mo avaleli'a visaya hosimo alo hi'ao. Polote'mo alagepa hutana yagaitana ate'netana muki vaya'aite'mo yagaino ne'apateya gamani vekamo agi'amo Filikisitegamo avalelitana vi'ao, huno

hana pai'niye. ²⁵ Huno hana paiteno'ae'mo mago avo'mo kae'niye. Ani avo'mo kaeno'ae'mo,

²⁶ Nagaemo Kilotiyasi Lisiyasi'namo muki vaya'aite'mo yagaika ne'apatana vekamo hogote vekamo Filikisigae'mo avo'mo kae'nae'mo alagepa huka mai'napiye. ²⁷ Yu vaya'mogimo ani vekamo amagi'a fali'a atesayafe'mo amagi'nae. Lomu vaya'mogi yagai'a ne'ataya vekamo mai'niye, hu'na afi'nova'mofe'mo amagi'nagetae'mo nagae'e ati vaya'ni'e'mo apayapati'mo agufamo alita katita ate'none. ²⁸ Na kava hu'niye, hu'na apafi gesuvafe'mo kanisole vaya'aitegamo avaleli'na lami'nove. ²⁹ Amagisageno falisiya kava'mo huge kalavusi huta atesuna kava'mo huge osu'niya'monanafa Yu vaya'mogi ke'aepa ge'apileti'mo agoti hu'a atesayafe'mo nehae. ³⁰ Mago Yu vaya'mogi vegemo hu'apae'mo, amagigune, hu'a hu'naya gemo afi'nova'mofe'mo kagaetegamo ali'na atesugeno ugiye, hu'na nagesa afi'nove. Agoti hu'a atesayafe'mo hu'naya vaya'aife'mo, Filikisitegamo utapa ina hosu kava'mo hu'niye, hutapa ha paiyo, hu'na hapa pai'nove,

huno avo'mo kae'niye. ³¹ Ati vaya'mogimo hapa pai'niya gemo akame hu'nae. Apakaemo hani'ilagamo Polo'a avaleli'u'a Atipatilisi taonifati'mo atale'nae. ³² Ega'amo mopafi'mo umenitata nehaya ati vaya'mo yafa notegamo atagi ne'a e'nage'apae'mo hosile'mo alinitata nehaya vaya'mogimo avaleli'a u'nae. ³³ Sisaliya taonifi'mo avaleli'u'a yagaino ne'apateya vekamo ayapi'mo Polo'mo atete'a avo'mo ami'nae. ³⁴ Ani vekamo vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a avo'mo alino lekana paino afiteno'ae'mo Polofe'mo, Haiya kotega vekae, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Silisiya kotega vekamo mai'nove, huno ha pai'niye. ³⁵ Ha pai'nigeno'ae'mo, agoti hu'a katesayafe'mo nehaya vaya'mo e'a ava'yi hisage'nae'mo gekamo afiguve. Heloti'a ki male'niya no'mo alopa nopi'mo yagaitapa ateyo, huno hapa pai'niye.

24

Yu vaya'mogimo Polo'mo agoti hu'a ate'naya gemae

¹ Faefu'a afina'mo utege'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Ananayasi'agi vayatama vayanagi mago agotimo huno ne'apateya vekamo agi'amo Tetalasi'agi hu'a Sisaliya taonifi'mo u'nae. U'a yagaino ne'apateya vekamo Filikisi

aulagale'mo he ti'a mai'ne'a Polo'mo agoti hu'a ate'nae.
² Tetalasife'mo ge hu'nageno eno Polo'mo aepa faino
 agoti huno ne'ateno'ae'mo, Ala nene, huno, Kagaemo
 lagaete'mo alagepa huka yagaika nelatanageta alagepa
 huta magokepi lokaeta afa'a mai'none. ³ Lagaemo ani
 kavafe'mo muki afina'mo muki aupilagamo amuse huta
 nekateta kahao ke heta ne'maune. ⁴ Kahao ke hove. Fiku
 yanage'na yatala gemo hisugeno alaga kahaegaiyanagi
 aise gemo hisuva gemo afiyo. ⁵ Ani vekamo lagaemo ago
 age'nonana atalave atalava vekamo mai'niye. Agae gemo
 alino aepa faino apate'nige'a muki aupilagamo mai'naya
 Yu vaya'mogi apano aege aege hu'a ne'maiye. Agaemo
 Nasalasa vekamo akame nehaya vayapati ala ne'apimo
 mai'nige'a akame hu'nageno alino fako huno nelate. ⁶ Alopa
 mono notie'mo huno faipa huno ategefe nehigetae'mo
 kalavusi huta ate'none. Lagae ke'aepa geleti'mo agoti huta
 ategefe'mo hu'nonana ⁷ ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya
 vekamo Lisiyasi'a layapati'mo lokiya kava huno alino laha
 faleno avalelino u'niye. ⁸ Lisiyasi'a, agoti huta ategaune,
 hutapa hu'naya vaya'mo utapa Filikisi aulagale'mo agoti
 hutapa ateyo huno laha pai'niya'mofe'mo e'none. Loka
 huka afigegenoa'ao agai'a avayafati'mo agoti huta ne'atona
 kavafe'mo ava gemo hisigeke afigane, huno ha pai'niye.
⁹ Ani agufa gemo hu'a Yu vaya'mogi, lama gemo nehiye,
 hu'a ha pai'nae.

Polo'a agai'amo gemo huno ha maeno hu'niya gemae

¹⁰ Yagaino ne'apateya gamani vekamo'a Polo'mo gemo
 hisiyafe'mo aulama hu'nigeno Polo'a huno'ae'mo, ago
 afi'novana yatala kafugamo Yu vaya'mogitale'mo yagaika
 nelatana'mofe'mo naipamo'mo falu hu'niyanage'na gemo
 hu'na naha mae'na kaha paigesuve. ¹¹ Kagaemo ani
 vaya'aife'mo loka huka apafi gesanage'apae'mo ani gemo
 kaha paisageka afigane. Nagaemo Gotife'mo mono hisu-
 vafe'mo Yulusalemu taonifi'mo u'na mai'nogeno tuolofu'a
 afina'mo utege'na hemenimo mai'nove. ¹² Yu vaya'e'mo
 alopa mono nopi'mo ge kavata osuge Yu vaya'ai mono
 no'apifi no'apifi'mofi taoni'apifi'mofi hu'na hosu kava'mo
 hisayafe'mo ali'na he ti'na o'apatege hu'noge'a o'nage'nae.
¹³ Hemenimo agoti hu'a ne'nataya gee'mo alagi lama
 gemo nehune, hu'a ali'a kave oligae. ¹⁴ Ani gemo ne-
 huva'monanafa mago'e gemo ae'na hakalo hu'na kaha
 paiguve. Nagaemo mago aigofe kane hu'a nehaya kate'mo
 akame nehu'na lagingo vaya'ai Goti'apimofe'mo mono
 nehuve. Muki avo'mo kae male'naya gemo Mosese ke'aepa

ge'e Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai ge'apienagi hu'na nagesa afi'na fatago nehuve. ¹⁵ Apakaemo muki hosu vaya'e alagepa vaya'e'mo fali'nayateti'mo he tigae, hu'a apakesa afi'a fatago hute'a apavayagunagu hu'a agava mai'naya kava hu'na nagesa afi'na fatago hute'na navayagunagu hu'na agava ne'mauve. ¹⁶ Nagaemo Goti aulagale'e ma mopafi vaya'ai apaulagale'e'mo yu'ilaga veka'nimo'a agoti huno o'natesiyafe'mo nayamukiki hu'na alagepa kava'mo nehuve.

¹⁷ Akeya'vilaga Yulusalemu taonifi'mo atale'nu'na lusi kafugamo maite'na henaga'amo mago ofalini monimo alite'na vaya'nimo hapa maesiya ofalini monimo apamisu-vafe'mo alini'na ai'na atagi ne'na Yulusalemu taonifi'mo e'nove. ¹⁸ Alopa mono nopi'mo hai'na mono kava'mo hu'na nagufamo ali'na alagepa hu'na atete'na mono kava'mo hu'noge'a nage'nae. Ani afina'mo nagae'e'mo asole vaya'mo magokepi lokae'a o'maige apano o'aege hu'nageta afa'a mai'none. Mono nopi'mo mai'noge'apae'mo mago Yu vaya'mo Esiya kotegati e'naya vaya'mogimo nage'nae. ¹⁹ Ani vaya'mogi agoti huta ategaune, hu'a hisayana e'a kagae kaulagale'mo afa'a agoti hu'a nategae. ²⁰ E'a agoti hu'a o'natesage'apae'mo manile mai'naya vaya'mogimo kanisole vaya'ai apaulagale'mo he ti'na mai'nova afina'mo hosu kava'nimo age'nisaya kavafe'mo afa'a kaha paigae. ²¹ Hosu kava'mo osu'nova'mofe'mo na agufa kavatefe'mo agoti hu'a ne'natafi, hu'na o'afi'nove. Apaulagale'mo he ti'na mai'ne'nae'mo alopa gefati'mo, fali'naya vaya'mo he tigae hu'na nagesa afi'na fatago hu'nova kavatefe'mo hemenimo agoti hutapa ne'natae, hu'na hapa pai'nova'mofe'mo lapaulagale'mo agotimo hu'a ne'natafiye, huno hapa pai'niye. ²² Filikisi'a Polo'mo akame nehiya kafe'mo ava gemo ago afi'niya'mofe'mo Polo ge'amo afiteno agoti huno hano huno ate'niye. Filikisi'a Yu vaya'aife'mo, ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo Lisiyasi'a esige'nae'mo ali'na alagepa hu'na agoti hu'na ategaune, huno hapa pai'niye. ²³ Ani gemo huteno Polote'mo yagaino ne'ateya ati vekae'mo, avalelikuka kalavusi huka o'ateka kalavusi nopi'mo afa'a ate'nege'apao ao vaya'mogimo ha mae'a yagai'a ateyo, huno ha pai'niye.

Polo'a Filikisi'e a'a'e'mo hana pai'niya gemae

²⁴ Mago afina'mo utege'ana Filikisi'e a'amo Yu vayapati a kanomo agi'amo Nulusila'e'mo e'na'ae. Filikisi'a Polofe'mo ge hu'nigeno eno Yesu Kalaisife'mo aghesa afino fatago hisiya agufa gemo ha pai'niye. ²⁵ Polo'a alagepa kavafe'mo ava gemo huno ha paige vaya'mogimo apakai'api apakufale'mo

apamete apamete hu'a yagaisaya kavafe'mo ava gemo huno ha paige Goti'a agoti huno apatesiya kavafe'mo ava gemo huno ha paige nehigeno'ae'mo Filikisi'a koli huteno, Afa'a ateka uvo. Henaga'amo mai'ne'na gekamo afiguve, hu'na hisuva afina'mo ge hisugeka eka naha paigane, huno ha pai'niye. ²⁶ Filikisi'a Polo'mo kalavusifati'mo hatu mae'na atesuvana mago monimo namigiye, huno aghesa afiteno mago'e huno ge hu'nigeno e'nige'ana ge huge afige hu'ana mai'na'ae. ²⁷ Filikisi'a Yu vaya'mogimo amuse hu'a atesayafe'mo Polo'a hatu maeno o'ateno kalavusifi'mo afa'a ate'nigeno mai'niye. Lole kafugamo utegeni Posiyasi Fesitasi'mo Filikisi aimu'yale'mo eno mai'neni yagaini apate'niye.

25

Polo'a, Sisake'mo agoti huno nategaiye, huno hu'niya gemae

¹ Fesitasi'a yagaini apatesiya kotegamo eno ava'yi huteno lole'e mago'e afina'mo utegeni Sisaliya kotegamo ataleni Yulusalemu taonifi'mo eno ava'yi hu'niye. ² Eno ava'yi hu'nige'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Yu vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi'e'mo e'a Fesatasife'mo, Polo'a hosu kava'mo hu'niye, hu'a ha paite'a agoti hu'a ate'nae. ³ Apakaemo hu'apae'mo, Polo'a kate'mo ne'esigetae'mo kafo yagai'neta amagigune, hu'a vegemo hu'naya'mofe'mo kahao ke hone, Polo'a Yulusalemu taonifi'mo avalelika eno, hu'a ha pai'naya'monanafa ⁴ Fesitasi'a, Ha'ao, huno, Polo'a Sisaliya kotega kalavusifi'mo mai'nisige'na aise afina'mo lamiguve. ⁵ Nagae'e kava vayatapi'e'mo magokepi lokaeta ugune. Polo'a hosu kava'mo hu'nisiyana agoti hu'a ategae, huno hapa pai'niye.

⁶ Fesitasi'a naya lole'a afina'mo maiteni apakae'e'mo Sisaliya kotega lami'niye. Egamo agoti hu'a ne'apataya nopi'mo haino fai mai'neni'ae'mo, Polo'a avalelika eno, huno ha pai'niye. ⁷ Polo'a eno mai'nige'apae'mo Yu vaya'mo Yulusalemu taonifati'mo e'naya vaya'mogimo he ti'apae'mo, Ani vekamo'a lusi hosu kava'mo nehiya vekamo mai'niye, hu'a hute'a agoti hu'a atege atege hu'a mai'naya'monanafa hosu kava'amo afa'a ali'a ave oli'nae. ⁸ Polo'a agai'amo huno ha maesiya gemo huno'ae'mo, Nagaemo Yu vaya'ai ke'aepa gemo amagi'na o'atalege Yu vaya'ai alopa mono nofe'mo hu'na faipa hu'na o'atege Lomu vaya'ai kava ne'apilegamo mago hosu kava'mo osuge hu'nove, huno hapa pai'niye.

⁹ Fesitasi'a Yu vaya'mogimo agaefe'mo amuse hu'a atesayafe'mo Polofe'mo, Yulusalemu taonifi'mo hai'na agoti hu'na katesuvafe'mo afa'a haigapiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, ¹⁰ Lomu vaya'ai ala kava ne'apimo agoti nopi'mo mai'nove. Manileke'mo afa'a agoti hu'a nategae. Ago afi'nanana Yu vaya'aitegamo mago hosu kava'mo osu'nove. ¹¹ Ke'aepa gemo amagi'na atale'nofi namagisage'na falisuva kava'mo hu'nisufige'a afa'a namagisage'na faliguva'monanafa agoti hu'a ne'nataya gemo aigofe gemo hane'nisiyana magoke vekamo'a nagaemo navalelinuno apayapi'mo o'nategaiye. Sisa'a gamani vaya'aite'mo hogote kava ne'apimo'a afa'a alino fako huno ne'natenno agoti huno nategaiye, huno ha pai'niye. ¹² Fesitasi'a ani gemo afitenno'ae'mo uno kanisole vaya'e'mo ge huge afige huteno'ae'mo, Gamani vaya'ai kava ne'apimo hogote vekamo'a alino fako huno nateteno agoti huno nategaiye, huka hu'nana'mofe'mo Sisategamo ugane, huno ha pai'niye.

Ala kini vekamo Agalipa'a Fesitasitegamo e'niya gemae

¹³ Mago afina'mo utege'ana mago ala kini vekamo agi'amo Agalipa'e a'amo Menisi'e'mo Sisaliya kotegamo Fesitasi'a agesa'afe'mo e'na'ae. ¹⁴ Mago afina'mo maita'ageno'ae'mo Fesitasi'a ala kini vekae'mo Polo ava gemo huno ha paino'ae'mo, Filikisi'a mago vekamo kalavusi huno ate'nigeno mai'niye. ¹⁵ Yulusalemu taonifi'mo u'na mai'noge'apae'mo Yu vaya'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mogi'e'mo, Hosu kava'mo hu'niye, hu'a hute'a agoti hu'a atete'apae'mo, amagigeno falino, hu'a naha pai'nae. ¹⁶ Naha pai'naya'monanafa, Ha'ao, Lagaemo Lomu vaya'mogita ani agufa kava'mo nosune. Hogoteta agoti hu'a atesaya vekamo agotimo huta ategaune hu'a hu'naya vaya'ai apaulagale'mo alita he tita ate'nonageno agai'amo ha maesiya agufa gemo hige'ta ne'afune, hu'na hapa pai'nove. ¹⁷ Ani vaya'mo manile e'a mai'nage'nae'mo afa'a o'mai'nofa egamo agoti nopi'mo hai'na mai'ne'nae'mo, Kalavusifi mai'niya vekamo avalelika eno, hu'na ha pai'nove. ¹⁸ Avalelino e'nige'apae'mo agoti hu'a ategefe hu'naya vaya'mogimo he ti'a mago gemo hu'apae'mo, Polo'a ina hosu kava'mo hu'niye, hu'a hute'a agoti hu'a atesafi hu'na nagesa afi'novana ani agufa gemo osu'nae. ¹⁹ Apakaemo mono gee'mo ge haute'a mago vekamo Yesu'a fali'niye, hu'a hu'nageno Polo'a afa'a mai'niye, huno hu'niya'mofe'mo ge hau'nae. ²⁰ Ani gemo hu'nage'na afite'nae'mo haiya

kava hu'na ani gemo aepa'amo afiguve, hu'na nagesa afi'nove. Afite'na Polofe'mo, Mani kavatefe'mo agoti hu'a katesayafe'mo Yulusalemu taonifi'mo afa'a haigapiye, hu'na afi ge'nogeno'ae'mo ²¹ ha'ao, ala kini vekamo Sisa Agasasi'a hogote vekamo'a agoti huno nategaiye, huno naha pai'niya'mofe'mo nagaemo ati vekae'mo, yagaika ate'nege'nao Sisategamo ali'na atesugeno ugiye, hu'na ha pai'nove, huno ha pai'niye. ²² Agalipa'a Fesitasife'mo, Ani vekamo ge'amo nagai'nimo afa'a afiguve, huno ha pai'nigeno'ae'mo, Egamo afa'a afigane, huno ha pai'niye.

²³ Egamo Agalipa'e Menisi'e'mo muki konali ya'animo alite'ana e'na'age'apae'mo muki vaya'mogimo anaki'anile'mo ali'a asagau'a anate'nae. Anakaegi ati vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ani taonifi'mo apaki hane'niya vayanagi hu'a e'a ali'a anupa hu'a ne'maiya nopi'mo hai'a mai'nae. Fesitasi'a huno'ae'mo, Polo'mo uka avalelikeno, huno ha pai'nigeno uno avalelino e'niye.

²⁴ Fesitasi'a, Ala kini vekamo Agalipao, Muki vaya'mo lagae'e'mo magokepi lokaetapa mai'naya vaya'mogitapae, huno, Lapakaemo ani vekamo age'nae. Muki Yu vaya'mogimo Yulusalemu taonifi'mo nagaefe'mo, ago amagigeno falino, hu'a hute'a halate e'a manile'e'mo, ago amagigeno falino, hu'a hu'nae. ²⁵ Hu'a hu'naya'monanafa agoti gemo afi'novana amagisugeno falisiya kava'mo afa'a osu'niya'monanafa agai'amo huno'ae'mo, Sisa'a alino fako huno nateteno agoti huno nategaiye, huno hu'niya'mofe'mo ali'na atesugeno ugiye, hu'na nagesa afi'nove. ²⁶ Ali'na ategefe'mo hu'novana mago gemo avo'mo kaesuva gemo alinino ala kava veka'nimotega visiya gemo ohane'niye. Ge'nimo ohane'niya'mofe'mo kini ne'mo Agalipao, huno, kagaetega'e muki vaya'aitega'e'mo avaleli'na e'nove. Hisiya gemo afitetapa naha paisage'nae'mo avo'mo kaegauve. ²⁷ Nagaemo kalavusifi mai'niya vekamo agoti hu'a atesaya gemo avo'mo okae'na fiku ali'na atesugeno visiyana kanale osugiye, huno hapa pai'niye.

26

Polo'a agai'amo ha maesiya agufa gemo Agalipafe'mo ha pai'niya gemae

¹ Agalipa'a Polofe'mo, kagaikamo kaha maesana gemo afa'a hugane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, Polo'a aya'mo alino asagauteno agai'amo ha maesiya gemo huno'ae'mo,

² Ala kini vekamo Agalipao, huno, Kaulagale'mo he ti'na mai'ne'nae'mo gemo hu'na naha maesuvafe'mo Yu vaya'mogi agoti hu'a nate'naya gemo kaha paisuvafe'mo

naipamo'mo falu hu'niye. ³ Kagaemo muki Yu vaya'mogitamo nehuna kavati'e lagesa ne'afuna ya'e'mo ago afiteka age'nana'mofe'mo mago'e huno naipamo'mo falu nehie. Kahao ke hove. Alaga okahae'ninageka ge'nimo afiyo.

⁴ Hogote'na mafa'ne'nile'mo mai'ne'nae'mo vaya'ni'e'mo Yulusalemu taonifi'mo maima maima e'nae'mo hu'nova kava'nimo Yu vaya'mogimo ago nage'nae. ⁵ Yatala afina'mo nage'naya'mofe'mo Falasi vaya'ai kava'mo kana hu'niya agufa mono'mo nehaya kava'mo yatala afina'mo akame hu'niye, hu'a hapa paigefe hapau'nisiyana ani gemo afa'a hapa paigae. ⁶ Hemenimo agotile'mo ali'a he ti'a nate'naya gemo aepa'amo kaha paiguve. Goti'a akeya'vilaga lagingo vaya'aife'mo, ani kava'mo huguve huno hu'niya kava'mo afole aisiyafe'mo navayagunagu hu'na agava ne'mauva kavatefe'mo agoti hu'a ne'natae. ⁷ Feluga'e hani'ilaga'e'mo tuolofu'a nofi vayatimogi Gotife'mo mono huge apakesa afi'a fatago huge hu'a ani gelefe'mo apavayagunagu hu'a agava ne'maiye. Ala kini vekamo Agalipao, huno, Navayagunagu hu'na agava ne'mauva kavatefe'mo agoti hu'a ne'natae. ⁸ Yu vaya'mogitapae, huno, Na kava higetapae'mo, Goti'a fali'naya vaya'mo afa'a alino he tino o'apategaiye, hutapa nehae. ⁹ Ani kava'mo hu'na Nasalasa vekamo Yesutegamo naini hu'na ategaue, hu'na nagesa afite'na agi'ale'mo ali'na afepi ate'nove. ¹⁰ Ani agufa kava'mo Yulusalemu taonifati'mo hu'nove. Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi mago lokiya gemo hu'a himamu'nimo alisuva agufa avo'mo kae'a nami'nage'na alite'na asole apaote vaya'mo apavaleli'ne'na kalavusi hu'na apate'nove. Kanisole vaya'mogimo, kamiti apamagigune, hu'a hu'nage'nae'mo nage'e'mo, he kanalene, hu'nageke'mo hu'nove. ¹¹ Umenitata hu'na Yu vaya'ai mono no'ale no'ale'mo kayo'mo apamite'na Yesufe'mo hu'a faipa hu'a atesayafe'mo apamagi'nove. Lusi kava huno naipamo le'nige'nae'mo alu nofi vaya'ai taoni'apifi'e taoni'apifi'e'mo umenitata hu'na kayo'mo apami'nove.

Polo'a Goti mafa'nemo hamale'niya kavafe'mo ava gemo huno hapa pai'niya gemae
(Apa 9:3-19; 22:6-16)

¹² Nagaemo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogimo kae'a nami'naya avo'mo alite'na ani kava'mo hisuvafe'mo Namasakasi taoni kate'mo u'nove. ¹³ Ala kini vekao, hu'na, Felugakuku'mo kate'mo ne'ugeno'ae'mo ha le ya'mo'a yegemo ago aeno agase'niya ha le ya'mo nagaete'mo aeno ha le'nigeta nage'e'mo

magokepi lokaeta u'nona vaya'e'mo ageteta mopafi'mo asagauta aiteta lago'ya fai'none. ¹⁴ Mago vekamo'a Himulu gefati'mo huno'ae'mo, Solo, Solo, huno, Na kava higeke kaini huka ne'natane. Pulumakamo'a ali'ya alinino visiyafe'mo ne'yagaiya vekamo'a agufafi'mo ako'ya kayoteti'mo nefaigeno aiyaleti'mo aeno fayonehisigeno'ae'mo mago'e huno agafu kigiye. Ani kava huka ako'ya kayote'mo aeka lanu nepaine, huno naha pai'niye. ¹⁵ Naha pai'nige'nae'mo, Ala kava nene, hu'na, Kagaemo ina lagae, hu'na afi ge'nogeno'ae'mo, Yesu'namo kaini huka ne'natana vekamo mai'nove. ¹⁶ He tika maiyo. Ali'yanile'mo mai'neka ge'nimo aeka hakalo huka hapa paisanafe'mo lekana pai'na katesuvafe'mo kagaetegamo afole ai'nove. Kagaemo nage'nana kava'e ali'na kave lisuva kava'efe'mo ava gemo huka hapa paigane. ¹⁷ Nagaemo Yu vaya'aitega'e alu nofi vaya'aitega'e'mo ali'na katesugeka uka mai'nisanage'nae'mo apayapati'mo kagufamo ali'na kati'na kategauve. ¹⁸ Apakaemo nagaefe'mo apakesa afi'a fatago hisage'na hosu kava'apimo ali'na atalesuge'a Goti apaote vaya'a'e'mo hetama'apimo alite'a magokepi lokae'a maisayafe'mo kagaemo uka apaulagamo alika ayakeka apateteka hani hu'nisiya yategati'mo apayate alinika aika atagi nekeka ha le yategamo apategane. Satani'a yagaino ne'apateya kegi'yafati'mo apayate alika apavalelikeka Goti'a ne'yagaiya kegi'yafi'mo apategane, huno naha pai'niye, huno ha pai'niye.

Polo'a ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gema

¹⁹⁻²⁰ Polo'a huno'ae'mo, Ala kini vekamo Agalipao, hu'na, ani koku'napati hu'niya gemo amagi'na o'atale'na u'na Namasakasi taonifinagi Yulusalemu taonifinagi muki Yutiya kotegagi hu'na u'na Yu vaya'aife'mo ani gemo ae'na hakalo hu'na hapa paite'na u'na alu nofi vaya'aife'mo ae'na hakalo hu'na hapa pai'nove. Nagaemo hu'nae'mo, lapaipamo alitapa afe letetapa aitapa atagi netapa Gotitega etetapa muki vaya'mo alitapa apave lisayafe'mo apaipamo ali'a afe nelaya vaya'mogi nehaya agufa alagepa kava'mo hiyo, hu'na hapa pai'nove. ²¹ Ani gemo hu'nova'mofe'mo alopa mononopi'mo mai'noge'apae'mo Yu vaya'mogimo natafaute'a falisuvafe'mo namagi'nae. ²² Goti'a alagepa huno naha maeme naha maeme e'nige'na apaki hane'niya vaya'e apaki ohane'niya vaya'efe'mo ae'na hakalo hu'na hapa pai'na mai'nove. Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi'e Mosese'e'mo hu'apae'mo, ani kava'mo afole aigiye, hu'a hapa pai'naya agufa ge'age'mo hu'na hapa

nepauve. ²³ Apakaemo hu'apae'mo, Kalaisi ne'mo Goti'a lekana paino ate'niya vekamo agafu kisigeno faliteno kanolufati'mo hogoteno he tigiye. Agaemo he tino Goti'a hapa maesiya ha le yafe'mo Yu vaya'e alu kotega vaya'efe'mo aeno hakalo huno hapa paigiye, hu'a hapa pai'nae, huno hapa pai'niye.

²⁴ Polo'a agai'amo gemo huno ha maesiyafe'mo ani gemo nehigeno'ae'mo Fesitasi'a Polofe'mo, kagaemo negi ne'malane. Asole afina'mo mukufi'mo lekana nepaina'mofe'mo kagesamo alino hosu huno kate'nigekae'mo negi nagi gemo nehane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ²⁵ Ala vekamo Fesatasiyo, hu'na, Nagaemo negimo no'malove. Hapa nepauva gemo negi gemo nosufa nagesamo hane'nige'na alagi lama gemo nehue. ²⁶ Ala kini vekamo'a ani kavafe'mo ava gemo ago afi'niya'mofe'mo koli osu'na ae'na hakalo hu'na ha nepauve. Ago ha le yategamo afole ai'niya'mofe'mo ago afi'novana ani kavafe'mo ava gemo ago afi'niye. ²⁷ Ala kini vekamo Agalipao, hu'na, Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi ge'apie'mo kagesa afika fatago nehapiye. Ago afi'novana kagesa afika fatago nehane, huno ha pai'nigeno ²⁸ Agalipa'a, aise afina'mo Kalisitini vekamo hamalesuvafe'mo nagesamo alika naha nepaine, huno ha pai'nigeno'ae'mo, ²⁹ he, aise afina'mo hemenimo kagae'e muki ge'nimo ne'afiya vaya'e'mo nagaekana hutapa hamalesayafe'mo Gotife'mo nunumu nehue. Nagaekana hutapa maisayafe'mo nahau'niya'monanafa nagaekana hutapa seli nofite'mo maisayafe'mo o'nahaiye, huno ha pai'niye. ³⁰⁻³¹ Huno ha pai'nige'apae'mo ala kini veka'apimo Agalipa'agi yagaino ne'apateya vekamo Fesitasi'agi Menisi'agi muki vayanagi hu'a he ti'a kumategamo lami'a apakai'api apakai'apimo ge hu'apae'mo, Ani vekamo kalavusifi maisiyafe'mofi falisiyafe'mofi huno mago hosu kava'mo osu'niye, hu'a hu'nae. ³² Agalipa'a Fesitasife'mo, Agaemo ala hogote vekamo Sisa'a agoti huno nategaiye, huno osu'niyesinana kalavusifati'mo afa'a hatu maeta atesunageno viyesine, huno ha pai'niye.

27

Ati vaya'mogimo Polo'a avaleli'a Lomu taonifi'mo u'naya gema

¹ Itali kotegamo sipifi'mo apavaleli'a ugae, hu'a hute'a Polo'e mago kalavusi hu'a apate'naya vaya'e'mo apavaleli'u'a mago ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya

vekamo agi'amo Yuliyasife'mo, yagaika apato, hu'a ha pai'nae. Yuliyasi'a hogote vekamo Sisa ati vayapati vekamo mai'niye. ² Atalamitiya kotega sipimo eno hane'nige'a Esiya kotegamo muki sipi'amo u'a ava'yi nehaya taonifi'mo ugefe'mo nehagetae'mo ani sipifi'mo haita mai'neta mopamo ataleta anipi'mo u'none. Alitakasi'mo Tesalonaika taonifi'mo Masetoniya kotega vekamo lagae'e'mo magokepi lokaeno mai'nigeta u'none. ³ Egamo Saitoni taonifi'mo uta ava'yi huteta Yuliyasi'a Polofe'mo, kagaemo kao vaya'mo afa'a uka apakegane. Mago kaha maesiya ya'mo kamisageka afa'a aligane, huno ha pai'nigeno Polo'a mopafi'mo lami'niye. ⁴ Lagaemo ani taonifati'mo ataleta ne'unageno'ae'mo visuna kategati'mo lusi kava huno yasimo alinineno aeno ago'ya fai'nigeta Saipalasi ani ago'nanenamo'a aino hau vai'niya kate'mo u'none. ⁵ Uta Silisiya haopalega ani'mo lakaeteta Pamifiliya haopalega ani'mo lakaeta Maila taonifi'mo Lisiya kotega taonifi'mo uta ava'yi hu'none. ⁶ Ani taonifi'mo mago sipimo Alekasaniya kotega sipimo Itali kotega visiya sipimo hane'nigeno ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ageteno'ae'mo lavalelino haino sipifi'mo late'niye. ⁷⁻⁸ Ani sipimo'mo asole afina'mo vase vase huno u'nigeta ayamufaima faima u'none. U'nigeta Naitasi taoni haopalega uta ava'yi huteta anipi'mo ne'unageno'ae'mo yasimo alinino lagaetegamo e'nigeta afa'a o'u'none. Ani kate'mo ataleta Kiliti ani ago'nanenamo'a aino hau vai'niya kate'mo uta Kiliti kotega mopamo atupamo agi'amo Salamonigayagamo ayamufaima faima uta aeta agasetu u'none. Uta mago taonimo agi'amo Fehevenesiae agimo aepa'amo sipimo kanale huno nehaneya kotegae. Ani kotegamo Lasiya taoni haopale hane'nigeta uta ava'yi hu'none. ⁹ Yatala afina'mo maite maite hulita ne'unageno Yu vaya'ai hopa afina'mo ne'ya'mo mosi'a ne'maiya afina'mo ago hano hu'nigeno lusi kava huno yasimo ne'aliya afina'mo ani'mo lakaesayafe'mo hosu afina'mo afole ai'niye. Afole ai'niya'mofe'mo Polo'a hapa maesiyafe'mo, ¹⁰ Veguseyo, huno, Ani kotegamo hemenimo ataleta visunana lusi kava huta hanageke ya'mo aligune. Sipifi'mo hane'niya kagemi ya'mo alino hosuge sipimo alino hosuge hisigeta vaya'e'mo faligune, huno hapa pai'niya'monanafa ¹¹ ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a Polo'a hu'niya gemo o'afino sipile'mo ne'aliya veka'e sipi aepa vekamo'e'mo hu'na'a gege'mo afi'niye. ¹² Lusi kava huno yasimo ne'aliya afina'mo afole ai'niya'mofe'mo sipi male'naya yategamo alino hosu'niye. Asole vaya'mo sipifi'mo mai'naya vaya'mogi hu'apae'mo,

yasimo ne'aliya afina'mogeta manile'mo ataleta lakaetuta Finikisi taonifi'mo uta ava'yi hisunafe'mo amalageka huta agegesune, hu'a hu'nae. Finikisi taonimo'mo alopa agi'amo Kiliti kotegamo yasi ne'aliya afina'mo sipimo alini'a o'u'a afa'a atale'a ne'maiya kotegamo hane'niye.

Lusi kava huno yasimo ali'niya gemae

¹³ Mago yasimo lakamelegati'mo vase vase huno alinino ne'ege'apae'mo, Hemenimo kanalenageta ge hu'nona kava'mo afa'a hugune, hu'a apakesa afite'a sipimo ae'a ne'atafaya yate nofi'mo ali'a vayu hu'a sipifi'mo male'nageta Kiliti ani ago'nanenamo agi'nale'mo u'none. ¹⁴ U'nona'monanafa aise afina'mo utegeno lusi kava huno yasimo ani ago'nanena kotegati'mo alinineno sipimo alino ago'ya fai'nigeno sipimo'a yasimo alinine'niya kategamo afa'a o'u'niye. ¹⁵ Afa'a o'u'niya'mofe'mo ataleta yasimo alinino ne'viya kategamo u'none. ¹⁶ Mago aise ani ago'nanenamo agi'amo Ko'nagayaga ani ago'nanenamo'a aino hau vai'niya kate'mo ne'utae'mo aise sipimo aeta vayu hu'nona sipimo lokiya kava'mo huta nofite'mo alita vayu huta alita asagauta alopa sipifi'mo nofi kita ate'nonageno kanage osuno afa'a hane'niye. ¹⁷ Vaya'mogimo sipimo aino o'atagisiyafe'mo alopa nofi'mo ali'a anipati'mo fai'a fale'a ali'a vayu hu'a sipimo akamelegamo ki'a ate'nae. Ani vaya'mogimo, Fiku yanageno sipimo ani kahaepafi'mo alino ago'ya failino ugiye, hu'a hute'a lavolavo selimo ali'a atalageno emine'nigeno yasimo'a sipimo alino ago'ya failino u'niye. ¹⁸ Lusi kava huno yasimo alige alige huno mai'niya'mofe'mo egamo mago kagemi yako'mo ali'a anipi'mo yaga au'a atalageno asagauno ai'niye. ¹⁹ Olaga'amo muki sipifi hane'niya yako'amo seli nofi'e yosa'e'mo ali'a anipi'mo yaga au'a atalageno asagauno ai'niye. ²⁰ Yatala afina'mo yegemo o'agege kanefi'mo o'agege huta mai'nonageno'ae'mo lusi kava huno yasimo alige alige huno mai'niye. Ne'aligeta lagesa afitae'mo falisunageno'ae'mo laugosamo alagi lageso hugiye, huta lagesa afi'none. ²¹ Yatala afina'mo ne'ya'mo o'ne'a mosi'a mai'ne'apae'mo Polo'a vaya'ai folagapi'mo he tino'ae'mo, Veguseyo, huno, Ge'nimo afitetapa Kiliti kotegamo alita o'atale'nonesinana mani agufa hanageke kava'mo afole o'aisigeno muki ya'mo afa'a lageso osiyesine. ²² Inagi koli osutapa lapaipamo lokiya waitapa ateyo. Magoke vekamo alagi lageso osugifa sipi'ageke'mo lageso hugiye. ²³ Nagaemo Goti vekamo mai'ne'na ali'ya'amo ne'aluva vekamo mai'nogeno enisole veka'amo alino ate'nigeno nagaetegamo emine'niye. ²⁴ Agaemo, Polo, huno, Koli

osuvo. Uka hogote ala vekamo Sisa aulagale'mo he tika maigane. Goti'a sipifi'mo mai'naya vaya'mo apavaleno kami'niye, huno naha pai'niya'mofe'mo ²⁵ koli osutapa lapaipafi'mo alitapa lokiya vaitapa ateyo. Goti ge'ae'mo nagesa afi'na fatago nehuvanageno naha pai'niya gemo afole aigiye. ²⁶ Afole aigiya'monanafa yasimo'a sipimo alininuno ani ago'nanena agi'nale'mo yaga auno lategaiye, huno hapa pai'niye.

²⁷ Yasimo aepa faino ali'niya afina'mo lole salemo ago utegeni Etiliya anite'mo yasimo alinino uneno nehige'apae'mo hani'ilaga folagu'mo sipifi'mo ali'ya ne'aliya vaya'mogi hu'apae'mo, Ani agi'nale'mo uno hogo nehije, hu'a hute'a ²⁸ mago kana hu'niya ya'mo ali'a nofi aete'a anipi'mo yaga au'a atalageno lamino avo'mo kae male'naya ya'mo yatala'amo tuveti mita agufa yatala ya'mo hane'niye. Sipimo hogo kate'mo u'nige'a halate anipi'mo ali'a yaga au'a atalageno fiftini agufa yatala ya'mo hane'niye. ²⁹ Apakaemo, yafa'mo'a sipimo aeno ago'ya faigiye, hu'a hute'a sipimo ae'a ne'atafaya ya'mo lole'e lole'e ya'mo sipi akamelagati'mo ali'a atalageno anipi'mo asagauno aiteni aeno hanino alagi huteno sipimo aeno atafau'niye. Malage huno kotisiyafe'mo nunumu'mo hu'nae. ³⁰ Sipifi'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'mo sipimo ago atale'a visayafe'mo aise sipimo nofi aete'a ali'a atale'nageno anipi'mo lami'niye. Lagaemo, sipimo ae'a ne'atafaya ya'mo ago'yafati'mo ali'a atalegae, huta lagesamo afisunafe'mo hu'a lami malesayafe'mo hu'nae. ³¹ Inagi Polo'a ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo, Sipifi'mo ali'ya ne'aliya vaya'mo sipimo atale'a visagetapae'mo faitapa kasalo opaegae, huno ha pai'nige'apae'mo ³² ati vaya'mogi aise sipile'mo nofi ki'a atafau male'naya nofi'mo he'a hatagatalageno u'niye.

³³ Ko aligefe'mo hu'nigeno'ae'mo Polo'a, Lapao ke hove, huno, Ne'ya'mo afa'a neyo lole salemo ne'ya'mo o'netapa mositapa mai'nae. ³⁴ Mai'naya'mofe'mo lokiya gemo hu'na lapa nepauve. Afa'a maisayafe'mo ne'ya'mo neyo. Magoke lapayoka'mo aino lupaeno lageso osisiyana alagi afa'a maigae, huno hapa paiteno ³⁵ muki vaya'ai apaulagale'mo peleti mayamo ali'neno Gotife'mo hao ke heno nunumu'mo huteno alino akaya heno aepa faino ne'niye. ³⁶ Ne'nige'apae'mo apaipamo'mo kanale hu'a atete'apae'mo muki'amogimo ne'ya'mo ali'a ne'nae. ³⁷ Ani sipifi'mo mai'nona vaya'mo tu hataleti sevete sigisi'a vaya'mo mai'none. ³⁸ Ne'ya'mo ne'a apamu hute'apae'mo sipimo'mo kana osisiyafe'mo viti ku'mo ali'a anipi'mo yaga

au'a atale'nae.

Ani'mo'a sipimo aeno atagi'niya gemae

³⁹ Kotilamiyapi'mo sipifi ali'ya ne'aliya vaya'mogi mopamo o'age'nae. Agayana mago ani ago'nanenafi'mo ani kahaepamo hane'nige'a agete'apae'mo, Sipimo alinituta ani kahaepale'mo malesunafe'mo amalageka huta agegaune, hu'a hu'nae. ⁴⁰ Sipimo ae'a ne'atafaya nofi'mo he'a hatagau'a ataleta'a akamelega ai'a atagi ne'naya yosale nofi'mo hakalu he'a atale'nae. Yasimo'mo ani agi'nalega kahaepale'mo sipimo avalelino visiyafe'mo sipi ago'yafi selimo ali'a asagau'a nofi aete'a male'nae. ⁴¹ Male'nageno'ae'mo yasimo'mo sipimo avalelino ani agi'nale'mo o'u'nifa anipi'mo mago yafa avemo'mo atafauno alagi huno mai'niye. Ani'mo'a sipimo akamelegamo aeno atava aige hu'niye. ⁴² Ati vaya'mogimo vegemo hu'apae'mo, Kalavusifi mai'naya vaya'mo muki'amo apamagisunage'a faligae. Fiku yanage'a mago vaya'mo nagosa aili'u'a apaune he'a ugae, hu'a hu'naya'monanafa ⁴³ ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a Polo agufamo alino katino atesiyafe'mo, ha'ao, huno hapa paiteno'ae'mo nagosa ne'aiya vaya'aife'mo, Anipi'mo asagautapa aiteta nagosa aime aime utapa ani agi'nale'mo ava'yi hiyo, huno hapa paiteno ⁴⁴ mago nagosa no'aiya vaya'aife'mo, Latapa yosamo sipimo aeno atava ai'niya yosale'mo maitetapa alinitapa viyo, huno laha pai'nigeta muki'amogitamo ani agufa kava'mo huta ani agi'nale'mo alagepa hututa ava'yi huta hano hu'none.

28

Polo'a Moleta kotega ani ago'nanenafi'mo uno mai'niya gemae

¹ Muki vaya'amo ani agi'nale'mo uta ava'yi huta mai'nonage'apae'mo ani ani ago'nanenamo agi'amo Moleta kotegae hu'a agi ae'a laha pai'nageta afi'none. ² Ani Moleta kotega ve a'nemogimo ali'a falu fala hu'a latete'apae'mo ko'mo ai'nigeno yasimo lahou'nige'apae'mo atamo kae'a loto hu'a late'nae. ³ Polo'a mago aise ata hayamo alino atafi'mo nekaegeno'ae'mo atamo'mo leno amuko hau'nigeno'ae'mo mago nagalo'yavemo ani ata hayafati'mo eno ayapi'mo akafu hanino alagi huteno hanino mulekalale huteno mai'niye. ⁴ Mai'nige'a Moleta kotega vaya'mogimo agete'apae'mo, Ani vekamo'a mago vaya'mo nehapaeya vekamo mai'negaiye. Anipati'mo faino kasalo pae'niya'monanafa mago goti'a alino fako huno ne'apateya goti'a huno'ae'mo, faligiye, huno hu'niye,

hu'a hu'nae. ⁵ Polo'a aya'mo aino sako ke huno aino valino atalegeno atafi'mo asagauno ai'nigeno Polo'a afa'a mai'niye. ⁶ Agufamo alino afu lesifi asagauno aiteno falisifi hu'a hute'a agava mai'nae. Yatala afina'mo agava maime maime u'nayana agufale'mo mago kava'mo afole o'ai'nige'apae'mo apaipafi'mo apakesamo afi'apae'mo, Mago goti'a mai'niye, hu'a apakesamo afi'nae.

⁷ Ani kotega mago mopamo ani ago'nanenafi'mo hane'niya mopale'mo mai'naya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Pamaliyasi mopamo hane'niye. Pamaliyasi'a lavalelinuno no'afi'mo late'nenoe'ae'mo lole'e mago'e afina'mo alagepa huno yagaino late'nigeta mai'none. ⁸ Pamaliyasi afo'amo'mo amuko kaita hauge aitoto aige nehuno hipa'ale'mo havaeno mai'niye. Polo'a no'afi'mo haino agufale'mo aya'mo male'nenoe nunumu'mo huno ate'nigeno kaita'amo hageno ate'nige'a ⁹ agete' apae'mo ani ani ago'nanenafi'mo mai'naya vayapati'mo muki kaita hapau'niya vaya'mo ete ete hu'nageno alino alagepa huno apate'nige'apae'mo ¹⁰ muki ya'mo afa'a laha mae'a lami'nae. Lagaemo ugefe'mo hu'nonage'apae'mo muki ya'mo o'ali'nona yatimo alinita visunafe'mo alini e'a sipifi'mo late'nae.

Moleta kotegati'mo eta Lomu taonifi'mo uta ava'yi hu'nona gemae

¹¹ Lagaemo mani ani ago'nanenafi'mo hane'niya taonifi'mo lole'e mago'e kaimo maiteta Alekasani kotega sipimo agi'amo alago'ya gotiganiye, hu'a agi ae'naya sipimo mani ani ago'nanenale'mo yasimo ne'aliya afina'mo hane'niya sipifi'mo haita maiteta u'none. ¹² Uta Silakusi taonifi'mo uta ava'yi huteta lole'e mago'e afina'mo mai'none. ¹³ Maiteta ataleta sipifi'mo aita vego huta Lisiyamu taonifi'mo uta ava'yi hu'none. Egamo yasimo'a sipimo alinino visiya agufa yasimo ali'nigeta uta lole afina'mo Putiyoli taonifi'mo uta ava'yi hu'none. ¹⁴ Ani taonifi'mo mai'naya konagatimogimo lagaefe'mo, lagae'e'mo maiyo, hu'a hu'nageta magoke salemo apakae'e'mo maiteta apataleta Lomu taonifi'mo visunafe'mo u'none. ¹⁵ Lava gemo hu'naya gemo Lomu taonifi konagatimogimo afite'apae'mo Apiyasi maketi kumate'mo ne'ageta fotu hutetae'mo lavale'nageta magokepi ne'unage'apae'mo nata vaya'ai no'mo lole'e mago'e no'mo hane'niya yate'mo mago'e Lomu taonifi konagatimogimo ne'ageta fotu huteta Polo'a apaketeno'ae'mo Gotife'mo hao ke heteno aipamo alino lokiya vaino ate'niye.

Lomu taonifi'mo mai'niya gemae

¹⁶ Lagaemo Lomu taonifi'mo uta ava'yi huteta ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a kalavusifi'mo mai'naya vaya'mo alu vekamo ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a yagaino apatesiyafe'mo apavalelinuno ami'niye. Ami'niya'monanafa Polo'a agai'age'mo mago nopi'mo afa'a maigiye, hu'a ha pai'nageno mago ati vekamo'a yagaino ate'niye. ¹⁷ Lole'e mago'e afina'mo utegeni Polo'a Lomu taonifi'mo Yu vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo, Konaga'nimogitapae, huno, Lagae vaya'aife'mo hu'na faipa hu'na o'apatege lagingo vaya'ai ge'apimo amagi'na o'atalege hu'nova'monanafa Yulusalemu taonimo kalavusi hu'a natete'a navaleli'e'a Lomu vaya'ai apayapi'mo ai'a nate'nae. ¹⁸ Apakaemo nagenoka hu'a nafige'apae'mo, Ani vekamo'a falisiya agufa hosu kava'mo osu'niyanageta afa'a hatu maeta atesunageno ugiye, hu'a hu'naya'monanafa ¹⁹ Yu vaya'mogimo ha'ao, hu'a hu'naya'mofe'mo alu ka'mo ohane'nige'na Sisa'a alino fako huno nateteno agoti huno nategaiye, hu'na hapa pai'nove. Yu vaya'nimo agoti hu'na apatesuvafe'mo nagesamo o'afi'nove. ²⁰ Ani kava'mo afole ai'niya'mofe'mo lapakete'nae'mo ani gemo lapa paigefe'mo huve. Isaleli vaya'mogimo apavayagunagu hu'a agava mai'naya vekalefe'mo kalavusi hu'a nate'nage'na hemenimo mai'nove, huno hapa pai'niye.

²¹ Hapa pai'nige'apae'mo, Yutiya kotegati'mo mago kava gemo hu'a avo'mo kae'a olami'nae. Mago konagatimogi ani kotegati'mo hosu kava gemo huli'e'a laha opai'nae. ²² Huli'a o'me'naya'monanafa muki kotega mai'naya vaya'mogimo alita fako hutapa lapaote mai'naya vaya'mogitapae'mo hosu gemo nehae. Ani gemo afi'nona'mofe'mo ani kavafe'mo kagesamo ne'afina gemo afigesune, hu'a ha pai'nae. ²³ Ani gemo hute'a Polo'a mago afina'mo hapa paisiyafe'mo lekana pai male'naya afina'mo asole vaya'mo Polo'mo mai'niya notegamo e'nae. Polo'a netepi'mo aepa faino Goti'a ne'yagaiya kava'mo aepa'ae'mo ava gemo alino apaya malege aeno hakalo huno hapa paige huno mai'niye. Agaemo Yesufe'mo apakesa afi'a fatago hisayafe'mo Mosese ge'e Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa ne-paiya vaya'ai ge'api'efe'mo apakesamo alino hapa paima hapa paima ne'egeni yegemo lamino fale'niye. ²⁴ Mago vaya'amogi lama gemo nehiye, hu'a apakesamo afi'nayana mago vaya'amogimo apakesa afi'a fatago osu'nae. ²⁵ Alu apakesa alu apakesamo afite'a atale'a u'nae. Atale'a

o'u'nageno'ae'mo Polo'a hogoteno hapa paino'ae'mo, Goti Auneme'amo aote Auneme'amo'mo Aiyeyafe'mo lama gemo ha pai'nigeno Aiyeya'a lapakinago vaya'aife'mo ani gemo alino hapa pai'niye. Goti Auneme'amo'mo ani gemo huno'ae'mo, ²⁶ Kagaemo uka mani vaya'aife'mo ani gemo huka hapa paiyo.

Lapakaemo afige afige hutapa maigaya'monanafa alagi afitapa aeto osugae. Agege agege hutapa maigaya'monanafa agetapa aeto osugae. ²⁷ Mani vaya'mogimo negi nagi apaipa apakesamo hane'nige'apae'mo apakesamo ali'a akanite'a apaulagamo fali kae'a mai'nae. Apakaemo apaulagamo afa'a age'a aya okege apakesamo afa'a o'afige apaipafi'mo o'afige hute'a ai'a afe le'a nagaetegamo o'mesage'na ali'na alagepa hu'na o'apatesuvafe'mo ani agufa kava'mo hu'a mai'nae, huno ha pai'nigeno.

Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'niye, huno Polo'a hapa pai'niye.

²⁸⁻²⁹ Polo'a hapa paino hano nehuno'ae'mo, Ani gemo hu'niya'mofe'mo alagi alagepa hutapa afiyo. Goti'a alu nofi vaya'mo hapa maesiya gemo alino ate'niya ge'amo visige'a afigae, huno hapa pai'niye. Polo'a ani gemo huno hapa pai'nige'apae'mo Yu vaya'mogi ge vaimo vaimo atale'a u'nae. ³⁰ Lole kafugamo Polo'a havaeno maisiyafe'mo no aepa nete'mo miya faime faime eno mai'neni'ae'mo muki vaya'mo agaetegamo e'naya vaya'mo alino falu fala huno apate'niye. ³¹ Agaemo Goti'a ne'yagaiya kavafe'mo ava gemo aeno hakalo huno hapa paige Ala kava ne'mo Yesu Kalaisife'mo ava gemo alino apaya malege huno mai'niye. Vaya'mogimo o'atafau'naya'mofe'mo mago gemo fala okino muki ge'amo aeno hakalo huno hapa paino mai'niye.

LOMU

Polo'mo mani avo'mo kae'niye. Na kava higeno'aene. Agaemo Lomu taonifi'mo mai'naya Kalisitini vaya'mo uno o'apake'niya vaya'mo uno apakesiyafe'mo hu'niye. Agaemo mago afina'mo apakae'e'mo maigeno henaga'amo apataleno uno Sipeni kotegamo mai'naya vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo aeno hakalo huno hapa paisiyafe'mo agesa afi'niye. Ani kavafe'mo 15:22-32 gefi'mo lekana paitapa afiyo. Mani avopi'mo aepa'amo 1:17 gefi'mo hane'niye. Goti'a alagepa faigoko ge'aleti'mo fatago kava'amo alino apave liteno apakesa afi'a fatago nehaya vaya'aina alino ne'apamiye. Inagi ke'aepa gemo akame nehaya kavateti'mo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo o'mai'nafa Kalaisifeke'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavatetike'mo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae.

Hogoteno Polo'a ani kavafe'mo huno'ae'mo, muki Yuta vaya'e alu nofi vaya'mogile'mo hosu kava'mo hu'nageno'ae'mo Goti'a aipamo leno apate'niyanageno agoti huno apategaiye. Ani gemo 1:18-3:20 hane'niye. Gefi'mo Goti'a agai'a aipamo'mo falu hisiyafe'mo mafa'ne'amo Yesu Kalaisi'a alino ate'nigeno emineno muki vaya'ai hosu kava'apilefe'mo miya faino apateteno fali'niye. Hemenimo Goti'a Yesu'mo fali'niya kavateti'mo fatago kava'amo alino apave li'niye. Goti'a ani alagepa faigoko ge'ae'mo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'aina fatago kava'amo alino apamiteno naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. Ani gemo 3:21-4:25 hane'niye.

Ani vaya'mogimo Yesu Kalaisipi'mo mai'nageno hosu kava'e fali kava'mo'e'mo lokiya'amo ohanesigeno alino afepi apateteno yagaino o'apategaiye. Yagaino o'apatesige'a ae'a apakase'a alagepa hu'a maigae. (Sapata 5-8).

Inagi Sapata 9-11 gefi'mo Polo'a huno'ae'mo, mago lusi kana kava'ae'mo hu'niye. Polo'mo agai'amo Yu vayapati vekamo mai'nigeno Goti'a hogoteno akeya'vilagamo lekana paino apate'niya vaya'amo mai'naya'monanafa muki asole Yu vaya'mogimo Yesufe'mo apakame'ya ami'nae. Muki alu nofi vaya'mogimo Yesufe'mo apakesa afi'a fatago hute'a mai'nayana Yu vayapati'mo o'mai'nae. Goti'a apakaetegamo mago alagepa kava'mo hu'niyana alagepa hu'a o'age'naya'monanafa henaga'amo Yesu Kalaisi vayapi'mo e'a hai'a falegae, huno avo'mo kae male'niye.

Polo'a henaga avopi'mo Sapata 12-16 gefi'mo Goti mafa'ne'amogi akame hisaya kavafe'mo hapa pai'niye.

1 Nagaemo Polo'na Yesu Kalaisi ali'ya'amo ne'aluve. Agaemo apa veka'amo mai'ne'na Goti alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo ago lekana paino nateteno'ae'mo nagaefe'mo keya aeno ge hu'niye. 2 Akeya'vilaga Goti'a agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi aote mukufi'mo avo'mo kae male'naya ge'apimo'a mani alagepa faigoko ge'alefe'mo, afole aigiye, huno hapa pai'niye. 3 Mani gemo mafa'ne'amo Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo ava gemo hane'niye. Agaemo ma mopafi mai'niya kavatefe'mo mago a kanomo'a Nevini aginago'amo alino ate'niye. 4 Aote auneme'e vekamo mai'niya kavatefe'mo Goti'a agai'a himamu'aleti'mo, fali'niyateti'mo ago alino he tino ateteno'ae'mo, mafa'ne'nimo mai'niye, huno alino apave li'niye. 5 Goti'a agaeteti'mo fiku naha maeno namiteno Kalaisi agi'alefe'mo apa ali'ya'amo alisuvafe'mo navaleno nate'niye. Goti'a muki nofi vaya'aife'mo akame hiyo, huno hu'niya ge'amo akame hu'a apakesa afi'a fatago hisayafe'mo apa ali'ya'amo alisuvafe'mo navaleno nate'niye. 6 Lapakae'e'mo ani nofi vayapati'mo mai'nageno Goti'a keya aeno ge hu'nigetapa eta Yesu Kalaisi vaya'amo mai'nae. 7 Mai'naya'mofe'mo nagaemo muki Lomu taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapae'mo Goti'a hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo lapaote vaya'amo maisayafe'mo keya aeno ge hu'niya vaya'amogitapae'mo mani avo'mo nekaove. Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Hao ke heno nunumu huno apate'niya gemae

8 Muki ma mopafi vaya'mogimo lapakesa afito fatago nehaya kavafe'mo lapava gemo nehaya'mofe'mo hogote'na ani kavatefe'mo Gotife'mo Yesu Kalaisiteti'mo hao ke nehove. 9 Nagaemo amega nagufaleti'mo Goti ali'ya'amo o'ali'na naipafati'mo Goti mafa'ne'amo alagepa faigoko ge'alefeke'mo ali'ya'mo ne'aluve. Nagaemo nunumu hu'na hano osu'nofa muki afina'mo nunumu hu'na nelapatove. Goti'a nage'niyanageno he, nehiye, huno, naha maesiya gemo afa'a lapa paigiye. 10 Nagaemo yatala afina'mo lapakaetegamo ugefe'mo nehu'nae'mo, hemenimo kahau'nisiyana visuva ka'mo valika nato, hu'na nunumu nehove. 11 Nagaemo Goti Auneme'aleti'mo fiku alisaya ya'mo ali'na lapamisugeno lokiya vaino lapatesigetapa atafauta alagi hutapa maisayafe'mo u'na lapakesuva naipamo nekaliye. 12 Ali'na lapamiguve, hu'na huva'monanafa nagae'e lapakae'e'mo magokepi lagesa afito

fatago nehuna'mofe'mo magokepi lokaeta mai'neta naha maesage'na lapa maegauve.

¹³ Konaga'nimogitapae, mago gemo afisayafe'mo nahau'niyanagi lapakaemo alagepa hutapa afiyo. Muki afina'mo hu'nae'mo, uguve, hu'na nehuva'monanafa lapakaetegamo visuva ka'mo ago akani male'niye. Nagaemo Yu nofi vayapati o'mai'naya vaya'aitegamo u'na Goti ge'amo hakale'nogeno alagamo ae'niya kava hu'na lapakaetega'e'mo u'na Goti ge'amo hakalesugeno alagamo aesiyafe'mo ne'nahaiye. ¹⁴ Goti'a nami'niya anona'alefe'mo Galiki nofi vaya'aifenagi muki nofi vaya'aifenagi afi'naya vaya'aifenagi o'afi'naya vaya'aifenagi ae'na hakalo hu'na hapa paiguve. ¹⁵ Visuvafe'mo Goti'a agai'a ya'mo hane'niya'monanafa Lomu taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapae'mo u'na alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na lapa paisuvafe'mo nahau'nige'na ago alo hu'na mai'nove.

¹⁶ Na kava hige'naene. Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'alefe'mo navagage osu'nige'na namogaga ne'auva'mofe'mae. Goti'a ani gemo himamu'aleti'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai apakufamo alino katino ne'apate. Hogoteno Yu nofi vaya'aitegamo afole aitenoa'e'mo alu nofi vaya'aitegamo afole ai'niye. ¹⁷ Goti'a mani geleti'mo agai'a fatago kava'amo ago alino apave liteno apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo alino ne'apamiye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'naya gemo'a huno'ae'mo, apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo fatago vaya'amo mai'nayanage'a alagepa hu'a maigae, huno hapa pai'niye.

Muki vaya'mogimo Goti'mo apakame'ya ami'naya gemae

¹⁸ Koku'napati'mo Goti'a aipamo leno ne'apateya kava'amo alino apave neliye. Goti'a agaefe'mo muki mono nosaya kava'e muki vaya'aitegamo muki hosu kava'mo nehaya kavate'efe'mo aipamo leno ne'apate. Apakaemo hosu kava'apileti'mo lama ge'amo apaipafi'mo hane'niya lama ge'ale'mo ali'ya'mo o'alisiyafe'mo ae'a akani'a ne'atae. ¹⁹ Goti'a na agufa vekamo mai'nofi huno apaipafi'mo ago alino apave li'nigeno ha le yategamo afole ai'niya'mofe'mae. ²⁰ Goti'a ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo muki vaya'mogi alo hu'niya ya'amo ago ageme ageme e'nae. Ageme ageme ne'e'apae'mo apaulagaleti'mo no'agaya ya'mo Goti'a hanege hanege huno hanesiya himamu'amo agete'apae'mo, aeto agufa vekamo hogote vekamo alagi ago aeno lagase'niya vekamo mai'niye, hu'a ne'agae. Ne'agaya'mofe'mo hosu kava'apimo ae'a

ati kaesayafe'mo, alagi o'age'none, hu'a afa'a osugae. ²¹ Muki vaya'mogimo Goti'mo ago age'naya'mofe'mo ala agi'amo Goti'mo amisaya agufa agi'amo o'amige agaefe'mo hao ke osege hu'a mai'nae. Afa apakesage'mo ne'afigeno apaipafi'mo hani hu'niya kava'mo afole ai'nige'apae'mo negi nagi kava'mo hu'a mai'nae. ²² Apakaemo, afi'nona vaya'mo mai'none, hu'a nehu'apae'mo negi vaya'mo hamale'nae. ²³ Apakaemo maige maige huno ne'maiya ha le konali Gotifeke'mo mono osu'a apakame'ya amite'a agae aimu'yale'mo kasalisiya vayakana agufa aunegi namagana agufa aunegi afugana agufa aunegi nagalo'yavegana agufa aunegi hu'a alo hu'a malet'e'a ani yatefeke'mo mono hu'nae. ²⁴ Hu'naya'mofe'mo Goti'a hosu kava'mo hisayafe'mo mago'e huno apatafauno o'maino afa'a apakeno apatale'nige'apae'mo hapau'niya kava'mo hu'a kumai kava'mo hu'nae. Apavagage hisiya agufa kavake'mo nehu'a apakai'api apakufamo ali'a hosu hu'a atege vaya'ai apakufamo ali'a hosu hu'a apatege hu'a mai'nae. ²⁵ Apakaemo lama ge'amo atale'te'a lama ge Gotife'mo mono osu'a atale'te'a agae aimu'yale'mo aigofe goti'apimogifeke'mo mono hu'nae. Goti'a muki ya'amo alo hu'niya vekae'mo mono osuge ge'amo o'afige hute'a apakai'apimo alo hu'naya yatefeke'mo mono hute'apae'mo akame hu'nae. Hu'naya'monanafa alo hu'niya vekamo agi'ale'mo muki afina'mo ali'a asaga hume hume u'a maiyo. He, lama ge. ²⁶ Ani hosu kava'mo hu'naya'mofe'mo Goti'a mago'e huno apatafauno o'maino afa apakeno apatale'nige'apae'mo alagi hosu hapa'ye kava'mo hu'nae. A'ne'apimogimo vele ne'maiya kava'mo atale'te'a ani kava aimu'yale'mo a'ne apafalugi'e'mo aeto agufa hosu kava'mo hu'nae. ²⁷ Ani kava hu'a vemogi'e'mo a'nemo o'ali'a ve apafalugige'mo alisayafe'mo lokiya apaipamo kali'nageno apaipafati'mo atete hapau'niye. Vemogimo vemo alite'apae'mo apavagage hisiya agufa kava'mo hute'a Goti'mo atale'te'a hosu kava'mo anona'apilefe'mo ani hosu miya'mo ali'nae. ²⁸ Apakaemo Gotife'mo lama ge hu'a apakesa afisayafe'mo ohapau'niya'mofe'mo Goti'a mago'e huno apatafauno o'maino afa'a apakeno apatale'nige'a hosu apaipa apakesake'mo alino he tino apate'nige'a osisaya agufa kava'mo nehae. ²⁹ Muki alu hosu kava alu hosu kavanagi kumai kavanagi alagepa osu kavanagi ma mopafi yafe'mo hapa'ye nehiya kavanagi apaini hu'a ne'apataya kava'mo'agi huno apaipafi'mo havaite'niye. Apaipa kafa nehapaya kavanagi vaya'mo kamiti ne'apamagiya kavanagi kaveta nehaya kavanagi aigofe gemo nehaya kavanagi hosu

apaipa nekaliya kavanagi huno apaipafi'mo havai teno hane'niye. ³⁰ Apakaemo hosu faigoko gemo huge vaya'ai apaki'apile'mo ali'a afepi apatege Gotife'mo alagi ohapauge hanageke ya'mo ali'a apamite'a ali'a apaiyafi'mo apatege ala vaya'mo mai'none, hu'a huge apakai'api apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a atege apakesa afifi hu'a saufa hosu kava'mo huge ita'api afo'apimogi ge'apimo o'afige hu'a ne'maiye. ³¹ Apakaemo negi kava'mo huge hugune, hu'a nehaya gemo osu'a atalege afamo anaga'apie'mo hapau apayamopafi'mo ohapauge apaipamo'mo falu hu'a o'apatege hapau hu'a o'apatege hu'a ne'maiye. ³² Goti'a ani agufa kava'mo nehaya vaya'aife'mo, anona'apilefe'mo apamisuge'a alagi falisaya vaya'mo mai'nae, huno ago hu male'niye. Apakaemo ani gemo ago afi'naya'monanafa ani agufa hosu kava'age'mo nosaya'monanafa mago'e hosu kava'mo nehu'apae'mo hosu kava'mo nehaya vaya'aife'mo amuse hu'a ne'apatae.

2

Goti'a agoti huno apatesiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Ve'nimogae, kagaemo vaya'ai hosu kava'apimo agetekae'mo alika fako huka apatetekae'mo, hosu kava'mo nehae, huka nehukae'mo kagaika'efeke'mo ani gemo nehane. Magoke agufa hosu kava'mo nehana'mofe'mae. Kagaemo hosu kava'mo nehae, huka nehana vekamogamo magoke agufa hosu kava'mo nehana'mofe'mo ina lagamo mai'napigeka agotile'mo he tika mai'nekae'mo, nagaemo hosu kava'mo hu'nofi, hu'na o'age'nove, huka aeka ati okaegane. ² Goti'a hu'naya kava'apilefeke'mo ani kava'mo nehaya vaya'mo alagi lama ge huno agoti huno apategaiye, huta ago afi'none. ³ Ve'nimogae, ani agufa kava'mo nehukae'mo ani kava'mo nehaya vaya'mo alika fako huka apatetekae'mo, ae'na kasalo paegaue, huka kagesa ne'afipiye. ⁴ Goti'a kagemi ya'agana huno male'niya yapati'mo kagaetegamo lusi alagepa kava'mo huteno malage huno aipamo leno okateno yatala afina'mo afa'a nekateya'monanafa alagepa huka kagesa o'afi'neka afa kavane, huka kagesa ne'afipiye. Goti'a kaipamo alika afe lesanafe'mo kagaetegamo alagepa kava'mo nehiye, huka o'afi'napiye. ⁵ Kaipamo alika afe ole'nana'monanafa kaipamo'mo lokiya vai'nigeka afa'a mai'nekae'mo Goti'a aipamo leno nekateya kayo'mo alo huka maleme maleme ne'anageno'ae'mo ko nesiye. Goti'a vaya'ai apaulagale'mo aipamo leno ne'apateyanageno alino alagepa huno agoti huno apatesiya afina'mo mani kayo'mo kamigiye. ⁶ Goti'a

muki vaya'mogimo hu'naya kava'mo anona'apilefe'mo miya'apimo apamigiye. ⁷ Goti'a ha le konali ya'apigi ala apaki'apigi maige maige hu'a maisaya ya'apigi alisayafe'mo hapa'ye nehige'a alagepa kava'mo o'atale'a atafau'a alagi hume hume ne'visaya vaya'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya ya'apimo alino apamigiye. ⁸⁻⁹ Alino apamigiya'monanafa Gotife'mo kame hu'a atete'a lama ge'amo akame osu'a hosu kava'mo akame nehaya vaya'aife'mo aipamo leno ne'apateya kayo'mo apamisige'a lusi kana ya'mo alisageno apakafu kigiye. Ani agufa kava'mo muki hosu kava'mo nehisaya vaya'aitegamo afole aigiye. Hogoteno Yu vaya'aitegamo afole aitenno Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'aitegamo afole aigiye. ¹⁰ Afole aigiya'monanafa muki vaya'mo alagepa kava'mo nehisaya vaya'mogimo ha le konali ya'apimo alige ala apaki'apimo alige hisageno apaipamo'mo falu hugiye. Hogote'a Yu vaya'mogimo alitesage'apae'mo Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogimo aligae. ¹¹ Na kava hinage'apaene. Goti'a amega apakufale kavatefe'mo agesa o'afino muki vaya'mo magoke agufa kavateti'mo alino fako huno ne'apate. ¹² Ke'aepa ge'amo o'ali'nisaya vaya'mogi hosu kava'mo nehisageno'ae'mo Goti'a agoti huno apateteno apamagisige'a faligaya'monanafa ke'aepa ge'aleti'mo alino agoti huno o'apategaiye. Ke'aepa ge'amo ali'naya vaya'mogimo hosu kava'mo nehisageno'ae'mo mago'e huno ke'aepa ge'aleti'mo alino agoti huno apategaiye. ¹³ Goti'a ke'aepa ge'amo fiku afi'naya vaya'aife'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nosifa ke'aepa ge'amo afite'a akame nehaya vaya'aifeke'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. ¹⁴ Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogimo ke'aepa ge'amo o'ali'naya'monanafa ke'aepa ge'amo akame nehagetae'mo, Goti ke'aepa ge'amo apaipafi'mo hane'niye, huta ne'apakone. ¹⁵ Apakaemo laipafi'mo avo'mo kae male'niya ke'aepa ge'amo hane'niye, hu'a ali'a apave neliye. Yu'ilaga veka'apimo'a, ma kava hiyo ina kava osiyo, huno hapa nepaiye. Apakaemo apakesa afite'apae'mo hosu kava'mo nehune, hu'a huge alagepa kava'mo nehune, hu'a huge hu'a nehae. ¹⁶ Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo alagepa faigoko ge'nilefe'mo Yesu Kalaisiteti'mo hu'a fala ki'a ne'atalaya kava'mo alino fako huno apategaiye.

Yu vaya'mogi, mono kavatimo'a laha maegaiye, hu'a hu'naya gemae

¹⁷ Kagaemo, Yu vekamo mai'novanageno ke'aepa gemo'a naha maegaiye, huka hutekae'mo, Goti vaya'amo

mai'nove, huka nehane. ¹⁸ Goti ke'aepa ge'amo ali'a kaya male'nagekae'mo Goti'a hau'niya kava'mo ageteka hogote alagepa kavafe'mo, kanale kavane, huka nehane. ¹⁹⁻²⁰ Kagaemo hukae'mo, ke'aepa ge'amo ago afi'nove. Afite'na nagaemo lama gemo aepa'amo ago age'nove, huka nehane. Lole kagesa o'afi'neka lokiya vaika kagesa afikae'mo, apaulagamo ali hu'nige'a alagepa ka'mo o'age'a hani yapimo ne'maiya vaya'mo ha le ya'mo ali'na ne'apamuve. O'afi'naya vaya'mo ali'na api ai'na apatete'na mafa'negana hu'a apakesa ohane'niya vaya'mo ali'na apaya ne'malove, huka kagesa ne'afine. ²¹ He, alika apaya ne'malana'monanafa kagaikamo alika kaya no'malapiye. Kumaya'mo o'aliyo, huka aeka hakalo huka hapa nepaina'monanafa kumaya'mo ne'alipiye. ²² Kumai kava'mo osiyo, huka nehana'monanafa kumai kava'mo nehapiye. Kagaemo aigofe goti'apimogife'mo alagi okahau'niya'monanafa Gotife'mo kagesa afika koli nosapiye. ²³ Kagaemo, ke'aepa gemo afi'nove, huka kagikale'mo alika asaga huka nekatana'monanafa ke'aepa ge'amo ago amagika ataleteka Goti agi'ale'mo alika afepi ne'atane. ²⁴ Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, lapakaemo hosu kava'mo nehaya'mofe'mo Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogi Gotife'mo hu'a faipa hu'a ne'atae, huno hu'niye.

Apakufamo lagau'a ne'apataya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

²⁵ Kagaemo ke'aepa ge'amo akame nehisana'mo'mo kagufamo lagau'a kate'naya kava'mo'a afa'a kaha mae-gaiye. Ke'aepa ge'amo amagika ne'atalesana'mo'mo kagufamo lagau'a kate'naya kava'mo ina agufa kava'mo hane'niye. ²⁶ Mago vekamo agufamo lagau'a o'ate'nisaya vekamo'a ke'aepa ge'amo akame nehisiyana Goti aulagale'mo apakufamo lagau'a apate'naya vayakana huno maigiye. ²⁷ Apakufamo lagau'a o'apate'nage'a afa'a mai'naya vaya'mogimo ke'aepa ge'amo akame nehisiyana agoti hu'a kategae. Ke'aepa ge'amo ago ali'nanage'apae'mo kagufamo lagau'a kate'naya vekamogamo ani ke'aepa ge'amo ago amagika ne'atalana'mofe'mo, hosu kava'mo hu'nane, hu'a agoti hu'a kategae. ²⁸⁻²⁹ Lama ge Yu vekamo'a amega agufale Yu vekamo o'mai'nifa aipafi Yu vekamo mai'niye. Lama ge apakufamo lagau'a ne'apataya kava'mo amega apakufale kava'mo ohane'nifa apaipafi kava'mo hane'niye. Ke'aepa gemo'a mani agufa ali'ya'mo afa'a o'aligiya'monanafa Goti Auneme'amo'mo apaipafi'mo mani agufa ali'ya'mo afa'a ne'aliye. Ma mopafi

vaya'mogimo lama ge Yu vekamo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a no'ataya'monanafa Goti'a agi'ale'mo alino asaga huno ne'ate.

3

¹ Mani gemo nehuva'mofe'mo Yu vaya'mogimo alu nofi vaya'mo ae'a apakasesayafe'mo hapa maesiya ya'mo o'ali'nafiye. Apakufamo lagau'a ne'apataya kava'mo'a haiya kava huno hapa maegaiye. ² Muki kavatefe'mo hapa maesiya ya'mo ago ali'nae. Hogote ya'mo hapa maesiya ya'mo hane'niyana Goti'a ge'ale'mo yagai'a atesayafe'mo ge'amo ago alino apami'niye. ³ Apami'niya'monanafa mago Yu vaya'amogimo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo Goti'a Emalehamufe'mo, kaginago vaya'mo hapa maegauve, huno ha pai'niya gemo afa gemo hane'niyanageno Goti'a agai'a ge'amo afa'a akame osisifiye. ⁴ Alagi atalegeno hano hino. Muki vaya'mogimo aigofe gemo nehisageno'ae'mo Goti'a agai'a ge'amo alagi o'ataleno akame hugiye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, kagaemo gemo hisanage'a afite'apae'mo, alagi lama gemo nehiye, hu'a hugae. Vaya'mogimo agoti hu'a nekate-sagekae'mo aeka apakasegane, huno avo kae male'niye. ⁵ Lagaemo Yu vaya'mogita hosu kava'mo hu'nisunana Goti fatago kava'amo vaya'ai apaulagale'mo mago'e huno afole ai'nisiyana na agufa gemo hugune. Goti'a anonatilefe'mo kayo'mo nelamisigetae'mo, hosu kava'mo nehiye, huta ma mopafi vayakana huta ge hisupiye. ⁶ Alagi atalegeno hano hino. Mani gemo lama gemo hane'niyesinana Goti'a ma mopafi vaya'mo afa'a agoti huno o'apatesine. ⁷ Mago Yu vaya'mogi, hosu kava'mo hu'nisunageno'ae'mo Goti fatago kava'amo vaya'ai apaulagale'mo mago'e huno afole ai'nisiyana na kava hisigeno agoti huno lategaiye. ⁸ Vae, hu'na, alagepa hu'a apakesa afi'naesinana alagepa kava'mo afole aisiyafe'mo hosu kava'mo higetao, huta afa'a nehunesine. Ani gemo afa'a osuguna'monanafa mago vaya'mogi lagaefe'mo, ani gemo nehae, hu'a faipa hu'a nelatae. Goti'a mani vaya'aife'mo, hosu vayane, huno huteno agoti huno apategaiye. He, alagi lama gemo hugiye.

Muki ma mopafi vaya'aife'mo hosu vayane, huno hu'niya gemae

⁹ Inagi lagaemo Yu vaya'mogita aeta apakaseto alagepa vaya'mo mai'nopiye. Ha'ao, hosu kava'mo'a Yu vaya'mogita'e Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'e'mo aeno lagaseno yagaino late'niye, hu'na ali'na lapave li'nove.

10 Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'naya gemo'a huno'ae'mo,

Mago fatago vaya'mo o'mai'nae. Magoke'atomo alagi o'mai'niye. 11 Mago afi'naya vaya'mo o'mai'nae. Goti'mo agegefe'mo kahauya nehaya vaya'mo o'mai'nae. 12 Muki vaya'mogimo ani ka'mo ago atale'nae. Muki'amo hosu vaya'mo hamale'nae. Alagepa kava'mo nehaya vaya'mo mago o'mai'nae. Magoke'atomo alagi o'mai'niye. 13 Lugo'apimo kano kelimo ali'a halo ne'aigeno atu ne'aiya kano keligana huno hane'nigeno hosu gemo afole ne'aiye. Apavenafu'naleti'mo aigofe gemo nehae. Nagalo'yave'mogi apavayafi'mo analisa ani'mo havai te'niya kava huno hosu gemo apavayafi'mo havai te'nige'a ge'apileti'mo vaya'mo nehapae. 14 Apakaemo hu'a faipa hu'a ne'apataya ge'e hapai vai'a ne'apataya kava'e'mo apaipafi'mo havai te'niye. 15 Apakaemo apaiyaleti'mo nagu nagu hu'a u'a vaya'mo nehapae. 16 U e'a nehayategamo muki ya'mo ali'a hosu hu'a atege apakafu kisiya ya'mo ali'a apamige nehae. 17 Alagepa hu'a magokepi lokae'a maisaya ka'mo no'agae. 18 Gotife'mo koli hisaya agufa apakesa no'afiye,

hu'a avo kae male'nae. 19 Ago afi'nonana Goti'a ke'aepa ge'aleti'mo ke'aepa ge'amo afe'alumelagamo mai'naya vaya'aife'mo hapa nepaiye. Apakaemo ge'ale'mo ae'a atagaina hu'a ge osu'a ani gemo ha pai'apae'mo, Goti aula-gale'mo hosu kava'mo hu'nonanageno kayo'mo lamigiye, hu'a hisayafe'mo hapa nepaiye. 20 Hapa nepaiya'mofe'mo Goti'a muki vaya'mogimo ke'aepa ge'amo akame nehisaya kavateti'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno osugiya'monanafa ke'aepa ge'aleti'mo vaya'ai hosu kava'apimo alino apave neliye.

Fatago kava'mo Gotitegati'mo ne'e, huno hu'niya gemae

21 Ani kava hu'a mai'naya'monanafa hemenimo Goti'a fatago kava'amo agaetegati'mo alino apave neliye. Ke'aepa ge'amo akame nehaya kavateti'mo alino no'apamifa fiku hapa maeno ne'apamiye. Mosese'e Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi'e'mo avo kae male'naya geleti'mo ani kavafe'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiye. 22 Goti'a mani fatago kava'amo alino Yesu Kalaisife'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo muki apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo ne'apamigeno apakaete'mo hane'niye. Hailami salami hu'a no'maifa magoke aiyaya vaya'mo ne'maiya'mofe'mae. 23 Na kava

hu'nageno'aene. Muki vaya'mogimo hosu kava'mo hute'a Goti ha le konali ya'amo hai'a me tale'naya'mofe'mo no'aliye. ²⁴ No'aliya'monanafa Goti'a Kalaisi Yesu'mo miya faino hatu maeno late'niya kavateti'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha pai'niye. Goti'a muki kavatilefe'mo aghesa o'afino fiku laha maeno lami'niye. ²⁵ Agaemo mafa'ne'amo kola'ae'mo lagesa afitafatago hisuna kavateti'mo aipamo leno olateno aipamo falu huno latesiyafe'mo mafa'ne'amo muki vaya'ai apaulagale'mo ago alino afole aino ate'niye. Akeya'vilagamo Goti vaya'amogi hosu kava'mo hu'nageno'ae'mo kayo'mo o'apamino afa'a apakeno apatale'niye. Hu'niya kava'alefe'mo fatago kava'mo hu'nove, huno alino lave lisiyafe'mo mafa'ne'amo muki vaya'ai apaulagale'mo ago alino afole aino ate'niye. ²⁶ He, hemenimo Goti'a fatago kava'amo ago alino lave nelino'ae'mo Yesufe'mo lagesa afitafatago nehuna vaya'mogitae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehuno'ae'mo, fatago vekamo mai'nove, huno alino lave lisiyafe'mo Yesu'a afole yate'mo ago alino afole aino ate'niye.

²⁷ Hu'niya'mofe'mo lagitile'mo afa'a alita asaga huta atesuna kava'mo hane'nifiye. Ha'ao, ani kava'mo ago alino hafaino atale'niye. Haiya agufa kavateti'mo alino hafaino atale'niye. Ke'aepa ge'aleti'mo alino hafaino atale'nifiye. Ha'ao, lagesa afitafatago nehuna kavatetike'mo ago alino hafaino atale'niye. ²⁸ Atale'niya'mofe'mo ina kava huta afi'nonana Goti'a ke'aepa ge'amo akame nehaya kavateti'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nosifa apakesa afi'a fatago nehaya kavatetike'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. ²⁹ Yu vaya'mogitage'mo Gotitimo'mo mai'niye, huta hisupi Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogi'e'mo, Gotitimo'mo mai'niye, hu'a hugae. He, Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogi'e'mo Gotitimo'mo mai'niye, hu'a hugae. ³⁰ Goti'a magoke'age'mo mai'niyanageno Yu vaya'mogi apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno huge Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogi'e'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno huge nehiye. ³¹ Inagi lagaemo apakesa afi'a fatago hisaya kavafe'mo avagemo nehutae'mo ke'aepa ge'amo aeta ati nekaopiye. Alagi atalegeno hano hino. Lagaemo ke'aepa ge'amo ha maeta alita he tita ne'atone.

Goti'a Emalehamufe'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno hu'niya gemae

¹ Mani kavatefe'mo lagingo vekamo Emalehamu'a agai'a agufaleti'mo ali'niye, huta hisupiye. ² Ha'ao. Goti'a Emalehamu'mo alagepa kava hu'niya kava'aleti'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno hu'niyesinana Emalehamu'a agai'a agi'ale'mo afa'a alino asaga huno ate'niyesine. Ate'niyesina'monanafa Emalehamu'a Goti aulagale'mo agi'ale'mo afa'a alino asaga huno o'ategaiye.

³ Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a na kava hu'niye, huno hu'niye. Ani gemo'a, Emalehamu'a Goti ge'ae'mo agesa afino fatago hu'nigeno Goti'a fatago kava'amo alino ami'niye, huno hu'niye. ⁴ Inagi vaya'mogimo ali'ya'mo alite'apae'mo miya'apimo ne'aliya yafe'mo, fiku ne'aliye, huta nosupa ali'ya'mo ali'naya anona'apilefe'mo miya'apimo ne'aliye, huta nehune. ⁵ Huta nehuna'monanafa ali'ya'mo o'ali'a Gotifeke'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'aife'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehaye.

Agaemo mono nosaya vaya'aife'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehaye. Apakaemo ani kava nehaya Gotifeke'mo apakesa afi'a fatago nehaye. ⁶ Nevini'e'mo ani kavafe'mo magoke agufa gemo hu'niye. Agaemo, apakaemo ke'aepa gemo akame nehaya agufa ali'ya'mo o'ali'naya'monanafa Goti'a fatago kava'amo alino apami'nisiya vaya'mogi Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae, huno hu'niye. ⁷ Ani gee'mo huno'ae'mo,

Goti'a ke'aepa ge'amo amagi'a ne'atalaya hosu kava'apimo alino atalege hosu kava'apimo aeno ati kaeno apatege hu'nisiya vaya'mogi alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. ⁸ Ala kava ne'mo'a hosu kava'mo anona'apilefe'mo o'apami'nisiya vaya'mogi alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae, huno hu'niye.

⁹ Apakufamo lagau'a atale'naya vaya'age'mo hapa ne'maefi apakufamo lagau'a o'atale'naya vaya'e'mo hapa ne'mae. Ani kavatefe'mo, Emalehamu'a agesa afino fatago hu'nigeno'ae'mo Goti'a fatago kava'amo alino ami'niye, huta nehune. ¹⁰ Ani afina'mo Emalehamu'a haiya kava huno mai'niye. Agufamo lagauno atale'niya vekamo mai'nifi agufamo lagauno o'atale'niya vekamo mai'niye. Agaemo agufamo lagauno atale'niya vekamo o'mai'nifa agufamo lagauno o'atale'niya vekamo mai'niye. ¹¹ Emalehamu'a agufamo lagauno o'atale'niya vekamo mai'nen'ae'mo agesa afino fatago huteno fatago kava'amo

ali'niye. Fatago kava'amo ali'niya alagena kava'mo hane'niyana agufamo lagauno atale'niya alagena kava'mo ali'niye. Mani alagena kava'mo aune kava'mo hane'niyana, fatago vekamo mai'niye, huno alino apave neliya kava'mo hane'niye. Apakufamo lagau'a o'atale'naya vaya'ai aepa vekamo maisigeno Goti'a apakae'e'mo fatago kava'amo apamisayafe'mo ani kava huno mai'niye. ¹² Agaemo apakufamo lagau'a atale'naya vaya'ai aepa vekamo mai'niye. Apakaemo apakufamo lagau'a atale'naya nofi vaya'age'mo o'mai'naya'monanafa Emalehamu'a agufamo lagauno o'atale'niya afina'mo aghesa afino fatago hu'niya vekamo aiyakamo ne'aliya'mofe'mo aepa veka'apimo mai'niye.

¹³ Goti'a Emalehamufe'mo, muki ma mopamo kagae'e kaginago vayakamogi'e'mo lapamisugetapa alagi alagepa hutapa maigae, huno polomasi gemo ha pai'niye. Emalehamu'mofi aginago vaya'amogimofi hu'a ke'aepa ge'amo akame hu'nisaya kavateti'mo Goti'a lapamiguve, huno hu'niya ya'amo alisayafe'mo osu'nifa apakesa afi'a fatago hute'a fatago kava'amo ali'nisaya kavatetike'mo alisayafe'mo hu'niye. ¹⁴ Mafa'ne'apimogimo afo'apimogi male'naya ya'mo ne'aliya kava hu'a ke'aepa ge'amo akame nehaya vaya'mogimo ali'naesinana apakesa afi'a fatago nehaya kava'mo ina agufa kavanageno Goti'a fiku lapa mae'na lapamiguve, huno hu'niya polomasi ge'amo afa gemo hane'ninageno afole o'ai'niesine. ¹⁵ Na kava higeno'aene. Ke'aepa ge'amo ohane'niyesinana ke'aepa ge'amo amagi'a no'atalaesine. Hiya'monanafa ke'aepa ge'amo'a hane'niya'mofe'mo aipamo leno ne'apateya kayo'mo apamisiya agufa kava'mo alino afole aino ne'ate. ¹⁶ Ani kava hane'niya'mofe'mo muki aginago vaya'mogimo hai'a me otale'a alagi hai'a polomasi gemo hu male'niya ya'mo alisayafe'mo fiku hapa maeno ne'apamige'apae'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogi aligae. Yu nofi aginago vaya'amogige'mo o'aligafa Emalehamu'a hu'niya kava hu'a apakesa afi'a fatago nehaya aginago vaya'mogi'e'mo alisayafe'mae. Agaemo muki'amogita aepa netimo mai'niye. ¹⁷ Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *Muki nofi vaya'ai apakinago aepa veka'apimo ali'na afole ai'na kate'nove*, huno hu male'niye. Ani gemo huno hu male'niya afina'mo Goti aulagale'mo Emalehamu'a muki'amogita afotimo'mo afole ai'niye. Agaemo Gotife'mo aghesa afino fatago hu'nenoe'ae'mo fali'naya vaya'mo alino he tino apatege ohane'niya yafe'mo, hane'niye, huno huge nehaya

Gotife'mo aghesa afino fatago hu'niye. ¹⁸ Emalehamu'a afole aisiya ka'mo o'age'niya'monanafa aghesa afino fatago nehuno avayagunagu huno agava mai'niya'mofe'mo Goti'a, muki asole kaginago vaya'mo maigae, huno ha pai'niya gemo afole ai'nigeno muki nofi vaya'ai aepa veka'apimo afole ai'niye. ¹⁹ Emalehamu'a kafuga'amo vani hataleti hugefe haino hogo hu'niya kafugafi'mo mai'nenoe'mo, kola'nimo'a ali'ya o'ali'nigeno a'nimo aipamo ago alino kalagu ki'nigeno la'agufamo faligekana huno hane'niye, huno hu'niya'monanafa ani kavafe'mo aghesa afifi huno mai'nenoe'mo aise'amo aghesa afino fatago osu'niya'monanafa lokiya vaino mago'e huno aghesa afino fatago hu'niye. ²⁰ Agaemo Goti'a, henaga'amo huguve, huno hu'niya gee'mo, hisifi osisifi, huno lole aghesa o'afi'niye. Ha'ao, aghesa afino fatago hu'niya kava'amo'mo lokiya vaino ate'nigenoe'ae'mo agaemo Goti'mo ala agi'amo ami'niye. ²¹ Agaemo Goti'a, huguve, huno hu'niya gee'mo lokiya vaino magoke aghesa afi'nenoe'ae'mo, ani kava'mo afa'a hugiye, huno hu'niye. ²² Huno hu'niya'mofe'mo *Goti'a, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno ha pai'niye.* ²³⁻²⁴ Goti'a, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno ha pai'niya gemo Emalehamufeke'mo avo okae'nifa lagae'efe'mo avo kae male'niye. Ani kava huno Goti'a lagaemo agaefe'mo Ala kava netimo Yesu'a fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niya Gotife'mo lagesa afita fatago nehuna vaya'mogitae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha paigiye. ²⁵ Goti'a hosu kavatilefe'mo avalelino uno hosu vaya'ai apayapi'mo atetenoe'ae'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha paisiyafe'mo kanolufati'mo ago alino he tino ate'niye.

5

Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha pai'nigeta alagepa huta mai'nona gemae

¹ Lagesa afita fatago hu'nonagenoe'ae'mo Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha pai'nigeta afitetae'mo, aipamo falu huno nelate, huta huteta mai'nonagenoe'ae'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo laipamo'mo falu nehiye. ² Agaeteti'mo lagesa afita fatago hu'nona kavateti'mo faleta haiteta Goti'a fiku laha maeno nelamiya kava'afi'mo mai'netae'mo, Goti ha le konali hetamatimo aligune, huta lavayagunagu huta agava ne'maune. ³ Afole aisiya kavafeke'mo lamogaga no'auna'monanafa hanageke ya'e'mo ali'netae'mo lamogaga ne'aune. Ani hanageke

yateti'mo laha maesiyafe'mo o'ataleta atafauta alagi huta mai'nisunageno'ae'mo lokiya vaino lategaiye, huta ago afi'nona'mofe'mo lamogaga ne'aune. ⁴ O'ataleta atafauta alagi huta ne'maisunageno'ae'mo amuse huno latesigeta lavayagunagu huta agava maigune. ⁵ Goti'a aote Auneme'amo alino lami'nigeno Auneme'amo'mo Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo laipafi'mo ago alino laki male'niye. Laki'nigeta age'nona'mofe'mo lavayagunagu nehuta agava ne'mauna kavatefe'mo laipamo'mo kana hisigeno hosu laipamo okaligiye.

⁶ Hau'niya kavatefe'mo layamufamo o'valeta Gotife'mo mono osuta hosu kava'mo nehuna vaya'mogitalefe'mo Goti'a lekana pai male'niya afina'mo Kalaisi'mo ago falino late'niye. ⁷ Mago vaya'mogimo ke'aepa gemo akame nehaya vaya'mo hapa maesayafe'mo fali'a o'apategaya'monanafa magoke magoke vaya'mogimo alagepa hu'a hapa ne'maya vaya'mo hapa maesayafe'mo koli osu'a fali'a apategae. ⁸ Fali'a apategaya'monanafa hosu kava'mo nehuna vaya'mo mai'nonageno'ae'mo Kalaisi'a falino late'niya kavateti'mo Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo ago alino lave neliye. ⁹ Goti'a kola'amo aino lakino late'niya kavatetike'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha pai'niya'mofe'mo Goti'a mago'e huno laha maeno aipamo leno nelateya kayo'mo lamisiya kavategati'mo lagufamo alino katino lategaiye. ¹⁰ Goti kame'amo mai'nonageno'ae'mo mafa'ne'amo fali'niya kavateti'mo alino ao ya'mo hu male'niya'mofe'mo ao vaya'amo mai'nonageno'ae'mo mafa'ne'amo he tino afa'a mai'niya himamu'aleti'mo mago'e huno lagufamo alino katino lategaiye. ¹¹ Mani alagepa kava'age'mo lagaetegamo afole o'aigifa hemeni'e'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo Gotife'mo amuse huta ateteta lamogaga ne'aune. Goti'a agaeteti'mo ago alino ao ya'mo hu male'niya'mofe'mae.

Atamu'e Kalaisi'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

¹² Inagi hosu kava'mo magoke vekafati'mo muki ma mopafi'mo afole ai'nigeno ani hosu kava'aleti'mo nefaliya kava'mo afole ai'niye. Nefaliya kava'mo ani katetike'mo afole aiteni muki vaya'aitegamo aino atagu faeno uneno hu'niye. Muki vaya'amogimo magoke vekamo'a hosu kava'mo hu'niya afina'mo agaepi'mo mai'ne'apae'mo hosu kava'mo hu'naya'mofe'mae. ¹³ Vaya'mogi hosu kava'mo hume hume ne'ageno'ae'mo Mosese'a ke'aepa gemo alino apami'niye. Ani hogote afina'mo ke'aepa gemo alagi ohane'niyesinana Goti'a vai'mo no'apamiyesine.

¹⁴ Nefaliya kava'mo'a Atamu'a mai'niya afinateti'mo muki
vaya'aite'mo yagaino apateme apateme ne'egenoa'e'mo
Mosese'a afole ai'niye. Goti'a ke'aepa ge'amo Atamufe'mo,
ina kava'mo osuvo, huno ha pai'niya ge'amo ago amagino
atale'niya kava hu'a ani agufa ke'aepa ge'amo amagi'a
o'atale'naya'monanafa fali'nae. Atamu'mo afole aigiye,
hu'a ava gemo hu'a avo kae male'naya vekagana huno
aune'amo mai'niye. ¹⁵ Mai'niya'monanafa Goti'a magoke
vekaleti'mo fiku hapa maeno ne'apamiya kava'e mago
alu vekamo'a hosu kava'amo'e'mo alu kava alu kava'mo
hane'na'ae. Magoke vekamo hosu kava'aleti'mo muki
asole vaya'mo fali'naya'monanafa Goti'a magoke vekamo
Yesu Kalaisiteti'mo asole vaya'mo fiku hapa maeno
ne'apamiya kava'amo'mo mago'e huno ago aeno agase'niye.
¹⁶ Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya kavateti'mo alino
afole aino ne'ateya kava'e magoke vekamo'a hu'niya
kavateti'mo alino afole aino ne'ateya kava'e'mo alu
kava alu kava'mo hane'na'ae. Magoke hosu kava'amo
akamelegati'mo Goti'a, hosu vaya'mo mai'nae, huno
agoti huno apate'niya'monanafa vaya'mogi asole hosu
kava'apimo akamelegati'mo Goti'a fiku hapa maeno
apamitenoa'e'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae,
huno nehiye. ¹⁷ Magoke vekamo hosu kava'aleti'mo
nefaliya kava'mo afole aitenoaeno apakaseno yagaino
apate'niya'monanafa Goti'a mago'e huno mani kava'mo
ago aeno agase'niye. Goti'a fatago kava'amo fiku hapa
maeno apami'nisiya vaya'mogimo magoke vekamo Yesu
Kalaisiteti'mo ae'a apakase'a alagepa hu'a maige maige hu'a
maigae. ¹⁸ Mani avo'mo nekaova gemo aepa'amo hane'niye.
Magoke vekamo'mo hosu kava'mo hu'nigenoa'e'mo Goti'a,
hosu vaya'mo mai'nayanagetapa alagi faligae, huno hu'niya
kava huno magoke vekamo'mo fatago kava'aleti'mo
Goti'a muki vaya'mo fiku hapa maeno apamitenoa'e'mo,
naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nayanagetapa alagepa
hutapa maige maige hutapa maigae, huno hapa pai'niye.
¹⁹ Magoke vekamo'mo Goti ge'amo amagino atale'niya
kava'aleti'mo Goti'a asole vaya'aife'mo, hosu vaya'mo
mai'nae, huno hu'niya kava huno magoke vekamo'mo
ge'amo akame hu'niya kava'aleti'mo asole vaya'aife'mo,
naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hugiye.
²⁰ Mago'e gemo hane'niyana Goti'a hosu kava'mo mago'e
huno afole aisiyafe'mo ke'aepa ge'amo'a hosu kava'mo
haopale'mo alino afole aino ate'niye. Hosu kava'mo mago'e
huno afole ai'niya'monanafa Goti'a hosu kava'mo ago afole
ai'niya yategamo fiku hapa maeno apami'niya kava'amo'a

mago'e huno aeno agaseno havai teteno aino vali lamino asagauno ai'niye. ²¹ Hosu kava'mo'a nefaliya kava'mo alino afole aino ateteno ani kavateti'mo yagaino ne'apateya kava huno fiku hapa maeno ne'apamiya kava'mo'a fatago kava'aleti'mo yagaino ne'apatesige'a Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya ya'mo alino apamisiyafe'mae.

6

Lagaemo Kalaisi'e'mo magokepi faliteta he ti'nona kavafe'mo hu'niya gema

¹ Inagi lagaemo hemenimo na gemo hugune. Goti'a mago'e huno fiku laha maeno lamisiyafe'mo hosu kava'mo mago'e huta huge huge huta maigune, huta hisupiye. ² Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. Lagaemo hosu kavatilefe'mo ago fali'nona'mofe'mo haiya kava huta mago'e huta hosu kavapi'mo maigune. ³ Kalaisi Yesupi'mo muki vaya'amo ago alino ani'mo faleno late'niya vaya'mogita agae'e'mo fali'none, hutapa o'afi'nafiye. ⁴ Muki ya'mo Afo'amo'mo ha le konali ya'aleti'mo Kalaisi'a fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niya kava huta he tita saufa kava'mo huta maisunafe'mo Goti'a Kalaisipi'mo ani'mo faleno late'nigeta agae'e'mo ago fali'nonageno'ae'mo agae'e'mo ago kino late'niye. ⁵ Na kava higetaene. Lagaemo Kalaisipi'mo ani'mo faleno late'nigeta fali'niya kava huta agae'e'mo fali'nisunana alino he tino ate'niya kava huno alino he tino lategaiya'mofe'mae. ⁶ Ago afi'nonana lagufafi hosu kavatimo lokiya'amo hano hisigeno hosu kava'mo'a yagaino late'nisigeta ali'ya'amo mago'e huta o'alisunafe'mo atafa vekatimo Kalaisi'e'mo malipu yosale'mo nili ai'nigeno fali'niye. ⁷ Fali'naya vaya'mo hosu kavatefe'mo fali'naya'mofe'mae. ⁸ Kalaisi'e'mo fali'nisunana agae'e'mo afa'a maigune, huta lagesa afita fatago nehune. ⁹ Ago afi'nonana Goti'a Kalaisi'mo fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'nigeno afa'a mai'niyanageno halate afa'a ofaligiye. Fali kava'mo'a mago'e huno yagaino o'ategaiye. ¹⁰ Na kava higeno'aene. Fali'niya afina'mo hosu kavatilefe'mo muki afinatete'mo magoke afina'mo ago fali'niya'mofe'mae. Hemenimo afa'a ne'maino'ae'mo Gotitefe'mo afa'a ne'maiye. ¹¹ Afa'a ne'maiya kava hutapa, hosu kavatefe'mo fali'nona'monanafa Ala kava netimo Kalaisi Yesupi'mo ne'maitae'mo Gotitefe'mo afa'a ne'maune, hutapa lapakesa afiyo.

¹² Lapakaemo ani kava hutapa ne'maiya'mofe'mo hosu kava'mo afa'a ategenoa'ao nefaliya lapakufale'mo yagaino olapateno. Fiku yanagetapa lapakufamo'mo hau'niya kava'mo hugaya'mofe'mae. ¹³ Lapakaemo lapakufafi alu ya alu yatapimo'a hosu kava'mo hisayafe'mo hosu kava'mo ayapi'mo lapakufafi hane'niya alu ya alu yatapimo alitapa o'amiyo. Lapakaemo fali'nayateti'mo ago he titapa afa'a mai'naya'mofe'mo lapakufafi hane'niya alu ya alu yatapileti'mo alagepa kava'mo hisayafe'mo lapakufa'a'e muki lapakufafi'mo hane'niya yatapi'e'mo alitapa Gotike'mo amiyo. ¹⁴ Na kava hinagetapaene. Lapakaemo ke'aepa gemo afe'alumelaga o'mai'nafa Goti'a fiku lapa maeno nelapamiya kava'mo afe'alumelagamo ne'maiya'mofe'mo hosu kava'mo'a yagaino olapategaiya'mofe'mae.

Alagepa kava'mo ali'ya'amo ne'alune, huno hu'niya gemae

¹⁵ Inagi lagaemo na kava hugune. Ke'aepa gemo afe'alumelaga o'maita Goti'a fiku laha maeno nelamiya kava'mo afe'alumelagamo ne'mauna'mofe'mo hosu kava'mo hisupiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. ¹⁶ Lapakaemo ago afi'nayana mago vekae'mo, ali'yakale'mo maigune, hutapa hu'nisayana ani vekamo kalavusi ali'ya ne'aliya vaya'amo mai'nae, hutapa afi'nae. Lapakaemo hosu kava'mo kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo mai'nisayana faligae. Goti kalavusifi'mo ge'amo akame hutapa kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo mai'nisayana lapaipafati'mo fatago kava'mo afole aigiye. ¹⁷ Hogoteno hosu kava'mo'a yagaino lapate'nigetapa kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo mai'naya'monanafa Goti'a lapavalelino eno ge'amo aiyafi'mo lapate'nigetapa lapaipafati'mo ge'amo akame nehaya'mofe'mo Gotife'mo hao ke hegetao. ¹⁸ Goti'a hosu kavategati'mo ago hatu maeno lapate'nigetapa alagepa kava'amo ali'ya ne'aliya vaya'amo hamale'nae. ¹⁹ Alagepa hutapa o'afisaya agufa vaya'mo mai'naya'mofe'mo ma mopafi kavafe'mo ae'na kalafefa gemo nehuve. Lapakaemo hogotetapa lapakufafi hane'niya alu ya alu ya'atapimo hosu kava'mo ayapi'mo alita maletetapa kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo mai'netapae'mo hosu kava'mo huge Goti ge'amo amagitapa atalege hutapa mai'naya kava hutapa hemenimo lapakufafi hane'niya alu ya alu ya'atapimo alita alagepa kava'mo ayapi'mo maletetapa kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo maigeno'ao lapaote kavatapimo afole aino.

²⁰ Lapakaemo hosu kava'mo kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo mai'netapae'mo alagepa kavatefe'mo kahe vaya'mo mai'nae. ²¹ Lapakaemo hogotetapa hu'naya

kavafe'mo hemenimo lapavagage nehiya kavateti'mo akamelegati'mo alagepa ya'mo ali'nafiye. Ha'ao, ani hosu kavateti'mo falisaya kavake'mo ne'aliye. ²² Goti'a hosu kavapati'mo ago hatu maeno lapate'nigetapa Goti kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo hamale'naya'mofe'mo lapaipafati'mo alagepa alagamo ne'aegetapae'mo lapaote vaya'mo hamaleme hamaleme ne'utapae'mo haitapa atupale'mo alagepa hutapa maige maige hutapa maigae. ²³ Na kava nehageno'aene. Hosu kava'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'ai miya'apimo falisaya kava'mo hane'niya'monanafa Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya ya'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya kava'mo hane'niye. Agaemo Ala kava netimo Yesu Kalaisipi'mo ne'maiya vaya'mo alino ne'apamiye.

7

Vele ne'maiya kavafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gema

¹ Konaga'nimogitapae, lapakaemo ke'aepa gemo ago afi'naya'mofe'mo hisuva gemo afa'a afigae. Lapakaemo ago afi'nayana ke'aepa gemo'mo ofali'a afa'a ne'maiya afina'mo muki vaya'aite'mo yagaino ne'apate. ² Ani kavatefe'mo ke'aepa gemo'mo a kanomo'a anau'amo'mo ofalino afa'a mai'niya afina'mo a kanoe'mo huno'ae'mo, anaukamo'e'mo magokepi alagepa hutana lokaetana mai'ao, huno nehiye. Nehiya'monanafa anau'amo'mo falisiyana anau'amo'e'mo magokepi lokaeno ne'maiya ke'aepa gemo afe'alumelagamo o'maino afa'a maigiye. ³ Maigiya'mofe'mo mago a kanomo'a anau'amo'mo afa'a mai'nisigeno'ae'mo ataleno uno alu vele'mo maisiyana kumai ane, hu'a hugae. Hugaya'monanafa anau'amo'mo falitesigeno'ae'mo uno alu vele'mo maisiyana anau'amo'e'mo magokepi lokaeno ne'maiya ke'aepa gemo'mo mago'e huno yagaino o'ategaiya'mofe'mo kumai ane, hu'a afa osugae. ⁴ Konaga'nimogitapae, mani gemo lapakaefeke'mo nehuve. Lapakaemo alu vekale'mo maisayafe'mo Kalaisi agufa'aleti'mo ke'aepa ge'alefe'mo ago fali'nae. Kanolufati'mo ago alino he tino ate'niya vekale'mo mai'netapa Gotitegamo alagamo aegekana hutapa alagepa kava'mo hisayafeke'mae. ⁵ Atafa laipamo'mo yagaino late'niya afina'mo ke'aepa gemo'mo hosu laha'ye nehiya kava'mo alino afole aino ate'nigeno lagufafi'mo ali'ya'mo ali'nigeta hosu alagamo aegekana huta mai'netae'mo falisuna agufa kava'mo hu'none. ⁶ Hu'nona'monanafa hemenimo ke'aepa gemo'a nofi

aeno late'niya gelefe'mo fali'nonageno'ae'mo Goti'a ago hatu maeno late'niye. Hemenimo Goti ge'amo akame nehutae'mo mago'e huta atafa gemo avo kae male'niya ke'aepa gemo'a ma kava hiyo ina kava osiyo huno hu'niya kate'mo no'una'monanafa saufa ka'mo Goti Auneme'amo'mo valino nelateya kateke'mo ne'une.

Ke'aepa ge'e hosu kava'efe'mo hu'niya gemae

⁷ Ani kava'mo nehia'mofe'mo ke'aepa ge'ae'mo hosu gemo hane'niye, huta hisupiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. Goti ke'aepa ge'amo'a hosu kava'nimo alino nave oli'niyesinana o'age'novesine. Ke'aepa gemo'a, *lapa'ye osino*, huno osu'niesinana naipafi'mo naha'ye nehia kava'nimo o'age'novesine. ⁸ Naipafi hosu kava'nimo'a alu hosu kava alu hosu kavafe'mo naha'ye nehia kava'nimo alino he tino atesiya ka'mo ago age'niye. Ageteno'ae'mo ke'aepa geleti'mo hosu naha'ye nehia kava'nimo alino afole aino ate'niye. Ke'aepa gemo afole o'ai'nigeno'ae'mo hosu kava'nimo'a faligekana huno hane'niye. ⁹ Ke'aepa gemo afole o'ai'nige'nae'mo, afa'a alagepa hu'na mai'nove, hu'na nagesa afi'nova'monanafa ke'aepa gemo naipafi'mo afole ai'nigeno'ae'mo hosu kava'nimo'a naipafati'mo he ti'nige'na fali'nove. ¹⁰ Goti'a ofali'a afa'a maisayafe'mo ke'aepa gemo hu male'niya'monanafa ke'aepa gemo'a namagi'nige'na fali'nove. ¹¹ Hosu kava'mo'a ka'mo ageteno'ae'mo ke'aepa geleti'mo humi nateteno namagi'nige'na fali'nove. ¹² Inagi muki ke'aepa gemo aote gemo hane'nigeno magoke magoke ke'aepa gemo'a ma kava hiyo ina kava osiyo, huno hu'niya gemo aote alagepa fatago gemo hane'niye.

Polo aipafi'mo kame nehia kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹³ Alagepa gemo'a nagaete'mo fali kava'mo alino afole aino ate'nifiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. Hosu kava'mo'a hosu kava'nimo afole aisige'na age'na aeto hisuvafe'mo alagepa ge'aleti'mo naipafi'mo fali kava'nimo alino he tino ate'niye. Goti'a ke'aepa ge'aleti'mo, hosu kavafe'mo alagi hosu faipa kava'mo hane'niye, huno alino nave lisiyafe'mo ani kava'mo hu'niye. ¹⁴ Ago afi'nonana Goti Auneme'amo'mo haiya agufa aipa'e vekamo mai'nifi ani kava huno Goti ke'aepa ge'amo hane'niye. Hane'niya'monanafa nagaemo atafa naipa'e vekamo mai'nove. Na kava hige'naene. Naipafi'mo hane'niya hosu kava'nimo'a kalavusi huno nate'nige'na ali'ya'amo ali'na mai'nove. ¹⁵ Nehuva kavafe'mo o'nahau'niye. Nahau'niya

kava'mo nosufa alagi o'nahau'niya kava'mo nehuve. ¹⁶ Hosu kava'mo nehu'nae'mo o'nahau'niya'mofe'mo ke'aepa gemo'e naipamo'e'mo magoke agufa gemo neha'ae. ¹⁷ Ani kava'mo nehuva'mofe'mo nagai'nimo nosufa naipafi'mo hane'niya hosu kava'mo'a nehiye. ¹⁸ Ago age'novana mago alagepa ya'mo naipafi'mo ohane'niye. Atafa naipafifeke'mo nehuve. Muki afina'mo alagepa kava'mo hisuvafe'mo nahau'niya'monanafa alagepa kava'mo hisuva ka'mo no'agove. ¹⁹ Alagepa kava'mo huguve, hu'na nehuvana nosuve. Hosu kava'mo osuguve, hu'na nehuvana afa'a nehuve. ²⁰ Osuguve, hu'na nehisuvana nagai'nimo nosuva'monanafa naipafi'mo hane'niya hosu kava'mo'a nehiye. ²¹ Nagaemo alagepa kava'mo huguve, hu'na nehugeno'ae'mo hosu kava'mo'a nagae'e'mo magokepi lokaeno mai'neni naipafi'mo lokiya ali'ya'mo ne'alige'na ne'agove. ²² Nagaemo saufa naipafati'mo Goti ke'aepa ge'ae'mo nahau'nige'na namogaga ne'auva'monanafa ²³ aeto agufa lokiya ya'mo'a nagufafi'mo ali'ya ne'aliye. Ani lokiya ya'mo'a saufa naipafi'mo hane'niya lokiya yate'mo kame huno ne'ate. Kame huno ateteno kalavusi huno ne'nategeno'ae'mo hosu lokiya ya'mo'a nagufafi alu ya alu ya'nile'mo lokiya'amo'a yagaino ne'nate. ²⁴ Vaehae, lusi kanamo alite'na hosu kava'mo hu'na mai'nove. Hosu kava'nimo'a nagufale'mo yagaino nate'neni falisuvategamo navalelino ugefe'mo nehiyanageno ina la'mo nagufa'nimo alino katino nategaiye. ²⁵ Goti'a Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo nagufa'nimo afa'a alino katino nategaiye. Agaefeke'mo hao ke nehove. Ani kava'mo hu'na mai'ne'nae'mo saufa naipafati'mo Goti ke'aepa ge'amo akame nehuva'monanafa atafa naipafati'mo hosu kava'nimo lokiya'amo akame nehuve.

8

Atafa apaipamo akame nehaya kava'e Goti Auneme'amo akame nehaya kava'efe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Inagi Goti'a Kalaisi Yesupi'mo mai'nisaya vaya'aife'mo, hosu vayane, huno agoti huno o'apategaiye. Apakaemo atafa apaipamo akame nosafa Goti Auneme'amo akame nehae. ² Na kava hinageno'ae'mo agoti huno olatagaiye. Ke'aepa gemo'a hosu kava'e nefali kava'e'mo alino afole aino ne'ateya'monanafa Kalaisi Yesupi'mo mai'nonageno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo afa'a maisuna ya'mo alino nelamiya Auneme'amo'mo alagepa faigoko ge'aleti'mo ke'aepa gelefe'mo ago hatu maeno nate'niye.

³ Atafa laipamo hane'nigeno'ae'mo ke'aepa gemo akame hisuna himamutimo ohane'niya'mofe'mo ke'aepa gemo'a afa'a laha o'mae'niye. Afa'a laha o'mae'nigeno'ae'mo Goti'a hosu kavatilefe'mo laha maeno mafa'ne'amo alino ate'nigeno emineno hosu kava'mo nehaya apakufagana agufamo ali'nigeno'ae'mo Goti'a Kalaisi agufafi'mo hosu kavatimo ago amagino atale'niye. ⁴ Ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, fatago kava'mo hiyo, huno hu'niya fatago kava'amo lagaepi'mo afole aisiyafe'mo hu'niye. Lagaemo atafa laipamo'mo nehaya kava'mo osuta Goti Auneme'amo'mo nehaya kava'mo nehune. ⁵ Atafa apaipamo akame nehaya vaya'mogimo atafa apaipamo'mo hau'niya kavafe'mo hapau'nige'a ani kavafeke'mo apakesa ne'afiye. Goti Auneme'amo'mo hau'niya kava'mo akame nehaya vaya'mogimo hau'niya kavafe'mo hapau'nige'a ani kavafe'mo apakesa ne'afiye. ⁶ Atafa apaipamo'a hau'niya kavafe'mo hapau'nige'a ani kavafe'mo apakesa ne'afiya vaya'mo nefaliya kavategamo ne'maiye. Auneme'amo'mo hau'niya kavafe'mo hapau'nige'a ani kavafe'mo apakesa ne'afiya vaya'mogi afa'a ne'maiya kavategamo afa'a mai'ne'apae'mo, Goti'a aipamo'mo falu huno nelate, hu'a nehageno'ae'mo apaipamo'mo falu nehiye. ⁷ Atafa apaipamo'a hau'niya kavapi'mo mai'nisaya vaya'mogi Goti aiyafi'mo o'mai'a Goti ke'aepa ge'amo no'afiyanage'a afa'a o'afigaya'mofe'mo Goti kame vaya'amo mai'nae. ⁸ Mai'naya'mofe'mo atafa apaipamo'a yagaino ne'apateya vaya'mogimo Goti'a amuse huno apatesiyafe'mo mago alagepa kava'mo afa'a alagi osugae. ⁹ Osugaya'monanafa Goti Auneme'amo lapaipafi'mo mai'nisiyana atafa lapaipamo'a mago'e huno yagaino nolapate. Muki vaya'mogi Kalaisi Auneme'amo o'ali'nisayana Kalaisi vaya'amo o'mai'nae. ¹⁰ Kalaisi'a lapaipafi'mo mai'nisiyana hosu kava'mo afole ai'niya'mofe'mo lapakufamo faligiya'monanafa fatago kava'amo ali'naya'mofe'mo afa'a maisaya ya'mo alitetapa afa'a mai'nae. ¹¹ Goti Auneme'amo'mo Yesu'mo fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niya vekamo lapaipafi'mo mai'nisiyana Kalaisi'a alino he tino ate'niya vekamo'a ani kava huno lapaipafi'mo mai'niya Auneme'aleti'mo falisiya lapakufamo alino he tino lapategaiye.

¹² Konaga'nimogitapae, ani kava hugiya'mofe'mo anonatimo hane'niye. Atafa laipamo akame hisuna anonatimo ohane'niye. ¹³ Atafa lapaipamo'a hau'niya kava'mo akame nehisiyana faligaya'monanafa Goti Auneme'aleti'mo lapakufamo hau'niya kava'mo alitapa

amagita falitapa atalesayana ofalitapa afa'a maigae. ¹⁴ Goti Auneme'amo'mo apayate ne'alige'a akame nehaya vaya'mo Goti mafa'ne'amo mai'nae. ¹⁵ Ali'naya Auneme'amo'mo halate koli hisayafe'mo lapavaleno kalavusi ali'yate'mo olapate'nifa Goti afamo anagapi'mo lapavalelino uno faleno lapate'niye. Faleno late'nigeta Auneme'a'e himamu'aleti'e'mo hutae'mo, Afo, Afotimogae, huta keya ne'aone. ¹⁶ Goti Auneme'amo'mo launelamefe'mo, Goti mafa'ne'amo mai'nae, huno laha nepaigeta ne'afune. ¹⁷ Goti mafa'ne'amo mai'nona'mofe'mo Afotimo ya'amo alisuna mafa'ne'amo mai'none. Kalaisi'e'mo Afotimo ya'amo aligune. Lagaemo agae'e'mo magokepi kanamo ne'alisunana agae'e'mo ha le konali ya'amo magokepi aligune. ¹⁸ Nagesa afifi nehu'nae'mo, hemenimo kanamo ne'aliya ya'mo aise yanageno ha le konali ya'amo alino lamisigeta alisuna ya'mo alopa ya'mo hane'niye. ¹⁹ Ani yatefe'mo ma mopa'e muki ma mopafi hane'niya ya'e'mo Goti mafa'ne'amo'mo ha le'yategamo alino afole aino apatesiyafe'mo agava mai'ne'a hane'nae. ²⁰ Ma mopa'e muki ma mopafi hane'niya ya'mogi'e'mo hosu kava'mo osu'naya'monanafa Goti'a alino hosu huno apate'nige'apa hosu kava hu'a hane'nae. Hane'naya'monanafa alagepa hu'a hanesayafe'mo agava mai'ne'a hane'nae.

²¹ Goti'a mafane'amo hatu maeno apatesige'apae'mo ha le konali ya'amo alite'a afa'a maigae. Ani kava huno Goti'a ma mopa'e muki ma mopafi hane'niya ya'e'mo kasalisaya kavategati nofi'mo hatu maeno apatesige'apae'mo alagepa hu'a hanegae. ²² A'nemogi mafa'nemo ali'a apategefe hu'nageno'ae'mo apakafu ki'nige'apae'mo avovo hu'a yulagefa ne'aiya kava hu'a ma mopa'e muki ma mopafi hane'naya ya'mogi'e'mo avovo hume hume ne'ae. ²³ Ani ya'amogige'mo avovo nosafa lagaemo Goti'a alino lamisiya yapati'mo hogoteno Auneme'amo ago alino lami'niya vaya'mogita'e'mo muki ya'amo alino lamisiyafe'mo avovo nehune. Goti'a lagufale nofi'mo hatu maeno latesigeta alopa mafa'negana huta maisunafe'mo agava mai'neta avovo nehune. ²⁴ Goti'a lagufamo alagi alino katino late-siyafe'mo agava mai'neta lavayagunagu nehune. Lagaemo ani ya'mo ago ali'nonasinana agava mai'neta lavayagunagu nosunesine. Vaya'mogi age'naya kavafe'mo agava mai'ne'a apavayagunagu nosae. ²⁵ Lagaemo o'age'nona yafe'mo agava mai'neta lavayagunagu nehutae'mo alagi agegaune, huta nehuta o'ataleta agava ne'maune.

²⁶ Goti Auneme'amo'mo ani kava huno lagaemo lokiya no'vauna vaya'mo laha ne'mae. Lagaemo na

kavafe'mo nunumu hisupi huta o'afi'nona'monanafa Goti Auneme'amo'mo agai'amo laha ne'maegeta lavayaletike'mo ge osuta laipafati'e'mo yulagefa aigekana agufa gemo huta nunumu nehune. ²⁷ Lavayaletike'mo ge nosuna'monanafa Goti'a apaipafike'mo ne'apakeya vekamo'a Auneme'amo'mo agesa ne'afiya agesamo ne'afiye. Auneme'amo'mo Goti'a hau'niya kavafe'mo nunumu'mo huno nelategeno'ae'mo Goti'a ne'afiye. ²⁸ Muki alu kava alu kava'mo afole ne'aiya kava'mo'a Gotife'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'aife'mo Goti'a huguve, huno hu male'niya ge'aleti'mo keya aeno ge hu'niya vaya'mo alagepa hu'a maisayafe'mo muki alu kavateti'e alu kavateti'e'mo alino magokepi lokaeno ali'ya'mo ne'aliye. ²⁹ Ani kavatefe'mo Goti'a hogoteno agesa afiteno'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'niya vaya'aife'mo, mafa'ne'nigana hu'a maigae, huteno lekana paino apate'niye. Agana'amogimo asole vaya'mo maisageno hogote yege mafa'ne'amo'mo nepu'apimo'mo maisiyafeke'mo lekana paino apate'niye. ³⁰ Lekana paino apate'niya vaya'aife'mo keya aeno ge hu'niye. Keya aeno ge hu'niya vaya'aife'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa pai'niye. Naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa pai'niya vaya'mo ha le konali ya'amo alino apami'niye. ³¹ Ani kava nehia kavatefe'mo na gemo hugune. Goti'a lagaeke'mo laha ne'maeya'mofe'mo haiya vaya'mogi lagaefe'mo kame hu'a lategae. ³² Agaemo agai'a mafa'ne'amo agegeno o'ate'nifa muki'amogitalefe'mo avalelino uno apayapi'mo ate'niye. Agaemo mafa'ne'amo ago avaleno lami'niya'mofe'mo mafa'ne'a'e muki ya'a'e'mo afa'a olamigifiye. Ha'ao, afa'a alino lamigiye. ³³ Haiya vaya'mogimo Goti'a lekana paino apate'niya vaya'mo apavaleli'a u'a agoti hu'a apatete'apae'mo, ina hosu kava'mo hu'nae, hu'a hugae. Ha'ao, Goti'a naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa pai'niye. ³⁴ Haiya vaya'mogimo agoti hu'a apatete'apae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, hu'a hugae. Ha'ao, Kalaisi'a ago fali'niye. Fali'niya'monanafa Goti'a ago alino he tino ate'nigeno'ae'mo mago'e huno laha maesiyafe'mo Goti lamaga haopale'mo mai'nen'ae'mo nunumu huno nelate. ³⁵ Haiya vaya'mogimo Kalaisi'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo nehaiya kavapati'mo ali'a apahe'a latalegae. Hanageke ya'mo alisupi kanamo alisupi apaini hu'a latesafi laga tesifi kagemi yatimo ohanesifi lamagigefe hisafi lamagisageta falisupi huta mai'nisunana muki ani agufa kavateti'mo Kalaisi'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo nehaiya kavapati'mo ali'a apahe'a olatalegae. ³⁶ Goti mukufi'mo avo

kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,
*Gotiyo, hu'a, vaya'mogimo kagaetefe'mo muki afina'mo la-
 haegefe'mo nehae. Apakaemo, apamagisuna sipisipi
 afugana hu'a mai'nae, hu'a nelagae,*
 hu'a hu'nae. ³⁷ Muki ani agufa kava'mo lagaetegamo afole
 ne'aiya'monanafa lagaefe'mo hau ayamopafi'mo nehaiya
 vekaleti'mo hemenimo mago'e huta aeta agasete alagepa
 huta ne'maune. ³⁸⁻³⁹ Nagaemo ago age'novana falisuna
 kava'mopi afa'a maisuna kava'mopi enisole vaya'mogimofi
 yagai'a ne'apateya vaya'mogimofi himamu vaya'mogimofi
 hemenimo hane'niya kava'mopi henaga'amo afole aisiya
 kava'mopi lokiya ya'mopi anaga hane'niya ya'mopi
 afelaga hane'niya ya'mopi muki ya'mopi vaya'mogimofi
 hu'a Goti'a Ala kava netimo Kalaisi Yesupi'mo mai'nona
 vaya'mogitae'mo hau ayamopafi'mo nehaiya kavapati'mo
 ali'a apahe'a olatalegae.

9

¹ Hemenimo nagaemo mago gemo hugefe'mo huve.
 Nagaemo Kalaisipi'mo mai'ne'nae'mo lama gemo nehuve.
 Aote Auneme'amo'mo nagupi mafa'nele'mo yagaino
 ne'ategeno'ae'mo lama ge nehane, huno naha nepaiye.
² Ani lama gee'mo hu'nae'mo, nagee nofi vayapati ma
 mopafi konaga'nimogife'mo nagesa ne'afugeno'ae'mo muki
 afina'mo lusi kava huno naipamo'mo kana nehigeno
 nainaga nefaiye. ³ Kanale kava'mo hane'niyesinana
 apakaetefe'mo Kalaisipi'mo o'mai'na malaga vekamo
 maisuvafe'mo nahau'niyesine. ⁴ Apakaemo Goti vaya'amo
 Isaleli nofi vaya'mo mai'nageno'ae'mo, mafa'ne'nimo
 mai'nae, huno huteno agai'age'mo ha le konali vekamo'a
 apaka'e'mo magokepi lokaeno mai'niye. Goti'a
 apakaefe'mo kotalake ge'amo hapa paite hapa paite huno
 hapa paige ke'aepa ge'amo alino apamige mono kava'mo
 alino apave lige lapa maegaue, huno hapa pai'niya
 polomasi ge'amo hapa paige huno mai'niye. ⁵ Hogote
 apakinago vaya'mo Isaleli nofi vaya'mo mai'nae. Kalaisi'a
 apakaepati'mo ma mopafi vekagana huno afole ai'niye.
 Kalaisi'a Goti'mo mai'nenno muki ya'ale'mo ne'yagaiya
 vekage'mo muki afina'mo ala agi'amo amige amige hu'a
 ami'a hano osisaya vekamo mai'niye. He, lama ge.

⁶ Nagaemo, Goti'a Emalehamufe'mo kotalake gemo
 ha pai'niya gemo afole o'ai'niye, hu'na nosuve. Muki
 Isaleli nofi vayapati'mo afole ai'naya vaya'mogimo mago
 lama ge Isaleli vaya'mo o'mai'nae. ⁷ Ani kava hu'a
 muki vaya'amogimo Emalehamu aginago vaya'amo Goti

mafa'ne'amo o'mai'nae. Goti'a Emalehamufe'mo, Aisiki'a alino apatesiya vaya'aeke'mo keya ae'na ge hisuge'a kaginago vaya'mo maigae, huno ha pai'niye. ⁸ Ani gemo aepa'ae'mo hu'nae'mo, apakufaleti'mo ali'a ne'apataya vaya'mo Goti mafa'ne'amo o'mai'nafa Goti'a huguve, huno hu male'niya polomasi ge'aleti'mo alino afole aino ne'apateya vaya'age'mo lama ge aginago vaya'amo mai'nae. ⁹ Ani kavatefe'mo Goti'a huguve, huno hu male'niya polomasi ge'alefe'mo huno'ae'mo, *magoke kafugamo utesige'na ani agufa afina'mo eminesugeno'ae'mo Sela'a mago ve mafa'nemo alino ategaiye*, huno ha pai'niye.

¹⁰ Mago'e gemo afa'a hane'niye. Mago laginago vekamo Aisiki'a a'amo Lipeka'a aipagu'e ami'nigeno lole lago'ya mafa'nela'mo alino anate'niye. ¹¹⁻¹² Alino o'anate'nige'anae'mo mago alagepa kava'e hosu kava'e'mo osu'na'a afina'mo Goti'a, *yege mafa'nemo'a agana'amo aiyafi'mo mai'nenon kayokayo veka'amo maigiye*, huno ha pai'niye. Goti'a hogoteno agesa afiteno hau'nigeno lekana paino ate'niya kava'amo alino afole aino atesiyafe'mo ani gemo hu male'niye. Mago vekamo'a alagepa kava'aleti'mo lekana paino o'ate'nifa keya ne'aeya vekamo'a agai'age'mo hau'nigeno lekana paino ate'niye. ¹³ Ani kavatefe'mo Goti'a avo kae male'niya gemo'a, *Yekopufe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya'monanafa Isofe'mo alagi o'nahau'niye*, huno hu'niye.

¹⁴ Goti'a ani kava nehia'mofe'mo lagaemo na agufa gemo hugune. Goti'a fatago kava'mo nosiye, huta hisupiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. ¹⁵ Ani kavatefe'mo Goti'a Mosesefe'mo, *Ina lagife'mo nahau hu'na apategauve, hu'na hu'nisufige'na nahau'niyanage'na afa'a nahau hu'na apategauve. Ina lagimo fiku hapa maegauve, hu'na hu'nisufige'na nahau'niyanage'na afa'a hapa maegauve*, huno ha pai'niye. ¹⁶ Vaya'mogi apakai'api hapau'niya kavateti'mo afole o'aige apayamukiki nehaya kavateti'mo afole o'aige hu'a afole no'aifa Goti'a hau huno ne'apateya kavatetike'mo afole ne'aiye. ¹⁷ Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a, yagaino ne'apateya vekamo hogote vekamo Felofe'mo, *Ina kavatefe'mo ali'na he ti'na kate'nove. Nagaemo himamu'nimo kagaeteti'mo ali'na apave lisuge'apae'mo ma mopafi muki haopalegamo mai'naya vaya'mogimo ala nagi vekamo'na nava gemo ae'a hakalo hu'a hapa paisayafe'mae*, huno ha pai'niye. ¹⁸ Ani kavatefe'mo Goti'a ina lagife'mo hau huno apatesifigeno afa'a hau'niyanageno hau huno apategaiye. Ani kava huno ina lagimo apaipamo alino akanino apatesifigeno afa'a

hau'niyanageno apaipamo alino akanino apategaiye.

Goti'a aipamo leno apatege hau huno apatege nehiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹⁹ Ani kava'mo nehiya'mofe'mo kagaemo, na kava nehageno'ae'mo Goti'a vai'mo ne'apamiye. Ina la'mo Goti'a hau'niya kava'amo alino atalegaiye, huka naha paigane. ²⁰ Vayalafa'mo mai'nana'mofe'mo ina lagamo Goti ge'ale'mo afa'a aeka atagaina huka nehane. Alo hu'niya ya'mo'a alo hu'niya vekae'mo, na kava higeka ani kava huka alo huka nate'nane, huno afa'a hugifiye. ²¹ Kalipa mopaleti'mo ke'mo alo nehiya vekamo'a, na agufa ke'mo alo hugufi, huno nehisiyana hau'niyanageno agai'a ya'mogeno ani agufa ke'mo afa'a alo hugiye. Agaemo ani kalipa mopaleti'mo alino kamaeteno alino lo aeno magokayaga atupa'aleti'mo alagepa ke'mo alo huteno magokayaga atupa'aleti'mo afa ke'mo afa'a alo hugiye. ²² Ani kava huno Goti'a aipamo leno ne'apateya kava'e himamu'a'e'mo afa'a alino apave lisiyafe'mo hau'niye. Hau'nigeno'ae'mo aipamo leno ne'apateya vaya'mo mopa kegana hu'a mai'naya vaya'mo alino hano huno apatalesiyafe'mo apakai'apimo alo hu'a mai'naya'monanafa malage huno o'apamagino yatala afina'mo afa'a apakeno mai'niye. ²³ Ani kava huno mago vaya'amo lusi ha le konali ya'amo alisayafe'mo hogoteno alo huno apate'niye. ²⁴ Keya aeno ge hu'niya vaya'mogitalegamo ani kava'mo hu'niye. Yu vaya'aifeke'mo keya o'ae'nifa alu nofi vaya'efe'mo keya aeno ge hu'niye. ²⁵ Ani kavatefe'mo Hoseya'a Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

Hogote'a vaya'nimo o'mai'naya vaya'aife'mo, vaya'nimo mai'nae, hu'na huguve. Nahau nayamopafi'mo o'nahau'niya vaya'aife'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya vayane, hu'na huguve,

huno huteno'ae'mo,

²⁶ *Vaya'nimo o'mai'nae, hu'na hapa pai'nova vaya'ai kotegamo mai'naya vaya'mogi alagi afa'a ne'maiya auneme'e Goti mafa'ne'amo mai'nae, hu'a hugae.*

huno hu'niye. ²⁷ Aiyeya'e'mo Isaleli vaya'aife'mo,

Isaleli vaya'mogimo ani asuepagana hu'a asole vaya'mo mai'naya'monanafa ani vaya'aipati'mo logufa vaya'ai apakufamo alino katino apategaiye. ²⁸ Ani kavatefe'mo Ala kava ne'mo'a apamagiguve, huno hu'niya gelefe'mo ma mopafi vaya'mo malage huno apamagigiye,

huno hapa pai'niye. ²⁹ Aiyeya'a hogoteno ani agufa ge'e'mo,

Ala kava ne'mo'a muki koku'napi ne'maiya vaya'aitenagi ma mopafi'mo ne'maiya vaya'aitenagi huno yagaino ne'apateya vekamo'a avina yakana huta maisunafe'mo lageno olatale'niyesinana Sotomi taonifi'mo mai'naya vaya'e Gomola taonifi'mo mai'naya vaya'e'mo afa'a apakeno o'apataleno alino hano huno apatale'niya kava huno alino hano huno latale'niyesine,
huno hu'niye.

Isaleli vaya'mogimo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo o'ali'nae, huno hu'niya gemae

³⁰ Nehuva gemo aepa'ae'mo hu'nae'mo, alu nofi vaya'mogimo fatago kava'mo alisageno'ae'mo Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hisiyafe'mo vegala o'ae'naya'monanafa apakesa afi'a fatago hu'naya kavatetike'mo Gotitegati'mo fatago kava'amo ali'nae.

³¹ Ali'naya'monanafa Isaleli nofi vaya'mogimo ke'aepa ge'amo akame hu'naya kavateti'mo fatago kava'mo alisayafe'mo vegala ae'naya'monanafa fatago kava'mo alisayafe'mo ke'aepa ge'amo akame nehu'apae'mo hai'a metale'nae. ³² Na kava hu'naya'mofe'mo o'ali'nae. Apakesa afi'a fatago hisaya kavateti'mo alisayafe'mo osu'nafa ke'aepa gemo akame hu'naya kavateti'mo alisayafe'mo hu'naya'mofe'mo o'ali'nae. Goti mukufi hu'niya gemo'a mago yafafe'mo ava gemo hu'niye. Ani yafapi'mo apaiyamo fai'a lo aete'a heleve hu'nae. ³³ Goti mukufi gemo'a,

Afiyo, nagaemo Saiyoni taonifi'mo no'mo fai'na atesuva yafa'mo malegauve. Male'nisuge'apae'mo apaiyamo fai'a lo aete'a heleve hu'a asagau'a aigaya'monanafa muki alu vaya alu vaya'mogimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago hisaya vaya'mogimo apavagage osuge ha-pai vai'a o'atege hugae,

huno hu'niye.

10

¹ Konaga'nimogitapae, nagaemo Goti'a Isaleli vaya'nimo apakufamo alino katino apatesiyafe'mo naipafati'mo nahau'nige'na nunumu hu'na ne'apatove. ² Nagaemo ago apake'novana apakaemo Gotitefe'mo apayamukiki nehae, hu'na apake'nove. Apayamukiki nehaya'monanafa Goti ge'amo alagepa hu'a no'afiye. ³ Apakaemo, Goti'a fatago kava'amo fiku alino ne'apamiye, hu'a apakesa o'afi'a apakai'api fatago kava'apige'mo ali'a afole ai'a atesayafeke'mo ali'ya'mo ne'aliye. Goti'a agai'a fatago kava'amo alisayafe'mo mago ka'mo ago valino apate'niya'monanafa ohapau'nige'a Goti aiyafi'mo

o'mai'nae. ⁴ Kalaisi'a apakesa afa'a fatago nehaya vaya'mogi fatago kava'mo alisayafe'mo Goti ke'aepa ge'amo ago akame huno hano hu'niye. ⁵ Mosese'a ke'aepa gemo akame nehaya kavateti'mo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo maisaya kavafe'mo avo kaeno'ae'mo, *muki ke'aepa ge'amo akame nehaya vaya'mogimo akame nehaya kavateti'mo afa'a maisaya ya'mo aligae*, huno avo kae male'niye. ⁶ Kae male'niya'monanafa vaya'mogi apakesa afa'a fatago nehaya kavateti'mo fatago kava'mo alisaya kavatefe'mo ava gemo huno'ae'mo, *ina la'mo haino Kalaisi'mo avalelino eminesiyafe'mo koku'napi'mo haigiye, hutapa lapakesa o'afiyu*. Ago emine'niya'mofe'mo ani agufa kava'mo hisaya ali'yatapimo ohane'niye. ⁷ Ina la'mo Kalaisi'a fali'niyateti'mo avalelino haisiyafe'mo ma mopamo afe'alumelaga lamigiye, hutapa osiyo. Ago he tino hai'niya'mofe'mae. ⁸ Ani kava hiyo, huno nosifa na agufa kavake'mo hiyo, huno nehiye. Ani gelefe'mo, Goti ge'amo lapaopale'mo hane'nenolapavayafi'e lapaipafi'e'mo hane'niye, huno hapa pai'niye. Lagaemo ani gelefe'mo apakesa afa'a fatago hisayafe'mo aeta hakalo huta hapa nepaune. ⁹ Lagaemo, Goti'a Yesu'mo fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niye, hutapa lapakesa afa'a fatago hutetapae'mo, Yesu'a Ala kava netimo mai'niye, hutapa lapavayafati'mo aeta hakalo nehisyana Goti'a lapakufamo alino katino lapategaiye, huta lapa nepaune. ¹⁰ Ani kavatefe'mo laipafi'mo lagesa afa'a fatago nehunageno'ae'mo Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. Ani kava huno Goti'a lagufamo alino katino latesiyafe'mo lavayafati'mo aeta hakalo nehune. ¹¹ Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a, *Ina lagimo agaefe'mo apakesa afa'a fatago nehisafige'a apavagage osuge hapai o'vaige hu'a maigae*, huno avo'mo kae male'niye. ¹² Na kava hane'niya'mofe'mae. Yu nofi vaya'e alu nofi vaya'mogile'mo hailami salami hu'a o'mai'nae. Magoke'age Ala kava ne'mo'a muki vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo mai'nige'apae'mo muki vaya'mogimo agaefe'mo keya ae'a ge nehaya vaya'aitefe'mo alopa kagemi ya'e vekagana huno mai'nenofiku hapa maeno ne'apamiye. ¹³ Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo mago'le gemo huno'ae'mo, *Ina lagimo Ala kava ne'mo agi'alefe'mo keya ne'aesafigeno afa'a apakufamo alino katino apategaiye, huno hapa pai'niye*.

¹⁴ Ani gemo hu'niya'monanafa agaefe'mo apakesa afa'a fatago nosisaya vaya'mogimo haiya kava hu'a agaefe'mo

keya ae'a ge hugae. Agaefe'mo ava gemo o'afi'nisayana haiya kava hu'a agaefe'mo apakesa afi'a fatago hugae. Mago vaya'mogi agaefe'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa nopaisayana haiya kava hu'a afigae. ¹⁵ Mago vekamo'a alino apatesige'a o'usayana haiya kava hu'a u'a ae'a hakalo hu'a hapa paigae. Ani kavatefe'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *alagepa faigoko ge'aleti'mo alino nanu aeno ne'apateya gemo alini'e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai apaiyamo kanale apaiyamo hane'nige'a alini'a ne'ae. Apakaemo alagepa kavafe'mo ava gemo afite'a apamogaga aisayafe'mo ani gemo alini'a ne'ae.* ¹⁶ Ne'aya'monanafa muki vaya'mogimo alagepa faigoko ge'amo alagepa hu'a akame nosae. Aiyeya'a aise vaya'mogi akame nehaya kavafe'mo, *Ala kava nene, huno, ina lagimo ketie'mo apakesa afi'a fatago hu'nae, huno ha pai'niye.* ¹⁷ Huno ha pai'niya'monanafa mago vaya'mogi Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa nepaige'apae'mo ne'afiye. Ne'afigeno'aeke'mo apakesa afi'a fatago nehaya kava'mo anile afole ne'aiye. ¹⁸ Afole ne'aiya'monanafa Goti ge'amo o'afi'nafiye, hu'na loka hu'na lapafi nekove. Ha'ao, ago afi'nae. Avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

Apake ne'aiya apakemo'mo ma mopafi muki haopalegamo aino atagu faeno uneno hu'niye. Ge'apimo'a muki ma mopa atupalegamo aino atagu faeno uneno hu'niye, huno hu'niye. ¹⁹ Hu'niya'monanafa Isaleli vaya'mogimo Goti gemo o'afi'nafiye. Hogoteno Mosese'a huno'ae'mo,

Nagaemo magoke nofi vaya'mo o'mai'nisaya vayapati'mo alu nofi vaya alu nofi vaya'mo apavalesugetapae'mo lapaipa kafamo hapaegae. Mono gemo o'afi'a negi nagi hu'a ne'maiya vayapati'mo apavalesugetapae'mo lapaipamo legaiye, huno hu'niye. ²⁰ Henaga'amo Aiyeya'a koli osuno huno haleno hapa paino'ae'mo,

Nagaefe'mo kahauya nosaya vaya'mogimo nage'nae. Ge hu'a nafi oke'naya vaya'mo naipa nagesa ali'na apave li'nove, huno hu'niye. ²¹ Hu'niya'monanafa Goti'a Isaleli vaya'aife'mo,

Nagae gemo o'afi'a himu'namu kava'mo nehaya vaya'aitegamo yatala afina'mo he ti'na mai'ne'nae'mo eyo, hu'na hute'na nahakumo ali'na atale'na mai'nove, huno hapa pai'niye.

11

¹ Ani gemo hu'niya'mofe'mo nagaemo hu'nae'mo, Goti'a vaya'amo alagi alino hapa faino apatale'nifiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. Ani gee'mo hu'nae'mo, nagaemo Emalehamu aginago'amo mai'ne'na Menisameni nofi vayapati'mo Isaleli vekamo mai'nove. ² Goti'a ema akeya'vilaga huno'ae'mo, mafa'ne'nimo mai'nae, huno hu'niya vaya'mo alino o'apatale'niye. Goti mukufi avo kae male'niya gemo'a Ilaiyafe'mo ava gemo hu'niya gemo lapakaemo afi'nafiye. Ilaiya'a Gotife'mo, ³ *Ala kava nene, huno, apakaemo kagaetegati gemo alini'e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo ago apamagi'nage'a falige kagae ofalinimo ali'a ne'malaya yafa hi'yalamu'mo ali'a halagape vai'a atalege hu'nage'na nagai'nige'mo mai'noge'apae'mo hemenimo kamiti namagigefe'mo kahauya nehae, huno huteno agoti huno apate'niye.* ⁴ Ani gemo hu'niya'monanafa Goti'a ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, *nagaemo seveni tauseni'a vaya'aite'mo alagepa hu'na yagai'na ne'apatoge'apae'mo aigofe goti'apimo'a Mealofe'mo mono osu'nae, huno ha pai'niye.* ⁵ Goti'a fiku hapa maeno lekana paino apate'niya'mofe'mo hemenimo ani kava hu'a asole vayapati'mo logufa vaya'mo mai'nae. ⁶ Fiku hapa maeno apami'nenon'ae'mo lekana paino apate'niya'mofe'mo alagepa kava'apilefe'mo lekana paino o'apate'niye. Alagepa kava'apilefe'mo lekana paino apateyesinana fiku hapa maeno no'apamiyesine. Alagepa kava'apimo anona'apilefe'mo alino ne'apamiya kava'e fiku hapa maeno ne'apamiya kava'e'mo alu kava alu kava'mo hane'na'ae. ⁷ Ani kava nehiya'mofe'mo na kavafe'mo ava gemo hane'niye. Isaleli vaya'amogimo kahauya hu'nayana o'ali'nae. Lekana paino apate'niya Isaleli vaya'amogige'mo ali'naya'monanafa mago'e asole Isaleli vaya'mogi apaipamo'mo lokiya vai'niye. ⁸ Ani kavatefe'mo mago avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

Goti'a apaipamo alino havaeno ategekana huno apateteno o'agesaya apaulagamo alino hamaleno apateteno o'afisaya apakesa alino apami'nige'apae'mo ani kava hu'a maime maime e'a hemeni'e'mo mai'nae, huno hu'niye. ⁹ Ani kavatefe'mo Nevini'a huno'ae'mo,

hosu kava'mo anona'apilefe'mo ne'ya'mo ne'naya ne'ya'mo'a apane'mu aegekana huge ane'aifi'mo hegekana huge yafapi'mo apaiyamo fai'a lo aete'a heleve nehaya kavakana huno hapaegaiye. ¹⁰ O'agesayafe'mo apaulagamo'mo hani'age hino.

Lusi kanamo alika apamige'apao alite'a muki
afina'mo ape hulitata hu'a maiyo,
huno hu'niye.

*Henaga'amo Isaleli vaya'mo haiya kava hu'a maisafi huno
hu'niya gemae.*

¹¹ Inagi Yu vaya'mo alagi asagau'a aisayafe'mo apaiyamo
fai'a lo aete'a heleve hu'nafiye. Ha'ao, alagi atalegeno
hano hino. Heleve hu'a asagau'a ai'naya kavateti'mo
Goti'a alu nofi vaya'ai apakufamo alino katino apate'niye.
Isaleli vaya'mogimo apaipa kafa hapaesayafe'mae. ¹² Ma
mopafi'mo mai'naya vaya'mogimo asagau'a ai'naya
kavateti'mo lusi kagemi ya'mo ne'aliye. Malaga nofi
vaya'mogi alagepa ya'apimo atale'naya kavateti'mo lusi
kagemi ya'mo ne'aliye. Ne'aliya'mofe'mo muki Yu vaya'ai
apakufamo alino katino apatesiya kavateti'mo na agufa
kagemi ya'mo aligae. ¹³⁻¹⁴ Apa veka'amo mai'ne'na alu
nofi vaya'mogitapalegamo ne'uva'mofe'mo hemenimo
alu nofi vaya'mogitapae'mo mani gemo hugesuve.
Ma mopafi kavatefe'mo hu'nae'mo, nofi vaya'nimogi
lapakete'apae'mo hapa'ye hisige'na apakufamo ali'na
kati'na apatesuvafe'mo alu nofi vaya'mogitapalegamo
lusi ali'ya'mo ne'aluve. ¹⁵ Goti'a Yu vaya'mo apatale'niya
kavateti'mo muki ma mopafi vaya'mo alino nanu aeno
ne'apatesiya'mo'mo agaetegamo esageno alino falu huno
apatesiya kavateti'mo na kava afole aigiye. Vae, hu'na,
fali'nayateti'mo alino he tino ne'apateya agufa kava'mo
afole aigiye. ¹⁶ Mago vaya'mogimo okae'nisaya peleti
mayamo ali'a lo ae'a magokayaga atupa'amo kaete'a
Goti'mo ofalinimo ami'nisayana magokayaga atupa'a'e'mo
aote ya'mo hane'niya'mofe'mo Goti'a agai'a ya'age'mo
hane'niye. Ani kava huno yosa hafu'ya'amo Goti'a agai'a
ya'mo hane'nisiya'mo'mo yosa akopa'a'e'mo Goti agai'a
ya'mo hane'niye. ¹⁷ Goti'a hoyafi'mo hane'niya yosamo
agi'amo olivi yosa akopamo alino lo aeno ataleteno
kahaufilaga olivi yosa akopamo alino lo aelineno aeno
hanino ate'niye. Lapakaemo alu nofi vaya'mo kahaufilaga
yosagana hutapa mai'nae. Hemenimo lapakaemo yosa
akopa'a'e'mo lokaetapa mai'netapae'mo hafu'ya'afati'mo
yosa anumo ne'aligeno alino lokiya vaino nelapate.
¹⁸ Lapakaemo alino lo aeno atale'niya yosa akopa'ae'mo,
aeta agase'none, hutapa osiyo. Ani agufa himu'namu
gemo osutapa, lagaemo yosa hafu'ya'amo alita lokiya
vaita no'atonageno'ae'mo alino lokiya vaino nelate, hutapa
lapakesa afiyo. ¹⁹ Lapakaemo ge'nile'mo aetapa atagaina
huta naha paitapae'mo, Anonale'mo maisunafe'mo

akopamo alino lo aeno atale'niye, hutapa hugae. ²⁰ He, lama gemo hu'naya'monanafa Kalaisife'mo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo alino lo aeno apatale'nigetapae'mo lapakaemo lapakesa afita fatago nehaya kavatapiletike'mo afa'a ne'maiye. Himu'namu kava'mo osutapa kolige'mo hutapa maiyo. ²¹ Goti'a yosa'afati'mo agai'amo ae'niya yosa akopamo alino lo aeno atalesiyafe'mo agegeno o'ate'niya'mofe'mo lapakesa afita fatago osisayana ani kava huno lapakegeno olapatalegaifa alino lapafaino lapatalegaiye.

²² Goti'a ani kava'mo hu'niya'mofe'mo yuna aipamo kalino nelapateya kava'a'e lokiya aipamo kalino ne'apateya kava'a'efe'mo lapakesa afiyo. Agaemo asagau'a ai'naya vaya'aife'mo lokiya aipamo kalino ne'apateya'monanafa lapakaefe'mo yuna aipamo kalino nelapate. Lapakaemo yuna aipamo kalino nelapateya kava'afi'mo maima maima ne'visayana yuna aipamo kalino lapategaiya'monanafa atalesayana Goti'a ani kava huno lapaka'e'mo alino lo aeno lapatalegaiye. ²³ Apakaemo halate apakesa afi'a fatago hisayana apavalelino eno no'apile'mo aeno hanino apategaiye. Halate Goti'a afa'a alino aeno hanino apategaiye. ²⁴ Goti'a kahaufilaga hane'niya yosafati akopamo alino lo aelino eno hoyafi'mo hane'niya yosafi'mo aeno hanino lapate'niye. Alu yosa akopamo ali'a lo aeli e'a akopa o'ae'niya yosafi'mo ae'a hani'a ae'a kamae'a no'atae. Goti'a ani kava'mo hu'niya'mofe'mo hoyafi hane'niya yosa akopa'amo agai'a ae'niya yosa akopamo no'ale'mo halate alinino eno aeno hanino aeno kamaeno atesiyafe'mo lokiya ali'ya'mo ohane'niye.

Goti'a muki Isaleli vaya'ai apakufamo alino katino apatesiya kavafe'mo hu'niya gema

²⁵ Konaga'nimogitapae, alagepa huta afi'none, huta hute-tapa himu'namu kava'mo osisayafe'mo mago fala ki'niya gemo lapa paisugetapa afisayafe'mo nahau'niye. Goti'a mago Isaleli vaya'ai apakesa aino akani male'nige'a ge'amo o'afi'a maima maima ne'visage'apae'mo mago alu nofi vaya'mogimo Goti kegi'yafi'mo fale'a haite haite hu'a hai'a lekana pai male'niya vaya'amo alagi afole aigae. ²⁶ Goti'a ani kava huno muki Isaleli vaya'ai apakufamo alino katino apategaiye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo hu'niya gemo'a huno'ae'mo,

Apakufamo alino katino apatesiya vekamo Saiyoni kote-gati'mo eno muki Yekopu aginago vaya'ai hosu kava'apimo alino atalegaiye. ²⁷ Ani kotalake gemo ago

hapa pai'nove. Henaga'amo hosu kava'apimo ali'na atalegauve,
 huno hu'niye. ²⁸ Yu vaya'mogimo alagepa faigoko ge'amo no'afiya'mofe'mo lapakaemo apakae note'mo etapa maisayafe'mo Goti kame'amo mai'nae. Mai'naya'monanafa Goti'a lekana paino apateteno apakinago vaya'aife'mo kotalake ge'amo hu male'niya kavatefe'mo hau ayamopafi'mo nehaya vaya'amo mai'nae. ²⁹ Goti'a apami'niya ya'mo halate hapa ofalegaiye. Keya aeno ge hu'niya kavatefe'mo halate alu aghesa o'afigiye. ³⁰ Lapakaemo mago afina'mo Goti ge'amo o'afi'naya kava hu'a hemenimo Yu vaya'mogi Goti ge'amo no'afiya'mofe'mo Goti'a lapakaefe'mo hau huno lapate'niye. ³¹ Ani kava'mo hu'a Goti ge'amo no'afiya'mofe'mo hau huno lapate'niya agufa kavateti'mo hau huno apategaiye. ³² Goti'a muki vaya'aife'mo hau huno apatesiyafe'mo muki vaya'mo alino apatale'nige'a ge'amo no'afiya kavategamo u'a ne'maiye.

Gotife'mo hao ke hegetao, huno hu'niya gemae

³³ Vae, hu'na, solovala ani'mo lusi vasilonamo hane'niya kavakana huno aghesa ne'afiya kava'e afiteno ali'ya'mo ne'aliya kava'e'mo vasilonagana huno hane'niye. Lagaemo kahauya huguna'monanafa alagi agae aipa aghesa o'agegaune. Ina la'mo ali'ya'mo ne'aliya kava'amo aepa'amo agegaiye. ³⁴ Ani kavatefe'mo Goti ge'amo'mo huno'ae'mo,

Ina la'mo Ala kava ne'mo'a aghesa ne'afiya ya'mo age'niye.

Ina la'mo alino aya ne'male. ³⁵ Ina la'mo Goti'mo mago ya'mo alino ami'nigeno anona'amo hane'niye, huno hu'niye. ³⁶ Goti'a muki ya'mo aepa vekamo mai'nigeno muki ya'amo agaetegatike'mo afole ne'aiye. Muki ya'amo agaeteti'mo hemenimo hane'nigeno yagaino ne'ate. Agai'alefe'mo muki vaya'e ya'a'e'mo afole ai'nae. Muki vaya'mogimo muki afina'mo agi'ale'mo ali'a asaga huge asaga huge hu'a maiyo. He, lama ge.

12

¹ Konaga'nimogitapae, Goti'a ani kava'mo ne-hiya'mofe'mo nagaemo lapa maeno hau huno lapate'niya kavateti'e kavateti'efe'mo hu'nae'mo, Lapao ke hovanagi Gotike'mo lapakufamo alitapa amiyo. Ofali'niya ofalinimo auneme'e ofalinimo aote ofalinimo Goti'a amuse huno lapatesiya agufa ofalinimo alitapa amiyo. Ani agufa kava'mo lapakesafati'mo mono hisaya kava'mo hane'niye. ² Ma mopafi vayakana hutapa o'maigeno'ao Goti'a saufa lapaiapa lapakesa'e vaya'mo alino hamaleno lapateno.

Lapakaemo ani kavateti'mo Goti'a hiyo, huno nehiya kava'mo amalageka hutapa agegae. Agetetapae'mo, alagepa kava'mo Goti'a hau'niya kava'mogeno haino hapai'niya kava'mo hane'niye, hutapa agegae.

³ Nagaemo fiku naha maeno nami'niya himamu'aleti'mo muki vaya'mogitapae'mo lapa pai'nae'mo, Goti'a lapamete lapamete huno lapami'niya yafe'mo hutapae'mo, nagesa afi'na fatago hu'nova ya'mo na magi ya'amo alino nami'nifi, hutapa lapamete lapamete hutapa lapakesa afita ho hute-tapa yagaita ateyo. Fiku yanageno mago aise'amo ali'nisiya vekamo'a, alopa ya'mo ali'nove, huno agesa afigiye. ⁴ Lagufafi'mo asole alu ya alu yatimo hane'niya'monanafa magoke agufa ali'ya'mo no'alifa alu ali'ya alu ali'ya'mo ne'aliye. ⁵ Ani kava huta asole vaya'mo mai'netae'mo Kalaisi'a magoke vekamo agufafi'mo mai'none. Lamete lamete huta mai'nona'monanafa magoke vekamo agufafi'mo alu ya alu ya'amo mai'nona'mofe'mo afalu afalugana huta mai'none.

⁶ Goti'a aeto agufa aeto agufa ali'ya'amo alisunafe'mo alu ya alu ya'amo fiku laha maeno lami'niye. Agaetegati'mo ge'amo ali'nitetapa aeta hakalo hutapa hapa paisayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa apakesa afi'a fatago hisaya agufa gemo aeta hakalo hutapa hapa paiyo. ⁷ Hapa maetapa ali'ya'mo alisayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa hapa maetapa ali'ya'mo aliyo. Alitapa apaya malesayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa alita apaya maleyo. ⁸ Alitapa he titapa apatesage'apae'mo akame hisayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa Goti ge'amo hapa paitetapa alita he titapa apateyo. Fiku hapa maeta apamisayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa alagepa huta lapakesa afi'netapaeke'mo fiku hapa maeta apamiyo. Yagaitapa apatesayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa lapayamukiki hutapa yagaitapa apateyo. Lapau hutapa apatesayafe'mo lapami'nisiyana lapamogaga ai'netapa lapau hutapa apateyo.

⁹ Aigofe olapauno lapaipafati'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. Hosu kavafe'mo alagi olapau'ninagetapa alagepa kavate'mo atafautapa alagi hutapa maiyo. ¹⁰ Magoke konagamogimo nehaya kava hutapa yuna lapaipa kali'netapa lapau lapayamopafi'mo lapaino. Apakava o'maitapa hogotetapa apaki'apile'mo alita asaga hutapa apateyo. ¹¹ Alaga olapaenagetapa lapayamukiki hutapa Ala kava ne'mo ali'ya'amo aliyo. ¹² Afole aisiya kavafe'mo agava mai'netapae'mo lapavayagunagu hutapa lapamogaga aiyo. Hanageke ya'mo ne'alitapae'mo o'ataleta atafautapa

alagi hutapa maiyo. O'ataleta nunumu huge huge hutapa maiyo. ¹³ Kagemi yatapimo alita fako hutapa apaote vaya'mo kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo apamiyo. Nata vaya'mo esagetapae'mo alagepa huta yagaitapa apateyo. ¹⁴ Apaini hu'a nelapatesaya vaya'aife'mo, Goti'a lapa maeno, hutapa hiyo. Gotife'mo, hosu kava'mo hu'a maiyo, hutapa osuta alagepa kava'mo hu'a maiyo, hutapa nunumu hutapa apateyo. ¹⁵ Apamogaga aisaya vaya'e'mo magokepi lapamogaga aiyo. Inagi avi'ya hisaya vaya'e'mo ani kava hutapa magokepi avi'ya hiyo. ¹⁶ Magoke lapaipa lapakesa alitapa maiyo. Ala lapaki alisaya agufa kava'mo osutapa ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a hisaya agufa kavake'mo hutapa maiyo. Alagi ago afiteta age'nona vaya'mo mai'none, hutapa lapakesa o'afitapa afa'a maiyo. ¹⁷ Lapakaetegamo hosu kava'mo nehisetapae'mo anona'apile'mo hosu kava'mo aeta atagaina hutapa osutapa afa'a maiyo. Muki vaya'mogimo lapakete'apae'mo, alagepa kava'mo nehae, hu'a hisaya agufa kavake'mo hiyo. ¹⁸ Muki vaya'e'mo magokepi kanale hutapa lokaeta maisaya ka'mo hane'nisiya'mo'mo lapakaemo afa'a hisaya kava'mo hutapa magokepi lokaeta maiyo. ¹⁹ Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, hosu kava'mo anona'apilefe'mo hosu kava'mo aetapa atagaina huta osutapa Goti'a apamisiyafe'mo maitapa halove huta ategenoa'ao. Ani kavatefe'mo Goti ge'amo'mo huno'ae'mo, *Ala kava ne'mo'a, Hosu kava'mo anona'apilefe'mo apamisuva ali'ya'nimo nagai'ni ali'ya'mo hane'niye. Anona'apilefe'mo ae'na atagaina hu'na apamiguve, huno hu male'niye, huno hu'niye.* ²⁰ Mago'e gemo huno'ae'mo, kame vayatapimo apaka netesigetapae'mo ne'ya'mo alita apamiyo. Anife'mo nehapisigetapae'mo ani'mo hefitapa apamiyo. Mani kava'mo nehutapae'mo ata hokanufamo hutapa alita apakenopale'mo male-sageno apakafu kigiye, huno hu'niye. ²¹ Fiku yanageno hosu kava'apimo'a aeno lapakasegaiyanagi alagepa kavatapileti'mo hosu kava'apimo aetapa agaseyo.

13

Gamani vaya'ai apaiyafi'mo maiyo, huno hu'niya gemae

¹ Muki vaya'mogitapamo gamani vaya'ai ge'apimo afiyo. Gamani vaya'mogi yagai'a lapatesaya himamu'apimo Gotitegatike'mo ne'aliye. Goti'a yagai'a apatesayafe'mo lekana paino ne'apate. ² Ne'apateya'mofe'mo gamani

vaya'ai ge'apimo amagi'a ne'atalaya vaya'mogi Goti ge'a'e'mo ago amagi'a ne'atalayanage'a kayo'mo aligae. ³ Gamani vaya'mogimo alagepa kava'age'mo hu'a ne'maiya vaya'mogimo koli hisayafe'mo yagai'a no'apatafa hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo koli hisayafe'mo yagai'a ne'apatae. Gamani vaya'aife'mo koli osisayafe'mo lapau'nifiye. Lapau'nisiya'mo'mo alagepa kava'mo hige'apao alagepa kava'mo nehae, hu'a hiyo. ⁴ Apakaemo alagepa hutapa maisayafe'mo Goti'a alino apami'niya ali'ya'mo ne'aliye. Apakaemo afa'a yagai'a no'apataya'monanafa kayo'mo apamisagetapa apaketetapae'mo lapakaemo hosu kava'mo nehisyana lapamo'ya aigae. Goti'a apakaemo hosu kava'mo nehaya vaya'mo kayo'mo apamisayafe'mo lekana paino apate'niye. ⁵ Ani kava nehaya'mofe'mo gamani vaya'ai ge'apimo afiyo. Lapakaemo kayo'mo lamigae, hutapa nehaya geeke'mo lapakesa o'afitapa yu'ilaga vekatapimo'a huno'ae'mo, ge'apimo afiyo, huno nehiya ge'ae'mo lapakesa afitetapa ge'apimo afiyo. ⁶ Gamani vaya'mogi Goti ali'ya'amo ne'ali'a takesi monimo ne'aliya'mofe'mo takesi monimo afa'a apamiyo. ⁷ Muki vaya'mo afa'a ataletapa apamisaya ya'mo apamiyo. Anonatapilefe'mo takesi monimo lapakitapile'mo apamige alu takesi monimo apamige hutapa apamiyo. Apaiyafi'mo mai'nisaya vaya'ai apaiyafi'mo maiyo. Apaki'apile'mo ali'a asaga hisaya vaya'ai apaki'apile'mo alitapa asaga hiyo.

Muki vaya'aitegamo hisuna kavafe'mo hu'niya gema

⁸ Anonatapimo afa'a ohaneno. Magoke anonatapimo afa'a hane'nisiyana anonatapilefe'mo muki konagatapi-mogife'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. Vaya'aife'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mogimo muki ke'aepa ge'amo akame hu'a hano hu'naya kava'mo nehae.

⁹ Ke'aepa gemo'a huno'ae'mo,

kumai kava'mo osiyo, huno huge vaya'mo ohapaeyo, huno huge kumaya o'aliyo, huno huge lapa'ye osino, huno huge huno hu'niye.

Ani gegi mago'e ke'aepa gemogi huno hane'nisiya'mo'mo aepa'amo hane'niyana

lapakaitapie'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kava hutapa lapaopale'mo mai'naya vaya'aife'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino.

¹⁰ Hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mogimo hapaopale'mo ne'maiya vaya'aitegamo hosu kava'mo nosaya'mofe'mo muki ke'aepa ge'amo akame hu'a hano nehae, huno hu'niya'mofe'mae.

¹¹ Afole ai'niya afina'mo ago age'naya'mofe'mo mani kava'mo hiyo. Lagesa afita fatago hu'nona afinateti'mo mago afina'mo utesigeno Goti'a lagufamo alino katino late-siya afina'mo ago hogo nehiya'mofe'mo lapaupati'mo he titapa yagaitapa maisaya afina'mo afole ai'niye. ¹² Hani nehiya kava'mo hano hugefe'mo ago eno hogo nehigeno'ae'mo ha le ya'mo afole aisiyafe'mo nehianagi hanipi'mo nehaya kavatapimo ataletetapa kame hisuna kukenatimo ha le yategamo ali'a ne'vaiya agufa kukenatimo alita vaigetao. ¹³ Ha le yategamo ne'maiya vaya'mogimo nehaya agufa fatago kava'mo higetao. Lusi ne'ya'mo ne'netapa alita anupa hutapa mai'netapae'mo hosu kava'mo osuge ani'mo ne'netapa negi nagi gemo osuge kumai kava osuge alu kava alu kavateti'mo muki kumai kava'mo osuge ge o'vaige lapaipa kafa ohapaege hutapa maiyo. ¹⁴ Lapakaemo lapakufamo'mo hau'niya kava'mo hisayafe'mo alo osutapa Ala kava netapimo Yesu Kalaisike'mo kukenagana hutapa alita vaiyo.

14

Konagatapimogi yu'ilaga mafa'ne'apie'mo alitapa fako osiyo, huno hu'niya gemae

¹ Mago konagatapimogimo Goti ge'ae'mo lokiya vai'a apakesa afi'a fatago nosisaya konagatapimogi siosifi'mo apavalelitapa eyo. Lapakaemo ge hapaisage'apae'mo alu apakesa afisayafe'mo apavalelita o'metapa fiku apavalelitapa eyo. ² Mago vaya'mogi apakesa afi'a fatago nehu'apae'mo, muki agufa ne'ya'mo afa'a negaune, hu'a nehage'apae'mo mago lokiya vai'a apakesa afi'a fatago nosaya vaya'mogimo ame'amo no'nae. ³ Muki agufa ne'ya'mo afa'a ne'naya vaya'mogimo ame'amo no'naya vaya'aife'mo, ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a osisaya kava'mo hane'niye. Goti'a muki agufa ne'ya'mo ne'naya vaya'mo afa'a apavale'niya'mofe'mo ame'amo no'naya vaya'aife'mo, hosu kava'mo nehae, hu'a osisaya kava'mo hane'niye. ⁴ Ina lagitapamo mago ali'ya aepa vekae'mo ali'ya'amo ne'aliya vekae'mo, hosu kava'mo nehiye, hutapa alita fako hutapa ne'atae. Agaemo ali'ya aepa vekamo'a agai'amo alino fako huno ne'ateno'ae'mo, he tino lokiya vaino mai'niye, huno hisifi ago asagauno ai'niye, huno hisifi agai'a yane. Goti'a afa'a alino he tino ategaiya'mofe'mo he tino maigiye.

⁵ Mago vaya'mogimo mago afinafe'mo, aote afina'mo hane'niye, hu'a apakesa ne'afige'apae'mo mago vaya'mogimo, muki afina'mo magoke agufa afina'age'mo

hane'niye, hu'a apakesa ne'afiye. Muki vaya'mogi, aote afina'mo hane'niye, hu'a nehafi magoke agufa afinane, hu'a nehafi hu'a nehisayana apakai'apimo apamete apamete hu'a lole apakesa o'afi'a magoke apakesa afisaya kava'mo hane'niye. ⁶ Mago vaya'mogi Ala kava nefe'mo apakesa afi'ne'apae'mo, aote afina'mo hane'niye, hu'a nehae. Ame'amo ne'naya vaya'mogi Ala kava nefe'mo apakesa afite'a ne'ne'apae'mo Gotifeke'mo haoke nehae. Ame'amo no'naya vaya'mogi Ala kava nefe'mo apakesa afite'apae'mo Gotifeke'mo haoke nehae. ⁷ Afa'a mai'netae'mo lagaitilefe'mo no'maune. Falisunana lagaitilefe'mo ofaligune. ⁸ Afa'a mai'netae'mo Ala kava netefeke'mo ne'maune. Falisunana Ala kava netefeke'mo faligune. Afa'a mai'nopi falisupi huta Ala kava ne'mo vaya'amo mai'none. ⁹ Kalaisi'a fali'naya vaya'e afa'a mai'naya vaya'mogile'mo kava veka'apimo maisiyafe'mo ago faliteno he ti'niye. ¹⁰ He ti'niya'mofe'mo konagatapimogi nehaya kava'mo alita fako hutapa ne'apataya vayanagi na kava higetapae'mo ani kava'mo nehae. Konagatapimogife'mo ina agufa vaya'mo mai'nae, hutapa nehaya vayanagi na kava higetapae'mo ani kava'mo nehae. Kalaisi'a sia'ale'mo fai mai'nenoe'ae'mo kavatimo alino fako huno latesiyafe'mo muki'amogita haita aulagale'mo he tita maigune. ¹¹ Goti mukufi'mo hane'niya gee'mo Ala kava ne'mo'a huno'ae'mo,

Nagi'nileti'mo lama ge nehuve. Muki vaya'amogi nagaeteg-amo e'a apale'ya fai'ne'apae'mo, Gotigamo alika fako huka latesana vekamo mai'nane, hu'a ae'a hakalo hu'a naha paigae,

huno hu'niye. ¹² Inagi muki'amogita lamete lamete huta Gotife'mo, ma kava hu'nove, ina kava hu'nove, huta ge ha paigune.

¹³ Ha paiguna'mofe'mo konagatimogi kava'apimo mago'e huta alita fako osuta atalegetao. Konagatimogi apaiyafi'mo hapaesige'a heleve hu'a hosu kavapi'mo asagau'a aisayafe'mo mago kava'mo afa'a osugune, huta lagesa afigetao. ¹⁴ Nagaemo Ala kava ne'mo Yesupi'mo mai'ne'nae'mo muki ne'ya'ae'mo, hosu ne'ya'mo ohane'niye, hu'na ago afi'nove. Afi'nova'monanafa mago vaya'mogi ne'yafe'mo, hosu ne'ya'mo hane'niye, hu'a apakesa ne'afisayana apakai'apilefe'mo hosu ne'ya'mo hane'niye. ¹⁵ Lapakaemo ne'ya'mo ne'naya kavateti'mo konagatapimogimo alita hosu hutapa ne'apatesayana lapau lapayamopafi'mo nolapaiye. Fiku yanagetapa ne'ya'mo ne'naya kavateti'mo Kalaisi'a falino apate'niya konagatapimogi alita hosu hutapa apategae. ¹⁶ Mago

vaya'mogi, alagepa kava'mo nehune, hu'a nehaya kavatefe'mo hosu kava'mo nehae, hu'a hisaya agufa ka'mo lapakaemo valitapa o'apateyo. ¹⁷ Na kava higetapaene. Goti'a ne'ya'e ani'e'mo ne'naya kavate'mo yagaino no'apatefa Goti Auneme'amo'mo laipafi'mo mai'nigeta fatago kava'mo nehunageno'ae'mo laipamo'mo falu hu'nisigeta lamogaga aisuna kavateke'mo yagaino nelate. ¹⁸ Vaya'mogi ani kava nehu'a Kalaisi ali'ya'amo ne'alisayana Goti'a amuse huno ne'apatege'a muki vaya'mogi'e'mo amuse hu'a ne'apatae.

¹⁹ Amuse huno ne'apateya'mofe'mo magoke laipa lagesamo ali'neta alita lokiya vaita apatesuna kava'mo hisunafe'mo layamukiki higetao. ²⁰ Lapakaemo ne'yafeke'mo lapakesa afitetapa vaya'ai apaipafi'mo Goti ali'ya'amo alita hosu hutapa o'ateyo. Muki ne'ya'amo alagepa huta nesuna ya'mo hane'niya'monanafa lapakaemo mago ne'ya'mo ne'naya'mofe'mo mago vaya'mo asagau'a aisayana lapakaemo hosu kava'mo nehae. ²¹ Lapakaemo konagatapimo asagau'a o'aisayafe'mo ame'amo o'nege lokiya ani'mo nofi alagafati ani'mo o'nege muki agufa kava'mo alita hosu hutapa apatesaya agufa kava'mo osuge nehisyana alagepa kava'mo nehae. ²² Ani kavatefe'mo lapakesa afita fatago nehaya kava'mo alita lapaipafi'mo malegeno Goti aulagale'mo haneno. Vaya'mogi nehaya kavafe'mo lole apakesa o'afi'a, alagepa kava'mo nehune, hu'a apakesa ne'afiya vaya'mogi apamogaga ne'aiye. ²³ Ne'aiya'monanafa lole apakesa afi'ne'a ne'nesaya vaya'mogi hosu kava'mo nehae. Nehaya kavafe'mo alagepa kava'mo nehune, hu'a nosisayana apakesa afi'a fatago nosaya'mofe'mo hosu kava'mo nehae. Muki kava'mo nehutae'mo, alagepa kava'mo nehune, huta osuta fiku nehisanana ani agufa kavatimo hosu kava'mo nehune.

15

¹ Lokiya vaita lagesa afita fatago nehuna vaya'mogitamo lagaitieke'mo lagesa ne'afita lahou'nisiya kava'mo osuta lokiya no'vaiya vaya'mogimo afi'a ha le'a no'afiya kavate'mo vase vase huta hapa maesuna kava'mo hane'niye. ² Lagaemo lamete lamete huta konagatimogi apamogaga ai'a alagepa hu'a maisayafe'mo hapa maeta alita lokiya vaita apatesuna kavake'mo hane'niye. ³ Kalaisi'a agai'aeke'mo agha ne'afino agai'a hau'niya kava'mo osu'niya'monanafa agaemo hu'niya kavatefe'mo Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, *Hu'a faipa hu'a kate'naya gemo nagaete'mo asagauno ai'niye, huno*

hu'niye. ⁴ Akeya'vilagamo avo kae male'naya gemo'mo alino laya malesiyafe'mo avo kae male'nae. Goti mukufi'mo hu'niya gemo'a laha maesigeta o'ataleta atafauta alagi huta mai'nisunageno laipamo'mo falu hu'nisigeta lavayagunagu huta agava maisunafe'mo avo kae male'nae. ⁵ Goti'a o'ataleta atafauta alagi huta mai'nisunageno'ae'mo laipamo'mo falu hisiya kava'mo aepa vekamo'a lapaipafi'mo ali'ya'mo alisigetapa Kalaisi Yesu'a hu'niya gele'e kavate'efe'mo alagepa hutapa lapakesa afitetapa magokepi lokaeta maiyo. ⁶ Magoke lapaipa lapakesa ali'netapa magoke lapavayafati'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi Goti'amo Afo'amo agi'ale'mo alita asaga hutapa atesayafe'mae.

⁷ Inagi Goti'a ala agi'amo alisiyafe'mo Kalaisi'a ago lapavale'niya kava hutapa lapakaemo muki konagatapimogimo apavaleyo. ⁸ Nagaemo hu'nae'mo, Goti'a Yu vaya'mogita lagingo vaya'aife'mo fiku lapa maegauve, huno hapa pai'niya polomasi ge'amo afole aisiyafe'mo Kalaisi'a Goti ali'ya'ale'mo mai'nen'ae'mo Yu vaya'aitegamo uno ali'ya'amo ali'niye. ⁹ Ani kava huno alu nofi vaya'aife'mo Goti'a hau huno apate'niya'mofe'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo uno ali'ya'amo ali'niye. Goti mukufi gemo'a ani kavatefe'mo huno'ae'mo, Alu nofi vaya'ai folagapi'mo mai'ne'nae'mo kagikale'mo ali'na asaga hu'na katete'na kagikalefe'mo mono yokemo huguve,

huno hu'niye. ¹⁰ Mago'e gemo huno'ae'mo, Alu nofi vaya'mogitapae, Goti vaya'amogi'e'mo magokepi lapamogaga aiyo,

huno hu'niye. ¹¹ Mago'e gemo huno'ae'mo, Muki alu nofi vaya'mogitapae, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Muki alu nofi vaya'e alu nofi vaya'mogi'e'mo agi'ale'mo ali'a asaga hiyo,

huno hu'niye. ¹² Aiyeya'a mago'e gemo huno'ae'mo, Yesi aginago vaya'mogimo mago yosamo he'ya ai'a atale'naya yosagana hu'a mai'nae. Mai'naya'monanafa magoke aginagomo'a alu nofi vaya'aite'e alu nofi vaya'aite'e'mo yagaino apatesiyafe'mo yosa atufa'afati'mo ausisi aesige'apae'mo alu nofi vaya'mogimo agaefe'mo apavayagunagu hu'a agava maigae,

huno hu'niye. ¹³ Hemenimo Gotife'mo lapavayagunagu hutapa agava ne'maiya kava'mo aepa vekamo'a mago'e huno lapa maeno lapamisigetapa agaefe'mo lapakesa afitafataga nehutapae'mo mago'e hutapa lapamogaga aisageno

lapaipamo'mo falu hugiyanagi. Aote Auneme'amo himamu'aleti'mo mago'e hutapa lapavayagunagu hutapa agava maisayafe'mae.

Polo'a ali'ya'amo ali'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gema

¹⁴ Konaga'nimogitapae, hu'na, alagepa kava'e afi'naya ge'e'mo lapaipa lapakesafi'mo havai te'niyanagetapa afa'a alita apaya malegae, hu'na lele nagesa no'afufa magoke nagesa ne'afuve. ¹⁵ Nagesa ne'afuva'monanafa konaga'nimogitapae, Goti'a fiku naha maeno nami'niya'mofe'mo mago kavafe'mo lapakesa afitapa ho hisayafe'mo hu'na ha le'na avo nekaove. ¹⁶ Mono hu'a ne'apataya vaya'mogimo Goti'mo ofalinimo ne'amiya kava hu'na alagepa faigoko ge'aleti'mo ali'ya'mo ne'ali'nae'mo alu nofi vaya'mo apavaleli'na e'na ani ofalinimo ali'na Goti'mo amigesuve. Aote Auneme'amo'mo apavaleno alino apaote apatesige'a alagepa ofalinie'mo Goti'a amuse huno atesiya agufa ofalini yakana hu'a maisage'na ali'na amiguve. ¹⁷ Mani ali'ya'mo ne'aluva'mofe'mo Goti ali'ya'amo ne'aluva kavatefe'mo Kalaisi Yesu'a naha mae'niya kavateti'mo afa'a hao ke hegauve. ¹⁸ Kalaisi'a ayamufa huno nate'nige'na alu nofi vaya'mogi Goti ge'amo afite'a akame hisayafe'mo ge huge lokiya kava'mo huge nehu'na ai'na apavayu huli'na ne'ova kavafeke'mo ava gemo hu'na lapa paiguve. ¹⁹ Nagaemo Goti Auneme'amo himamu'aleti'mo no'agaya lokiya aune kava'mo nehu'nae'mo ali'ya'amo ali'nove. Nagaemo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paili'na u'ne'na huli'na Yulusalemu haopalegati'mo e'na muki Ililikamu kotega haopalegamo u'na hapa pai'na hano hu'nove. ²⁰ Nagaemo muki afina'mo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo ae'a hakalo hu'na hapa opai'naya vaya'aitega'e'mo u'na ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo nayamukiki hu'nove. Mago vaya'mogi no'mo fai'a ate'nisaya yate'mo no kisuvafe'mo o'nahau'niye. ²¹ Ani kavatefe'mo Goti'a avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, Ava gemo o'afi'naya vaya'mogi agegae. O'afi'naya vaya'mogi afi'a aeto hugae, huno hu'niye.

Polo'a Lomu taonifi'mo ugesuve, huno hu'niya gema

²² Alu afina'ae alu afina'ae'mo lapakaetegamo ugefe'mo nehuva'monanafa o'afi'naya vaya'aitega'e vaya'aitega'e'mo u'ne'na hu'na ae'na hakalo hu'na

hapa nepauva'mofe'mo visuva ka'nimo alagi ohane'niye.
²³⁻²⁴ Ohane'niya'monanafa hemenimo manile'mo ae'na
hakalo hu'na hapa paisuva ko'mo ohane'nige'na muki
kafuga'ae'mo u'na lapakegefe'mo nehuva'mofe'mo Sipeni
kotega visuva afina'mo u'na lapakegauve. U'nae'mo
hogote'na lapakae'e'mo mago afina'mo mai'ne'na
namogaga aiguve. Amuse hutapa natetesage'nae'mo Sipeni
kotegamo uguve, hu'na nagesa ne'afi'na navayagunagu
nehuve. ²⁵ Hemenimo Yulusalemu taonifi'mo mai'naya
apaote vaya'mo hapa mae'na apamisuva ofalini monimo
alini'na Yulusalemu taonifi'mo visuvafe'mo nehuve.
²⁶ Masetoniya kotega siosi vayanagi Akaiya kotega siosi
vayanagi hu'a Yulusalemu taonifi'mo mai'naya apaote
vaya'mo kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo hapa mae'a
apamisayafe'mo hapau'nige'apae'mo mago ofalini monimo
nami'nae. ²⁷ Apakai'apimo hapau'niya'monanafa Yu
vaya'mogi hapa mae'naya'mofe'mo Yu vaya'mo hapa
maesaya anona'apimo hane'niye. Yu vaya'mogimo
apaune'apame'mo hapa maesiya ya'mo ago hapa mae'a
ali'a apami'naya'mofe'mo apakaemo Yu vaya'mo amega
apakufamo hapa maesigeno alagepa huno hanesiya ya'mo
ali'a apamisaya anona'apimo hane'niye. ²⁸ Nagaemo mani
muki male'naya ofalini monimo'a alagagana huno afole
ai'niya ofalini monimo alini'na u'na apamite'nae'mo
Sipeni kotega visuvategamo u'na lapakae'e'mo maiguve.
²⁹ Ago afi'novana u'na ava'yi hute'na Kalaisife'mo alagepa
faigoko ge'aleti'mo lapa mae'na mago'e ya'mo ali'na
lapamiguve. ³⁰ Konaga'nimogitapae, Lapao ke hovanagi,
Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo lapau lapayamopafi'mo
lapau'nisigetapa Goti Auneme'amo'mo lapaipafi'mo
ali'ya'mo ali'nigetapa Goti mafa'ne'ae'mo lapau
lapayamopafi'mo nelapaiya'mofe'mo lapayamukiki hutapa
naha maeta nunumu'mo hutapa nateyo. ³¹ Goti'a Yuta
kotega apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'ai apayapati'mo
nagufamo alino katino natesiyafe'mo nunumu'mo
hutapa natege Yulusalemu taonifi apaote vaya'mo
hapa maesuge'apae'mo amuse hisayafe'mo nunumu'mo
hutapa natege hutapa maiyo. ³² Lapakaemo nunumu
hisageno'ae'mo Goti'a hau'nisiyana lapakaetegamo
u'na ava'yi hute'na lusi kava hu'na namogaga ne'ai'na
lapakae'e'mo magokepi lokae'na mai'ne'nae'mo
naipamo'mo falu hugiye. ³³ Goti'a alagepa huta ne'mauna
ya'mo aepa vekamo'a muki'amogitapa'e'mo magokepi
lokaeno maino. He. Lama ge.

16

Ge apamamae'niya gemae

¹ Nagaemo lasatimo'a Fipi'mo Senikali kotega siosi ali'ya'mo ne'aliya a kanomo lapakaemo ha maesayafe'mo agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ategesuve. ² Agaemo asole vaya'e nage'e'mo laha mae'niya'mofe'mo lapakaemo na ya'mo ha maetapa amisaya ya'mo hane'nisifi afa'a ha maetapa amiyo. Apaote vaya'mogi nehaya agufa alagepa kava'mo hutapa Ala kava ne'mo agi'alefe'mo alita falu fala hutapa ateteta yagaitapa ateyo. ³ Pilisila'e Akuvila'e'mo Kalaisi Yesu ali'ya'amo nage'e'mo ne'ali'a yalavelafe'mo, Polo'a ge lanamamae'niye, hutapa hana paita nateyo. ⁴ Anakaemo ofali'na afa'a maisuvafe'mo fali'ana natesa'afe'mo alo hu'ana mai'na'a'mofe'mo nagaemo hanao ke nehoge'anae'mo muki alu nofi siosi vaya'mogi'e'mo hanao ke'mo neha'ae. ⁵ Ani kava hutapa no'anifi'mo ali'a anupa hu'a ne'maiya siosi vaya'aife'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa paitapa nateyo. Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vekamo Epinitasi'a hogoteno Akaiya kotega Kalisitini vekamo hamale'niya vekae'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. ⁶ Maliya'a laha maesiyafe'mo lusi ali'ya'mo ali'niya afe'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. ⁷ Atalonikasi'e Yuniyasi'efe'mo, Polo'a ge lanamamae'niye, hutapa hana paitapa nateyo. Nagaemo Kalaisipi'mo o'mai'nova afina'mo hogote'ana Kalaisipi'mo mai'na'a vekalane. Anakaemo nage nofi vekala'mo mai'ne'ana mago afina'mo nage'e'mo magokepi kalavusifi'mo mai'na'ae. Anakaemo apa vayapati'mo ala anaki vekalane. ⁸ Ala kava nepi'mo mai'niya vekamo Apaliyetasife'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya vekae'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. ⁹ Epani'a Kalaisi ali'ya'amo lagae'e'mo ali'niya veka'e Setekisi'efe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya vekala'anife'mo, Polo'a ge lanamamae'niye, hutapa hana paitapa nateyo. ¹⁰ Apelisi'a Kalaisi'mo o'ataleno akame hu'niya'mofe'mo agimo hane'niya vekae'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. Alisitomulasi afamo anaga'aife'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa paitapa nateyo. ¹¹ Nage nofi vekamo Helotiyani'e'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. Nasisi afamo anaga'amogimo Ala kava nepi'mo mai'naya vaya'aife'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa paitapa nateyo. ¹² Talaifina'e Talaifasa'e'mo Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'ali'a atala'anife'mo, Polo'a ge

lanamamae'niye, hutapa hana paitapa nateyo. Pesisife'mo siosi vaya'mogimo hapau apayamopafi'mo hapau'niya a kanomo Ala kava netefe'mo lusi ali'ya'mo ali'niya afe'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. ¹³ Lufasi'a Ala kava nepi'mo hogoteno mai'niya vekae'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. Ita'amo'mo ita'nimokana huno mai'niye. ¹⁴ Asikalitasi'agi Falikoni'agi Hemasi'agi Patolopasi'agi Hemesi'agi hu'a apakaegi'e'mo magokepi lokae'a mai'naya konagatimogi'efe'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa paitapa nateyo. ¹⁵ Filogasi'agi Yuliya'agi Neliyasi'agi Neliyasi asa'amo'agi Olipasi'agi hu'a apakaegi'e'mo muki vaya'amo magokepi lokae'a mai'naya apaote vaya'aife'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa paitapa nateyo. ¹⁶ Lapaote kava'mo hutapae'mo konagatapimogimo hapaetapa netetapa ge apamamaeyo. Muki haopalegamo ali'a anupa hu'a ne'maiya siosi vaya'mogi'e'mo ge lapamamae'nae.

Mago vaya'mogimo siosimo ali'a fako nehaya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

¹⁷ Konaga'nimogitapae, ali'na he ti'na lapatesuvafe'mo huvanagi mago vaya'mogi lapakaemo afi'naya gelege'mo kame hu'a atete'a ali'a fako hu'a lapatege hosu kava'mo hisayafe'mo lapayate'mo alige nehaya vaya'aife'mo alagepa hutapa yagaita mai'netapae'mo maitapa halove huta maiyo. ¹⁸ Ani agufa vaya'mogimo Ala kava netimo Yesu Kalaisi ali'ya'amo no'alifa amega apakufamo'mo hau'niya kava'mo akame nehae. Haga hapausiya agufa gemo hute'a aigofe ge'apileti'mo hapao ke he'a apametala hute'a fiku ne'afiya vaya'mo apakesa nefaiye. ¹⁹ Muki vaya'mogimo lapakaemo alagepa hutapa gemo afitetapa akame nehaya kavafe'mo lapava gemo ago afi'naya'mofe'mo namogaga ai'na nelapatove. Afi'naya'monanafa lapakaemo alagepa kava'mo hisayafe'mo afi'naya lapaipa lapakesa alisayafeke'mo nahau'niya'monanafa hosu kava'mo osisayafe'mo o'afi'naya vayakana hutapa maisayafe'mo nahau'niye. ²⁰ Goti'a alagepa huta ne'mauna kava'mo aepa vekamo'a malage huno Satani'mo lapaiya afe'alumelagamo alino aeno latapaigiye. Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno lapamino. He, Lama ge.

²¹ Timoti'a nagae'e'mo lokaeta'a ali'ya'mo ne'alu'a veka'e nagae nofi vaya'mo Lusiyasi'agi Yesoni'agi Sosipata'agi hu'a ge lapamamae'nae. ²² Nagaemo Tetiyusi'namo mani gemo Polo avayafati'mo ali'na avo kae'nae'mo Ala kava nepi'mo mai'ne'nae'mo ge lapamamae'nove. ²³ Gaiyasi'a

Polo'nale'mo alagepa huno yagaino nate'niya veka'e no'afi'mo ali'a anupa hu'a mai'naya siosi vaya'mogi'e'mo ge lapamamae'nae. Elasetasi'a taonifi monile'mo ne'yagaiya veka'e Kuvotasi'a konagatimo'e'mo ge lapamamae'na'ae. ²⁴ Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a muki'amogitapamo fiku lapa maeno lapamino. He, lama ge.

Goti agi'ale'mo alino asaga huno ate'niya gemae

²⁵ Goti'a nagaemo ae'na hakalo nehuva alagepa faigoko ge'aleti'e Yesu Kalaisife'mo ava gemo ae'a hakalo nehaya ge'aleti'e'mo afa'a alino lokiya vaino lapategaiye. Ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo ani gemo fala kino haneme haneme e'niya'monanafa ²⁶ hemenimo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo avo kae male'naya gemo alagepa faigoko ge'amo ha le yategamo ago afole ai'niye. Maige maige huno ne'maiya auneme'e Goti'a, alita aeta hakalo hiyo, huno hu'nige'a muki nofi vaya'mogi apakesa afi'a fatago hisaya gemo akame hisayafe'mo ali'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. ²⁷ Agaemo magoke Goti'a agai'age'mo muki ya'amo ageno aeto hu'niya vekamo agi'ale'mo Yesu Kalaisiteti'mo ali'a asaga hume asaga hume u'a ali'a asaga hu'a hano osu'a ali'a asaga hiyo. He, lama ge.

1 KOLITIYANI

Polo'a Efasasi taonifi'mo mai'nen'ae'mo mani hogote avo'mo kaeteno Kolitiyani taonifi'mo mai'naya siosi vaya'mo alino apami'niye. Polo'a hogoteno Kolitiyani taonifi'mo uno eitini'a kaimo mai'nen'ae'mo alagepa faigoko gemo aeno hakalo huno hapa pai'nige'apae'mo apakesa afi'a fatago hu'nageno Kolitiyani siosimo afole ai'niye.

Ani siosi vaya'mogi mago hosu kava'mo hu'nageno'ae'mo alino api aino apatesiyafe'mo mani avo'mo kae'niye. Polo'a ali'a fako hu'naya kavafe'mo huge a'mo alige vele'mo maige hu'a mai'naya kavafe'mo huge siosi mono kavafe'mo huge Goti Auneme'amo'mo alino ne'apamiya yafe'mo huge hapau apayamopafi'mo hapau'niya kavafe'mo huge fali'nayateti'mo he tisaya kavafe'mo huge huno mani avo'mo kae'niye.

1-2 Goti'a agai'amo hau'nigeno'ae'mo Yesu Kalaisi apa veka'amo maisuvafe'mo keya aeno ge hu'nige'nae'mo nagaemo Polo'na'e konagatimo'mo Sosatenisi'e'mo Kolitiyani siosi vaya'mogitapae'mo ge lapamamae'no'ae. Goti'a Kalaisi Yesupi'mo aeno kalo paeno lapateteno lapavaleno alino lapaote lapate'niya vaya'amo maisayafe'mo keya aeno ge hu'niye. La'agaemo lapakae'e muki haopalega mai'naya vaya'mogile'mo Yesu Kalaisi'a Ala kava netimo Ala kava ne'apimo agi'alefe'mo ge nehaya vaya'efe'mo mani avo'mo nekao'ae. ³ Goti'a Afotimo'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Polo'a Gotife'mo hao ke he'niya gemae

⁴ Goti'a Kalaisi Yesuteti'mo fiku lapa maeno lapami'niya kavatefe'mo muki afina'mo Goti'nimofe'mo hao ke nehove. ⁵ Ani kavatefe'mo Goti'a Kalaisipi'mo mai'nageno'ae'mo muki kavatefe'mo lusi kava huno lapa maeno lapami'nigetapae'mo alagepa hutapa aeta hakalo hutapa hapa paige muki ya'mo alagepa hutapa agege hutapa mai'nae. ⁶ Lagaemo Kalaisife ava gemo aeta hakalo huta lapa pai'nonageno'ae'mo ani gemo'mo lapaipafi'mo lamino lokiya vaino hane'niya'mofe'mae. ⁷ Ani kava hutapa mai'netapae'mo lapaunelapame'mo yafe'mo kafu osutapa Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a afole aisiyafe'mo agava mai'nae. ⁸ Agaemo he titapa maisayafe'mo lokiya vaino lapateme lapateme ne'uno'ae'mo Ala kava netimo Yesu

Kalaisi'a agai'a afina'amo afa'a vai'mo olapamigiye. ⁹ Goti'a mafa'ne'amo Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo magokepi lokaeta afalu afalugana hutapa maisayafe'mo keya aeno ge hu'niye. Agaemo halate ataginovano gemo osugifa huguve, huno nehiya gemo alagike'mo nehiye.

Alu apaipa alu apaipamo kali'naya kavafe'mo apava gemo hu'niya gemae

¹⁰ Konaga'nimogitapae, hu'na, Ala kava netimo Yesu Kalaisi agi'aleti'mo aukaya hu'na ge hu'nae'mo, Alita fako hutapa alu vava alu vava'mo o'maitapa magoke vava'mo mai'netapa magoke agufa ge'age'mo hutapa maiyo. Alagepa hutapa magokepi lokaeta maitetapa magoke lapaipa lapake-samo alita maiyo. ¹¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Kilovi vava'amogimo lapakaitapi lapakaitapi ge ne'vaiye, hu'a lapava gemo hu'a naha pai'nae. ¹² Ani kavafe'mo, lapakaemo alu ge alu gemo nehae. Mago vava'amogimo, Polo'mo akame nehune, hu'a huge mago vava'amogimo Apolosi'mo akame nehune, hu'a huge mago vava'amogimo Pita'mo akame nehune, hu'a huge mago vava'amogimo Kalaisi'mo akame nehune, hu'a huge nehae. ¹³ Kalaisi'a folagapati'mo heno apalo atino aluga aluga huno mai'nifiye. Polo'namo lapa maesuvafe'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a nate'nafiye. Lapakaemo nagi'nilefe'mo ani'mo fale'nafiye. ¹⁴ Nagaemo loleko vekala'mo Kilipasi'e Gaiyasi'e'mo ani'mo fale'na anate'nova'mofe'mo Gotife'mo hao ke nehove. ¹⁵ Ani kava'mo hu'nova'mofe'mo mago vava'mogi, Polo agi'alefe'mo ani'mo faleno late'niye, hu'a afa'a osugae. ¹⁶ He, Setefanasi afamo anaga'amo ani'mo fale'na apate'nove. Mago'e vava'mo ani'mo fale'na apate'nisufi ago nage kani'niye. ¹⁷ Kalaisi'a u'na ani'mo fale'na apatesuvafe'mo alino natege'na o'u'nofa alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafeke'mo alino natege'na u'ne'na nehuve. Nagaemo alagepa hu'a gemo afi'ne'a alagepa gemo nehaya agufa vava'ai ge'apileti'mo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo alino natege'na o'u'nove. Fiku yanage'na Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kavafe'mo ava gemo ae'na ati kaesugeno ali'ya'mo o'aligiye.

Kalaisi'a Goti ayamufa'amo mai'niya gemae

¹⁸ Ani kavatefe'mo, Alino apago'ya lagauno apatale-siya kate'mo ne'vava vava'mogimo Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kava'mo ava gee'mo, negi nagi ge, hu'a nehae. Nehaya'monanafa Goti'a lagufamo alino katino latesiya kate'mo ne'una vava'mogitamo, mani gemo Goti

ayamufa'amo hane'niye, huta lagesamo ne'afune. ¹⁹ Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

Nagaemo afite'a age'naya vaya'mogi afite'a age'naya ge'apimo ali'na hano hu'na atalegauve. Age'naya vaya'mogi afi'naya apakesamo ali'na atalegauve,

huno hu male'niye. ²⁰ Hu male'niya'mofe'mo afite'a age'naya vaya'mo hemenimo haiyatega mai'nae. Avo kae male'naya gemo afite'a age'naya vaya'mo hemenimo haiyatega mai'nae. Vaya'ai ge'apile'mo ge hu'a ae'a ati nekaya vaya'mo hemenimo haiyatega mai'nae. Goti'a ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya kava'mo alino lave lino'ae'mo negi nagi kava'mo hane'niye, huno ago alino lave li'niye.

²¹ Goti'a afi'niya ge'aleti'mo ani kavafe'mo, afite'a age'naya kavateti'mo nage'a aeto osugae, huno huteno ka'mo alino akani male'niye. Agaemo negi nagi gemo hane'niye, hu'a apakesamo ne'afiya faigoko ge'amo aeta hakalo huta hapa nepauna ge'aleti'mo Kalaisife'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai apakufamo alino katino ne'apate. ²² Yu nofi vaya'mogimo, no'agona agufa alagena aune kava'mo alita lave liyo, hu'a nehage'apae'mo Galiki nofi vaya'mogimo agete'a afisaya kafeke'mo kahauya nehae.

²³ Nehaya'monanafa lagaemo Kalaisi'a malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya kavafeke'mo ava gemo aeta hakalo huta hapa nepaunage'apae'mo Yu vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo hosu apaipamo kalite'a apaiyamo fai'a lo aete'a heleve hu'nage'apae'mo Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo, negi nagi gemo hu'nae, hu'a nehae. ²⁴ Nehaya'monanafa Goti'a keya aeno ge hu'niya vayapi'mo Yu nofi vayanagi Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogi, Kalaisi'a Goti ayamufa'a'e ageteno afi'niya kava'a'e'mo mai'niye, hu'a age'a aeto nehae. ²⁵ Na kava higeno'aene. Mago vaya'mogimo

Goti'a ageteno afi'niya ge'ae'mo negi nagi gemo hane'niye, hu'a apakesamo ne'afiya'monanafa Goti'a mani negi nagi ge'aleti'mo vaya'mogi afite'a age'naya ge'apimo ago aeno agase'niye. Ani kava'mo hu'a mago vaya'mogi Goti'a nehaya kavafe'mo, lokiya no'vaiya kava'mo nehaye, hu'a apakesa ne'afiya'monanafa Goti'a lokiya no'vaiya kava'aleti'mo vaya'mogi nehaya lokiya kava'apimo ago aeno agaseno nehaye.

²⁶ Konaga'nimogitapae, hu'na, Goti'a lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niya afina'mo haiya agufa vaya'mo mai'nonageno'aepi, hutapa lapakesa afiyo. Lapakae folagapi'mo asole vaya'mogimo ma mopafi vaya'ai

apaulagale'mo afite'a age'naya vaya'mo o'maige apayamufa vaya'mo o'maige ala apaki vaya'mo o'maige hu'a mai'nae. ²⁷ Goti'a afite'a age'naya vaya'mo apavagage hisiya ya'mo alino apamisiyafe'mo ma mopafi vayapati'mo o'afi'naya vaya'mo lekana paino apate'niye. Goti'a apayamufa ne'valaya vaya'mo apavagage hisiya ya'mo alino apamisiyafe'mo apayamufa no'valaya vaya'mo lekana paino apate'niye. ²⁸ Apaki ohane'niya vaya'mo lekana paino apatege ma mopafi vaya'mogimo, apakaemo ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a nehaya vaya'mo lekana paino apatege huno lekana paino apate'niye. Ala apaki vaya'mo alino afepi apatesiyafe'mo o'mai'negekana hu'a ne'maiya vaya'mo lekana paino apate'niye. ²⁹ Muki vaya'mogimo apakai'apieke'mo apamogaga o'aisayafe'mo nehiye. ³⁰ Goti'a Kalaisi Yesupi'mo faleno lapate'nigetapa mai'nae. Goti'a Kalaisi'mo ageteta afisuna agufa kava'mo alino hamaleno ate'nigeta lagaemo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo maisunafe'mo Kalaisiteti'mo fatago kava'amo ali'none. Goti'a lagaetefe'mo Kalaisiteti'mo fatago kava'mo hu'niyanageno alino alagepa huno nelateyanageno hosu kavatimo alagi alino atalegaiye. ³¹ Ani kava nehiya'mofe'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *muki vaya'mogimo hapao ke hete'a apamogaga ne'aiya vaya'mogi apakai'apie'mo hapao ke ose'a Ala kava nefeke'mo hao ke nehe'a apamogaga aiyo, huno hu'niye.*

2

Polo'a Kalaisi'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Nagaemo Gotitegati'mo ali'nova gemo ae'na hakalo hu'na lapa paisuvafe'mo lapakaetegamo u'nae'mo muki ge'amo alagepa hu'a afi'ne'a nehaya vaya'mogimo nehaya agufa gemo hu'na afite'na age'nova ge'nileti'mo lapa opai'nove. ² Hogote'na naipafi'mo, apakae'e'mo u'na magokepi lokae'na mai'ne'nae'mo muki kavafe'mo nage kani'na atale'ne'na Yesu Kalaisifeke'mo nagesamo afi'ne'na Yesu Kalaisi'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya kavafeke'mo nagesamo afi'ne'na ae'na hakalo huguve, hu'na lokiya vai'na nagesamo afi'nove. ³ Nagaemo lapakaetegamo u'nae'mo lokiya o'vai'na koli nehu'nae'mo lusi kava hu'na atete hu'na mai'nove. ⁴ Nagaemo ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya geleti'mo apakesamo nefaiya agufa geleti'mo ge osuge ae'na hakalo hu'na lapa opaige hu'nova'monanafa nagaemo lapa nepaugeno'ae'mo

Goti Auneme'amo'mo himamu'aleti'mo lapaipafi'mo alino lapave li'nigetapae'mo, alagi lama ge hane'niye, hutapa hu'nae. ⁵ Lapakaemo afite'a age'naya vaya'mogi nehaya agufa ge'apie'mo lapakesamo afitapae'mo, nahau vaigiye, hutapa osutapa Goti himamu'aeke'mo lapakesa afita fatago nehutapae'mo, nahau vaigiye, hutapa hisayafe'mae.

Goti'a afiteno age'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

⁶ Ani agufa gemo nehaya'monanafa alopa vaya'aife'mo afiteta age'nona geleti'mo hapa nepaune. Ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya agufa geleti'mo hapa opaige ma mopafi'mo mai'ne'a yagai'a ne'apataya vaya'mogi afite'a age'naya agufa geleti'mo hapa opaige huta hapa nopaune. Henaga'amo apakaemo ina agufa vaya'mo maigae. ⁷ Hapa nopauna'monanafa Goti'a alino fala ki male'niyanage'a afa'a o'agesaya ge'aleti'mo Goti'a afiteno age'niya geleti'mo hapa nepaune. Goti'a ma mopamo alo osu'nen'ae'mo ha le konali ya'amo alisunafe'mo ani gemo hu male'niye. ⁸ Muki ma mopafi'mo mai'ne'a yagai'a ne'apataya vaya'mogimo ani afiteno age'niya ge'amo alagi o'afi'nae. Afi'naesinana ha le konali Ala kava ne'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a o'ate'naesine. ⁹ O'afi'naya'monanafa avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo,

Goti'a agaefe'mo hapau apayamopafi'mo hapau'niya vaya'mo alo huno apate'niya ya'mo muki vaya'mogi apaulagafati'mo o'agege apakesafati'mo o'afige hu'a apakesa o'afi'naya ya'mo hane'niye,

huno hu'niye. ¹⁰ O'age'naya'monanafa Goti'a Auneme'aleti'mo alino lave li'niye. Goti Auneme'amoke'mo Goti agesafi'mo fala kino nehaneya ge'amo ne'ageya'mofe'mae. ¹¹ Vaya'mogimo mago vekamo'a agesamo ne'afiya kava'amo no'agaya'monanafa agai'a auneme'amoke'mo ne'age. Ani kava hu'a vaya'mogimo Goti'a agesamo ne'afiya kava'amo no'agaya'monanafa agai'a Auneme'amoke'mo ne'age. ¹² Lagaemo Goti'a fiku laha maeno lami'niya ya'mo agesunafe'mo ma mopafi vaya'ai apaune'apame'mo o'ali'nopa Gotitegati'mo Auneme'ageke'mo ali'none. ¹³ Lagaemo ma mopafi vaya'mogi magoke magoke gemo ali'a laya male'naya ge'aleti'mo osuta Goti Auneme'amo'mo magoke magoke gemo alino nelamino alino laya male'niya ge'aleti'mo nehune. Lagaemo apaune'apametefe'mo Goti Auneme'amo'mo alino lami'niya geleti'mo alita apaya ne'malone. ¹⁴ Goti Auneme'amo o'ali'a afa'a ne'maiya vaya'mogimo Goti Auneme'amo'mo alino ne'apamiya ge'ae'mo ohapau'nige'a no'afiye. Apakaemo, negi nagi

ge, hu'a apakesamo ne'afiye. Auneme'aletike'mo afi'a aeto hisaya agufa gemo hane'niya'mofe'mo afa'a afi'a aeto osugae. ¹⁵ Afa'a o'afigaya'monanafa Goti Auneme'amo ali'naya vaya'mogige'mo muki ge'amo afi'a ali'a fako hu'a ne'ataya'monanafa afa vaya'mogimo apakaemo afa'a ali'a fako hu'a o'apategae. ¹⁶ Ani kavatefe'mo Goti ge'amo'mo huno'ae'mo, *Ina lagimo Ala kava ne'mo'a agesa ne'afiya agesamo agete'a afa'a ali'a aya malegae*, huno hu'niye. Ali'a aya malesaya agufa vaya'mo alagi o'mai'naya'monanafa lagaemo Kalaisi aipa agesamo ali'none.

3

Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Nagaemo Goti Auneme'amo'mo hau'niya kava'mo akame nehaya vaya'aife'mo hapa nepauva agufa gemo hu'na lapa opai'nofa apakufamo'mo hau'niya kava'mo akame nehaya vaya'aife'mo hapa nepauva agufa gemo hu'na lapa pai'nove. Lapakaemo aise afina'mo Kalaisipi'mo mai'netapae'mo nute mafa'negana hutapa mai'nae. ² Lapakaemo alope vaya'mogi ne'naya agufa ne'ya'mo nesayafe'mo alo osutapa afa'a mai'nage'nae'mo nu'mo lapami'nove. Alo osutapa mai'netapae'mo hemeni'e'mo alo osutapa afa'age'mo mai'nae. ³ Lapakufamo'mo hau'niya kava'mo akame hu'nayanagetapa hemeni'e'mo afa'age'mo akame nehae. Lapakaitapifi'mo lapaipa kafa hapaege ge vaige alita fako hutapa alu vaya alu vaya'mo maige hutapa mai'netapae'mo lapakufamo'mo hau'niya kava'mo akame nehutapa ma mopafi vayakana hutapa ne'maiye. ⁴ Mago vaya'amogitapamo Polo vaya'amo mai'none, hutapa huge mago vaya'amogitapamo Apolosi vaya'amo mai'none, hutapa huge hutetapae'mo lapakufamo'mo hau'niya kava'mo akame nehae. ⁵ Polo'namo ina la'namo mai'nogeno Apolosi'a ina la'mo mai'niye. La'agaemo Goti ali'ya'amo ne'alu'a vekala'mo mai'no'agetapae'mo la'agaeteti'mo lapakesa afita fatago hu'nae. Ala kava ne'mo'a la'ami'niya ali'ya'amo ne'alu'ae. ⁶ Nagaemo avina ya'mo hakale male'nogeno'ae'mo Apolosi'a ani'mo laki'niya'monanafa Goti'a alino hageno ate'niye. ⁷ Avina ya'mo nehakaleya veka'e ani'mo nelakiya veka'e'mo ina agufa vekala'mo mai'na'a'monanafa Gotike'mo alino hageno ne'ateya vekamo ala agi vekamo mai'niye. ⁸ Avina ya'mo nehakalaya vaya'e ani'mo nelakiya vaya'mogi'e'mo magoke agufa ali'ya'amo ne'aliyanage'a haiya agufa kava'mo

hu'a ali'ya'apimo ne'alisafige'a ani kava hu'a miya'apimo apamete apamete hu'a aligae. ⁹ La'agaemo Goti'e'mo lokaeta'a ali'ya'amo ne'alu'agetapae'mo lapakaemo Goti hoya'agana hutapa maige no'agana hutapa maige hutapa mai'nae.

¹⁰ Goti'a fiku naha maeno nami'nige'nae'mo hogoteno ageno alagepa hu'neno no'mo nekiya vekagana hu'na mai'ne'nae'mo fai'na ate'nova yate'mo mago alu vaya'mogimo no'mo nekiye. Muki'amogimo, haiya kava huta no'mo nekupi, hu'a age'ne'a alagepa hu'a yagai'a atesaya kava'mo hane'niye. ¹¹ Yesu Kalaisi'a no'mo fai'a ne'ataya yafakana huno mai'nige'na fai'na ate'novanage'a mago alu yafate'mo no'mo fai'a atesaya yafa'mo ohane'niye. ¹² Mago vaya'mogimo goli yafateti'mofi siluva yafateti'mofi alagepa yafateti'mofi hu'a alini'e'a fai'na ate'nova yafate'mo no'mo nekiye. Mago vaya'mogimo yosaleti'mofi hopaleti'mofi hi'yagofaleti'mofi hu'a alini'e'a no nekiye. ¹³ Kalaisi afina'mo afole aisige'apae'mo haiya kava hu'a no'mo ki'nisafigeno henaga'amo afole yate'mo alino afole aino ategaiye. Atamo lesiya afina'mo muki vaya'ai ali'ya'apimo alino apave ligiye. ¹⁴ Alini'e'a ki male'nisaya ya'mo olesige'apae'mo miya'apimo aligae. ¹⁵ Lesiya'mo'mo miya'apimo lageso hisige'a no'mo ki'naya vaya'mo lageso osu'a afa'a maigaya'monanafa no'amo nelegeno'ae'mo aeno akalo paetaleno aune heno u'niya vekagana hu'a maigae.

¹⁶ Lapakaemo magokepi lokaeta mai'netapae'mo Goti mono no'amo mai'nageno Goti Auneme'amo'mo lapakaepi'mo mai'niye, hutapa o'afi'nafiye. ¹⁷ Mago vekamo'mo Goti mono no'amo heno halagape vaino atalesigeno'ae'mo Goti'a alino ago'ya lagauno atalegaiye, Goti mono no'amo aote no'mo hane'niya'mofe'mae. Lapakaemo ani aote mono no'amo mai'nae. ¹⁸ Lapakaitapie'mo humi olapatayo. Lapakaepati'mo mago vekamo'a ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya agufa gemo afiteno'ae'mo, agete'na afi'nova vekamo mai'nove, huno agesamo ne'afisiyana ageteno afi'niya ge'amo ataleteno, negi vekamo mai'nove, huno hino. Huno hisiyana lama gele'mo ageteno afi'niya vekamo hamalegaiye. ¹⁹ Ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya kava'mo Goti aulagale'mo negi nagi kava'mo hane'niye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'mo, *Afite'a age'naya vaya'mogimo avame name kava'mo nehageno'ae'mo Goti'a ane'aifi'mo hegekana huno ne'apatafaiye*, huno hu'niye. ²⁰ Mago'e gemo Goti mukufi'mo hane'niya gemo'mo huno'ae'mo, *Ala kava*

ne'mo'a afite'a age'naya vaya'mogi apakesa ne'afiya kava'mo ageteno'ae'mo, afa'a inagufa yane, huno nehiye, huno hu'niye. ²¹ Hu'niya'mofe'mo lapakaemo vaya'aife'mo amuse osiyo. Muki ya'e vaya'e'mo lapakaitapi ya'mo hane'niye. ²² Polo'agi Apolosi'agi Pita'agi ma mopagi ofali'a afa'a ne'maiya kavanagi nefaliya kavanagi hemeni afinanagi afole aisiya afinanagi muki ya'mogi huno lapakaitapi vaya'e ya'e'mo hane'niye. ²³ Lapakaemo Kalaisi vaya'amo mai'nageno Kalaisi'a Goti veka'amo mai'niye.

4

Apa vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

¹ Lapakaemo lagaefe'mo, Apakaemo Kalaisi ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo mai'nae. Ne'yagaiya vaya'mogi ali'ya aepa veka'apimo ya'ale'mo ne'yagaiya kava hu'a apakaemo Goti'a alino fala ki male'niya ge'ale'mo yagai'ne'a ali'a ne'apamiya vaya'mo mai'nae, hutapa lapakesamo afiyo. ² Mago vaya'ai yate'mo yagai'a ne'ataya vaya'mogimo aepa vekamo'a hu'niya gemo afite'apae'mo ali'a o'atale'a alagepa hu'a yagai'a atesaya kava'mo hane'niye. ³ Lapakae'e mago ma mopafi vaya'e'mo hutapae'mo, alagepa ali'ya'mo ne'aliye, hutapa nehisafi hosu ali'ya'mo ne'aliye, hutapa nehisafi alita fako hutapa ne'natesayana ina agufa kava'mo nehae, hu'na nagesa ne'afuve. Inagi nagai'nimo, alagepa ali'ya'mo ne'aluve, hu'na osuge, hosu ali'ya'mo ne'aluve, hu'na osuge hute'na ali'ya'nie'mo ali'na fako hu'na no'atove. ⁴ Nagupi mafa'nemo'mo huno'ae'mo, hosu kava'mo nehane, huno nosiya'monanafa alagepa vekamo mai'nove, hu'na afa'a osuguve. Alino fako huno natesiya vekamo Ala kava neke'mo mai'niye. ⁵ Mai'niya'mofe'mo Goti'a Ala kava ne'mo eminesiya afina'mo lekana pai male'niya'mofe'mo afole o'ai'niyanagi hogotetapa alita fako hutapa o'apateyo. Agaemo emineno'ae'mo hanipi'mo hu'a fala nekiya kava'e apaipa nekaliya kava'api'e'mo ha le'yategamo alino afole aino ategaiye. Ani afina'mo Goti'a muki vaya'mogimo ali'ya'apimo ali'naya yatefe'mo, alagepa ali'ya'mo ali'nae, huno hapa paitesige'apae'mo apamete apamete hu'a hetama'apimo aligae. ⁶ Konaga'nimogitapae, hu'na, Lapa maesuvafe'mo muki mani gemo nagai'ni'e Apolosi'efe'mo la'ava gemo hu'na avo kae male'nove. Tisa vaya'aife'mo lapakesamo ne'afitapae'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo ataletapa aeta o'agasesayafe'mo mani agufa la'ava ge gemo hu'na avo kae male'nove. Himu'namu gemo nehutapa mago tisa vekamo agi'ale'mo alita asaga hutapa atege mago tisa vekamo agi'ale'mo

alita afepi atege hisaya agufa gemo osiyo. ⁷ Ina la'mo lapakaefe'mo, hogote vaya'mo mai'nae, huno huteno lekana paino lapate'niye. Goti'a na agufa yatapimo alino olapami'niye. Gotitegati'mo muki ya'amo ago ali'naya'mofe'mo na kava higetapae'mo Gotitegati'mo o'ali'naesina agufa yafe'mo amuse nehae.

Polo'a ge hapaugékana agufa gemo huno hapa pai'niya gemae

⁸ Nahau'nimogitapae, hu'na, muki ya'mo alisuna afina'mo afole o'ai'niya'monanafa lapakaemo hogotetapa ago alitapa havai te'nae. Malage hutapa kagemi ya'apimo hane'niya yahauve vayakana hutapa alita hamale'nae. Vaehae, hu'na, lapakae'e'mo magokepi ohamale'nona'monanafa hogote kini vayakana hutapa hamale'nae. Lapakaemo hogote kini vaya'mo maisayafe'mo nahau'niye. Lapakaemo lama ge kini vaya'mo maisageta lagaemo kini vaya'mo hamaleteta lapakae'e'mo magokepi lokaeta maigune. ⁹ Goti'a apa vaya'amogitae'mo, henaga vaya'mo mai'nae, huno alino apave li'niye, hu'na nagesamo ne'afuve. Lagaemo agoti hu'a apatete'apae'mo vaya'ai apaulagale'mo faligae, hu'a hu'nage'a mai'naya vayakana huta ne'maune. Goti'a alino afole aino late'nigeta ma mopafi vaya'ai apaulagale'e enisole vaya'ai apaulagale'e'mo mago so'mo nehaya agufa kavakana huta mai'nonage'apae'mo aulu lahae'a nelagae. ¹⁰ Lagaemo Kalaisitefe'mo ne'maunage'apae'mo negi vaya'mo mai'nae, hu'a nehaya'monanafa lapakaemo Kalaisipi'mo mai'netapae'mo agetetapa afi'naya vaya'mo mai'nae. Lokiya no'vauna vaya'mo mai'nona'monanafa ago lokiya ne'vaiya vaya'mo mai'nae. Vaehae, nahau'nimogitapae, hu'na, Ala lapakimo nelapamiya'monanafa lagaefe'mo, ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a nehae. ¹¹ Laga tege anife'mo lahauge hosu kukenamo alita vaige huta maima maima eta hemeni'e'mo ani kava huta ne'maune. Lamagige lamagige hu'a ne'maigeno'ae'mo notimo ohane'nigeta nata vaya'mo mai'none. ¹² Ne'yatimo nesuna ya'mo alisunafe'mo lokiya ali'ya'mo ne'alune. Hu'a faipa hu'a nelatagetae'mo, Goti'a lapa maeno, huta nehune. Apaini hu'a nelatagetae'mo afa'a ne'maune. ¹³ Lagaefe'mo, hosu kava'mo nehae, hu'a nehagetae'mo falu fala gemo huta aeta atagaina huta hapa nepaune. Lagaemo atupa ya'mo alini'u'a yaga au'a ne'atalaya yakana huta mai'neta o'ani'ya yakana huta maima maima eta hemeni'e'mo ani kava huta ne'maune. ¹⁴ Lapavagage hisiyafe'mo mani avo'mo nokaova'monanafa nahau nayamopafi'mo nahau'niya

mafa'ne'nimo mai'naya'mofe'mo alagepa hutapa afisayafe'mo ehetafiye, hu'na mani avo'mo nekaove. ¹⁵ Teni tauseni'a tisa vaya'mogi Kalaisipi'mo yagai'a nelapataya tisa vaya'mo mai'nisaya'mo'mo afotapimo'mo magoke'age'mo mai'niye. Nagaemo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'aleti'mo mafa'ne'nimo ali'na lapatete'na Kalaisi Yesupi'mo afotapimo'namo mai'nove. ¹⁶ Mai'nova'mofe'mo lapao ke he'nae'mo nehuva kava'mo nagetetapae'mo akame hutapa hiyo. ¹⁷ Lapakaemo ani kava'mo hisayafe'mo Timoti'a nahau nayamopafi'mo nahau'niya mafa'ne'nimo ali'na ate'novanageno lapakaetegamo ugiye. Agaemo Ala kava nepi'mo mai'nenoa'e'mo o'ataleno alagepa ali'ya'mo ne'aliye. Agaemo Kalaisi Yesupi'mo mai'ne'na nehuva kavafe'mo nava gemo huno lapaipa lapakesamo alino he tino lapategaiye. Nagaemo mani kavafe'mo muki haopalega siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mo ali'na apaya ne'malove.

¹⁸ Lapakaepati'mo mago vaya'amogimo hu'apae'mo, Polo'a lagaetegamo o'megaiye, hu'a nehu'a himu'namu gemo nehaya'monanafa. ¹⁹ Ala kava ne'mo'a hau'nisiyana aise afina'mo utesige'na lapakaetegamo afa'a uguve. U'na ava'yi nehu'nae'mo himu'namu gemo nehaya ge'age'mo o'afiguva'monanafa Goti lokiya'amo apaipafi'mo afole ai'nifi, hu'na agegauve. ²⁰ Goti'a ani vaya'ai apaipafi'mo yagaino ne'apatesiya'mo'mo ge'ageke'mo osu'a Goti lokiya'aleti'e'mo alagepa kava'mo hugae. ²¹ Nagaemo kayo'mo alini'na visufi nahau nayamopafi'mo nahau'ninage'na yuna naipamo alini'na visufigi na agufa kavafe'mo lapau'niye.

5

Siosi vekamo'a kumai kava'mo hu'niya kavafe'mo hu'niya gemae

¹ Mago vaya'mogimo lapakaepati'mo kumai kavafe'mo faigoko gemo nagaetegamo huli'a e'nae. Mago vekamo'a afo'amo a'mo ali'niye, hu'a hu'nae. Ani agufa kumai kavafe'mo ma mopafi vaya'mogi, nosuna kavane, hu'a nehae. ² Haiya kava higetapa lapakitapile'mo alitapa asaga hutapa nelapatae. Himu'namu kava'mo osutapa lusi kava hutapa yulagefa ne'aitapa ani vekamo alita hafaita malaga atalesaya kava'mo hane'niye. ³ Lapakae'e'mo lokae'na o'mai'nova'monanafa naune'name'amo'mo lapakae'e'mo magokepi lokaeno mai'nige'na lapakae'e'mo magokepi lokae'na mai'negekana hu'na Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi agi'aleti'mo hosu kava'alefe'mo ali'na fako hu'na ne'atove.

4⁵ Alita anupa hutapa mai'nisage'nae'mo naune'name'amo lapakae'e'mo magokepi lokaeno mai'nisigetapa Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi himamu'aleti'mo ani vekamo alitapa Satani ayapi'mo ateyo. Satani'a kayo'mo amisigeno'ae'mo agufamo'mo hau'niya kava'amo hano hisigeno Ala kava ne'mo Yesu afina'mo Goti'a ani vekamo auneme'amo alino katino atesiyafe'mo alitapa Satani ayapi'mo ateyo.

6 Lapakitapile'mo alita asaga hutapa nelapataya kava'mo alagi alagepa kava'mo nosae. Peleti maya falaovafi'mo aise ya'atomo ali'a atageno uneno huno muki falaovamo alino ko sino ne'ate, hutapa o'afi'nafiye. 7 Hosu kava'mo'a alino ko sino ne'ateya agufa yakana huno hane'niyanagi alita ataletetapa saufa peleti mayamo ko nosiya peleti mayagana hutapa mai'netapa lapaote maiyo. Lapaote vaya'mo mai'naya'mofe'mae. Kalaisi'a hopa afina'mo Pasova sipisipitigana huno mai'nenoe'ae'mo ofalini kavatefe'mo agai'a agufa'amo lagaetefe'mo Goti'mo ami'niya'mofe'mo hosu kavatapimo alitapa ataleyo. 8 Hopa afina kava'mo hisunafe'mo hosu kava'mo osuge hanageke ya'mo alita o'apamige huteta ani kava huta atafa peleti mayamo alino ko sino ne'ateya peleti mayamo alita atalegetao. Yaveyave laipamo ali'neta lama gemo huteta ani kava huta ko nosiya peleti mayamo alita hopa afina kava'mo higetao. 9 Hogote'na avo kae'na lapami'nae'mo, kumai kava'mo nehisa ya'e'mo magokepi lokaetapa o'maiyo, hu'na avo'mo ago kae'na lapami'nove. 10 Nagaemo ma mopafi vaya'aife'mo nagesamo o'afi'nofa siosi vaya'aifeke'mo nagesamo afite'na ani avo'mo kae'nove. Ma mopafi vayapati'mo kumai kava'mo nehaya vayanagi mago'e ya'mo alisayafe'mo hapa'ye nehia vayanagi kumaya ne'aliya vayanagi aigofe goti'apimogife'mo mono nehaya vayanagi hu'a mai'naya'mofe'mo apakae'e'mo magokepi lokaeta o'maita laote maisuna ka'mo ohane'niye. 11 Hemenimo avo'mo kae'nae'mo, Kalisitini konagamo mai'none, hu'a nehaya vaya'mogi kumai kava'mo nehafi hapa'ye nehifi aigofe goti'apimogife'mo mono nehafi hu'a faipa hu'a ne'apatafi ani'mo nete'a negi nagi kava'mo nehafi koli ya'mo ali'a ne'apami'a kumaya ne'alifi hu'a ne'maiya vaya'e'mo magokepi lokaetapa o'maiyo. Ani agufa vaya'e'mo magokepi lokaeta mai'netapa ne'ya'mo o'neyo.

12-13 Malaga vaya'mo ali'na fako hu'na apatesuva agufa ali'ya'nimo ohane'niye. Goti'a alino fako huno apategaiya'monanafa lapakaemo lapakaitapimo siosifi'mo ne'maiya vaya'mo alita fako hutapa apatesaya kava'mo hane'niya'mofe'mo *Lapakaemo ani hosu vekamo alita*

malaga hafaitapa ataleyo.

6

Goti mafa'nemogimo konaga'apimogi agoti hu'a ne'apataya kavafe'mo hu'niya gemae

¹ Lapakaepati'mo mago'amogi ge vaite'apae'mo konaga'apimogi agoti hu'a ne'apatae. Haiya kava hutapa lapavagage osigetapa Goti apaote vaya'alegamo apavalelita o'utapa malaga vaya'mo fatago hu'a no'maiya vaya'ai agotile'mo apavalelitapa ne'vae. ² Goti apaote vaya'amogimo muki ma mopafi vaya'mo agoti hu'a apategae, hutapa o'afi'nafiye. Lapakaemo muki ma mopafi vaya'mo agoti hutapa apategaya'mofe'mo aise kava'mo afa'a alita fako osugafiye. ³ Lagaemo enisole vaya'mo agoti huta apategaune, hutapa o'afi'nafiye. Ani kava huguna'mofe'mo ma mopafi kava'mo mago'e huta afa'a alita fako hugune. ⁴ Huguna'mofe'mo ma mopafi kavatefe'mo agoti hutapa apatesayafe'mo hutapae'mo na kava higetapa malaga vaya'mo siosifi'mo apaki ohane'niya vaya'mogi agoti gemo ne'afiyategamo apavalelitapa ne'vae. ⁵ Lapakaepati'mo magoke vekamo ageteno afi'niya vekamo'mo konagatapimo kava'amo afa'a alino fako huno atesiya vekamo o'mai'nifiye. Lapavagage hino. ⁶ Vaehae, lapakaemo afa'a alita api aita no'apataya'monanafa apakesa afi'a fatago nosaya vaya'aitegamo apavalelitapa ne'vae.

⁷ Lapakaitapimo agoti hutapa nelapataya'mofe'mo agotimo aeta ne'agasesafi no'agasesafigeno Satani'mo ago aeno lapakase'niye. Lapakaetegamo hosu kava nehisagetapae'mo afa'a maisayana kanale hugiye. Lapakae ya'mo kumaya'mo ne'alisagetapa afa'a maisayana kanale hugiye. ⁸ Kanale hugiya'monanafa agoti hutapa ne'apataya'mofe'mo konagatapimogitegamo hosu kava'mo nehae. Lapakaemo lapakaitapi konagatapimogi ya'mo kumaya'mo ne'aliye. ⁹ Hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo fale'a hai'a o'maigae, hutapa o'afi'nafiye. Lapakaitapie'mo humi olapateyo. Kumai kava'mo nehaya vaya'mofi aigofe goti'apimogi apakame nehaya vaya'mofi alu vaya'ai a'nemo apayate ne'aliya vaya'mofi vemogi a'negana hu'a kumai kava'mo nehaya vaya'mofi negafo negafo hu'a magokepi lokae'a ne'maiya kava'mo'a kumai kava'mo hugekana agufa kava'mo nehaya vaya'mofi ¹⁰kumaya'mo ne'aliya vaya'mofi hapa'ye nehaya vaya'mofi ani'mo ne'ne'a negi nagi gemo nehaya vaya'mofi hu'a faipa hu'a ne'apataya vaya'mofi koli ya'mo ali'a ne'apami'a kumaya'mo ne'aliya vaya'mogimofi

hu'a Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo fale'a hai'a o'maigae. ¹¹ Hogotetapa mago'amogitapamo ani agufa vaya'mo mai'nae. Mai'naya'monanafa Kalaisi'a aeno kalo paeno lapate'nigeno Goti Auneme'amo'mo lapavaleno alino lapaote lapate'nigeno Goti'a Ala kava netimo Yesu Kalaisi agi'aleti'e Auneme'aleti'e'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno lapa pai'niye.

Kumai kavafe'mo ava gemo hu'niya gema

¹² Lapakaemo, Muki kava'ae'mo afa'a hisuna kava'age'mo hane'niye, hutapa nehaya'monanafa he, lapakaemo afa'a hugaya'monanafa muki ani hisaya kava'amo'mo alagi lapa o'maesiya agufa kava'mo hane'niye. Muki kava'amo afa'a huguva'monanafa fiku yanageno hosu kava'mo'a yagaino nategaiye, hu'na nehuve. ¹³ Lapakaemo, Ne'ya'mo lagupamo ya'mo hane'nigeno lagupamo'mo ne'ya'mo ne'ne, hutapa nehaya'monanafa Goti'a ne'ya'e vaya'ai apakupa'e'mo alagi alino hano huno atalegaiye. Goti'a kumai kava'mo hisunafe'mo lagufamo alo huno olate'nifa Ala kava netefeke'mo alo huno lateteno Ala kava ne'mo'a lagufale'mo yagaino latesiyafe'mo alo huno late'niye. ¹⁴ Goti'a Ala kava ne'mo alino he tino ate'niya kava huno himamu'aleti'mo lagae'e'mo alino he tino lategaiye.

¹⁵ Lapakufamo Kalaisi agufafi alu ya alu ya'amo hane'niye, hutapa o'afi'nafiye. Hane'niya'mofe'mo Kalaisi agufafi hane'niya ya'amo ali'na kumai a kanomo agufa'e'mo magokepi lokae'na atesufiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. ¹⁶ Mago vekamo'a kumai a kano'e'mo magokepi lokaeno havaesiya'mo'mo magoke anakufage'mo alino hamalegaiye, hutapa o'afi'nafiye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo, *lole kanola'moganimo magoke anakufage'mo alino hamalegaiye*, huno hu'niye. ¹⁷ Hu'niya'monanafa vaya'mogimo e'a Ala kava ne'e'mo magokepi lokae'a maisaya'mo'mo agae'e'mo magoke anaune'aname'mo alino hamalegaiye.

¹⁸ Kumai kava'mo hisayategati'mo ataletapa lapaune heyo. Mago alu hosu kava'amo amega apakufaleti'mo nehaya'monanafa kumai kava'mo nehaya vaya'mogimo apakai'api apakufamo alagi ali'a hosu hu'a ne'atae. ¹⁹⁻²⁰ Lapakufamo aote Auneme'amo mono no'amo hane'niye, hutapa o'afi'nafiye. Goti'a Auneme'amo ago alino lapami'nigeno lapaipafi'mo ne'maiye. Lapakufamo lapakaitapi ya'mo ohane'nifa Goti'a ago miya faino lapate'nigeno agai'a ya'mo hane'niya'mofe'mo lapakufaleti'mo Goti agi'aleke'mo alita asaga hutapa ateyo.

7

Vele'mo maige a'mo alige hisaya kavafe'mo hu'niya gemae

¹ Hemenimo avo'mo kaeta nafi ge'naya kavafe'mo lapa paigesuve. Vemogimo a'mo o'ali'a afa maisaya kava'mo kanale kava'mo hane'niye. ² Hane'niya'monanafa kumai kava'mo lusi kava huno afole ne'aiya'mofe'mo muki magoke magoke vemogimo apakai'api a'apige'mo alisage'a muki magoke magoke a'nemogimo apakai'api anau'apimogiteke'mo maisage'a hisaya kava'mo hane'niye. ³ Vemogimo apakufamo a'ne'apimo apamisayafe'mo ka o'akani'a afa'a apamisaya kava'mo hane'niye. Ani kava hu'a a'nemogimo apakufamo anau'apimogi apamisayafe'mo ka o'akani'a afa'a apamisaya kava'mo hane'niye. ⁴ A'nemogimo apakai'api apakufale'mo yagai'a o'apategafa anau'apimogige'mo yagai'a apategae. Ani kava hu'a vemogimo apakai'api apakufale'mo yagai'a o'apategafa a'ne'apimogige'mo yagai'a apategae. ⁵ Mago yalavela'moganimo magoke agufa gemo hu'anae'mo, la'aote la'aote huta'a mai'neta'a ne'ya'mo o'neta'a mosi'neta'ae'mo nunumu'mo hugu'ae, hu'ana husa'ana aise afina'mo anaote anaote hu'ana havae'ne'anae'mo nunumu hute'anae'mo halate magokepi lokae'ana havaega'ae. Lapakufale'mo alagepa hutapa yagaitapa olapatesageno Satani'a humi lapateteno lapayate'mo aligiyanagi magokepi'mo lokaetapa havaeyo. ⁶ Vele'mo maiyo, hu'na huge a'mo aliyo, hu'na huge nehuva gemo ke'aepa gemo nosuva'monanafa ani kava'mo afa'a hugae, hu'na nehuve. ⁷ Nagaemo mai'nova kava hu'a muki vaya'mo maisayafe'mo nahau'niye. Nahau'niya'monanafa Goti'a alu kava alu kava'mo hu'a maisaya agufa lokiya'amo alino magoke magoke vaya'mo fiku apamite apamite huno apami'niye.

⁸ Nagaemo vele'mo o'mai'naya a'nemogitapaenagi a'mo o'ali'naya vemogitapaenagi kogu a'ne'aifenagi hu'na hemenimo lapa pai'nae'mo, ne'mauva kava hutapa lapaote lapaote hutapa maisaya kava'mo kanale kava'mo hane'niye, hu'na lapa nepauve. ⁹ Lapa nepauva'monanafa lapakufale'mo afa'a yagaitapa olapatesayana vele'mo maige a'mo alige hutapa maiyo fiku yanageno lapa'ye hugiyanagi.

¹⁰ Nagaemo vele'mo mai'naya a'ne anaga'mogitapa'e a'mo ali'naya ve anaga'mogitapa'efe'mo lapa pai'nae'mo, A'nemogitapae, hu'na, anautapimogimo apataletapa o'viyo. ¹¹ A'nemogimo anau'apimogimo apatale'a visayana u'a alu vele'mo o'mai'a afa'a maiyo. Afa'a maisayafe'mo ohapau'nisiyana halate e'a anau'apimogie'mo magokepi

lokae'a maiyo. Anau'apimogitapae, hu'na, a'netapimo hapa faitapa o'apataleyo. Nagai'nimo mani gemo no-suva'monanafa Ala kava ne'mo'a hu male'niye.

¹² Nagaemo hapa opai'nova vaya'aife'mo hapa paigesuve. Ala kava ne'mo'a hiyo, huno osu'nifa nagai'nimo lapa pai'nae'mo, Mago konagatimo'a a'amo'mo agesa afino fatago osu'nisiyana a'a'e'mo magokepi loka'e'ana maisa'afe'mo hau'nisiya'mo'mo ha faino o'atalesiya kava'mo hane'niye. ¹³ Mago a kanomo'a anau'amo'mo agesa afino fatago osu'nisiyana anau'amo'e'mo magokepi loka'e'ana maisa'afe'mo hau'nisiya'mo'mo ataleno o'visiya kava'mo hane'niye. ¹⁴ Apakesa afi'a fatago nehaya a'nemogimo apakesa afi'a fatago osu'naya anau'apimogi Goti'a hapa maesiyafe'mo ma mopafi vayapati'mo apavale'a apaote apate'nage'a mai'nae. Ani kava hu'a apakesa afi'a fatago nehaya anau'apimogimo apakesa afi'a fatago osu'naya a'ne'apimo Goti'a hapa maesiyafe'mo apavale'a apaote apate'nage'a mai'nae. Apavale'a apaote o'apate'naesinana mafa'netapimo malaga mafa'negana hu'a mai'naesina'monanafa mafa'netapimo apaote mafa'nemo mai'nae.

¹⁵ Mai'naya'monanafa apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'mogimo, lapataleta uta laote'mo maigesune, hu'a hisayana afa'a u'a maigae. Visage'apae'mo apakesa afi'a fatago nehaya ve a'nemogimo kalavusifi'mo o'maigaya'monanafa Goti'a alagepa huta magokepi lokaeta maisunafe'mo keya aeno ge hu'niye. ¹⁶ A'nemogitapae, hu'na, lapakaemo, anautimogi'e'mo magokepi lokaeta maisunana apakufamo alita katita apatesupi, hutapa lapakesamo afiyo. Anau'apimogitapae, hu'na, lapakaemo a'neti'e'mo magokepi lokaeta maisunana apakufamo alita katita apatesupi, hutapa lapakesamo afiyo.

¹⁷ Ala kava ne'mo'a alu kava alu kava'mo hutapa maisayafe'mo lokiya'amo lapamete lapamete huno alino lapami'niyanagi ani kava hutapa maiyo. Goti'a lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niya afina'mo haiya kava huta mai'nopi hutapa lapakesamo ne'afitapae'mo ani kava hutapa maiyo. Mani ke'aepa gemo muki siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'aife'mo ali'na apaya ne'malove. ¹⁸ Goti'a keya aeno ge hu'niya afina'mo Yu vaya'mogitapa lapakufamo ago lagau'a atale'nisayana halate apakufamo lagau'a o'atale'naya vayakana hutapa o'maiyo. Goti'a keya aeno ge hu'niya afina'mo lapakufamo lagau'a o'atale'nisayana lapakufamo olagaiyo. ¹⁹ Lagufamo lagau'a atale'nisafi lagau'a o'atale'nisafi afa'a ina agufa

kava'mo hane'niye. Hogote kava'mo hane'niyana Goti ke'aepa ge'amo akame nehuna kava'mo hane'niye. ²⁰ Goti'a keya aeno ge hu'nigetapa eta mai'naya kava hutapa maiyo. ²¹ Goti'a keya aeno ge hu'nigetapae'mo afa vaya'mo mai'netapa afa ali'ya'mo ali'naya vaya'mo mai'nafiye. Kanalene, hutetapa lapausoli osiyo. Ougaya'monanafa hatu maeno lapatesigetapa afa'a maisaya ka'mo hane'nisiyana ani kate'mo ne'utapae'mo nofitapimo hatu maetapa ataletapa afa'a maiyo. ²² Ala kava ne'mo kalavusifi'mo mai'ne'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo keya aeno ge huteno apakupi mafa'nemo hatu maeno apate'nige'a Ala kava ne'mo afa vaya'amo ne'maiye. Kalaisi'a afa'a mai'naya vaya'aife'mo keya aeno ge huteno nofi aeno apate'nige'a nofite'mo mai'ne'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo mai'nae. ²³ Muki'amogitapae, hu'na, Kalaisi'a alopa miyateti'mo ago miya fai'niyanagi ma mopafi vaya'ai kalavusifi'mo lapakupi mafa'nemo o'maino. ²⁴ Konaga'nimogitapae, hu'na, Goti'a keya aeno ge hu'nigetapa eta mai'naya kava hutapa Goti'e'mo magokepi'mo lokaeta maime maime viyo.

A'mo o'alige vele'mo o'maige hu'naya vaya'aife'mo hu'niya gema

²⁵ A'mo o'alige vele'mo o'maige hu'naya kavafe'mo ge hutapa nafi ge'nae. Vele'mo o'maige a'mo o'alige hu'naya vaya'aife'mo Ala kava netegati'mo mani ke'aepa gemo o'ali'nova'monanafa Goti'a hau huno nate'niya kavateti'mo lama gemo nehuva vekamo mai'ne'nae'mo nagesamo afite'nae'mo lapa nepauve. ²⁶ Hemenimo kana alisuna afina'mo afole aisiyafe'mo nehija'mofe'mo nagesamo afi'nae'mo, haiya kava hutapa mai'nisafi ani kavake'mo hutapa maiyo. ²⁷ Vele'mo mai'nisayana apataletapa o'viyo. A'mo ali'nisayana hapa faitapa o'apataleyo. A'mo o'ali'nisayana a'mo o'alitapa afa'a maiyo. ²⁸ Mani gemo huva'monanafa a'mo alisayana hosu kava'mo afa'a osugae. Mago ve'e'mo magokepi lokae'a ohavae'nisaya a'mafa'nemogimo vele'mo maisayana hosu kava'mo osugae. Vele'mo maige a'mo alige hu'a mai'nisaya vaya'mogi ma mopafi mai'ne'apae'mo hanageke ya'mo aligae. Faitapa kasalo paesayafe'mo nahau'nige'nae'mo mani gemo lapa nepauve.

²⁹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Ge'nimo aepa'amo hane'niyana kanatimo aupa afina'mo hane'niye. Hemeni afinateti'mo a'mo ali'nisaya vaya'mogimo a'apie'mo apakesa ala'amo o'afi'a a'mo o'ali'naya vayakana hu'a maime maime visaya kava'mo hane'niye. ³⁰ Ma mopafi

kavafe'mo yulagefa ne'aisaya vaya'mogimo yulagefa no'aiya vayakana hu'a maima maima visaya kava'mo hane'niye. Ma mopafi kavafe'mo apamogaga ne'aisaya vaya'mogimo apamogaga no'aiya vayakana hu'a maisaya kava'mo hane'niye. Miya fai'a ali'nisaya vaya'mogimo miya fai'a o'ali'naya vayakana hu'a maisaya kava'mo hane'niye. ³¹ Ma mopafi kagemi yatefe'mo ali'ya ne'alisaya vaya'mogimo ma mopafi yafeke'mo apakesamo afite'a atafau'a alagi hu'a o'maisaya kava'mo hane'niye. Ma mopa'e ma mopafi kava'e'mo alagi ago hano husiyafe'mo hogo nehiye.

³² Lapausoli osutapa afa'a maisayafe'mo nahau'niye. A'mo o'ali'naya vaya'mogimo Ala kava ne'mo ali'ya'alefe'mo, Ala kava ne'mo'a amuse huno latesiyafe'mo na kava hugune, hu'a apakesamo ne'afiye. ³³ Ne'afiya'monanafa a'mo ali'naya vaya'mogimo a'ne'apimogimo amuse hu'a apatesayafe'mo hapau'nige'apae'mo ma mopafi yafeke'mo apakesamo ne'afiye. ³⁴ Ani kava hu'a mai'ne'apae'mo lole apakesamo ne'afiye. Vele'mo o'mai'naya a'mafa'nemogimo Ala kava ne'mo ali'ya'alefe'mo apakesamo ne'afiye. Apakaemo apakufa'e apaune'apame'e'mo amite'a agaetefe'mo e'a apaote maisayafe'mo hapau'niya'monanafa vele'mo mai'naya a'nemogimo ma mopafi kavafeke'mo apakesamo afite'apae'mo anau'apimogi amuse hu'a apatesayafe'mo na kava hugune, hu'a apakesamo ne'afiye. ³⁵ Mani gemo hu'na lapatafau'na lapatesuvafe'mo nosufa lapa maesuvafeke'mo nehuvu. Lapakaemo Ala kava ne'mo ali'ya'alefe'mo lole lapakesamo o'afitapa atafautapa alagi hisayafeke'mo nahau'niye.

³⁶ Afo'apimogitapae, hu'na, a'mafa'netapimo kosite'apae'mo vele'mo u'na maigesuve, hu'a nehisage-tapae'mo ha'ao, hu'na hisuvana agaetegamo hosu gemo huguve, hutapa hisayana hapau'nisiya kava'mo afa'a hugae. Kanalenageno vele'mo uno maisiya kava'mo hosu kava'mo ohane'niye. ³⁷ Ohane'niya'monanafa mago'amogitapamo lokiya lapakesamo afitapae'mo, vele'mo u'a o'maigae, hutapa hisage'apae'mo a'mafa'netapimogi vele'mo maigesuve, hu'a osisagetapa apavaletapa o'apamisayana kanale kava'mo hane'niye. ³⁸ Afo'apimogimo apavale'a apamisaya kava'mo kanale kava'mo hane'niya'monanafa Afo'apimogimo apavale'a o'apamisaya kava'mo'a aeno agase'niya kava'mo hane'niye.

³⁹ Inagi mago a kanomo'mo anau'amo'mo ofalino afa'a mai'niya afina'mo atafauno alagi huno mai'niye.

Anau'amo'mo falisigeno'ae'mo hatu maeno atesigeno uno hau'nisiya vele'mo afa'a maigiya'monanafa Kalisitini vekaleke'mo maino. ⁴⁰ Vele'mo uno maigiya'monanafa vele'mo uno o'maino afa'a maisiyana mago'e huno amogaga aigiye, hu'na nagesamo ne'afuve. Nagae'e'mo Goti Auneme'amo ali'nove, hu'na nagesamo ne'afuve.

8

Aigofe goti'apimogimo ne'apamiya ofalinimo ali'a ne'naya kavafe'mo hu'niya gemae

¹ Hemenimo aigofe goti'apimogimo afu ame'amo ali'a ofalinimo ne'apamiya kavafe'mo avo kaegesuve. Lapakaemo, Muki'amogitamo afi'none, hutapa nehaya gemo lama gemo nehae. Afite'a age'naya kava'mo'a ala vaya'mo mai'none, hu'a nehaya agufa himu'namu kava'mo alino afole aino ne'ateya'monanafa hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo'a alino lokiya vaino ne'apate. ² Afi'none, hu'a nehaya vaya'mogimo magoke alagepa gemo alagi o'afi'nae. ³ O'afi'naya'monanafa Gotife'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mo apakeno aeto huteno'ae'mo vaya'nimo mai'nae, huno nehiye.

⁴ Nehiya'mofe'mo aigofe goti'apimogimo afu ame'amo ali'a ne'apamiya ofalinimo nesupi o'nesupi ani kavafe'mo avo kaegesuve. Aigofe goti'apimogimo ma mopafi ina agufa ya'mo hane'nigeno magoke Goti'a agai'age'mo mai'niyana mago alu gotigimo alagi o'mai'nae, huta ago afi'none. ⁵ Vaya'mogimo apaki ae'apae'mo, gotitimogitapae, hu'a apaki ne'aya goti'apimogimo ma mopafi mai'nisafi koku'napi'mo mai'nisafi hu'a mai'nisayana asole aigofe goti'apimogi maige asole aigofe ala kava vaya'apimo maige hu'a mai'nae. ⁶ Mai'naya'monanafa ago afiteta age'nonana magoke Goti'a afotimo'mo mai'niye. Agaemo muki ya'mo aepa vekamo mai'nigeta agaetefe'mo afa'a mai'none. Ani kava huno magoke Ala kava netimo mai'niye. Agaemo Yesu Kalaisi'a mai'nigeno Goti'a agaeteti'mo muki ya'amo alo hu male'niye. Lagaemo agaeteti'mo afa'a maisuna ya'mo aliteta mai'none.

⁷ Mai'nona'monanafa muki vaya'mogimo mani lama gemo alagi o'afi'nae. Mago vaya'mogimo yatala afina'mo aigofe goti'apimogife'mo mono hu'naya'mofe'mo hemenimo ofalini ne'apamiya ame'amo ali'a ne'ne'apae'mo, aigofe gotigimo apami'naya ofalinimo alita ne'netae'mo hosu kava'mo nehune, hu'a apakesamo afigae. Yu'ilaga veka'apimo'a alagepa huno o'afi'niya'mofe'mo ofalini ame'amo ali'a

ne'ne'apae'mo yu'ilaga veka'apimo ali'a hosu hu'a ne'atae.
⁸ Ne'ataya'monanafa ne'ya'mo ne'nisupi o'ne'nisupigeno
 Goti'a ani kavatefe'mo amuse huno olategaiye. Ofalini
 afu ame'amo o'nesunana mago'e huta hosu kava'mo huta
 o'maigune. Ofalini ame'amo nesunana mago'e huta alagepa
 kava'mo huta o'maigune. ⁹ O'maiguna'mofe'mo alagepa
 hutapa kava yagaiyo. Hosu kavanagetapa kalavusifi'mo
 o'maitapa afa'a mai'netapae'mo negaune, hutapa
 nehaya kava'mo'a lokiya o'vai'naya vaya'mo apaiyafi'mo
 hapaesige'apae'mo hosu kavapi'mo asagau'a aigae. ¹⁰ Mago
 alagepa huno o'afi'nisiya vekamo'a lapakesiyana age'naya
 vaya'mogitapamo aigofe goti'apimogi mono nopi'mo
 mai'netapa ne'ya'mo ne'nesageno nelapakeno'ae'mo,
 aigofe goti'apimogi apami'naya ofalinimo afa'a negauve,
 huno agesamo afigiye. ¹¹ Alagepa hutapa age'naya
 kavateti'mo alagepa huno o'afi'niya konagatimotefe'mo
 Kalaisi'a falino ate'niya konagatimo'mo neteno'ae'mo alagi
 lageso hugiye. ¹² Lapakaemo konagatapimogi yu'ilaga
 veka'apimo alita hosu hutapa atatetapa apakaetegamo hosu
 kava'mo nehutapae'mo Kalaisitega'e'mo ani hosu kava'mo
 nehae. ¹³ Nehaya'mofe'mo afu ame'amo ne'novanageno
 konaga'nimo'mo hosu kava'mo hisige'nae'mo halate afu
 ame'amo alagi o'negauve. Hosu kavapi'mo asagauno
 o'aisiyafe'mo afu ame'amo o'negauve.

9

*Polo'a muki kava'amo hisuva himamu'nimo
 hane'niya'monanafa nosuvanagi nakame hiyo, huno hu'niya
 gemae*

¹ Nagaemo apa vekamo mai'nove. Kalavusifi'mo
 o'mai'ne'na muki kava'amo afa'a hisuva kava'mo
 hane'niye. Nagaemo Ala kava netimo Yesu'mo
 naulagafati'mo ago age'nove. Ala kava neteti'mo ali'ya'mo
 ali'nogetapae'mo lapakaemo alagamo aegekana hutapa
 ae'nae. ² Mago vaya'mogimo nagaefe'mo, apa vekamo
 o'mai'niye, hu'a nehaya'monanafa ali'ya'nileti'mo Goti
 mafa'ne'amo ago hamale'naya'mofe'mo Goti apa veka'amo
 mai'niye hutapa afa'a hugae. Lapakaetegamo u'na
 apa ali'ya'nimo ali'nogetapae'mo Goti mafa'ne'amo
 hamale'nage'a mago vaya'mogi lapake'nayanage'a
 Polo apa ali'ya'amo mai'nae, hu'a hugae. ³ Nagenoka
 hu'a nafi neke'apae'mo maku make hu'a ne'nataya
 vaya'aife'mo ge hu'na naha mae'na hisuvafe'mo
 ali'ya'mo ali'noge'apae'mo Kolitiyani vaya'mogi Goti
 mafa'ne'amo hamale'nae, hu'na nehuve. ⁴ Goti ali'ya'amo

ne'aluva'mofe'mo ali'ya'nileti'mo ne'ya'e ani'e'mo lapakaemo fiku namisage'na alisuva himamu'nimo ohane'nifiye. ⁵ Mago Goti apa vaya'amogimogi Ala kava ne'mo agufale agana'amogimogi Pitamogi hu'a Kalisitini hamale'naya a'ne'apimo apavaleli'a ne'vae. Ani kava'mo hisuva himamu'nimo ohane'nifiye. ⁶ Nagae'e Manamasi'e'mo la'agaiti'age'mo ne'ya'mo nesu'a ali'ya aliteta'a afa'a o'atalesu'afiye. ⁷ Haiya ati vaya'mogimo kame nehu'apae'mo apakai'apimo ne'ya'apimo kahauya hu'a ali'a ne'nae. Haiya vaya'mogimo hoya ne'vai'apae'mo hoya'apifati'mo ne'ya'mo ali'a no'nae. Haiya vaya'mogimo pulumaka afule'mo yagai'a mai'ne'apae'mo nu'anu'amo no'nae.

⁸ Ma mopafi kavafe'mo ae'na kalafefa gemo nehuva'monanafa Goti ke'aepa ge'amo'mo mani kavafe'mo magoke agufa gemo hu'niye. ⁹⁻¹⁰ Mosese'a avo'mo kae male'niya ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo, *pulumakamogi apaiyaleti'mo mago ne'ya'mo haleti'ya'amo ae'a nehale'apae'mo o'nesayafe'mo apavayale'mo nofi kitapa o'apateyo, huno hu'niye.* Goti'a pulumaka'aeke'mo agesamo afino hu male'nifi lagae'efe'mo hu'niye. He lagae'efe'mo mani gemo hu'niye. Ai'yu ne'aiya vaya'e hoyafati'mo ne'ya'mo ne'aliya vaya'mogi'e'mo ali'ya'mo ne'ali'apae'mo, mago ne'ya'mo afole aisigeta aligune, hu'a nehu'a agava mai'ne'a apavayagunagu hisayafe'mo avo kae male'niye. ¹¹ Auneme'e avina ya'mo lapakaetegamo ago hakale male'none. Hakale male'nona hoyafati'mo lagufale ya'mo alisunana kanale osugifiye. ¹² Mago mono vaya'mogimo lapakaetegati'mo apakufale ya'mo alisaya himamu'apimo hane'nisiyana lagae'e'mo alisuna himamutimo mago'e huno hane'niye. Fiku alisuna himamutimo hane'niya'monanafa afa'a o'ali'none. Lapakaetegati'mo amega lagufale ya'mo o'alita Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo lapakaemo afisaya ka'mo o'akanisunafe'mo muki agufa agafa kana ya'mo ali'none. ¹³ Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo ali'ya'mo ne'ali'apae'mo mono nopati'mo ne'ya'apimo ne'aliye, hutapa o'afi'nafiye. Ofalinimo ne'malaya hi'yalamute'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogimo hi'yalamuteti'mo ame'amo ali'a ne'nae, hutapa o'afi'nafiye. ¹⁴ Ani kavatefe'mo Ala kava ne'mo'a, Alagepa faigoko ge'nimo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi ali'ya'mo ne'aliya'mofe'mo apakufale ya'mo fiku aliyo, huno hu'niye.

¹⁵ Hu'niya'monanafa muki ya'mo alisuvafe'mo himamu'nileti'mo afa'a o'ali'nove. Hemenimo

lapakaepati'mo mago ya'mo fiku alisuvafe'mo mani avo'mo nokaove. Ali'ya'nileti'mo nagufale ya'mo fiku alisuvafe'mo o'nahau'niyanage'na hogote'na falite'naeke'mae. Ali'ya'nileti'mo nagufale ya'mo no'aluva'mofe'mo amuse nehuve. Fiku yanageno mago vekamo'a amuse nehuva ge'nimo aeno ati kaegaiye. ¹⁶ Alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa nepauva'mofe'mo amuse hisuva kava'mo afa'a ohane'niye. Alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo Goti'a kalavusi huno nate'niya'mofe'mo alu kateti'mo afa'a fai'na kasalo pae'na visuva ka'mo alagi ohane'niye. Vaehae, hu'na, alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa opaisuvana nagaetegamo hosu kava'mo afole aisige'na alagepa hu'na o'maiguve. ¹⁷ Ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo nagai'nimo lekana pai'na nate'novesinana miya'nimo namiyo, hu'na afa'a huvesina'monanafa kalavusifi'mo mai'ne'na ali'ya'ale'mo alino nate'niye. ¹⁸ Inagi miya'nimo na agufa ya'mo hane'niye. Miya'nimo no'aluva'monanafa ali'ya'nileti'mo alisuva himamu'nilefe'mo nagufale ya'mo o'ali'na alagepa faigoko ge'amo fiku afa'a ae'na hakalo hu'na hapa nepauva kavake'mo miya'nimo hane'niye.

¹⁹ Nagaemo mago vaya'ai ali'yate'mo o'mai'nofa afa vekamo mai'nova'monanafa asole vaya'mo Gotitegamo apavaleli'na esuvafe'mo muki vaya'ai ali'ya'apimo ne'aluva vekamo mai'nove. ²⁰ Yu vaya'mo apavaleli'na esuvafe'mo Yu vaya'mogimo nehaya kava nehuna Yu vekagana hu'na mai'nove. Nagaemo ke'aepa gemo afe'alumelagamo ne'maiya vaya'mo apavaleli'na esuvafe'mo ke'aepa gemo afe'alumelagamo ne'maiya vaya'aitegamo u'na ali'ya'mo ne'ali'nae'mo ke'aepa gemo afe'alumelagamo o'mai'nova'monanafa ke'aepa gemo afe'alumelaga vekagana hu'na mai'nove. ²¹ Ke'aepa gemo o'ali'naya vaya'mo apavaleli'na esuvafe'mo Yu nofi vayapati o'mai'naya vaya'aitegamo u'na ali'ya'mo ne'ali'nae'mo ke'aepa gemo o'ali'niya vekagana hu'na mai'nove. Goti ke'aepa ge'amo amagi'na atalete'na afa'a mai'nove, hu'na nosufa Kalaisi ke'aepa ge'amo afe'alumelagamo mai'nove. ²² Mai'ne'na apavaleli'na esuvafe'mo alagepa hu'a o'afi'naya Goti mafa'ne'aitegamo u'na ali'ya'mo ne'ali'nae'mo apakaekana hu'na mai'nove. Alu kava alu kavateti'mo mago'e vaya'mo apavaleli'na esuvafe'mo alu kava alu kava'mo nehaya vaya'aitegamo u'na ali'ya'mo ne'ali'nae'mo alu kava alu kava'mo nehuve. ²³ Alagepa faigoko ge'amo aino atagu faesiyafe'mo mani kava'mo nehuve. Alagepa faigoko ge'aleti'mo fiku naha maeno

namisiya ya'mo muki vaya'e'mo magokepi alisunafe'mo ani kava hu'na mai'nove.

²⁴ Asole vaya'mogimo nagu nagu hu'a yokalomo nelaya'monanafa magoke vekamo'a aeno apakaseteno male'naya ya'mo ne'aliye. Ani kava hutapa aeta agasetapa hetamatapimo alisayafe'mo nagu nagu hiyo. ²⁵ Muki alu yokalo alu yokalo'amo nelaya vaya'mogimo ae'a apakasesayafe'mo alu kava alu kava'mo nehu'a apakufale'mo yagai'a ne'apatae. Apakaemo kasalisiya ya'mo alisayafe'mo ani agufa kava'mo nehaya'monanafa lagaemo okasalino hanege hanege huno hanesiya hetamatimo alisunafe'mo laya mukiki nehune. ²⁶ Nehuna'mofe'mo nagaemo fiku nagu nagu nosufa magoke api kate'mo aulu he'na age'ne'na nagu nagu hu'na ne'uve. Nayateti'mo siki kavetamo nehu'nae'mo yasimo ne'amagufiye. ²⁷ Ha'ao, nagufamo amagi'na ali'na kanale hu'na atete'na yagai'na ne'atove. Fiku yanage'na vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo ae'na hakalo hu'na hapa pai'novanageno alino apaheno natalesige'na hetama'nimo o'aliguve.

10

Isaleli vaya'aife'mo, ehetafiye, huno hapa pai'niya gemae

¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Muki laginago vaya'mogimo Mosese'a akame hu'a u'naya kavafe'mo lapakesamo afisayafe'mo nahau'niye. Muki vaya'amogi hiya'mo uneno nehiya hiya'mo afe'alumelaga mai'ne'a akame hu'a u'nae. Akame hu'a u'nageno ani'mo'a folagapi'mo aino akaka vae'nigeno mopamo hau hu'nige'a u'nae. ² Goti'a hiyapi'e anipi'e'mo Mosesetefe'mo faleno apate'nige'apae'mo Mosese'a akame hu'a u'nae. ³ Muki vaya'amogimo magoke agufa ne'ya'mo Goti Auneme'amo'mo alino apami'niya ne'ya'mo ali'a ne'nae. ⁴ Ani kava hu'a magoke agufa ani'mo Goti Auneme'amo'mo alino apami'niya ani'mo magokepi ne'nae. Apakaemo Goti Auneme'amo'mo alino apami'niya ani'mo apakae'e'mo magokepi lokaeno u'niya yafapati'mo emine'niya ani'mo neme neme u'nae. Ani yafa'mo Kalaisi'a mai'niye. ⁵ U'naya'monanafa Goti'a aise vaya'aife'mo amuse huno apateteno muki asole vaya'aife'mo amuse huno o'apateno ka'me kotegamo ago apamagi'nige'apae'mo apaote apaote hu'a apakufa'amo fali'a kasalime u'nae.

⁶ Ani kava'mo alino lave lisiya aune kava'mo hane'niye. Apakaemo hosu kavafe'mo hapa'ye hu'niya kava huta lagae'e'mo laha'ye osisiyafe'mo mani gemo hu'niye.

⁷ Apakaemo aigofe goti'apimofe'mo mono hu'naya agufa

kava'mo osiyo. Goti mukufi gemo'mo ani hosu kavafe'mo, *Vaya'mogimo ne'ya'mo nege ani'mo nege hisayafe'mo mai'ne'apae'mo apaiyamo omo hagesayafe'mo he ti'nae, huno hu'niye.* ⁸ Apakaepati'mo mago'amogimo kumai kava'mo hu'nageno'ae'mo magoke afina'mo 23 tauseni'a vaya'mo ago apamagi'nige'a fali'nae. Ani agufa kava'mo lagae'e'mo afa'a osigetao. ⁹ Apakaepati'mo mago'amogimo Ala kava nefe'mo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo amalageka hu'nageno'ae'mo nagalo'yave anaga'mogimo hapae'nage'a fali'nae. Mani agufa kava'mo huta lagae'e'mo Ala kava ne'mo afa'a amalageka osigetao. ¹⁰ Apakaepati'mo mago'amogimo alagepa hu'a o'mai'naya'mofe'mo hagalu hagalu hu'a ge ne'nageno'ae'mo vaya'mo ne'apamagiya enisole vekamo'a emineno apamagi'niye. ¹¹ Apakaetegamo afole ai'niya kava'mo'a alino lave lisiya aune kava'mo hane'niya'mofe'mo lagaefe'mo eheta piye, huno nehiye. Hemenimo ma mopamo ago hano hugefe'mo nehiya afina'mo mai'none. ¹² Mai'nona'mofe'mo lapakaemo lokiya vaita he tita mai'none, hutapa lapakesamo ne'afisayana asagauta aigayanagi eheta piye. ¹³ Lapakaetegamo aeto aeto agufa lapamalageka hisaya kava'mo'a muki vaya'aitegamo apamalageka nehiya kavake'mo ago afole ai'niye. Goti'a huguve, huno nehiya kava'mo alagi nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo lapamalageka hisiya kava'mo'a aeno lapakasesiya ka'mo afa'a valino o'ategaiye. Lapamalageka hisigetapae'mo asagauta o'aitapa he titapa maisayafe'mo faita kasalo paesaya ka'mo afa'a valino lapategaiye.

Ala kava ne'mo ne'ya'e hosu apaune vaya'ai ne'ya'e'mo o'nesuna kava'mo hane'niye, huno hu'niya gemae

¹⁴ Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'mogitapae, ani kavatefe'mo aigofe goti'apimogife'mo mono nehaya kavategati'mo ataletapa lapaune heyo. ¹⁵ Afi'naya vaya'aife'mo hapa nepauva agufa gemo hu'na lapa pai'nae'mo ge'nimo afitetapa lapakaitapige'mo alita fako hutapa lapakesamo afiyo. ¹⁶ Lagaemo Ala kava ne'mo ne'ya'mo nesunafe'mo aote kapumo ali'neta Gotife'mo hao ke heta nunumu nehune. Mani kapufi ani'mo Kalaisi kola'amo alita ne'netae'mo afalu afalugana huta ne'none. Ani kava huta peleti mayamo akaya heta ne'netae'mo Kalaisi agufa'amo ne'none. ¹⁷ Magoke peleti mayamo hane'niya kava huta muki'amogita magoke vaya'mo mai'none. Magoke peleti mayafati'mo ne'nona'mofe'mo magoke vaya'mo mai'none.

¹⁸ Isaleli nofi vaya'aife'mo lapakesamo afiyo. Sipisipi afumo he'a hi'yalamute'mo male'naya afumo ame'amo ali'a ne'naya vaya'mogimo hi'yalamute'mo hane'niya

gotife'mo mono nehae. ¹⁹ Ge'nimo aepa'amo na agufa gemo hisuve. Malaga vaya'aife'mo nehuvana aigofe goti'apimogimo ne'apamiya ofalinimo lama ge ya'mo hane'niye hu'na nehufi aigofe goti'apimogimo lama ge ya'mo hane'niye, hu'na nehuve. ²⁰ Ha'ao, afa'a nosuva'monanafa malaga vaya'mogi ofalinimo ali'a Goti'mo no'amifa hosu apaune vaya'mo ali'a ne'apamiye. Lapakaemo mani ofalinimo ame'amo alita netetapae'mo hosu apaune vaya'e'mo magokepi lokaetapa maisayafe'mo o'nahau'niye. ²¹ Lapakaemo Ala kava ne'mo kapufati ani'e hosu apaune vaya'ai kapufati ani'e'mo afa'a o'nesaya kava'mo hane'niye. Ala kava ne'mo hi'yalamuteti'e hosu apaune vaya'ai hi'yalamuteti'e'mo afa'a o'nesaya kava'mo hane'niye. ²² Lagaefe'mo Ala kava ne'mo'a aipamo leno latesiyafe'mo alita he tita atesunafe'mo nehupiye. Lagae lokiya'timo'a Ala kava ne'mo lokiya'amo aeno agasesifiye.

²³ Lapakaemo, muki agufa kava'mo afa'a hisuna kava'age'mo hane'niye, hutapa nehaya'monanafa muki ani hisaya kava'amo'mo alagi laha o'maesiyaya kava'age'mo hane'niye, hu'na nehuve. Muki kava'amo afa'a hisuna kava'age'mo hane'niye, hutapa nehaya'monanafa ani kava'mo hisuna kava'mo'a lokiya vaino olategaiye. ²⁴ Muki'amogitapamo lapakaitapige'mo alagepa hutapa maisayafeke'mo lapa'ye nehisiyeta kaha'ya osutapa muki vaya'amo alagepa hu'a maisayafe'mo lapa'ye nehinagetapa kaha'ya hiyo.

²⁵ Situvapati'mo ame'amo fiku miya faitetapae'mo yu'ilaga vekatpilefe'mo maketi hu male'nisaya vaya'aife'mo, haiyategati'mo alinita e'nae, hutapa apafi oketapa fiku afa'a alitapa neyo. ²⁶ *Ma mopa'e muki ma mopafi'mo hane'niya ya'e'mo Ala kava ne'mo ya'age'mo hane'niye.* ²⁷ Mago apakesa afi'a fatago osu'nisaya vaya'mogimo ge hu'apae'mo, etapa ne'ya'mo alita neyo, hu'a ge hisagetapae'mo utapa nesayafe'mo lapau'nisiyana afa'a utapa lapamisaya ne'ya'mo alita neyo. Yu'ilaga vekatapie'mo lapakesamo afitapae'mo haiyategati'mo alini'a e'nae, hutapa lapakesamo o'afitapa fiku alita neyo. ²⁸ Fiku alita negaya'monanafa mago vekamo'a, mani ame'amo ofalini ame'a hane'niye, huno lapa pa'isiya ame'amo alitapa o'neyo. Agaefe'mo lapakesamo afige agupi mafa'nelefe'mo lapakesamo afige hutetapae'mo o'neyo. *Ma mopa'e muki ma mopafi'mo hane'niya ya'e'mo Ala kava ne'mo ya'age'mo hane'niye.* ²⁹ Yu'ilaga vekatapie'mo osu'nofa yu'ilaga veka'alefe'mo nehuve. Mani gemo huva'monanafa lapakaemo, na kava hige'apae'mo mani

agufa apakesamo ne'afiya'mofe'mo mani ne'ya'mo afa'a o'negaune. ³⁰ Ne'ya'mo ali'netae'mo Gotifeke'mo hao ke heteta nesunana na kava hige'apae'mo hosu kava'mo hu'nae, hu'a hugae, hutapa naha paigae.

³¹ Inagi lapakaemo muki kava'mo hisaya afina'mo ne'ya'mo nege ani'mo nege nehutapae'mo Goti agi'aleke'mo alita asaga hisayafeke'mo muki kava'mo hiyo. ³² Yu nofi vayanagi Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vayanagi siosi vaya'mogi huno vai lamino hapaesige'a hosu kavapi'mo asagau'a o'aisayafe'mo lapakesamo afitetapa apaulagale'mo alagepa kava'age'mo hiyo. ³³ Nehuva kava'mo nage'netapae'mo ani kava'mo hiyo. Muki vaya'mo hapa maesuvafe'mo muki kava'amo nehuve. Alagepa hu'na maisuvafe'mo nagesamo no'afufa Goti'a apakufamo alino katino apatesige'a alagepa hu'a maisayafeke'mo nagesamo Ne'afuve.

11

¹ Kalaisi'mo akame nehuva kava hutapa nakame hiyo.

A'nemogimo anau'apimogi apaiyafi'mo maisayafe'mo apakenopale'mo ai'a ati nekaya kavafe'mo hu'niya gemae

² Lapakaemo muki afina'mo nagaefe'mo lapakesamo afitetapa ali'na lapaya malete'na ali'na lapami'nova gemo akame nehaya'mofe'mo lapao ke he'nae'mo, alagepa kava'mo nehae, hu'na nehuve. ³ Nehuva'monanafa mago gemo afisayafe'mo nahau'niye. Goti'a Kalaisi agenopagana huno mai'nenoe'mo yagaino ne'ate. Kalaisi'a muki Kalisitini ve anaga'ai apakenopagana huno mai'nenoe yagaino ne'apate. Vemogimo a'ne anaga'ai apakenopagana hu'a mai'ne'apae'mo yagai'a ne'apatae. ⁴ Muki ve anaga'mogimo apakenopale'mo ai'a ati kaeli'ne'a nunumu huge Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paige nehisyana apakai'apimo apavagage ya'mo ali'a ne'apamiye. ⁵ Muki a'ne anaga'mogimo apakenopale'mo ai'a ati okae'ne'a nunumu huge Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paige nehisyana apakenopamo ali'a hosu hu'a ne'ataya'mofe'mo apavagage hisiya kava'mo hane'niye. Apayoka'mo he'a havavi hu'a atalesayana lusi kava huno apavagage hisiya kava'mo hane'niya kava huno apakenopale'mo ai'a ati nokaesayana apavagage hisiya kava'mo hane'niye. ⁶ A'nemogimo apakenopale'mo ai'a ati okaesayana apayoka'mo he'a havavi hu'a atalesaya kava'mo hane'niye. Apayoka'mo lagau'a ataleta'a he'a havavi hu'a atalesayana apavagage hugiya'mofe'mo apakenopale'mo ai'a ati kaelisaya kava'mo hane'niye.

⁷ Vemo Goti aune'amo maige Goti ha le konali ya'amo maige hu'a mai'naya'mofe'mo apakenopale'mo ai'a ati okaesaya kava'mo hane'niya'monanafa a'nemo vemogi ha le konali ya'apimo mai'nae. ⁸ Vemo a'nefati'mo alo osu'nifa a'nege'mo vefati'mo alo hu'niya'mofe'mo vemogi ha le konali ya'apimo a'nemo mai'nae. ⁹ Goti'a ve kanomo'a a kanomo ha maesiyafe'mo alo osu'nifa a kanomoke'mo ve kanomo ha maesiyafe'mo alo hu'niye. ¹⁰ Hu'niya'mofe'mo enisole vaya'mogimo apakete'apae'mo, anau'apimogi ge'apimo afe'alumelaga ne'maiye, hu'a hisayafe'mo a'nemogimo apakenopale'mo ai'a ati kae'a alisaya kava'mo hane'niye. ¹¹ A'nemogi apaiyafi'mo maigaya'monanafa Ala kava ne'mo'a, ve'age'mo o'maigae huno huge a'ne'age'mo o'maigae huno huge huteno'ae'mo vemogi a'nemo hapa maege a'nemogi vemo hapa maege hute'a magokepi'mo lokae'a maigae, huno hu male'niye. ¹² A'nemo vefati'mo afole ai'naya kava hu'a vemo a'nefati'mo afole ne'aiya'monanafa muki kava'amo Gotitegatike'mo afole ne'aiye. ¹³ A'nemogimo vaya'ai apaulagale'mo apakenopale'mo ai'a ati okae'ne'a nunumu hisayana kanale hugifiye. Lapakaitapige'mo alita fako hutapa lapakesamo afiyo. ¹⁴ Ma mopafi kavafe'mo hutae'mo, Vemogimo yatala apayoka'mo hane'nisiyana apavagage hisiya kava'mo hane'niya'monanafa ¹⁵ a'nemogimo yatala apayoka'mo hane'nisiyana konali ya'apimo hane'niye, huta lagesa ne'afupiye. He, Goti'a ai'a ati kaesayafe'mo a'ne anaga'mo yatala apayoka'mo apami'niye. ¹⁶ Mago vaya'mogimo mani gelefe'mo ge vaigefe'mo nehisayana lagae'e muki Goti siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogi'e'mo alu kava'mo nosune.

Ala kava ne'mo kave ne'ya'mo ne'naya kavafe'mo hu'niya gema

¹⁷ Hemenimo mago kavatapie'mo lapa paigesuve. Mani kavafe'mo lapao ke he'nae'mo alagepa kava'mo nehae, hu'na nosuve. Alita anupa nehaya kavateti'mo alagepa kava'mo afole no'aifa hosu kavake'mo afole ne'aiye. ¹⁸ Hogote'na lapa pai'nae'mo, Mago vaya'mogimo, ali'a anupa hu'a ne'maiya afina'mo ali'a fako hu'a apaote apaote hu'a ne'maiye, hu'a naha pai'nage'nae'mo alagi lama gege'mo hu'negae, hu'na nagesamo afi'nove. ¹⁹ Fatago kava'mo nehaya vaya'mogi afole yategamo afole aisayafe'mo ali'a fako hu'a apaote apaote hu'a maisaya agufa kava'mo hane'niye. ²⁰ Alita anupa hutapa mai'netapae'mo Ala kava ne'mo kave ne'ya'mo nesayafe'mo alagepa hutapa alita anupa hutapa no'maiye.

21 Lapakaemo afa ne'ya'mo negefe'mo mono nopi'mo alita anupa hutapa magokepi mai'netapae'mo apakava o'maitapa mago'amogitapamo malage hutapa alita ne'nae. Mago'amogitapamo lapaka tege mago'amogitapamo alopa ani'mo ne'netapa negi nagi kava'mo huge hutapa ne'maiye. 22 Notapifi'mo ne'ya'mo nege ani'mo nege hisaya notapimo ohane'nifiye. Hosu kava'mo hutapa ne'ya'mo ne'netapae'mo siosi vaya'aife'mo ina agufa vaya'mo mai'nae, huta hutetapa kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo apavagage ya'mo alita ne'apamiye. Mani kavatefe'mo na agufa gemo lapa paiguve. Lapao ke he'nae'mo alagepa kava'mo nehae, hu'na hisufiye. Vaehae. Ani agufa gemo alagi osuguve.

23 Ala kava ne'mo'a naha pai'nige'na lapa pai'nae'mo, Ala kava ne'mo kutulu ya'mo ali'niya vekamo Yutasi'a avaleno apami'niya hani'ilagamo peleti mayamo ali'niye. 24 Ali'neni Gotife'mo hao ke heteno alino akaya heno ali'neni'ae'mo, manimona nagufa'nimo hane'niye. Lapakaetefe'mo ai'a atalagaugae. Hemenimo nagaefe'mo lapakesamo afitapa ho hisayafe'mo mani kava'mo hutapa netale netale hutapa maiyo, huno hapa pai'niye. 25 Ne'ya'mo ne'ne'apae'mo ani kava huno kapumo ali'neni'ae'mo, Mani kapufi hane'niya ani'mo kola'niye. Kola'nileti'mo saufa kotalakemo hu male-suva kola'nimo hane'niye. Muki afina'mo mani ani'mo ne'netapae'mo nagaefe'mo lapakesamo afitapa ho hiyo, huno hapa pai'niye. 26 Lapakaemo muki afina'mo mani peleti mayamo nege mani ani'mo nege nehutapae'mo Ala kava ne'mo fali'niya kavafe'mo ava gemo aetapa hakalo hume hume ne'visageno'ae'mo halate eminegaiye.

27 Ani kava'mo hane'niya'mofe'mo mago vaya'mogimo Ala kava ne'mo peleti mayamo ali'a negefe'mo hisaya afina'mo alagepa hu'a apakesamo o'afi'ne'a fiku ali'a nege Ala kava ne'mo kapufati ani'e'mo ali'a negefe'mo alagepa hu'a apakesamo o'afi'ne'a fiku ali'a nege hu'nisayana Ala kava ne'mo agufa'a'e kola'a'e'mo ali'a hosu hu'a ategae. 28 Vaya'mogimo hogote'a apamete apamete hu'a apakai'api apaipafi kava'apimo ali'a fako hu'a apatete'a alo hu male'ne'apaeke'mo peleti maya'e ani'e'mo ali'a nesaya kava'mo hane'niye. 29 Peleti maya'e ani'e'mo ne'ali'apae'mo Ala kava ne'mo agufa'ae, hu'a o'age'a fiku ali'a ne'nisaya'mo'mo apakai'apige'mo hanageke ya'mo ali-gae. 30 Lapakaepati'mo mago vaya'mogi ani kava hu'a fiku ali'a ne'naya'mofe'mo lokiya o'vaige kaita hapauge hu'nige'a mago vaya'amo ago fali'nae. 31 Lagaitige'mo laipafi kavatimo alita fako hisunageno'aeke'mo Goti'a alino

fako huno lateteno kayo'mo olamigiye. ³² Goti'a ma mopafi vaya'mo agoti huno apateteno'ae'mo hosu kava'mo hu'nae, huno hisiya afina'mo apakaegi'e'mo magokepi lokaeta o'maisunafe'mo Ala kava ne'mo'a ago alino fako huno lateteno kayo'mo nelamiye.

³³ Ani kavatefe'mo konaga'nimogitapamo Ala kava ne'mo kave ne'ya'mo negefe'mo alita anupa hutapa mai'netapae'mo konagatapimogife'mo apakava mai'netapa magokepi lokaeta mai'netapa ne'ya'mo neyo. ³⁴ Mago vaya'amogitapamo lapaka tesigetapae'mo hogotetapa notapifi'mo ne'ya'mo neyo, Goti'a kavatapimo alino fako huno lapateteno kayo'mo olapamigiyanagi. Nagaemo lapakaetegamo u'nae'mo mago alu kava'atapimo ali'na api ai'na lapategauve.

12

Goti Auneme'amo'mo fiku alino ne'apamiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Goti Auneme'amo'mo fiku alino ne'apamiya kavafe'mo ava gemo afisayafe'mo nahau'nige'nae'mo lapa paigesuve. ² Lapakaemo ago age'nayana malaga vaya'mo mai'nageno'ae'mo lapavalelino uno apake no'aiya negi aigofe goti'apimogitegamo lapate'nigetapa hosu kate'mo u'nae. ³ U'naya'mofe'mo mani gemo afisayafe'mo nahau'niyanagi Goti Auneme'amo'mo alino he tino ne'apateya vaya'mogimo, Yesu'a hosu vekamo mai'niyanageno alagi lageso hugiye, hu'a nehu'a afa'a hu'a faipa hu'a no'atae. Goti Auneme'amo'mo alino he tino o'apate'nisiyana Yesufe'mo Ala kava ne'mo mai'niye, hu'a afa'a osugae.

⁴ Alu ya alu ya'amo fiku alino ne'apamiya kava'amo hane'niya'monanafa magoke Auneme'amoke'mo alino ne'apamiye. ⁵ Ala kava netefe'mo alu ali'ya alu ali'ya'amo hane'niya'monanafa magoke Ala kava ne'mo mai'niye. ⁶ Alu kava alu kava'amo'mo lokiya'amo hane'niya'monanafa magoke Goti'a alino lokiya vaino ne'apate. ⁷ Goti Auneme'amo'mo muki siosi vaya'mo apamete apamete hu'a hapa maesayafe'mo muki vaya'ai apaipafi'mo mai'nige'a apakaemo alu kava alu kavateti'mo ali'ya'mo ne'aliye. ⁸ Goti Auneme'amo'mo mago vaya'amogimo alagepa faigoko ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paisayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo alagepa ge'amo ali'a apaya malesayafe'mo lokiya'amo alino apamige huno alino ne'apamiye. ⁹ Magoke Auneme'amo mai'neni ani Auneme'amoke'mo mago vaya'amogimo

mago'e hu'a apakesa afi'a fatago hisayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo kaita hapau'nisiya vaya'mo ali'a hapage'a apatesayafe'mo lokiya'amo alino apamige huno alino ne'apamiye. ¹⁰ Goti Auneme'amo'mo mago vaya'amogimo aeto agufa no'agaya aune kava'mo hisayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paisayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo Goti Auneme'aleti'mo ani gemo nehafi alu auneme'aleti'mo ani gemo nehafi hu'a ali'a fako hu'a apatesayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo alu apake alu apakemo aisayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo ani alu apake alu apakemo ali'a afe le'a hisayafe'mo lokiya'amo alino apamige huno alino ne'apamiye. ¹¹ Ani kava'mo aepa vekamo magoke Auneme'amo mai'nenoe'amo mani Auneme'amoke'mo hau'nigenoe'amo ani kava huno alino ne'apamiye.

Magoke agufamo hane'niya'monanafa muki agufafi'mo alu ya alu ya'amo hane'niya gemae

¹² Mago vekamo'mo magoke agufamo hane'niya'monanafa muki agufafi'mo alu ya alu ya'amo hane'niye. Agufafi'mo asole ya'amo hane'niya'monanafa magoke agufamo hane'niye. Ani kava huno Kalaisi agufamo hane'niye. ¹³ Ani kavatefe'mo Kalaisi'a muki'amogitamo Auneme'aleti'mo agufafi'mo faleno late'nigeta magoke agufa'amo mai'none. Ani kava huno Auneme'amo alino lami'nigeta ani'mo negekana huta neteta ali'none. Muki'amogitamo Yu vayanagi Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vayanagi kalavusi hu'ne'a afa ali'ya'mo ne'aliya vayanagi afa'a ne'maiya vaya'mogi huta magoke Kalaisi agufa'amo mai'none.

¹⁴ Agufafi'mo magoke agufa ya'age'mo ohane'niya'monanafa muki agufafi'mo alu ya alu ya'amo hane'niye. ¹⁵ Aiyamo'a, aya'mo ohane'nova'mofe'mo agufafi ya'mo ohane'nove, huno hisiyana agufafi ya'mo ohane'nifiye. Ha'ao hane'niye. ¹⁶ Agesamo'a, aulagamo ohane'nova'mofe'mo agufafi ya'mo ohane'nove, huno hisiyana agufafi ya'mo ohane'nifiye. Ha'ao hane'niye. ¹⁷ Muki agufafi'mo hane'niya ya'amo'a aulaga'age'mo hane'niyesinana haiya kava huno gemo ne'afiyesine. Muki agufafi'mo hane'niya ya'amo'a agesa'age'mo hane'niyesinana haiya kava huno atu aisigeno ne'afiyesine. ¹⁸ Ani kava huno ohane'niya'monanafa Goti'a hau'nigenoe'amo agufafi alu ya alu ya'amo ani kava huno alo hu male'niye. ¹⁹ Agufafi'mo hane'niya ya'amo

magoke agufa ya'age'mo hane'niyesinana agufa'amo ohane'niyesine. ²⁰ Ohane'niyesina'monanafa muki agufafi'mo hane'niya ya'amo hane'nigeno'aeke'mo magoke agufamo hane'niye.

²¹ Aulagamo'a ayafe'mo, Ali'yakamo ohane'niyanageka o'maisanage'na nagai'nige'mo maisuvana kanale hu'na maiguve, huno afa'a ha opaigiye. Agenopamo'mo aiyae'mo, Ali'yakamo ohane'niyanageka o'maisanage'na nagai'nige'mo maisuvana kanale hu'na maiguve, huno afa'a ha opaigiye. ²² Agufafi'mo mago hane'niya yafe'mo, lokiya no'vaiya ya'mo hane'niye, huta lagesamo ne'afuna'monanafa ali'ya'amo hane'niye. ²³ Lagufafi'mo mago hane'niya yafe'mo ala agimo ohane'niya ya'mo hane'niye, huta lagesamo ne'afuna yafe'mo ala agimo ne'amune. Lagufafi'mo mago hane'niya yate'mo o'agesaya ya'mo hane'niye, huta lagesamo ne'afuna yatile'mo aita ati kaeta konali ya'mo ne'malone. ²⁴ Lagufafi'mo mago hane'niya ya'mo'a agai'amo alagepa huno hane'nige'a aulu hae'a ne'agaya yate'mo konali ya'mo no'malone. Goti'a Kalaisi agufafi'mo hane'niya ya'amo alino magokepi lokae male'nenno agi ohane'niya ya'mo ala agimo ami'niye. ²⁵ Agufafi'mo hane'niya ya'amo'mo alino fako huno aote aote huno ohane'nisigeno muki agufafi'mo hane'niya ya'amo alu ya alu ya'ae'mo alagepa hu'a apakesamo afisayafe'mo alo hu male'niye. ²⁶ Agufafi'mo mago hane'niya ya'afati'mo agafu nekisigeno'ae'mo muki agufafi'mo hane'niya ya'afati'mo agafuke'mo kigiye. Agufafi'mo mago hane'niya ya'mo'a ala agimo alisigeno'ae'mo muki agufafi'mo hane'niya ya'amogimo apamogaga aigae.

²⁷ Ani kava huno hane'nigetapa Kalaisi agufa'amo mai'netapae'mo agufafi'mo alu ya alu ya'amo mai'nae. ²⁸ Goti'a muki siosifi'mo ne'maiya vaya'mo alu ali'ya alu ali'ya'amo alisayafe'mo lekana paino apate'niye. Apa vaya'mo hogote vaya'mo lekana paino late'niye. Napa tu vaya'mo agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo lekana paino apate'niye. Napa tali vaya'mo ali'a apaya ne'malaya vaya'mo lekana paino apate'niye. Aeto agufa no'agaya aune kava'mo nehaya vaya'mo lekana paino apatege kaita nehapaiya vaya'aina ali'a hapage'a ne'apataya vaya'mo lekana paino apatege hapa ne'maya vaya'mo lekana paino apatege yagai'a ne'apataya vaya'mo lekana paino apatege alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mo lekana paino apatege huno lekana paino apate'niye. ²⁹ Muki vaya'amogi apa vaya'mo

mai'nafiye. Muki vaya'amogi ali'a apaya ne'malaya vaya'mo mai'nafiye. Muki vaya'amogi aeto agufa no'agaya aune kava'mo nehafiye. ³⁰ Muki vaya'amogi kaita nehapaiya vaya'mo ali'a hapage'a ne'apatafiye. Muki vaya'amogi alu apake alu apakemo ne'aifiye. Muki vaya'amogi alu apake alu apakemo ali'a afe le'a hapa nepaifiye. ³¹ Inagi hogote ya'mo fiku alino ne'apamiya ya'mo alisayafe'mo lokiya waitapa lapa'ye hino.

Hemenimo hogote kava'mo aeno agase'niya kava'mo ali'na lapave liguve.

13

Hapau apayamopafi'mo nehapaiya kavafe'mo hu'niya gemae

¹ Nagaemo ma mopafi vaya'ai apakefati'e enisole vaya'ai apakefati'e'mo nagemo ne'aisuvana nahau nayamopafi'mo no'nahausige'na velo'mo ne'amagigeno'ae'mo afa agemo aige yave'yamo ne'amagigeno'ae'mo afa agemo aige huno age ne'aiya kava hu'na afa gemo nehuguve. ² Gotitegati gemo alini'ne'na ae'na hakalo huge muki fala ki'niya gemo afige muki gemo alagepa hu'na afige Gotife'mo mago'e hu'na nagesa afi'na fatago nehu'nae'mo avemo afa'a ali'na yaga au'na alu yategamo atalege hu'na ne'maisuvana nahau nayamopafi'mo no'nahausi'mo'mo ina agufa vekamo mai'nove. ³ Nagaemo muki kagemi ya'nimo kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo apami'na hano hisuvafe'mo ali'na apamite apamite hu'na apamige vaya'mo hapa mae'na fali'na apatesuvafe'mo atamo'mo leno nasagalisige'na falige hu'na mai'nisuvana nahau nayamopafi'mo no'nahausi'mo'mo ani agufa kava'a'nimo'a naha o'maegaiye.

⁴ Hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mogimo apakaetegamo hosu kava'mo nehage'apae'mo malage hu'a hosu kava'apimo anona'apile'mo hosu kava'mo osu'a vase hu'a yuna he'a magokepi lokae'a ne'maiye. Ani agufa hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mogimo apaipa kafamo ohapae'a apakai'api apaki'apile'mo ali'a asaga osu'a, hogote vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo no'afiye. ⁵ Ani vaya'mogimo vaya'aitegamo himu'namu kava'mo osuge apakai'apige'mo alagepa hu'a maisaya kavafe'mo hapa'ye nehige'a kahauya osuge malage huno apaipamo olege hu'a ne'maiye. Mai'ne'a vaya'ai hosu kava'apie'mo lekana pai'a apakesamo no'afiye.

⁶ Apakaemo hosu kavafe'mo amuse osu'a alagepa kavafeke'mo apamogaga ne'aiye. ⁷ Kalaisi agi'alefe'mo

muki kana ya'mo alige muki Goti ge'ae'mo apakesa afi'a fatago huge muki kava'amo afole aigiye, hu'a agava mai'ne'a apavayagunagu huge muki hanageke ya'mo ne'ali'apae'mo o'atale'a atafau'a alagi huge hu'a ne'maiye.

⁸ Hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo alagi hano osugiya'monanafa hemenimo apaune vaya'mogi apaune ge huge mago vaya'mo alu apake alu apakemo aige apaune kava hu'a agege hu'a nehaya kava'e muki ani agufa kava'amo alagi hano hugiye. ⁹ Hemenimo lagaemo aise'amo afi'neta aeta hakalo huta hapa nepauna'monanafa ¹⁰ henaga'amo alagepa huta ageteta afisuna afina'mo afole aisigetae'mo hemenimo ika ika huta ne'afuna kava'mo alagi hano hugiye.

¹¹ Mafa'nemo mai'ne'nae'mo mafa'negana hu'na ge huge naipafi'mo agege nagesamo afige hu'na mai'nove. Kosi'na alopa vekamo ne'mai'nae'mo mafa'ne'nile nehuva kava'mo ago atale'nove. ¹² Hosu lave'yofati'mo apaugosamo ne'agaya kava huta hemenimo hani hu'nigeta alagepa huta no'agona'monanafa henaga'amo Ala kava ne'mo augosafi'mo ageta alagepa hugune. Hemenimo aise'amo ne'agovanage'na Goti'a nage'niya kava hu'na henaga'amo alagi age'na alagepa huguve. ¹³ Hemenimo lole'e mago'e kava'mo hane'niyana apakesa afi'a fatago nehaya kava'mo hanete alagepa kava'mo afole aigiye, hu'a hute'a agava ne'mai'a apavayagunagu nehaya kava'mo hanete hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo hanete huno hane'niyanageno alagi hanege hanege huno hane-gaiye. Mani lole'e mago'e kavapati'mo aeno agaseno hogote kava'mo hane'niyana hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo hane'niye.

14

Goti Auneme'amo'mo Goti ali'ya'amo alisayafe'mo hogote ya'mo alino ne'apamiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Lapau lapayamopafi'mo lapausiya kava'mo alisayafe'mo lapaya mukiki hutapa vegala aelitutapa atafaiyo. Lapakaemo Goti Auneme'amo'mo alino ne'apamiya himamu'amo Goti ali'ya'amo alisaya himamu'amo alisayafe'mo lapa'ye hino. Hogotetapa Gotitegati gemo alinitetapa aeta hakalo hutapa hapa paisaya himamu'amo alisayafe'mo lusi kava huno lapa'ye hino. ² Alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogi afisaya agufa gefati'mo nosaya'mofe'mo vaya'aife'mo ge nosafa Gotifeke'mo ge nehae. Apakaemo alino fala ki male'niya gemo Goti Auneme'aleti'mo ali'a afole ai'a atete'a hapa nepaiye.

³ Hapa nepaiya'monanafa Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo ali'a lokiya vai'a apatege alagepa kava'mo hisayafe'mo ali'a he ti'a apatege hanageke ya'mo ne'aliya vaya'mo hapa maege hu'a hapa nepaiye. ⁴ Alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogi apakai'apige'mo hapa ne'maya'monanafa Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo siosi vaya'mo hapa ne'mae. ⁵ Muki'amogitapamo alu lapake alu lapakemo aisayafe'mo nahau'niya'monanafa muki'amogitapamo Gotitegati gemo alinitetapa aeta hakalo hutapa hapa paisayafe'mo mago'e huno nahau'niye. Alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogimo siosi vaya'mo hapa maesayafe'mo ali'a afe le'a hapa opaisage'apae'mo Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo ae'a ne'apakasae.

⁶ Konaga'nimogitapae, hu'na, Nagaemo lapakaetegamo u'na ava'yi hute'nae'mo alu nage alu nagemo aisuvana haiya kava hu'na lapa maegaue. Lapa o'maegauva'monanafa Goti'a alino nave li'niya gemo lapa paisufi afisaya agufa gemo hu'na lapa paisufi Gotitegati'mo ge'amo ali'na ae'na hakalo hu'na lapa paisufi ali'na lapaya malesufi hu'na osisuvana lapa o'maegaue. ⁷ Mago afa'a maisiya ya'amo ohane'niya yate'mo amaginageno age ai'niya age'e gitamo amaginageno age ai'niya age'e'mo hane'niye. Alu age alu agemo o'aisiyana haiya kava huta agemo afita aeto hugune. ⁸ Ani kava huno pikulimo'a alagepa huno age o'aisiyana kame hisaya vaya'mo alo osugae. ⁹ Ani kava hutapa afisaya agufa apakefati'mo hapa opaisaya'mo'mo haiya kava hu'a afigae. Getapimo afa'age'mo uno kasaegaiye. ¹⁰ Ma mopafi vaya'mogimo alu apake alu apakemo ne'aigeno'ae'mo muki ani ne'aiya apake'amo'mo aepa'amo hane'niye. ¹¹ Mago vekamo'a hisiya gemo o'afi'nae'mo, alu nofi vekamo mai'niye, hu'na hisugen'o'ae'mo nagaefe'mo alu nofi vekamo mai'niye, huno hugiye. ¹² Lapakaemo Goti Auneme'amo'mo alino ne'apamiya himamu'amo Goti ali'ya'amo alisaya himamu'amo alisayafe'mo lapaya mukiki nehaya'mofe'mo hogotetapa muki siosi vaya'mo hapa maesaya ya'mo ali'netapaeke'mo hapa maeyo.

¹³ Nehaya'mofe'mo alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogimo, ani gemo ali'na afe le'na hisuvafe'mo himamukamo alika namiyo, hu'a nunumu hiyo. ¹⁴ Alu nagemo ai'na nunumu hisuvana naune'name'mo'a nunumu nehaya'monanafa nagesamo'a alagamo alino afole aino o'atesigeno apakesafi'mo alagamo o'aegaiye.

15 O'aegaiya'mofe'mo na agufa kava'mo huguve. Naune'namepati'e nagesafati'e'mo nunumu huguve. Naune'namepati'e naipa nagesafati'e'mo yokemo huguve. 16 Lapaunelapame'eke'mo nunumu hisage'apae'mo haiya kava hu'a saufa vaya'mo apakesa afi'a fatago hugefe'mo nehisa vaya'mogimo nunumu hisaya gelefe'mo he lama ge, hu'a afa'a hugae. Getapimo o'afigaya'mofe'mae. 17 Lapakaemo Gotifeke'mo alagepa nunumu hutapa hao ke nehaya'monanafa ne'afiya vaya'mo hapa no'mae.

18 Nagaemo alu nage alu nagemo ne'ai'na ae'na lapakase'nova'mofe'mo Gotife'mo hao ke nehova'monanafa 19 nagaemo siosi vaya'mo ali'a anupa hu'a maisayategamo naya magokayaga'a kefafa'amo afisaya agufa kefafa'amo hapa paisuvafe'mo nahau'niya'monanafa muki teni tauseni'a kefafa'amo alu nage alu nagemo ai'na hapa paisuvafe'mo o'nahau'niye.

20 Konaga'nimogitapae, hu'na, mafa'ne anaga'mogimo ne'afiya agufa lapakesamo o'afiyo. Vaya'aitegamo hosu kava'mo hisayafe'mo aise mafa'negana hutapa maiyo. Maigaya'monanafa gemo aepa'amo afisayafe'mo alopa vayakana hutapa maiyo. 21 Ala kava ne'mo'a ke'aepa ge'amo mukufi'mo avo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, Nagaemo mani vaya'aife'mo alu apakemo ne'aiya vaya'ai apavayafati gemo alu haopalegamo mai'naya vaya'ai apavayafati'mo hapa paiguva'monanafa ani gemo o'afigae, huno hu'niye.

22 Hu'niya'mofe'mo Goti'a apakesa afi'a fatago nehaya vaya'aife'mo alu apake alu apakefati'mo hapa paino'ae'mo, amuse hu'na nolapatove, huno alino apave nolifa apakesa afi'a fatago nosaya vaya'mo alu apakefati'mo alino apave neliye. Apave neliya'monanafa Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi apakesa afi'a fatago nosaya vaya'aife'mo hapa nopaifa apakesa afi'a fatago nehaya vaya'aifeke'mo hapa nepaiye. 23 Muki siosi vaya'amo e'a ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo alu apake alu apakemo ne'aisage'apae'mo saufamo apakesa afi'a fatago hugefe nehisa vaya'mogimofi apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'mogimofi hu'a e'a afite'apae'mo negi nagi gemo nehaya vaya'mo mai'nae, hu'a hugae. 24 Hugaya'monanafa alita anupa huta mai'netapae'mo mago vaya'amogitapamo Gotitegati gemo alita aeta hakalo hutapa hapa nepaisageno'ae'mo mago agesa afino fatago osu'nisiya vekamo'mofi saufamo agesa afino fatago hugefe'mo nehisiya vekamo'mofi eno ne'afisigeno'ae'mo

Goti ge'amo'mo aipafi'mo kevegana huno haeteno agoti huno atesigeno'ae'mo hosu kava'amo agegaiye. ²⁵ Aipafi'mo fala ki'nisiya kava'amo aulagale'mo afole aisigeno ageteno'ae'mo mopafi'mo asagauno aiteni Gotife'mo mono nehuno'ae'mo, Lama gemo nehuve, Goti'a lapakae'e'mo magokepi lokaeno ne'maiye, huno aeno hakalo huno lapa paigiye.

Mono kava'mo alino api aino ate'niya gemae

²⁶ Konaga'nimogitapae, hu'na, mani gemo ne-huva'mofe'mo na kava hisaya kava'mo hane'niye. Afiyo, lapakaemo alita anupa huta mai'netapae'mo muki'amogitapamo lapamete lapamete hutapa ge nehae. Mago vekamo'mo yokemo lekana paino huge mago vekamo'mo alino lapaya malege mago vekamo'mo Goti'a alino ave li'niya gemo lapa paige mago vekamo'mo alu age aige mago vekamo'mo alu agemo alino afe leno lapa paige hutapa ne'maiye. Lapakaemo ika ika kava'mo osutapa siosi vaya'mo alita lokiya vaitapa apatesayafe'mo muki kava'mo alita alagepa hutapa hiyo. ²⁷ Alu apakemo ne'aiya vaya'mogimo ge'apifati'mo hugefe'mo hu'apae'mo lole vekala'mofi lole'e mago'e vaya'mogimofi hu'a ge hute hute hu'a hisageno'ae'mo magoke vekamo'mo ani gemo alino afe leno lapa paigiye. ²⁸ Mago vekamo'mo ani gemo alino afe leno lapa paisiya vekamo o'maisigeno'ae'mo alu age ne'aiya vekamo'mo siosi vayapi'mo ge osuno afa'a mai'neni agai'a aipafi'mo huge Gotife'mo huge huno maino. ²⁹ Lole vekala'mofi lole'e mago'e vaya'mogimofi hu'a Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo lapa paisaya gemo alita fako hutapa afiyo. ³⁰ Goti'a anifi'mo mago mai'nisiya vekae'mo mago gemo ha paisigeno'ae'mo ge nehisiya vekamo'mo ge huno hano hutesigeno'ae'mo alu vekamo'mo lapa paino. ³¹ Muki'amogitapamo Gotitegati'mo alisaya gemo aeta hakalo hutapa hapa paite hapa paite hugae. Hisage'apae'mo muki'amogimo alagepa hu'a afite'a alige lokiya vai'a maige hu'a maisayafe'mae. ³² Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo apakai'api apaune'apamete'mo ne'yagaiye. ³³ Ani kavatefe'mo Goti'a apano aete'a apavamusa gemo'mo nehia agufa kava'mo aepa vekamo o'mai'nifa alagepa hu'a magokepi lokae'a maisaya kava'mo aepa vekamo mai'niye.

³⁴ Lapakaemo muki siosi'ale siosi'ale'mo alita anupa huta maisaya afina'mo a'ne anaga'mogimo ge osu'a afa'a maigae. A'nemogimo ge osu'a afe'alumelaga maisaya kava'mo hane'niye. Ke'aepa gemo'a ani agufa gemo hu'niye. ³⁵ A'nemogimo mago gemo loka hu'a apafi gesayafe'mo

hisayana u'a no'apifilagamo anau'apimogife'mo apafi geyo. A'nemogimo siosi vaya'mo ali'a anupa hu'a maisayapi'mo ge hisayana apavagage hisiya kava'mo hane'niye. ³⁶ Lapakaemo Goti ge'amo aepa vaya'mo mai'nafiye. Goti ge'amo lapakaetefeke'mo e'nifiye. ³⁷ Lapakaepati'mo mago'amogimo, Gotitegati gemo aliniteta aeta hakalo huta hapa nepauna vaya'mo mai'none, hu'a nehisafi Goti Auneme'amo'mo alino lami'nigeta himamu'amo ali'none, hu'a nehisafi hu'a nehisayana avo'mo nekaovanageno lapakaetegamo ani avo'mo visigetapae'mo lekana paitapa afitetapae'mo Ala kava ne'mo'a, hiyo, huno hu'niya gemo hane'niye, hutapa hugae. ³⁸ Mago vekamo'a ge'nimo o'afisiyana alagi ge o'afi vekamo maigiye.

³⁹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Ani kavatefe'mo Gotitegati gemo alinitetapa aeta hakalo hisayafe'mo lapaya mukiki hutapa vegala aeyo. Alu apake alu apakemo aisaya vaya'aife'mo ha'ao hutapa osiyo. ⁴⁰ Alita anupa hutapa mai'netapae'mo muki kava'amo hisayafe'mo alagepa kava'age'mo nehutapa api kava'mo hiyo.

15

Kalaisi'a fali'niyateti'mo ago he ti'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, Nagaemo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na lapa pai'nogetapa alita lapaipafi'mo male'nayanagetapae'mo ani gele'mo he titapa ne'maiye. Ani gelefe'mo mago'e hutapa lapakesamo afitapa ho hisayafe'mo lapa paigesuve. ² Lapa pai'nova gemo o'ataletapa atafauta alagi hutapa ne'maisayana Goti'a Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'aleti'mo lapakufamo alino katino lapate'niye. Atale'nisayana fiku'age'mo lapakesa afita fatago hu'nae.

³ Goti'a mani gemo alino nami'nige'na ali'na lapami'nova gemo hogote gemo hane'niyana Kalaisi'a hosu kavatilefe'mo fali'niye. Akeya'vilagamo Goti Mukufi'mo hu male'niya gemo'mo huno'ae'mo, faligiye, huno hu male'niya gelefe'mo fali'niye. ⁴ Kanolufi'mo ki'a ate'nageno lole'e mago'e afina'mo utegenoa'ae'mo ago alino he tino ate'niye. ⁵ Goti mukufi gemo'mo ani kavafe'mo hu'niye. He tino'ae'mo Pita aulagale'mo afole aitenno tuolofu'a apa vaya'ai apaulagale'e'mo afole ai'niye. ⁶ Afole aitenno'ae'mo faefu hataleti konaga'amogi ago aeno agaseno mago'e konaga vaya'e'mo magokepi lokae'a mai'naya konaga vaya'ai apaulagale'e'mo afole ai'niye. Ani vayapati'mo asole vaya'mo hemenimo afa'a mai'naya'monanafa mago vaya'amo ago fali'nae.

⁷ Afole aitenoa'e'mo Yemisi aulagale'e'mo afole aiteno muki apa vaya'ai apaulagale'e'mo afole ai'niye.

⁸ Henaga'amo nagae naulagale'e'mo afole aino alagi hano hu'niye. Aise afina'mo aipagu'e'mo maiteno malage huno alino ne'ateya mafa'negana hu'na mai'nogeno'a'e'mo naulagale'mo afole ai'niye. ⁹ Muki apa vaya'amogimo ae'a nagase'nage'na nagaemo henaga apa vekamo mai'nove. Nagaemo Goti siosi vaya'ae'mo naini hu'na apate'nova'mofe'mo Goti apa veka'amo mai'niye, hu'a nagi aesaya kavafe'mo, ina agufa vekamo mai'nove, hu'na nagesamo ne'afuve. ¹⁰ Ne'afuva'monanafa Goti'a fiku naha maeno nami'nige'nae'mo Goti apa veka'amo hamale'nove. Ani fiku naha maeno nami'niya himamu'amo'mo afa'a ohane'niya'monanafa naipafi'mo lokiya ali'ya'mo ali'nige'na ali'ya'mo alite'nae'mo muki apa vaya'mo ago ae'na apakase'nove. Nagai'nimo o'ali'nova'monanafa Goti'a fiku naha maeno nami'niya himamu'amo'mo nagae'e'mo magokepi lokaeno ali'ya'mo ali'nige'na ali'ya'amo ali'nove. ¹¹ Nagae'e apakae'e'mo magoke agufagemo aeta hakalo huta hapa nepaune. Mani magoke agufagemo afitetapaeke'mo lapakesa afitafatago hu'nae.

Fali'naya vaya'mo he tigae, huno hu'niya gemae

¹² Lagaemo, Kalaisi'a fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niye, huta aeta hakalo huta lapa nepauna'mofe'mo na kava higetapa mago vaya'amogitapa, fali'naya vaya'mo he otigae, hutapa nehae. ¹³ Fali'naya vaya'mo he otigaesinana Kalaisi'a alino he tino o'ate'niyesine. ¹⁴ Kalaisi'a alino he tino o'ate'niyesinana aeta hakalo huta lapa nepauna ge'e lapakesa afitafatago nehaya kava'e'mo ina agufa kava'mo hane'niyesine. ¹⁵ Mago'e gemo hane'niye. Alino he tino o'ate'niyesinana lagaemo Gotife'mo, Kalaisi'a alino he tino ate'niye, huta nehuna faigoko gemo Gotife'mo aigofe faigoko gemo nehuna vaya'mo mai'nonesine. Fali'naya vaya'mo henaga'amo alino he tino o'apategaiyesinana Kalaisi'a alino he tino o'ate'nisigeta lagaemo aigofe vaya'mo mai'nonesine. ¹⁶ Fali'naya vaya'mo henaga'amo alino he tino o'apategaiyesinana Kalaisi'a alino he tino o'ate'niyesine. ¹⁷ Kalaisi'a alino he tino o'ate'niyesinana lapakesa afitafatago nehaya kava'mo ina agufa kava'mo hane'nisigeno ali'ya'mo o'alisigetapa hosu kavatapifike'mo ne'maiyesine. ¹⁸ Ani kava hu'a Kalaisipi'mo mai'ne'a fali'naya vaya'mo lageso hu'naesine. ¹⁹ Lagaemo, he tigune, huta agava mai'netae'mo lavayagunagu huta ne'maune. Falisuna afinafe'mo lavayagunagu nehuna kavatimo hano hiyesinana vaya'mogimo mago alagepa hu'a no'maiya

vaya'aife'mo hapau hu'a ne'apataya'monanafa lagaefe'mo mago'e hu'a hapau hu'a lataesine.

²⁰ Ani gemo nehuva'monanafa lama gemo hane'niyana Kalaisi'a ago alino he tino ate'niye. Agaemo hoyafati'mo hogoteno le'niya ne'yakana huno he ti'niya'mofe'mo agae akamelegati'mo asole vaya'mo he tigae. ²¹ Magoke vekamo'a hu'niya kavateti'mo vaya'mo nefaliya kava huno magoke vekamo'a hu'niya kavateti'mo vaya'mo he tigae. ²² Muki Atamu nofi vaya'amo nefaliya kava hu'a muki Kalaisi nofi vaya'amo he tigae. ²³ Kana'alefe'mo he ti'niyanage'a kana'apilefe'mo he tigae. Kalaisi'a hoyafati'mo hogoteno le'niya ne'yakana huno he ti'niyanage'a eminesiya afina'mo vaya'amo he tigae. ²⁴ Ani afina'mo hano hisiya afina'mo afole aigiye. Kalaisi'a kame huno muki yagai'a ne'apataya vayanagi himamu vayanagi lokiya vaya'mogi huno aeno apakaseteno alino hano huno apataleteno'ae'mo muki ya'mo afo'amo Goti'a muki vaya'aite'mo yagaino apatesiyafe'mo apavaleno amigiye. ²⁵ Kalaisi'a hemenimo yagaino apateme apateme ne'viyanageno muki kame vaya'amo alino aiyafi'mo apategaiye. ²⁶ Kame vaya'amo alino hano huno apataleteno henaga kame kava'mo nefaluna kava'mo alino hano huno atalegaiye. ²⁷ Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo, *Agaemo muki yate'e vaya'aite'e'mo yagaino apatesiyafe'mo alino aiyafi'mo apate'niye*, huno hu'niye. Goti'a muki ya'e vaya'e'mo alino aiyafi'mo apate'niye, huno hu'niya'monanafa Goti'a Kalaisi aiyafi'mo alino apate'niya vekamo'a agai'amo Kalaisi aiyafi'mo no'maiye, huta afi'none. ²⁸ Muki ya'e vaya'e'mo Kalaisi aiyafi'mo hanega maige hu'a maisageno Kalaisi'a Goti aiyafi'mo maigiye. Goti'a Kalaisi aiyafi'mo muki ya'e vaya'e'mo maisayafe'mo himamu'amo alino ami'niya vekamo aiyafi'mo Kalaisi'a maigiye. Afa'a mai'nisigeno Goti'a muki vaya'aite'mo alagi hogote vekamo mai'neni yagaino apatege apatege huno maigiye.

²⁹ Mago vaya'mo fali'naya vaya'ai apaimu'yale'mo e'a ani'mo nefalae. Fali'naya vaya'mo he otigaesinana na agufa kavatefe'mo apamagi'naya vaya'ai apaimu'yale'mo e'a ani'mo nefalae. ³⁰ Lagae'e'mo mani agufa kava'mo nehune. Na kava higetae'mo muki afina'ae afina'ae'mo ali'ya'mo ne'aluna afina'mo lamagisaya kavatefeke'mo ali'ya'mo ne'alune. ³¹ Ala kava netimo Kalaisi Yesupi'mo mai'ne'nae'mo amuse hu'na nelapatove, hu'na nehuva gemo alagi lama gemo hane'niye. Konaga'nimogitapae, ani kava hu'na muki afina'ae afina'ae'mo namagisaya agufa kavategamo mai'nove, hu'na alagi lama gemo ne-

huve. ³² Nagaemo Efasasi taonifi'mo mai'ne'nae'mo ma mopafi vayakana hu'na afela afu'aitegamo kame hu'nova'monanafa fali'naya vaya'mo he otigaesinana naha o'mae'niyesine. Fali'naya vaya'mo he otigaesinana lagaemo, *egamo afa'a faliguna'mofe'mo ne'ya'mo nege ani'mo nege nehuta fiku lamogaga aigetao, huta afa'a nehunesine.*

³³ Fiku yanage'a humi lapategae. Hosu vaya'e'mo magokepi lokaeta maisayana lapaipa lapakesamo ali'a atage'a atalegae. ³⁴ Negi nagi kava'mo osutapa alagepa hutapa lapakesamo ne'afitapa hosu kavatapimo ataleyo. Lapavagage hisiyafe'mo nagaemo, mago'amogitapamo Goti'a o'age'nae, hu'na lapa nepauve.

Saufa apakufamo alisaya kavafe'mo ava gemo hu'niya gema

³⁵ Mago vekamo'a, Haiya kava huno fali'naya vaya'mo alino he tino apategaiye. Haiya agufa apakufamo aligae, huno nafi gegaiye. ³⁶ Negi vekae, hu'na, Nehakalaya avina ya'mo okasalisiya'mo'mo ohagegaiye. ³⁷ Avina ya'mo hagesiyafe'mo yosa'a'e haita'a'e'mo nohakalaya'monanafa kile avina'mofi alu avina ya'mofi hu'a avina ya'age'mo nehakalae. ³⁸ Goti'a alino hageno ateteno'ae'mo apamiguve, huno hu'niya ya'mo yosa'a'e haita'a'e'mo ne'apamiye. Muki alu avina ya alu avina ya'mo agai'age'mo yosa'a'e haita'a'e'mo alino ne'apamiye. ³⁹ Muki ma mopafi mai'naya ya'mogimo magoke agufa apakufamo ohane'niyana ma mopafi mai'naya vaya'ai apakufamo magoke agufa apakufamo hanegenofumogi apakufamo aeto agufa apakufamo hanegenonamamogi apakufamo aeto agufa apakufamo hanegenonoyamemogi apakufamo aeto agufa apakufamo hane'niye. ⁴⁰ Koku'napi'mo aeto ya'mo hane'nigeno ma mopafi'mo aeto ya'mo hane'niye. Hane'niya'monanafa koku'napi'mo hane'niya konali ya'mo aeto agufa konali ya'mo hane'nigeno ma mopafi konali ya'mo aeto agufa konali ya'mo hane'niye. ⁴¹ Yegemo konali ya'amo mago aeto agufa konali ya'mo hane'nigeno kaimo konali ya'amo aeto agufa konali ya'mo hane'nigeno muki kanefi'mo konali ya'amo aeto agufa konali ya'mo hane'nigeno alu kanefi alu kanefi'mo'a aeto aeto agufa konali ya'amo hane'niye.

⁴² Ani kava huta he tita alisuna lagufamo aeto agufa lagufamo hanegaiye. Avina ya'mo hakalegekana hu'a nehakalaya apakufamo nekasaliye. Alino he tino apatesiya apakufamo okasaligiye. ⁴³ Mopafi'mo nehakalaya apakufamo amuse hu'a no'apataya apakufamo hane'niye. Alino he tino apatesiya apakufamo ha le konali apakufamo hanegaiye. Nehakalaya apakufamo lokiya no'vaiya apakufamo

hane'niye. Alino he tino apatesiya apakufamo lokiya apakufamo hanegaiye. ⁴⁴ Nehakalaya apakufamo ma mopafi apakufamo hane'niye. Alino he tino apatesiya apakufamo koku'napi apakufamo hanegaiye. Ma mopafi apakufamo hanete koku'napi apakufamo hanete huno hane'niye. ⁴⁵ Ani kavafe'mo Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo, *Goti'a hogote vekamo Atamu'mo auneme'e vekamo alo huno ate'niye*, huno hu'niye. Henaga Atamu'mo afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya vekamo mai'niye. ⁴⁶ Launelamete ya'mo hogoteno afole o'ai'niya'monanafa lagufale yake'mo hogoteno afole aitegeno'aeke'mo henaga'amo launelamete ya'mo afole ne'aiye. ⁴⁷ Napa vani vekamo mopaleti'mo alo huno ate'niye. Napa tu vekamo koku'napati'mo emine'niye. ⁴⁸ Ma mopafi vaya'mo mopaleti'mo alo huno ate'niya vekagana hu'a mai'nae. Koku'napi vaya'mo koku'napati'mo emine'niya vekagana hu'a mai'nae. ⁴⁹ Lagaemo mopaleti'mo alo huno ate'niya vekagana huta mai'nona kava huta koku'napati'mo emine'niya vekagana huta maigune.

⁵⁰ Konaga'nimogitapae, hu'na, mani ge'e'mo lapa pai'nae'mo, Ma mopafi ne'maiya apakufa'e vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kopi'mo afa'a fale'a ohaigae. Kasalisiya apakufa'e vaya'mogimo okasalino afa'a hanege hanege huno hanesiya ya'mo alagi o'aligae. ⁵¹ Inagi afiyo, nagaemo mago fala ki'niya gemo lapa paigesuve. Muki'amogitamo ofaliguna'monanafa Goti'a muki'amo saufa lagufamo alino hamaleno latesigetae'mo saufa lagufamo aligune. ⁵² Henaga atupa pikulimo nehisetage'mo malage huta magoke afina'mo lauluma nehuna agufa kava huta anonale'mo saufa lagufamo aligune. Pikulimo nehisigeno'ae'mo fali'naya vaya'mo alino he tino apatesige'a okalisiya apakufamo alisageta afa'a ne'mauna vaya'mo saufa lagufamo alino hamaleno lategaiye. ⁵³ Lagaemo kasalisiya lagufamo ataleta okalisiya lagufamo aligune. Falisuna lagufamo ataleta afa'a hanege hanege huno hanesiya lagufamo aligune. ⁵⁴ Kasalisiya lagufamo ataleta okalisiya lagufamo alisuna afina'mo Goti mukufi'mo hu male'niya gemo afole aigiye. Ani gemo'mo huno'ae'mo, *Ala kava ne'mo'a kame huno aeno agaseteno'ae'mo vaya'mo nefaliya kava'mo ago alino hano huno atale'niye*.

⁵⁵ Vaya'mo nefaliya kava'mo lokiya'amo hano hu'niye. Nefaliya kava'mo'a mago'e huno aeno apaka osegaiye, huno hu male'niye. ⁵⁶ Vaya'mo nefaliya kava'mo hosu kava'apilefe'mo vaya'mo ne'apamagiye. Goti ke'aepa ge'amo'mo ma kava hiyo ina kava osiyo, huno hu'niya

gemo'a hosu kava'apimo alino lokiya vaino ne'ate.
⁵⁷ Ne'ateya'monanafa Goti'a Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo laha ne'maegeta aeta ne'agasone. Gotife'mo hao ke hegetao.

⁵⁸ Nahau nayamopafi'mo nahau'niya kon-aga'nimogitapae, ani kavatefe'mo he titapa lokiya vaita mai'netapa maita halove osiyo. Ala kava netefe'mo ali'yatapimo fiku no'aliya'monanafa alagepa kava'mo afole aigiye, hutapa ago afi'naya'mofe'mo Ala kava ne'mo ali'ya'amo o'ataleta mago'e hutapa alige alige hutapa maiyo.

16

Ofalini monimo malesaya kavafe'mo hu'niya gemae

¹ Hemenimo Yuta kotega apaote vaya'mo hapa maesiya ofalini monie'mo ge hugesuve. Galesiya kotega siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'aife'mo, hiyo, hu'na hapa pai'nova agufa gemo hu'na hiyo, hu'na lapa nepauve.
² Alisaya monifati'mo hogote afina'mo sate'ae sate'ae'mo lapamete lapamete hutapa alita fako hutapa Goti'a na magi lapami'nisifi ani kava hutapa alita fako hutapa maleme maleme ne'viyo. Esugetapae'mo ofalini monie'mo kahauya hutapa alita anupa hutapa o'malesayafe'mo hemenige'mo maleme maleme utapa maiyo.
³ Nagaemo lapakaetegamo u'na ava'yi hute'nae'mo lekana paitapa apate'nisaya vaya'mo avo kae'na apamite'na ali'na apatesuge'a ofalini monimo alini'a Yulusalemu taonifi'mo ugae.
⁴ Inagi nagaegi'e'mo visuna ka'mo hanesiyana nagaegi'e'mo uguine.

Polo'a hisiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

⁵ Nagaemo Masetoniya kotegamo u'na ae'na agase'na lapakaetegamo uguve. He, hogote'na Masetoniya kotegamo u'na ae'na agase'na uguve, hu'na nagesamo ne'afuve.
⁶ U'na lapakae'e'mo mago'e afina'mo maite'na visufi yasimo alino hano hutesige'nae'mo visufi hu'na afa'a o'afi'nove. Lapakaemo lapatale'na alu kotega visuva afina'mo afa'a naha maegae.
⁷ Hemenimo lapakaetegamo u'na aise afina'mo maisuvafe'mo o'nahau'niye. Goti'a henaga'amo he, huno hisige'nae'mo u'na lapakae'e'mo yatala afina'mo maiguve.
⁸ Mani Efasasi taonifi'mo maimale maimale huli'na ne'visugeno Petikosi afina'mo afole aitesige'nae'mo atale'na uguve.
⁹ Manileti'mo asole vaya'mogi nagaefe'mo kame hu'a ne'nataya vaya'mo mai'naya'monanafa Goti'a ka'mo valino nate'niyanage'na mago'e hu'na lusi ali'ya'mo alisuva kava'mo hane'niye.

¹⁰ Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'aluva kava huno Timoti'a ali'ya'mo ne'aliya'mofe'mo lapakaetegamo uno ava'yi hisigetapae'mo koli hisiya agufa kava'mo osiyo. ¹¹ Fiku yanageno mago vekamo'mo, ina agufa vekamo mai'niye, huno huteno akame'ya amigiyanagi ha maegenoa'ao nagaetegamo alagepa huno eno. Agae'e mago konagatimogi'e'mo ai'a atagi ne'a esaya'ae'mo apakava ne'mauve.

¹² Konagatimo'mo Apolosife'mo ava gemo hane'niye. Nagaemo agaefe'mo, konaga vayati'e'mo Kolitiyani taonifilagamo uvo, hu'na ha pai'nogeno'ae'mo hemenimo ohau'niya'monanafa ka'mo hanesiya afina'mo afa'a ugiye.

¹³ Kava yagaitapa maiyo. Goti vaya'amogimo apakesa afi'a fatago nehaya gelefe'mo he titapa lokiya waitapa maiyo. Alopa vayatama vayakana hutapa lokiya waitapa maiyo. ¹⁴ Muki kava'mo nehutapae'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino.

¹⁵ Lapakaemo Setefanasi afamo anaga'amo ago apake'nae. Galiki kotegamo hogote'a Goti mafa'nemo hamalete'apae'mo apakai'apieke'mo apakesamo o'afi'a apaote vaya'mo hapa maesayafe'mo lusi ali'ya'mo ne'aliye.

¹⁶ Konaga'nimogitapae, lapao ke hovanagi, ani agufa vaya'ai apaiyafi'e apakae'e'mo magokepi lokae'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'ai apaiyafi'e'mo mai'netapa apakame hiyo.

¹⁷ Lapakaemo nagaetegamo afa'a o'me'naya'mofe'mo nahau nehuge'apae'mo Setefanasi'agi Fotiyunetasi'agi Akaikasi'agi hu'a nagaetegamo e'nage'nae'mo namogaga ai'nove. ¹⁸ Naipamo ali'a falu hu'a nate'naya kava hu'a lapaipamo ali'a falu hu'a lapate'nae. Ani agufa vaya'aife'mo, alagepa vaya'mo mai'nae, hutapa hutetapa ge'apimo afiyo.

Ge apamamaeno ge hu'niya gemae

¹⁹ Mani Esiya kote siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogimo ge lapamamae'nae. Akuvila'e Pilisila'e'mo no'anifi'mo ali'a anupa hu'a mono nehaya siosi vaya'mogi'e'mo mago'e hu'a ge lapamamae'nae. ²⁰ Muki manile'mo mai'naya konagamogi'e'mo ge lapamamae'nae. Lapakaemo magoke magoke hutapa konagatapimo ge apamamaeteta hapaetapa neyo.

²¹ Hemenimo nagaemo Polo'namo avo'mo nekaya kayo'mo ali'ne'na, ge lapamamae'na ge hu'na avo'mo nekaove. ²² Ala kava nefe'mo hapau apayamopafi'mo nohapaiya vaya'mo Goti'a alagi apatalesige'a lageso hiyo. Ala kava netimo emikeno. ²³ Ala kava ne'mo Yesu'a fiku lapa

maeno lapamino. ²⁴Muki'amogitapae'mo Kalaisi Yesupi'mo
nahau nayamopafi'mo nahau'niye.

2 KOLITIYANI

Polo'a Kolitiyani siosi vaya'aina apataleno uno mai'nige'apae'mo mago aigofe apa vaya'mo u'a Kolitiyani taonifi'mo mai'ne'apae'mo siosi vaya'mogi Polona atale'a apakai'apimo apakame hisayafe'mo hosu gemo hute'a Polofe'mo hu'a faipa hu'a ate'nae. Mago Kolitiyani vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo Goti ge'amo alagepa hu'a o'afi'nae. Polo'a agai'amo huno ha maeno Goti ali'ya'amo ne'aliya kavafe'mo avo'mo kae'niye.

Polo'a, lusi kava hu'a kafu hu'naya Kalisitini vaya'mo hapa maetapa apamiyo, huno avo'mo kae'niye. Ani gemo sapata 8,9fi'mo hane'niye.

¹ Nagaemo Polo'nae'mo Goti'a, apa ali'ya'nile'mo avale'na ali'na ategaue, huno huteno navaleno nate'nige'na Kalaisi Yesu apa veka'amo mai'nove. Nage'e konagatimo Timoti'e'mo Kolitiyani taonifi'mo mai'naya siosi vaya'mogitapa'e muki Goti vaya'amo lapaote vaya'mo Akaiya kotegamo mai'naya vaya'mogitapa'efe'mo mani avo'mo neka'ae. ² Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno laipapamo'mo falu hino.

Polo'a Gotife'mo hao ke he'niya gemae

³ Goti agi'ale'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi Afo'amo Goti agi'ale'mo alita asaga higetao. Agaemo hau huno nelateya kava'mo Afo'amo'a mai'nenno muki afina'mo laha maeno laipamo alino lokiya vaino nelateya vekamo mai'niye. ⁴ Lagaemo muki agufa hanageke ya'mo ne'alisaya vaya'mo hapa maeta alita lokiya vaita apatesunafe'mo Goti'a laha maeno alino lokiya vaino nelate. Lagaemo muki hanageke ya'mo ne'alunageno'ae'mo laha maeno alino lokiya vaino nelateya kavateti'mo hapa maeta alita lokiya vaita apatesunafe'mo laha maeno alino lokiya vaino nelate. ⁵ Kalaisi'a lusi kana ya'mo ali'niya kava huta lusi kana ya'mo hetamatimo ne'alune. Lusi kava huta kanamo ne'aluna kava'mo huno Goti'a Kalaisiteti'mo mago'e huno laha maeno alino lokiya vaino nelate. ⁶ Goti'a lapa maeno alino lokiya vaino lapateteno lapakufamo alino katino lapatesiyafe'mo kanamo ne'alune. Lapaipafi'mo ali'ya'mo ne'aligetapa ne'aluna agufa kana ya'mo ali'netapae'mo o'ataletapa atafauta alagi nehae. Ani kava huno lapa maeno alino lokiya vaino lapateteno lapakufamo alino katino lapatesiyafe'mo Goti'a laha maeno alino lokiya vaino nelate.

⁷ Kanamo ne'aluna kava hutapa kanamo ne'aliye. Ani kava huno alino lokiya vaino nelateya kava huno alino lokiya vaino lapategaiye, huta ago afi'nona'mofe'mo, o'atale'a atafau'a alagi hugae, huta lagesamo ne'afune.

⁸ Konagatimogitapae, Lagaemo Esiya kotegamo mai'nonageno'ae'mo hanageke ya'mo lagaete'mo afole ai'niya hanageke yafe'mo ava gemo afisayafe'mo lahau'niye. Lusi kava huta kanamo ali'nonageno'ae'mo aeno lagase'nigetae'mo, feita kasalo paesuna ka'mo alagi ohane'niyanageta faligune, huta hu'none. ⁹ He, yasi vekamo'a, faligae, huno hu'niya agufa gemo laipafi'mo ago afole ai'niye. Lagaitimo laha maegaune, huta osuta Goti'a fali'nayateti'mo alino he tino ne'apateya vekaekemo laha maegaiye, huta lagesamo afisunafe'mo mani hanageke ya'mo afole ai'niye. ¹⁰ Agaemo lusi hanageke ya'mo falisuna agufa hanageke ya'mo ali'nona'monanafa lagufamo alino katino late'niyanageno alino katino nelateyanageno alu afina'a'e alu afina'a'e'mo mago'e huno alino katino lategaiye, huta agaefekemo lagesamo ne'afune. ¹¹ Lapakaemo asole vaya'mogitapa nunumu hutapa latesageno Goti'a lahau vaisige'apae'mo ani kava hu'a asole vaya'mogimo Gotife'mo hao ke he'a lategae.

Polo'a alu agesamo afi'niya gemae

¹² Lagaemo ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya agufa kavateti'mo mago kava'mo osu'nonageno'ae'mo Goti'a fiku laha maeno lami'nigeta mago kava'mo aeta ati okaeta laipafati'mo laote kava'mo hu'none. Lagaemo ma mopafi vaya'ai apaulagale'mo mani kava'mo nehuta lapakae lapaulagale'mo mago'e huta mani alagepa kava'mo hu'none. Yu'ilaga vekatimo'a mani alagepa kavatie'mo faigoko gemo laha nepaigeta ani alagepa kavatie'mo lamogaga ne'aune. ¹³ Lagaemo lole agufa gemo osuta mago gemo aeta ati okae'nonanagetapa afa'a lekana paitapa afigae. Muki'amogitapamo muki getimo alagepa hutapa afisayafe'mo avo'mo kae'none. ¹⁴ Mago'amogitapamo lageta lagaefe'mo lapamogaga ne'aitapa lahapage lahapage nehie. Mago'amogitapamo lagaefe'mo lahapage lahapage nehia'monanafa nahau'niyanagetapa muki'amogitapa lageta alagepa hutetapae'mo lahapage lahapage hugiye. Ani kava huta Ala kava netimo Yesu'a eminesiya afina'mo lapakae'femo lamogaga ne'aitae'mo lahage lahage hugiye.

¹⁵ Nagaemo lole nagesamo o'afi'na magoke nagesamo afi'nae'mo, lole afina'mo lapakaetegamo u'na lapa mae-gauve. ¹⁶ Lapakaetegamo u'na maige'na lapatale'na Masetoniya kotegamo ute'na halate ai'na atagi ne'na lapakaeteg-

amo e'na mai'nisugetapae'mo Yutiya kotegamo visuvafe'mo naha maegae, hu'na nagesamo ne'afuve. ¹⁷ Nagaemo, ani kava huguve, hu'na hu'nova gemo navaya'aletike'mo afa gemo hu'nofiye. Ha'ao. Ma mopafi vaya'mogi nehaya agufa ge hu'na hisuva kavafe'mo lole gemo hu'nae'mo magoke afina'mo he, hu'na hute'na, ha'ao, hu'na osu'nove. ¹⁸ Goti'a huguve, huno hu male'niya gemo ataleno alu gemo nosiya kava huta lapakaefe'mo magoke afina'mo he, huta huteta, ha'ao, huta nosune. ¹⁹ Sailasi'agi Timoti'agi nagai'nimogi huta Goti Mafa'ne'amo Yesu Kalaisife'mo ava gemo aeta hakalo huta lapa pai'nona vekamo'mo lole agufa gemo aepa vekamo o'mai'niye. Agaetefe'mo he, huta nehutae'mo aita afeleta hutae'mo, ha'ao, huta nosune. Agaemo he gemo aepa vekamo mai'nenno lama gemo aepa vekamo mai'niye. ²⁰ Goti'a muki asole ge'amo alagi lama ge huno ani kava'mo huguve, huno hu male'niya polomasi ge'amo Kalaisititi'mo, he, huno huteno alino afole aino ne'ate. Alino afole aino ne'ateya'mofe'mo lagaemo Kalaisititi'mo, he, lama gemo hane'niye, huta huteta Goti agi'ale'mo alita asaga nehune.

²¹⁻²² Goti'a agai'a ali'ya'ale'mo lavaleno latesiyafe'mo uvelimo lakino faleno lategekana huno Auneme'aleti'mo faleno late'niye. Alagena ya'amo laipafi'mo hu male'nenno'ae'mo, vaya'nimo mai'nae, huno hu'niye. Lamisiya ya'afati'mo Auneme'amo hogoteno ago alino laipafi'mo lami'niya'mofe'mo ago afi'nonana muki alagepa ya'amo alino lamigiye. Goti'a alino lamiteno lokiya vaino nelategetae'mo lagae'e lapakae'e'mo Kalaisipi'mo lokiya vaita ne'maune. ²³ Goti'a nage'niyanageno lama gemo nehiye, huno ageteno naha maeno faigoko gemo lapa paigiye. Lama gemo hu'nae'mo, kayo'mo lapamagisuvafe'mo o'nahau'nige'nae'mo, Kolitiyani taonifi'mo halate o'uguve, hu'na hute'na lapatale'na ae'na lapakase'nove. ²⁴ Lagaemo lapakesa afita fatago hisaya kavateti'mo ala lagi vayatapimo maisunafe'mo osu'nona'monanafa lapamogaga aisayafe'mo lapa ne'maone. Lapakesa afita fatago nehutapae'mo atafautapa alagi hu'netapa he titapa mai'nae.

2

¹ Nagaemo, apaipamo'mo kana hisiyafe'mo halate o'uguve, hu'na naipafi'mo ago nagesamo afi'nove. ² Nagaemo lapaipamo'mo kana hisiya ya'mo ali'na lapamisugeno'ae'mo nagaemo namogaga aisuva ya'mo ina lagimo ali'a namisaya vaya'mo maigae, lapaipamo'mo kana hugiya'mofe'mae.

³ Visugetapae'mo namogaga aisuva ya'mo alita namisaya vaya'mogitapamo naipamo'mo kana hisiya ya'mo alita o'namisayafe'mo o'u'na avoke'mo kae'nove. Lole nagesamo o'afi'na lokiya vai'na magoke nagesamo afi'nae'mo, namogaga aisuvana ani kava hutapa lapamogaga aigae. ⁴ Naipamo'mo kana huteno nainagamo fai'nigeno naunumo nelamige'na mani avo'mo kae'nove. Lapaipamo'mo kana hisiyafe'mo mani avo'mo okae'nova'monanafa lapakaefe'mo lusi kava huno nahau nayamopafi'mo nahau'niya kava'nimo agesayafe'mo avo'mo kae'nove.

Hosu kava'mo hu'niya vekae'mo, ato, hutapa ha paiyo, huno hapa pai'niya gemae

⁵ Mago vaya'amo apaipamo'mo kana hu'niya ya'mo alino apami'niya vekamo'a nagaetegamo osu'niyana lapakaetegamo hu'niye. Aigofe gemo osisuvafe'mo muki'amogitapa ani kanamo ali'nae, hu'na osu'nofa mago'amogitapamo ani kanamo ali'nae, hu'na hu'nove. ⁶ Asole vaya'amogitapamo hosu kava'alefe'mo anona'amo ami'naya kava'mo alagi'mo ami'nae. ⁷ Fiku yanageno aipamo'mo lusi kava huno kana hisigeno atalegaiyanagi hosu kava'amo alita ataletetapa alita lokiya vaitapa ateyo. ⁸ Lapakaemo muki vaya'ai apaulagale'mo agaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niya kavatapimo alitapa ave liyo. ⁹ Hogote'na muki ge'animo afite-tapa akame hisafi, hu'na lapamalageka hisuvafe'mo mago avo'mo kae'nove. ¹⁰ Lapakaemo hosu kava'amo alitapa atalesage'nae'mo nage'e'mo ali'na atalegauve. Nagaetegamo hosu kava'mo hu'nisiya'mo'mo ali'na atale'nove. Lapa maesuvafe'mo Kalaisi aulagale'mo hosu kava'amo ali'na atale'nove. ¹¹ Fiku yanageno Satani'a humi lateteno aeno lagasegaiye. Na agufa kava'mo alino afole aino atesiyafe'mo hau'nifi huta age'none.

Polo'a Toloasi taonifi'mo mai'nigeno'ae'mo aipamo'mo kana huno mai'niya gemae

¹² Nagaemo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo Toloasi taonifi'mo u'na ava'yi hu'nogeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a ali'ya'amo alisuvafe'mo ka'mo valino nate'niye. ¹³ Nagaemo konaga'nimo'mo Taitasi'a kahauya hu'na age'na ava ote'nova'mofe'mo nahausoli hu'nige'nae'mo maitaleyo, hu'na hute'na apatale'na Masetoniya kotegamo u'nove. ¹⁴ Vae, Gotife'mo hao ke he'nove. Goti'a muki afina'mo alagepa huno laha ne'maegeta Kalaisipi'mo mai'netae'mo kame vayatimo aeta apakaseta ne'une. Ne'unageno'ae'mo Kalaisife'mo ava gemo afi'a aeto hisaya faigoko ge'amo

alagepa atu aigekana huno muki kotegamo aino atagu faenuneno nehiye. ¹⁵ Lagaemo utae'mo apakufamo alino katino ne'apateya vaya'aitega'e alino apago'ya lagauno apatalesiya kate'mo ne'vaya vaya'aitega'e'mo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo aeta hakalo huta hapa nepaunageno'ae'mo Kalaisi'a alagepa atumo ne'aigeno'ae'mo Goti'a atu'amo ne'afiye. ¹⁶ Lagaemo alino apago'ya lagauno apatalesiya vaya'aitefe'mo fali'naya vaya'mogi hosu atu aigekana huta mai'nonage'apae'mo atu'amo ne'afiyanage'a faligae. Lagaemo apakufamo alino katino ne'apateya vaya'aitefe'mo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya ya'mo atu aigekana huta mai'nonage'apae'mo atu'amo ne'afiyanage'a maige maige hu'a maigae. Ina lagimo ani kana hu'niya ali'ya'mo afa'a aligae. ¹⁷ Asole tisa vayatapimogimo umenitata hu'a kagemi ya'apimo maketi nehaya vayakana hu'a Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya'monanafa lagaemo Kalaisipi'mo mai'netae'mo Goti'a lami'niya ali'ya'amo ne'alitae'mo Goti aulagale'mo laipafati'mo aeta hakalo huta hapa nepaune.

3

Saufa kotalake gelefe'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

¹ Lagaemo mani gee'mo hutae'mo halate alagepa ali'ya'mo ne'aluna vaya'mo mai'none, huta lagaiti lagitile'mo alita asaga huta nelatopiye. Mago vaya'mogimo mono ali'ya alisayafe'mo alagepa mono ali'ya ne'aliya vaya'mo mai'nae, hu'a avo'mo kae'a apami'nage'a alini'a ne'vae. Ani agufa avo'mo'a laha maesiya avo'mo kaeta lapamisupi lapakaepati'mo alinituta alu vaya'aina apamigupiye. Ha'ao. ² Lapakaemo avo'mo nekaya yakana hutapa mai'nae. Kalaisi'a ani avo'mo laipafi'mo kae male'nige'apa muki'amogimo lapakete'apae'mo ani kava hu'a avo'mo agete'a lekana nepaiye. ³ Kalaisi'a ali'yatileti'mo afole yate'mo avo'mo kae male'niye. Agaemo avo'mo nekaya aniteti'mo avo'mo okae'nifa afa'a ne'maiya Goti Auneme'aleti'mo avo'mo kae male'niye. Latapa yafate'mo avo'mo okae'nifa malu male nehiya lapaipafi'mo avo'mo kae male'niye.

⁴ Lagaemo Kalaisiteti'mo alino lokiya vaino late'nigetae'mo, Goti aulagale'mo ani alagepa ali'ya'mo ali'none, huta lagesa afita fatago nehune. ⁵ Hiamamutimo ohane'niyanageta lagaitimo alagepa lagesamo afa'a o'afigune. Goti ali'ya'amo alisuna hiamamutimo Gotitegati'mo afole ne'aiye. ⁶ Agaemo ali'ya'amo

alisunafe'mo alino lokiya vaino late'nigeta saufa kotalake gelefe'mo ali'ya'amo ne'aluna vaya'mo mai'none. Saufa kotalake gemo malaga yate'mo avo'mo kae male'niya ke'aepa gegana huno ohane'nifa Auneme'a'e gemo yu'ilaga gemo hane'niye. Ke'aepa gemo'a vaya'mo apamagige'a nefaliya'monanafa Auneme'amo'mo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiye.

7 Vaya'mo ne'apamagiya gemo yafate'mo avo kae male'niya gemo ali'ya'amo'mo ha le konali ya'amo hane'niye. Mosese'a ke'aepa gemo ali'niya afina'mo augosafati'mo aeno ha le'nige'apae'mo Isaleli vaya'mogimo alagi aulu hae'a o'age'naya'monanafa augosafati'mo aeno ha le'niya ya'amo aise aise huno hano hume hume e'niya ha le konali ya'amo hane'niye. 8 Ani ali'ya'mo ha le konali ya'amo hane'niya'monanafa Auneme'amo'mo ne'aliya ali'ya'mo ha le konali ya'amo'a mago'e huno lusi kava huno aeno ne'agase. 9 Ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno nehiya gelefe'mo ali'ya'mo ne'aliya ha le konali ya'amo hane'niya'monanafa fatago kava'mo alino ne'apamiya gelefe'mo ali'ya'mo ne'aliya ha le konali ya'amo'a mago'e huno lusi kava huno aeno agase'niye. 10 Akeya'vilaga ali'ya'mo'a ha le konali ya'amo hemenimo ohane'niye. Mago'e huno aeno agase'niya ha le konali ya'mo'a ago aeno ati kae'niya'mofe'mae. 11 Hano hugefe nehiya ali'ya'mo ha le konali ya'amo hane'niyana hano osuno hanege hanege huno hanesiya ali'ya'mo ha le konali ya'amo'a mago'e huno lusi kava huno aeno ne'agase. 12 Lagaemo saufa kotalake ge'aleti'mo alagepa kava'mo afole aigiye, huta huteta lavayagunagu nehuta agava ne'mauna'mofe'mo mago gemo alita fala okita muki ge'amo aeta hakalo huta hapa nepaune. 13 Mosese augosafati'mo aeno ha le'niya ya'amo hano hume hume e'nigeno'ae'mo Isaleli vaya'mogimo augosafi'mo aulu hae'a o'agesayafe'mo lavolavoleti'mo aino ati kae'niya'monanafa lagaemo mago gemo aeta ati nokaone. 14 Goti'a apaipa apakesamo alino akani male'nige'apae'mo ani kava hu'a maime maime e'a hemenimo atafa kotalake gemo lekana nepaigeno'ae'mo ani agufa lavolavomo'a apaipa apakesale'mo aino ati kae'niye. Goti'a ani agufa lavolavomo fiku alino lageno o'atalegaifa Kalaisitetike'mo alino lageno atalegaiye. 15 Lavolavomo'a apaipa apakesale'mo aino ati kaeno haneme haneme ne'egeno'ae'mo ani afina'mo Mosese gemo ali'a lekana nepaigeno'ae'mo ani lavolavomo afa'a hane'niye. 16 Hane'niya'monanafa mago vaya'mo ai'a afe le'a Ala kava netegamo ne'ageno'ae'mo ani

lavolavomo alino lageno ne'atale. ¹⁷ Ala kava ne'mo Auneme'amo mai'niya'mofe'mo apaipafi'mo ali'ya ne'aliya vaya'mogimo kalavusifi'mo o'mai'a afa'a ne'maiye. ¹⁸ Goti'a laugosafati'mo lavolavomo ago alino lageno atale'nigeta alave'yofati'mo laugosamo ne'agona kava huta Ala kava ne'mo ha le konali ya'amo ne'agonageno'ae'mo Ala kava ne'mo Auneme'amo'mo alino hamaleno nelategetae'mo ha le konali ya'amo alime alime uta Ala kava nekana huta hamaleme hamaleme ne'une.

4

¹ Goti'a hau huno lateteno ani ali'ya'mo lami'niya'mofe'mo laipamo'mo kana nosigeta no'atalone. ² Lagaemo lavagage osisiyafe'mo hosu kavatimo aeta ati nokaone. Humi lapateteta Goti ge'amo alita afe leta anonale alu gemo no'malone. Lagaemo Goti aulagale'mo lama ge'amo afole yategamo aeta hakalo huta hapa nepaunageno'ae'mo muki vaya'ai yu'ilaga ne'apimo'a, lama gemo nehaya vaya'mo mai'nae, huno nehiye. ³ Alagepa faigoko getimo lavolavoleti'mo aino ati kae'nisiya'mo'mo Goti'a alino apago'ya lagauno apatalesiya kate'mo ne'vaya vaya'ai apaipafike'mo aino ati kae male'nige'a no'agae. ⁴ Ma mopafi vaya'mogi goti'apimo'a apakesa afi'a fatago nosaya vaya'ai apakesamo afisaya apaulagamo alino fali kaeno apate'nige'apae'mo afa'a no'agae. Kalaisi'a Goti aune'amo alagi mai'niya'monanafa apakaemo Kalaisi ha le konali ya'ae'mo alagepa faigoko ge'amo'a aeno ha neleya konali ya'amo afa'a o'agegae. ⁵ Lagaemo lagaitie'mo aeta hakalo nosupa Yesu Kalaisi'a Ala kava netieke'mo aeta hakalo nehune. Lagaemo Yesu agi'alefe'mo ali'ya'amo ne'aluna vayatapimo mai'none. ⁶ Goti'a hani hu'niya yapife'mo, aeka ha lo, huno hu'niya Goti'a laipafife'mo, aeka ha lo, huno hu'nigeno Goti ha le konali ya'amo Kalaisi augosafati'mo aeno ha le'nigeta age'none.

Mopa samogana huta ne'maune, huno hu'niya gemae

⁷ Vaya'mogimo lage'apae'mo, himamu'apimo apakae ya'mo ohane'nifa Gotitegatike'mo aeno agase'niya himamu'amo ali'nae, hu'a hisayafe'mo lagaemo ina agufa mopa samogana huta mai'nonageno'ae'mo ani lusi alagepa ge'amo mopa samofi'mo male'niye. ⁸ Hanageke ya'mo'a faino ku aino late'niya'monanafa ka'mo afa'a hane'niye. Na kava hugupi huta lagesamo no'afuna'monanafa laipa lagesamo alagi asagauno no'aiye. ⁹ Apaini hu'a nelataya'monanafa Goti'a lataleno no'viye. Lamagi'nageta asagauta ne'auna'monanafa nofalune. ¹⁰ Yesu'a afa'a

mai'niye, huta lagufaleti'mo alita apave lisunafe'mo Ala kava ne'mo Yesu'a fali'niya agufa kava'mo lagufale'mo alinita ne'une. ¹¹ Yesu'a afa'a mai'niya himamu'amo kasalisiya lagufale'mo lagesayafe'mo afa'a maiyategamo ne'mauna vaya'mogita Yesu agi'alefe'mo lamagisageta falisuna kavategamo mai'none. ¹² Inagi falisuna kava'mo'a lagufafi'mo ali'ya'mo ne'aliya'monanafa Yesu'a afa'a mai'niya himamu'amo'mo lapaipafi'mo ali'ya'mo ne'aliye.

¹³ Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, Nagesa afi'na fatago hu'nova'mofe'mo ge hu'nove, huno hu'nigeta ani magoke Aune'ae'mo lagesa afita fatago nehuna aepa vekamo Aune'amo ali'nona'mofe'mo lagae'e'mo ge nehune. ¹⁴ Lagaemo afi'nonana Ala kava ne'mo Yesu'a ago alino he tino ate'niya vekamo'a Yesu'e lagae'e'mo alino he tino lateteno'ae'mo lapakaegi'e'mo lavalelinuno agae'e'mo magokepi alino lokaeno latesigeta lokaeta maigune, huta afi'nona'mofe'mo ge nehune. ¹⁵ Lagaemo lapa maesunafe'mo muki mani agufa kana ya'mo alita ne'maune. Goti'a asole vaya'aina fiku hapa maeno ne'apamiya kava'amo aino atagu faeno uneno hisige'a mago'e mago'e hu'a hao ke hete'apae'mo Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mae.

¹⁶ Goti'a alino he tino lategaiya'mofe'mo laipamo'mo kana nosigeta no'atalone. Afole netimo alino kalagu kime kime ne'viya'monanafa muki afina'ae afina'ae'mo Goti'a yu'ilaga netimo alino hegafa huno ne'ate. ¹⁷ Aise hanageke ya'mo aise afina'mo ne'aluna kava'mo'a alino alo huno nelateyanageta anona'ale'mo lusi kava huno aeno agase'niya ha le konali yatimo hanege hanege huno hanesiya ha le konali yatimo aligune. ¹⁸ Lagaemo ne'agona yafe'mo lagesamo o'afita no'agona yafeke'mo lagesamo ne'afunageno'ae'mo alo huno nelate. Ne'agona ya'mo'a yoka afina'mo hanegaiya'monanafa no'agona yatimo'a hanege hanege huno hanegaiye.

5

¹ Ago afi'nonana ma mopafi seli notimo atalagausiya'mo'mo o'atalagauno afa'a hanege hanege huno hanesiya notimo koku'napi'mo hane'niya'mofe'mo laipamo'mo kana osu'niye. Vaya'mogimo notimo apayateti'mo oki'naya'monanafa Goti'a ki male'niye. ² Seli notifi'mo mai'neta avovo nehutae'mo koku'napati notimo alita akalo huta vaisunafe'mo lusi kava huno lahau'niye. ³ Kukena'amo ago alita vai'nisuna'mo'mo falisunageno Goti'a lageteno'ae'mo, lapakufa'alaga'age'mo

mai'nae, huno laha opaisigeta saufa kukenamo afa'a alita vaigune. ⁴ Lagaemo seli notifi'mo mai'netae'mo lusi kava huta kana ya'mo ali'neta avovo nehune. Kukenatimo asagita atalesunafe'mo lagesamo o'afita saufa kukenamo alita anile akalo huta vaisunageno maige maige huta maisuna kavatimo'a falisuna kava'mo alino hano huno atalesiyafe'mo lahau'niye. ⁵ Mani kava'mo huta maisunafe'mo alo huno late'niya vekamo Goti'a mai'niye. Agaemo alino lamisiya yapati'mo Auneme'amo ago alino lami'niya'mofe'mo muki ya'amo alagi alino lamigiye, huta ago afi'none.

⁶ Alino lami'niya'mofe'mo koli osuta lokiya vaita mai'none. Ago afi'nonana lagufafi'mo mai'netae'mo Ala kava ne'e'mo o'mai'none. ⁷ Hemenimo o'age'nona'monanafa agaefe'mo lagesa afita fatago nehutae'mo ma mopafi'mo mai'none. ⁸ Lagufa'amo ataleta uta haita Ala kava ne'e'mo maisunafe'mo koli osuta he, kanalene, huta nehune. ⁹ Lagufafi'mo mai'nopi ataleta visupi nehutae'mo amuse huno latesiyafe'mo ali'ya'amo ne'alune. ¹⁰ Muki'amogita Kalaisi'a sia'ale'mo fai mai'nen'ae'mo kavatimo alino fako huno latesiyafe'mo haita aulagale'mo he tita maigune. Lagufafi'mo mai'netae'mo alagepa kava'mo hu'nisupi hosu kava'mo hu'nisupigeta lamete lamete huta muki'amogita miyatimo aligune.

Polo'a alino nanu aeno ne'apateya ali'yafe'mo ava gemo hu'niya gema

¹¹ Ala kava nefe'mo koli nehutae'mo lagaefe'mo alagi lama gemo nehae, hu'a apakesa afi'a fatago hisayafe'mo apakesamo alita hapa nepaune. Goti'a laipafi'mo ago ageteno'ae'mo, alagi lama gemo nehae, huno nehigeta-pae'mo lapaipafati'mo, alagi lama gemo nehae, hutapa nehafi huta lagesamo afi'netae'mo, nehae, huta nehune. ¹² Halate, alagepa ali'ya'mo ne'alune, huta lagitile'mo alita asaga huta atesunafe'mo nosupa lapamogaga aita late-sayafe'mo mani gemo nehune. Lapakaemo apaipafi'mo hane'niya kavafe'mo apamogaga o'ai'a amega apaku-fale'mo nehaneya kavafe'mo apamogaga ne'aiya vaya'ai ge'apile'mo afa'a aeta atagaina hutapa hapa paisayafe'mo mani gemo nehune. ¹³ Vaya'ai apaulagale'mo negi kava'mo nehisanana Gotitefe'mo nehugune. Api kava'mo nehisanana lapakaetefe'mo nehugune. ¹⁴ Kalaisi'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo'a heno lavayu hulinuno nelate. Mani kavatefe'mo alita fako huta lagesamo afi'nonana magoke vekamo'a muki vaya'aitefe'mo

falino apate'niya'mofe'mo muki'amogi agae'e'mo fali'nae.
¹⁵ Fali'naya'monanafa afa'a mai'naya vaya'mo apakai'api hapau'niya kava'mo mago'e hu'a akame osu'a faliteno he tino apate'niya vekalefe'mo muki kava'mo hisayafe'mo ani muki vaya'aitefe'mo falino apate'niye.

¹⁶ Lagaemo mago'e huta ma mopafi vayakana huta vaya'ai kava'apimo alita fako huta no'apatone. Lagaemo hogoteta Kalaisi'a ma mopafi vayakana huta age'nona'monanafa hemenimo mago'e huta ma mopafi vayakana huta o'agegaune. ¹⁷ Goti'a ina lagimo Kalaisipi'mo mai'nisafi ago saufa vaya'mo alo huno apate'niye. Afiyo, hu'na, atafa kava'apimo ago hano hu'nigeno'ae'mo muki saufa kava'apimo afole ai'niye. ¹⁸ Muki ani kava'mo aepa vekamo Goti'a mai'niye. Agaemo Yesu Kalaisiteti'mo agai'a'e'mo alino nanu aeno lateteno'ae'mo agai'a'e'mo alino nanu aeno lapate'niye, huta hapa paisuna ali'ya'amo ago alino lami'niye. ¹⁹ Inagi Goti'a Kalaisipi'mo alino ao ya'mo hu male'niya'mofe'mo hosu kava'apilefe'mo vai'mo no'apamiye. Agaemo alino ao ya'mo male'niya gele'mo alagepa huta yagaita atesunafe'mo ali'ya'amo ago alino lami'niye. ²⁰ Ani ali'ya'amo lami'niya'mofe'mo Kalaisi avayamo ali'nonageno'ae'mo Goti'a lavayafati'mo ge huno'ae'mo, lapao ke hove, huno nehya agufa gemo muki vaya'aife'mo, lapao ke hone, Goti'a ago alino ao ya'mo hu male'niya'mofe'mo lapakaemo alita lapao ya'mo hu male'netapa agae'e'mo magokepi lokaetapa maiyo, huta nehune. ²¹ Na kava higeaene. Lagaemo Kalaisipi'mo mai'netae'mo Goti fatago kava'amo hamalesunafe'mo Goti'a hosu kava'mo alagi osu'niya vekae'mo hosu kava'mo mai'niye, huno alino hamaleno ate'niye.

6

¹ Lagaemo Goti'e'mo magokepi lokaeta ali'ya'amo ne'aluna vaya'mogita hutae'mo, Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya kava'amo fiku o'alitapa agetapa alagepa huta agetetapa aliyo, huta aukaya huta nelapatone. ² Ani kavatefe'mo huno'ae'mo,

Fiku hapa mae'na ne'apamuva afina'mo gekamo afi'nove.

Apakufamo ali'na kati'na ne'apatova afina'mo kaha mae'nove,

huno hu'niye. Afiyo, hemenimo vaya'mo fiku hapa maeno ne'apamiya afina'mo hane'niye. Afiyo,

hememimo vaya'ai apakufamo alino katino ne'apateya afina'mo hane'niye. ³ Ali'yatie'mo hu'a faipa hu'a olatesayafe'mo vaya'ai apaiyafi'mo hapaesiya ya'mo

alita no'malona'monanafa ⁴ Goti ali'ya'amo alagepa hu'a ne'aliye, hu'a lagesayafeke'mo alu alagepa kava alu alagepa kava'mo nehune. Lagaemo o'ataleta atafauta alagi huta maige hanageke ya'mo alige kafu huge kana ya'mo alige huta mai'none. ⁵ Vaya'mogi lamagige kalavusi hu'a latege apano ae'a apavamusa gemo hu'a latege nehae. Lokiya ali'ya'mo ne'alitae'mo alaga lahaege lau okalege ne'ya'mo o'nege huta mai'none. ⁶ A'ne'aitegamo lokiya yaveyave kava'mo huge afiteta ageta aeto huge yuna laipamo kalige falu laipamo kalige alita lao ya'mo huge Aote Auneme'aleti kava'mo huge laipafati'mo lahau layamopafi'mo lahauge huta mai'none. ⁷ Lama gemo huge Goti himamu'aleti'mo huge huta alagepa kava'mo huta mai'none. Fatago kavateti'mo kame hisuna ya'mo lamaga layapi'mo alige hogo layapi'mo alige huta mai'none. ⁸ Mago vaya'mogi lagitile'mo ali'a afepi nelatae. Mago vaya'amogi hu'a faipa hu'a nelatage'a mago vaya'amogi ala lagitimo nelamiye. Mago vaya'mogi hu'apae'mo, apakesamo nefaiya vaya'mo mai'nae, hu'a nehaya'monanafa lama gemo vaya'mo mai'none. ⁹ Ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a hute'a nolagaya'monanafa Goti'a lage'niye. Falisuna agufa kava'mo nehutae'mo lageyo, afa'a mai'none. Lamagi'naya'monanafa alagi kamiti olamagi'nae. ¹⁰ Laipamo'mo kana nehia'monanafa muki afina'mo lamogaga ne'aune. Kagemi yatimo ohane'niya vaya'mo mai'nona'monanafa alopa kagemi ya'apimo alita ne'apamunage'apae'mo alopa kagemi ya'e vaya'mo nehamalae. Ma mopafi ya'mo o'ali'nona'monanafa muki ya'amo ago ali'none.

¹¹ O Kolitiyani vaya'mogitapae, huta, muki lagesamo afi'nona ge'amo huta afole aita lapa pai'none. Laipa lagesafi'mo lahau'niya kava'mo mago'e huta ago alita lapami'none. ¹² Laipamo atafauta o'ateta alita lapami'nona'monanafa lapaipamo olamitapa atafautapa ate'nae. ¹³ Mafa'ne'nimogitapae'mo, hu'na, lapakae'e'mo anonatilefe'mo lapaipamo lamiyo.

Goti mono no'amo mai'nae, huno hu'niya gemae

¹⁴ Alu agufa'e afu'e alu agufa'e afu'e'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo alisa'afe'mo yosaleti'mo ki'a anatafau'ana no'anatae. No'anataya kava hutapa apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'e'mo magokepi lokaeta ali'ya'mo o'aliyo. Haiya kava hu'ana alagepa kava'e hosu kava'e'mo afalu afalugana hu'ana magokepi lokae'ana hanega'ae. Haiya kava hu'ana ha le ya'e hani ya'e'mo afalu afalu hu'ana magokepi lokae'ana hanega'ae. ¹⁵ Kalaisi'e Satani'e'mo

magoke anaipa kali'ana ne'mai'afiye. Ha'ao. Apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai kava'apimo alu kava'mo hane'nigeno apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'ai kava'apimo alu kava'mo hane'niya'mofe'mo magoke hetamafati'mo o'aligune. ¹⁶ Haiya kava huno alo nehaya aigofe goti'apimogi Goti aote ha le mono nopi'mo hanegae. Alu ya alu ya'mo hane'naya'mofe'mo ohanegae. Lagaemo afa'a ne'maiya Goti aote ha le mono no'amo mai'nona'mofe'mae. Goti'a ani kavatefe'mo huno'ae'mo,

Nagaemo apakaepi'mo mai'ne'na apakae folagapi'mo umenitata huguve. Goti'apimo'namo maisuge'a vaya'nimo maigae, huno hu'niye. ¹⁷ Hu'niya'mofe'mo Ala kava ne'mo'a huno'ae'mo, Apakae folagapati'mo apataletapa uta lapaote maiyo. Hosu yate'mo ame o'ali'nige'nao lapavalegauvanagi. ¹⁸ Afotapimo'namo maisugetapa mafa'ne a'mafa'ne'nimo maigae, huno Ala kava ne'mo ayamufa'age vekamo'a ani gemo hu'niye,
huno hu male'niye.

7

¹ Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, Goti'a ani kava'mo huguve, huno hu male'niya gemo ago afi'nona'mofe'mo muki hosu kavatimo lagufale'e laipa lagesafi'e'mo o'ani'ya fai'niya yakana huno hane'niya kava'mo aeta kalo paeta atalegetao. Gotife'mo koli nehutae'mo laote kava'mo alita afole aiteta hume hume alagi haita hapaigetao.

Polo'a amogaga ai'niya kavafe'mo hu'niya gemae

² Lapakaemo lapaipa lapakesamo aino halo aisigeta maino. Mago vaya'aitegamo hosu kava'mo osu'none. Mago vaya'mo alita hosu huta o'apate'none. Aigofe gemo huteta mago vaya'ai kagemi ya'apimo kumaya o'ali'none. ³ Lapakaepi'mo ali'na fai'na lapatesuvafe'mo mani gemo nehufiye. Ha'ao, hogote'na hu'nae'mo, lapakaemo falisayana lapakae'e'mo magokepi'mo faligune. Afa'a maisayana ani kava huta lapakae'e'mo magokepi'mo afa'a maigune, hu'na hu'nove. ⁴ Lapakaemo alagepa kava'mo hugae, hu'na lokiya nagesamo afite'nae'mo hu'na ha le'na lapa nepauve. Lusi kava hu'na namogaga ai'na nelapate'nae'mo lapava gemo hu'na hapa nepauve. Naipamo'mo falu hu'niya kava'nimo'mo havai te'niye. Alopa hanageke ya'mo ali'netae'mo nagaemo lusi kava hu'na namogaga ne'auve.

⁵ Lagaemo Masetoniya kotegamo eta mai'netae'mo maita falu osu'none. Hanageke ya'mo'a faino ku

aino late'nige'apae'mo amega lagufale'mo kame hu'a nelatagetae'mo yu'ilaga laipafi'mo koli hu'none. ⁶ Hu'nona'monanafa Goti'a apaipamo'mo kana nehia vaya'ai apaipamo alino falu huno ne'apateya vekamo'a Taitasi'a alino ategeni halate lagaetegamo e'niya kavateti'mo laipamo alino falu huno late'niye. ⁷ E'niya kavafeke'mo laipamo'mo falu osu'niya'monanafa Taitasi'a lapakaefe'mo aipamo'mo falu hu'niya kava huno laipamo'mo falu hu'niye. Agaemo huno'ae'mo, apakaemo lagesayafe'mo lusi kava huno hapau'nige'a yulagefa ne'aiye. Kagaetefe'mo apayamukiki nehae, huno laha pai'nige'nae'mo mago'e hu'na namogaga ai'nove. ⁸ Avo'mo kae'na atale'nogetapa alita lekana paita afitetapae'mo lapaipamo'mo kana hu'niya'monanafa ani kavafe'mo nahau osu'nove. Hemenimo nahau osu'nova'monanafa hogote'na ago nahau hu'nove. Afi'novana ani avo'mo alita lekana paita afitetapae'mo lapaipamo'mo kana hu'niya'monanafa afa aise afina'mo lapaipamo'mo kana hu'niye. ⁹ Lapaipamo'mo kana hu'niya'mofe'mo namogaga o'ai'nofa lapaipamo'mo kana hu'nigetapa lapaipamo alitapa afe le'naya kavafeke'mo hemenimo namogaga ne'auve. Lapakaemo getileti'mo alagepa hutapa o'maisayafe'mo Goti'a hau'niya kavatefe'mo lapaipamo'mo kana hu'niye. ¹⁰ Goti'a hau'niya agufa apaipa kana hu'niya kava'mo'a vaya'ai apaipafi'mo hapau osisaya kava'mo'a ali'ya'mo ne'aligeno'ae'mo Goti'a apakufamo alino katino ne'apate. Ma mopafi vaya'mogi apaipamo'mo kana nehia agufa kava'apimo'a nefaliya kava'mo alino afole aino ne'ate. ¹¹ Afiyo, Goti'a hau'niya agufa lapaipa kana hu'niya kava'mo'a lapaipafi'mo malage huno ali'ya'mo ali'nigetapae'mo lapakaemo hu'naya kavafe'mo he titapa ava ge hutetapa lapakaitapie'mo ge lapautetapa koli lapaipamo kali'nigetapae'mo lapayamukiki hutapa kayo'mo amisayafe'mo hu'nae. Alu alagepa kava alu alagepa kava'mo nehutapae'mo alagi alagepa hutapa alita api aita ate'nae. ¹² Avo'mo kae'nova'monanafa hosu kava'mo hu'niya vekae'mo nagesa ala'amo o'afige apakaetegamo hosu kava'mo hu'niya vekalegae'mo nagesa ala'amo o'afige nehu'na avo'mo kae'nove. Goti aulagale'mo lapakaefe'mo lagesamo afi'netae'mo yagaita nelapatona kava'mo ali'na lapave lisugetapa agesayafe'mo mani avo'mo kae'nove.

¹³ Ani kavatefe'mo laipamo'mo falu hutapa late'nageta Taitasi'a amogaga ai'niya kavafe'mo lusi kava huta lamogaga ai'none. Lapakaemo aipamo alita falu hutapa ate'naya'mofe'mo amogaga ai'niye. ¹⁴ Nagaemo

Taitasife'mo lapakitapile'mo ali'na asaga hu'na lapate'nova gelefe'mo navagage nosiye. Lapa pai'nona gemo lama gemo hane'niya kava huno Taitasife'mo lapakitapile'mo alita asaga huta lapate'nona gemo afole yategamo afole ai'nigeno lama gemo hane'niye. ¹⁵ Taitasi'a koli hutapa atete nehutapae'mo lapaya'mo amitetapa ge'amo afi'naya kavafe'mo agesamo afino ho huteno'ae'mo lapakaefe'mo mago'e huno hau ayamopafi'mo hau'niye. ¹⁶ Nagaemo lapakaefe'mo, muki alagepa kava'amo hugae, hu'na nagesamo ne'afuva'mofe'mo namogaga ne'auve.

8

Ofalini monimo malesaya kavafe'mo hu'niya gemae

¹ Konagatimogitapae, huta, Goti'a Masetoniya kotega siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'aina fiku hapa maeno apami'niya kavafe'mo ava gemo afisayafe'mo lahau'niye. ² Alopa hanageke ya'mo'a apamalageka hu'nige'apae'mo lusi kava hu'a kafu hu'naya'monanafa mago'e hu'a apamogaga ne'ai'apae'mo alopa moni ofalinimo male'nae. ³⁻⁴ Hapa maesiya gemo hu'nae'mo, ofalinimo malesaya himamu'apimo hane'niya agufa aiyaya hu'a male'nae. He, ofalinimo malesaya himamu'apimo mago'e hu'a ae'a agase'a male'nae. Apakai'apimo hu'apae'mo, Lapao ke hone, hu'a, apaote vaya'mo konaga konaga kava'mo huta hapa maeta apamisuna ofalini monimo malegesune, hu'a hute'a alisunafe'mo aukaya hu'nae. ⁵ Ofalini moni'age'mo malesayafe'mo hu'nae, huta lagesamo afi'nona'monanafa hogote'a Goti'a hau'niya kava'mo hu'a apakai'api apakufamo Ala kava ne'mo amite'apa ofalini monimo ali'a lami'nae. ⁶ Lami'naya'mofe'mo Taitasi'a lapakaetegamo uno fiku hapa maesaya ofalinimo malesaya ali'ya'mo alino aepa fai'niya vekae'mo, uka ani ali'ya'mo alime alime uka alika hano huka ato, huta ha pai'none. ⁷ Lapakaemo muki alagepa kava'mo nehutapae'mo Gotifeke'mo lapakesa afita fatago huge alagepa hutapa aeta hakalo huge alagepa hutapa afita aeto huge lapayamukiki huge lagaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapauge nehutapae'mo ani alagepa ofalinimo malesaya ali'ya'e'mo aliyo.

⁸ Nagaemo mani kava'mo hiyo, hu'na osu'nova'monanafa mago vaya'mogi apayamukiki hu'naya kavateti'mo lama ge hutapa lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kavafe'mo lapa-malageka hu'na lapafi nekove. ⁹ Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno lapami'niya kavafe'mo ava gemo ago afi'nae. Hogoteno yahauve vekamo mai'niya'monanafa

lapakaemo yahauve vaya'mo maisayafe'mo kagemi ya'amo o'male'niya vekamo hamale'niye.

¹⁰ Nagae naipa nagesamo lapa paigesuve. Afe kafugamo ani ali'ya'mo aligune, hutetapa aepa faitapa ali'naya ali'ya'mo hemenimo alita hano hisayana alagepa huno lapa maegaiye. ¹¹ Hugune, hutapa lapayamukiki hu'naya kava hutapa male'nisaya yapati'mo hutapa hano huta hisayafe'mo lapayamukiki hiyo. ¹² Lapakaemo hogoteno lapau'nisiya'mo'mo male'nisaya yapati'mo alita fako hutapa magoke aiyaya hutapa hisageno'ae'mo Goti'a haugiye. Goti'a moni'apimo ohanesige'a ofalinimo osisaya vaya'aife'mo ofalinimo hiyo, huno afa'a osugiye. ¹³⁻¹⁴ Lapakaemo kanamo alisage'a mago vaya'amo afa'a maisayafe'mo mani gemo nosufa muki'amo lapakae'e apakae'e'mo magoke agufa alagepa kava'mo hutapa maisaya agufa gemo nehuvu. Lapakaemo ani afinateti'mo alopa ya'mo male'naya'mofe'mo kafu hu'nisiya vaya'aina hapa maetapa apamisaya kava'mo hane'niye. Henaga'amo lapakaemo kafu nehisayana lapa mae'a lapamigaya'mofe'mae. Ani kava'mo hisage'apae'mo kafu osu'a lapakae'e'mo alagepa hu'a magokepi lokae'a maigae. ¹⁵ Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, *Asole ya'mo alino anupa huno male'nisiya vekamo ya'amo'a ali'ya'amo hane'niya ya'mo hane'niye. Aise ya'mo alino anupa huno male'nisiya vekamo'a kafu osu'niye, huno hu'niye.*

Taitasi'a Kolitiyani taonifi'mo u'niya gemae

¹⁶ Nagaemo lapa maesuvafe'mo lusi kava hu'na nagesamo ne'afuva kava huno Taitasi'e'mo lapa maesiyafe'mo agesamo ne'afiye. Goti'a Taitasi aipafi'mo agesamo afi'niya kava'mo alino ami'niya'mofe'mo Gotife'mo hao ke nehove. ¹⁷ Taitasife'mo lagaemo ha pai'nona ge'age'mo o'afi'niya'monanafa mago'e huno ayamukiki huno agai'amo hau'nigeno lapakaetegamo u'niye. ¹⁸ Mago avagi hisiya vekamo konogatimo'e'mo alita anate'nonage'ana u'na'ae. Ani konogatimo'a alagepa faigoko gemo aeno hakalo huno hapa nepaiya kavateti'mo muki siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogimo ala agi'amo ami'nae. ¹⁹ Lagae'e'mo magokepi lokaeno visiyafe'mo siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogimo lekana pai'a ate'nae. Hapa maesayafe'mo lapau'niya kava'mo alita apave lisunage'a agete'a Ala kava ne'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo ofalini monimo magokepi alinita ugune. ²⁰ Mago vaya'amogimo alopa monimo alinituta apamisuna kavatefe'mo vai'mo olamisayafe'mae. ²¹ Ala kava ne'mo

aulaga'aleke'mo alagepa kava'mo osuguna'monanafa muki vaya'ai apaulagale'e'mo alagepa kava'mo hugesune.

²² Lagaemo mago alu konogatimo'a anakae'e'mo alita lokaeta apate'nonage'a u'nae. Lagaemo muki afina'mo amalageka huta ate'nonageno'ae'mo laha maesiyafe'mo muki afina'mo ayamukiki huno mai'niye. Agaemo lapakaefe'mo alagepa kava'mo hugae, huno lusi kava huno agesamo afi'niya'mofe'mo mago'e huno ayamukiki huno u'niye. ²³ Mago vaya'mo Taitasife'mo afigesayana, magoke agufa ali'ya'mo ne'alu'a'mofe'mo nafalu'nimo'mo mai'nigeta'a nagae'e'mo magokepi lokaeta'a ali'ya'mo ne'alu'ae. Agae'e'mo lokae'ana u'na'a konagatila'moganife'mo anafi gesayana, siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogimo ali'a anatage'ana u'na'a apa vekala'mo mai'na'ae. Kalaisi'a anakaeteti'mo ala agi'amo ne'aliye. ²⁴ Apakaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niya kavatapimo alita apave lige'apao na kava nehagetae'mo lapakitapile'mo alita asaga nehupige'a apakaemo muki siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogi'e'mo lapakeyo.

9

¹ Lapakaemo Yuta kotega mai'naya apaote vaya'aina hapa maesaya ofalini monie'mo avo'mo kaesuva ali'ya'nimo ohane'niye. ² Nagaemo ago afi'novana afa'a apamigune, hutapa hu'naya gemo Masetoniya kotega siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'ai apaulagale'mo lapakitapile'mo ali'na asaga hu'na nelapate'nae'mo, Akaiya kotega siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogimo afe kafugamo ago alo hu'a mai'nae, hu'na hapa pai'nove. Asole vaya'mogimo lapayamukiki nehaya kavafe'mo lapava gemo afite'apae'mo he ti'a ani kava'mo hu'a ali'ya'mo ali'nae. ³ Ani gemo huva'monanafa lapakitapile'mo alita asaga huta nelapatetae'mo, ago alo hu'a mai'nae, huta hapa pai'nona gemo aigofe gemo ohane'nisigetapa alo hisayafe'mo mani konagatimogimo ali'na apate'noge'a lapakaetegamo u'nae. ⁴ Fiku yanage'a Masetoniya vaya'mogi nagae'e'mo lokae'a u'a lapakete'apae'mo, alo hu'a o'mai'nae, hu'a hisageno'ae'mo lavagage hugiye. He, lavagage hisigeno'ae'mo lapakae'e'mo lapavagage hugiye. ⁵ Hugiya'mofe'mo nagesamo afi'nae'mo kanalenage'na konagatimogife'mo hapa paisuge'a hogote'a lapakaetegamo ugae. Ute'apae'mo apamigune, hutapa hu'naya ofalini monimo alo hutapa maigae. Hiyo, huta osugunanagi lapakaitapimo lapau'ninagetapa hugae.

⁶ Ina gemo hu'nae'mo, aise avina ya'mo nehakalaya vaya'mogimo aise ne'ya'mo aligae. Asole avina ya'mo nehakalaya vaya'mogimo asole ne'ya'mo aligae, hu'na lapa nepauve. ⁷ Aligaya'mofe'mo muki'amogitapamo lapamete lapamete hutapa lapaipafi'mo lapakesamo ne'afitapae'mo, ani agufa ofalini monimo malegaune, hutetapa ani kava hutapa hiyo. Fiku yanageno lapaipamo'mo kana hu'ninagetapa huge lagae'e mago vaya'mogi'e'mo lokiya gemo hisunagetapa huge hutapa hugayanagi lapamogaga ai'netapaeke'mo hiyo. Goti'a apamogaga ai'ne'a ne'malaya vaya'aife'mo hau ayamopafi'mo hau'niya'mofe'mae. ⁸ Goti'a mago'e huno fiku lapa maeno lapamisigeno muki afina'mo muki yatapimo mago'e huno havai te'nisigetapa muki alagepa ali'ya'mo afa'a aligae. ⁹ Ani kavafe'mo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

Ani fatago vekamo'a kagemi ya'amo alino fako huno kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'aina apami'niye. Fatago kava'amo'mo muki afina'mo hanege hanege huno hanegaiye,

huno hu male'niye. ¹⁰ Avina ya'mo nehakalaya vaya'mo avina ya'mo hakalesayafe'mo alino apamige ne'ya'mo ne'naya vaya'mo ne'ya'mo nesayafe'mo alino apamige huno alino ne'apamiya vekamo'a avina ya'mo alino lapamisigetapa hakalesaya avina yafe'mo hago, huno hisigeno hagesigetapa fatago kavatapileti'mo mago'e mago'e hutapa aligae. ¹¹ Goti'a afa'a alitapa apamisageno'ae'mo mago'e huno lapamisigetapa hisaya ofalini monimo alinituta apamisuna kavatileti'mo Gotife'mo hao ke hegae. ¹² Ani ali'ya'mo alitetapae'mo apaote vaya'mo kafu hu'naya vaya'aina hapa maesaya kava'age'mo afole o'aigifa havai teteno aino vali nelamiya kava huno Goti agi'ale'mo ali'a asaga hisaya kava'e'mo mago'e mago'e huno afole aigiye. ¹³ Lapakaemo hapa maetapa apamitetapa, Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'ae'mo lagesa afita fatago nehune, hutapa alita apave lisage'a agete'apae'mo, he lama gemo nehae, Kolitiyani vaya'mogimo Goti ge'amo akame nehu'a lagae'e muki vaya'e'mo magoke agufa apaipa apakesafati'mo afalu afalugana kava'mo nehae, hu'a hute'a Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ategae. ¹⁴ Goti'a lusi kava huno fiku lapa maeno lapami'niya'mofe'mo lapakaefe'mo hapau apayamopafi'mo hapau'ninage'a nunumu hu'a lapategae. ¹⁵ Goti'a lusi kava huno fiku laha maeno lami'niya kavatefe'mo haita ohapai'neta lavaya'aletike'mo afa gemo osuguna'monanafa Gotifeke'mo hao ke hegetao.

10

Polofe'mo hu'a faipa hu'a ate'nageno'ae'mo ge huno aeno apakase'niya gemae

¹ Polo'namo nagai'nimo lapao ke hove. Kalaisi'a yuna aipa vekamo mai'nenno yagu yaga gemo hu'niya agufa gemo hu'na lapa nepauve. Nagaemo lapaulagale'mo mai'ne'nae'mo koli nehu'na ge nosuva'monanafa lapakae'e'mo magokepi lokae'na o'mai'ne'nae'mo koli osu'na lokiya gemo nehuva vekamo'namo lapa nepauve. ² Nehuva'monanafa lapao ke he'nae'mo fiku yanage'na lapakaetegamo u'na mai'ne'na lagaefe'mo, ma mopafi vaya'ai kava'mo apakufamo hau'niya kava'mo nehae, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'aife'mo koli osu'na himamu'nileti'mo lokiya gemo huguve. ³ Lagaemo ma mopafi'mo mai'netae'mo lagufafi'mo mai'nona'monanafa ma mopafi vaya'mogi nehaya agufa kava'mo huta lagufa'aletike'mo kame nosune. ⁴ Muki kame nehuna yatimo ma mopafi vaya'mogi ali'ne'a kame nehaya agufa ya'mo ohane'nifa Goti lokiya himamu'aleti'mo kame vaya'ai yafa kegi'ya'apimo aeta halagape vaisuna ya'mo hane'niye. ⁵ Lagaemo muki kame vaya'ai yatala no'apimo heta vayu hulita emiteta afepi ne'atona agufa kava'mo huta vaya'mogi himu'namu apakesamo ne'afiya kava'mo Gotitegamo kame hu'a ne'ate'a ge'amo amagi'a ne'atalaya kavatefe'mo nofi kita ne'apatone. Lagaemo muki apakesamo ne'afiya kava'amo alita nofi kita apateteta Kalaisi'mo akame hisaya kavategamo apavalelituta ne'apatone. ⁶ Lapakaemo alagepa hutapa lakame hisagetae'mo latala u'a kame vayati'e'mo mai'naya vaya'aina apamagisuna kayo'mo alo huta male'none. ⁷ Amega apakufalefe'mo lapakesamo ne'afifiye. Kalaisi vaya'amo mai'none, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'mogimo lagae'efe'mo, Kalaisi vaya'amo mai'nae, hu'a halate apaipafi'mo apakesamo afigae. ⁸ Ala kava ne'mo'a alino lami'niya himamutileti'mo alita hosu huta lapatesunafe'mo alino olami'nifa alita lokiya vaita lapatesunafe'mo alino lami'niye. Lami'niya himamu lokiya'alefe'mo mago'e hu'na lagitile'mo ali'na asaga hu'na atesuvafe'mo navagage osugiye. ⁹ Huno lamo'ya aisiyafeke'mo mani avo'mo nekae, hutapa lapakesamo o'afisayafe'mo mani gemo nehuve. ¹⁰ Ani kavafe'mo mago vaya'amogi, mani avo'mo kae'niya gemo'mo kana hu'nigeno lokiya vai'niya'monanafa lagae'e'mo lokaeno mai'niya afina'mo ina agufa vekamo mai'nenno ge hu'niya ge'amo'mo afa gegana huno hane'niye, hu'a nehae. ¹¹ Ani vaya'mogimo ina kavafe'mo afisaya ya'mo hane'niye.

Apakae'e'mo o'mai'netae'mo na agufa gemo avo'mo kae'nopi apakae'e'mo magokepi lokaeta mai'netae'mo magoke agufa himamutileti'mo hugune, hu'a apakesamo afigae.

¹² Mago vaya'mogimo apakai'api apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a nehae. Lagaemo, ani agufa vaya'mo mai'none, huta hisupi aeta apakase'none, huta hisupi ani agufa gee'mo koli nehune. Ani vaya'mogimo apakai'api kava'apileti'mo magoke magoke hu'a ali'a fako hu'a apate'apae'mo, ae'na agase'nofi aeno nagase'nifi, hu'a ali'a fako nehaya'monanafa alagepa hu'a afite'a o'age'nae.

¹³ Nehaya'monanafa lagaemo ali'yatilefe'mo mago'e huta lagitile'mo alita asaga huta olategaune. Ha'ao, Goti'a ali'ya'amo alisunafe'mo mopamo ago hakino lami'niya mopale'mo lapakaemo mai'naya folagapi'mo uta hakute'mo ali'ya'mo ne'alune.

¹⁴ Lapakaemo haku maleteno lami'niya mopale'mo o'maitapa malaga mai'naesinana lapakaetegamo o'u'nonesina'monanafa mopamo alino hakino lami'niya mopa haku'mo aeta agaseto lapakaetegamo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo alinita o'u'none.

¹⁵ Lagaemo hakutimo hane'niyana malaga vaya'ai ali'ya'apilefe'mo, alagepa ali'ya'mo ali'none, huta nosune. Lapakesa afita fatago nehaya kava'mo'a kosime kosime uno haisigetapae'mo ali'yatimo mago'e hutapa alita ala hutapa latesagetae'mo aeta lapakaseto visunafe'mo lavayagunagu huta lapakava mai'none.

¹⁶ Lagaemo alu vaya'aina hakino apami'niya ali'ya'apilefe'mo, alagepa ali'ya'mo ali'none, huta osuta lapakamelega vaya'aitegamo uta alagepa faigoko ge'amo hapa paigesune.

¹⁷ *Mago vekamo'a amogaga aisiyafe'mo hau'nisiyana Ala kava nefeke'mo amogaga aino, huno hu'niye.*

¹⁸ Apakai'apie'mo, Alagepa ali'ya'mo ali'none, hu'a nehaya vaya'mogi ala apaki'apimo o'aligafa Ala kava ne'moke'mo, Alagepa ali'ya'mo ali'nae, huno hisige'apae'mo ala apaki'apimo aligae.

11

Polo'a agai'a'e aigofe apa vaya'efe'mo apava gemo hu'niya gemae

¹ Nagaemo mago aise'amo negi nagi gemo lapa paisugetapae'mo afa'a nageta natale'netapa afisayafe'mo nahau'niye. Ani gemo huva'monanafa nageta natale'netapa ge'nimo afa'a ne'afiye.

² Goti'a lapakaefe'mo, nagai'ni vayane, huno huteno hau ayamopafi'mo hau'niya kava huno lapakaefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya'mofe'mo magoke vekamo Kalaisi a'amo

maisayafe'mo, apavale'na kamiguve, hu'na Kalaisife'mo ha pai'nove. Lapakaemo ve'e'mo lokaeno ohavae'niya a'mafa'nemo'a yaveyave kava'mo nehia a'mafa'negana hutapa mai'nisage'na lapavaleli'na hai'na amisuvafe'mo nehive. ³ Nehuva'monanafa nagalo'yavemo'a Ivife'mo aigofe geleti'mo agesamo fai'niya kava hu'a mago vava'mogimo lapaipa lapakesamo ali'a hosu hu'a lapatesagetapa Kalaisife'mo lapaipafi'mo lapakesamo o'afitapa atalesaya kavafe'mo koli nehive. ⁴ Mago vava'mo ago e'naya vayanagi henaga'a esaya vayanagi lapakaetegamo e'a alu Yesufe'mo lagaemo aeta hakalo huta lapa opai'nona Yesufe'mo ae'a hakalo hu'a lapa pai'nisagetapa afa'a afigae. Alu aune'amo lagaeteti'mo o'ali'naya aune'amo lapakaemo ali'nisafi alu alagepa faigoko gemo lagaetegati'mo o'afi'naya agufa alagepa faigoko gemo afi'nisafi hutetapa afa'a apaketapa apatale'netapa ge'apimo afa'a afigae.

⁵ Vae, hu'na, hogote'apa vayatapimogi ae'a apakase'naya apa vayatapimogi mago aise'amo ae'a o'nagase'nae, hu'na nagesamo ne'afuve. ⁶ Gemo ae'na hakalo hisuvafe'mo ali'a naya o'male'naya vekamo mai'nisuvana Goti ge'amo afi'na aeto hu'nove. Lagaemo muki afina'mo muki agufa kava'amo ago alita lapave li'none. ⁷ Nagaemo Goti alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na lapa nepai'nae'mo lapakaetegati'mo mago miya'nimo o'ali'na alagepa hutapa maisayafe'mo ali'na afepi nate'nova'mofe'mo nagaefe'mo, hosu kava'mo hu'niye, hutapa lapakesamo ne'afifiye. ⁸ Lapakaetegamo u'na ali'ya'mo ne'aluge'apae'mo alu siosile alu siosile'mo mai'naya vava'mogimo miya'nimo nami'nae. Lapa maesuvafe'mo apakae ya'mo kumaya aligekana hu'na ali'nove. ⁹ Lapakae'e'mo mai'ne'nae'mo mago yafe'mo kafu hu'nae'mo naha maetapa namisayafe'mo kanamo ali'na olapami'nove. Masetoniya kotega konaga'nimogi ohane'niya ya'mo alini e'a nami'nae. Muki ya'ale'mo naha maetapa yagaita natesayafe'mo kanamo ali'na olapami'novanage'na kanamo ali'na olapamiguve. ¹⁰ Kalaisi lama ge'amo naipafi'mo hane'nige'na alagi lama gemo hu'nae'mo, lapakaetegati'mo mago ya'mo o'ali'nova kavatefe'mo namogaga ne'auva gemo navayaleti'mo hisuvafe'mo muki Akaiya kotega mai'naya vayapati'mo mago vekamo'a navayale'mo huno natafauno o'nategaiye. ¹¹ Na kava hige'naene. Lapakaefe'mo nahau nayamopafi'mo o'nahau'niya'mofe'mo nehufiye. Ha'ao. Goti'a ago nage'niye. ¹² Mago vava'mogimo

apakai'apie'mo apamogaga aisaya ka'mo agesayafe'mo, magoke agufa ali'ya'mo ne'alune, hu'a hute'a apamogaga o'aisayafe'mo lapakae ya'mo o'ali'novanage'na alagi o'aliguve. ¹³ Ani agufa vaya'mo aigofe apa vaya'mo mai'ne'a humi ne'apate'a apakesamo nefaiya vaya'mo mai'nae. Apakaemo apakai'apimo ali'a ai'a afe le'a Kalaisi apa vaya'amo ali'a hamale'a ne'apatae. ¹⁴⁻¹⁵ Satani'a agai'amo alino aino afe leno ha le enisole vekagana huno alino hamaleno ate'niya'mofe'mo aigofe apa vaya'mogi hisaya kava'apie'mo lahau o'aigune. Henaga'amo nehaya kava'apimo anona'apilefe'mo alino hano huno apategaiye.

Kolitiyani vaya'aife'mo ge avoya gemo hapa pai'niya gema

¹⁶ Halate lapa pai'nae'mo, mago'amogitapa nagaefe'mo, negi vekae, hutapa lapakesamo o'afiyo. Negi vekae, hutapa lapakesamo ne'afisayana nagai'nie'mo aise'amo namogaga aisuvafe'mo negi vaya'mo apaketapa ne'apatalaya kava hutapa nagetapa nataleyo. ¹⁷ Nagai'nie'mo namogaga ne'ai'nae'mo Ala kava ne'mo'a hu'niya agufa gemo osu'na negi vekagana hu'na nehufe. ¹⁸ Asole vaya'mogimo amega apakufale kavafe'mo apamogaga ne'aiya'mofe'mo nagai'nie'mo afa'a namogaga aiguve. ¹⁹ Nahau'nimogitapae, hu'na, afitetapa age'naya vaya'mo mai'naya'mofe'mo negi vaya'mo afa'a apaketapa ne'apatalae. ²⁰ Mago vaya'mogimo ali'ya'apile'mo ali'a kalavusi hu'a nelapatafi mago yatapimo ali'a ne'nafi ane'aitefe'mo ali'a nelapatafi ali'a apaiyafi'mo nelapatafi apayamo ali'a ataleline'a lapaugosafi'mo lapamagige nehisayana afa'a apaketapa ne'apatalae. ²¹ Ani agufa kava'mo hisunafe'mo layamufa vaya'mo o'mai'nona'mofe'mo lavagage hiye.

Polo'a ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gema

Mago vaya'mogi apakai'apie'mo apamogaga ne'aisayana negi vekagana hu'na koli osu'ne'na nagai'nie'mo namogaga aiguve. ²² Apakaemo Himulu nofi vaya'mo mai'nafiye. He, nagae'e'mo Himulu nofi vekamo mai'nove. Isaleli vaya'mo mai'nafiye. He, nagae'e'mo Isaleli vekamo mai'nove. Apakaemo Emalehamu aginagomo mai'nafiye. He, nagae'e'mo Emalehamu aginagomo mai'nove. ²³ Kalaisi ali'ya'ale'mo mai'nafiye. Negi vekagana agufa gemo nehu'nae'mo, ae'na apakase'nove. Mago'e hu'na lokiya ali'ya'mo ali'nove. Lekana opaisuna agufa afina'mo namagi'naya kavateti'mo ae'na apakase'nove. Mago'e

hu'a kalavusi hu'a nate'nae. Mago'e hu'na muki afina'mo falisuva agufa kavategamo mai'nove. ²⁴ Naya magokayaga'a afina'mo Yu vaya'mogi nofi kayoteti'mo teti naeni'a afina'mo namagi'nae. ²⁵ Alu nofi vaya'mogi lole'e mago'e afina'mo kayoteti'mo namagi'nae. Magoke afina'mo yafa kayoteti'mo namagi'nae. Lole'e mago'e afina'mo sipimo anipi'mo aeno lapane'nige'na ani'mo nesuva agufa kava hu'nove. Magoke afina'mo hani'ilaga'e feluga'e'mo solovala ani agotofule'mo mai'nove. ²⁶ Asole afina'mo nata ne'na umenitata hu'nove. Ani'mo he'niya yapati'mo lakae'na uge apatafau'a apamagite'a kumaya ne'aliya vaya'ai folagapi'mo u'na maige Yu konaga'nimogi namagigefe'mo hu'naya folagapi'mo u'na maige alu nofi vaya'mogi namagigefe'mo hu'naya folagapi'mo u'na maige hu'na falisuva kavategamo u'ne'na hu'na mai'nove. Alopa taonifi'mo u'na maige ka'me kotegamo u'na maige solovala ani'mo agotofule'mo u'na maige aigofe konaga vayatimogi folagapi'mo u'na maige hu'na falisuva kavategamo u'ne'na hu'na mai'nove. ²⁷ Lusi ali'ya'mo alige alaga nahaenge asole afina'mo nau okalege naga tege anife'mo nahauge asole afina'mo ne'ya'mo o'nege yasimo nahauge kukena'nimo ohanenge hu'na mai'nove. ²⁸ Mago'e hu'na kana ya'mo ali'ne'nae'mo muki afina'ae afina'ae'mo siosi vaya'aife'mo lusi kava hu'na nahausoli hu'ne'na nagesa ala'amo afite'na mago'e hu'na kanamo ne'aluve. ²⁹ Ina lagimo lokiya'apimo nohanefi ani kava huno nage'e'mo lokiya'nimo nohane. Ina lagimo ali'a apago'ya faitalage'a asagau'a ne'aifi naipamo nele. ³⁰ Alopa ka'mo ohane'nisige'na nagai'nie'mo namogaga aisuva ka'age'mo hane'nisiya'mo'mo lokiya no'vauva kavafe'mo namogaga ai'na ge huguve. ³¹ Ala kava netimo Yesu Kalaisi Goti'amo Afo'amofeke'mo muki afina'mo agi'ale'mo alita asaga huta ne'atona vekamo'a, aigofe gemo nosiye, huno nage'niye. ³² Nagaemo Namasakasi taonifi'mo mai'nogeno'ae'mo kini vekamo agi'amo Aletasi aiyafi'mo mai'niya vekamo taonifi'mo mai'naya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a kalavusi hu'a natesayafe'mo ati vaya'amo alino apate'nige'a u'a yafa kegi'ya kipate'mo yagai'a mai'nae. ³³ Yagai'a mai'naya'monanafa nagaemo hona yuvapagana yapi'mo hai'na mai'noge'a yasi kateti'mo ali'a natage'na lami'na malaga asagau'na ai male'na naune hetale'na u'nove.

12

Polo'a alagamuna agegekana huno age'niya kavafe'mo

ava gemo hu'niya gemae

¹ Nagai'nie'mo namogaga aisuvana naha o'maegaiye. Atale'na Ala kava ne'mo'a alino nave li'nige'na alagamura agegekana hu'na age'nova kavafe'mo lapa paiguve. ² Nagaemo mago Kalaisipi'mo ne'maiya vekamo age'nove. Akeya'vilaga fotini'a kafugamo Goti'a ani vekamo avalelino haino napa tali koku'napi'mo ate'niye. Agufafi'mo mai'nifi o'mai'nifi hu'na o'age'novana Goti'a age'niye. ³ He, ani vekamo age'novana agufafi'mo mai'nifi o'mai'nifi hu'na o'age'novana Goti'a age'niye. ⁴ Goti'a Palanaisi kote'mo avalelino haino ate'niyanage'a afa'a ae'a hakalo osisaya agufa gee'mo Goti'a, ge osuvo, huno ha pai'niya gemo afi'niye. ⁵ Nagaemo ani vekae'mo namogaga aiguva'monanafa nagai'nie'mo namogaga o'aigufa nayamufa nosuva kavafe'mo afa'a namogaga aiguve. ⁶ Nagaemo nagai'nie'mo namogaga aiguve, hu'na hisuvana negi gemo osu'na lama gemo huguva'monanafa nagai'nie'mo namogaga aite'na nagi'nile'mo afa'a ali'na asaga osuguve. Nehuva kava'mo agege nehuva gemo afige nehutapae'mo nagaefe'mo alagepa hutapa lapakesamo afisayafe'mo nahau'niye. Fiku yanage-tapa mago'e hutapa nagi'nile'mo alitapa asaga hutegae.

⁷ Goti'a mago'e ya'mo alino nave li'niya'monanafa ani yatefe'mo nagi'nile'mo ali'na asaga hu'na o'natesuvafe'mo mago aufe'e yakana yateti'mo nagufale'mo namagi'niye. Ani yatefe'mo nagi'nile'mo ali'na asaga hu'na o'natesuvafe'mo Satani apa veka'amo'mo eno namagi'niye. ⁸ Nagaemo ani kava'mo hu'niya kavatefe'mo Ala kava nefe'mo lole'e mago'e afina'mo, alika atalo, hu'na aukaya hu'na ge hu'nove. ⁹ Hu'na aukaya hu'nova'monanafa naha paino'ae'mo, Fiku kaha mae'na kamisugeno kaha maesiya'mo'mo alagimae. Na kava hinage'naene. Himamu'nimo'a lokiya no'vaiya kavateti'mo alagepa huno afole ne'aiye, huno naha pai'niya'mofe'mo Kalaisi himamu'amo nagaete'mo emineno hanesiyafe'mo lokiya no'vauva kavafe'mo amuse hute'na namogaga aiguve. ¹⁰ Aiguva'mofe'mo Kalaisi agi'alefe'mo lokiya no'vauva kavanagi hu'a faipa hu'a ne'nataya gegi kafu nehuva kavanagi apaini hu'a ne'nataya kavanagi hanageke ya'mo ne'aluva kavatefenagi hu'na lusi kava hu'na namogaga aiguve. Na kava'mo hige'naene. Lokiya no'vai'nae'mo lokiya vai'na mai'nova'mofe'mae.

Polo'a Kolitiyani vaya'aife'mo agesamo afi'niya gemae

¹¹ Negi vekagana hu'na negi gemo hu'nova'monanafa ani kavatefe'mo alita he titapa nate'nae. Naha maetapa nagi'nile'mo alita asaga hutapa nate'naesinana kanale

kava'mo hu'naesine. Afa vekamo mai'nova'monanafa hogote'a ae'a apakase'naya apa vayatapimogi ae'a o'nagase'naya vekamo mai'nove. ¹² Nagaemo apa vaya'mogi nehaya agufa alagena kava'mo lapakaetegamo hu'nove. Nagaemo hanageke ya'mo ali'ne'nae'mo o'atale'na atafau'na alagi hu'ne'na Goti'a alino apave li'nige'a hapau ne'aiya agufa aune kava'mo hu'nove. ¹³ Na agufa kavatefe'mo siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'ai apakamelaga mai'nae. Lapakaemo apakamelaga o'mai'naya'monanafa magoke kavateti'mo yagaitapa natesaya agufa kava'mo osu'nova kavatefe'mo apakamelaga mai'nae. Vaehae, nahau'nimogitapae, hu'na, ani hosu kava'nimo alita ataleyo.

¹⁴ Lole afina'mo utesige'na hemenimo halate lapakaetegamo u'na maisuvafe'mo alo hu'na mai'nove. Nagaemo kagemi yatapimo alisuvafe'mo o'nahau'niya'monanafa lapakaeke'mo alisuvafe'mo nahau'niya'mofe'mo alagepa hu'na maisuvafe'mo yagaitapa natesaya agufa kana ya'mo ali'na olapamiguve. Lapakaemo ago age'nayana mafa'ne'apimogi ita'api afo'apimogimo alagepa hu'a maisaya ya'mo ali'a anupa hu'a malesaya kava'mo ohane'nifa ita'api afo'apimogige'mo mafa'ne'apimo alagepa hu'a maisaya ya'mo ali'a anupa hu'a malesaya kava'mo hane'niye. ¹⁵ Hane'niya'monanafa nagaemo lapa maesuvafe'mo lusi kava huno nahau'niyanage'na muki ya'nimo afa'a atalegauve. He, lapa maesuvafe'mo alagepa hu'na ne'mauva kava'ni'e'mo afa'a atalegauva'monanafa lapakaefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya kava'nimo'a kosime kosime nehaigeno'ae'mo lapakaemo nagaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niya kavatapimo'a aise aise huno lapaume lapaume nelamiye. ¹⁶ Nelamiya'monanafa mago'amogitapamo hutapae'mo, Alagepa huno maisiyafe'mo yagaita atesuna agufa kana ya'mo alino olami'niya'monanafa humi nami gemo nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo aigofe geleti'mo huno latafauno late'niye, hutapa nehae. ¹⁷ Nagaemo mago vaya'mo ali'na apate'noge'apae'mo lapakaetegamo u'naya vaya'aiteti'mo aigofe gemo hute'na mago yatapimo kumaya'mo ali'nofiye. ¹⁸ Nagaemo Taitasina ali'na he ti'na atete'na mago konagatimo'e'mo ali'na anate'noge'ana lokae'ana u'na'ae. Taitasi'a uno'ae'mo lapakaefe'mo aigofe yuna gemo huteno mago yatapimo kumaya'mo ali'nifiye. Naga'e agae'e'mo magoke la'aipa la'agesamo ali'neta'a magoke kate'mo o'u'no'afiye. ¹⁹ Lapakaemo mani gemo alita lekana paitetapae'mo,

laulagale'mo halate apakai'api hapa maesiya gemo nehae, hutapa lapakesamo ne'afifiye. Ha'ao, Kalaisipi'mo mai'netae'mo Goti aulagale'mo ani gemo nehune. Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, muki kava'mo nehutae'mo lapa maesuna kava'e'mo nehune. ²⁰ U'na lapakesuvana o'nahau'nisiya kava'mo hutapa mai'nisage'na lapakesufi hu'na hute'na koli nehufe. O'nahau'nisiya kava'mo nehisayana nagae'e'mo olapau'nisiya kava'mo lapakaetegamo huguve. Hosu kavanagetapa ge vaige lapaipa kafa hapaeye falo gemo huge lapaote lapaote hutapa maige huta faipa hutapa apatege sumi sumi gemo huge lapakufamo avalelitapa haige lapano aege hutapa ne'maiye. ²¹ Fiku yanage'na halate lapakaetegamo visugeno'ae'mo Goti'nimo'a lapaulagale'mo navagage hisiya ya'mo alino namigiye. Hogotetapa asole vaya'amogitapamo kavatapile'mo o'yagaitapa o'ani'ya kava'mo huge kumai kava'mo huge afela afugana hutapa hosu lapa'ye huge hutapa mai'nisaya vaya'mogitapamo halate lapaipamo alitapa afe ole'nisayana yulagefa iguve.

13

Ehetapiye, huno hu'niya gema

¹ Hemenimo napa tali afina'mo u'na lapakegauve. *Agoti hugefe'mo lole vekala'mofi lole'e mago'e vaya'mogimofi hu'a apavayafati'mo hisaya gemo lama gemo afole aigiye, huno hu'niye.* ² Nagaemo napa tu afina'mo lapakaetegamo u'na lapakae'e'mo lokae'na mai'ne'nae'mo hogote'na hosu kava'mo hu'naya vaya'aife'mo, ehetafiye, hu'na lapa pai'nove. Lapa pai'novanage'na hemenimo lapakae'e'mo u'na lokae'na o'mai'ne'nae'mo halate hogote'na muki hosu kava'mo hu'naya vaya'aife'mo, u'na lapakege'nae'mo afa'a olapategauve, hu'na lapa nepauve. ³ Mani gemo Kalaisi avayamo ali'na nehufe, hu'na ali'na lapave lisuvafe'mo lapau'niyanage'na afa'a ali'na lapave liguve. Kalaisi'a lapakaete'mo ayamufa nosiya vekamo o'mai'nifa lapakaepi'mo lokiya ali'ya'mo ne'aliya vekamo mai'niye. ⁴ Malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'nageno'ae'mo lokiya'amo ohane'niya'monanafa hemenimo Goti himamu'aleti'mo afa'a ne'maiye. Ani kava huta agae'e'mo magokepi lokaeta mai'netae'mo lokiya'timo ohane'niya'monanafa lagaemo lapakaetegamo utae'mo Goti himamu'aleti'mo agae'e'mo afa'a mai'neta ali'ya'amo aligune.

⁵ Lapaipa lapakesafi'mo alita fako hutapa lapaketapae'mo, Kalisitini vaya'mo mai'neta lagesa afita fatago hu'nopi

osu'nopi, hutapa lapamalageka hutapa lapakegeyo. Lapakaitapimo lapamete lapamete hutapa alita fako hutapa lapakeyo. Yesu Kalaisi'a laipafi'mo ne'maiye, hutapa o'age'nafiye. Lapaipafi'mo o'mai'nisiyana haitapa ohapaitapa haita metale'nae. ⁶ Lapamalageka hutapa lapakegaya'monanafa lapakaemo lagetetapae'mo, hai'a me otale'nae, hutapa hisaya gee'mo lapakava mai'ne'na navayagunagu hu'na mai'nove. ⁷ Lapakaemo hosu kava'mo osisayafe'mo Gotife'mo nunumu huta nelapatone. Lapakaemo lagetetapae'mo, Pologimo alagepa ali'ya ne'aliye, hutapa lagesayafe'mo nunumu osuta alagepa kava'mo hisayafeke'mo nunumu huta nelapatone. Lapakaemo alagepa kava'mo hisagetae'mo lapaulagale'mo hai'a metale'naya vayakana huta mai'nisunana kanalene. ⁸ Lagaemo lama gemo akame nehaya vaya'aife'mo lama gele'mo alita afepi atesuna himamutimo ohane'nifa lama gele'mo alita asaga huta atesuna himamutike'mo hane'niye. ⁹ Ani kavatefe'mo lapakaemo alagepa kava'mo nehutapae'mo lapayamufa hutapa mai'nagetae'mo lapakaetegamo layamufa nosuna'monanafa lamogaga ne'aune. Alagepa kava'mo hutapa aita hapaitapa maisayafe'mo lahau'niye. ¹⁰ Lapakaemo alagepa kava'mo nehisage'na lapakaetegamo u'nae'mo Ala kava ne'mo'a alino nami'niya himamu'aleti'mo lokiya gemo osisuvafe'mo lapakae'e'mo magokepi lokae'na o'mai'ne'nae'mo mani gemo avo'mo nekaove. Ali'na hosu hu'na lapatesuvafe'mo himamu'amo alino o'nami'nifa ali'na lokiya vai'na lapatesuvafeke'mo himamu'amo alino nami'niye.

Ge apamamae'niya gemae

¹¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, hemenimo ge'nimo alagi hu'na hano huvanagi lapamogaga aitapa mai'netapa kavat-apimo alita api aitapa maiyo. Hiyo, hu'na avo'mo kae'nova gemo afitetapa akame hiyo. Magoke lapaipa lapakesamo alitetapa maiyo. Alagepa hutapa magokepi lokaetapa maigeno'ao Goti'a hapau apayamopafi'mo hapau'nige'a alagepa hu'a magokepi lokae'a ne'maiya kava'mo aepa vekamo'a lapakae'e'mo magokepi lokaeno maino. ¹² Konaga kava'mo hutapa lapakaitapimo lapaetapa netetapa maiyo. ¹³ Muki apaote vaya'mogimo ge lapamamae'nae. ¹⁴ Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'a muki'amo fiku lapa maeno lapamino. Goti'a muki'amogitapae'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo lapaipafi'mo haneno. Aote Auneme'amo'mo muki'amogitapa'e'mo afalu afalu huno magokepi lokaeno maino. He, lama ge.

GALESIYA

Alagepa faigoko gemo'a aino atagu faeno uneno hu'nige'a Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogimo afite'apae'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. Polo'a Galesiya kotegamo mai'naya vaya'mo alu nofi vaya'aife'mo alagepa faigoko gege'mo aeno hakalo huno hapa pai'niya'monanafa mago vaya'mogi Galesiya siosi vaya'aife'mo, Ha'ao, Mosese ke'aepa gemo akame osisayana Goti vaya'amo afa'a o'maigae, hu'a hapa pai'nae. Polo'a ani hosu gemo alino api aino ate'niye. Sapata 1–4 gefi'mo hogoteno Polo'a, Yesu Kalaisi'a alagepa faigoko ge'amo agai'amo alino nave li'nige'na age'nove, huno avo'mo kaeteno alagepa faigoko gemo aepa'a'e'mo avo'mo kae'niye. Sapata 5 gefi'mo agaemo mago'e gemo huno'ae'mo, Goti Auneme'amo'mo hau'niya kava'mo akame hutapa maiyo, huno avo'mo kae'niye.

¹ Nagaemo Polo'namo Goti apa veka'amo mai'ne'nae'mo avo'mo nekaove. Ma mopafi vaya'mogi apa ali'yate'mo lekana pai'a o'nate'nageno Goti'a mago vaya'aiteti'mo navaleno o'nate'niye. Yesu Kalaisi'e Afotimo'mo Yesu Kalaisi'a fali'niyateti'mo alino he tino ate'niya Goti'e'mo lekana pai'ana natete'ana apa ali'yate'mo navale'ana nate'na'ae. ² Nagae'e muki nagae'e'mo magokepi lokae'a mai'naya konagatapimogi'e'mo Galesiya kotega alita anupa hutapa mai'naya siosi'ale siosi'alefe'mo ge nelapamamaone. ³ Goti'a Afotimo'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino. ⁴ Goti'a Afotimo'mo hau'nigeno Kalaisi ge'amo akame huno hemenimo ma mopafi hane'niya hosu kavategati'mo lagufamo alino katino latesiyafe'mo hosu kavatilefe'mo agufamo amiteno fali'niye. ⁵ Goti agi'ale'mo muki afina'ae afina'ae'mo alita asaga huge huge huta maigetao.

Alagepa faigoko gemo magoke'ageke'mo hane'niya gemae

⁶ Aise afina'mo utegetapae'mo Goti'a lapakaefe'mo keya aeno ge huteno Kalaisiteti'mo fiku lapa maeno lapami'niya vekamo ataletapa alu faigoko gemo afisayafe'mo ne'vage'na nahau ai'nove. ⁷ Alu alagepa faigoko gemo ohane'niya'monanafa mago vaya'mogimo alagepa faigoko gemo ali'a ai'a ataginovano gemo hute'a lapakesamo nefaigetapae'mo lapausoli nehae. ⁸ Lagaemofi koku'napati'mo eminesiya enisole vekamo'mofi huta alagepa faigoko gemo lapa pai'nona gemo ataleta alu

faigoko gemo aeta hakalo huta lapa paisunana Goti'a alino laha faitalenageta alagi lageso hino. ⁹ Hogoteta ani gemo ago hu'nonanage'na hemenimo halate mago'e hu'na ani agufa gege'mo hu'nae'mo, mago vaya'mogi ago lapa pai'nonagetapa afitetapa ali'naya gemo osu'a alu faigoko gemo lapa pai'nisaya'mo'mo Goti'a alino hapa faitalenage'a alagi lageso hiyo, hu'na nehuve. ¹⁰ Nagaemo vaya'mogi amuse hu'a natesayafe'mo naha'ye nehige'na kahauya nehufiye. Ha'ao, Gotike'mo amuse huno natesiyafe'mo naha'ye nehige'na kahauya nehuve. Hogote'na vaya'aife'mo nagesamo afi'nova'monanafa hemenimo amuse hu'a natesayafe'mo naha'ye nehisige'na kahauya nehuvesinana Kalaisi ali'ya'ale'mo o'mauvesine.

Polo'a Goti apa veka'amo hamale'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹¹ Konaga'nimogitapae, ma mopafi vaya'mogi alagepa faigoko gemo ae'na hakalo hu'na hapa nepauva gemo aepa vaya'mo o'mai'nae, hu'na lapa nepauva gemo alagepa huta afiyo. ¹² Nagaemo mago vekalegati'mo mani gemo o'alige mago vekamo'a alino naya o'malege hu'niyana Yesu Kalaisi'a agai'age'mo alino nave li'nige'na agete'na afi'nove.

¹³ Lapakaemo ago afi'nayana Yu nofi vaya'mogi nehaya kava hu'na mono hu'nova kavafe'mo nava gemo ago afi'nae. Nagaemo Goti siosi vaya'alegamo lusi kava hu'na naini hu'na apatete'na siosi vaya'mo ali'na hano hu'na apatalesuvafe'mo hu'nove. ¹⁴ Nagaemo Yu nofi vaya'mo nehaya kava hu'na mago'e hu'na huli'na ne'u'nae'mo nafalu'nimogimo ago ae'na apakase'na lagingo vaya'ai gemo akame nehu'nae'mo lusi kava hu'na nayamukiki hu'na mai'nove.

¹⁵ Hu'na mai'nova'monanafa ita'nimo'mo alino o'nate'nigeno'ae'mo hogoteno Goti'a hau'niya afina'mo agai'alefe'mo ago lekana paino nateteno fiku naha maeno nami'niya kavateti'mo nagaefe'mo keya aeno ge hu'niye. ¹⁶ Agaemo Mafa'ne'ae'mo ava gemo malaga nofi vaya'aife'mo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo Goti'a hau'niya afina'mo Mafa'ne'amo naipafi'mo alino nave li'nige'na agete'nae'mo u'na mago vaya'e'mo ge huge afige hu'na o'mai'nove. ¹⁷ Nagaemo hogote apa vaya'mo u'na apakesuvafe'mo Yulusalemu taonifi'mo o'u'nova'monanafa Alepiya kotegamo u'na ka'me kote'mo maige'na halate ai'na atagi ne'na Namasakasi taonifi'mo e'na mai'nove. ¹⁸ Lole'e mago'e kafugamo utege'na Pita'mo u'na agesuvafe'mo Yulusalemu taonifi'mo u'na lole salemo mai'ne'nae'mo ¹⁹ mago alu apa vaya'amo o'apake'nova'monanafa Yemisi'a

Ala kava ne'mo agana'amoke'mo age'nove. ²⁰ Goti aulagale'mo mai'ne'nae'mo aigofe gemo nosufa alagi lama gemo hu'na avo'mo nekaove. ²¹ Henaga'amo Siliya kotega'e Silisiya kotega'e'mo u'na mai'noge'apae'mo ²² Yutiya kotega siosile vaya'mo Kalaisipi'mo mai'naya vaya'mogimo naugosamo o'nage'nae. ²³ O'nage'naya'monanafa mago vaya'mogi, ani vekamo'a aini huno lateteno apakesa afi'a fatago hisaya faigoko gemo alino hano huno atalesiyafe'mo hu'niya vekamo'mo hemenimo ani gemo aeno hakalo huno hapa nepaiye, hu'a hapa pai'nage'a afite'apae'mo ²⁴ nagaeteti'mo Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae.

2

Polo'e mago alu apa vaya'e'mo magoke apaipa apakesamo ali'naya gemae

¹ Inagi fotini'a kafugamo maite'nae'mo halate Yulusalemu taonifi'mo Manamasi'e'mo Taitasi'mo avalelita'a u'no'ae. ² Goti'a uvo, huno naha paino alino nave li'nige'na agete'nae'mo hai'nove. Hai'na muki vaya'ai apaulagale'mo hapa opai'na ala apaki vaya'aifeke'mo alagepa faigoko gemo malaga nofi vaya'aife'mo ae'na hakalo hu'na hapa nepauva gemo ali'a fako hu'a afisayafe'mo hapa pai'nove. Fiku yanageno ali'ya'mo ali'nova kava'nimo'mofi ali'ya'mo alisuva kava'nimo'mofi huno ne'ya'amo afole o'aigiye, hu'na nagesa afi'nove. ³ Taitasi'a navagi hu'niya vekamo Galiki nofi vekamo mai'niya'monanafa, Yu vaya'mogita mono nehuna kava hutapa agufamo lagautapa ataleyo, hu'a laha opai'naya'monanafa ⁴ mago vaya'mo aigofe konagatimogimo agufamo lagau'a atalesayafe'mo hapau'niye. Ani vaya'mogi kesi kateti'mo lamata huli'a e'a alita anupa huta mai'nona vayapi'mo e'a fale'a mai'nae. Kalaisi Yesu'a hatu maeno late'nigeta agaepi'mo afa vaya'mo mai'nonage'apae'mo kalavusi hu'a latete'a ke'aepa gemo afe'alumelagamo ali'a latesayafe'mo e'a lamata hu'a mai'naya'monanafa ⁵ Lama ge alagepa faigoko gemo lapakaetegamo afa'a hanege hanege huno hanesiyafe'mo lagaemo hu'naya ge'apilefe'mo he huta osuta ge'apimo alagi o'afi'none. ⁶ Mago vaya'mogi ala apaki'apimo ali'naya'monanafa afa'a ina agufa yane, hu'na ani apaki'apie'mo nagesamo no'afuve. Goti'a ali'naya apaki'apilefenagi apakufalefenagi huno agesa no'afiye. Ani ala apaki vaya'mogimo mago'e gemo ali'a naya o'male'naya'monanafa ⁷ apakaemo ago age'nayana Goti'a Pita'mo Yu vaya'aife'mo alagepa faigoko ge'amo aeno hakalo huno hapa paisiyafe'mo lekana paino ate'niya

kava huno Polo'a malaga nofi vaya'aife'mo alagepa faigoko ge'amo aeno hakalo huno hapa paisiyafe'mo lekana paino ate'niye, hu'a ago nage'nae. ⁸ Goti'a himamu'aleti'mo Pita'mo lokiya vaino ate'nigeno Yu nofi vaya'aitegamo ne'viya kava huno Goti'a himamu'aleti'mo lokiya vaino nate'nige'na malaga nofi vaya'aitegamo ne'uve. ⁹ Ala apaki ne'apamiya vaya'mo Yemisi'agi Pita'agi Yoni'agi hu'a nage'nayana Goti'a Polo'mo fiku ha maeno amiteno mani aote ali'yate'mo avaleno ate'niye, hu'a nagete'apae'mo nagae'e Manamasi'e'mo ali'a afalu afalu kava'mo hu'a apaya'mo la'ami'nae. La'amite'apae'mo, he kanalenagi utana malaga nofi vaya'aitegamo ali'ya'mo ali'agetao lagaemo Yu nofi vaya'aitegamo uta ali'ya'mo aligune, hu'a la'aha pai'nae. ¹⁰ Ani kavatefe'mo mago alu gemo osu'nafa magoke gemo hu'apae'mo, lagaepati'mo kagemi ya'apimo o'male'nisaya vaya'aife'mo lanake okanitana hapa mae'ao, hu'a la'aha pai'nae. Ani kava'mo hisuvafe'mo lusi kava hu'na nayamukiki nehue.

Polo'a Pita'mo alino api aino ate'niya gemae

¹¹ Inagi Pita'a Atiyoki taonifi'mo eno hosu kava'mo hu'niya'mofe'mo agaefe'mo aulagafi'mo ge hau'nove. ¹² Hogoteno malaga nofi vaya'e'mo magokepi lokaeno ne'ya'mo ne'nige'apae'mo mago vaya'mo Yemisitegati'mo e'a ava'yi hu'nageno'ae'mo ani apakufamo lagau'a ne'atalaya vaya'aife'mo koli hu'nenno malaga nofi vaya'mo apataleno uno aote mai'niye. ¹³ Yu konagatimogi ani hosu kava'mo amega apakufamo'mo hau'niya kava'mo hu'a vaya'aife'mo koli hu'naya'mofe'mo Pita'e'mo hosu kava'mo hu'niye. Manamasi'e'mo ayate ali'nageno apakame hu'niye. ¹⁴ Nagaemo agovana lama ge mono kava'mo alagepa faigoko gemo akame hu'a alagepa kate'mo o'u'nage'na apakete'nae'mo muki vaya'ai apaulagale'mo Pitafe'mo, Kagaemo Yu nofi vekamo mai'nana'monanafa Yu nofi vaya'ai kava'mo osuka malaga nofi vaya'ai kavake'mo nehane. Na kava higekae'mo malaga nofi vaya'mogimo Yu nofi vaya'mogi nehaya agufa kava'mo hisayafe'mo alika he tika apatesanafe'mo nehane, hu'na ge hau'nove.

¹⁵ Yu vaya'mogi malaga nofi vaya'aife'mo, hosu vaya'mo mono nosaya vaya'mo mai'nae, hu'a nehaya'monanafa ani nofi vayapi'mo o'mai'nonage'apae'mo Yu nofi vayapati itatimogimo ali'a late'nageta Yu nofi vaya'mo mai'none. ¹⁶ Lagaemo afi'nonana Goti'a ke'aepa ge'amo akame nehaya kavateti'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa nopaiya'monanafa Yesu Kalaisifeke'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavatetike'mo, naulagale'mo

fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa nepaiye, huta ago afi'none. Goti'a ke'aepa ge'amo akame nehuna kavateti'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha opaigiya'monanafa Kalaisifeke'mo lagesa afita fatago nehuna kavatetike'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha paisiyafe'mo lagae'e'mo Kalaisifeke'mo lagesa afita fatago hu'none. Goti'a muki vaya'aife'mo, ke'aepa ge'nimo akame hisaya kavateti'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nosiya'mofe'mae. ¹⁷ Goti'a Kalaisipi'mo mai'nonageno'ae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha paisiyafe'mo ke'aepa gemo'a laha o'maegaiye, huta huteta atalesunage'apae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, hu'a hugaya'monanafa Kalaisi'a hosu kava'mo hisuna ka'mo valino late'nifiye. Ani agufa gemo osutapa alagi atalegeno hano hino. ¹⁸ Lagaemo heta halagape vaita atale'nona ya'mo halate alita he tita atesuna'mo'mo hosu kavake'mo hugune. ¹⁹ Goti ke'aepa ge'amo'mo alagi kamiti namagi'nige'na fali'nove. Goti'a hau'niya kava'mo hisuvafe'mo ke'aepa ge'alefe'mo ago fali'nove. ²⁰ Inagi Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'nige'nae'mo agae'e'mo fali'nova'mofe'mo hemenimo afa'a o'mai'nova'monanafa Kalaisi'a nagaepi'mo mai'niye. Hemenimo ma mopafi'mo mai'ne'nae'mo Goti Mafa'ne'ae'mo nagesa afi'na fatago nehuya kavatetike'mo afa'a mai'nove. Agaemo nagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno falino nate'niye. ²¹ Goti'a ke'aepa ge'amo akame nehaya kavateti'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa nepaiyesinana Kalaisi'a afa'a fiku fali'niyesine. Goti'a fiku naha maeno nami'niya yafe'mo, afa'a ina agufa yane, hu'na nakame'ya o'ami'nove.

3

Ke'aepa gemo akame nehaya kava'e apakesa afi'a fatago nehaya kava'efe'mo hu'niya gemae

¹ Galesiya vaya'mogitapae, alagi lusi kava hutapa negi ne'malae. Ina la'mo negi nofi'mo aeno lapami'nigetapae'mo lama gemo akame nosae. Lagaemo Yesu Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kavafe'mo ava gemo lapaulagafati'mo age'negekana hutapa afisayafe'mo lapakae folagapi'mo mai'neta aeta hakalo huta ago lapa pai'none. ² Magoke kavafe'mo ge hu'na lapafi gesuvafe'mo huve. Lapakaemo ke'aepa gemo akame hu'naya kavateti'mo Goti Auneme'amo ali'nafi Kalaisife'mo ava gemo afitetapa lapakesa afita fatago hu'naya kavateti'mo ali'nae. ³ Lapakaemo Goti Auneme'aleti'mo aepa fai'naya'monanafa lagaitimo

haita hapaigune, hutapa negi ne'malafiye. ⁴ Kanamo ali'nageno Goti'a alagepa huno lapa mae'niya kava'mo afa kava'mo hane'ninageno alagamo o'ae'nisifiye. Nagesa afuvana alagamo ago ae'negaiye. ⁵ Lapakaemo Goti ke'aepa ge'amo akame nehaya'mofe'mo Goti'a agai'a Auneme'amo alino lapamige lapaipafi'e lapaopale'e'mo aune kava'mo huge nehifi Kalaisife'mo ava gemo afitetapa lapakesa afita fatago nehaya kavateti'mo aune kava'mo nehie. ⁶ Emalehamu'a ani kava huno agesa afino fatago hu'niye. Goti Mukufi avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *Emalehamu'a Goti ge'ae'mo agesa afino fatago hu'nigeno'ae'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane*, huno ha pai'niye. ⁷ Huno ha pai'niya'mofe'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'age'mo Emalehamu aginago vaya'amo mai'nae, hutapa lapakesamo afiyo. ⁸ Goti'a hogoteno apake'niyana malaga nofi vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hisage'na apakete'nae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, hu'na hapa paiguve, huno apake'niye. Apaketeno hogoteno alagepa faigoko ge'amo Emalehamufe'mo polomasi gemo huno ha paino'ae'mo, *nagaemo kagaeteti'mo muki nofi vaya'mo fiku hapa mae'na apamisuge'a alagepa hu'a maigae*, huno ha pai'niye. ⁹ Ha pai'niya'mofe'mo Goti'a agesa afino fatago hu'niya vekamo Emalehamu'e apakesa afi'a fatago nehaya vaya'e'mo magokepi fiku hapa maeno apami'niye.

¹⁰ Hapa ne'maeya'monanafa mago vaya'mogimo, Goti ke'aepa ge'amo akame nehuna'mofe'mo laha maegaiye, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'aife'mo, hosu vaya'mo mai'nayanage'a alagi lageso hugae, huno nehie. Ani kavatefe'mo Goti Mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *Ina lagimo muki afina'mo muki ke'aepa ge'amo akame hu'a hano nosisafigeno Goti'a, hosu vaya'mo mai'nayanage'a alagi lageso hugae*, huno nehie. ¹¹ Goti Mukufi'mo mago'e huno avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *Goti'a apakesa afi'a fatago nehaya kavatetike'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa pai'nisige'a mai'nisaya vaya'age'mo alagepa hu'a maigae*, huno hu'niya'mofe'mo ago afi'nonana Goti'a ke'aepa ge'amo akame nehisaya kavateti'mo muki vaya'aife'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nosiye. ¹² Goti aulagale'mo fatago vaya'mo maisayafe'mo Goti ke'aepa ge'amo akame nehaya kava'mo'a Kalaisife'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavatefe'mo ohane'nifa alu kava'mo hane'niye. Ke'aepa gemo akame nehaya kavatefe'mo Goti Mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a

huno'ae'mo, *Goti ke'aepa ge'amo akame nehaya vaya'mo ani kavateti'mo alagepa hu'a maigae*, huno hu'niye. ¹³ Goti ke'aepa ge'amo akame osu'nonageno'ae'mo Goti'a, hosu vaya'mo mai'nayanagetapa alagi lageso hugae, huno hu male'niye. Hu male'niya'monanafa Kalaisi'a emineno lagae laimu'yale'mo mai'nigeno'ae'mo Goti'a, hosu vekamo mai'niyanageno alagi lageso hugiye, huno hu'nigeno'ae'mo Kalaisi'mo Goti'a lamagisiya kayo'mo alino ataleteno lageso osisunafe'mo miya faino hatu maeno late'niye. Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a ani kavatefe'mo, *Goti'a hosu kava'apilefe'mo yosale'mo asai male'naya vaya'aife'mo, hosu vaya'mo mai'nayanage'a alagi lageso hugae*, huno hu'niye. ¹⁴ Goti'a Emalehamufe'mo, fiku kaha mae'na kamiguve, huno polomasi gemo huno ha pai'niya ya'mo alu nofi vaya'mogi Kalaisiteti'mo alisayafe'mo hatu maeno late'niye. Goti'a muki vaya'amogitae'mo polomasi gemo huno'ae'mo, Naune'name'mo ali'na lapamiguve, huno hu'niya Auneme'amo lagesa afito fatago hisuna kavatetike'mo alisunafe'mo hu'niye.

Ke'aepa gemo'mo Goti'a ani kava'mo huguve, huno hu'niya polomasi gemo aeno ati okaegaiye, huno hu'niya gemae

¹⁵ Konaga'nimogitapae, alagepa hutapa afisayafe'mo ma mopafi kavategamo hu'na ae'na kalafefa gemo huge-suve. Ma mopafi vaya'mogi mago kotalake gemo hu malete'a apaki'apimo avo'mo kae male'nisaya'mo'mo mago vaya'mogi afa'a ae'a kalo opaegae. Mago vaya'mogi afa'a ali'a o'atalege alu gemo ali'a magokepi'mo avo'mo kae'a o'malege hugae. ¹⁶ Inagi Goti'a Emalehamufe'mo, fiku kaha maegaue, huno ha pai'niya polomasi gemo aginago vekae'mo, kaha maegaue, huno ha pai'niye. Goti'a Emalehamu aginago vaya'aife'mo ani gemo hapa opai'nifa magoke aginago vekae'mo ani gemo ha pai'niye. Ani magoke aginago vekamo Kalaisi'mae. ¹⁷ Goti'a Kalaisitefe'mo kotalake ge'amo ago hu male'nigeno'ae'mo fo hataleti teti'a kafugamo utegeni Goti'a ke'aepa ge'amo alino Yu nofi vaya'mo apami'niye. Ani gemo aepa'ae'mo hu'nae'mo, henaga'amo afole ai'niya ke'aepa gemo'a hogoteno hu male'niya kotalake gemo fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niya polomasi gemo alagi amagino o'atalegaiye. ¹⁸ Vaya'mogi Goti ke'aepa ge'amo akame nehaya kavateti'mo Gotitegati'mo aligae, huno hu male'niya ya'mo ali'naesinana Goti'a fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niya polomasi ge'aleti'mo afa'a o'ali'naesina'monanafa Goti'a Emale-

hamufe'mo, fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niya polomasi geleti'mo fiku ha maeno ami'niye.

¹⁹ Goti'a mani ke'aepa ge'amo'mo na agufa ali'ya'mo alisiyafe'mo alino apami'niye. Goti'a ke'aepa ge'aleti'mo alino ka'mo akani male'nisige'a Yu vaya'mogimo hosu kava'mo osisayafe'mo polomasi ge'e'mo alino magokepi lokaeno male'niye. Ke'aepa ge'amo haneme haneme ne'esigeno Emalehamu aginago'amo emi'negaiye, huno agesamo afi'niye. Goti'a ani aginago vekae'mo, fiku kaha mae'na kamiguve, huno polomasi gemo huno ha pai'niye. Goti ke'aepa ge'amo enisole vaya'ai apavayafati'mo Mosese'a folagate vekae'mo ha pai'nageno Yu vaya'aife'mo hapa pai'niye. ²⁰ Magoke vekae'mo fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha paisiya'mo'mo folagate vekamo ali'ya'amo ohanegaiya'mofe'mo Goti'a Emalehamufe'mo, fiku kaha maegauve, huno ha pai'niya afina'mo folagate vekamo o'mai'nigeno'ae'mo hu male'niye.

Ke'aepa gemoke'mo hogoteno yagaino late'niya kavafe'mo hu'niya gemae

²¹ Ke'aepa gemo'a polomasi gee'mo kame huno ne'atefiye. Ani gemo alagi atalegeno hano hino. Ke'aepa gemo'a afa'a maisaya ya'mo alino apami'niyesinana ani ke'aepa gemo akame nehaya kavateti'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hu'niyesine. ²² Hu'niyesina'monanafa Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, hosu kava'mo'a muki ma mopafi vaya'mo kalavusi huno apate'niye. Yesu Kalaisifeke'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo fiku hapa mae'na apamiguve, huno hu male'niya ya'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo alino apamisiyafe'mo kalavusi huno apate'niye. ²³ Hogoteta Kalaisife'mo lagesa afita fatago osu'nonageno'ae'mo ke'aepa gemo'a kalavusi huno lateme lateme ne'egen'ae'mo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo lagesa afita fatago hisuna gemo lagaetegamo afole ai'niye. ²⁴ Afole ai'niya'mofe'mo ke'aepa gemo'a Kalaisitegamo lavalelino uno latesigeta Goti'a lagesa afita fatago hisuna kavateti'mo huno'ae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hisiyafe'mo ke'aepa gemo'a yagaino nelateya vekagana huno hane'niye. ²⁵ Kalaisifeke'mo apakesa afi'a fatago hisaya gemo afole ne'aisigeno'ae'mo yagaino nelateya vekamo'a mago'e huno yagaino olategaiye.

Goti mafa'ne'amo mai'nona gemae

²⁶ Muki vaya'amogitapamo Kalaisi Yesufefeke'mo lapakesa afita fatago hu'naya kavateti'mo Goti mafa'ne'amo mai'nae.

27 Ani'mo fale'a ne'apataya kava huno Kalaisipi'mo faleno lapate'nigetapa Kalaisi'mo kukena vaigekana hutapa alita vaitetapa mai'nae. 28 Kalaisipi'mo magoke aiyaya vaya'mo mai'naya'mofe'mo mago vaya'mo Yu vaya'mo maige mago vaya'mo alu nofi vaya'mo maige huta mai'none, hutapa osuge kalavusi ali'ya'mo ne'aliya vaya'mo maige afa vaya'mo maige huta mai'none, hutapa osuge ve maige a'ne maige huta mai'none, hutapa osuge nehutapa maiyo. Kalaisi Yesupi'mo mai'netapae'mo magoke aiyaya vaya'mo mai'nae. 29 Lapakaemo Kalaisi vaya'amo mai'nisayana Emalehamu aginago'amo mai'nae. Mafa'ne'apimogimo afo'apimogi muki male'naya ya'apimo ne'aliya kava hutapa Goti'a fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niya polo-masi geleti'mo muki ya'amo afa'a aligae.

4

1 Ani kavatefe'mo mago'e hu'na ae'na kalafefa gemo hugesuve. Mafa'ne'amo'mo afo'amo muki kagemi ya'amo henaga'amo aligiya'monanafa ko osino aise mafa'nemo mai'nenoe'ae'mo kalavusi ali'ya ne'aliya vekagana huno mai'niye. 2 Ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogi ani mafa'nele'e kagemi ya'ale'e'mo yagai'a ateme ateme ne'esageno'ae'mo afo'amo'mo hu male'niya afina'mo afole aigiye. 3 Ani kava huta aise mafa'negana huta mai'netae'mo ma mopafi ke'aepa gemo afe'alumelagamo kalavusifi'mo mai'nona'monanafa 4 Goti'a hu male'niya afina'mo afole ai'nigeno'ae'mo Mafa'ne'amo alino ate'nigeno emine'niye. Mago ma mopafi a kanomo'mo alino ate'nigeno Yu ke'aepa gemo afe'alumelagamo mai'niye. 5 Agaemo ke'aepa gemo afe'alumelagamo mai'nona vaya'mo miya faino hatu maeno latesigeta Goti'a alopa mafa'ne'amo maisunafe'mo Yu ke'aepa gemo afe'alumelagamo mai'niye. 6 Lapakaemo mafa'ne'amo mai'naya'mofe'mo Goti'a Mafa'ne'amo Auneme'amo alino ate'nigeno emineno lapaipafi'mo faleno haino mai'nigetapae'mo, Afo, Afotimogae, hutapa ge nehae. 7 Inagi kalavusi ali'ya ne'aliya vaya'mo mago'e hutapa o'mai'nafa Kalaisiteti'mo Goti mafa'ne'amo mai'netapa muki ya'mo afo'amo ya'mo alisayafe'mo mafa'ne'amo mai'nae.

Polo'a Galesiya vaya'aife'mo lusi kava huno agesamo afi'niya gema

8 Hogotetapa Goti'mo o'agetapa afa'a mai'netapae'mo hosu apaune vaya'mo aigofe gotitapimogi ke'aepa ge'apimo afe'alumelagamo mai'netapa kalavusi ali'ya'apimo alita mai'naya'monanafa 9 hemenimo Goti'mo ago age'nae,

hu'na huguva'monanafa Goti'a lapake'niye, hu'na hisuva gemo hane'niye. Lapake'niya'mofe'mo na kava higetapa Goti'a ataletapa aita atagi netapa ke'aepa gemo'a afa'a lapa o'maeno lokiya vaino olapatesiya gemo afe'alumelagamo maisayafe'mo lapau'niye. Halate kalavusi ali'ya ne'aliya vaya'mo maisayafe'mo nehafiye. ¹⁰ Lapakaemo sapatu afina'mo akame huge saufa kai le kava'mo huge kafugamo hopa afina kava'mo huge hutetapae'mo aeto aeto hopa afinafe'mo lusi kava hutapa lapakesamo ne'afiye. ¹¹ Lapakaefe'mo nagesamo afite'na koli nehu'nae'mo, apakaetegamo afa ali'yapafi ali'nofiye, hu'na nehuve. ¹² Konaga'nimogitapae, hu'na, nagaemo hogote'na Yu vaya'ai ke'aepa gemo afe'alumelagamo maige'na atale'na e'na alu nofi vekamo lapakaekana hu'na mai'nove. Lapao ke hovanagi ani kava hutapa nagaekana hutapa ke'aepa gemo afe'alumelagamo o'maiyo. Nagaetegamo mago hosu kava'mo osu'nae. ¹³ Hogote'na lapakae'e'mo mai'nova afina'mo kaita nahau'nige'nae'mo visuva himamu'nimo ohane'niya'mofe'mo alagepa faigoko gemo ae'na hakalo hu'na lapa pai'nove. ¹⁴ Kanamo ali'nogetapae'mo, hosu vekamo mai'niye, hutapa lapakame'ya o'nami'nae. Mago enisole vekamofi Kalaisi Yesu'mofi huno esigetapae'mo lusi kava hutapa alita falu fala hutapa atesaya agufa kava'mo hutapa alita falu fala hutapa nate'nae. ¹⁵ Nagaemo lapakae'e'mo mai'nogetapae'mo lapamogaga ai'nae. Na agufa kava'mo afole ai'nigetapae'mo lapamogaga no'aiye. Lapa maesiya agufa gemo hu'nae'mo, apakaemo afa'a hu'naesinana apaulagamo ali'a kati'a nami'naesine, hu'na hapa nepauve. ¹⁶ Lama gemo lapa nepauva'mofe'mo kametapige'mo hamaletena mai'nofiye. ¹⁷ Mago vaya'mogi lapakae lapao vaya'mo maisayafe'mo lapakaetegamo apayamukiki nehaya'monanafa lapakesamo faisayafe'mo nehae. Lapakaemo nataletapa lapayamukiki hutapa uta apakame hisayafe'mo apayamukiki nehae. ¹⁸ Vaya'mogi alagepa kava'mo hisayafe'mo apayamukiki hu'a ali'a apao ya'mo nehisyana kanalene. Hogotetapa nagaemo lapao vekamo maisuvafe'mo lusi kava hutapa nagaetegamo lapayamukiki hu'naya'monanafa hemenimo lapakae'e'mo o'mai'nova'mofe'mo o'ataletapa ani kavake'mo hutapa maiyo. ¹⁹ Nahau'niya mafa'ne'nimogitapae, hu'na, a'nemogimo mafa'nemo ali'a atesayafe'mo nehageno apakafu nekiya kava hu'na lapakaemo Goti mafa'nemo hamalesayafe'mo nagafu ki'niyanage'na Kalaisikana hutapa maisayafe'mo halate mago'e huno nagafu nekiye. ²⁰ Vaehae, hu'na, na agufa gemo lapa paigufi hu'na

alagepa hu'na nagesamo afisuvafe'mo lapakae'e'mo u'na maisuvafe'mo nahau'niye.

Sela'e Hega'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

²¹ Ke'aepa gemo afe'alumelagamo maigune, hutapa nehaya vaya'mogitapamo Mosesa'avo kae male'niya ke'aepa gemo aepa'amo o'afi'nafiye. ²² Ani gemo'a huno'ae'mo, Emalehamu'a lole mafa'nela'mo alino anate'niye. Henaga a'amo'mo kalavusi ali'ya ne'aliya a kanomo agi'amo Hega'a mafa'nemo alino atetegenogogote a'amo afa a'mo agi'amo Sela'a mafa'nemo alino ate'niye. ²³ Kalavusi ali'ya ne'aliya a'mo'a ma mopafi vaya'mogita alita ne'apatona kava huno mafa'nemo alino ate'niya'monanafa afa a'amo'mo Goti'a fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niya polomasi geleti'mo mafa'ne'amo alino ate'niye. ²⁴ Mani gemo kalafefa gemo hane'niye. Lole atala'anife'mo osu'nifa lole kotalake gelafe'mo hu'niye. Goti'a mago kotalake gemo ke'aepa ge'amo Mosesa'mo Sainaigayaga avele'mo ami'niye. Hega'a kalavusi ali'ya'mo ne'aliya mafa'nemo alino ate'niya kava huno mani kotalake gemo'a kalavusi ali'ya'mo ne'aliya mafa'nemo alino ne'apate. ²⁵ Hega'a Sainaigayaga avemo Alepiya kotega avemo aune'amo mai'niye. Sainai avemo hane'niya kava huno hemenimo hane'niya Yulusalemumo aune'amo hane'niye. Yulusalemu'e Yulusalemu mafa'ne'amogi'e'mo kalavusi ali'ya ne'aliya'monanafa ²⁶ koku'napi Yulusalemu taonimo'a afa akana huno hane'nenomuki vaya'amogita itatimokana huno hane'niye. ²⁷ Mani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *Anamo a kanomo mafa'nemo alika o'ate'nana a kanomogamo kamogaga aiyo. Mafa'nemo alika o'ate'nanageno kagafu oki'niya a kanomogamo kamogaga aiteka alopa gefati'moge huvo. Na kava higekeane. Anau'amo'mo atale'niya akana huka mai'nana'monanafa vele'mo mai'niya a kanomo ago aeka agaseka asole mafa'nemo alika apate'nane,* huno hu'niye. ²⁸ Inagi konaga'nimogitapae, hu'na, Aisiki'a fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niya polomasi ge'aleti mafa'nemo mai'niya kava huta polomasi ge'aleti mafa'ne'amo mai'none. ²⁹ Agufaleti'mo alino ate'niya mafa'nemo'a Auneme'aleti'mo alino ate'niya mafa'ne'ae'mo aini huno ate'niya kava hu'a hemenimo apaini hu'a nelatae. ³⁰ Nelataya'monanafa Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo, na yane, huno hu'niye. Mani gemo'a huno'ae'mo, kagaemo kalavusi ali'ya ne'aliya a kano'e mafa'ne'a'e'mo alika hana faika anatalege'ana

vi'ao. Kalavusi ali'ya ne'aliya a kanomo mafa'nemo'e afa'a mai'niya a kanomo mafa'nemo'e'mo afo'animo ya'mo magokepi o'aliga'ae, huno hu'niye. ³¹ Inagi konaga'nimogitapae, lagaemo kalavusi ali'ya ne'aliya a kanomo mafa'ne'amo o'mai'nopa afa'a mai'niya a kanomo mafa'ne'amo mai'none.

5

Afa vaya'mo mai'naya'mofe'mo afa vayake'mo maiyo, huno hu'niya gemae

¹ Kalaisi'a afa vaya'mo maisunafe'mo hatu maeno late'nigeta afa vaya'mo mai'nona'mofe'mo ani kava huta lokiya vaita afa vayake'mo maigetao. Ke'aepa gemo afe'alumelagamo ali'a lapatesayafe'mo nehayanagi halate kana hu'niya ali'ya'mo alitapa kalavusifi'mo o'maiyo. ² Inagi nagaemo Polo'namo ani gemo hu'na lapa nepauvanagi afiyo. Lapakaemo, ke'aepa gemo akame hisunage'apae'mo lagufamo lagau'a atalegae, hutapa nehisyana Kalaisi'a lapa o'maegaiye. ³ Nagaemo halate lokiya gemo hu'na lapa pai'nae'mo, ehetafiye, mago vekamo'a, nagufamo lagauka atalo, huno nehisiyana muki ke'aepa ge'amo alagi akame huno hano hisiya kavake'mo hane'niye. ⁴ Lapakaemo, ke'aepa gemo akame nehuna kavateti'mo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo maigune, hutapa nehisyana Kalaisi'mo ataletapa Goti'a fiku lapa maeno nelapamiya kavategamo o'maitapa malaga vaya'mo mai'nae. ⁵ Inagi Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha paisiyafe'mo Goti Auneme'aleti'mo lagesa afita fatago nehutae'mo lavayagunagu huta agava ne'maune. ⁶ Kalaisi Yesupi'mo mai'netae'mo lagufamo lagau'nisupi olagau'nisupigeno afa'a laha o'maegaiya'monanafa lagesa afita fatago nehuna kavatimo'mo lahou layamopafi'mo lahou'niya kavateti'mo ali'ya'mo ne'alisiyana afa'a laha maegaiye.

⁷ Hogotetapa Goti kate'mo alagepa hutapa nagu nagu hutapa u'nae. Lapakaemo lama gemo ago akame hu'nayana ina la'mo halate lapatafauno mai'niye. ⁸ Goti'a lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niya vekamo'a ani kavategamo heno lapavayu hulino o'me'niye. ⁹ Falaova la'nefafi'mo aise'amo kosisiya ya'mo ali'a ne'atageno uneno nehigeno muki'amo aeno apafu leno ko nesiye. ¹⁰ Ala kava nepi'mo mai'nona'mofe'mo alu lapakesamo o'afigae, hu'na lole nagesamo o'afi'na magoke nagesamo ne'afuva'monanafa ina la'mo lapakesamo ne'afiya ya'mo alino hosu huno nelapateya vekamo mai'nisifigeno

Goti'a anona'alefe'mo amagigiye. ¹¹ Konaga'nimogitapae, hogote'na, lapakufamo lagauta ataleyo, hu'na hapa pai'nova'monanafa hemeni'e'mo ani agufa gege'mo hu'na ae'na hakalo hu'na hapa nepauvesinana apaini hu'a no'nataesine. Mani gemo hapa nepauvesinana Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kavafe'mo ava gee'mo hosu apaipamo okali'naesine. ¹² Nagaemo lapakesamo ali'a hosu hu'a nelapataya vaya'mogi apakai'api apakufamo hatagau'a atalesayafe'mo nahau'niye. ¹³ Konaga'nimogitapae, kalavusifi'mo o'maitapa afa'a maisayafe'mo Goti'a lapakaefe'mo ge hu'niye. Afa'a mai'naya'monanafa fiku yanagetapa ani kavateti'mo lapakufamo'mo hau'niya kava'mo hisiya ka'mo valitapa ategae. Valitapa o'atetapa konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'ninagetapa hapa maeyo. ¹⁴ Muki ke'aepa gemo aepa'amo magoke ke'aepa gefi'mo hane'niya gemo'a huno'ae'mo, *kagaikae'mo kahau kayamopafi'mo nekahaiya kava huka kahaopale'mo mai'naya vaya'aife'mo kahau kayamopafi'mo kahaino*, huno hu'niye. ¹⁵ Huno hu'niya'monanafa lapakaemo afela afugana hutapa hapaege kame hutapa apatege nehisyana ehetafiye lapakaitapi'e'mo fiku alita hano hutapa lapatalegayanagi.

¹⁶ Ani gee'mo hu'nae'mo, Goti Auneme'amo'mo hau'nisiya kava'mo akame hutapa maigeno'ao atafa lapaipamo'mo ha'ye nehiya kava'mo ko sino afu olegaiyanagi. ¹⁷ Atafa laipamo'mo Goti Auneme'ae'mo kame huno ne'ategeno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo atafa laipae'mo kame huno ne'ate. Kame huno ne'ateya'mofe'mo lapau'nisiya kava'mo afa'a osugae. ¹⁸ Goti Auneme'amo'mo ka'mo alino ho huno nelapatesiya'mo'mo ke'aepa gemo afe'alumelagamo o'mai'nae. ¹⁹ Muki vaya'mogimo atafa apaipa apakesamo'mo hau'niya kava'mo ago age'nae. Ani kava'mo hane'niyana ve'alavefati'mo kumai kava'mo huge mafa'nefati'mo kumai kava'mo huge o'ani'ya kava'mo huge apavagage osige'a kalamogi nehaya agufa kava'mo huge nehae. ²⁰ Aigofe goti'apimogife'mo mono nehu'apae'mo apaune kava'mo huge lusa kava'mo huge analisa apamagige apaini hu'a apatege ge vaige apaipa kafa hapaege apaipa lege apakai'apie'mo apakesamo afige alu apaipa alu apaipamo kalige ali'a fako hu'a apatege nehae. ²¹ Hosu apaipa kalige kamiti apamagige lusi ani'mo nete'a negi nagi gemo huge ogefage hu'a lusi kava hu'a apavamusa valete'a negi nagi huge mago'e hu'a ani agufa hosu kava'mo huge nehae. Hogote'na lapa pai'novanage'na hemenimo halate mago'e gemo,

ehetapiye, hu'na lapa nepauve. Afole o'ai'niya afina'mo hogote'na lapa pai'nae'mo mani agufa hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kopi'mo fale'a hai'a mafa'ne'apimogimo afo'apimogi ya'mo ne'aliya kava hu'a Gotitegati'mo hetama'apimo afa'a o'aligae. ²² Mani hosu kava'mo hane'niya'monanafa Goti Auneme'amo'mo apaipafi'mo alagagana huno alagepa kava'mo alino afole aino ne'ate. Ani alagepa kava'mo hane'niyana hapau apayamopafi'mo hapauge apamogaga aige magoke apaipa apakesamo alige hosu kava'mo halate ae'a atagaina hu'a osu'a afa'a maige yuna apaipa kalite'a hapa maege muki afina'mo o'atale'a alagepa kava'mo huge ²³ yagu yaga hu'a maige apaipa apakesale'mo alagepa hu'a yagai'a atege hu'a ne'maiya kava'mo hane'niye. Magoke ke'aepa gemo'a mani kava'mo osiyo, huno hu'niya gemo ohane'niye. ²⁴ Kalaisi Yesu vaya'amogimo atafa apaipa apakesagi atafa apaipafati'mo nekaliya kavanagi hapa'ye nehia kavanagi hu'a ali'a malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'nae. ²⁵ Goti Auneme'amo'mo afa'a maisuna kava'mo alino lami'niya'mofe'mo akame hige'tao. ²⁶ Vaya'mogi lagitile'mo ali'a asaga hu'a latesayafe'mo lagesamo o'afita konagatimogimo hosu apaipamo kalisiya agufa himu'namu kava'mo huta laipa kafamo ohapaegetao.

6

¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, mago hosu kava'mo'a malage huno mago konagatapimo'mo atafau'nisigeno hosu kava'mo hu'nisigetapae'mo lapakaepati'mo Goti Auneme'amo alagepa hu'a akame nehisaya vaya'mogimo yagu yaga gemo hu'a ali'a alagepa hu'a ateyo. Lapakae'le'mo lapamalageka hisagetapae'mo hosu kava'mo osisayafe'mo lapakaitapile'mo alagepa hutapa yagai'netapaeke'mo alita api aita ateyo. ² Konagatapimogimo ne'aliya kana ya'mo alita hapa maeyo. Alita hapa maesaya'mo'mo Kalaisi ke'aepa ge'amo akame hugae. ³ Mago vekamo'a, ala nagi vekamo mai'nove, huno agesamo ne'afisiyana ina agufa vekamo mai'niya'mofe'mo agai'aekel'mo humi ne'ate. ⁴ Ne'ateya'mofe'mo muki'amogi apamete apamete hu'a apakai'api kava'apimo ali'a fako hu'a agegeyo. Mago vekamo'a alagepa kava'mo nehisiyana agaemo alu vekae'mo, ago ae'na agase'nove, huno agesamo o'afino agai'a kavafeke'mo amogaga aigiye. ⁵ Muki vaya'mogimo apamete apamete hu'a apakai'api ali'ya'apimo aligaya'mofe'mae. ⁶ Goti ge'amo ne'afiya vaya'mogimo hu'a ali'a apaya ne'malaya tisa vaya'apimo

afalu afalu kava'mo hu'a alagepa ya'apimo ali'a fako hu'a apamigae.

⁷ Lapakaitapie'mo humi olapateyo. Lapakaemo Gotife'mo afa'a hutapa ami o'malegae. Ha'ao, na agufa avina ya'mo hakale'nisafigeno hagesigetapae'mo ani agufa ne'ya'mo aligae. ⁸ Vaya'mogimo atafa apaipamo'mo nehaya kava'mo nehisyana hosu ne'ya'mo afole aisige'a alite'a faligae. Vaya'mogimo Goti Auneme'amo'mo nehaya kava'mo nehisyana alagepa ne'ya'mo afole aisige'a alite'a maige maige hu'a maigae. ⁹ Alagepa kava'mo nehutae'mo alagi alaga'mo olahaetao o'atalesunana hoyatifati'mo afu lesiya afina'mo alagepa ne'ya'mo aligune. ¹⁰ Hapa maesuna ka'mo hane'nisiya'mo'mo muki vaya'aina afa'a hapa maegauna'monanafa apakesa afi'a fatago nehaya afamo anagatimo mago'e huta hapa maegaune.

Ge atupa gemo hu'niya gemae

¹¹ Hemenimo nagaemo avo kayo'mo ali'na nagai'nimo alopa avo'mo nekaovanagetapa agetetapae'mo, Polo'mo mani avo'mo kae'niye, hutapa hugae. ¹² Amega apakufale kavafe'mo amuse hu'a apatesage'a ala apaki'apimo alisayafe'mo hapau'niya vaya'mogimo lokiya gefati'mo, lapakufamo lagaiyo, hu'a nehae. Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kavafe'mo ava gee'mo apaini hu'a o'apatesayafe'mo lapakufamo lagaiyo, hu'a nehae. ¹³ Apakufamo nelagaya vaya'mogimo apakai'apimo ke'aepa gemo akame nosaya'monanafa lagaemo lakame nehae, hu'a ala apaki'apimo alisayafe'mo hapau'nige'apae'mo, lapakufamo lagaiyo, hu'a nehae. ¹⁴ Nehaya'monanafa nagaemo mago kavatefe'mo nagi'nile'mo ali'na asaga hu'na natete'na namogaga aisufiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. Nagaemo Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kava'aeke'mo naipafati'mo namogaga ai'ninage'na hapa paisuva ge'age'mo hane'niye. Goti'a malipu yosale'mo fali'niya kavateti'mo atafa naipamo ago amagino atale'nige'na ma mopafi ya'e amega apakufale kava'efe'mo, ina agufa kava'mo malipu yosale'mo faligekana huno hane'niye, hu'na nagesamo ne'afuge'apae'mo ma mopafi vaya'mogimo nagaefe'mo, ina agufa vekamo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya agufa vekagana huno mai'niye, hu'a nehae. ¹⁵ Mani kavatefe'mo hu'nae'mo, Kalaisi Yesupi'mo mai'nona'mofe'mo lagufamo lagau'nisupi olagau'nisupi ina agufa kava'mo hane'niye. Goti'a saufa vaya'mo alo huno late'niya kavake'mo kanale kava'mo hane'niye. ¹⁶ Goti'a mani avo'mo nekaova gemo akame nehisyaya vaya'mo

agai'a vaya'mo muki lama ge Isaleli vaya'aife'mo hau huno apatenageno apaipamo'mo falu hino. ¹⁷ Ge atupa ge'nimo hu'nae'mo, vaya'mogimo Ala kava ne'mo Yesutefe'mo namagi'nageno nagufale'mo nafugu'mo hane'niyanagi mago vekamo'a mago'e huno hanageke ya'mo alino o'namino. ¹⁸ Konaga'nimogitapae, hu'na, Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno lapamino. He, lama ge.

EFASASI

Polo'a kalavusifi'mo mai'nenoe'mo mani avo'mo Efasasi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo kae'niye. Hogoteno huno'ae'mo, Goti'a lekana paino lapateteno Kalaisi kola'aleti'mo hosu kavatapimo alino atale'niye, huno avo'mo kaeteno'ae'mo, hemenimo magoke nofi vaya'amo alino lapate'niye, huno avo'mo kae'niye.

Lole nunumu huno apate'niya gemo avo'mo kae'niye. Mani sapata 1–3 avopi'mo huno'ae'mo, magoke siosi'amo hane'niye, huno hu'niye. Siosi vaya'aife'mo, siosi vaya'amo Kalaisipi'mo mai'ne'a mago nokana hu'a mai'nageno Kalaisi'a hogote yafa'mo hane'niye. Goti vaya'amo agufagana hu'a mai'nageno Kalaisi'a agenopagana huno mai'niye. Goti vaya'amo a kanogana hu'a mai'nageno Kalaisi'a anau'apimo'mo mai'niye.

Henaga'amo Sapata 4–6 gefi'mo huno'ae'mo, lapaote vaya'mo mai'naya'mofe'mo mani lapaote kava'mo hiyo, ina lapaote kava'mo hiyo, huno avo'mo kae'niye.

¹ Nagaemo Polo'nae'mo Goti'a hau'nigeno lekana paino nate'nige'na Yesu Kalaisi apa veka'amo mai'nove. Efasasi taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapamo Kalaisi Yesupi'mo mai'netapae'mo lapakesa afita fatago nehageno Goti'a lapavaleno alino lapaote lapate'niya vaya'amogitae'mo mani avo'mo nekaove. ² Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno la-paipamo'mo falu hino.

Goti'a Kalaisiteti'mo muki alagepa ya'amo ago alino lami'niya gema.

³ Goti agi'ale'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi Afo'amo Goti agi'ale'mo alita asaga huta amuse higetao. Lagaemo Kalaisipi'mo mai'nonageno'ae'mo Goti'a muki alagepa ya'amo koku'na kotega nehaneya ya'amo laulagafati'mo o'age'nona ya'mo ago alino lami'niye. ⁴ Ema akeya'vilaga ma mopamo alo osu'niya afina'mo Goti aulagale'mo laote vaya'amo mai'nisunageno'ae'mo hosu kavatimo alagi ohanesiyafe'mo Kalaisipi'mo mai'naya vayane, huno lekana paino late'niye. ⁵ Agaemo lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno hogoteno huno'ae'mo, nahau'niyanage'a Yesu Kalaisiteti'mo nagai'nilefe'mo mafa'ne'nimo maigae, huno lokiya ge hu male'niye. ⁶ Fiku laha maeno lami'niya ha le konali ya'amo alino apave lisige'apae'mo agete'a agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mae. Agaemo hau ayamopafi'mo

hau'niya mafa'ne'aleti'mo ani kava'mo huno fiku laha maeno lami'niye. ⁷ Kalaisipi'mo mai'nonageno'ae'mo Goti'a lusi kava huno fiku hapa maeno ne'apamiya kava'amo mago kagemi ya'agana huno male'niya kava'alefe'mo Yesu kola'aleti'mo miya faino hatu maeno late'niya hosu kavatie'mo afa'a ateyo, huno laha pai'niye. ⁸ Lusi kava huno laha maeno nelamino'ae'mo ageteta ne'afuna kava'e alagepa huta lagesamo ne'afuna kavati'e'mo alino lami'nigeta ali'none. ⁹ Hau'niya kavatefe'mo ani kava'mo huguve, huno agesamo afiteno lokiya gemo hu male'niya kava'mo hogoteno alino fala ki male'niya'monanafa hemenimo ago alino lave li'niye. ¹⁰ Agesamo afino hu maleteno'ae'mo, hu male'nova afina'mo afole aisige'nae'mo muki koku'napi vaya'e ma mopafi vaya'e'mo ali'na anupa hu'na apatesugeno Mafa'ne'nimo'mo yagaino apategaiye, huno hu'niye. ¹¹ Mafa'ne'apimogimo muki afo'apimogi ya'mo ne'aliya kava huta Goti'a muki male'niya ya'amo alisunafe'mo agaemo muki kava'amo hisiyafe'mo hau'nigeno agai'amo ani kava'mo huguve, huno hu'niya ge'ale'mo akame huno nehiya Goti'a huno'ae'mo mafa'ne'nimo maigae, huno hu male'niye. ¹² Goti'a lagaeteti'mo ha le konali ya'amo alino apave lisige'a agete'apae'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo mafa'ne'nimo maigae, huno hu male'niye. Lagaemo Yu vaya'mogita hogoteta Kalaisife'mo, laha maegaiye, huta hu'none. ¹³ Ani kava hutapa lapakae'e'mo alagi mani lama gemo lapau ne'vaiya kavatefe'mo alagepa faigoko ge'amo afitetapae'mo, laha maegaiye, hutapa hu'nae. Lapakaemo Kalaisife'mo lapakesa afita fatago hu'nageno'ae'mo Goti'a polomasi gemo huno'ae'mo, Naune'name'mo ali'na apamiguve, huno hu male'niya Auneme'amo alino lapamiteno'ae'mo lapaipafi'mo alagena ya'amo ago hu male'neni, vaya'nimo mai'nae, huno lapa pai'niye. ¹⁴ Goti'a alino lamisiyafe'mo male'niya yapati'mo Auneme'amo ago alino lami'niya'mofe'mo ago afi'nonana miya faino late'niya vaya'amo alagi hatu maeno lateteno lavalelino haisigeta muki ya'amo aligune. Agaemo ha le konali ya'amo alino apave lisige'apae'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo ani kava'mo hu'niye.

Polo'a nunumu'mo hu'niya gemae

¹⁵ Hu'niya'mofe'mo lapakaemo Ala kava ne'mo Yesufe'mo lapakesa afita fatago nehutapa Goti apaote vaya'ae'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kavafe'mo lapava gemo afite'nae'mo ¹⁶ Gotifeke'mo hao ke he'na nelapate'na muki afina'mo o'atale'na nunumu'mo hu'na nelapatove.

17 Nagaemo Ala kava netimo Yesu Kalaisi Goti'amo ha le konali ya'age vekae'mo nunumu hu'nae'mo, Kaunekame'mo alika apamige'apao alagepa apaipa apakesamo ali'ne'a kage'a alagepa hu'a apakesa afi'a fatago hiyo. 18 Apakaefe'mo keya aeka ge hu'nanage'apae'mo e'a apamisana yafe'mo apavayagunagu hu'a agava ne'maiye. Ha le yakamo alika apamiteka apaipafi apaulagamo alika ayakeka atege'apao mafa'ne'apimogimo muki afo'apimogi ya'mo ne'aliya kava huka apaote vaya'aina hetama'apimo alika apamisanage'a agete'apae'mo, ha le konali ya'amo alagepa kanale ya'mo hane'niye, hu'a agava maiyo. 19-20 Kagaemo lagaetegamo lusi kava huka aeno apakase'niya lokiyakaleti'mo kayamufa'age lokiya kava'mo hu'nananageka hemeni'e'mo nehane. Lokiyakaleti'mo kayamufa'age kava'mo huka Kalaisi agufafi'mo kayamukiki huka ali'ya'mo aliteka fali'niyateti'mo ago alika he tika ateteka lamaga kahaopale'mo avalelika haika ate'nana kava'mo huka laipafi'mo ani agufa kayamufa'age kava'mo huka ali'ya'mo ali'nanageta lagesa afita fatago nehune. Mani kayamufa'age kava'mo alika apave liyo, hu'na nunumu'mo hu'na nelapatove. 21 Kalaisi'a koku'napi'mo mai'nenoe'ae'mo hemenimo yagai'a ne'apataya vayanagi enisole vayanagi himamu vayanagi ala kava vayanagi ala apaki vayanagi huno ago aeno apakaseno hemenimo yagaino ne'apateyanageno henaga'amo afole aisiya afina'e'mo ani kavake'mo huno yagaino apategaiye. 22 Goti'a muki ya'e vaya'e'mo Kalaisi aiyafi'mo alino apateteno hogote vekamo yagaino ne'apateya vekamo siosi vaya'aite'mo yagaino apatesiyafe'mo avaleno apami'niye. 23 Siosi vaya'mo Kalaisi agufa'amo mai'nae. Siosi vaya'amo o'mai'naesinana agenopa'age'mo hane'niyesina'monanafa Kalaisi siosi vaya'amo mai'naya'mofe'mo muki agufafi ya'amo hane'nigeno alagepa huno ne'maiye. Agaemo muki haopalegamo mai'nenoe'ae'mo muki yate'e vaya'aite'e'mo yagaino ne'apateya vekamo mai'niye.

2

Goti'a fali'nayateti'mo ago alino he tino lapate'niya gemae

1 Hogotetapa Goti ge'amo ago amagita ataletetapa hosu kavapi'mo mai'netapae'mo fali kavategamo mai'nae. 2 Ma mopafi hosu kava'mo akame huge ala vekamo koku'na'e mopa'e'mo hanetegenon folagate ne'maiya hosu enisole vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo ge'amo akame huge hutapa mai'nae. Agaemo Goti ge'amo amagi'a ne'atalaya vaya'ai apaipafi'mo ali'ya ne'aliya aune

vekamo mai'niye. ³ Muki vaya'amogitamo apakaekana huta mai'neta hosu kavafeke'mo laha'ye hu'nigetae'mo lagufamo'mo hau'niya kava'mo huge hosu kavafe'mo lagesamo afita akame huge huta mai'none. Itatimogi ali'a late'nagetae'mo muki ma mopafi vayakana huta hosu laipamo alita mai'nona'mofe'mo Goti'a aipamo leno nelateyanageno kayo'mo lamisiya agufa kavategamo mai'none. ⁴⁻⁵ Mai'nona'monanafa kagemi ya'apile vaya'mogimo alopa kagemi ya'apimo age'a male'naya kava huno Goti'a hau huno ne'apateya kava'amo kagemi ya'agana huno male'niya vekamo'a lagaefe'mo Goti ge'amo ago amagita ataleteta hosu kavapi'mo fali kavategamo mai'nonageno'ae'mo lusi kava huno hau ayamopafi'mo hau'niya'mofe'mo afa'a maisuna ya'mo alino lami'nigeta Kalaisi'e'mo afa'a mai'none. Fiku lapa maeno lapami'niya kavateti'mo lapakufamo alino katino lapate'niye. ⁶ Kalaisi Yesupi'mo mai'nonageno'ae'mo Goti'a agae'e'mo alino he tino lateteno koku'napi lavalelino haino late'nigeta agae'e'mo fai mai'none. ⁷ Goti'a lusi kava huno fiku laha maeno lami'niya kava'amo kagemi ya'agana huno male'nen Kalaisi Yesuteti'mo agai'a aipamo alino ao ya'mo hu male'niya kava'amo alino apave lisige'apae'mo afole aisiya afina'mo agege agege hu'a maigae. ⁸ Goti'a fiku lapa maeno lapami'niya'mofe'mo lapakesa afita fatago hu'naya kavateti'mo lapakufamo alino katino lapate'niye. Lapakaitapimo lapakesa afita fatago osu'nafa Goti'a fiku lapa maeno lapami'nigetapa lapakesa afita fatago hu'nae. ⁹ Goti'a vaya'mogimo apaki'apile'mo ali'a asaga osisayafe'mo alagepa kava'apileti'mo apakufamo alino katino no'apate. ¹⁰ Goti'a alagepa kava'mo hisunafe'mo hogoteno, hugae, huno hu male'niya kava'mo hisunafe'mo Kalaisi Yesupi'mo saufa vaya'mo alo huno late'niye.

Kalaisipi'mo magoke vaya'mo mai'none, huno hu'niya gemae

¹¹ Alo huno lapate'niya'mofe'mo lapakaemo, hogoteta mai'nona afina'mo haiya agufa kava'mo huta mai'nopi, hutapa lapakesamo afita ho hiyo. Itatapimogimo ali'a lapate'nagetapae'mo Yu nofi vaya'mo o'mai'nae. Yu vaya'mogi apayateti'mo apakufamo lagau'a ne'atalaya vaya'mogimo lapakaefe'mo, Goti ke'aepa ge'amo o'afi'naya vaya'moge'apae'mo apakufamo lagau'a no'atalaya vaya'mo mai'nae, hu'a nehae. ¹² Ani afina'mo Kalaisi'e'mo lokaeta o'maitapa lapaote mai'nae. Isaleli vaya'ai kegi'ya yu'ilaga haiteta o'maitapa malaga mai'nae. Goti'a lapa maegaue, huno hu male'niya kotalake gelefe'mo polomasi gemo

hu male'niya gemo lapa opai'nigetapa o'afi'nae. Ma mopafi'mo mai'netapae'mo Gotitegati'mo alagepa ya'mo alisayafe'mo agava mai'netapa lapavayagunagu osu'nageno Gotitapimo'mo o'mai'niye. ¹³ Lapakaemo aflagi'ale'mo mai'naya'monanafa hemenimo Kalaisi Yesupi'mo mai'nageno'ae'mo Kalaisi'a kola'aleti'mo lapavalelineno Goti haopale'mo lapate'niye. ¹⁴ Agai'age'mo kame kavatimo alino hano huno atale'nigeta magokepi lokaeta ne'maune. Hogoteno folagapi hane'niya kegi'yamo'mo alino fako huno late'nigetae'mo lapaote maige laote maige huta ne'maunageno'ae'mo ani kegi'yamo ago alino halagape vaino atale'niye. ¹⁵ Agaemo malipu yosale'mo mai'nenno'ae'mo agufa'aleti'mo Yu ke'aepa gemo'a ma kava hiyo, ina kava osiyo, huno hu'niya gemo alino ataleteno Yu nofi vaya'e alu nofi vaya'e'mo alino agaepi'mo lokaeno lateteno saufa nofi vaya'mo alo huno lateteno'ae'mo kame nehuna kavatimo alino hano huno atale'niye. ¹⁶ Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kavateti'mo apaini hu'a atete'apae'mo apaini hu'a ne'apataya kava'mo alino hano huno ataleteno lole nofi vaya'mo alino magoke nofi vaya'mo hamaleno lateteno'ae'mo lagaegi lapakaegi Goti'agi huno alino nanu aeno late'niye. ¹⁷ Ani kava huteno'ae'mo eno lapakaemo aflagi'ale'mo mai'naya vaya'e lagaemo Goti haopale'mo mai'nona vaya'mogita'e'mo, kame nehaya kava'mo ali'na hano hu'na atale'novanagetapa Goti'e'mo magokepi lokaeta maigae, huno aeno hakalo huno laha pai'niye. ¹⁸ Agaemo lagae'e lapakae'e'mo ka'mo valino late'niyanageta hemenimo magoke Auneme'aleti'mo muki ya'mo Afo'amotegamo afa'a haigune.

¹⁹ Ani kava hutapa mai'naya'mofe'mo hemenimo lapakaemo nata vaya'mo maige alu kotegati'mo e'a mai'naya vayakana huta maige hutapa o'mai'naya'monanafa Goti apaote vaya'a'e'mo magoke kote vaya'mo mai'netapa Goti afamo anaga vaya'a'e'mo magokepi lokaeta mai'nae. ²⁰ Apa vaya'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo Goti'a no'mo faino ne'ateya yafakana hu'a mai'nae. Goti'a ani yafate'mo no kigekana huno alino lapate'niye. Yesu Kalaisi'a hogote yafa'mo aluga aluga atupale'mo no'mo fai'a ne'ataya yafakana huno mai'niye. ²¹ Agaepi'mo muki ya'ale'mo atafau'nenno Ala kava ne'mo aote mono no'amo kime kime nehaiye. ²² Agaepi'mo Goti'a Auneme'amo no'afi'mo maisiyafe'mo lapakae'e'mo alino anupa huno no kigekana huno nelapate.

Polo'a alu nofi vaya'aitegamo uno ali'ya'mo ne'aliya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Goti'a ani kava'mo nehia'mofe'mo nagaemo Polo'namo Kalaisi Yesutefe'mo Yu nofi vaya'mo o'mai'nage'nae'mo lapa mae'na kalavusifi'mo mai'ne'nae'mo nunumu'mo hu'na nelapatove. ² Goti'a lapa maesuvafe'mo fiku naha maeno nami'niya kavafe'mo ava gemo lapakaemo ago afi'negae. ³ Goti'a hogoteno alino fala ki male'niya gemo ago alino nave li'niye. Ani kavafe'mo aise gemo ago avo'mo kae'na lapa pai'nove. ⁴ Lapakaemo lekana paitapa afitetapae'mo, Polo'a Kalaisife'mo ava gemo alino fala ki male'niya gemo ago afi'niye, hutapa afa'a afigae. ⁵ Goti'a hogoteno akeya'vilagamo muki ma mopafi vaya'aina alino apave oli'niya'monanafa hemenimo Auneme'aleti'mo laote apa vaya'amogita Gotitegati gemo alinita eta aeta hakalo huta hapa nepauna vaya'mo ago alino lave li'niye. ⁶ Alu nofi vaya'mogi Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo afite'a apakae'e'mo magoke vaya'mo hamalete'a Goti'a Yu vaya'aina alino apamisige'a alisaya kava hu'a Kalaisiteti'mo aligae. Mafa'ne'apimogimo muki afo'apimogi ya'mo ne'aliya kava hu'a aligae, huno alino lave li'niye. ⁷ Inagi Polo'namo mani alagepa gelefe'mo ali'ya'amo alisuvafe'mo Goti'a fiku naha maeno namiteno himamu'aleti'mo naipafi'mo ali'ya ali'nige'na ali'ya'amo ne'aluve.

⁸ Muki apaote vaya'amogimo ae'a naga se'nage'na henaga vekamo mai'nova'monanafa kanale ya'mo ageta lekana opaisuna agufa ya'mo Kalaisi'a alino ne'apamiya kagemi ya'alefe'mo ava gemo alu nofi vaya'aife'mo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo fiku naha maeno nami'niye. ⁹ Goti'a Yesu Kalaisiteti'mo muki ya'mo afa yateti'mo alo hu'niya vekamo'a agesamo afiteno'ae'mo, ani kava'mo huguve, huno hisiya kava'mo akeya'vilagamo alino fala ki male'nige'a muki kafuga'ae kafuga'ae'mo o'age'nae. O'age'naya'monanafa hemenimo Goti'a haiya kava huno agesamo afi'niya kava'mo hisifi hu'a muki vaya'mogimo alagepa hu'a agesayafe'mo ali'ya'ale'mo alino nate'niye. ¹⁰ Goti'a, alagepa hu'na nagesamo afi'ne'na siosi vaya'alegamo alu kava alu kava'mo hu'na alagepa hu'na hapa maesuge'a enisole vaya'mo koku'napi mai'ne'a yagai'a ne'apataya vaya'mogi agete'apae'mo, Goti'a muki ya'amo alagepa huno age'niya vekae, hu'a hugae, huno hu male'niye. ¹¹ Mani kavafe'mo akeya'vilaga ma mopamo alo osu'niya afina'mo huno'ae'mo, ani kava'mo huguve, huno hu male'niya kava'mo hemenimo Ala kava netimo Kalaisi Yesuteti'mo ago alino afole aino

ate'niye. ¹² Agaepi'mo mai'neta agaefe'mo lagesa afita fatago nehuna kavateti'mo koli osuge lole lagesamo o'afige hu'neta Gotitegamo ne'une. ¹³ Inagi nagaemo lapa maesuvafe'mo kanamo ali'nova'mofe'mo lapaipamo'mo kana nehutapae'mo, atalegaune, hutapa osiyo. Mani kavateti'mo ala lapakitapimo aligae.

Polo'a nunumu'mo hu'niya gemae

¹⁴ Goti'a fiku lapa maeno lapami'niya'mofe'mo Ala kava netimo Afo'amo aulagale'mo nale'ya fai'ne'na nunumu'mo nehuve. ¹⁵ Goti afamo anaga vaya'amo muki koku'napi ne'maiya vaya'e ma mopafi ne'maiya vaya'mogi'e'mo Goti'a afo'apimotegati'mo ala apaki'apimo ne'aliye. ¹⁶⁻¹⁷ Nunumu'mo nehu'nae'mo, lusi kava huka ha le konali vekamo mai'nana'mofe'mo ha le konali kagemi yakalefe'mo Kaunekameteti'mo apakupi mafa'nemo lokiya vaika apato. Kalaisi'a agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo apaipafi'mo alagi maino. Kalaisi'a apaipafi'mo mai'nisige'apae'mo hapau apayamopafi'mo hapau'nisige'a hapafu'yamo aegekana hu'a mai'ne'a no'mo fai'a ne'ataya yate'mo alagi atafau'a alagi hu'a maiyo. ¹⁸ Ani kava'mo hu'a mai'ne'apae'mo muki apaote vaya'a'e'mo Kalaisi'a hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo age'a alagepa hu'a afa'a ageyo. Haiya agufa afafale haifi haiya agufa afafale lamifi haiya agufa afafale vifi haiya agufa afafale efi hu'a ageyo. ¹⁹ Muki alagepa ya'ageke'mo kaipafi'mo havai te'niya agufa kava hu'a kagaekana hu'a maisayafe'mo alagi o'agesaya agufa kava'mo Kalaisi'a hau ayamopafi'mo hau'niya kava'mo ageyo, hu'na nunumu'mo hu'na nelapatove. ²⁰ Lagaemo agaefe'mo ge nehutae'mo, ma kava'mo huvo, huta afi nekona kava'mo agaemo afa'a hugiye, huta lagesamo ne'afuna kava'e'mo afa'a hugiye. Afa'a huno mago'e huno afi nokona kava'e lagesamo no'afuna kava'e'mo laipafi'mo ali'ya'mo ne'aliya himamu'aleti'mo mago'e huno afa'a hugiye. ²¹ Siosi vaya'amogitamo muki kafuga'ae kafuga'ae'mo agi'ale'mo alita asaga huge huge huta maigetao. He, lama ge.

4

Goti'a apakae'e'mo alino magoke vaya'mo hamaleno lap-ate'niya gemae

¹ Inagi nagaemo Ala kava netefe'mo kalavusifi'mo mai'ne'nae'mo, Goti'a alagepa kava'mo hutapa maisayafe'mo keya aeno ge hu'niya'mofe'mo ani kava hutapa alagepa kava'mo hiyo, hu'na ali'na he ti'na

nelapatove. ² Muki afina'mo lapakufamo alita afepi atetapa vase hutapa mai'netapae'mo hosu ya'mo ali'a nelapamisagetapae'mo lapaipamo'mo falu hino. Konagatapimogimo kanamo ali'a nelapamisagetapae'mo afa'a atale'netapa konagatapie'mo lapaino. ³ Goti Auneme'amo'mo magokepi alino lokaeno lapate'niyanagi magokepi'mo lokaeta maisayafe'mo lapayamukiki hiyo. Lapaipamo'mo falu hu'ninagetapa magokepi alagepa hutapa lokaeta maiyo. ⁴ Kalaisi agufa'amo mai'nonageno magoke agufamo hane'niye. Magoke Auneme'amo mai'niye. Magoke kavafeke'mo agava ne'maune. Goti'a keya aeno ge hu'nigetae'mo ani magoke kavafeke'mo agava ne'maita lavayagunagu nehune. ⁵ Magoke Ala kava ne'mo mai'niye. Magoke agufa kava'mo huta agaefe'mo lagesa afita fatago nehune. Magoke agufa kava'mo huta ani'mo fale'none. ⁶ Magoke Goti'a muki vaya'amogita afotimo'mo mai'niye. Agaemo muki vaya'amogitale'mo yagaino latege muki vaya'amogitafi'mo aino atagu faeno ali'ya alige muki vaya'amogita laipafi'mo maige huno ne'maiye.

⁷ Magoke vaya'mo mai'nona'monanafa Kalaisi'a hau'nigeno Goti ali'ya'amo alisuna himamu'amo alino fako huno lamete lamete huno fiku laha maeno lami'niye. ⁸ Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo,

Agaemo kame huno aeno apakaseteno apatafauno apavalelino anagamo nehaino'ae'mo alu ya alu ya'mo alino vaya'aina fiku apami'niye,

huno hu'niye. ⁹ Inagi hai'niya gemo aepa'amo na gemae. Mani gemo aepa'amo hane'niyana Kalaisi'a hogoteno ma mopamo ema afe'alumelaga uno lami'niye. ¹⁰ Eminenteno lami'niya vekamo'a agai'amo muki vaya'aina lusi kava huno fiku hapa maeno apamisiyafe'mo koku'napi'mo aeno agaseno hai'niye. ¹¹ Agaemo vaya'aina fiku hapa maeno apami'niya gemo aepa'amo hane'niyana mago vaya'amo apa vaya'mo maisayafe'mo lekana paino apatege mago vaya'amo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa paisaya vaya'mo lekana paino apatege mago vaya'amo agai'ae'mo alagepa faigoko ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paisaya vaya'mo lekana paino apatege mago vaya'amo sipisipi vaya'aite'mo yagai'a ne'apate'a ali'a apaya malesaya vaya'mo lekana paino apatege huno lekana paino apate'niye. ¹² Ani vaya'mogimo Goti apaote vaya'amo ali'a alagepa hu'a alo hu'a apatesage'a ali'ya'amo alisayafe'mo lekana paino apate'niye. Goti vaya'amogimo Goti ali'ya'amo alisageno'ae'mo Kalaisi agufamo kosino alopa hegaiye. ¹³ Ani kava huta kosime kosime ne'utae'mo

magokepi lokaeta mai'neta magoke lagesa afita fatago huge Goti Mafa'ne'amo alagepa huta agege nehutae'mo alopa vayakana huta mai'neta haita hapaigune. Kalaisi'a alagi alopa vekagana huno mai'niyanageta ani kava huta kosime kosime uta Kalaisikana huta maigune. ¹⁴ Mago'e huta mafa'negana huta o'maita kosigune. Mafa'negana huta mai'nisuna'mo'mo aigofe vaya'mogi ali'a apaya ne'malaya gemo yasimo alinino uneno nehigeno aino afelo afalo nehuya sipigana huta maigune. Apakaemo apakai'apimo apakesamo afi'ne'a humi'nami gemo nehu'a apayate ne'aliye. ¹⁵ Lagaemo vaya'aife'mo lahau'nisigeta lama gemo akame nehutae'mo kosime kosime uta Kalaisikana huta maigune. Muki vaya'mo apakenopamoke'mo muki apakufale'mo yagaino ne'apateya kava huno Kalaisi'a lagenopagana huno mai'nenogaino nelategeno agufamo alino kosino ne'ate. ¹⁶ Agufafi alu ya alu ya'amo alagepa huno hane'nigeno aeno hapai'niya ya'mo'a atafauno ate'nigeno magokepi lokaeno hane'niye. Agufafi alu ya alu ya'amo'a ali'ya'mo ne'aligeno'ae'mo agufamo ko nesiye. Ani kava huta magokepi lokaeta mai'netae'mo lahau layamopafi'mo nelahaigetae'mo magokepi ko nesune.

Saufa kava'mo higestao, huno hu'niya gemae

¹⁷⁻¹⁸ Ani kava'mo hutapa mai'naya'mofe'mo nagaemo Ala kava ne'mo agi'aleti'mo lokiya gemo hu'na lapa pai'nae'mo, Malaga vaya'mogi nehaya agufa kava'mo hogotetapa hu'naya'monanafa hemenimo mago'e hutapa osiyo. Fiku apakesamo ne'afigeno'ae'mo apaipa apakesamo'mo hani hu'nigeno apaipamo lokiya vai'niya'mofe'mo no'agaya'mofe'mo Goti'a afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya ya'mo o'ali'a malaga vaya'mo ne'maiye. ¹⁹ Apaipamo'mo faligekana huno nehanega'a apaipafi'mo ali'a o'amalagi'a apakufale'mo yagai'a o'atege alu kava alu kava'mo o'ani'ya kava'mo nehu'apae'mo mago'e hu'a hapa'ye nehige'a ne'maiye. ²⁰ Lapakaemo ani agufa kava'mo hisayafe'mo Goti'a Kalaisi'mo alino lapave oli'niye. ²¹ Kalaisi'a alino lapaya male'nigetapa afi'nisayana lama gemo aepa vekamo ge'amo afi'nae. ²² Agaemo, hogotetapa hu'naya kavatapilefe'mo atafa vekatapimo alita ataleyo, huno alino lapaya male'niye. Atafa vekatapimo'a lapa'ye nehuya kavatapileti'mo kasalime kasalime uno humi nelapate. ²³ Goti'a saufa lapaipa lapakesamo alino hamaleno lapatenagetapa maiyo. ²⁴ Atafa vekatapimo ataletetapa saufa vekatapimo Goti'a alo hu'niya vekatapimo agai'agana huno ne'maiya vekatapimo alita vaiyo. Lama ge'aleti'mo

saufa vekatapifati'mo vaya'aitegamo fatago kava'mo huge Gotitegamo lama ge mono kava'mo huge hugae.

²⁵ Inagi mago'e hutapa aigofe gemo osutapa magoke agufafi'mo alu ya alu ya'amo mai'nona'mofe'mo muki'amogitapamo konagatapimogife'mo lama gemo hiyo. ²⁶ *Hosu kavafe'mo lapaipamo leno. Lapaipamo lesiya afina'mo hosu kava'mo osiyo.* Fiku yanagetapa lapaipamo leme leme ne'visageno yegemo lamino falegaiye. ²⁷ Fiku yanagetapa kitamo yaki male'nisageno Satani'mo eno faleno haigiye. ²⁸ Kumaya ne'aliya kava'mo ataletapa lapayateti'mo aepa faitapa alagepa ali'ya'mo aliyo, kagemi ya'apimo o'malesaya vaya'aina apamisayafe'mae. ²⁹ Alino hosu huno apatesiya agufa gemo osutapa hapa maesiya agufa gemo ayamufa huno apatesiya gemo alagepa hu'a o'afi'nisaya gemo hapa paigeno'ao alino alagepa huno apateno. ³⁰ Goti'a henaga'amo lapavalesiya afinafe'mo Auneme'aleti'mo lapakaete'mo alagena kava'amo ago hu male'nenoa'ae'mo, mafa'ne'nimo mai'nae, huno hu'niya'mofe'mo Aote Auneme'amo'mo aipamo'mo kana hisiya ya'mo alitapa o'amiyo. ³¹ Atu neheya lapaipamo okalige lapaipamo olege lapai o'vaige falo gemo osuge ge ohapauge muki agufa lapaini nehaya kava'mo atalege hutapa maiyo. ³² Lapaipamo lapamete lapamete hutapa ne'apamita afalu afalu kava'mo hutapa lapau hutapa apateyo. Goti'a Kalaisiteti'mo hosu kavatapimo afa'a alino atale'niya kava hutapa konagatapimogi'e'mo afalu afalu kava'mo hutapa hosu kava'apimo alitapa ataleyo.

5

¹ Lapakaemo Goti'a hau ayamopafi'mo nehaiya mafa'ne'amo mai'naya'mofe'mo agaekana huta mai'netapa nehaya agufa kava'mo hiyo. ² Kalaisi'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo agufa'amo sipisipimo amagi'naya agufa kava'mo huno alagepa atumo ne'aiya ofalinimo alino Goti'mo ami'niya agufa kava'mo hutapa konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo nelapainagetapa maiyo. ³ Kumai kava'mo osuge muki o'ani'ya kava'mo osuge lapa'ye osuge hutapa Goti apaote vaya'amogi hisaya agufa kavake'mo hiyo. Fiku yanage'a ani agufa hosu kava'mo nehafi, hu'a apakesamo afigae. ⁴ Alino o'ani'ya faino ne'apateya agufa gemo osuge negi nagi gemo osuge hosu kigi yokalo gemo osuge hutapa maiyo. Goti mafa'ne'amogi nosaya agufa gemo hane'niyanagi ani agufa gemo osutapa Gotifeke'mo hao ke heyo. ⁵ Lapakaemo ago afi'nayana kumai kava'mo nehaya vaya'mofi o'ani'ya kava'mo

nehaya vaya'mofi hapa'ye nehia vaya'mofi hu'a Kalaisi'e Goti'e'mo yagai'ana ne'apata'a koteti'mo hetama'apimo o'aligae. Mago vaya'mogi aigofe goti'apimogife'mo mono nehaya agufa kava'mo hu'a hapa'ye nehia vaya'mogi ma mopafi yatefeke'mo mono nehae. ⁶ Mani agufa hosu kava'mo nehaya'mofe'mo Goti ge'amo o'afi'a amagi'a ne'atalaya vaya'aife'mo aipamo leno ne'apateyanageno alagi apamagigiya'mofe'mo fiku yanage'a negi gemo hute'a humi lapategae. ⁷ Alagi apamagigiya'mofe'mo afalu afalugana agufa kava'mo hutapa o'maiyo. ⁸ Hogotetapa hanipi'mo mai'naya'monanafa hemenimo Ala kava nepi'mo mai'netapae'mo ha le yakana hutapa mai'naya'mofe'mo mafa'ne'amogimo hisaya agufa kava'mo hiyo. ⁹ Goti Auneme'amo'mo alagamo ne'aesigetapae'mo alagepa kava'mo huge fatago kava'mo huge lama ge kava'mo huge hutapa maigae. ¹⁰ Mafa'ne'amo mai'netapae'mo Ala kava ne'mo'a hau'niya kava'mo amalageka hutapa agegeyo. ¹¹ Hanipi'mo nehaya kava'mo'a alagamo no'aeyanagi hosu kava'mo nehaya vaya'e'mo afalu afalugana agufa kava'mo osutapa hosu kava'apimo alita ha le yategamo afole aitapa ateyo. ¹² Fala ki'a nehaya kavafe'mo ava gemo hisunana lavagage hugiye. ¹³ Fala ki'a nehaya'monanafa hosu kava'apimo ha le yategamo alita afole aita ne'apatesage'apae'mo alagepa hu'a agete'a ha le vaya'mo hamalegae. ¹⁴ Ani kavafe'mo huno'ae'mo, kaukale'nana vekamogamo kaupati'mo he tige fali'naya vayapati'mo he tige huka maigeno'ao Kalaisi'a kaipafi'mo ha le ya'mo alino kamino, huno hu'niye.

¹⁵ Hu'niya'mofe'mo muki afina'mo alu kava alu kava'mo nehutapae'mo alagepa hutapa yagaita maiyo. O'afi'nisaya vaya'ai kava'mo osutapa agete'a afi'naya vaya'ai kavake'mo hutapa maiyo. ¹⁶ Hemenimo hosu kava'mo nehaya afina'mo hane'niya'mofe'mo muki afina'ae afina'ae'mo alagepa kavake'mo huge huge hutapa maiyo. Fiku yanageno alagepa kava'mo hisaya afinatapimo uno kasae-gaiyanagi. ¹⁷ Inagi negi nagi vaya'mo o'maitapa Ala kava ne'mo hau'niya kavafe'mo kahauya hutapa ageyo. ¹⁸ Lusi ani'mo ne'netapa negi nagi gemo osigeno'ao lapakufamo alino hosu huno olapateno. Osutapa Goti Auneme'amo'mo lapaipafi'mo havai teno. ¹⁹ Mai'netapae'mo konagatapi-mogife'mo Samu gemo huge mono yokemo huge lapaunela-pameteti'mo yokemo huge huta hapa paiyo. Lapaipafi'mo mono yokemo huge Ala kava nefe'mo Samu yokemo huge hutapa maiyo. ²⁰ Muki afina'mo muki ya'e kavate'efe'mo Afotimo Gotife'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi agi'aleti'mo

hao ke hetapa maiyo. ²¹ Lapakaemo Gotife'mo koli hutapa mai'netapae'mo konagatapimogi'e'mo afalu afalu kava'mo nehutapa apaiyafi'mo maiyo.

A'ne'api'e anau'apimogi'efe'mo hu'niya gemae

²² A'ne'apimogitapae, hu'na, Ala kava netapimo ge'amo afitetapa aiyafi'mo ne'maiya'mofe'mo anautapimogi ge'apimo ne'afitapa apaiyafi'mo maiyo. ²³ Siosi

vaya'mogimo Kalaisi agufamo mai'nageno Kalaisi'a apakufamo alino katino ne'apateya vekamo'a agufa'amo agenopagana huno mai'nenno yagaino ne'apate. Ani kava'mo hu'a anautapimogi yagai'a nelapataya vaya'mo mai'nae. ²⁴ Siosi vaya'mogimo Kalaisi ge'amo ne'afi'a aiyafi'mo ne'maiya kava hutapa anautapimogi ge'apimo ne'afitapa muki kavatefe'mo apaiyafi'mo maiyo.

²⁵ Anau'apimogitapae, hu'na, Kalaisi'a siosi vaya'aife'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo falino apate'niya kava hutapa a'netapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. ²⁶ Agaemo siosi vaya'amo alino apaote apate'nenno Goti ge'aleti'mo ani'mo falegekana huno faleno apatesiyafe'mo siosi vaya'alefe'mo falino apate'niye. ²⁷ Alagepa siosi'amo ha le konali siosi'amo'a o'ani'ya faifa ya'mo ohanege kalagukifa yakana huno ohanege magoke hosu ya'mo ohanege huno ohane'nisigeno'ae'mo a'mo aligekana huno alisiyafe'mo falino apate'niye. ²⁸ Anau'apimogimo apakai'api apakufae'mo nehapaiya kava hu'a a'ne'apie'mo hapau apayamopafi'mo hapaino. A'ne'apie'mo nehapaiya vemogimo apakai'apie'mo nehapaiye. ²⁹ Muki vaya'mogimo apakai'api apakufae'mo apaini osu'a hapau'nige'a ne'ya'mo nege apakufale'mo alagepa hu'a yagai'a atege hu'a ne'maiye. Ala kava ne'mo'a siosi'ale'mo ani kava'mo nehaye. ³⁰ Agufa'amo maige agufafi alu ya alu ya'amo maige ayamufafi'mo alu ya alu ya'amo maige huta mai'nona'mofe'mae. ³¹ Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo,

Hu'niya'mofe'mo mafa'nemogimo kosite'apae'mo ita'api afo'apimogimo apatale u'a a'mo alite'a a'ne'apie'mo loka'e'a maisageno'ae'mo lole kanola'moganimo magoke anakufamo hamalegaiye,

huno hu'niye. ³² Mani gemo alagi alino fala ki male'niya gemo hane'niya'monanafa siosi vaya'mogita'e Kalaisi'e'mo magokepi'mo lokaeta ne'maunageno'ae'mo magoke lagufamo nehaneya kavafe'mo mani gemo nehuve. ³³ Siosilefe'mo nehuva'monanafa lapakaitapie'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kava hutapa lapamete lapamete hutapa a'netapie'mo lapaino. Inagi a'nemogimo

anau'apimogi apaki'apile'mo ali'a asaga nehu'a ge'apimo afi'a akame hu'a maiyo.

6

Mafa'ne'api'e ita'api afo'apimogi'efe'mo hu'niya gemae

¹ Mafa'nemogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo agi'alefe'mo itatapi afotapimogi ge'apimo afiyo, ge'apimo ne'afiya kava'mo fatago kava'mo hane'niya'mofe'mae. ² Ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, *itatapi afotapimogi apaki'apile'mo alita asaga hutapa maiyo, huno hu'niye.* *Alu ke'aepa ge'amo hane'niya'monanafa mani ke'aepa gemo hogote ke'aepa gemo ani kava'mo hisaya'mo'mo lapa maegauve, huno hu male'niya polomasi ge'e'mo magokepi lokae'ana hane'na'ae.* ³ Mani polomasi gemo'a huno'ae'mo, *ani gemo akame nehisayana alagepa hutapa yatala afina'mo ma mopafi'mo maigae, huno hu male'niye.* ⁴ Afo'apimogitapae, mafa'netapimo apaipamo lesiya ya'mo alita o'apamitapa Ala kava ne'mo ge'age'mo alita apaya ne'maletapa alita api aitapa alagepa huta yagaitapa apateyo.

Ali'ya'mo ne'aliya vaya'e ali'ya aepa vaya'efe'mo hu'niya gemae

⁵ Ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogitapae, lapakaemo Ala kava ne'mo ge'amo ne'afiya kava hutapa ali'ya aepa vayatapimogi ge'apimo afiyo. Fiku yanagetapa lole lapakesamo afigayanagi koli hutapa atete nehutapae'mo lapaipafati'mo ge'apimo afiyo. ⁶ Ali'ya aepa vayatapimogi apaulagale'mo mai'netapae'mo amuse hu'a lapatesayafeke'mo ge'apimo o'afitapa Kalaisi ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo mai'naya'mofe'mo Goti'a hau'niya agufa kava'mo hutapa lapaipafati'mo ge'apimo afiyo. ⁷ Ali'ya aepa vaya'aitefe'mo ali'ya'mo ne'aluve, hutapa osuta, Ala kava netefe'mo ali'ya'mo ne'aluve, huta kanale lapaipamo kali'netapa ali'ya'mo aliyo. ⁸ Lapakaemo ago afi'nayana kalavusi ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogimofi afa vaya'mogimofi hu'a alagepa kava'mo hisageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a alagepa miya'apimo apamigiya'mofe'mae. ⁹ Ali'ya aepa vaya'mogitapae, lapakae'e'mo apakaetegamo ani agufa alagepa kava'mo hiyo. Koli hisaya agufa gemo hapa opaitapa afa'a ataleyo. Lapakaemo ago afi'nayana yagaino nelapateya vekamo koku'napi mai'nenyo yagai'a ne'apataya vaya'aitega'e ali'ya'mo ne'aliya vaya'aitega'e'mo alagepa huno magoke agufa kavake'mo huno alino fako huno ne'apate.

Kalisitini vaya'mo ati vayakana hu'a mai'naya gemae

10 Henaga ge'nimo lapa pai'nae'mo, Ala kava nepi'mo mai'netapae'mo lapayamufa valetapa himamu'amo ali'netapa lokiya vaita maiyo. 11 Lapakaemo muki kame hisaya kukenamo Goti'a alino lapami'niya kukenamo alita vaitetapa maiyo, Satani'a lapamalageka nehisingetapae'mo kame nehutapae'mo he titapa maigayanagi. 12 Na kava hinagetaene. Lagaemo apakufa'e kola'api'e'mo ali'naya vaya'e'mo kame nosuna'monanafa koku'napi'mo mai'ne'a hosu kava'mo hu'a yagai'a ne'apataya apaune vaya'e'mo kame nehune. Ala apaki vaya'enagi himamu vaya'enagi ma mopafi vaya'mo hani yapi'mo ne'maiya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'enagi huta kame nehuna'mofe'mo 13 Goti'a kame hisaya kukenamo alino lapami'niya kukenamo alita vaitetapa maiyo. Alita vaitetapa mai'nisayana hosu afina'mo afole ne'aisigetapae'mo kame hume hume utapa huta hano nehutapae'mo he titapa maigae. 14 Lama ge kava'mo mapalugana huno hane'niyanagi he titapa ne'maitapae'mo lama ge kava'mo hutapa aeyo. Goti ge'amo akame nehaya kava'mo aeni siotigana huno hane'niyanagi Goti ge'amo akame nehutapae'mo alitapa vaiyo. 15 Alagepa faigoko ge'amo'mo alino nanu aeno lapate'niya gemo sukana huno hane'niyanagi alitapa vaigeno'ao alo huno lapateno. 16 Ani kukenamo alita vai'netapae'mo lapakesa afita fatago nehaya kava'mo halegukana huno hane'niyanagi lapakesa afita fatago nehutapae'mo aliyo. Satani'a ata kae malefa keveleti'mo nelapaesigetapae'mo haleguteti'mo afa'a aetapa yu hegae. 17 Goti'a lapakufamo alino katino lapate'niya kava'mo aeni kakolitagana huno hane'niyanagi lagufamo alino katino late'niye, hutapa alitapa maleyo. Goti ge'amo Auneme'amo naipe'agana huno hane'niyanagi aliyo. 18 Ali'netapae'mo muki alu nunumu alu nunumu'mo huge Gotife'mo aukaya huge nehutapa Goti Auneme'aleti'mo nunumu'mo hutapa maiyo. Muki afina'mo o'ataletapa muki Goti aote vaya'ae'mo nunumu'mo hutapa apateyo. 19 Goti'a naha maesige'na alino fala ki male'niya alagepa faigoko ge'amo koli osu'na alagepa hu'na ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo nunumu'mo hutapa nateyo. 20 Ani gelefe'mo Goti apa veka'amo kalavusifi'mo mai'nove. Goti'a alino nami'niya gemo koli osu'na lokiya gemo hu'na ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo nunumu'mo hutapa nateyo.

Ge apamamae'niya gemae

21 Tikikasi'a lahou'niya konagatimo'a Ala kava ne'mo ali'ya'amo o'ataleno muki afina'mo alagepa ali'ya'mo

ne'aliya vekamo lapakaetegamo uno'ae'mo nagaefe'mo ina kava huno ne'maiye, huno nava gemo huno lapa paigiye. ²² Ani kava'mo hu'a mai'nae, huno lapa paisigetapa afite-tapae'mo lapaipamo'mo falu hisiyafe'mo ali'na ate'nogeno u'niye. ²³ Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo alagepa hu'ana lapa maesa'agetapa konagatapimogi'e'mo magoke lapaipa lapakesamo ali'netapa lapakesa afita fatago hutapa lapau lapayamopafi'mo lapaino. ²⁴ Goti'a Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo hapau apayamopafi'mo hapaume hapaume ne'vige'apae'mo o'atale'a muki afina'mo nehapaisiya vaya'aina fiku hapa maeno apamino. He, lama ge.

FILIPAI

Polo'a kalavusifi'mo mai'nenoa'ae'mo mani avo'mo kae'niye. Kalavusifi'mo mai'nige'apae'mo mago vaya'mogi apaini hu'a ate'naya'monanafa Polo'a lusi kava huno amogaga aitenoa'ae'mo, lapamogaga aiyo, huno avo'mo kae'niye.

Filipai siosi vaya'mogi mago ofalinimo Polo'a ami'nagenoa'ae'mo lapao ke hone, huno avo'mo kae'niye.

Kalaisi'a agai'amo alino afepi ate'niya kavafe'mo, ani agufa kava'mo hiyo, huno laha pai'niye (Sapata 2). Agai'ae'mo ava gemo, nakame hiyo, huno laha pai'niye. Henaga gemo'a huno'ae'mo, alagepa kavafe'mo lapakesa affi hutapa maiyo, huno hu'niye.

¹ Nagaemo Polo'na'e Timoti'e'mo Yesu Kalaisi ali'ya'amo ne'alua' vekala'mo mai'neta'a Polo'namo muki Filipai taonifi'mo mai'naya vaya'mo Kalaisi Yesupi'mo mai'naya vaya'mogitapae'mo mani avo'mo nekaove. Nagaemo muki lapaote vayafenagi konagatimogite'mo yagai'a ne'apataya vayatama vayafenagi mono ali'yate'mo mai'naya nikeni vayafenagi hu'na mani avo'mo nekaove. ² Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Polo'a nunumu'mo huno apate'niya gemae

³ Muki afina'mo lapakaefe'mo nagesamo afi'nae'mo Goti'nimofe'mo hao ke nehove. ⁴⁻⁵ Lapakaemo hogote afinateti'mo Kalaisife'mo alagepa faigoko gemo aino atagu faesiyafe'mo nagae'e'mo afalu afalugana huta lokaeta mai'nona'mofe'mo muki afina'mo nunumu'mo hu'na nelapate'nae'mo namogaga ne'auve. ⁶ Goti'a lapaipafi'mo aepa faino ali'ya'mo alime alime ne'esigeno Kalaisi Yesu'a eminesiya afina'mo ali'ya'amo alino hano hugiye, hu'na lole nagesamo o'afi'na lokiya vai'na alagi nagesamo afi'na ne'mauve. ⁷ Goti'a fiku naha maeno nami'nige'na kalavusifi'mo mai'ne'nae'mo alagepa faigoko ge'amo ha maesuvafe'mo ge hu'na ali'na lokiya vai'na ne'atove. Fiku naha maeno nami'niya kava huno fiku lapa maeno nelapamigetae'mo magoke agufa ali'ya'mo aliteta muki afina'mo magoke laipa lagesamo ali'nona'mofe'mo lapakaefe'mo alagepa hu'na nagesamo ne'afuve. ⁸ Yesu Kalaisi'a lapakaefe'mo hau'niya kava hu'na lapakaefe'mo lusi kava huno ne'nahaiye, hu'na nehugeno'ae'mo Goti'a afiteno naha maeno'ae'mo, lama ge hiye, huno nehiye.

⁹ Nunumu'mo hu'na nelapate'nae'mo, Gotiyo, apaipafi'mo ali'ya'mo alige'apao alagepa hu'a afi'ne'a alagepa hu'a ali'a fako nehu'apa mago'e hu'a hapau apayamopafi'mo hapaino. ¹⁰⁻¹¹ Alagepa hu'a age'ne'a ali'a fako nehu'apa hogote alagepa kava'mo agete'a akame hugae. Kalaisi'a eminesiya afina'mo afole aisigeno'ae'mo o'ani'ya kava'mo apaipafi'mo ohanesigeka vai'mo o'apamigane. Alagepa kava'mo Yesu Kalaisiteti'mo apaipafi'mo havai tenageno alagamo aenage'a vaya'mogi agete'a kagikale'mo ali'a asaga hiyo, hu'na nunumu'mo hu'na nelapatove.

Polo'a kalavusifi'mo mai'nigeno'ae'mo alagepa faigoko gemo aino atagu faeno uneno hu'niya gemae

¹² Konaga'nimogitapae, hu'na, mani hisuva gemo afisayafe'mo nahau'niyanagi alagepa hutapa afiyo. Mani hanageke ya'mo nagaetegamo afole ai'niya'mofe'mo alagepa faigoko gemo'a mago'e huno aino atagu faeno uneno nehiye. ¹³ Muki ati vayanagi hogote gamani vekale'mo yagai'a ne'ataya ati vayanagi muki manile'mo mai'naya vayanagi hu'a Kalaisi agi'alefe'mo kalavusifi'mo mai'niye, hu'a ago nage'nae.

¹⁴ Kalavusifi'mo mai'noge'apae'mo asole konagatimogi ago nage'naya'mofe'mo lokiya vai'a mai'ne'apae'mo Ala kava nefe'mo mago'e hu'a apakesa afi'a fatago nehu'a koli osu'a he ti'a Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiye. ¹⁵ Mago vaya'amogi apaipa kafamo nahaete'a ae'a nagasesayafe'mo Kalaisife'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaige'a mago vaya'amogi alagepa apaipafati'mo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiye. ¹⁶⁻¹⁷ Ani vayapati'mo nagaefe'mo hapau'nige'apae'mo, alagepa faigoko ge'amo ha maesiyafe'mo Goti'a alino ate'niye, hu'a nagete'a Kalaisife'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiye.

Alu vaya'mogimo apaipa'afati'mo ge nosafa ala apaki'apimo alisayafeke'mo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiye. Kalavusifi'mo mai'noge'apae'mo, mago'e huta hanageke ya'mo amigune, hu'a apakesamo ne'afiye.

¹⁸ Afa'a ina agufa kava'mo hane'niye. Hosu apaipafati'mo Kalaisife'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaifi lama ge apaipafati'mo Kalaisife'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaisafigeno kanalene. Kalaisife'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya'mofe'mo namogaga ne'auve. He, mago'e hu'na namogaga aiguve. ¹⁹ Lapakaemo nunumu'mo hutapa ne'natayanageno Yesu Kalaisi Auneme'amo'mo naha maeteno nagufamo alino katino nategaiye, hu'na ago afi'nove. ²⁰ Hosu kava'mo hute'na navagage hisiya kavafe'mo alagi no'nahaiye. Alagepa kava'mo huguve,

hu'na naipamo kalite'na navayagunagu hu'na agava ne'mauve. Hogote'na Kalaisi agi'ale'mo muki afina'mo ali'na asaga hu'novanage'na falisufi afa'a maisufige'na hemeni'e'mo ani kava'mo hu'na aise'amo koli osu'na agi'ale'mo ali'na asaga hugesuve. ²¹ Afa'a maisuvana Kalaisitefeke'mo afa'a maiguve. Falisuvana akamelegati'mo mago'e ya'nimo aliguve. ²² Ma mopafi'mo maisuvana mago'e hu'na ali'ya'mo alisugeno mago'e alagamo aegaiye. Na agufa kavafe'mo nahau'nifi hu'na o'afi'nove.

²³ Lole kava'mo'a alino navayu hulino ne'viye. Ma mopamo atale'na u'na Kalaisi'e'mo maisuva naipamo nekaliye. ²⁴ Falite'na u'na Kalaisi'e'mo maisuva kava'mo'a nagai'nilefe'mo aeno agaseno hogote alagepa kava'mo hane'niya'monanafa lapakaetefe'mo ma mopafi mai'ne'nae'mo lapa maesuva kava'mo'a ago aeno agase'niye. ²⁵ He, mago'e hutapa Kalaisife'mo lapakesa afita fatago nehutapa lapamogaga aisaya kava'mo'a ko sisiyafe'mo u'na lapakae'e'mo lokae'na maiguve, hu'na ago afi'nove. ²⁶ Halate lapakaetegamo u'na lokae'na maiguva'mofe'mo mago'e hutapa Yesu Kalaisife'mo lapamogaga aisayafe'mae.

²⁷ Lapakaemo magoke kava'mo hutapa Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo akame hutetapa alagepa kava'mo hutapa maiyo. Mai'nisage'nae'mo lapakaetegamo u'na lapakesufi olapakesufige'a mago vaya'mogimo, o'atale'a magoke apaipa apakesamo alite'a Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'alefe'mo magokepi lokae'a mai'ne'a kame nehae, hu'a lapava gemo hu'a naha paisage'na afigure. ²⁸ Kame vayatapie'mo koli'apimo osutapa lokiya vaita maiyo. Lapakaemo ani kavateti'mo, alagi lageso hugae, hutapa alita apave lisage'a agegae. Agegaya'monanafa lapakaemo agetapae'mo, lagufamo alino katino lategaiye, hutapa agegae, Goti'a lapa maegaiya'mofe'mae. ²⁹ He, Goti'a Kalaisifeke'mo lapakesa afita fatago hisaya kava'ageke'mo fiku alino olapami'nifa agaetefe'mo lapakafu kisiya kava'e'mo alino lapami'niye. ³⁰ Kame hu'nogetapa ago nage'nae. Hemeni'e'mo kame nehugetapa nava gemo ne'afiye. Ani agufa kava'mo hutapa kame nehae.

2

Kalaisi'a agai'a agi'ale'mo alino afepi ate'nigeno Goti'a agi'ale'mo alino asaga huno ate'niya gemae

¹ Lapakaemo Kalaisipi'mo mai'nageno'ae'mo lapaipamo alino lokiya vaino nelapatefiye. Agaemo lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niye, hutapa lapakesamo

ne'afigeno'ae'mo lapaipamo alino he tino nelapatefiye. Lapakaemo Goti Auneme'amo magokepi alitetapa agae'e'mo afalu afalugana huta lokaeta ne'maifiye. Magokepi yuna lapaipa kalitapa konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaifiye. ² Ani kava'mo lapakaetegamo afole ai'nisiya'mo'mo magoke lapakesamo afi'netapa magoke agufa kava'mo huta lapau lapayamopafi'mo lapaino. Magokepi alagepa huta lokaeta mai'netapa magoke lapaipa lapakesamo aligeno'ao naipafi'mo namogaga aisuva kava'mo'a mago'e huno havai teno. ³ Lapakaitapieke'mo lapakesamo afitapa lapakitapile'mo alita asaga hisayafe'mo mago kava'mo afa'a alagi osiyo. Lapakufamo alita afepi atetetapa konagatapie'mo, alagepa vyanage'a ago ae'a lagase'a mai'nae, hutapa lapakesamo afiyo. ⁴ Lapamete lapamete hutapa lapakaitapi yafeke'mo lapakesamo o'afitapa muki vaya'ai ya'efe'mo lapakesamo afitapa hapa maeyo.

⁵ Kalaisi Yesu'a agesamo afino mai'niya kava hutapa lapaipafi'mo lapakesamo afitapa maiyo. ⁶ Agaemo Goti'a ali'niya agufa aipa agesa'amo ali'nige'ana magoke aiyaya vekala'mo mai'na'a'monanafa ani agufa kavake'mo hu'na maiguve, huno agesamo o'afino afa atale'niye. ⁷ Ala agi'amo ataleno ma mopafi vekagana huno afole aitenno ala agi o'alino afa ali'ya ne'aliya vekana huno hamale'niye. ⁸ Vaya'mogi, ma mopafi vekage'mo mai'niye, hu'a age'nae. Agai'a agi'ale'mo alino afepi ateteno'ae'mo Goti ge'amo akame huteno faligane huno hu'niya gele'efe'mo akame huteno haino hapai'niye. He, malipu yosale'mo falisiya kavate'efe'mo alagi akame hu'niye. ⁹ Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo Goti'a lusi kava huno alino asaga huno ateteno ala agi'amo aeno apakase'niya agi'amo alino ami'niye. ¹⁰ Ami'niya'mofe'mo muki koku'napi vyanagi ma mopafi vyanagi ma mopamo afe'alumelaga vyanagi hu'a apale'ya fai'ne'apae'mo ¹¹ Yesu Kalaisi'a Ala kava ne'mo mai'niye, hu'a afotimo Goti agi'ale'mo ali'a asaga hugae.

Alagepa kava'mo hutetapa ha le yakana hutapa maiyo, huno hu'niya gemae

¹²⁻¹³ Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'mogitapae, hu'na, Goti'a agai'amo hau'nigeno'ae'mo huguve, huno lapaipafi'mo ali'ya'mo ne'aligetapae'mo alagepa kavafe'mo lapaipamo kali'netapa hisayafe'mo ali'ya ne'aliya'mofe'mo lapakae'e'mo ina ali'ya aliyo. Koli hutapa atete nehutapae'mo lapakaitapi lapakufamo alita katita lapatetapa alitapa hano hiyo. Lapakae'e'mo magokepi lokae'na mai'nova

afinateti'mo muki afina'mo alagepa huta afi'naya agufa kava'mo hutapa o'mai'nova afina'e'mo ani kava hutapa mago'e huta afiyo. ¹⁴ Muki kava'mo nehutapae'mo hosu lapaugosamo kali'netapa hagalu hagalu hutapa ge o'vaiyo, ¹⁵⁻¹⁶ vai'mo olapamisageno lapaipafi'mo hosu kavatapimo ohane'nisiya'mo'mo Goti mafa'ne'amo maigae. Lapakaemo hosu kava'mo nehaya vaya'e hosu apaipa apakesamo ne'afiya vaya'mo mai'naya folagapi'mo ne'maiya'mofe'mo lama gege'mo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya gele'mo atafautapa alagi hu'netapa ha le yakana hutapa mai'netapae'mo ha le ya'mo alita apamiyo. Lapakaemo ani kava'mo hu'nisayana Kalaisi afina'mo afole aisige'nae'mo, nayamufa ali'ya'mo ali'na atale'nove, hu'na osugufa namogaga aiguve. ¹⁷ Lapakesa afita fatago hu'netapae'mo alagepa kava'mo nehaya kava'mo'a lapakaemo Goti'mo ofalini ne'amiya yakana huno hane'niye. Namagisage'na nefali'nae'mo kola'nimo ali'na lapakae ofalinile'mo laki malesuvana namogaga aite'na lapakae'e'mo magokepi lamogaga aigune. ¹⁸ Ani kava'mo afole aisigetapae'mo lapamogaga aitetapa nagae'e'mo magokepi lamogaga aigetao.

Timotife'mo ava gemo hu'niya gemae

¹⁹ Ala kava ne'mo Yesu'a hau'nisigeno'ae'mo aise afina'mo utesige'na Timoti'mo ali'na atesugeno lapakaetegamo uno lapaketeno'ae'mo eno lapava gemo huno naha paisige'na afite'nae'mo naipamo'mo falu hugiye. ²⁰ Nagae'e'mo lokae'a ali'ya ne'aliya vayapati'mo mago vekamo'a Timotikana huno o'mai'niye. Agai'age'mo alagepa hutapa maisayafe'mo aipa kaliteno alagi nehaiye. ²¹ Muki vaya'mogi Kalaisi Yesu ali'yafe'mo apakesamo o'afi'a apakai'api ali'yafeke'mo apakesamo ne'afiye. ²² Nehaya'monanafa Goti'a Timoti'mo amalageka hau'nigeno alagepa ne'mo afole ai'nigetapae'mo lapakaemo ago age'nae. Mafa'ne'apimogi afo'apimogi'e'mo lokae'a ali'ya'mo ne'aliya agufa kava huta'a Timoti'e nagae'e'mo alagepa faigoko gelefe'mo magokepi lokaeta'a ali'ya'mo ali'no'ae. ²³ Haiya kava hu'na maisufige'na agete'nae'mo nahau'nisiya'mo'mo ali'na atesugeno lapakaetegamo ugiye. ²⁴ Ala kava ne'mo'a hau'nisiya'mo'mo aise afina'mo utesige'na nagai'nimo lapakaetegamo visuvafe'mo nagesamo afi'na agava ne'mauve.

Epafalonaitasife'mo ava gemo hu'niya gemae

²⁵⁻²⁶ Lapakaemo konagatimo Epafalonaitasi'a naha maesiyafe'mo alita ate'nageno nagaetegamo e'niye. Konaga'nimo'a e'nigeta'a nagae'e'mo magokepi

lokaeta'a mai'neta'a ali'ya'mo alige kame huge huta'a ne'mau'ae. Visiyafe'mo o'nahau'niya'monanafa uno lapakaemo lapakesiyafe'mo lusi kava huno agesamo ne'afiya'mofe'mo ali'na atesugeno lapakaetegamo ugiye. Lapakaemo kaita'mo hau'niye, hu'a hu'naya gemo afi'naya'mofe'mo aipamo'mo kana nehiye. ²⁷ He, ago falisiya agufa kaita'mo hau'niya'monanafa Goti'a hau huno ate'niye. Agaefeke'mo hau huno o'ate'nifa nagae'e'mo mago'e kanamo o'alisuvafe'mo hau huno nate'niye. ²⁸ Kaita'mo hau'niya'mofe'mo agetetapae'mo lapamogaga aisageno'ae'mo naipamo'mo falu hisiyafe'mo nahau'niyanage'na ali'na atesugeno lapakaetegamo ugiye. ²⁹⁻³⁰ Agetetapae'mo, konagatimogamo mai'nane, hutetapa lapamogaga ne'aitapa alita falu fala hutapa ateyo. Lapakaemo afagitega mai'naya'mofe'mo afa'a eta naha o'maegaya'mofe'mo u'na ha maegauve, huno huteno nagaetegamo e'niye. Falisiya kavafe'mo koli osuno Kalaisi ali'ya'aleti'mo falisiya kava'mo hu'niya'mofe'mo agi'ale'mo alita asaga huteta ani agufa vaya'ai apaki'apile'e'mo alita asaga hiyo.

3

¹ Konaga'nimogitapae, hu'na, ge'nimo hu'na hano hugefe'mo huvanagi henaga ge'nimo afiyo. Ala kava nefe'mo lapamogaga aiyo. Lapa pai'nova gemo halate lapa paisuvafe'mo alaga o'nahae'niyanage'na lapa maesuetapa alagepa hutapa maisayafe'mo lapa nepauve. ² Mago vaya'mogimo afela kalagana hu'a mai'ne'a hosu ali'ya'mo ne'ali'a hosu kava'mo hu'a apakufamo lagau'a ne'apataya vaya'aife'mo ehetafiye. ³ Lagaemo alagepa kavatileti'mo laha maegaiye, huta osuta Auneme'aleti'mo Gotifeke'mo mono huta Kalaisi Yesufeke'mo lamogaga aita amuse nehune. ⁴ Alagepa kavatileti'mo afa'a laha mae'niyesinana alagepa kava'nileti'mo henaga'amo alagepa hu'na mauvesine. Mago vaya'mogi alagepa kavatileti'mo laha maegaiye, hu'a apakesamo afi'nisayana ae'na apakase'nova'mofe'mo alagepa kava'nileti'mo naha maegaiye, hu'na nagesamo afuvesine. ⁵ Naha maegaiye, hu'na nagesamo afuvesina agufa kava'mo hane'niyana ita'nimo'mo alino nate'nigeno magoke salemo utege'apae'mo nagufamo lagau'a nate'nae. Nagaemo Isaleli vekamo mai'ne'na Menisameni nofi vayapati vekamo mai'nove. Muki naginago vaya'mo Himulu vaya'age'mo mai'nae. Hogote'na Falasi mono vekamo mai'ne'na Yu vaya'ai ke'aepa gemo akame hu'nove. ⁶ Nagaemo,

Goti ali'ya'amo aligesuve, hu'na hute'na lusi kava hu'na nayamukiki hu'na siosi vaya'aitegamo kame hu'na apate'nove. Ke'aepa gemo alagepa hu'na akame hu'noge'a nagete'apae'mo vai'mo o'nami'nae. ⁷ Hogote'na ani agufa kava'mo hu'na mai'ne'nae'mo, naha maegaiye, hu'na nagesamo afite'na amuse hu'nova'monanafa Kalaisi'a atafausuvafe'mo, naha o'maeno natafauno nategaiye, hu'na nagesamo afi'ne'na atale'nove. ⁸ Atale'novanage'na hemenimo hu'nae'mo, hogote ya'mo aeno agase'niya ya'mo Ala kava ne'nimo Kalaisi Yesu'a alagi age'na aeto hisuvafeke'mo kanamo ali'ne'nae'mo muki ya'mo ago atale'nove. Hosu'niya ne'ya'mo alini u'a ne'atalaya ne'yakana huno hane'niye, hu'na hute'na Kalaisi'a alisuvafe'mo ali'na yaga au'na atale'nove. ⁹ Nagaemo ke'aepa gemo akame hute'na nagai'ni fatago kava'nimo ali'novanageno Goti'a nagesiyafe'mo o'nahau'niye. Kalaisifeke'mo nagesa afi'na fatago hu'nogeno Goti'a fatago kava'amo fiku alino nami'nige'na ali'novanageno Goti'a Kalaisipi'mo nageteno'ae'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno hisiyafeke'mo nahau'niye. ¹⁰ Kalaisi'a age'na aeto hisuvafeke'mo ne'nahaiye. Fali'niyateti'mo he ti'niya himamu'amo'a naipafi'mo ali'ya'mo alisige'na agegesuve. Kanamo ali'niya kavatefe'mo magoke agufa kava hu'na kanamo alisuvafe'mo ne'nahaiye. Fali'niyanage'na atafa naipamo hano hisiyafe'mo falite'na agaekana hu'na maigesuve. ¹¹ Atupale'mo u'na ava'yi hute'na muki fali'naya vayapati'mo alagepa hu'na he tisuvafe'mo amalageka hu'na nayamukiki nehuve.

Polo'a atupale'mo uno ava'yi hisiyafe'mo nagu nagu huno u'niya gemae.

¹² Atupale'mo u'na ava'yi osu'nove. Hai'na ohapai'novanage'na atafausuvafe'mo vegala ae'na nagu nagu hu'na u'na atafausuvafe'mo Kalaisi Yesu'a hogoteno natafau'niye. ¹³ Konaga'nimogitapae, hu'na, atafau'nove, hu'na nagesamo o'afi'na magoke kavafe'mo hu'nae'mo nakamelaga eno ne'viya kava'mo nage kani'na atalete'na naulagati'mo ne'aya kava'mo alisuvafe'mo fai'na alipaili'na nagu nagu hu'na ne'uve. ¹⁴ Goti'a anaga kotegamo hai'na maisuvafe'mo Kalaisi Yesuteti'mo nagaefe'mo keya ae'nige'na atupale'mo u'na ava'yi hute'na hetama'nimo alisuvafe'mo nayamukiki hu'na nagu nagu hu'na ne'uve. ¹⁵ Ne'uva'mofe'mo alopa vaya'mo haita hapai'nona vaya'mogitamo ani kava huta maigetao. Mago vaya'amogitapa alu lapakesamo ne'afisaya'mo'mo Goti'a mani kava'mo afa'a alino lapave ligiye. ¹⁶ Alino apave

ligiya'monanafa alino lave li'niya kava'mo akame huteta magoke laipa lagesamo aliteta magoke gemo akame higetao.

¹⁷ Konaga'nimogitapae, nehuva kava'mo nagetetapa ani kava'mo hutapa nakame hiyo. Ani kava'mo huta ne'mauna vaya'mo alagepa hutapa lagetetapa lakame hiyo. ¹⁸ Mani hemenimo hisuva gemo muki afina'mo lapa pai'novanage'na hemenimo halate mago'e hu'na lapa pai'nae'mo, Asole vaya'mo Kalaisi kame vaya'amo mai'ne'a malipu yosale'mo fali'niya kavafe'mo ava gemo ae'a ati nekae, hu'na hute'na naunumo nelamige'na lapa nepauve. ¹⁹ Goti'a alino apago'ya lagauno apatalesige'a alagi lageso hugae. Apakaemo ne'yafeke'mo lusi kava hu'a apakesamo ne'afiya ya'mo goti'apimo'ae. Apavagage hisiya yafeke'mo amuse hu'a ne'atae. Ma mopafi yatefeke'mo apaipa apakesamo ali'a atalageno ne'viya'monanafa ²⁰ lagaemo koku'napi vaya'mo mai'neta koku'napati'mo eminesiya vekamo'a lagufamo alino katino nelateya vekamo Ala kava ne'mo Yesu Kalaisifeke'mo lavayagunagu huta agava ne'maune. ²¹ Agaemo ayamufa'aleti'mo muki ya'e vaya'e'mo alino aiyafi'mo apateteno yagaino apatesiya ayamufa'aleti'mo hosu lagufamo lokiya o'vaino nekasaliya lagufamo agai'a agufagana agufa lagufamo ha le konali lagufamo alino hamaleno lategaiye.

4

Ani kava'mo hiyo, huno hu'niya gemae

¹ Nahau nayamopafi'mo nahau'niya konaga'nimogitapae, lapakaefe'mo lusi kava huno ne'nahaiye. Lapakaefe'mo namogaga ne'auvanageno Goti'a lapakaeteti'mo ala nag'i'nimo namigiye. Inagi Ala kava nepi'mo lokiya vaitapa he tita maiyo.

² Yuvotiga'e Sitakiga'efe'mo lanahao ke nehovanagi, lanakaemo Ala kava nepi'mo mai'netanae'mo magoke lanaipa lanakesamo alitana mai'ao. ³ Goti ali'ya'amo nagae'e'mo magokepi lokaeka ne'alina ve'nimogae, Kagaefe'mo kahao ke nehovanagi, ani lole atala'mo nagae'e'mo alagepa faigoko gelefe'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo ali'na'a atala'mo alagepa huka hana mao. Anakaegi Kilemeni'agi muki vaya'mo nagae'e'mo magokepi lokaeta ali'ya'mo ne'aluna vayanagi apaki'apimo Goti'a maige maige hu'a maisaya vaya'ai apaki'apimo avo'mo kae male'niya mukufi'mo avo'mo kae male'niye. ⁴ Ala kava nefe'mo muki afina'mo lapamogaga aiyo. Halate, lapamogaga aiyo, hu'na nehuve. ⁵ Yuna lapaipa kava'mo alitapa apave lige'apao lapakeyo, Ala kava ne'mo ago

eminesiya afina'mo alagi hogo nehianagi. ⁶⁻⁷ Mago kavafe'mo lapausoli osuta muki kavatefe'mo nunumu hutapa afi neketapae'mo hao ke nehetaapa lapau'nisiya yafe'mo Gotife'mo ge huta afi gegeno'ao lapaipamo alino falu huno lapategaiye. Haiya kava huno laipamo alino falu huno nelatefi o'age'nona'monanafa afa'a alino falu huno lapatesiya kava'mo'a Kalaisi Yesupi'mo mai'nayanageno lapaipa lapakesale'mo afa'a yagaino lapategaiye.

⁸ Konaga'nimogitapae, ge'nimo hu'na hano hugefe'mo hu'nae'mo, lapakaemo muki alagepa kava'e ala apaki'apimo ne'apamiya kava'efe'mo lapakesa afifi hutapa maiyo. Lama ge kavanagi ani kavatefe'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ne'ataya kavanagi fatago kavanagi o'ani'ya ya'mo ohane'niya kavanagi kanale kavanagi ala agi'amo hane'niya kavanagi hutapa lapakesa afifi hutapa maiyo. ⁹ Nagaemo ali'na lapaya male'nogetapa alita lapaipafi'mo male'naya gemo akame hiyo. Nava gemo afiteta nehuva kava'mo ago nage'nayanagi nakame higeno'ao Goti'a laipamo alino falu nehia kava'mo aepa vekamo'a lapakae'e'mo magokepi lokaeno maino.

Polo'a fiku ha mae'a ami'naya ya'mo aliteno'ae'mo hapao ke he'niya gemae

¹⁰ Yatala afina'mo utegetapa halate nagaefe'mo lusi kava hutapa lapakesamo ne'afitapa mago ya'mo fiku naha maeta nami'nage'nae'mo Ala kava nepi'mo lusi kava hu'na namogaga ai'nove. Muki afina'mo nagaefe'mo lapakesamo ne'afiya'monanafa alita nave lisaya ka'mo ohane'niye. ¹¹ Mago yafe'mo kafu hu'ne'nae'mo mani gemo nehufiye. Ha'ao, Kalaisi'a alino naya male'nige'na haiya kava hu'na ne'maufige'na vaya'mogi naha maesayafe'mo nagesamo o'afi'na afa'a mai'nove. ¹² Kafu hu afina'e mago'e ya'mo ne'aluva afina'e'mo afa'a maisuvafe'mo afite'na age'nove. Muki afina'mo u'ne'na hu'na ne'mauvategamo alu kava alu kava'mo afole ne'aige'nae'mo afa'a mai'nove. Alino naya male'nige'nae'mo naga netefi namu nepaefi kafu nehufi alopa ya'mo ali'nofi hu'na afa'a maisuvafe'mo ago afite'na age'nove. ¹³ Nagaemo Kalaisipi'mo mai'ne'nae'mo lokiya vaino ne'nateya himamu'aleti'mo muki kava'amo afa'a huguve. ¹⁴ Ani gemo nehuva'monanafa kanamo ne'aluva kavatefe'mo alagepa kava hutapa nagae'e'mo afalu afalugana hutapa naha mae'nae. ¹⁵ Filipai vaya'mogitapamo ago afi'nayana nagaemo hogote afina'mo alagepa faigoko gemo ae'na hakalo hu'na lapa paite'na Masetoniya kotegamo atale'na u'noge'apae'mo muki siosi'ale siosi'ale'mo

mai'naya vaya'mogimo namite'a alisayafe'mo nagae'e'mo afalu afalugana hu'a lokae'a ali'ya'mo o'ali'nagetapa lapakaeke'mo nagae'e'mo magokepi lokaeta ali'ya'mo ali'nae. ¹⁶ Lapatale'na u'na Tesalonaika taonifi'mo mai'nogetapae'mo mago'e ya'mo muki afina'ae afina'ae'mo naha maetapa nami'nae. ¹⁷ Nagaemo mago ya'mo fiku alisuvafe'mo nagesamo no'afufa lapakaeke'mo akamelegati mago'e ya'mo alisayafeke'mo nagesamo ne'afuve. ¹⁸ Inagi muki nami'naya ya'mo ali'nogeno mago'e ya'nimo afa'a hane'niye. Epafalonaitasi'a fiku nami'naya ya'mo alinineno nami'nige'na hai'mo ali'nove. Alagepa atumo ne'aiya ofalinimo hane'nigeno Goti'a hau'nigeno amuse huno nelapate. ¹⁹ Goti'nimo'a Kalaisi Yesuteti'mo asole ya'mo male'niya yapati'mo lapakaemo muki kafu hu'nisaya ya'mo afa alino lapamigiye. ²⁰ Afotimo Goti agi'ale'mo muki afina'ae afina'ae'mo alita asaga hulita vigetao. He, lama ge.

Ge'nimo alagi hano hu'niya gemae

²¹ Lapakaemo muki vaya'mo Kalaisi Yesupi'mo apaote vaya'aife'mo ge apamamaeyo. Nagae'e'mo lokae'a mai'naya konagatimogi'e'mo ge lapamamae'nae. ²² Muki apaote vaya'mogi ge lapamamae'naya'monanafa hogote gamani vekamo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogi'e'mo mago'e hu'a ge lapamamae'nae. ²³ Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a muki'amogitapamo fiku lapa maeno lapamino. He, lama ge.

KOLOSI

Polo'a Lomu vaya'ai kalavusifi'mo mai'nenoa'ae'mo mani avo'mo Kolosi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo kae'niye. Mago Kolosi taonifi vekamo agi'amo Epafalasi'a Kalaisi ali'ya'amo ne'aliya vekamo'a Lomu taonifi'mo eno Polofe'mo Kolosi siosi vaya'aife'mo apava gemo huno ha pai'niye.

Polo'a ani gemo afiteno'ae'mo mago aigofe tisa vaya'mogi hu'naya gemo alino api aino ate'niye. Ani aigofe tisa vaya'mogimo alagamuna agege enisole vaya'aife'mo mono huge Yu vaya'ai mono gemo akame huge ma ne'ya o'aliyo ina ne'ya o'neyo hu'a huge hu'a ali'a apaya male'nae. Polo'a hapa paino'ae'mo, ani agufa gemo akame nehaya vaya'mogi Kalaisi'mo ago atale'a u'nae. Yesu Kalaisi'a hogote vekamo mai'nenoa'ae'mo muki yate'e vaya'aite'e'mo yagaino ne'apate. Agaefeke'mo lapakesamo afi'netapa mono huta ala agi'amo amiyo, huno avo'mo kae'niye. Lapakaemo Kalaisipi'mo mai'netapae'mo saufa kava'mo hutapa lapaote maiyo, huno avo'mo kae'niye. Kolosi siosi vaya'aife'mo avo'mo kae'niya agufa gemo huno Efasasi siosi vaya'aife'mo avo'mo kae'niye. Tikikasi'a Polo'e'mo lokaeno ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a ani avo'mo alininuno Kolosi siosi vaya'aina apami'niye.

¹ Nagaemo Polo'nae'mo Goti'a agesamo afiteno hau'nigeno'ae'mo Yesu Kalaisi apa veka'amo lekana paino nate'niya vekamo'na'e konagatimo Timoti'e'mo mani avo'mo neka'ae. ² La'agaemo Kolosi taonifi'mo mai'naya lapaote vaya'mo Kalaisipi'mo mai'netapae'mo o'ataleta alagepa huta mai'naya konagati'ae'mo mani avo'mo neka'ae.

Afotimo Goti'e Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Polo'a hao ke heteno'ae'mo nunumu huno apate'niya gemae

³⁻⁵ Hogotetapa alagepa faigoko gemo afitetapae'mo Goti'a koku'napi'mo male'nenoa'ae'mo yagaino nelapateya yafe'mo ava gemo afitetapa lapavayagunagu hutapa agava ne'maiye. Agava mai'netapae'mo Kalaisi Yesufe'mo lapakesa afita fatago hu'netapae'mo muki apaote vaya'aife'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niya kavafe'mo lapava gemo afi'none. Afi'nona afinateti'mo muki afina'ae'mo nunumu huta nelapatone. Ala kava netimo Yesu Kalaisi afo'amo Gotife'mo hao ke heta nelapatone. ⁶ Alagepa faigoko

ge'amo lapakaetegamo eno afole ai'niya gemo'a ma mopafi muki haopalega'e'mo eno afole aiteno ne'ya'amo alino ne'ate. Mani gemo Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya gemo afitetapae'mo lama gemo hane'niye, hutapa afi'naya afinateti'mo lapakaepati'e'mo ne'ya'mo alino ne'ate. ⁷ Epafalasife'mo lahou layamopafi'mo lahou'niya vekamo'a lagae'e'mo lokaeno ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a lapakaetefe'mo Kalaisi ali'ya'amo o'ataleno alagepa huno ne'aliya vekamo'a mani gemo ago lapa pai'nigetapa afi'nae. ⁸ Agaemo lapava gemo huno'ae'mo, Goti Auneme'amo'mo apaipafi'mo ali'ya'mo ali'nige'apae'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiye, huno laha pai'niye.

⁹ Ani kava hutapa mai'naya'mofe'mo afi'nona afinateti'mo o'ataleta nunumu huta lapateme lapateme eta mai'none. Lagaemo, Apakaemo kahau'nisiya kava'mo hisayafe'mo kaunekame'mo'a alino apaya malenage'a alagepa hu'a apakesamo afite'a age'a aeto nehaya kava'mo apaipafi'mo havai teno, huta nunumu nehune. ¹⁰ Goti'a ani kava'mo hisigeta ala agi'amo amisaya agufa kava'mo hutapa maisageno alagepa kava'mo'a lapaipafati'mo alagagana huno afole aisigetapa Goti'mo mago'e mago'e hutapa agesayafe'mo nunumu nehune. ¹¹ Goti'a ha le konali ayamufa'age vekamo'a ayamufa'aleti'mo lokiya vaino lapateno. Lokiya vaino lapatesigetapa hosu afina'mo o'ataleta hosu lapaipamo okalita lapamogaga ai'netapa muki ya'mo Afo'amofeke'mo hao ke hegae. ¹² Agaemo yagaino ne'apateya ha le kote'mo hai'a ne'maiya vaya'e'mo hetama maleno late'niya hetamatimo afa'a alisunafe'mo alo huno late'niye. ¹³ Agaemo hani ya'mo lokiya'alegati'mo lagufamo alino katino lateteno lavalelineno hau'niya Mafa'ne'amo'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo late'niye. ¹⁴ Mafa'ne'amo'mo kola'aleti'mo miya faino hatu maeno lateteno'ae'mo hosu kavatimo alino atale'niye.

Kalaisi'mo hogote vekamo mai'niya gema

¹⁵ Kalaisi'a no'agaya Goti aune'amo mai'niye. Yege Mafa'ne'amo mai'nenoe'ae'mo muki alo hu'niya ya'e vaya'e'mo aeno apakaseno mai'niye. ¹⁶ Goti'a Kalaisipi'mo muki ya'e vaya'e'mo alo huno apate'niye. Koku'napi'mo hane'niya ya'e vaya'enagi ma mopafi'mo hane'niya ya'e vaya'enagi ne'agaya ya'e vaya'enagi no'agaya ya'e vaya'enagi huno alo huno apate'niye. Agaetetike'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ala vayanagi kava vayanagi ala apaki vayanagi huno agaetefe'mo alo huno apate'niye. ¹⁷ Agaemo muki yate'e vaya'aite'e'mo hogote vekamo mai'nenoe'ae'mo yagaino ne'apatege'apae'mo hanege maige hu'a mai'nae.

¹⁸ Siosi vaya'mo Kalaisi agufa'agana hu'a mai'nageno'ae'mo apakenopa'agana huno mai'nenno yagaino ne'apate. Agaemo aepa fai'niya vekamo mai'niyanageno alagi hogote vekamo maisiyafe'mo kanolufati'mo hogoteno he ti'niye. ¹⁹ Goti'a muki agai'a aipa agesamo Kalaisi aipafi'mo alagi hanesiyafe'mo hau'niye. ²⁰ Hau'niyanageno koku'napi vaya'e ma mopafi vaya'e'mo agaeteti'mo alino nanu aeno apatesige'a magokepi lokae'a maisayafe'mo hau'niye. Goti'a hau'nigeno'ae'mo Mafa'ne'amo'mo malipu yosale'mo aino laki'niya kola'aleti'mo alino nanu aeno late'niye.

²¹ Lapakaemo mago afina'mo Goti'e'mo lokaeta o'maitapa lapaote aote hutapa mai'netapae'mo hosu kava'mo huge hosu lapakesamo afige hutapa mai'netapae'mo kame vaya'amo mai'naya'monanafa hemenimo agai'a'e'mo alino nanu aeno lapate'niye. ²² Goti aulagale'mo lapaote vaya'amo maisageno hosu kavatapimo alagi ohanesigetapa vai'mo o'alisayafe'mo Mafa'ne'amo'mo agufamo aliteno fali'niya kavateti'mo alino nanu aeno lapate'niye. ²³ He, o'ataleta lapakesa afita fatago hume hume ne'utapae'mo no'mo yafate'mo fai'a ategkana hutapa mai'neta o'ataletapa alagepa faigoko ge'amo afitetapa lapavayagunagu hutapa agava mai'neta o'atale'nisayana Goti aulagale'mo alagepa huta he titapa maigae. Mani alagepa faigoko ge'amo muki ma mopafi vaya'aife'mo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nage'a afi'nae. Nagaemo Polo'na ani gelefe'mo Goti ali'ya'amo ne'aluva vekamo hamale'nove.

Polo'a siosi vaya'aite'mo ali'ya'mo ali'niya gemae

²⁴ Nagaemo lapakaetefe'mo kanamo ne'aluva'mofe'mo namogaga ne'auve. Kalaisi'a kanamo ali'niya kava hu'na agufalefe'mo kanamo ne'aluve. Kalaisi agufa'amo agai'a siosi vaya'amae. Goti mafa'ne'amogi kanamo ne'aliya ali'ya'apimo hano osu'niye. Nagaemo kanamo ne'aluva hetama'nimo ali'na hapa maegaue. ²⁵ Goti'a lapakaetefe'mo ge'amo ae'na hakalo hu'na hano hisuvafe'mo siosi ali'yate'mo navaleno alino nate'niye. ²⁶ Goti'a mago kava'amo alino fala ki male'nige'a muki vaya'mogimo muki afina'mo o'age'naya'monanafa hemenimo apaote vaya'amo alino apave li'niye. ²⁷ Goti'a muki nofi vaya'aitegamo asole ha le konali kava'amo fala ki'niyanageno alino apave lisiyafe'mo hau'nigeno'ae'mo agesamo afi'niye. Mani fala ki'niya gemo Kalaisi'a lapaipafi'mo mai'niya nefe'mo ava gemo hane'niye. Agaetefe'mo ha le konali ya'amo alisayafe'mo lapavayagunagu hutapa agava ne'maiye. ²⁸ Lagaemo muki vaya'amo apavalelita uta apatesunage'a Goti

aulagale'mo Kalaisipi'mo mai'ne'a hai'a hapaisayafe'mo muki vaya'aife'mo Kalaisife ava gemo aeta hakalo huta hapa nepaune. Lagaemo alagepa lagesamo ne'afitae'mo muki vaya'aife'mo, ehetafiye, huta huge muki vaya'aina alita apaya malege huta ne'maune. ²⁹ Nagae'e'mo mani kava'mo afole aisiyafe'mo Kalaisi ayamufa'aleti'mo naipafi'mo lusi kava huno ali'ya'mo ne'alige'nae'mo ayamufa'aleti'mo naya mukiki hu'na ali'ya'amo ne'aluve.

2

¹ Nagaemo lapakae'e Leyotisiya taonifi'mo mai'naya vaya'e o'nage'naya vaya'efe'mo naipafi'mo nahausoli hu'ne'na nayamukiki hu'na ali'ya ne'aluva ali'yafe'mo nava gemo afisayafe'mo nahau'niye. ² Lapaipamo'mo atete osuno lokiya vaino hane'nisigetapa lapau lapayamopafi'mo lapau'nisigetapa magoke lapaipa lapakesamo alita maisayafe'mo ali'ya'mo ne'aluve. Ani kava huta mai'netapae'mo Goti'a hogoteno alino fala kino ate'nenno alino lapaveli'niya ne'mo Kalaisi'mo ageta aeto hutetapa lole lapakesamo o'afitapa lusi kava huta magoke lapakesamo afisayafe'mo nahau'niye. ³ Kagemi ya'apimo ali'a fala ki'a ne'malaya kava huno Kalaisi aipafi'mo muki alagepa hu'a afite'a agesaya ya'amo fala kino hane'niye. ⁴ Mago vaya'mogimo haga lapaisiya agufa gemo hute'apae'mo lapakesamo faite'a humi olapatesayafe'mo mani gemo lapa nepaune. ⁵ Nagufa'amo lapakae'e'mo lokae'na o'mai'nova'monanafa naune'name'amo'mo lapakae'e'mo magokepi lokaeno mai'nige'nae'mo lapakovana Kalaisife'mo lokiya vaitapa lapakesa afita fatago nehutapae'mo magokepi lokaeta mai'nage'na lapakete'nae'mo namogaga ne'aue.

Kalaisipi'mo alagepa hu'a ne'maiya kavafe'mo hu'niya gemae

⁶ Lapakaemo Kalaisi Yesufe'mo, Ala kava netimo mai'niye, hutapa ali'naya kava'mo hutapa agaepi'mo maim maim viyo. ⁷ Mai'netapae'mo yosamo'mo hafu'yamo ne'aeya kava hutapa agaete'mo atafauta alagi hutapa maiyo. No'mo yafate'mo fai'a ne'ataya kava hutapa Kalaisite'mo atafauta alagi hu'netapae'mo alita lapaya male'nona gelefe'mo lokiya vaitapa mai'netapae'mo mago'e mago'e hutapa lusi kava huta hao ke hetapa maiyo. ⁸ Fiku yanage'a mago vaya'mogimo ma mopafi vaya'mogi agete'a afi'naya agufa gemo huge afa aigofe gemo huge nehu'a humi lapategayanagi ehetafiye. Mani gemo Kalaisitegati'mo no'mefa apakinago vaya'mogi

nehaya agufa gemo ma mopafi kava'mo ani kava'mo huno afole ai'niye, hu'a nehaya gee'mo apakesamo ne'afiya yapifati'mo ne'e. ⁹ Muki Goti aipa agesamo Kalaisi aipa agesafi'mo alagi lama ge huno hanege hanege huno nehane. ¹⁰ Agaemo muki apaune'apame'e vaya'mo yagai'a ne'apataya vaya'aite'e ala kava vaya'aite'e'mo yagaino ne'apateya vekamo mai'nigetapae'mo agaepi'mo mai'nageno agaepi hane'niya ya'amo lapakaepi'mo havai te'niye. ¹¹ Kalaisipi'mo mai'nageno'ae'mo vaya'mogi lapakufamo lagau'a olapate'nafa Kalaisi'a lapakufamo lagaugekana huno hosu kava'mo nehaya atafa lapaipa lapakesamo alino atale'niye. ¹² Ani agufa kava'mo hane'nige'a ani'mo fale'a nelapatageno'ae'mo Goti'a lapakesa afita fatago nehaya kavateti'mo Kalaisi'e'mo kanolufi'mo kino lapateteno Kalaisi'e'mo magokepi ago alino he tino lapate'niye. Goti'a Kalaisi'mo alino he tino ate'niya vekamo himamu'aleti'mo lapaipafi'mo ali'ya'mo ali'nigetapa lapakesa afita fatago hu'nae. ¹³ Hosu lapakufamo lagauta o'ataletapa hosu kavapi'mo mai'netapae'mo fali'naya vayakana huta mai'nageno'ae'mo Kalaisi'e'mo ago alino he tino lapate'niye. Goti'a muki hosu kavatimo alino ne'ataleno'ae'mo ¹⁴ anonatilefe'mo avo'mo kae male'niya gemo ma kava hiyo ina kava osiyo, huno hu'niya ke'aepa gemo aeno kalo paeno atale'niye. Goti'a ani gemo'a aeno lagaseno kame huno late'niya gemo alino ataleteno malipu yosale'mo nili ai'niye. ¹⁵ Kalaisi'a faliteno'ae'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ala kava vaya'e'mo agai'amo ago aeno apakaseteno kame hisaya ya'apimo apayapati'mo alino hapafaleno nofi kino apateteno vaya'ai apaulagale'mo heno apavayu hulino u'niye. ¹⁶ Ani kava hu'niya'mofe'mo vaya'mogimo, ma ne'ya neyo, ina ne'ya o'neyo, hu'a nehu'apae'mo, hopa afinafe'mofi saufa kaile hopa afinafe'mofi sapati afina'mo mai'a falu nehaya afinafe'mofi, alita aeto hu maletetapa akame hiyo, hu'a lapa paisagetapae'mo akame hisaya kava'mo ohane'niye. ¹⁷ Mani agufa kava'mo afole aisiya kavafe'mo aune kava'mo hane'niya'monanafa Kalaisi'a aune'a age'naya agufa'amo ago afole ai'niye. ¹⁸ Mago vaya'mogimo amega apakufaleti'mo apakai'api apaki'apimo ali'a afepi ne'apataya kavafe'mo amuse hu'a enisole vaya'aife'mo mono nehae. Apakaemo kavatapimo ali'a fako hu'a lapatete'apae'mo, hosu kava'mo nehae, hu'a hisaya gemo o'afiyo. O'age'naya kava'mo agesayafe'mo apakai'apimo fiku himu'namu kava'mo nehae. Atafa apaipafati'mo, ala vaya'mo mai'none, hu'a fiku apakesamo

ne'afiye. ¹⁹ Apakaemo agufamo agenopagana huno mai'niya vekamo Kalaisi'mo o'atafau'a afa'a atale'nae. Kalaisi'a agufale'mo yagaino ne'ategeno'ae'mo aeno hapai'niya ya'a'e aganuna'e'mo aeno haniteno alino magokepi lokaeno ate'nigeno Goti himamu'aleti'mo ko nesiye. ²⁰⁻²¹ Lapakaemo ma mopafi'mo hogote'a hu'a aepa fai'a hu'naya gelefe'mo fali'nisaya'mo'mo na kava higetapa ina ya o'aliyo, ma ne'ya o'neyo, ani yate'mo ame o'aliyo, hu'a nehaya gemo ma mopafi vayakana hutapa ma mopafi vaya'ai ke'aepa ge'apimo akame nehae. ²² Mani ke'aepa gemo ali'a ne'a hano hu'a atalesayafeke'mo hane'niye. Ma mopafi vaya'ai ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya ke'aepa ge'ageke'mo hane'niye. ²³ Mani agufa ke'aepa gemo'a mono hisayafe'mo alino he tino ne'apate. Aigofe gemo nehu'a apakufamo ali'a afepi apate'a apakafu kisiya ya'mo ali'a apakufamo amisayafe'mo alino he tino ne'apate. Ne'apateya'mofe'mo afiteta age'nona kava'mo hane'niye, hu'a apakesamo ne'afiya'monanafa mani agufa ke'aepa gemo'a apakufamo'mo hau'niya kavate'mo yagai'a atesayafe'mo hapa no'mae.

3

¹ Goti'a Kalaisi'e'mo magokepi alino he tino lapate'niya'mofe'mo koku'napi hane'niya yafe'mo lapa'ye hu'ninagetapa kahauya hiyo. Anile'mo Kalaisi'a Goti lamaga haopale'mo sia'ale'mo ne'maiye. ² Ma mopafi yafe'mo lapakesamo o'afitapa muga anaga kotegamo nehaneya yafeke'mo lapakesamo afiyo. ³ Lapakaemo fali'nageno afa'a ne'maiya ya'mo alino fala kino ate'nigeno Kalaisi'e'mo magokepi lokaeno Gotipi'mo nehaneya'mofe'mae. ⁴ Kalaisi'a afa'a ne'mauna ya'mo aepa vekamo afole aisigetapae'mo ha le konali ya'amo agae'e'mo alisage'a lapakegae.

⁵ Aligaya'mofe'mo ma mopafi amega lapakufamo'mo nehaya kava'mo amagita falita ataleyo. Kumai kavanagi o'an'iya kavanagi hosu lapaipa nekaliya kavanagi hosu kavafe'mo lapaka neteya kavanagi ma mopafi yafe'mo lapa'ye nehaya kavanagi hutapa alita amagitapa falita ataleyo. Ma mopafi yafe'mo hapa'ye nehisiya vaya'mogi aigofe gotife'mo mono nehae. ⁶ Goti ge'amo akame nosaya vaya'mogi ani agufa kava'mo nehaya'mofe'mo aipamo leno ne'apateyanageno kayo'mo apamigiye. ⁷ Hogotetapa ani agufa hosu kate'mo ne'utapae'mo hosu kavapi'mo mai'naya'monanafa ⁸ hemenimo muki mani agufa hosu kava'mo ago ataleyo. Lapaipamo olege lapai vaitapa

o'apatege hanageke ya'mo alita o'apamige huta faipa huta o'apatege hosu kigi yokalo gemo osuge lapa'ye hisiya kava'mo alino afole aino atesiya agufa gemo osuge hutapa maiyo. ⁹⁻¹⁰ Lapakaemo atafa vekatapimo atalege atafa vekatapimo'a nehia kava'mo atalege hutapa saufa vekatapimo alita vai'naya'mofe'mo konagatapie'mo aigofe gemo osiyo. Goti'a saufa vekatapimo alo hu'niyanageno Goti'mo ageta aeto nehutapae'mo agaekana hutapa maisayafe'mo saufa vekatapimo mago'e mago'e huno alo huno nelapate. ¹¹ Nelapateya'mofe'mo saufa vava'mo mai'netapae'mo Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vayanagi Yu nofi vayapati'mo mai'naya vayanagi apakufamo olagau'naya vayanagi apakufamo lagau'naya vayanagi alu apake ne'aiya vayanagi kahaufilaga vayanagi kalavusi ali'ya'mo ne'aliya vayanagi afa'a ne'maiya vayanagi hu'a hailami salami hu'a no'maifa Kalaisi'a agai'age'mo muki kava'mo aepa ne'mo mai'nenoe'mo muki alu vava alu vava'ai apaipafi'mo ne'maiye.

¹² Goti'a lapakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno ago lekana paino lapateteno lapavaleno alino lapaote lapate'niya'mofe'mo lapau huta apatege alitapa lapao ya'mo huge ina agufa vava'mo mai'none, hutapa lapakesamo afige yagu yaga kava'mo hutapa apatege lapakaetegamo hosu kava'mo nehisagetapae'mo afa'a mai'netapa falu fala lapaipamo kalita apatege hutapa maiyo. ¹³ Hosu kava'mo lapakaepati'mo hisagetapae'mo konagatapilegamo afalu afalu kava'mo hutapa vase kava'mo huge hosu kava'apimo alita atalege hutapa magokepi'mo lokaetapa maiyo. Mago konagatapimo'a konaga'ae'mo, nagaetegamo hosu kava'mo hu'niye, huno agesamo afi'nisiya'mo'mo Ala kava ne'mo'a hosu kavatapimo alino atale'niya kava hutapa hosu kava'amo alita ataleyo. ¹⁴ Mani kava'mo nehutapae'mohogote kava'mo hutapa lapau lapayamopafi'mo lapainageno'ao alagepa huno magokepi alino lokaeno lapateno. ¹⁵ Goti'a lapaipamo alino falu huno lapate'niya kava'mo'a lapaipale'mo yagaino lapateno. Goti'a magoke vava'mo maisageno lapaipamo'mo falu hisiyafe'mo keya aeno ge hu'niye. Ani kava hutapa mai'netapae'mo Gotife'mo hao ke heyo. ¹⁶ Lapaipamo alo higeno'ao Kalaisife'mo ava gemo'a lapaipafi'mo mago'e huno hanega hanega huno alami haneno. Alagepa huta lapakesamo afi'netapae'mo konagatapimo afalu afalu kava'mo hutapa alita apaya maletapae'mo hosu kava'mo osisayafe'mo ehetafiye, huta hapa paiyo. Lapaipafi'mo Gotife'mo hao ke nehetape'mo samu yokemo huge mono yokemo huge

Ala kava ne'mo agi'ale'mo ali'a ne'asagaya yokemo huge hutapa maiyo. ¹⁷ Muki agufa kava'mo huge muki agufa gemo huge nehisayana Ala kava ne'mo Yesu agi'alefe'mo hutetapa agaeteti'mo afotimo Gotife'mo hao ke heta maiyo.

Afamo anaga'mogimo hisaya kavafe'mo hu'niya gemae.

¹⁸ A'nemogitapae, hu'na, Ala kava nepi'mo mai'nisaya a'nemogimo hisaya kava hutapa anautapimogi apaiyafi'mo mai'netapa ge'apimo afiyo. ¹⁹ Anau'apimogitapae, hu'na, a'netapilegamo lokiya kava'mo osutapa apakaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. ²⁰ Mafa'nemogitapae, hu'na, muki kavatefe'mo itatapi afotapimogi ge'apimo ne'afisageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a lusi kava huno amuse huno lapategaiya'mofe'mo ani kava'mo hiyo. ²¹ Afo'apimogitapae, hu'na, mafa'netapimogimo apaipamo lesiya agufa kava'mo osiyo fiku yanageno apaipamo'mo kana hugiyanagi. ²² Ali'ya ne'aliya vaya'mogitapae, hu'na, hosu kavanagetapa ali'ya aepa vaya'mogi amuse hu'a lapatesayafe'mo apaulagale'mo mai'netapaeke'mo ge'apimo ne'afiye. Gotife'mo koli nehutapae'mo muki afina'mo lapaipafati'mo ge'apimo afiyo. ²³ Muki alu ali'ya alu ali'ya'mo ne'alitapae'mo vaya'aitefe'mo ali'ya'mo no'alufa Ala kava netefe'mo mani ali'ya'mo ne'aluve, huta lapayamukiki hutapa ali'ya'mo aliyo. ²⁴ Ala kava ne'mo Kalaisi ali'ya'ale'mo mai'naya'mofe'mo ago afi'nayana Ala kava ne'mo'a alo hu male'niya yapati'mo miyatapimo alino lapamigiye. ²⁵ Goti'a hosu kava'mo nehisaya vaya'mo agai'a aulagale'mo haiya vaya'mo mai'nafi huno agesamo o'afigifa anona'apilefe'mo hosu miya'apimo alino apamigiye. Goti'a muki vaya'aina magoke agufa kavateti'mo alino fako huno ne'apate.

4

¹ Ali'ya aepa vaya'mogitapae, hu'na, yagaitapa ne'apataya vaya'mo mai'naya kava huno Ala kava netapimo koku'napi'mo mai'niye, huta ago afi'naya'mofe'mo ali'yatapimo ne'aliya vaya'aitegamo fatago kava'mo hutapa alagepa ya'mo alita apamiyo.

Nunumu nehutapa alagepa kava'mo hiyo, huno hu'niya gemae

² Nunumu nehutapae'mo o'ataleta alagepa huta kava yagai'netapa Gotifeke'mo hao ke hetapa nunumu huge huge hutapa maiyo. ³ Nunumu nehutapae'mo Goti ge'amo aeta hakalo huta hapa paisuna ka'mo valino latesigeta Kalaisife'mo ava gemo hogoteno alino fala ki male'nen

hemenimo alino lave li'niya ge'amo hapa paisunafe'mo nunumu hutapa lateyo. Mani gelefe'mo ali'a kalavusi hu'a nate'nae. ⁴ Goti'a alagepa hu'na ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo hau'niye. Ani kava hu'na hisuvafe'mo nunumu hutapa nateyo. ⁵ Lapakaemo malaga vaya'aife'mo alagepa huta lapakesamo ne'afitapa alagepa kava'mo hiyo. Lapakaemo alagepa kava'mo hisaya afina'mo ago hano hugiyanagi alagepa kava'mo hutapa alagepa ali'ya'mo aliyo. ⁶ Haga'age gemo nehane, hu'a hisayafe'mo ge hugefe'mo alagepa ge'age'mo hiyo. Ge'apile'mo alagepa huta aeta atagaina hutapa hapa paisayafe'mo alagepa huta afi'netapa hapa paiyo.

Polo'a lole vekala'mo alino anate'nige'ana u'na'a gemae

⁷ Tikikasi'a lahou layamopafi'mo lahou'niya konagatimo'mo o'ataleno muki afina'mo Ala kava ne'mo ali'ya'amo lagae'e'mo lokaeno ne'aliya vekamo'a uno muki kavafe'mo nava gemo huno lapa paigiye. ⁸ Agaemo uno haiya kava hutapa mai'nafi huno lapaketeno'ae'mo lapaipamo alino lokiya vaino lapatesiya gemo lapa paisiyafe'mo ali'na atesugeno ugiye. ⁹ Avagi huno visiya vekamo Onesimasife'mo lahou layamopafi'mo lahou'niya konagatimo'a ali'ya'amo o'ataleno muki afina'mo alagepa ali'ya'mo ne'aliya vekamo lapakaepati vekamo mai'niye. Anakaemo u'anae'mo manile'mo muki afole ai'niya kavafe'mo ava gemo hu'ana lapa paiga'ae.

Kolosi vaya'aife'mo ge apamamae'naya gemae

¹⁰ Alisitakasi'a nagae'e'mo kalavusimo hu'niya vekamo'a ge lapamamae'niye. Maki'a Manamasi avu'amo'mo ge lapamamae'niye. Agaefe'mo, esigetapae'mo alita falu fala huta atetetapa ne'ya'mo amiyo, hu'na lapa pai'nove. ¹¹ Yesu'a mago agi'amo Yasitasi'a ge lapamamae'niye. Mani lole'e mago'e vaya'mo Yu nofi vaya'mo mai'ne'a Goti'a yagaino apatesiya kava'mo afole aisiyafe'mo nagae'e'mo lokae'a ali'ya'mo ne'aliye. Alagepa hu'a naha mae'nageno naipamo'mo falu hu'niye. ¹² Epafalasi'a lapakaepati vekamo'a Kalaisi ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a ge lapamamae'niye. Lapakaemo alopa Kalisitini vaya'mo hamaletetapa o'ataleta lokiya vaita mai'netapa Goti'a hau'niya kava'mo agetetapa akame hisayafe'mo lusi kava huno nunumu huno nelapate. ¹³ Agaemo lapakaetegamogi Leyotisiya taonifi'mo mai'naya vaya'aitegamogi Hilapolisi taonifi'mo mai'naya vaya'aitegamogi huno lokiya kava'mo huno aghesa afifi huno ali'ya'mo ne'alige'nae'mo lapa nepauve. ¹⁴ Luki'a lahou layamopafi'mo lahou'niya lota

veka'e Nimesi'e'mo ge lapamamae'na'ae. ¹⁵ Lagaefe'mo Leyotisiya konagatimogi'e Nipa'e'mo siosi vaya'mo no'afi'mo ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'aife'mo ge apamamaetapa hapa paiyo.

¹⁶ Mani avo'mo alitapa lekana paitetapae'mo Leyotisiya siosi vaya'mogi lekana paisayafe'mo alitapa apamiyo. Ani kava hu'a Leyotisiya konagatimogitapamo mago avo'mo ali'a lapamisagetapa lekana paiyo. ¹⁷ Lapakaemo Akipasife'mo Ala kava ne'mo'a kami'niya ali'yakamo alika hano huvo, hutapa ha paiyo. ¹⁸ Ani gemo hute'nae'mo hemenimo nagaemo avo'mo nekaeya vekalegati'mo avo kayo'mo ali'na avo'mo kae'nae'mo, Polo'na ge lapamamae'nove, hu'na avo'mo nekaove. Kalavusifi'mo mai'novanagi lapake okanino. Goti'a fiku lapa maeno lapamino. He lama ge.

1 TESALONIYANI

Polo'a Filipai taonifati'mo atalenuno Tesalonaika taonifi'mo mai'nenoe'ae'mo Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa pai'nige'apae'mo apaipamo ali'a afe le'nageno siosimo afole ai'niye. Yesu Kalaisife'mo apakesa afi'a fatago hu'naya'mofe'mo Yu nofi vaya'mogimo Polofe'mo kame hu'a ate'nageno ataleno Meliya kotegamo u'niye. Henaga'amo Timoti'a uno apaketeno siosi vaya'aife'mo apava gemo huno Polofe'mo ha pai'nigeno mani avo'mo kae'niye.

Polo'a Goti vaya'amo hamale'naya'mofe'mo Gotife'mo hao ke hege agai'amo ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo ava gemo huge Kalaisi'a eminesiya kavafe'mo ava gemo huge huno mani avo'mo kae'niye.

¹ Polo'namogi Silivenisi'agi Timoti'agi huta Tesaloniyani siosi vaya'mogitapa afotimo Gotipi'e Ala kava netimo Yesu Kalaisipi'e'mo mai'naya vaya'mogitapae'mo mani avo'mo nekaone. Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Tesaloniyani vaya'mogi apakesa afi'a fatago hute'a alagepa hu'a mai'naya apava gema.

² Lagaemo muki'amogitapae'mo Gotife'mo muki afina'mo nunumu'mo huta hao ke nehone. ³ Lapakesa afita fatago hu'netapae'mo alagepa kava'mo nehae. Lapau lapayamopafi'mo lapau'nigetapae'mo lokiya ali'ya'mo ne'aliye. Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo agava mai'netapa lapavayagunagu nehutapae'mo o'ataletapa atafauta alagi hutapa ne'maiye. Lagaemo Afotimo Goti aulagale'mo olapataleta ani kavatapie'mo muki afina'mo lagesamo ne'afitae'mo nunumu'mo huta nelapatone. ⁴ Goti'a hau ayamopafi'mo hau'niya konagatimogitapae, huta, Goti'a agai'amo lekana paino lapate'niye, huta lapake'none. ⁵ Alagepa faigoko ge'amo aeta hakalo huta lapa pai'nonageno'ae'mo lapaipafi'mo ge'age'mo afole o'ai'nifa himamu'a'e ge'aleti'mo ali'ya'mo aliteno alino afole aino ate'niye. Aote Auneme'aleti'mo lapa pai'nonagetapae'mo, he, lama gemo hane'niya gemo nehae, hutapa alagi lapakesa afita fatago hu'nae. Lapa maesunafe'mo lapakae'e'mo magokepi lokaeta mai'neta haiya kava huta ali'ya'mo ali'nopi huta ago lage'nae. Ani kava'mo lapakaetegamo afole ai'niya'mofe'mo Goti'a lekana paino lapate'niye, huta lapake'none. ⁶ Goti ge'amo alagepa hutapa afitetapa lusi

kava hutapa kanamo ali'nageno Goti Auneme'amo'mo lapa mae'nigetapa lapamogaga ne'aitapae'mo lakame huge Ala kava ne'mo akame huge hutapa mai'nae. ⁷ Lapakaemo ani kava'mo nehutapae'mo lapakame hisaya agufa kava'mo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'mo Masetoniya kotega vaya'e Akaiya kotega vaya'e'mo ago alitapa apave li'nae. ⁸ Ala kava ne'mo ge'amo lapakaeteti'mo Masetoniya kotega'e Akaiya kotega'eke'mo aino atagu faeno uneno osu'nifa muki kotega'e'mo aino atagu faino uneno hu'nige'apae'mo lapakesa afitapa fatago hu'naya kavafe'mo ago lapava gemo afi'naya'mofe'mo mago'e huta hapa paisuna gemo ohane'niye. ⁹ Ani vaya'mogimo lagaefe'mo, apakaemo Tesaloniyani vaya'aitegamo u'nage'apae'mo aigofe goti'apimogi apatale'a ai'a afe le'a Gotitegamo e'a afa'a ne'maiya lama ge Goti ali'ya'amo ne'aliye. ¹⁰ Mai'ne'apae'mo Goti'a alino he tino ate'niya Mafa'ne'amo'mo Goti'a aipamo leno nelateya kayo'mo lamisiyategati'mo lagufamo alino katino nelateya Mafa'ne'amo koku'napati'mo eminesiyafe'mo agava ne'maiye, hu'a nehae.

2

Polo'a Tesaloniyani vaya'aitegamo uno ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Konagatimogitapae, huta, lapakaemo ago lage'nayana lapakaetegamo uta mai'netae'mo afa ali'ya'mo o'ali'nopa ali'ya'mo ali'nonageno'ae'mo ne'ya'mo afole ai'niye. ² Lapakaemo ago afi'nayana Filipai taonifi'mo nagae'e Silivenisi'e'mo u'no'age'a lusi kava hu'a la'amagi'naya'monanafa lapakaetegamo u'no'ae. La'agae'e Timoti'e'mo uta mai'nonageno Goti'a laha maeno lokiya vaino late'nige'apae'mo mago vaya'mogi lusi kava hu'a kame hu'a late'naya'monanafa koli osuta Gotitegati alagepa faigoko ge'amo aliniteta aeta hakalo huta lapa pai'none. ³ Lapa pai'nona gemo aigofe gefati'mo afole o'aige amega lagufale'mo lamogaga aisuna agufa kavateti'mo afole o'aige humi'nami getileti'mo afole o'aige huno afole o'ai'niye. ⁴ Afole o'ai'niya'monanafa Goti'a lageno aeto huteno'ae'mo alagepa faigoko ge'ale'mo yagaita ate'neta ali'ya'amo alisunafe'mo lekana paino late'nigeta mai'none. Ali'ya'amo ne'aluna'mofe'mo vaya'mogi amuse hu'a latesaya agufa gemo osuta Goti'a laipafi'mo lageno alino fako huno nelateya vekamo'a amuse huno latesiyafeke'mo mani gemo nehune. ⁵ Lapakaemo ago afi'nayana aigofe gemo huta lahao ke hesayafe'mo huta lapao ke ose'none. Mago

vaya'mogi hapa'ye nehiya kava'apile'mo ge'apileti'mo hu'a ae'a ati kaeya agufa gemo osu'none. Goti'a ago lage'niyanageno laha maesiya faigoko gemo afa'a hugiye. ⁶ Lagaemo lapakaemofi muki alu vaya'mogimofi hu'a lagitile'mo ali'a asaga hu'a latesayafe'mo mago kava'mo osu'none. Kalaisi apa vaya'amo mai'neta lokiya'amo ali'nona'mofe'mo lapakaefe'mo, ina ya'mo lamiyo, huta huge mani ali'ya'mo alitapa lateyo, huta huge hisuna agufa gemo afa'a hane'niya'monanafa lapa opai'none. ⁷ Lokiya gemo osuta lapakae'e'mo magokepi kanale huta lokaeta mai'netae'mo vase vase kava'mo nehuta a'nemogimo inamu mafa'nemo apanu ki'a alagi hu'a ne'maiya kava huta yagaita lapate'none. ⁸ Lapakaefe'mo lahou'niya'mofe'mo Gotitegati alagepa faigoko ge'age'mo alita lapamisunafe'mo osu'nopa lagufa'a'e'mo alita lapamisunafe'mo hu'none. ⁹ Konagatimogitapae, huta, alagepa faigoko gemo aeta hakalo huta lapa paita mai'netae'mo laha maetapa kanamo o'alisayafe'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo lokiya vaita ali'ya'mo ne'alunagetapa ago lage'nae. ¹⁰ Lagaemo lapakesa afita fatago nehaya vaya'mogitapa'e'mo lokaeta mai'netae'mo Gotitegamo alagepa kava'mo huge vaya'aitegamo alagepa kava'mo huge vai'mo olamisaya agufa kava'mo huge huta mai'nonagetapae'mo lapakae'e Goti'e'mo ago lage'nayanagetapa laha maesiya faigoko gemo afa'a hugae. ¹¹ Afo'apimogimo mafa'ne'apile'mo yagai'a ne'apataya kava huta lapakaete'mo yagai'neta ani kava'mo hiyo, huta huge lapaipamo alita lokiya vaita lapatege lokiya gefati'mo lapa paige huta mai'nonagetapa lage'nae. ¹² Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo haitapa mai'netapae'mo ha le konali ya'amo alisayafe'mo keya aeno ge hu'niya vekamo'a hau'niya kava'mo hisayafe'mo lapakaetegamo ani kava'mo hu'none.

¹³ Goti ge'amo lapa pai'nonagetapa afitetapae'mo, ma mopafi vaya'ai gemo ohane'nifa Goti ge'amo hane'niye, hutapa hu'naya'mofe'mo Gotifeke'mo hao ke hege hege huta mai'none. He, lapakaemo lama gemo hu'nae. Afi'naya gemo Goti ge'age'mo hane'niye. Mani gemo'a lapakesa afitapa fatago nehaya vaya'mogitapa lapaipafi'mo lokiya vaino ali'ya ne'aligeno'ae'mo ne'ya'mo afole ne'aiye. ¹⁴ Yutiya kotega vaya'mo Kalaisi Yesupi'mo mai'naya siosi vaya'mogimo kanamo ali'nae. Yu vaya'mo vaya'apimogi kanamo ali'a apami'naya kava hu'a vayatapimogi kanamo ali'a lapami'nae. Konagatimogitapae, huta, ani kava'mo hutapa mai'netapae'mo Goti siosi vaya'amo apakame hutapa mai'nae. ¹⁵ Yu vaya'mogimo akeya'vilaga Gotitegati

gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'apimo kamiti apamagige Ala kava ne'mo Yesu'a kamiti amagige hute'apae'mo hemenimo lagaefe'mo apaini hu'a nelatae. Apakaemo Goti'a alagi ohau'niya agufa kava'mo nehu'apae'mo muki vaya'aife'mo kame hu'a ne'apatae. ¹⁶ Lagaemo Yu nofi vayapati o'mai'naya vaya'aife'mo ge hisunageno Goti'a apakufamo alino katino apatesiya ka'mo ali'a akani ne'malae. Muki afina'mo ani kava'mo nehageno'ae'mo hosu kava'apimo'a lusi kava huno havai te'niye. Goti'a apakava mai'niya'monanafa hemenimo aipamo leno ne'apateya kayo'mo apami'niye.

Polo'a, lapakaefe'mo halate u'na lapakegefe huve, huno hu'niya gema

¹⁷ Konagatimogitapae, huta, vaya'mogimo ali'a laha faita-lageta lapataleta aise afina'mo laote mai'nona'monanafa lapakaefe'mo lagesamo afita ne'maune. Halate lapakaefe'mo uta lapakesunafe'mo lusi kava huno lahau'nigeta uta lapakesuna kafe'mo layamukiki huta kahauya nehune. ¹⁸ Lapakaetegamo ugefe nehutae'mo nagaemo Polo'namo alu afina alu afina'mo ugefe hu'novana Satani'mo ka akanino late'niye. ¹⁹ Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a eminesiya afinafe'mo agava mai'neta lavayagunagu huge lamogaga aige miyatimo alisunafe'mo lamogaga aige nehuna kava'mo aepa vaya'mo ina lagiye. Lapakaitapigemae. ²⁰ Kalaisi aulagale'mo mai'netae'mo lapakaeteti'mo ala lagitimo aliteta lamogaga aigune.

3

¹ Lapakae'e'mo o'mai'nona'mofe'mo laipamo'mo kana hu'nigeta lagesamo afitae'mo mago'e huta afa'a o'maigune. Mani Atenisi taonifi'mo mai'neta'ae'mo ² Timoti'mo alita'a atesu'ageno uno lapakegaiye, huta'a hu'no'ae. Agaemo lagae'e'mo magokepi lokaeno ali'ya'mo ne'alino Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo aeno hakalo huno hapa nepaiya konagatimo'mo mai'niye. Lapa maeno alino lokiya vaino lapatesigetapa mago'e hutapa lapakesa afita fatago hisayafe'mo alita'a ate'no'ageno u'niye. ³ Fiku yanage'a kanamo ali'nona'mofe'mo mago vaya'mo asagau'a aigae. Lapakaemo ago afi'nayana Goti'a lagaefe'mo, ani kanamo afa'a aligae, huno agesamo afino hu male'niye. ⁴ Lapakae'e'mo hogoteta mai'netae'mo ina ge hutae'mo, kanamo aligune, huta lapa pai'nona agufa kanamo ali'nonageta ago lage'nae. ⁵ Ani kavafe'mo nahausoli hu'nige'nae'mo, mago'e hu'na afa'a o'maiguve, hu'na hute'na Timotife'mo, apakesa afi'a fatago nehafigi uka

apako, hu'na ha pai'nove. Satani'mo apamalageka huteno ali'yatimo alino hano huno atale'nisifi, hu'na lusi kava hu'na koli hu'na ali'na ate'nogeno u'niye.

Timoti'a halate aino atagi neneno alagepa apava gemo laha pai'niye, huno hu'niya gemae

⁶ Hu'nova'monanafa Timoti'a lapakaetegati'mo halate aino atagi neno lagaetegamo eno'ae'mo alagepa lapava gemo laha paino'ae'mo, alagepa hu'a apakesa afi'a fatago nehu'a hapau apayamopafi'mo nehapaiye. Lagaemo apakesunafe'mo nehuna kava hu'a lagaefe'mo alagepa hu'a apakesamo ne'afi'a lagesayafe'mo nehae, huno laha pai'niye. ⁷ Konagatimogitapae, huta, kanamo alige lagafu kige huta mai'nonageno'ae'mo lapava gemo huno laha paino'ae'mo, alagepa hu'a apakesa afi'a fatago nehae, huno laha pai'niya gemo'a laipamo alino lokiya vaino late'nigeno laipamo'mo falu hu'niye. ⁸ Lapakaemo Ala kava nepi'mo mai'netapae'mo o'ataletapa atafautapa alagi huta mai'nisaya'mo'mo alagi alagepa huta ne'maune. ⁹ Goti aulagale'mo lamogaga aige aige huta mai'netae'mo lapakaetefe'mo lamogaga ne'auna kavatefe'mo alagepa huta Gotife'mo afa'a hao ke oseta haita ohapaigune. ¹⁰ Lagaemo uta lapa maeta lapakesa afita fatago hu'naya kavatapimo alita kosita atesunafe'mo muki afina'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo laipafi'mo nunumu'mo huta nelapatone.

¹¹ Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo uta lapakesuna ka'mo vali'ana latesa'ageta visunafe'mo lahau'niye. ¹² Ala kava ne'mo'a lapa maesigetapa mago'e huno lusi kava huno lapau lapayamopafi'mo lapaino. Lagaemo lapakaefe'mo lahau layamopafi'mo lahau'niya kava huno konagatapimogi'e muki vaya'efe'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. ¹³ Ala kava ne'mo'a ani kavateti'mo lapa maeno lokiya vaino lapatenagetapa Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e muki vaya'amogi'e'mo eminesiya afina'mo Afotimo Goti aulagale'mo hosu kavatapimo ohane-sigetapa alagi alagepa hutapa maigae.

4

Goti'a hau'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Inagi konagatimogitapae, huta, lagaemo Goti'a hau'niya kava'mo hutapa maisayafe'mo alita lapaya male'none. Ani kava hutapa mai'nae. Hemenimo Ala kava ne'mo Yesuteti'mo lokiya gefati'mo lapao ke hetae'mo, mago'e hutapa alagepa kava'mo hutapa maiyo. ² Ala kava ne'mo Yesuteti'mo mani kava'mo hiyo, huta hu'nona

gemo ago afi'nae. ³ Goti'a lapaote kava'mo hutapa kumai kavafe'mo maita halove hutapa atesayafe'mo hau'niye. ⁴ Lapakaemo Gotitegamo alagepa kava'mo huge vaya'aitegamo alagepa kava'mo huge nehutapae'mo lapamete lapamete hutapa atapimo aliyo. ⁵ Malaga vaya'mogi Goti'a o'age'naya vaya'mogimo apakufamo'mo hau'niya agufa kava'mo hu'a hapa'ye nehige'apae'mo a'mo ne'aliya kava osiyo. ⁶ Ani kavatefe'mo fiku yanage'a mago vaya'mogi konaga'apimogife'mo humi apatete'a ali'a hosu hu'a apategae. Hogoteta, Ala kava ne'mo'a kumai kava'mo anona'apilefe'mo apamigiye. Ehetapiye, huta ago lapa pai'none. ⁷ Ani kavatefe'mo Goti'a kumai hegekana agufa kava'mo hisunafe'mo keya o'ae'nifa laote alagepa kava'mo hisunafeke'mo keya ae'niye. ⁸ Keya ae'niya'mofe'mo mani gemo o'afi'naya vaya'mogimo ma mopafi vaya'aina apakame'ya no'apamifa Auneme'amo lami'niya Gotike'mo apakame'ya ne'amiye.

⁹ Goti'a konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapausiyafe'mo ago alino lapaya male'nigetapa afi'nayanageta lapaisiyafe'mo halate avo'mo kaesuva kava'mo ohane'niye. ¹⁰ He, lapakaemo muki Masetoniya kotega mai'naya konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niya'monanafa konagatimogitapae, huta, lapao ke hetae'mo, mago'e mago'e huno lapaino, huta nehune. ¹¹ Alagepa huta vase huta maigune, hutapa lapakesamo ne'afitapa lapakaitapi yate'mo alagepa hutapa yagaitapa ate'netapa ali'ya'mo aliyo, huta ago lapa pai'none. ¹² Malaga vaya'aitegamo alagepa kava'mo hutetapa kafu osisayafe'mo ali'ya aliyo.

Ala kava ne'mo halate eminesiya kavafe'mo hu'niya gemae

¹³ Inagi konagatimogitapae, huta, mago vaya'mogimo, fali'naya vaya'mo he otigae, hu'a apakesamo ne'afiya'mofe'mo apakava o'maige apavayagunagu osuge hu'a lusi kava hu'a yulagefa ne'aiye. Ani agufa kava'mo osutapa fali'naya vaya'aife'mo lama gemae, hutapa afisayafe'mo nahau'niye. ¹⁴ Lagaemo, Yesu'a ago faliteno he ti'niye, huta lagesa afita fatago nehuna'mofe'mo Goti'a Yesupi'mo fali'naya vaya'e Yesu'e'mo apavalelino eminegaiye, huta lagesa afita fatago hugune. ¹⁵ Ala kava ne'mo'a, afa'a mai'naya vaya'mogimo fali'naya vaya'aina apatale'a hai'a hogo otegae, huno laha pai'niye. ¹⁶ Ala kava ne'mo koku'napati'mo emine'ne'eno'ae'mo alopa gefati'mo keya aeno ge nehisigeno'ae'mo enisole vaya'aite'mo yagaino ne'apateya enisole vekamo'a ge

nehisigeno'ae'mo Goti pikulimo nehisigeno agai'amo eminegaiye. Emine'ne'esige'apae'mo Kalaisipi'mo mai'ne'a fali'nisaya vaya'mo hogote'a he tigae. ¹⁷ He netisageno'ae'mo agaemo afa'a mai'nona vaya'e'mo lavalasigeta apakaegi'e'mo magokepi lokaelita haita hiyapi'mo Ala kava ne'e'mo fotu huteta muki afina'mo agae'e'mo maige maige huta maigune. ¹⁸ Maiguna'mofe'mo mani geleti'mo konagatapimogi apaipamo alitapa falu hutapa apateyo.

5

Ala kava ne'mo eminesiya'ae'mo alo huta maigetao, huno hu'niya gemae

¹ Konagatimogitapae, huta, hainu afina'mo afole aisifi hainu afina'mo eminesifi huta ani kavafe'mo avo'mo kaesuna gemo alagi ohane'niye. Lapakaemo ago afi'naya'mofe'mae. ² Ago afi'nayana kava no'yagaiya hani'ilagamo kumaya vaya'mo ne'aya kava huno Ala kava ne'mo afina'amo afole aigiye. ³ Vaya'mogi, alagepa huta ne'maunanageta ani kavake'mo huta maigune, hu'a nehisageno'ae'mo malage huno hosu kava'mo apakaetegamo afole aiteni alino hano huno apategaiye. A'nemogimo mafa'nemo ali'a apategefe nehaya afina'mo fiku mai'nageno'ae'mo apakafu nekiya kava'mo malage huno afole aisige'apae'mo ae'a kasalo opaegae. ⁴ Konagatimogitapae, huta, ae'a kasalo opaegaya'monanafa kumaya vaya'mo ne'age'apae'mo hapau ne'aiya kava hutapa lapakaemo hanipi'mo no'maiya'mofe'mo ani afina'mo lapakaetegamo afole aisigetapae'mo lapau o'aigae. ⁵ Lagaemo hanipi'mo o'maige hani'ilagamo umenitata nehaya vayakana huta o'maige huta mai'none. Muki'amogitapamo ha le yategamo mai'netapa felugamo umenitata nehaya vayakana hutapa mai'nae. ⁶ Mai'nona'mofe'mo mago vaya'mo apau kale'a ne'maiya kava huta lagaemo lau kaleta o'maita laipa lagesale'mo yagaita lateteta maigetao. ⁷ Apakaemo hani'ilagamo apau kalege hani'ilagamo ani'mo nete'a negi malege hu'a ne'maiya'monanafa ⁸ lagaemo feluga umenitata nehaya vayakana huta laipa lagesale'mo yagaita lategetao. Ati vaya'mogimo kame vaya'apimogimo ohapaesayafe'mo lokiya aeni siotimo ali'a ne'vaiya kava huta lagesa afita fatago nehuta lahou layamopafi'mo lahaino. Ati vaya'mogi lokiya aeni kakolitamo ali'a ne'malaya kava huta Goti'a lagufamo alino katino latesiyafe'mo agava mai'neta lavayagunagu huta maigetao. ⁹ Goti'a aipamo leno lateteno

kayo'mo lamisiyafe'mo lekana paino olate'nifa Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo laha maesiyafe'mo lekana paino late'niye. ¹⁰ Falitesunageno eminesifi afa'a mai'nisunageno eminesifigeta agae'e'mo magokepi lokaeta maisunafe'mo falino late'niye. ¹¹ Hu'niya'mofe'mo lapakaemo nehaya agufa kava'mo hutapa konagatapimogimo mago'e hutapa hapa maetapa apaipamo alita lokiya waitapa ne'apatetapa alita falu fala hutapa apateyo.

Ge atupa gemae

¹² Konagatimogitapae, huta, lapao ke honanagi lapakae folagapi'mo ali'ya alige yagai'a lapatege ali'a api ai'a lapatege hu'a ne'maiya vaya'aife'mo, lagae kava vayatimo mai'nae, hutapa apakaefe'mo alagepa hutapa lapakesamo afiyo. ¹³ Goti ali'ya ne'aliya'mofe'mo alagepa vaya'mo mai'nae, hutapa apakaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. Magoke lapaipa lapakesamo alitetapa magokepi lokaetapa maiyo. ¹⁴ Konagatimogitapae, huta, lapao ke honanagi alaga nehapaege'a afa'a ne'maiya vaya'aife'mo, ehetafiye, alaga olapaeno, hutapa hapa paiyo. Koli nehaya vaya'ai apaipamo alita lokiya waitapa apateyo. Lokiya no'vaiya vaya'aina hapa maeyo. Muki vaya'aitegamo vase vase hutapa falu fala kava'mo hiyo. ¹⁵ Vaya'mogi hosu kava'mo anona'apilefe'mo ae'a atagaina hu'a osisayafe'mo alagepa huta yagaitapa apateyo. Lapakaemo muki afina'mo konagatapimogitega'e muki vaya'aitega'e'mo lapayamukiki hutapa alagepa kava'mo hiyo. ¹⁶ Muki afina'mo lapamogaga aiyo. ¹⁷ Muki afina'mo o'ataletapa nunumu'mo hiyo. ¹⁸ Muki agufa agafa kavatefe'mo Gotifeke'mo hao ke heyo. Kalaisi Yesupi'mo mai'netapae'mo ani kava'mo hisayafe'mo Goti'a hau'niye. ¹⁹ Goti Auneme'amo'mo ata legekana huno ali'ya'mo ne'aliyanagi aetapa yu oseyo. ²⁰ Ani kavatefe'mo vaya'mogimo Goti Auneme'aleti'mo lapa nepaiya gee'mo ina agufa gemo nehae, hutapa osiyo. ²¹ Osutapa muki kava'e ge'e'mo alita fako hutapa atege afige nehutapa alagepa kava'e alagepa ge'e'mo atafauta alita lapaipafi'mo maleyo. ²² Muki agufa agafa hosu kava'amo maita halove hutapa ateyo.

²³ Goti'a agae'e'mo magokepi alino lokaeno lateteno laipamo alino falu huno nelateya vekamo'a alino alagepa huno lapate'niyanagi alagi lapaoteke'mo maiyo. Agaemo muki lapaunelapametenagi lapaipa lapakesalenagi lapakufalenagi huno yagaino lapate'nisigeno Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a eminesiya afina'mo mago hosu kavatapimo ohane'nisigeno vai'mo olapamino. ²⁴ Lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niya vekamo'a agai'a

avayafati'mo hu'niya ge'amo akame nehiya'mofe'mo
ani kava'mo afa'a hugiye. ²⁵ Konagatimogitapae, huta,
nunumu'mo hutapa lateyo. ²⁶ Muki konagatapimogimo
alita falu fala hutapa ne'apatetapae'mo lapaote lapaipamo
kali'netapa hapaetapa neyo. ²⁷ Nagaemo Ala kava ne'mo
himamu'aleti'mo hu'nae'mo, mani avo'mo alita lekana
paige'apao muki apaote konagatimogi afiyo. ²⁸ Ala kava
netimo Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno lapaminagetapa
maiyo. He, lama gemo.

2 TESALONIYANI

Polo'a Kolitiyani taonifi'mo mai'nenoa'e'mo mani avo'mo Tesalonaika taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo kae'niye. Mago siosi vaya'mogimo, Ala kava ne'mo afina'mo ago alagi afole ai'niye, hu'a apakesamo afi'nae. Polo'a ani gemo alino api aino ate'niye. Ha'ao, huno, hogoteno alagi hosu vekamo afole aitesigeno Ala kava ne'mo afole aigiye, huno avo'mo kae'niye. Polo'a, ali'yatapimo o'ataletapa ali'ya'mo alitetapa alagepa kava'mo hutapa agava maiyo, huno avo'mo kaeno hapa pai'niye.

¹ Nagaemo Polo'namogi Silivenisi'agi Timoti'agi huta Tesalonaika taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapamo afotimo Gotipi'e Ala kava netimo Yesu Kalaisipi'e'mo mai'naya siosi vaya'mogitapae'mo mani avo'mo nekaone. ² Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Kalaisi'a eminesiya afinafe'mo ava gemo hu'niya gemae

³ Konagatimogitapae, huta, lapakesa afita fatago nehaya kava'mo'a ko sino alopa he'nigetapae'mo konagatapimogife'mo lapau'niyanageno mago'e mago'e huno nelapaiye. Ani kava'mo nehaya'mofe'mo kanale kava'mogeta lapakaefe'mo muki afina'mo Gotife'mo hao ke hesuna kava'mo hane'niye. ⁴ Apaini hu'a nelapatagetapa kanamo ali'netapae'mo lapakesa afita fatago nehutapa o'ataleta atafauta alagi hutapa mai'naya'mofe'mo lagaemo Goti siosi vaya'amo ali'a anupa hu'a mai'nayatega'e mai'nayatega'e'mo hutae'mo, alagepa kava'mo hu'a ne'maiye, huta lapakitapile'mo alita asaga huta nelapatone. ⁵ Lapakaemo yagaino ne'apateya kote'mo maisayafe'mo Goti'a, hai'a maisaya vaya'mo mai'nae, huno agesamo afisiyafe'mo kana ya'mo ne'aliye. ⁶ Goti'a kanamo ali'a nelapamiya vaya'ai anona'apilefe'mo alagepa kava'mo huno kanamo alino apamigiye. ⁷ Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'agi himamu'api'e enisole vayanagi hu'a ata vaipi'mo koku'napati'mo emi'e'a muki vaya'ai apaulagale'mo afole ne'aisageno'ae'mo Goti'a lapakaemo kana ali'naya vaya'mo alino falu huno lapatesigeta lagae'e lapakae'e'mo magokepi maita falu hugune. ⁸ Kalaisi'a vaya'mo Goti'mo o'agege Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo o'afige hu'a ne'maiya vaya'mo anona'apilefe'mo ata kayoteti'mo apamagigiye. ⁹ Apakaemo Ala kava ne'mo aulagale'mo o'maigaya'monanafa ha le konali himamu'age

yategati'mo alino hapa faino apataleteno'ae'mo muki afina'mo alino apago'ya lagauno apatalege apatalege huno maigiye. ¹⁰ Ani afina'mo apaote vaya'amo alino alagepa huno apatesige'apae'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ategae. Muki vaya'mo apakesamo afi'a fatago nehaya vaya'mogimo agaemo agete'apae'mo hapau ne'ai'a apamogaga aigae. Lapakaemo lapa pai'nona gee'mo lapakesa afita fatago hu'naya'mofe'mo apakae'e'mo magokepi lokaetapa maigae.

Lagaemo nunumu huta ne'apatona gemae

¹¹ Ani kavatefe'mo lagaemo muki afina'mo Gotife'mo, Kagaemo Tesaloniyani vaya'mo apaote maisayafe'mo keya aeka ge hu'nane. Apaote maisayafe'mo alika apaote apato. Apakaetegamo kahau'nisiya kava'mo alagepa kava'mo huka himamukaleti'mo apaipafi'mo apakesamo afi'a fatago hisaya kava'mo alo huvo, huta nunumu nehune. ¹² Na kava hisayafe'mae. Goti'e Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapamite'ana lapaipafi'mo ali'ya'mo alisa'age'apae'mo vaya'mogi ani kava'mo agete'apae'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mae. Ani kava hisage'a Kalaisiteti'mo lapakitapile'mo ali'a asaga hu'a lapategae.

2

Alagi hosu vekae'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Konagatimogitapae, Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a eminesigetae'mo magokepi lokaeta maisuna kavafe'mo ava gemo hugesune. ² Mago vaya'mogi, Kalaisi afina'mo ago afole ai'niye, hu'a nehaya'monanafa lokiya gefati'mo hutae'mo, Goti Auneme'amo'mo laha pai'niye, hu'a hu'nisafi mago vaya'mogi e'a ae'a hakalo hu'a lapa pai'nisafi mago vaya'mogi, Apakaemo lagaefe'mo avo'mo kae'nae, hu'a lapa pai'nisafigi ani gee'mo afitapa lapau o'aitapa lapausoli osiyo. ³ Mago vaya'mogi alu ge alu geleti'mo humi lapategayanagi o'afiyo. Ala kava ne'mo afina'mo fiku afole o'aigiya'monanafa hogote'a muki asole vaya'mogimo Goti ka'mo alagi ne'atalesageno'ae'mo hosu vekamo Goti'a ata kopi'mo lamigiye, huno hu'niya vekamo afole aisigeno'ae'mo ani afina'mo afole aigiye. ⁴ Ani vekamo'a Gotitimo'mo mai'niye, hu'a nehaya vaya'ai goti'apimogife'mo kame huno apatege mono nehaya goti'apimogife'mo kame huno apatege huno mai'nenoe'ae'mo, ae'na apakase'na hogote vekamo mai'nove, huno hugiye. Agaemo Goti mono nopi'mo haino mai'nenoe'ae'mo, Goti'namo mai'nove, huno

hugiye. ⁵ Lapakae'e'mo mai'ne'nae'mo ani gemo ago lapa pai'novana ago lapake kani'nifiye. ⁶ Lapakaemo ago age'nayana mago kava'mo'a ka akani male'niyanageno afole aisiya afina'mo alagi afole aigiye. ⁷ Hemenimo mago vaya'mogimo alagi hosu vekamo'a hisiya agufa kava'mo nehaya'monanafa ka'mo alino ne'akaniya vekamo'a ka akanime akanime ne'visigeno'ae'mo hosu vekamo muki vayapati'mo afole aigiye. ⁸ Ani afina'mo muki ke'aepa gemo amagino ne'ataleya vekamo muki vaya'ai apaulagale'mo afole aisigeno'ae'mo Ala kava ne'mo alino alave nehisigeno emineno avamusa aisiya kayoteti'mo alagi amagigiye. ⁹ Afole aiteni Satani himamu'aleti'mo lokiya alagena aune kava'mo no'agaya aigofe aune kava'mo hugiye. ¹⁰ Agaemo muki agufa agafa aigofe hosu kava'aleti'mo Goti'a alino apago'ya lagauno apatalesiya vaya'aife'mo humi apategaiye. Apakaemo Goti'a apakufamo alino katino apatesiyafe'mo lama gee'mo alagi ohapau'nisige'a lageso hugae. ¹¹ Ani kava'mo hugaya'mofe'mo Goti'a, aigofe gemo afa'a afigae, huno alino apami malesige'a aigofe gee'mo, lama gemo hane'niye, hu'a hugae. ¹² Na kava hisiyafe'mae. Goti lama ge'ae'mo apakesa afi'a fatago osu'ne'a hosu kavafeke'mo apamogaga ne'aiya vaya'mogi aigofe gemo ne'afisageno agoti huno apatetenoe'ae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno hisiyafe'mae.

Goti'a lapakufamo alino katino lapatesiyafe'mo lekana paino lapate'niye, huno hapa pai'niya gemae

¹³ Ala kava ne'mo'a hau ayamopafi'mo hau'niya konagatimogitapae, huta, Goti'a aepa fai'niya afinateti'mo ago lekana paino lapate'niye. Auneme'amo'mo alino lapate lapatesigetapa lama ge'ae'mo lapakesa afita fatago hisigeno Goti'a lapakufamo alino katino lapatesiyafe'mo lekana paino lapate'niya'mofe'mo muki afina'mo Gotife'mo hao ke heta lapatesuna kava'mo hane'niye. ¹⁴ Lagaemo alagepa faigoko ge'amo aeta hakalo huta lapa nepaunageno'ae'mo Goti'a Ala kava netimo Yesu Kalaisi ha le konali ya'amo alisayafe'mo keya ae'niye. ¹⁵ Konagatimogitapae, huta, ani kava hu'niya'mofe'mo aeta hakalo huta lapa pai'nona gele'e avo'mo kae'nona gele'e'mo o'ataletapa atafauta alagi hutapa maiyo. ¹⁶⁻¹⁷ Afotimo Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno muki afina'mo lokiya vaita mai'neta lavayagunagu huta agava maisunafe'mo fiku laha maeno lami'niye. Agae'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo muki alagepa gemo huge muki alagepa kava'mo huge hutapa maisayafe'mo lapa mae'ana lapaipamo ali'ana lokiya vai'ana lapate'anageta maiyo.

3

Nunumu hutapa lateyo, huno hapa pai'niya gemae

¹ Konagatimogitapae, huta, atupa gemo hutae'mo, Ala kava ne'mo ge'amo aino atagu faesige'a alagepa hu'a afite'a mago'e hu'a ani gele'mo ali'a asaga hisayafe'mo nunumu'mo hutapa lateyo. Lapakaetegamo hu'niya kava huno muki haopalegamo mai'naya vaya'aitegamo hisiyafe'mo nunumu hutapa lateyo. ² Muki vaya'mogimo apakesa afi'a fatago nosaya'mofe'mo hosu vaya'ai apayapati'mo lagufamo alino katino latesiyafe'mo nunumu hutapa lateyo. ³ Apakaemo mai'naya'monanafa Ala kava ne'mo'a huguve, huno hu'niya gemo alagi o'ataleno akame nehia vekamo'a lokiya vaino nelapateno yagaino lapatesigeno hosu kava'mo'a alino hosu huno olapategaiye. ⁴ Lagaemo Ala kava nefe'mo lagesa afita fatago nehutae'mo lapakaefe'mo, lagaemo hu'nona gemo afite'a akame nehayanage'a afa'a akame hugae, huta lagesamo ne'afune. ⁵ Ala kava ne'mo'a lapaipa lapakesamo alino ho huno lapatenagetapao Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'e Kalaisi'a o'ataleno atafauno alagi hu'niya kava'e'mo alagepa hutapa agetetapa afiyo.

Muki vaya'amogitapamo ali'ya'mo aliyo, huno hapa pai'niya gemae

⁶ Konagatimogitapae, huta, Ala kava netimo Yesu Kalaisi agi'aleti'mo lokiya gemo lapa paitae'mo, muki konagatapimogi ali'ya'mo o'ali'a afa'a mai'ne'a hapa pai'nona gemo o'afi'naya vaya'aina maitapa halove huta apataleyo. ⁷ Lagaemo lapakae'e'mo lokaeta mai'netae'mo afa'a o'maita ali'yake'mo alita mai'none. Ani kava huta lakame hutapa hisayafe'mo ago lage'nae. ⁸ Ne'yatapimo fiku alita o'ne'nona'monanafa laha maesayafe'mo kanamo alita olapamisunafe'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo ali'yake'mo ali'none. ⁹ Ani kava'mo hu'nonana lapakaetegati'mo ne'ya'mo afa'a fiku alita nesuna lokiyatimo hane'niya'monanafa nehuna kava'mo agetetapa akame hisayafe'mo ali'ya'mo ne'alita ne'yatimo miya faita ne'none. ¹⁰ Lapakae'e'mo magokepi lokaeta mai'netae'mo, ali'ya'mo alisiyafe'mo ohau'nisiya vekamo'a ne'yatapimo alino o'negaiye, huta lokiya gemo ago lapa pai'none. ¹¹ Mago faigoko gemo hu'apae'mo, mago vaya'mogi ali'ya'mo o'ali'a afa'age'mo mai'ne'a himu'namu kava'mo hu'a alu vaya'ai yatefeke'mo yagai'a ne'maiye, hu'a laha pai'nageta afi'none. ¹² Lagaemo ani vaya'aife'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo hutae'mo, himu'namu

kava'mo osutapa ali'ya'mo alitapa ne'yatapimo miya faitapa neyo, huta lokiya gemo nehune. ¹³ Konagatimogitapae, huta, apakaemo ani hosu kava'mo nehaya'monanafa lapakaemo alagepa kava'mo nehutapae'mo alaga'mo olapaeno. ¹⁴ Mago vekamo'a mani avo'mo nekaona gemo o'afisiya'mo'mo yagaita mai'netapa avagage hisiyafe'mo maitapa halove hutapa ataleyo. ¹⁵ Lapakaemo maitapa halove hutapa atalegaya'monanafa kametimo mai'niye, hutapa osutapa konagatimo'mo mai'niye, hutapa agaefe'mo ehekae, hutapa ha paiyo.

Ge atupa gemae

¹⁶ Ala kava ne'mo'a apaipamo alino falu huno ne'apateya kava'mo aepa vekamo'a fiku lapa maeno lapaminageno muki afina'mo muki yafe'mo lapaipamo'mo falu hino. Ala kava ne'mo'a muki'amogitapa'e'mo magokepi lokaeno maino. ¹⁷ Nagaemo Polo'namo mani gemo nagai'ni nayapati'mo ali'na avo'mo kae'na, Polo'namo ge lapama-mae'nove, hu'na avo'mo nekaove. Muki avo'mo nekaova gemo ani agufa kava'mo hu'na nekaove. ¹⁸ Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno lapaminagetapa muki'amo alagepa hutapa maiyo. He, lama ge.

1 TIMOTI

Mago neya vekamo Timoti'e Polo'e'mo hu'ana magokepi lokae'ana Goti ali'ya'amo ali'na'ae. Mago afina'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo alige mago afina'mo anaote anaote hu'ana ali'ya'mo alige hu'na'ae. Polo'a huno'ae'mo, hosu gemo ali'a apaya ne'malaya vaya'aife'mo ge osutapa maiyo, huka hapa paiyo, huno ha paige mono kavafe'mo huge siosile'mo ne'yagaiya vaya'mogimo ani agufa kava'mo hu'a maisaya vaya'mae, huno ha paige ani agufa gemo hapa paiyo, huno ha paige ina kava'mo hutapa maiyo, huno huge huno mani avo'mo kae'niye.

¹ Nagaemo Polo'namo Yesu Kalaisi apa veka'amo mai'nove. Lagufamo alino katino nelateya vekamo Goti'e lavayagunagu huta agava ne'mauna vekatimo Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'e'mo, apa vekati'amo maiyo, hu'ana naha paite'ana lekana pai'ana nate'na'ae. ² Kagesa afika fatago nehana mafa'ne'nimo lama ge Goti mafa'ne'amo Timotigae'mo mani avo'mo nekaove. Afotimo Goti'e Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'e'mo fiku kaha mae'ana kamite'ana hanau hu'ana kate'anageno kaipamo'mo falu hino.

Hosu gemo nehaya vaya'aife'mo, ge osuta afa'a maiyo, huka hapa paiyo, huno ha pai'niya gemae

³ Nagaemo Masetoniya kotegamo visuvafe'mo hu'nae'mo, Efasasi taonifi'mo mai'neka mago hosu gemo nehaya vaya'aife'mo, alu gemo alita apaya o'maleyo, huka hapa paiyo. ⁴ Kaitene ge'e lapakinago vaya'mogi apaki'apile'efe'mo apava gemo huli'a ne'vaya agufa ge'e'mo lapakesa ala'amo o'afiyo, huka hapa paiyo, hu'na ago kaha pai'novanage'na halate hemeni'e'mo mago'e hu'na hu'na fayu hu'na kaha nepauve. Ani agufa gemo'a Gotife'mo alagepa hu'a mono hisayafe'mo lokiya vaino no'apatefa ge ne'vaiya geleti'mo kaveta hisaya kavake'mo alino afole aino ne'ate. ⁵ Kagaemo hapa paisanage'a afite'apae'mo hapau apayamopafi'mo hapausiyafe'mo hapa paiyo, hu'na ago kaha pai'nove. Inagi hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo yaveyave apaipafati'mo afole aige alagepa huno alino fako huno ne'apateya apakupi mafa'nefati'mo afole aige lama ge hu'a apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo afole aige huno afole ne'aiye. ⁶ Mago'amogimo ani alagepa ka'mo ago atale u'a ina agufa gelefefe'mo ge huge afige hu'a afa kavatefefe'mo mono nehae. ⁷ Apakai'apimo Goti ke'aepa ge'amo ali'a apaya ne'malaya vaya'mo

maisayafe'mo hapau'niye. Apakaemo lokiya gemo nehaya'monanafa apakai'apimo nehaya gemo aepa'amo alagepa hu'a o'afi'ne'a na agufa gemo nehupi, hu'a no'afiye. ⁸ Lagaemo ago afi'nonana vaya'mogi Goti ke'aepa ge'amo alagepa hu'a ali'a apaya ne'malesayana alagepa gemo hane'niye, huta afi'none. ⁹ Afi'nona'monanafa Goti'a fatago vaya'aitefe'mo ke'aepa ge'amo hu o'male'nifa hosu kava'mo nehaya vaya'aitefeke'mo hu male'niye. Ke'aepa gemo amagi'a atale'a no'afiya vaya'aitefenagi mono osu'a hosu kava'mo nehaya vaya'aitefenagi apaote kava'mo osu'a ma mopafi kava'mo akame nehaya vaya'aitefenagi ita'api afo'apimogi kamiti ne'apamagiya vaya'aitefenagi vaya'mo nehapaya vaya'aitefenagi huno hu male'niye. ¹⁰ Kumai kava'mo nehaya vaya'aitefenagi vemogi ve apafalugi ne'aliya vaya'aitefenagi vaya'mo kumaya ne'apavalaya vaya'aitefenagi aigofe gemo nehaya vaya'aitefenagi apago'ya ne'atale'a aigofe gemo nehaya vaya'aitefenagi huno hu male'niye. Inagi mani hosu kavatefenagi muki alu hosu kava alu hosu kavatefenagi huno hu male'niye. Kaita haugékana gemo ohane'nenó vaya'aina alino hapageno ne'apateya ge'amo ago amagi'a ne'atalaya kavate'efe'mo hu male'niye. ¹¹ Mani gemo alagepa faigoko gemo hane'niyana Gotife'mo hao ke nehona vekamo ge'amo ha le konali faigoko ge'amo hane'niye. Goti'a mani gele'mo yagai'na atesuvafe'mo alino nami'nige'na alinine'na ae'na hakalo hu'na hapa nepauve.

Polo'a Gotife'mo amuse huno ate'niya gemae

¹² Ala kava netimo Kalaisi Yesu'a nagaefe'mo agesamo afino'ae'mo, ali'ya'nile'mo o'ataleno muki afina'mo alagepa huno ali'ya'mo aligiye, huno huteno lokiya vaino nateteno ali'ya'ale'mo navaleno nate'niya'mofe'mo hao ke nehove. ¹³ Hogote'na Yesufe'mo hu'na faipa hu'na atege vaya'alegamo naini hu'na apatege kame hu'na apatege hu'na mai'nova'monanafa hau huno nate'niye. Alagepa hu'na o'afi'na nagesa afi'na fatago osu'nova'mofe'mo hau huno nate'niye. ¹⁴ Ala kava netimo'a lusi kava huno fiku naha maeno nami'nige'na Kalaisi Yesupi'mo mai'ne'nae'mo nagesa afi'na fatago nehu'nae'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niye. ¹⁵ Mani lama gee'mo apakesa afi'a fatago hute'a alisaya gemo hane'niyana Kalaisi Yesu'a hosu vaya'ai apakufamo alino katino apateno hapau vaisiyafe'mo ma mopafi'mo emine'niye, huta nehune. Inagi nagaemo hosu kava'mo nehaya vaya'aina mago'e hu'na ago ae'na apakase'na hogote hosu vekamo mai'nove. ¹⁶ Mai'nova'monanafa Yesu Kalaisi'a maige maige hu'a

maisaya ya'mo alisayafe'mo apakesa afi'a fatago hisaya vaya'mo hogoteno nagaemo nageno yagu yaga huno nate'niya kava'amo alino apave lisiyafe'mo hau huno nate'niye. Alino apave lisige'a agete'apae'mo, alagi hosu vekalegamo hu'niya agufa alagepa kava'mo lagaetega'e'mo afa'a hugiye, hu'a apakesamo afisayafe'mo hau huno nate'niye. ¹⁷ Ala kini vekamo ofalino maige maige huno ne'maiya vekamo no'agona vekamo agai'age'mo ageteno afi'niya vekamo ala agi'a'e ha le konali ya'a'e'mo muki afina'mo hanege hanege huno haneno. He, lama ge.

Lokiya vaika kame huka apato, huno ha pai'niya gemae

¹⁸ Mafa'ne'nimo Timotiyo, hu'na, Hogote'a mago vaya'mogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi kagaefe'mo ge hu'nae. Ge'apilefe'mo hu'nae'mo, Ge'apileti'mo lokiya vaika alagepa kamemo huka apato. ¹⁹ Kame nehukae'mo kagesa afika fatago nehuka kagupi mafa'nemo ge'amo afiyo. Mago vaya'ai apakupi mafa'nemo'a, hosu kava'mo nehae, huno nehige'apae'mo no'afigeno'ae'mo apakesa afi'a fatago hu'naya kava'apimo alagi alino atagaeno ne'atale. ²⁰ Ani agufa kava'mo Haimeniyasi'e Alekasana'e'mo hu'ana mai'na'ae. Afite'ana Goti agi'ale'mo hu'ana faipa hu'ana o'atesa'afe'mo Satani ayapi'mo ali'na anate'nove.

2

Nunumu'mo hisaya kavafe'mo hu'niya gemae

¹ Nagaemo, Goti vaya'amogimo hogote'a muki vaya'aife'mo Gotifeke'mo aukaya hu'a ge huge nunumu'mo huge nunumu'mo hu'a apatege hao ke hege hu'a maiyo, hu'na lokiya gefatike'mo nehuve. ² Gamani vaya'e muki yagai'a ne'apataya vaya'efe'mo nunumu'mo huta apategetao alagepa huta magokepi lokaeta mai'neta Gotife'mo mono nehuta muki vaya'aitegamo fatago kava'mo hugunanagi. ³ Lagufamo alino katino nelateya Goti'a ani agufa kavafe'mo hau'nigeno'ae'mo kanale kava'mo hane'niye, huno nehive. ⁴ Agaemo muki vaya'ai apakufamo alino katino apatesige'a lama ge'amo afi'a aeto hisayafe'mo hau'niye. ⁵ Goti'a magoke vekamo mai'nigeta lagaemo mai'nonanageno agae'e'mo magokepi lokaeta maisunafe'mo magoke vekamo folagate vekamo'a ma mopafi vaya'ai agufamo ali'niya vekamo Kalaisi Yesu'a mai'niye. ⁶ Agaemo muki vaya'aina miya faino apatesiyafe'mo agai'a agufa'amo Goti'mo ami'nige'apae'mo Goti'a lekana pai male'niya afina'mo ge'amo ae'a hakalo

hu'a hapa pai'nae. ⁷ Ani kavatefe'mo lekana paino nate'nige'na ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo mai'ne'na apa veka'amo'na alu nofi vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hisayafe'mo lama ge'amo ali'na apaya ne'malova vekamo mai'nove. Aigofe gemo nosufa alagi lama gemo nehue.

⁸ Nahau'niyanage'a muki vemogimo lole apakesamo o'afi'ne'a apaote kava'mo hu'a apaipamo neleya kava'mo atale'a alagepa hu'a mai'ne'a muki haopalegae'mo nunumu'mo hugae.

A'ne anaga'aife'mo hu'niya gemae

⁹⁻¹⁰ Ina kava huno nahau'niyanage'a a'nemogimo vaya'mogi apakesayafe'mo kukena'apimo ali'a o'vai'a alagepa hu'a apakesamo afi'ne'a kukenamo ali'a vaigae. Apayokapi'mo konali alige apakufale'mo konali alige lusi monileti'mo miya nefaiya kukenamo ali'a vaige osugaya'monanafa Goti mafa'nemo mai'none, hu'a nehaya'mofe'mo alagepa kava'apimo kukenagana hu'a ali'a vaigae. ¹¹ A'nemogi Goti gemo ne'afi'apae'mo ge osu'a mono vaya'ai apaiyafike'mo maigae. ¹² Nagaemo a'nemogi ali'a apaya malege ve anaga'aite'mo yagai'a apatege hisayafe'mo ali'na o'apate'novanage'a ge osu'a afa'a maigae. ¹³ Goti'a hogoteno Atamu'mo alo huteno Ivi'mo alo huno ate'niya'mofe'mae. ¹⁴ Satani'mo Atamu'a humi o'ate'nifa Ivike'mo humi ate'nigeno Goti ke'aepa ge'amo ago amagino atale'niye. ¹⁵ Amagino atale'niya'mofe'mo a'nemogi apakesa afi'a fatago huge hapau apayamopafi'mo hapauge apaote kava'mo huge vaya'mogi apakesayafe'mo apamo'ya aige hu'a maime maime ne'visageno'ae'mo Goti'a mafa'ne'amo alino ate'nigeno emine'niya kavateti'mo apakufamo alino katino apateteno hapau vaigiye.

3

Vayatama vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

¹ Mani gemo lama gemo hane'niyana mago vekamo'a siosi vaya'aite'mo yagaisuva vayatama vekamo maigesuve, huno hisiya'mo'mo alagepa ali'yafe'mo hau'niye. ² Ani vayatama vekamo vai'mo no'amisageno afa'a ne'maisiya vekamo'a magoke a'mo ali'nisiya vekamoke'mo maigiye. Agufale'mo alagepa huno yagaino atege aipa agesale'mo alagepa huno yagaino atege alagepa kava'mo huge nata vaya'aitegamo alagepa huno yagaino apatege afa'a alino apaya malege huno ne'maiya vekamoke'mo maigiye. ³ Lusi ani'mo ne'neni negi nagi osuge kaveta osuge monie'mo ha'ye osuge

huteno yagu yaga huno maige ge ne'vaiya kavafe'mo ohaage ma mopafi yafe'mo lusi kava huno ohaage huno ne'maisiya vekamo'mo maigiye. ⁴ Agaemo afamo anaga'ale'mo alagepa huno yagaino apate'nenno mafa'ne'amo muki kavatefe'mo alagepa kavateti'mo alino aiyafi'mo apatesiya kava'mo hane'niye. ⁵ Mago vekamo'a afamo anaga'ale'mo alagepa huno yagaino apatesiyafe'mo o'age'nisiyana haiya kava huno Goti siosi vaya'ale'mo yagaino apategaiye. ⁶ Saufa Goti mafa'nemo hamale'nisiya vekamo'mo vayatama vekamo o'maigiye. Satani'a himu'namu agesamo ne'afigeno'ae'mo Goti'a, hosu kagesamo afi'nane, huno hu'niya agufa gemo huno saufamo agesa afino fatago hu'nisiya Goti mafa'nemo'a agufamo avalelino nehaisigeno'ae'mo Goti'a, hosu kava'mo hu'nane, huno hugiye. ⁷ Malaga vaya'mogi'e'mo, alagepa vekamo mai'niye, hu'a nehisageno ne'maisiya vekamoke'mo maigiye. Fiku yanageno hosu agi'amo amisageno Satani ane'aifi'mo hegekana huno atafaugiye.

Nikeni vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

⁸ Ani kava'mo hu'a mono ali'yate'mo mai'naya vaya'mogimo alagepa hu'a ne'yagaiya yahauve vaya'mo maigae. Lole gemo osuno magoke gemo huteno lusi ani'mo ne'nenno negi nagi osuno monie'mo ha'ye nosisiya vekamoke'mo maigiye. ⁹ Alagepa agupi mafa'nemo aliteno lagesa afita fatago nehuna gemo hogoteno alino fala ki male'nenno henaga'amo ago alino lave li'nigeta age'nona gele'mo atafauno alagi hu'nenno akame nehisiya vekamo maigiye. ¹⁰ Ani kava'mo hu'a hogote'a amalageka hu'a agesageno'ae'mo alagepa kava'mo nehisaya vekamo niken ali'yate'mo maino. ¹¹ Ani kava'mo huno a'amo'mo alagepa huno yagaisiya agufa a kanoge'mo maigiye. Hosu faigoko gemo osuno agufale'mo alagepa huno yagaino atege muki kavatefe'mo alagepa kava'mo huge nehisiya a kanomoke'mo maigiye. ¹² Nikeni ali'ya'mo aligefe hisiya vekamo magoke a kanomo ali'nisiya vekamoke'mo maigiye. Agaemo a'ne mafa'ne'ale'mo alagepa huno yagaino ne'apatesiya vekamoke'mo maigiye. ¹³ Alagepa niken ali'ya'mo alisiyana ala agi'amo aliteno agesa afino fatago nehuno lokiya vaino maigiye.

Mono gemo aepa'ae'mo hu'niya gemae

¹⁴ Aise afina'mo maite'na kagaetegamo visuvafe'mo nahau'niye. ¹⁵ Aise afina'mo maige'na o'visugekae'mo Goti nopi'mo mai'nekae'mo hisana agufa kava'mo agesanafe'mo mani avo'mo nekaove. Ani no'mo afa'a ne'maiya Goti

siosi'amo hane'nigeno lama ge'amo'mo hanege hanege huno hanesiyafe'mo no'mo posileke'mo nehaneya kava huno lama ge'amo siosi'ale'mo hane'niye. ¹⁶ Mono kavatimo hogote kava'mo alopa kava'mo hane'nigeno alino fala ki male'neni alino lave li'nigeta ani mono kava'mo nehune. Mani gee'mo hutae'mo, Goti'a agufamo aliteno vaya'ai apaulagale'mo afole ai'niye. Goti Auneme'amo'mo, fatago vekae, huno hu'niye. Enisole vaya'mogi age'nae. Alu nofi alu nofi vaya'aife'mo agaefe'mo alagepa faigoko ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. Ma mopafi vaya'mogimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. Goti'a avalelino haino koku'napi ate'nigeno mai'niye, huta nehune.

4

Henaga'amo hosu gemo ali'a apaya malesaya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

¹ Goti Auneme'amo'mo huno ha leno huno'ae'mo, henaga'amo mago vaya'mogi hosu apaune vaya'ai gemo afige hosu enisole vaya'mogi ali'a apaya malesaya gemo afige hute'a siosi vaya'mogi apakesa afi'a fatago nehaya gemo atale'a ugae, huno hu'niye. ² Apavayaleti'mo aigofe gemo hugaya'monanafa apakupi mafa'nemo ago fali'negekana huno mai'niye. ³ Apakaemo, a'mo o'alige vele'mo o'maige ne'ya'mo mosige hutapa maiyo, hu'a ali'a apaya malegae. Goti'a apakesa afi'a fatago huge lama ge'amo afi'a aeto huge nehisaaya vaya'mogimo ne'ya'mo ali'ne'a agaefeke'mo hao ke hete'a nesayafe'mo muki ne'ya'amo alo hu male'niye. ⁴ Muki alo hu'niya ya'amo alagepa ya'age'mo hane'niyanageta lagaemo alita atalesuna ya'mo ohane'nifa ali'netae'mo Gotife'mo hao ke heteta alita nesuna ya'mo hane'niye. ⁵ Goti'a afa'a negae, huno hu'niyanageta nunumu'mo huteta afa'a alita negaune.

Timotife'mo alagepa huka ali'ya'mo aliyo, huno ha pai'niya gemae

⁶ Kagaemo konagatimogife'mo ani kavafe'mo alika apaya malesana'mo'mo Yesu Kalaisi alagepa ali'ya veka'amo maigane. Lagesa afita fatago nehuna gemo alagepa huka akame hu'nana gemo ne'ya'mo alika negekana huka alika nesanageno'ae'mo lokiya vaino kategaiye. ⁷ Kategaiya'monanafa ma mopafi gemo aote ohane'niya gemo anakalo a'ne'ai kaitene gemo o'afika yokalo legefe'mo ae'a apakasesayafe'mo teleninimo nehaya kava huka Gotife'mo alagepa huka mono hisanafe'mo teleninimo huvo. ⁸ Apakufaleti'mo teleninimo nehaya kava'mo'mo aise'amo

hapa maegaiya'monanafa mono kava'mo'a muki alagepa kavatefe'mo laha maegaiye. Goti'a, alagepa mono nehaya kava'mo'a afa'a maisaya kavatefe'mo hemeni'e afole aisiya afina'e'mo lapa maegaiye, huno polomasi gemo hu'niye. ⁹ Mani nehuna gee'mo lama gemo apakesa afi'a fatago hute'a alisaya gemo hane'niye. ¹⁰ Ani gelefe'mo ali'ya'mo ne'alune. Goti'a muki vaya'mo hapa ne'maeya'monanafa apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai apakufamo alino katino apateno hapau ne'vaiya vekae'mo lavayagunagu huta agava ne'mauna'mofe'mo hu'a faipa hu'a nelatagetae'mo ali'ya'amo ne'alune.

¹¹ Ani kava'mo hiyo, huka huge alika apaya malege huka maiyo. ¹² Kagaemo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogi kakame hisayafe'mo alagepa gemo huge alagepa kava'mo huge kahau kayamopafi'mo kahauge kayamukiki huge alagepa huka kagesa afika fatago huge yaveyave kava'mo huge huka maige'apao afa neya vekamo mai'niye, hu'a osiyo. ¹³ Kagaemo Goti ge'amo alagepa hu'a lekana paige ani kava'mo hiyo, hu'a ae'a hakalo hu'a hapa paige ali'a apaya malege hisayafe'mo yagaika apateme apateme ne'uge'na eno. ¹⁴ Yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mogi kagaete'mo apaya'mo male'a katete'a Gotitegati'mo ali'naya geleti'mo ali'ya'amo alisanafe'mo lokiya'amo ali'a kami'nae. Fiku yanageno kami'naya ya'mo afa'a hanegaiyanagi kami'naya yateti'mo ali'ya'mo aliyo. ¹⁵ Ani kavatefe'mo kagesa afifi huka mai'nekae'mo lokiya vaika ali'ya'mo alige'apao alagepa kavakamo'mo kosime kosime ne'viya kavakamo muki'amogimo ageyo. ¹⁶ Kagaikale'mo alagepa huka yagai'neka alika apaya ne'malana kavate'mo yagaika maiyo. Yagaimo yagaimo uka maiyo kagaika kagufamo alika katika kateteka gekamo ne'afiya vaya'ai apakufamo alika katika apategananagi.

5

Muki vaya'aitegamo hisiya kavafe'mo ha pai'niya gemae

¹ Kagaemo alopa vaya'aife'mo lokiya kagemo o'aika afokamofe'mo ha nepaina agufa kagemo aika hapa nepaika alika api aika apato. Konagakamogife'mo hapa nepaina agufa gemo huka neya vaya'aife'mo hapa nepaika alika api aika apato. ² Itakamofe'mo ha nepaina agufa gemo huka alopa a'ne'aife'mo hapa paiyo. Kasakamogife'mo hapa nepaina agufa gemo huka venemo a'ne'aife'mo alagepa kaipamo kali'neka hapa paiyo.

Kogu a'ne'aitegamo hisiya kavafe'mo hu'niya gemae

³ Kogu a'nemo yagai'a apatesaya vaya'mo o'mai'nisayana siosi vaya'mogimo alagepa hu'a yagai'a apategae. ⁴ Ani kogu a'nemogi mafa'ne'apimo maige apakio'apimogi maige hu'a mai'nisayana afa'a yagai'a apategae. Kogu a'ne ita'api afo'apimogimo anona'apilefe'mo Gotife'mo mono kava hu'a yagai'a apategae. Goti'a ani kavafe'mo hau'nigeno'ae'mo, alagepa kava'mo hane'niye, huno nehiye. ⁵ Apakai'apige'mo mai'nisaya kogu a'nemogimo Gotifeke'mo apakesamo afi'apae'mo, afa'a laha maegaiye, hu'a hute'a nunumu'mo hu'a apatege feluga'e hani'ilaga'e'mo nunumu'mo huge hu'a ne'maiye. ⁶ Ne'maiya'monanafa apakufamo'mo hau'niya kava'mo nehaya kogu a'nemogimo afa'a mai'ne'apae'mo fali kavategamo ne'maiye. ⁷ Vai'mo o'alisayafe'mo ani kava'mo hiyo, huka hapa paiyo. ⁸ Mago vaya'mogi konaga'apimogite'mo alagepa hu'a no'yagaisayana hosu kava'mo nehaya'monanafa afamo anaga'apile'mo yagai'a no'apatesayana mago'e hu'a hosu kava'mo nehae. Ani kava'mo nehisa vaya'mo mono gemo atale'a apakesa afi'a fatago nosaya vaya'aina mago'e hu'a ae'a apakase'a alagi hosu vaya'mo mai'nae.

⁹ Magoke vekale'mo mai'ne'apae'mo sigisiti'a kafugamo ae'a agase'a mai'nisaya kogu a'ne'ai apaki'apimo avo'mo kae maleyo. ¹⁰ Apakaefe'mo, alagepa kava'mo nehae, hu'a nehisa'ge'a mai'ne'a mafa'ne'apile'mo yagai'a apatege nata vaya'aite'mo yagai'a apatege apaote vaya'ai apaiyamo sese hu'a apatege kana ali'nisaya vaya'aina hapa maege muki alagepa kavatefe'mo apayamukiki huge hu'a mai'nisaya kogu a'ne'ai apaki'apimo avo'mo kaeyo. ¹¹ Saufa kogu a'ne'ai apaki'apimo avo'mo okaeyo. Apakaemo vele'mo maisaya kavafe'mo apakesamo afisaya'mo'mo Kalaisi'mo apakame'ya amigae. ¹² Kalaisife'mo, ina kava'mo hugune, hu'a ha pai'naya gemo amagi'a atalesageno'ae'mo vai'mo apamigiye. ¹³ Mago'e hu'a hosu kava'mo hu'a ali'ya'mo o'ali'a alu nopi alu nopi'mo u'e'a nehu'apae'mo hosu faigoko gemo hulitata nehu'apae'mo himu'namu kava'mo hute'a, nagaek'e'mo agete'na afi'nove, hu'a hute'a osisaya agufa gemo afa'a nehae. ¹⁴ Ani agufa kava'mo hugaya'mofe'mo saufa kogu a'nemogimo halate u'a vele'mo mai'ne'a mafa'nemo ali'a ne'apate'a no'apifi yate'mo yagaisayafe'mo nahau'niye. Ani kava'mo hisage'apae'mo kame vayatimogimo hu'a faipa hu'a late-saya ka'mo o'agegae. ¹⁵ Mani avo'mo okae'noge'apae'mo hogote'a mago kogu a'ne anaga'mogi malage hu'a alagepa ka'mo ago atale u'a Satani akame hu'nae. ¹⁶ Mago apakesa afi'a fatago nehaya vayapati'mo mago kogu a'nemo

mai'nisayana ani vayapati'mo mago vekamomofi a kanomomofi huno afa'a yagaino atesiya kava'mo hane'niye. Siosi vaya'mogimo agai'age'mo mai'nisiya kogu a kanole'mo yagai'a atege mago alu kogu a'ne anaga'aite'mo yagai'a apatege hu'nisayana ani kogu a'nemogimo kanamo afa'a o'aligae.

Vayatama vaya'aitegamo hisaya kavafe'mo hu'niya gemae

¹⁷ Yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mogi alagepa ali'ya'mo alisayana siosi vaya'mogi hapao ke he'a alagepa miya'apimo apamigae. Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a ali'a apaya ne'malaya vayatama vaya'aina hogote'a miya'apimo afa'a apamigae. ¹⁸ Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, pulumakamogimo viti alaga ne'ya'mo haleti'ya'amo apaiyaleti'mo ae'a nehale'apae'mo ani ne'yapati'mo o'nesayafe'mo apavayale'mo nofiteti'mo kitapa o'apateyo, huno huteno mago'e gemo huno'ae'mo, ali'ya'mo ne'aliya vaya'mo miya'apimo alisaya vaya'mo mai'nae, huno hu'niye.

¹⁹ Magoke vekamo'a yagaino ne'apateya vayatama vekae'mo, hosu kava'mo nehiye, huno hisiya gemo o'afiyo. Lole vekala'moganimofi lole'e mago'e vaya'mogimofi hu'a e'a hisaya gege'mo afiyo. ²⁰ Kagaemo muki vaya'ai apaulagale'mo hosu kava'mo hisaya vayatama vekae'mo, hosu kava'mo hu'nane, huka ha paige'apao muki vayatama vaya'mogimo afite'a koli hiyo. ²¹ Nagaemo Goti aulagalenagi Ala kava netimo Yesu Kalaisi aulagalenagi Goti'a lekana paino apate'niya enisole vaya'ai apaulagalenagi hu'na kaha pai'nae'mo, mani kava'mo huka alika fako huka apategefe hukae'mo fiku alika fako huka o'apateka hogoteka ani gemo aepa'amo afitekae'mo mago vaya'aitega'e alu vaya'aitega'e'mo lole agufa kava'mo osuka magoke aiyaya kavake'mo huka alika fako huka apato, hu'na kaha nepauve. ²² Siosi vaya'aite'mo yagai'a apatesaya vaya'mo lekana paika apateteka apakaete'mo malage huka kaya'mo maleka o'apato. Fiku yanageno lekana paika ate'nisana vekamo hosu kava'amo'mo kagaete'mo aino kamaesigeka kagaemo vai'mo aligane. Kaoteke'mo maiteka alagepa huka maiyo. ²³ Kagaemo kaipa kagafu'mo kige kaita'mo kahauge nehigekae'mo anilafa'age'mo o'neka nofi alagafati ani'mo aise'amo lakiteka no. ²⁴ Mago vaya'ai hosu kava'apimo hogoteno afole ne'aige'a agete'apae'mo ali'a fako hu'a ne'apataya'monanafa mago vaya'ai hosu kava'apimo ali'a fako hu'a ne'apataya afina'mo akamelegati'mo afole ne'aiye. ²⁵ Ani kava huno mago vaya'ai alagepa kava'apimo vaya'ai apaulagale'mo hane'niya'monanafa o'age'naya

alagepa kava'apimo alagi fala kino ohaneno afole aisige'a agegae.

6

Ali'yate'mo mai'naya vaya'aife'mo hu'niya gemae

¹ Kalavusi ali'ya ne'aliya vaya'mogi ali'ya'mo aepa veka'apimo aiyafi'mo mai'ne'a ge'amo afige'apao Goti agi'ale'e alita apaya ne'malona gele'efe'mo hu'a faipa hu'a o'ateyo. ² Ali'ya aepa veka'apimo'a agesa afino fatago hu'nisiya vekamo mai'nisiyana ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogimo, konagatimo'mo mai'niya'mofe'mo ge'amo o'afigune, hu'a osu'a, lagaemo ha maesuna vekamo agesa afino fatago hu'niya vekamo lahau'niya vekamo mai'niya'mofe'mo ge'amo afigune, hu'a hisaya kava'mo hane'niye. Ani kava'mo hiyo, huka hapa paiteka alika apaya malo.

Kagemi yafe'mo ava gemo hu'niya gemae

³ Ala kava netimo Yesu Kalaisi ge'amo alagepa gemo hane'niya'mofe'mo kaita hauekana huno ohane'neni vaya'mo alino alagepa huno ne'apateya gemo hane'niye. Mago vekamo'a ani gelefe'mo, he, huno osuge Gotife'mo mono nehaya kava'mo alino afole aino ne'ateya gemo o'afige huteno'ae'mo alu gemo alino apaya ne'malesiya'mo'mo ⁴ ala vekamo mai'nove, huno agesamo ne'afiya vekamo mai'neni magoke yafe'mo agesamo no'afiye. Agaemo geleti'mo kaveta hisiyafeke'mo hau'nigeno hosu apaipa kafa hapaage kaveta huge hu'a faipa hu'a apatege hosu apaipa kali'a apatege nehaya kava'mo afole ne'aiye. ⁵ Apaipa apakesamo'mo kasali'niya yakana hu'a apakesamo afite'a lama gemo o'ali'ne'a hulu vaige vaige hute'a alu ge alu gemo hute'apae'mo afa gemo nehae. Mono kavatiletike'mo akamelegati'mo mago'e ya'mo aligune, hu'a apakesamo ne'afiye. Ani agufa vaya'mo maika halove huka apateteka maiyo. ⁶ Apakesamo ne'afiya'monanafa mono kava'mo hute'a mago'e hu'a kagemi ya'mo alisayafe'mo hapa'ye osu'nigeno apaipamo'mo falu nehisiya vaya'mogi akamelegati'mo mago'e hu'a alopa ya'mo aligae. ⁷ Itatimogi ali'a nelataya afina'mo mago ya'mo ali'neta afole no'aune. Ani kava huta ago afi'nonana falisuna afina'mo mago kagemi yati'e'mo alinita afa'a o'ugune. ⁸ Ne'yati'e kukenati'e'mo hane'nisiyana laipamo'mo falu hugiye. ⁹ Kagemi ya'api'e vaya'mo maisayafe'mo hapau'nisiya vaya'mo apamalageka hisiya kate'mo ne'vageno'ae'mo hosu hapa'ye kava'apimo'a

ane'aifi'mo hegekana huno ne'apatafaige'apae'mo alagi asagau'a ne'aiyanage'a ata kopi'mo lami'a maigae. ¹⁰ Monie'mo hapa'ye nehia kava'mo'a muki alu hosu alu hosu kava'mo aepa'amo hane'niye. Mago vaya'mo mago'e monimo alisayafe'mo hapa'ye hu'nige'apae'mo lagesa afita fatago nehuna gemo atale'nageno asole hanageke kava'mo'a apaipafi'mo hapae'nige'a asole kana ya'mo ali'nae.

¹¹ Apakafu nekiya'monanafa kagaemo Goti veka'amogae, hu'na, ani kavategati'mo ataleka kaune hetaleka fatago kavanagi mono kavanagi kahau kayamopafi'mo kahau'niya kavanagi atafauka alagi hisana kavanagi yagu yaga kaipa kali kavanagi huka atafauka alagi hisanafe'mo vegala ao. ¹² Kagaemo alagepa kamemo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogi nehaya agufa kamemo huvo. Maige maige huka maisanafe'mo keya aeno ge hu'niyanagi ani kavate'mo atafauka alagi huka maiyo. Keya aeno ge hu'nigekae'mo kagaemo muki afi'naya vaya'ai apaulagale'mo, Yesufe'mo nagesa afi'na fatago hu'nove, huka alagepa gemo ago hapa pai'nane. ¹³ Nagaemo Goti'a afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya vekamo aulagale'e Kalaisi Yesu'a Ponitiyasi Pailati aulagale'mo alagepa gemo huteno fali'niya vekamo aulagale'e'mo mai'ne'nae'mo kaha nepauve. ¹⁴ Nagaemo, huvo, hu'na kaha pai'nova gemo afiteka magoke vai'mo afa'a o'alisanafe'mo alagi akame hume hume ne'ugeno'ao Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a afole aino. ¹⁵ Goti'a lekana pai male'niya afina'mo afole aisigeno'ae'mo Yesu'mo afole aigiye. Agaefeke'mo hao ke nehona vekamo mai'nenomagoke himamu'a'e vekamo mai'nenoyagai'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apataya vekamo mai'nenokava vaya'ai kava ne'apimo mai'niye. ¹⁶ Agai'amo ofalino mai'nenomai'nenomai'niyanage'a vaya'mo alagi o'visaya agufa ha le yategamo mai'niye. Muki vaya'mogi o'age'nayanage'a afa'a o'agegae. Ala agi'amo amisageno himamu'aleti'mo muki afina'mo yagaige yagaige huno yagaino maino. He, lama ge.

Kagemi ya'apimo hane'niya vaya'aife'mo hapa paisiya gemo ha pai'niya gemae

¹⁷ Ma mopafi kagemi ya'apimo hane'niya vaya'aife'mo, lapakufamo avalelita ohaitapa hano hisiya monimo'a laha maegaiye, hutapa lapakesamo o'afitapa muki ya'amo lamogaga aisunafe'mo nelamiya vekamo afa'a mai'niya Gotifeke'mo laha maegaiye, hutapa lapakesamo afiyo, huka hapa paiyo. ¹⁸ Kagemi ya'api'e vaya'mo asole alagepa kava'mo kagemi ya'apigana hu'a malesayafe'mo alagepa kava'mo nehu'apae'mo fiku apamige kagemi ya'apimo ali'a

fako hu'a apamisayafe'mo hapauga hu'a maiyo. ¹⁹ Ani kava'mo nehisyana alagepa ya'apimo henaga'amo hapa maesiya afinafe'mo ne'malayanage'a maige maige hu'a maisaya ya'apimo aligae.

²⁰ Timotiyo, hu'na, Goti'a yagaika atesanafe'mo alagepa faigoko ge'amo alino kami'niya ge'ale'mo alagepa huka yagaika ato. Mago vaya'mogimo Gotife'mo mono osu'a afa geleti'mo Goti ge'ale'mo hu'a ae'a ati nekae. Mani gee'mo agete'a afi'naya gemae, hu'a nehaya'monanafa aigofe ge'apimo hane'niye. ²¹ Apakaemo, mani gemo akame nehune, hu'a nehaya geleti'mo lagesa afita fatago nehuna gemo atale u'e'a hu'a mai'nae. Ani kavatefe'mo maika halove huka maiyo. Goti'a fiku lapa maeno lapamino. He, lama ge.

2 TIMOTI

Polo'a ali'ya'amo alagi alino hano huteno'ae'mo mani henaga avo'mo kaetega'apae'mo amagi'nageno fali'niye. Polo'a ani kavatefe'mo huno'ae'mo, kola'nimo ma mopafi'mo ai'na laki'na atale'na visuva kana'nimo ago hogo hu'niye, huno huteno avo'mo kae'niye. (4:6). Ani kavafe'mo agesamo afiteno'ae'mo Timoti'a o'ataleno atafauno alagi huno maisiyafe'mo mani avo'mo kae'niye. Polo'a hu'niya kavafe'mo ava gemo huno, ani agufa kava'mo huka maiyo, huno avo'mo kae'niye.

¹ Goti'a, Kalaisi Yesupi'mo maige maige hu'a maisaya ya'mo ali'na apamiguve, huno hu'niye. Mani gelefe'mo, Yesu Kalaisi apa veka'amo maigane, huno naha pai'nige'nae'mo nagaemo Polo'namo ali'ya'amo alisuvafe'mo hau'nigeno navaleno nate'niye. ² Nahau'niya mafa'ne'nimo Timotigae'mo avo'mo nekaove. Afotimo Goti'e Ala kava netimo Kalaisi Yesu'e'mo fiku kaha mae'ana hanau hu'ana kate'anageno kaipamo'mo falu hino.

Timoti'mo lokiya vaino atesiya agufa gemo ha pai'niya gemae

³ Naginagomogi Gotife'mo mono ali'ya'amo ali'naya kava hu'na nagupi mafa'nemo'a hosu kava'mo hane, huno nosige'nae'mo mono ali'ya'amo ne'aluve. Ani kava hu'na kagaefe'mo nagesamo ne'afi'nae'mo Gotife'mo muki afina'ae afina'ae'mo okatale'na feluga'e hani'ilaga'e'mo hao ke he'na nunumu'mo nehuve. ⁴ Kaunumo nelamiya kavafe'mo nagesamo afite'nae'mo kagesugeno'ae'mo naipafi'mo namogaga aisiya ya'mo havai tesiyafe'mo nahau'niye. ⁵ Kagaefe'mo nagesamo afi'na ho hu'nae'mo, lama ge huno agesa afino fatago hu'niye, hu'na nehuve. Mani agufa lama ge kava'mo hogoteno alemokamo'mo Lovisi aipafi'mo hane'nigeno itakamo'mo Yunisi aipafi'e'mo hane'niya kava huno kgae kaipafi'mo hane'niye, hu'na ago age'nova'mofe'mo lole nagesamo o'afi'nofa magoke nagesamo ne'afuve. ⁶ Ani kava huka mai'nana'mofe'mo kagesamo afika ho hisanafe'mo kaha nepauve. Nagaemo kagaete'mo naya'mo male'na kate'nogeno'ae'mo Goti'a lokiya'amo ago alino kami'niye. Kami'niya lokiya'amo'mo ata legekana huno yu oseno mago'e huno lesiyafe'mo fu huka kaegenoa'ao leno. ⁷ Na kava nehia'mofe'mae. Goti'a alino lami'niya Auneme'amo'mo laipafi'mo ali'ya'mo ne'aligetae'mo lamo'ya o'aita himamu'amo ali'neta lahau

layamopafi'mo lahou'nigeta lagesamo ne'afuna kavate'mo ne'yagaune. ⁸ Alino lami'niya'mofe'mo Ala kava netimo faigoko ge'amo aeke hakalo huka hapa paisanafe'mo kavagage osinageka Kalaisi agi'alefe'mo kalavusifi'mo mai'nova vekae'mo kavagage osino. Kavagagemo osinageka faigoko gelefe'mo hanageke ya'mo alisayafe'mo Goti himamu'aleti'mo kanamo aliyo. Nagaemo kana ali'nova kava huka kanamo aligeta'ao. ⁹ Goti'a lagufamo alino katino latesigeta laote vaya'amo maisanafe'mo keya aeno ge hu'niye. Alagepa ali'ya'mo ali'nona kavateti'mo keya aeno ge osu'nifa nagai'nige'mo hapa maegauve, huno hu'niyanageno'ae'mo fiku laha maeno lamisiya kava'alefe'mo keya aeno ge hu'niye. Ema akeya'vilaga ma mopamo alo osu'niya afina'mo hogoteno Goti'a Kalaisi Yesupi'mo mai'nonageno'ae'mo fiku laha maeno lami'niye. ¹⁰ Akeya'vilaga lami'niya'monanafa Yesu Kalaisi'a lagufamo alino katino lateno lahou ne'vaiya vekamo afole ai'nigeno'ae'mo hemanimo ani kava'mo laulagale'mo ago afole ai'nigeta age'none. Agaemo nefaluna kava'mo lokiya'amo alino hano huno ataleteno agai'ae'mo alagepa faigoko ge'aleti'mo maige maige hu'a maisaya ya'mo alino afole aino ate'niye. ¹¹ Goti'a ani faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo maige apa veka'amo maige alu nofi vaya'aina ali'na apaya ne'malova veka'amo maige hu'na maisuvafe'mo ago lekana paino nate'niye. ¹² Ani ali'ya ne'aluva'mofe'mo mani kanamo ali'na mai'nova'monanafa navagage alagi nosiye. Nagaemo naha maesiyafe'mo ina lafe'mo nagesa afi'na fatago hu'nofi hu'na ago age'na aeto hu'nove. Nagaemo agete'nae'mo ami'nova yate'mo afa'a yagaino nateme nateme ne'viyanageno agai'a afinake'mo afole aigiye, hu'na nagesamo afisuvafe'mo alino nave li'nige'na ago age'nove.

¹³ Kagaemo ali'na kaya male'nogeka afi'nana gele'mo atafauka alagi huvo. Ani gemo'a kaita haugékana huno ohane'nenovaya'amo alino hapageno ne'apateya gemo akame hisana kava'mo aune'amo ali'na kave li'nove. Kalaisi Yesupi'mo mai'nekae'mo kagesamo afika fatago nehukae'mo kahau kayamopafi'mo kahau'nisigeka ani gemo atafauka alagi huvo. ¹⁴ Goti'a faigoko ge'ale'mo yagaika atesanafe'mo alino kami'niye. Ani faigoko ge'ale'mo laipafi'mo mai'niya aote Auneme'amo himamu'aleti'mo yagaika ato.

¹⁵ Ago afi'nanana muki Esiya kotega vayanagi Esiya vekala'mo Fiselasi'agi Hemosenisi'agi hu'a ago natale'nae. 16-17 Ala kava ne'mo'a Onesifolasi'e afamo anaga'a'e'mo hau huno apatenov. Onesifolasi'a kalavusifi'mo mai'nova

kavafe'mo avagage osu'nigeno Lomu taonifi'mo eno ava'yi huteno lusi kava huno kahauya huno nageno nava teteno'ae'mo muki afina'mo naha maege naha maege huno naha mae'nigeno'ae'mo naipamo'mo falu hu'niye. ¹⁸ Efasasi taonifi'mo mai'nogeno'ae'mo muki afina'ae'mo naha mae'niya kava'mo ago age'nane. Nagaemo Ala kava nefe'mo, kagae afina'mo afole aisigekae'mo kahau huka ato, hu'na nunumu'mo hu'na ne'atove.

2

Alagepa ati vekamo maiyo, huno ha pai'niya gemae

¹ Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo kagaemo mafa'ne'nimogamo Kalaisi Yesu'a fiku kaha maeno kami'niya kavateti'mo lokiya vaika maiyo. ² Nagaemo muki vaya'aife'mo ae'na hakalo hu'na hapa pai'nogekae'mo apakae'e'mo magokepi lokaeka mai'nekae'mo kagaemo ago afi'nane. Kagaemo ani afi'nana gemo muki afina'mo alagepa hu'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogi ani gele'mo yagai'a atesayafe'mo alika apamige'apao ali'ne'a mago'e hu'a alu vaya'aina ali'a apaya maleyo. ³ Ani kavatefe'mo kagaemo Yesu Kalaisi alagepa ati veka'agana huka mai'neka kanamo alige alige huka maiyo. ⁴ Ati vaya'mogimo kame hisayafe'mo ma mopafi ya'mo'a apatafauno apatesiya agufa ali'ya'mo no'aliye. Ati ali'yate'mo apavaleno alino apate'niya vekamo'a amuse huno apatesiyafe'mae. ⁵ Nagu nagu hu'a yokalo nelaya vaya'mogimo nagu nagu hisaya ke'aepa gemo akame osisayana hu male'naya ya'mo afa'a o'aligae. ⁶ Hoyamo ayamufa valeno alino ne'vaiya vekamo'a hogoteno hoya'afati'mo lesiya ne'ya'mo aligiye. ⁷ Mani nehuva gee'mo kagesa afifi huka mai'negeno'ao Ala kava ne'mo'a alino kamisigekae'mo muki ge'amo afika aeto hugane. ⁸ Yesu Kalaisi'a Nevini aginago'amo'mo alagepa faigoko ge'nilefe'mo fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niya kavafe'mo kage okanika kagesa afifi huka maiyo. ⁹ Mani Goti gelefe'mo hu'apae'mo, hosu kava'mo nehiya vekamo mai'niye, hu'a hute'a nofi ki'a nate'naya'monanafa Goti ge'amo aino atagu ofaesiyafe'mo nofi ki'a o'ate'nae. ¹⁰ Nagaemo lekana paino apate'niya vaya'mo Kalaisi Yesupi'mo mai'nisageno Goti'a apakufamo alino katino apatesige'apae'mo ha le konali ya'amo alite'a maige maige hu'a maisayafe'mo Goti ali'ya'amo o'atale'na ne'ali'nae'mo muki alu kana ya alu kana ya'mo ne'aluve. ¹¹ Lama gee'mo lagesa afita fatago nehuna gemo hane'niyana, Agae'e'mo fali'nisunana agae'e'mo afa'a maigune. ¹² Alagi o'ataleta kanamo alime alime ne'visunana kini vayakana huta

agae'e'mo magokepi lokaeta mai'neta yagaita apategaune. Lagaemo agaefe'mo o'age'nona vekae, huta nehिसunana lagaefe'mo o'apake'nova vayane, huno hugiye. ¹³ Lagaemo, akame hugune, huta hutetae'mo akame nosisunana agaemo huguve, huno hu male'nisiya gemo akame hugiye. Huguve, huno nehिया gemo alagi o'ataleno afa'a akame nehिया vekamo mai'niya'mofe'mae.

Alagepa huka ali'ya'mo aliyo, huno ha pai'niya gemae

¹⁴ Ani gee'mo muki afina'mo apakesamo afisayafe'mo ina ge huka hapa paiyo. Ala kava ne'mo aulagale'mo mai'ne'nae'mo, alu ge alu geleti'mo ge vaitapa kaveta osiyo, huka hapa paiyo. Ani agufa gemo'a afisaya vaya'aina hapa o'maegaifa alino hosu huno'age'mo apategaiye. ¹⁵ Goti'a kagaefe'mo, Naulagale'mo alagepa ali'ya'mo ne'aline, huno husiyafe'mo kayamukiki huvo. Avagage osisiya agufa ali'ya'mo ne'aliya vekagana huka lama geleme'mo alagepa huka ali'ya'mo aliyo. ¹⁶ Aligana'monanafa ma mopafi ge'e afa ge'e'mo nehिसagekae'mo maika halove huka apato. Ani agufa gemo'a hapa o'maesige'a Gotife'mo mono osu'a mago'e hu'a hosu kava'mo hugae. ¹⁷ Ani agufa hosu gemo'a apamu'mo apaleteno ko nesiya agufa kavakana huno aleme aleme uno ko sino alopa hegaiye. Ani agufa gemo ali'ana apaya male'na'a vekala'mo Haimeniyasi'e Failitasi'e'mo mai'na'ae. ¹⁸ Anakaemo alagepa ka'mo atale u'anae'mo, agaegi'e'mo ago he ti'nonanageta falisunateti'mo halate he otigune, hu'ana hapa pai'na'age'apae'mo mago vaya'amogi apakesa afi'a fatago hu'naya kava'apimo'mo heleve hugekana huno asagauno ai'niye. ¹⁹ Asagauno ai'niya'monanafa Goti no'amo lokiya yafate'mo faino ate'niya yafa'mo afa'a hane'niye. Goti'a faino ate'niya yafate'mo alagena ya'mo hu male'niya yate'mo hane'niya gemo'a huno'ae'mo, Ala kava ne'mo'a vaya'amo apake'niye, huno huteno mago'e gemo'a huno'ae'mo, Muki vaya'amogimo Kalaisi agi'amo ne'aya vaya'mogi hosu kavategati'mo atale'a viyo, huno hu male'niye.

²⁰ Goti vaya'amo afa'a maigaya'monanafa alopa nopi'mo lusi monileti'mo miya nefaiya yuvapamo goli yafateti'mo alo hu'naya yuvapa'e siluva yafateti'mo alo hu'naya yuvapa'age'mo ohane'nifa yosaleti'mo alo hu'naya yuvapagi mopaleti'mo alo hu'naya yuvapa'enagi huno hane'niye. Mago yuvapa'amo alagepa ali'ya'mo alisiya yuvapamo hane'nigeno mago yuvapamo'amo hosu ali'ya'mo alisiya yuvapamo hane'niye. ²¹ Mago vekamo'a ani hosu yatefe'mo aeno kalo paeno atesigeno'ae'mo alagepa yuvapagana huno

mai'nisigeno kava veka'amo'a muki alagepa ali'ya'ale'mo avaleno ategaiye. ²² Neya vaya'mogimo apakufamo'mo hau'niya kava'mo nehaya kavategati'mo ataleka kaune hetaleka eka yaveyave apaipafati'mo Ala kava nefe'mo ge nehaya vaya'e'mo magokepi'mo lokaetapa mai'netapae'mo fatago kavanagi lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kavanagi yuna lapaipa nekaliya kavanagi hutapa atafausayafe'mo vegala aeyo. ²³ Negi maletela fiku gemo huge afige hu'a ne'maisaya'mo'mo ago afi'nanana gege'mo vaige vaige hu'a maigayanagi maika halove huka apato. ²⁴ Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'alisiya vekamo'a geleti'mo kaveta osuno muki vaya'aitegamo yagu yaga kavake'mo huge alagepa huno alino apaya malege o'afi'nisaya vaya'aife'mo aipamo leno o'apateno yuna aipamo kalino apatege huno maisiya vekage'mo maino. ²⁵ Agaemo gemo amagi'a ne'atagaya vaya'aife'mo himu'namu gefati'mo osuno vase vase gemo huno alino api aino apategaiye. Goti'a apaipamo alino afe leno apatesige'apae'mo lama ge'amo afisafi o'afisafi, huno vase vase gefati'mo hugiye. ²⁶ Satani'mo ge'amo akame hisayafe'mo ane'aifi'mo hegekana huno apatafau'niye. Alagepa ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a apakaetegamo ge hugefe'mo huno'ae'mo vase vase huno ge hisige'apae'mo ane'aifati'mo ae'a kasalo paegae.

3

Henaga'amo asole hanageke ya'mo afole aigiye, huno hu'niya gemae

¹ Mani hemeni kaha paisuva gemo alagepa huka afiyo. Henaga'amo hosu afina'mo afole aisige'apae'mo lusi kanamo aligae. ² Vaya'mogimo apakai'apieke'mo hapauge monie'mo hapa'ye huge apakai'apieke'mo ge hu'a apaki'apile'mo ali'a asaga huge ala vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo afige hu'a faipa hu'a apatege ita'api afo'apimogi ge'apimo o'afige hapao ke osege apaote kava'mo osuge hu'a maigae. ³ Apakaemo afamo anaga'apie'mo ohapauge vaya'ai hosu kava'apilefe'mo afa'a ateyo, hu'a osuge hu'a faipa hu'a apatege hapau'niya kavate'mo alagepa hu'a yagai'a o'apatege hapau hu'a o'apatege muki alagepa kavatefe'mo apaini hu'a atege hu'a maigae. ⁴ Apakaemo kutulu ya'mo nege apakesamo o'afi'ne'a malage hu'a huge ala vaya'mo mai'none, hu'a himu'namu gemo huge hu'a Gotife'mo ohapau'nisige'a apakufamo'mo hau'niya kavafeke'mo apamogaga aigae. ⁵ Apakaemo Gotife'mo amega apakufaleti'mo mono nehaya'mofe'mo nehaya kava'apileti'mo hu'apae'mo, Goti himamu'aleti'mo

apaipafi'mo ali'ya'mo no'aliye, hu'a ali'a apave neliye. Ani agufa vaya'mo apataleka kaote maiyo. ⁶ Mago ani agufa vaya'mogi vaya'ai nopi'mo kesi kateti'mo hai'a alagepa hu'a apakesamo no'afiya a'ne anaga'aina ge'apileti'mo nofi kigekana hu'a ne'apatae. A'nemogi hosu kava'apimo'a lusi kana hu'nigeno asole yafe'mo hapa'ye nehya kava'apimo'a apavayu hulino ne'viye. ⁷ Muki afina'mo gemo afige afige hu'a mai'naya'monanafa lama gemo afa'a afi'a aeto osugae. ⁸ Akeya'vilagamo Yanisi'e Yamalisi'e'mo Mosesefe'mo kame hu'ana ate'na'a kava hu'a ani vaya'mogi lama gelefe'mo kame hu'a ne'atae. Apaipa apakesamo kasali'niya yakana huno hane'nige'apae'mo aigofe apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo mai'nae. ⁹ Vaya'mogi Yanisi'e Yamalisi'e'mo hosu kava'animo agete'apae'mo, negi kava'mo hu'na'ae, hu'a hu'naya kava hu'a hemenimo muki vaya'mogimo ani vaya'ai hosu kava'apimo ago age'a ha le'a agegaya'mofe'mo mago'e hu'a afa'a humi o'apategae.

Goti ge'ale'mo atafauka alagi huvo, huno ha pai'niya gemae

¹⁰ Nehaya'monanafa kagaemo nehuva kava'nimo ago ageteka akame hu'nane. Ago age'nanana ali'na apaya male'nogeka ago nagege muki afina'mo na agufa kava'mo nehufi huka ago nagege ne'aluva ali'ya'mo'a na agufa ne'ya'mo afole aisiyafe'mo ali'ya'mo ne'alufi huka ago nagege Gotife'mo nagesa afi'na fatago nehugeka ago nagege gemo no'afiya vaya'aitegamo yagu yaga kava'mo hu'nogeka ago nagege Goti'e konagatimogi'efe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'nigeka ago nagege kanamo ali'ne'nae'mo o'atale'na atafau'na alagi hu'na mai'nogeka ago nagege huka nage'nane. ¹¹ Apaini hu'a nate'nogeka nagege kanamo ali'nogeka nagege huka ago nage'nane. Nagaemo Atiyoki taonifatinagi Lisitiya taonifatinagi Aikoniyamu taonifatinagi hu'a hanageke ya'mo ali'a nami'nogeka nagege huka nage'nane. Ala kava ne'mo'a muki hanageke kavapati'mo nagufamo alino katino nate'niye. ¹² He, muki vaya'mo Yesu Kalaisipi'mo mai'ne'apae'mo Gotitefe'mo alagepa kava'mo nehisaya vaya'aife'mo apaini hu'a apategae. ¹³ Inagi hosu vaya'mogi humi apatesaya vaya'mo mago'e mago'e hu'a hosu kava'mo hute'a humi ne'apatesageno'ae'mo Satani'a apakae'le'mo humi apategaiye. ¹⁴ Humi apategaiya'monanafa kagaemo alino kaya male'niya vekamo ago age'nana'mofe'mo afiteka ali'nana gele'mo atafauka alagi hu'neka kagesa afika fatago hu'nana kavate'mo atafauka alagi huka maiyo. Alino kaya male'niya vekamo ago age'nana'mofe'mae. ¹⁵ Kagaemo aise

⁶ Nofi alagafati ani'mo laki'a Goti'mo ofalinimo ne'amiya kava hu'na kola'nimo ai'na laki'na ma mopafi'mo atale'na visuva kana'nimo alagi ago hogo hiya'mofe'mae. ⁷ Kanale kamemo Goti vaya'amogimo nehaya agufa kamemo ago hu'nove. Nagu nagu hu'na u'na atupale'mo he ti'nove. Apakesa afi'a fatago nehaya gelefe'mo yagai'na ate'nogeno afa'a hane'niye. ⁸ Hemenimo fatago vaya'mogi alisaya agufa hetama'nimo alino nate'niyanage'na aliguve. Ala kava ne'mo'a agoti gemo alino fatago huno alino fako huno ne'apateya vekamo afole aisiya kanale'mo namigiye. Nagai'nige'mo o'aliguva'monanafa muki vaya'mo emine-siyafe'mo hapau'niya vaya'amogi'e'mo aligune.

Ge atupa gemae

⁹ Kayamufa valeka nagaetegamo malage huka eno. ¹⁰ Nimasi'a ma mopafi yafeke'mo hau'nigeno alagi ago nataleno Tesalonaika taonifi'mo u'niye. Kilesenisi'a Galesiya kotegamo u'niye. Taitasi'a Namalesiya kotegamo u'niye. ¹¹ Luki'a agai'ageke'mo nagae'e'mo lokaeno mai'niye. Maki'a Goti ali'ya'mo ne'alino'ae'mo alagepa huno naha maegaiyanagi avalelika eno. ¹² Nagaemo Tikikasi'a ali'na atalogeno Efasasi taonifi'mo u'niye. ¹³ Ekae'mo nalonoku'nimo Toloasi taonifi'mo Kapasi nopi'mo atale'novanagi aliteka muki muku'a'nimo alinika egana'monanafa sipisipi agufaleti'mo alo hu'naya muku'ni'e'mo lusi kava huno nahau'niyanagi o'ataleka alinateka eno. ¹⁴ Alekasani'a aenimo alo nehaya ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a nagaetegamo alagi hosu kava'mo hu'niye. Ala kava ne'mo'a anona'alefe'mo alino amigiye. ¹⁵ Agaemo lusi kava huno ayamukiki huno lagaemo aeta hakalo huta hapa nepauna gelefe'mo kame huno ate'niyanagi agaefe'mo maika halove nehuka ehekae. ¹⁶ Lomu gamani vaya'mogimo hogote afina'mo agotimo hu'a nate'nage'nae'mo naha maesiya gemo nehugenoe'ae'mo mago vekamo'a eno naha o'mae'nifa muki vaya'amo ago natale'a u'nae. Inagi Goti'a hosu kava'apimo anona'apilefe'mo o'apamisiyafe'mo nahau'niye. ¹⁷ Natale'a u'naya'monanafa Ala kava ne'mo'a nagae nahaopale'mo lokaeno mai'nenoe'ae'mo muki ge'amo ae'na hakalo hu'na hano hisuge'apae'mo muki alu nofi vaya'mogimo alagepa faigoko ge'amo afisayafe'mo ayamufa huno nate'niye. Laiyonimo'a nahaesiyafe'mo nehigenoe'ae'mo Goti'a nagufamo alino katino nate'niye. ¹⁸ Inagi Ala kava ne'mo'a muki hosu kavapati'mo nagufamo alino katino nateteno koku'napi'mo yagaino ne'apateya kote'mo navalelino haino nategaiye. Muki afina'mo ha le konali agi'amo alagi

hanege hanege huno haneno. He, lama ge. ¹⁹ Pilisila'e Akuvila'enagi Onesifolasi afamo anaga'a'enagi hutapa ge apamamaeyo. ²⁰ Ilasatasi'a Kolini taonifi'mo mai'nigeno Tolofimasi'a kaita hau'nige'na Mailitasi taonifi'mo atale'na e'nove. ²¹ Yasi ne'aliya afina'mo afole aigiyanagi amalageka huka aeka agaseka eno. Yumiyulasi'agi Piyunenesi'agi Lainasi'agi Kiloniya'agi muki konagatimogi'e'mogi hu'a ge nekamamae. ²² Ala kava ne'mo'a kagae'e'mo magokepi'mo lokaeno maino. Goti'a fiku lapa maeno lapamino. He, lama ge.

TAITASI

Taitasi'a Yu nofi vayapati vekamo o'mai'niyana eno Polo'e'mo Goti ali'ya'amo magokepi lokae'ana ali'na'ae. Polo'a Taitasi'mo Kiliti ani ago'nanenafi'mo siosi'ale siosi'ale'mo yagaino apatesiyafe'mo ateteno u'niye. Polo'a ne'yagaiya vayatama vaya'mogimo ina kava'mo hu'a maisaya vayane, huno huge ina kava'mo huka alika apaya malo, huno huge ma kava huge ina kava huge hiyo, huka hapa paiyo, huno huge huno mani avo'mo kae male'niye.

¹ Nagaemo Polo'namo Goti nofite'mo mai'ne'nae'mo ali'ya'amo alige Yesu Kalaisi apa veka'amo maige hu'ne'nae'mo mani avo'mo nekaove. Goti'a lekana paino apate'niya vaya'mogi apakesa afi'a fatago huge lama gemo alagepa hu'a afi'ne'a Gotifeke'mo alagepa hu'a mono huge hisayafe'mo nagaemo ali'ya'mo ne'aluve. ² Goti'a alagi aigofe gemo nosiya vekamo'a hogoteno ma mopamo alo osu'nenoa'ae'mo, fiku hapa mae'na apamisuge'a maige maige hu'a maigae, huno ago hu male'niya'mofe'mo agava mai'ne'apae'mo apavayagunagu nehae. ³ Nehaya'monanafa afole aigiye, huno huteno lekana pai male'niya afina'mo vaya'mogi ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nageno'ae'mo afole yategamo ago afole ai'niye. Goti'a lagufamo alino katino nelateya vekamo'a mani gemo alino namiteno'ae'mo, aeka hakalo huka hapa paiyo, huno naha pai'nige'na ae'na hakalo hu'na hapa nepauve.

⁴ Lama ge mafa'ne'nimo Taitasigae'mo mani avo'mo nekaove. Lagesa afita fatago hu'nona kava huka kagesa afika fatago hu'nane. Afotimo Goti'e lagufamo alino katino late'niya vekamo Yesu Kalaisi'e'mo fiku kaha mae'ana kamite'ana hanau hu'ana katesa'ageno kaipamo'mo falu hino.

Siosi vaya'aite'mo yagai'a apatesaya vayatama vaya'mogimo ina kava'mo nehaya vayane, huno hu'niya gemae

⁵ Lagaemo mago ali'ya'amo alita hano osu'nonanageka kagaemo alika hano hisanafe'mo Kiliti ani ago'nanenafi'mo katale'na u'nove. Siosi vaya'aite'mo yagai'a apatesaya vayatama vaya'mo muki taoni'afi taoni'afi'mo lekana paika apato. ⁶ Ina kava'mo nehisaya vaya'mo lekana paika apato, hu'na ago kaha pai'nove. Vai'mo o'ali'a magoke a'mo ali'nisaya vaya'mo vayatama ali'yate'mo maigae. Apakesa afi'a fatago hu'nisaya mafa'ne'ai afo'apimogige'mo

ani ali'yate'mo maigae. Gemo o'afi'a negi malete'a hosu kava'mo nehae, hu'a apava gemo nosisage'a alagepa kava'mo hu'a ne'maisaya mafa'ne'ai afo'apimogige'mo maigae. ⁷ Yagai'a apatesaya vayatama vaya'mogi Goti no'ale'mo yagaigaya'mofe'mo vai'mo o'apamisage'a afa'a ne'maisaya vaya'mo maigae. Himu'namu kava'mo huge malage huno apaipamo lege ani'mo ne'ne'a negi nagi kava'mo huge kaveta huge monie'mo hapa'ye huge hu'a mai'nisaya vaya'mo o'maigae. ⁸ O'maigaya'monanafa nata vaya'aite'mo alagepa hu'a yagai'a apatege alagepa kavafe'mo hapauge alagepa apaipa apakesale'mo yagai'a atege fatago kava'mo huge apaote kava'mo huge hapau'niya kavate'mo yagai'a atege hu'a mai'nisaya vaya'mogige'mo maigae. ⁹ Apakaemo lama gemo ali'a apaya male'naya gemo afite'a atafau'a alagi hu'a mai'nisayana lokiya vaino ne'apateya geleti'mo alagepa hu'a ali'a apaya malege ge'apile'mo hu'a ae'a ati nekaya vaya'ai ge'apimo hu'a ae'a agasege hu'a maigae.

Kiliti kotega mai'naya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

¹⁰ Na agufa kava'mo hu'naya'mofe'mae. Asole vaya'mogi ge o'afi'a afa'a mai'ne'a fiku gemo huge humi apatege hu'a mai'naya'mofe'mae. Asole vaya'mogi apakufamo lagau'a apate'naya vaya'mo ani agufa kava'mo hu'a mai'nae. ¹¹ Ani agufa vaya'mogi monimo alisayafe'mo afa'a osisaya agufa gemo ali'a apaya ne'male'apae'mo muki anaga vaya'ae vaya'ae'mo ali'a hosu hu'a ne'apatae. Ge osisayafe'mo apavayale'mo huka apatafauka apato. ¹² Mago Kiliti kotega vayapati vekamo'a gemo aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a huno'ae'mo, Muki afina'mo Kiliti kotega vaya'mogi aigofe gemo huge afela afugana hu'a maige ali'ya'mo o'ali'a mai'ne'a alopa ne'ya'mo nesayafeke'mo apakesamo afige hu'a mai'nae, huno hu'niye. ¹³ Ani vekamo'a lama gemo hu'niya'mofe'mo kagaemo lokiya ge huka hapa paige'apao apakesa afi'a fatago kava'apimo kaita haugkana huno ohaneno alagepa huno lokiya vaino haneno. ¹⁴ Apakaemo Yu kaitene gemo o'afige lama gemo amagi'a ne'atalaya vaya'mogi, ina kava hiyo, hu'a nehaya ge'apimo o'afige hisayafe'mo lokiya gemo hapa paiyo. ¹⁵ Yaveyave apaipa vaya'mogimo muki ali'nisaya ya'amo apakai'apilefe'mo yaveyave ya'mo hane'niya'monanafa hosu kava'mo'a alino o'ani'ya faino apate'nisiya vaya'mogimo muki ali'nisaya ya'amo apakai'apilefe'mo o'ani'ya ya'mo hane'niye. Apakesamo ne'afiya ya'apifi'e apakupi mafa'nefi'e'mo

o'ani'ya ya'mo havai te'niya'mofe'mae. ¹⁶ Apakaemo apavayaleti'mo, Goti'a age'none, hu'a nehaya'monanafa nehaya kava'apimo'a, o'age'nae, huno alino apave neliye. Goti'a apakaefe'mo ohau'nigeno'ae'mo ge'amo o'afi'a alagi hosu kava'mo nehaya vaya'mo mai'nayanage'a alagi alagepa kava'mo afa'a osugae, huno nehiye.

2

Alopa vaya'e neya vaya'efe'mo, ina kava'mo hiyo, huka hapa paiyo, huno ha pai'niya gemae

¹ Ani agufa hosu kava'mo hugaya'monanafa kagaemo lokiya gelefe'mo mago'e huka alika apaya malo. ² Kosuna vaya'aife'mo hapa paige'apao hapau'niya kavate'mo alagepa hu'a yagai'a atege alagepa hu'a yagai'a ne'apataya yahauve vayakana hu'a maige apaipa apakesale'mo alagepa hu'a yagai'a atege aigofe'mo osu'a lokiya vai'a apakesa afi'a fatago huge hapau apayamopafi'mo hapauge atafau'a alagi hu'a maige hu'a maiyo. ³ Ani kava huka anakalo a'ne'aife'mo alika apaya malege'apao ani'mo ne'ne'a negi gemo osuge hosu faigoko gemo osuge hute'a alagepa hu'a yagai'a ne'apataya yahauve a'negana hu'a maiyo. Apakaemo alagepa gemo venemo a'ne anaga'aife'mo ali'a apaya malege'apao ⁴ afite'apae'mo anau'apimogi'e mafa'ne'api'efe'mo hapau apayamopafi'mo hapaino. ⁵ Ali'a apaya malesage'a venemo a'nemogimo afite'apae'mo apaipa apakesale'mo alagepa hu'a yagai'a atege yaveyave apaipa apakesa afige no'apifi'mo alagepa ali'ya alige yuna apaipa kalige anau'apimogi apaiyafi'mo maige husage'apae'mo muki vaya'mogi Goti ge'ae'mo hu'a faipa hu'a o'ategae.

⁶ Ani kava huka neya vaya'aife'mo, lapaipa lapakesale'mo alagepa hutapa yagaita ateyo, huka apakesamo alika hapa paiyo. ⁷ Kagaemo muki kava'alefe'mo vaya'mogi kakame hisaya agufa alagepa kava'age'mo huvo. Alika apaya ne'malekae'mo okasalisiya geleti'mo lokiya'age geleti'mo Gotitefe'mo ali'ya'mo ne'alika alika apaya malo. ⁸ Hu'a faipa hu'a o'atesayafe'mo alagepa lokiya gemo hapa paige'apao kame vayakamogi lagaefe'mo hosu faigoko gemo osisageno apavagage hino.

⁹⁻¹⁰ Nofite'mo mai'ne'a ali'ya ne'aliya vaya'aife'mo, kava vekatapimo ge'amo ne'afitapa muki ali'ya'alefe'mo amuse hisiya agufa kava'mo hiyo. Kava vekatapimo ge'ale'mo aeta atagaina hutapa osuta male'nisiya yapati'mo mago ya'mo kumaya o'alitapa alagepa kava'mo higeno'ao kava vekatapimo'a, alagepa hu'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'mo mai'nae,

huno hino, huka hapa paiyo. Apakaemo muki ani kava'mo hisaya kavateti'mo Goti'a lagufamo alino katino nelateya vekamo ge'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mae.

Alagepa kava'mo nehutapa Kalaisife'mo agava maiyo, huno hu'niya gemae

¹¹ Goti'a fiku hapa maeno apamitenoe'mo vava'ai apakufamo alino katino ne'apateya kava'amo muki vava'mo ago alino afole aino apave li'niye. ¹² Goti'a ani kava'aleti'mo huno'ae'mo, mono nosaya kavatapimogi ma mopafi kavafe'mo lapa'ye nehiya kavatapimogi hutapa alita ataletetapa hemenimo mai'netapae'mo lapau'niya kavate'mo yagaige vava'aitegamo fatago kava'mo huge Gotifeke'mo mono huge hutapa maiyo, huno alino laya ne'male. ¹³ Ani kava'mo nehutae'mo ala vekamo Gotitimo'a lagufamo alino katino nelateya vekamo Yesu Kalaisi ha le konali ya'amo afole aisiyafe'mo lamogaga aita agava ne'maune. ¹⁴ Agaemo muki hosu kava'mo nehuna kavategati'mo miya faino hatu maeno latetenoe'mo hosu kavatimo aeno kalo paeno late'nigeta agai'a vava'amo mai'neta layamukiki huta alagepa kava'mo huta maisunafe'mo agai'a agufa'amo ofalinigana huno alino Goti'mo ami'niye. ¹⁵ Ani kavatefe'mo alika apaya ne'malekae'mo himamukaleti'mo alagepa kava'mo hisayafe'mo apakesamo alige hosu kava'mo osisayafe'mo hosu kava'mo nehae, huka huge huka hapa paiyo. Mago vava'mo apate'nege'a afa ne'mo mai'nane, hu'a osiyo.

3

Ina alagepa kava'mo hiyo, huka hapa paiyo, huno ha pai'niya gemae

¹ Kagaemo, Gamani vava'ai ge'apimo afige ala vayatapimo yagai'a nelapataya vava'ai ge'apimo afige hutapa akame nehutapae'mo muki alagepa kava'amo hisayafe'mo alo hutapa maiyo, huka hapa paiyo. Mani gemo ago afi'naya'monanafa halate hapa paiyo. ² Mago vava'aife'mo huta faipa huta o'apatetapa kaveta hisaya agufa gemo osutapa yagu yaga kava'mo nehutapa muki vava'e'mo alagepa hutapa magokepi lokaeta maiyo, huka hapa paiyo. ³ Hogoteta apakaekana huta mai'neta negi kava huta ge o'afita aigofe ge'age'mo afita mai'none. Asole agufa hosu kavatimo hane'niyana lagufamo'mo hau'niya kavatimo'e laha'ye nehiya kava'mo'e'mo yagaino late'nigeta alagepa hu'a o'maisayafe'mo hosu laipamo kalita apatege laipa kafa hapaeye huta mai'none. Apaini

hu'a nelatagetae'mo lagae'e'mo laini huta apate'none.
⁴ Ani agufa kava'mo hume hume ne'onageno'ae'mo lagufamo alino katino nelateya vekamo Goti'a alino ao ya'mo huteno ma mopafi vaya'aife'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo laulagale'mo ago alino afole aino ate'nigeta age'none. ⁵ Agaemo fatago kava'mo huta alagepa ali'ya'mo ali'nona kavatileti'mo lagufamo alino katino olate'nifa fiku hau huno nelateno lagufamo alino katino late'niye. Auneme'aleti'mo alino late'nenos hosu kavatimo aeno kalo paeno late'nigetae'mo saufa vaya'mo hamale'none. ⁶ Lagufamo alino katino nelateya vekatimo Yesu Kalaisiteti'mo lagaete'mo Auneme'amo ani'mo lakigekana huno alino lami'niye. ⁷ Goti'a fiku laha maeno nelamino'ae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hu'nigetae'mo fali'niya kavateti'mo Afotimotegati'mo maige maige huta maisuna yatimo alisunafe'mo agava mai'neta lamogaga ne'auna ya'mo ago alino lami'niye. ⁸ Mani nehuna gemo lama gemo hane'niya'mofe'mo ani kavafe'mo lokiya gemo hapa paisanafe'mo nahau'niye. Hapa paige'apao Gotife'mo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'mogimo apayamukiki hu'a alagepa kava'mo hiyo. Ani kava'mo alagepa kava'mo hane'nenos vaya'aina hapa ne'maeya kava'mo hane'niye. ⁹ Hapa maegaiya'monanafa negi nagi gemo hute'a ge ne'vaiya gemo'agi apakinago vaya'mogi apaki'apilefe'mo nehaya gemo'agi hega ne'aya gemo'agi ke'aepa gelefe'mo ge ne'vaiya gemo'agi huno hapa maeno alino alagepa huno o'apategaiyanagi ataleka maika halove huka maiyo. ¹⁰ Kagaemo Goti mafa'nemo ali'a fako hu'a ne'apataya vaya'aife'mo magoke afina'mofi lole afina'mofi hukae'mo, hosu kava hae, huka hapa paiyo. O'afisayana maika halove huka apato. ¹¹ Ago afi'nanana ani vaya'mogimo api ka'mo atale'a kayagi'niya kate'mo ne'u'apae'mo hosu kava'mo nehae. Apakai'api hosu kava'apimo'a agoti huno ne'apateno'ae'mo, hosu kava'mo nehae, huno nehiye.

Ge atupa gemo hu'niya gemae

¹² Nagaemo yasimo ne'aliya afina'mo Nikopolisi taonifi'mo maiguve, hu'na nagesamo afi'nove. Nagaemo kagaetegamo Atemasi'a ali'na atesugeno visifi Tikikasi'a ali'na atesugeno visifi huno ava'yi hisigekae'mo malage huka he tika nagaetegamo eno. ¹³ Ke'aepa gemo afi'niya vekamo Sinasi'e Apolosi'e'mo umenitata hisa'agekae'mo hana maege'anao mago yafe'mo kafu osu'ana alagepa hu'ana vi'ao. ¹⁴ Vayatimogi muki afina'mo alagepa kava'mo nehu'a mago yafe'mo kafu nehaya vaya'mo hapa

maesayafe' mo fiku yanage' a kafu hugayanagi apakeyo.
¹⁵ Nagae' e' mo muki ne' maiya ve a' nemogi ge kamamae' nae.
Lagaefe' mo hapau' nige' apae' mo Gotife' mo apakesamo afi' a
fatago nehaya vaya' aife' mo, Polo' e' mo ge lapamamae' nae,
huka hapa paiyo. Goti' a muki' amogitapamo fiku lapa
maeno lapamino. He, lama ge.

FAILIMONI

Mago ala vekamo Kalisitini vekamo agi'amo Failimoni'a Kolosi siosi vayapi'mo mai'niye. Failimonite'mo kalavusi ali'ya'mo alino mai'niya vekamo agi'amo Onesimasi'a ataleno u'nigeno Polo'a kalavusifi'mo mai'nenoa'ae'mo alagepa faigoko gemo ha pai'nigeno'ae'mo aghesa afino fatago hu'niye. Polo'a Failimoni'a Onesimasi hosu kava'amo alino ataleno aipamo'mo falu huno atesiyafe'mo mani avo'mo kae'niye.

1-2 Polo'namo Kalaisi Yesu agi'alefe'mo kalavusifi'mo mai'ne'nae'mo konagatimo'mo Timoti'e'mo mani avo'mo nekao'ae. La'ahau'niya vekamo la'agae'e'mo lokaeka Goti ali'ya'amo ne'alina vekamo Failimonigagi la'ahau'niya a kanomo Apiyagagi la'agae'e'mo lokaeno kame nehiya vekamo Akipasigagi nokafi'mo ali'a anupa hu'a mai'naya siosi vaya'efenagi huta'a mani avo'mo nekao'ae.

³ Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

⁴ Konagatimoga Failimoniyo, hu'na, muki afina'mo kagaefe'mo nunumu hu'na nekate'nae'mo Goti'nimofeke'mo hao ke he'na nekatove. ⁵ Kagaemo muki apaote vaya'aife'mo kahau kayamopafi'mo kahau'nigekae'mo Ala kava ne'mo Yesufeke'mo kagesa afika fatago hu'nana kavafe'mo kava gemo hu'nage'na afite'nae'mo Gotifeke'mo hao ke he'na nekatove. ⁶ Kagesa afika fatago nehukae'mo muki vaya'aina hapa maeka apamisanage'apae'mo, Kalaisi Yesupi'mo mai'nigeno'ae'mo muki alagepa kava'amo aipafi'mo hane'niye, hu'a kagesayafe'mo nunumu hu'na nekatove. ⁷ Kagaemo apaote vaya'ai apaipamo alika falu huka apatetekae'mo kahau kayamopafi'mo kahau'nigekae'mo alika lokiya vaika nelatanagetae'mo lusi kava huta lamogaga ne'aune.

⁸ Nagaemo Kalaisipi'mo mai'ne'nae'mo himamu'aleti'mo koli osu'na kaha pai'nae'mo, ina kava'mo hisana kava'mo hane'niyanagi huvo, hu'na lokiya gemo hu'na afa'a kaha paiguva'monanafa ⁹ kahau kayamopafi'mo kahau'niya kava'mo'a alino he tino katesiyafe'mo nahau'nige'nae'mo aukaya hu'na ge nehuve. Nagaemo Polo'namo kosuna lete'na Yesu Kalaisi agi'alefe'mo kalavusifi'mo mai'ne'nae'mo ¹⁰ Goti ge'aleti'mo ali'na ate'nova mafa'ne'nimo Onesimasife'mo ge hu'na ne'atove. ¹¹ Hogoteno alagepa huno kaha o'mae'niya'monanafa hemenimo nage'e kage'e'mo alagepa huno la'aha maesiya

agufa vekamo maiye. ¹² Nagaemo kagaetegamo halate aino atagineno visiyafe'mo ali'na ate'nove. Naipafi'mo nahau'niyanagi afa'a alika falu fala huka ato. ¹³ Alagepa faigoko gelefe'mo kalavusifi'mo mai'nogeno'ae'mo kagae kaimu'yale'mo eno naga'e'mo magokepi lokaeno mai'nenonaha maesiyafe'mo nahau'niye. ¹⁴ Nahau'niya'monanafa kagaefe'mo ge hu'nae'mo, alika ategenoneno kagae kaimu'yale'mo mai'nenonaha maeno, hu'na hisugeka alika atesanagenoneno mai'nenonaha maesiyafe'mo o'nahau'nifa kagaikage'mo kagesamo afitekae'mo, afa'a uno kaha maegaiye, huka hisanafe'mo nahau'niye. ¹⁵ Halate avalesanageno uno muki afina'mo kagae'e'mo maige maige huno maisiyafe'mo kataleneno aise afina'mo mai'nifi, hu'na nagesamo ne'afuve. ¹⁶ Kalavusi ali'yakamo ne'aliya vekamo mago'e huno o'alino afa'a mai'niya vekae'mo lahou layamopafi'mo lahou'niya konagatimo mai'niya'mofe'mo afa'a alika falu fala huka ategane. Mago'e huno konaga'nimo'mo mai'niya'monanafa ma mopafi konagakamo'mo maige Ala kava netefe'mo konagakamo'mo maige huno mai'niya'mofe'mo afa'a alika falu fala huka atesana kava'mo hane'niye.

¹⁷ Nagaefe'mo nafalu'nimo'mo mai'niye, huka kagesamo ne'afisanana alika falu fala huka ne'natesana kava huka halate alika falu fala huka ato. ¹⁸ Agaemo kagaetegamo hosu kava'mo hu'nisifi kagaetegamo mago anona'amo hane'nisifi'ge'na nagaemo ani anona'alefe'mo atale'na ategauvanagi agae agimo aeka kalo paeka ataleteka nagaenagimo avo'mo kae malo. ¹⁹ Nagaemo Polo'namo mani gemo nagai'ni nayapati'mo avo'mo nekae'nae'mo anona'alefe'mo afa'a kamiguve, hu'na kaha nepauve. Kaha nepauva'monanafa nagaetegamo anonakamo hane'niyana kaunekame'mae, hu'na hisuva agufa gemo hane'niya'monanafa ani agufa gemo afa'a kaha opaiguve. ²⁰ Konaga'nimogae, hu'na, Ala kava ne'mo agi'alefe'mo namogaga aisuvafe'mo ani kava'mo huka naha mao. Kalaisipi'mo mai'neta'ae'mo naipamo alika falu huka nato. ²¹ Ge'nimo afa'a afigiye, hu'na hute'na lole nagesamo o'afi'na magoke nagesamo afite'na mani avo'mo nekaove. Afi'novana kaha pai'nova kava'mo huka aeka agaseka mago'e alagepa kava'mo hugane. ²² Kagaemo nunumu'mo nehananageno Goti'a afiteno'ae'mo kagaetegamo halate alino natesige'na visuvafe'mo agava mai'nove. Mago'e kavafe'mo hu'nae'mo, visuva afina'mo kagae nopi'mo u'na havaesuvafe'mo mago aeka anagi male'nisana yapi'mo hakika nato.

23-24 Epafalasi'a Kalaisi Yesutefe'mo kalavusifi'mo nage'e'mo magokepi lokaeno mai'niya vekamo'mo ge kamamae'niye. Maki'agi Alitakasi'agi Nimasi'agi Luki'agi hu'a nage'e'mo magokepi lokae'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogi'e'mo ge kamamae'nae.

25 Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno nela-pamiya kava'mo'a lapakae'e'mo magokepi lokaeno haneno. He, lama ge.

HIMULU

Mani avo'mo kae'niya vekamo agi'amo ohane'niye. Polo'a mani avo'mo kae'nifi, hu'na nagesamo afi'nove. 13:23,24 gefi'e 2 Pita 3:15 gefi'e'mo agetapa lekana paitapa afiyo. Mani avo'mo Yu vaya'aife'mo kae'niye. Yu vaya'ai apaki'apimo Himulu vayane. Ani Yu vaya'mogimo Kalaisife'mo apakesa afi'a fatago hu'naya'mofe'mo kame hu'a apate'nae. O'atale'a atafau'a alagi hisayafe'mo mani avo'mo kae'niye. Mani avo'mo kae'niya vekamo'a, Kalisitini vaya'ai mono kava'mo'a Yu vaya'ai mono kava'mo ago aeno agase'niye. Lapakesa afita fatago hutetapa akame hiyo, huno mani avo'mo kae'niye.

Goti'a Mafa'ne'aleti'mo laha pai'niya gee'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Akeya'vilaga Goti'a agai'alegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai apavayaleti'mo lagingo vaya'aife'mo hapa pai'niye. Alu afina'ae alu afina'ae'mo aise gemo hapa paite hapa paite huge alu kavateti'e alu kavateti'e'mo hapa paige huno hapa pai'niye. ² Hemenimo henaga afina'mo Mafa'ne'aleti'mo laha pai'niye. Mafa'ne'apimogimo afo'apimogi muki ya'apimo ne'aliya kava huno Mafa'ne'amo'mo muki ya'amo alisiyafe'mo ago lekana paino ate'niye. Goti'a agaetetike'mo muki ya'mo alo hu'niye. ³ Agaemo Goti'a ha le konali ya'amo aeno ha legekana huno ne'maiye. Agaemo Goti lama ge aune'amo mai'niye. Ayamufa'age ge'aleti'mo muki ya'mo afa'a hanesiyafe'mo yagaino ne'ateno'ae'mo agai'amo hosu kavatimo aeno kalo paeno ataleteno'ae'mo haino koku'napi Goti'a anaga hogote vekamo yagaino ne'apateya vekamo lamaga haopale'mo fai mai'niye.

Goti Mafa'ne'amo'mo enisole vaya'aina ago aeno apakase'niya gemae

⁴ Ani kava huno enisole vaya'mo ago aeno apakaseno ala agi'amo Goti'a alino ami'niya agi'amo'mo apaki'apimo ago aeno agase'niya kava huno aeno apakaseno mai'niye.

⁵ Goti'a agaefe'mo,

Mafa'ne'nimo mai'nane. Hemenimo ago ali'na kate'nove, huno huteno mago'e gemo huno'ae'mo,

Afo'amo'namo mai'novanage'na agaetegamo ani kava'mo hisugeno Mafa'ne'nimo mai'niyanageno nagaetegamo ani kava'mo hugiye,

huno ha pai'niya'monanafa mago enisole vaya'aife'mo ani agufa gemo huno hapa opai'niye. ⁶ Hapa opai'niya'monanafa yege Mafa'ne'amo ma mopafi'mo alino atesigeno eminesiyafe'mo mani gemo huno'ae'mo,

Muki enisole vaya'mogitapamo agi'ale'mo alita asaga ne-hutapa agaefeke'mo mono hiyo,

huno hapa pai'niye. ⁷ Enisole vaya'aife'mo apava gemo huno'ae'mo, Enisole vaya'mo yasigana huno alo huno apate'niye. Ali'ya'amo ne'aliya enisole vaya'mo ata vaikana huno alo huno apate'niye, huno hu'niye. ⁸ Huno hu'niya'monanafa Mafa'ne'ae'mo,

O Gotiyo, muki afina'mo alagi ofalika afa'a maige maige huka mai'neka yagaika apategane. Alagepa huka alika fako huka apateteka yagaika ne'apatane. ⁹ Kagaemo alagepa kavafeke'mo kahau'nigekae'mo gemo amagi'a ne'atalaya kavafe'mo alagi okahau'nigeno Gotikamo'mo uvelimo faleno kate'nigekae'mo lusi kava huka kamogaga aiteka kafalukamogimo ago aeka apakaseka mai'nane,

huno hu'niye. ¹⁰ Mago'e gemo huno'ae'mo,

Ala kava neyo, aepa fai'niya afina'mo ma mopamo alo hu'nane. Kayateti'mo koku'na'mo alo hu'nane. ¹¹ Ma mopa'e koku'na'e'mo alagi hano hugiya'monanafa kagaemo afa'a maigane. Ma mopa'e koku'na'e'mo kukenagana huno atafa hegaiye. ¹² Vaya'mogimo kukenamo asagi'a lo ae'a male'ne'a saufa kukenamo ali'a ne'vaiya kava huka ma mopa'e koku'na'e'mo alika ataleteka saufa koku'na'e mopa'e'mo malegane. Malegana'monanafa kagaemo mago alu kava huka o'maige ofalige huteka maige maige huka alagi maigane,

huno hu male'niye. ¹³ Goti'a agaefe'mo,

lamaga nahaopale'mo faika maima maima ne'uge'nao kame vayakamo ali'na kaiya afe'alumelaga apategauve,

huno ha pai'niya'monanafa mago enisole vaya'aife'mo ani agufa gemo hapa opai'niye. ¹⁴ Enisole vaya'mo apaune'apame'e vaya'mo mai'ne'a Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo mai'nae. Goti'a fiku hapa maeno apakufamo alino katino apatesiya vaya'mo hapa maesayafe'mo alino apatege'a ne'vae.

2

Goti'a lusi kava huno laha mae'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Ani kava huno ne'maiya'mofe'mo ani'mo'a alinino ne'viya kava huno fiku yanageno lavalelino visigeta agaetegati'mo ago afi'nona gemo ataleta ugunanagi mago'e huta afita alagepa huta afigetao. ² Goti'a enisole vaya'ai apavayafati'mo lagingo vaya'aife'mo hapa pai'niye. Ani gemo asagauno o'aino lokiya vaino hane'nige'apae'mo muki vaya'mogi akame osu'a ago amagi'a atale'naya vaya'ai anona'apilefe'mo alino alagepa huno fako huno apateteno kayo'mo apami'niye. ³ Apami'niya'mofe'mo Ala kava ne'mo Goti'a lusi kava huno vaya'ai apakufamo alino katino ne'apateya kavafe'mo ava gemo ago hapa pai'nige'a afi'naya vaya'mogimo, lama gemo hane'niye, hu'a laha pai'naya gemo o'afita afa'a maisunana haiya kava huta aeta kasalo paegaune. ⁴ Goti'a alagena kava'aletinagi no'agaya himamu kava'aletinagi age'apa hapau ne'aiya kava'aleti'mogi huno ha maeno faigoko gemo huno ani gemo alino lokiya vaino ate'niye. Goti'a agesamo afiteno hau'nigeno'ae'mo Auneme'amo'mo himamu'amo apamete apamete huno alino apami'niye.

Yesu'a laha maesiyafe'mo ma mopafi vekamo hamale'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

⁵ Nagaemo henaga'amo afole aisiya saufa kavafe'mo ava gemo hu'na avo'mo nekaova kavate'mo Goti'a enisole vaya'mogimo yagaisayafe'mo lekana paino o'apate'niye. ⁶ Lekana paino o'apate'niya'monanafa mago vekamo'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, Gotiyo, ma mopafi vaya'mo ina agufa vayanagi na kava higeka apakaefe'mo kagesamo ne'afine. Vemo Mafa'nemo na agufa vekamo mai'nigeka ha maeka yagaika ne'atane. ⁷ Kagaemo aise afina'mo enisole vaya'ai apaiyafi'mo maisiyafe'mo alika ate'nane. Ha le konali ya'a'e ala agi'a'e'mo alika amiteka alo hu'nana yate'mo yagaisiyafe'mo alika ate'nane. ⁸ Muki ya'e vaya'e'mo alika aiyafi'mo ate'nane,

huno hu'niye. Goti'a muki yate'mo yagaisiyafe'mo alino ate'niya'mofe'mo o'yagai'niya ya'mo magoke'atomo ohane'niya'monanafa muki ya'amo alino aiyafi'mo ate'niye. Ate'niya'monanafa ma mopafi vaya'mogimo hemenimo muki yate'mo ne'yagaigeta o'apake'nona'monanafa ⁹ Goti'a Yesu'mo ha le konali ya'a'e ala agi'a'e'mo alino ami'niya vekamo ago age'none. Goti'a, fiku hapa mae'na apamiguve, huno huteno Yesu'mo muki vaya'aitefe'mo falisiyafe'mo aise afina'mo alino enisole vaya'ai apaiyafi'mo ate'niye.

¹⁰ Goti'a muki yate'e vaya'aite'e'mo aepa vekamo mai'nigeno agaetefe'mo hanege maige nehaya aepa

vekamo'mo asole mafa'ne'amogimo ha le konali ya'amo alisayafe'mo Goti'a agai'a agi'aleti'mo fatago kava'amo huno'ae'mo, Yesu'a afa'a agafu kigiye, huno hu'niye. Goti'a apakufamo alino katino apatesiya vekamo maisiyafe'mo agafu ki'niya kavateti'mo alino alagepa huno ate'niye. ¹¹ Yesu'a apavaleno apaote apate'niya vekamo'e apavaleno alino apaote apate'niya vaya'a'e'mo magoke agufa ya'mo ali'naya'mofe'mo nagana'nimogitapae, huno hapa paisiyafe'mo avagage nosiye. ¹² Agaemo huno'ae'mo, Nagaemo nagana'nimogife'mo ala kagikae'mo kava gemo hu'na ae'na hakalo hu'na hapa paiguve. Ali'a anupa hu'a mai'nisaya siosi vaya'ai folaga'apifati'mo yokemo nehu'na kagikale'mo ali'na asaga hu'na kate-gauve, huno huteno ¹³ mago'e gemo huno'ae'mo, Naha maegaiye, hu'na agaefeke'mo nagesamo afiguve, huno huteno halate mago'e gemo huno'ae'mo, Goti'a mafa'ne'amo apavalelineno nami'nige'na manile'mo apakae'e'mo magokepi lokaeta mai'none, huno hu'niye. ¹⁴ Mafa'nemogi apakufa'e kola'e'mo ne'aliya kava huno falisiyafe'mo agufa'e kola'a'e'mo ali'niye. ¹⁵ Ali'nenno'ae'mo nefaliya kava'mo aepa vekamo Nevo'mo aeno agaseno himamu'amo alino atalesiyafe'mo fali'niye. Falisaya kavafe'mo koli nehu'a kanamo ne'aliya vaya'aina hatu maeno apatesiyafe'mo fali'niye. ¹⁶ Agaemo ani kavateti'mo enisole vaya'mo hapa no'maeya'monanafa Emalehamu aginago vaya'age'mo hapa ne'mae. ¹⁷ Hogote mono vekamo Gotitefe'mo mono ali'ya'mo ne'alino mono huno ne'apateya vekamo'a hau huno ne'apateno ali'ya'amo o'ataleno alagepa ali'ya'mo alisiyafe'mo agana'amogigana huno alino hamaleno ate'niye. Hosu kava'apimo alino atalesigeno Goti'a aipamo leno o'apatesiyafe'mo muki kavatefe'mo magoke aiyaya vekamo alino hamale'niye. ¹⁸ Amalageka hu'nigeno agafu ki'niya'mofe'mo apamalageka nehiya vaya'mo afa'a hapa maegaiye.

3

Yesu ala agi'amo'mo Mosese ala agi'amo ago aeno agase'niya kavafe'mo hu'niya gemae

¹ Goti'a lapakaefe'mo koku'napi'mo haitapa magokepi lokaetapa maisayafe'mo keya aeno ge hu'niya lapaote konaga'nimogitapae, hu'na, Yesufeke'mo lapakesa afifi hutapa maiyo. Lagaemo lagesa afita fatago hutae'mo, Goti apa veka'amo mai'nenno hogote mono vekamo mono

huno nelateya vekamo mai'niye, huta aeta hakalo nehune. ² Mosese'a Goti nopi'mo ali'ya'mo ne'alino Goti afamo anaga vaya'aite'mo ali'ya'amo o'ataleno alagepa huno ali'niya kava huno Yesu'a lekana paino ate'niya Gotitefe'mo ali'ya'amo o'ataleno alagepa huno ali'niye. ³ Afamo anaga vaya'ai aepa vekamo'a no kigekana huno mai'niya vekamo'mo ala agimo hane'nigeno afamo anaga vaya'mo aeno apakaseno mai'niya'mofe'mo ani kava huno Yesu'a Mosese'mo ago aeno aga se'niya'mofe'mo mago'e ala agi alisiya vekamo mai'niye. ⁴ Muki no'amo agai'amo afa'a afole no'aifa vaya'mogige'mo nekiye. Inagi Goti'a muki ya'mo aepa vekamo mai'niye. ⁵ Mosese'a Goti nopi'mo Goti afamo anaga vaya'alefe'mo ali'ya'amo o'ataleno alagepa huno ali'ya'mo alino afole aisiya vekae'mo ava ge huno hapa pai'niye. ⁶ Hapa pai'niya'monanafa Kalaisi'a afamo anaga vaya'ai aepa vekamo Mafa'ne'amo'mo Goti afamo anaga vaya'ale'mo yagaino ne'apate. Lagaemo alagepa huta maige maige huta maigune, huta lole lagesamo o'afita lavaya-gunagu huteta koli osuta lamogaga ne'aitae'mo o'ataleta atafauta alagi huta maima maima ne'uta hano hisiya afina'mo ani kava huta mai'nisuna'mo'mo Goti afamo anaga vaya'amo mai'none.

Goti vaya'amo mai'a falu hu'a maisaya kavafe'mo hu'niya gema

⁷⁻⁸ Ani kavatefe'mo Goti Auneme'amo aote Auneme'amo ge'amo alagepa hutapa afiyo. Agaemo huno'ae'mo, Hemenimo lapakaemo Goti ge'amo ne'afisayana lapaipamo alita lokiya vaitapa o'ateyo. Lapakinago vaya'mogimo ka'me kotegamo nata ne'a ne'u'apae'mo namalageka hu'nae. Ge'nimo ago amagi'a atale'naya kava hutapa ge'nimo amagitapa o'ataleyo. ⁹ Nagaemo lusi alagepa kava'mo hu'na foti'a kafugamo hapa mae'noge'a alagepa kava'nimo ago nage'naya'monanafa hosu kavake'mo nehu'apae'mo, na agufa kava'mo hisifi, hu'a namalageka hu'nae. ¹⁰ Hu'naya'mofe'mo ani afina'mo muki mai'naya vaya'aife'mo naipamo le'na apate'nae'mo, muki afina'ae'mo hosu apaipa apakesage'mo ne'afi'apae'mo ne'natalae. Ge'nimo alagi alagepa hu'a no'afiye. ¹¹ Naipamo le'nige'nae'mo nago'yamo ne'atale'na lokiya gefati'mo hu'nae'mo, nage'e'mo hai'e'a mai'a falu hisaya kote'mo alagi fale'a hai e'a o'maigae, hu'na hu'nove,

huno hu'niye. ¹² Konaga'nimogitapae, ehetafiye, fiku yanagetapa mago vaya'amogitapamo hosu lapaipamo kalitapa

lapakesa afitā fatago osutapa afa'a ne'maiya ya'mo aepa vekamo Goti'a lapakame'ya ne'amita ataletapa ugayanagi. ¹³ Hosu kava'mo'a humi nelapateno alino lokiya lapaipamo kalino lapategaiyanagi muki afina'ae afina'ae'mo konagatapie'mo, atafauta alagi hiyo, hutapa alita lokiya vaita apateyo. Akeya'vilaga Goti'a, hemenimo afiyo, huno hu'niya gemo hemeni kanatapimo hano osuno afa'a hane'niya'mofe'mo hemenige'mo konagatapimo alita he titapa apateyo. ¹⁴ Hogoteta lokiya vaita lagesamo afitae'mo, lama gemo hu'niyanageno alagi afole aigiye, huta huteta o'ataleta atafauta alagi huta maimē maimē ne'utae'mo hano hisiya afina'e'mo ani kavake'mo huta mai'nisuna'mo'mo Kalaisi'a alita laipafi'mo ate'nonageno ne'maiye. ¹⁵ Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo,

Hemenimo Goti ge'amo ne'afisayana lapaipamo alita lokiya vaili'netapa o'afiyo. Ge'nimo amagi'a atale'naya kava hutapa ge'nimo amagitapa o'ataleyo, huno hu'niye.

¹⁶ Haiya vaya'mogimo Goti ge'amo afi'naya'monanafa amagi'a atale'nae. Mosese'a Isipi kotegati'mo muki apavalelino u'niya vaya'mogige'mae. ¹⁷ Goti'a haiya vaya'aife'mo foti'a kafugamo aipamo leno apatege apatege huno mai'niye. Hosu kava'mo hute'a ka'me kotegamo fali'naya vaya'aife'mae. ¹⁸ Goti'a haiya vaya'aife'mo lokiya gefati'mo huno'ae'mo, Nagae'e'mo mai'a falu hu'a maisaya kote'mo fale'a hai e'a o'maigae, huno hu'niye. Ge'amo ago amagi'a atale'naya vaya'aife'mo hu'niye. ¹⁹ Inagi ago afi'nonana apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo afa'a fale'a ohai'nae.

4

¹ Inagi Goti'a ani kava'mo huguve, huno hu male'niya gemo hano osuno afa'a hane'nigeno hemeni'e'mo huno'ae'mo, nagae'e'mo maita falu huta maigae, huno laha nepaiye. Fiku yanagetapa lapakaepati'mo mago vaya'mo haitapa metalegayanagi koli higetao. ² Goti'a alagepa faigoko ge'amo hapa pai'nige'a afi'naya kava huno laha pai'nigeta ago afi'none. Afi'naya'monanafa apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo afi'naya gemo'mo hapa o'mae'niye. ³ Lagesa afitā fatago hu'nona vaya'mogitamo haita Goti'e'mo magokepi lokaeta maita falu hugune. Goti'a ma mopamo ago alo huno hano hu male'niya'mofe'mo mai'a falu hisaya kava'mo hane'niye. Hane'niya'monanafa Goti'a huno'ae'mo,

Naipamo le'nige'na nago'yamo ne'atale'na lokiya gefati'mo
 hu'nae'mo, nage'e'mo mai'a falu hu'a maisaya
 kote'mo alagi fale'a hai e'a o'maigae,

huno hu'niye. ⁴ Goti mukufi'mo mago gemo'mo seveni
 afinafe'mo, *Goti'a muki ya'amo alo huno hano huteno
 seveni afina'mo maino falu hu'niye*, huno huteno ⁵ mago'e
 gemo huno'ae'mo, *nage'e'mo mai'a falu hu'a maisaya
 kote'mo alagi fale'a hai e'a o'maigae*, huno hu'niye.

⁶ Hogote'a alagepa gemo afi'naya vaya'mogi apakesa afi'a
 fatago osu'naya'mofe'mo fale'a hai'a mai'a falu osu'nae.
 Osu'nayanage'a alu vaya'mogi fale'a hai'a mai'a falu hisaya
 kava'mo hane'niye. ⁷ Fale'a hai'a mai'a falu osu'nageno
 asole kafugamo ago utegeni Goti'a halate mago'e afina'mo
 hu male'nen'ae'mo,

Hemenimo faleta haitapa maita falu hugae, huno hu
 male'niye. Goti'a mani gemo Nevini avayaleti'mo,
 hemenimo Goti ge'amo ne'afitapae'mo lapaipamo
 alita lokiya vaitapa o'ateyo,

huno hu'niye. ⁸ Ema akeya'vilaga mago vekamo agi'amo
 Yosuva'a Isaleli vaya'mo apavalelino u'nige'apae'mo hai'a
 mai'a falu hu'naesinana Goti'a henaga'amo alu afina'mo
 mai'a falu hisaya afinafe'mo halate ani agufa gemo osiye-
 sine. ⁹ Goti'a muki ya'amo alo huno hano huteno'ae'mo
 maino falu hu'niya kava huno Kalaisi'a ali'ya'amo ago alino
 hano hu'niyanageno Goti'e'mo magokepi lokaeno maino
 falu nehiye. ¹⁰ Ali'ya'amo ago alino hano hu'niya'mofe'mo
 Goti vaya'amo mai'a falu hisaya sapati afina'mo hano osuno
 afa'a hane'niye. ¹¹ Goti ge'amo amagi'a atalet'e'a asagau'a
 ai'naya kava huta asagauta aigayanagi haita maita falu
 hisunafe'mo layamukiki higetao.

¹² Goti ge'amo auneme'e gemo hane'neni
 himamu'aleti'mo ali'ya'mo ne'aliye. Ani gemo'a
 aluga aluga'amo ave ne'neya naipemo ago aeno
 agaseno ave'mo lusi kava huno ne'ne. Agaemo
 ge'aleti'mo apaune'apamepinagi apaipa apakesafinagi
 apayamufafinagi apatupi'mogi huno ne'aeno alino fako
 nehiye. ¹³ Lagaemo, ma kava hu'nove, ina kava hu'nove,
 huta ha paisuna vekamo aulagale'mo muki nehuna
 kavatimo alagi fala okino afole ne'aiye. Muki vaya'mo
 aulagale'mo alagi fala okisageno apakegaiye.

*Yesu'a hogote vekamo mono huno nelateya ala vekatimo
 mai'niya gemae*

¹⁴ Yesu'a Goti Mafa'ne'amo hogote ala vekatimo mono
 huno nelateya vekamo mai'nen'ae'mo haino koku'na'mo
 aeno agaseno Gotitegamo haino mai'niya'mofe'mo lagesa

afita fatago nehuta aeta hakalo huta hapa nepauna gele'mo atafauta alagi huta maigetao. ¹⁵ Hogote ala vekatimo mono huno nelateya vekatimo'a himamutimo ohane'niya vaya'mogitae'mo hau huno nelate. Muki alu hosu kava alu hosu kava'mo hisunafe'mo lamalageka nehaya kava hu'a amalageka hu'naya'mofe'mo hau huno nelate. Amalageka hu'naya'monanafa hosu kava'mo alagi osu'niye. ¹⁶ Inagi atete osuta Goti'a yagaino ne'apateya sia'ale'mo fai mai'nenoe'mo fiku laha maeno nelamiya kavategamo vigetao, kana ya'mo alisuna afina'mo hau huno nelateno fiku laha maeno lamigiya'mofe'mae.

5

¹ Goti'a hogote vaya'mo mono hu'a ne'apataya vaya'mo apakae konaga vayapati'mo lekana paino apate'niye. Apakaemo konaga'apimogitefe'mo Goti'mo amigune, hu'a hu'naya ya'mo amige konaga'apimogi hosu kava'apilefe'mo afumo he'a Goti'mo ofalinimo amige hu'a mono ali'ya'mo alisayafe'mo lekana paino apate'niye. ² Himamu'apimo ohane'niya'mofe'mo afite'a o'age'naya vaya'aitega'e alagepa ka'mo atale'a u'naya vaya'aitega'e'mo vase vase kava'mo afa'a hugae. ³ Himamu'apimo ohane'niya'mofe'mo alu vaya'ai hosu kava'apilefeke'mo afumo he'a ofalinimo o'ami'naya'monanafa apakai'api hosu kava'apile'efe'mo ne'amiye. ⁴ Mago vaya'mogi apakai'apimo, ani ali'ya'mo afa'a aligune, hu'a osu'nafa Gotike'mo Elonife'mo keya aeno ge hu'niya kava huno keya aeno ge hu'niya vaya'amogige'mo ani ali'ya'mo ne'aliye.

⁵ Ani kava huno Kalaisi'a hogote vekamo mono huno nelateya vekamo'mo lusi ali'ya'mo alisiyafe'mo agai'a agufamo avalelino ohai'niye. Ha'ao, Goti'a agaefe'mo, Mafa'ne'nimo mai'nane. Hemenimo ago ali'na kate'nove, huno huteno ⁶ mago'e gemo aote mukufi'mo huno'ae'mo, Melikiseteki'a mono huno ne'apateya vekamo mai'niya kava huka mono huka ne'apatana vekamo mai'neka o'ataleka muki afina'mo ali'ya'mo alige alige huka maigane,

huno ago hu male'niye. ⁷ Kalaisi'a ma mopafi'mo mai'nenoe'mo falisiya kavategati'mo agufamo alino katino atesiya Gotifeke'mo alopa gefati'mo keya aeno ge huge avi'ya huge huno aukaya huno nunumu hu'niye. Gotife'mo koli nehuno mono hu'niya'mofe'mo Goti'a ge'amo afi'niye. ⁸ Agaemo Goti Mafa'ne'amo mai'niya'monanafa ge'amo afiteno akame hisiyafe'mo lusi kava huno agafu ki'niya kayoteti'mo amagino alino

aya male'nigeno alagepa huno afi'niye. ⁹ Goti'a ali'ya'amo alisiyafe'mo avaleno aote ate'nigeno'ae'mo agaemo ge'amo akame nehaya vaya'ai apakufamo alino katino ne'apateya kava'mo aepa vekamo hamale'niye. ¹⁰ Hamale'nigeno Goti'a, *Melikiseteki'a hogote vekamo mono huno ne'apateya vekamo mai'niya kava huka mai'nane*, huno ge hu'niye.

Nute mafa'negana hutapa o'maiyo, huno hu'niya gemae

¹¹ Ani kavafe'mo mago'e gemo lapa paiguna'monanafa lapau mai'mai hutapa ne'maiya'mofe'mo haiya kava huta alita lapaya malegaune. ¹² Yatala afina'mo Goti ge'amo ago afi'naya'mofe'mo ali'a apaya ne'malaya vaya'mo maisaya ya'mo hane'niya'monanafa Goti'a ge'amo aepa fai'niya gemo mago'e hu'a ali'a lapaya malesaya kava'mo hane'niye. Lapakaemo lokiya ne'ya'mo afa'a o'netapa nu'ageke'mo nesaya agufa kava'mo hane'niye. ¹³ Nu'age'mo ne'naya vaya'mogimo nute mafa'negana hu'a ne'mai'apae'mo fatago kavafe'mo ava gemo alagepa hu'a no'afiye. ¹⁴ Alopa vaya'mogimo lokiya ne'ya'mo ne'nae. Muki afina'ae afina'ae'mo afime afime ne'aya'mofe'mo alagepa ge'e hosu ge'e'mo alagepa hu'a afa'a ali'a fako hu'a ne'afiye.

6

Aepa feita afi'nona gemo ataleta haita hapaigetao, huno hu'niya gemae

¹⁻² Lagaemo agava mai'nona vekamo Kalaisi nefe'mo ava gemo aepa feita afi'nona gemo afi'none. Aepa feita afi'nona gemo hane'niyana fali kava'mo ali'ya'alefe'mo lapaipamo alita afe leyo, hu'a hageta afige Gotife'mo lapakesa afita fatago hiyo, hu'a hageta afige sese nehaya kavafe'mo ali'a laya male'nageta afige ali'a apaya ne'malaya gemo afige fali'naya vaya'mo he tisaya kavafe'mo ava gemo afige agoti huno apatesiya kavafe'mo ava gemo afige huta ago afi'none. Ani aepa feita afi'nona gemo'mo no'mo fai'a ne'ataya yakana huno hane'niye. Fiku yanageta halate alita feita ategaunanagi ataleta haita hapaigetao. ³ Goti'a he, kanalene, huno hisigetae'mo ataleta uta hano hugune. ⁴ Goti'a mago vaya'mo koku'napati'mo ha le ya'amo fiku alino ne'apamiya ya'amo ago alino apami'nige'a ali'a ne'a afige'nae. Goti Auneme'amo'mo alino ne'apamiya himamu'amo alige ⁵ Goti alagepa ge'amo afi'a ne'a afige saufa afina'mo himamu kava'amo age'a ne'a afige hu'nae. ⁶ Agete'apae'mo alagi atale'a asagau'a ai'naya'mofe'mo halate apaipamo alagi ali'a afe lesaya ka'mo ohane'niye. Apakaemo Goti Mafa'ne'amo malipu yosale'mo nili ai'naya kava hu'a

apaipafi'mo halate ani agufa kava'mo nehu'apae'mo vaya'ai apaulagale'mo agi'ale'mo ali'a afepi ne'ataya'mofe'mae. ⁷ Ko'mo mopafi'mo aino nelamigeno'ae'mo ne'ya'mo nehageya mopamo'mo hoyamo ne'vaiya vaya'mo hapa ne'maegeni Goti'a, alagepa mopamo hane'niye, huno alagepa huno yagaino ne'ate. ⁸ Ne'ateya'monanafa mago mopafati'mo aufe nofi'e aufe ino'e'mo aesigeno'ae'mo ina agufa mopamo hane'niyanageno Goti'a aise afina'mo huno'ae'mo, hosu mopamo hane'niye, huno atafi'mo alino kaeno asagalino atalegaiye.

⁹ Lahau'niya vaya'mogitapae, mani gemo ne-huna'monanafa hosu mopagana hutapa o'mai'nae, huta lagesamo ne'afune. Goti'a apakufamo alino katino ne'apateya vaya'ai apaipafi'mo alino ne'maleya ya'mo hogote ya'mo lapaipafi'mo ago alino male'niya vaya'mo mai'nae, huta lokiya vaita lagesamo ne'afune. ¹⁰ Lapakaemo ali'ya'mo alige Gotife'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'nigetapae'mo ali'ya'amo alige nehutapa apaote vaya'amo hapa mae'nayanagetapae'mo hapa ne'mae. Goti'a hosu kava huno alino fako huno no'apateya'mofe'mo alagepa kavatapie'mo alagi age okanigiye. ¹¹ Lahau'niyanagetapa muki'amogitapa ani kava nehutapa lapavayagunagu hutapa agava maima maima ne'visageno'ae'mo hano hisiya afina'mo he tisayafe'mo lapayamukiki hugae. ¹² Alaga'mo olapae'ninagetapa Goti'a polomasi gemo huno'ae'mo, ali'na lapamiguve, huno hu male'niya ya'mo ago ali'naya vaya'ai apaiyakamo aliyo. Apakaemo o'atale'a apakesa afi'a fatago nehu'a atafau'a alagi hu'a maima maima ne'e'apae'mo ali'nae.

Goti'a lapa maegaue, huno polomasi gemo hu male'niya gemae

¹³ Akeya'vilaga Goti'a Emalehamufe'mo, fiku kaha mae'na kamiguve, huno polomasi gemo huno ha pai'niye. Mago vekamo'a Goti'mo aeno agase'niya vekamo alagi o'mai'niya'mofe'mo Goti'a agai'a agi'aleti'mo ago'yamo ne'ataleno hu male'niye. ¹⁴ Goti'a, *alagi lama gemo kaha nepauve hu'na, kaha mae'na kamiguve. Nagaemo muki kaginago vaya'mo kaha mae'na kamiguve*, huno ha pai'niye. ¹⁵ Huno ha pai'nigeno Emalehamu'a o'ataleno agesa afino fatago nehuno agava maima maima ne'egeni'ae'mo Goti'a hu male'niya gemo afole ai'nigeno ali'niye. ¹⁶ Mago vaya'mo ago aeno apakase'niya vekamo agi'aleti'mo lokiya gefati'mo hu'nage'a afite'apae'mo, vae, alagi lama gemo nehae, hu'a ge no'nae. ¹⁷ Ani kavakana huno Goti'a, lapa maegaue, huno hapa pai'niya vaya'mogi, Goti'a halate

ataleno alu gemo osugiye, hu'a alagepa hu'a afisayafe'mo agai'a agi'aleti'mo ago'yamo ne'ataleno hu'niya ge'alefe'mo agesamo afi'nenoa'e'mo, ani kava'mo afa'a afole aigiye, huno hu male'niya gele'mo alino lokiya vaino ate'niye. ¹⁸ Goti'a ani lole kava'mo ago hu male'niya'mofe'mo halate ataleno alu kava'mo osisiya agufa kava'mo huno aigofe gemo huteno ataleno alu kava'mo hisiya ka'mo alagi ohane'niye. Agaemo ani kava hu'niya kavateti'mo laune hetaleta uta fala kita ne'mauna vaya'mogita laulagale'mo alino afole aino ate'niya yate'mo atafauta lavayagunagu huta agava mai'neta ani kava'mo alagi hisunafe'mo alino he tino nelate. ¹⁹ Lavayagunagu huta agava ne'mauna ya'mo lokiya ya'mo afa'a hanesiya ya'mo hane'niye. Sipimo ae'a atafau'a ne'ataya yakana huno hane'nenolagupi mafa'nemo atafauno ne'ate. ²⁰ Yesu'a lavayagunagu huta agava ne'mauna vekamo laha maesiyafe'mo Goti'a ne'maiya yate'mo aeno asai male'niya lavolavofi'mo ago hogoteno faleno haino aote nopi'mo ne'maiye. Agaemo Melikisetekigana huno mai'nenohogote vekamo monohuno ne'apateya vekamo hamale'niyanageno muki afina'momaige maige hunomaigiye.

7

Mono huno ne'apateya vekamo Melikisetekife'mo avagemo hu'niya gemae

¹ Ani vekamo Melikiseteki'a ema akeya'vilaga Selemi taonifi'mo mai'naya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kini vekamo mai'niye. Agaemo hogote vekamo anaga Goti veka'amo monohuno ne'apateya vekamo mai'niye. Emalehamu'a mago kini vaya'e'mo kame hute'a huno aeno apakaseteno'ae'mo aino atagineno eno Melikiseteki'e'mo fotu hu'na'ae. Melikiseteki'mo, Goti'a kaha maeno, huno ha pai'niye. ² Emalehamu'a kame huno huno aeno apakaseteno kagemiya'apimo ali'niya kagemiyapati'mo alino fako huno teni'a hetamamo male male'neno ani hetamafati'mo magoke hetamamo alino taisimo Melikiseteki'a ami'niye. Inagi Melikiseteki'ae agimo hogote aepa'amo hane'niyana fatago kava'age'mo nehiya kini vekae. Selemi taonifi'mo mai'naya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kini vekamo mai'niya'mofe'mo agi'afi'mo lole aepa'amo hane'niyana alagepa hu'a magokepi lokae'a mai'naya taonifi'mo yagaino ne'apateya kini vekamo mai'niye. ³ Ita afo'ala'moganimo o'maige loto'amogimo o'maige hu'a o'mai'nae. Alino ate'niya afinafe'mo avagemo ohanege fali'niya afinafe'mo avagemo ohanege hu'nigeno Goti Mafa'ne'agana huno

mai'nenono mono huno ne'apataya vekamo ofalino afa'a maige maige huno mai'niye.

⁴ Ala agi vekamo mai'niye, hutapa lapakesamo afitetapa lapakesa afifi hutapa maiyo. Emalehamu'a hogote laginago vekamo mai'niya'monanafa kame huno aeno apakaseteno ali'niya kagemi ya'apifati'mo alino fako huno taisimo ami'niye. ⁵ Livai nofi vayapati'mo mono hu'a ne'apataya vaya'mogimo Yu vaya'ai taisimo ali'nae. Ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo, Livai nofi vaya'mo taisi ofalini yatapimo alita apamiyo, huno hu'nige'a Livai nofi vaya'mogi konaga'apimogi taisimo ali'nae. Konaga'apimogimo Emalehamu aginagomo mai'naya'monanafa apakaetegati'mo taisimo ali'nae. ⁶ Ali'naya'monanafa Melikiseteki'a Livai nofi vekamo o'mai'niya'monanafa Emalehamu taisimo ne'alino'ae'mo, Goti'a kaha maeno, huno ha pai'niye. Melikiseteki'a Goti'mo, kaha maegauve, huno ha pai'niya vekae'mo ani gemo hu'niye. ⁷ Muki vaya'amogitamo ago afi'nonana Goti'a kaha maeno, huno hu'niya vekamo'a hapa pai'nige'a afi'naya vaya'mo ago aeno apakase'niye. ⁸ Mono hu'a ne'apataya vayapati'mo magoke vekamo falite falite hu'a fali'naya'monanafa Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'mo, afa'a mai'niye, huno ava gemo hu'niya vekamo agi'amo Melikiseteki'a taisimo ali'niye. ⁹⁻¹⁰ Melikiseteki'e Emalehamu'e'mo fotu hu'na'a afina'mo Livai'a alino o'ate'nigeno Emalehamu agufafi'mo Livai'a mai'niya'mofe'mo Emalehamu'a taisimo ami'nigeno'ae'mo Livai'a taisimo ali'niya veka'e'mo magokepi ami'niye, huta afa'a ge hugune.

¹¹ Livai nofi vaya'mogi mono hu'a ne'apataya vaya'aitefe'mo Isaleli vaya'mogi Goti ke'aepa ge'amo ali'nae. Livai nofi vaya'mo mono hu'a ne'apataya vaya'mogi vaya'aina hapa mae'nage'a hai'a hapai'naesinana alu nofi vekamo mono huno apatesiya vekamo afole o'aiyesina'monanafa agaemo Livai aginagomo Eloni nofi vekamo o'mai'nifa Melikisetekigana huno mai'niye. ¹² Goti'a mono hu'a ne'apataya vaya'mo ago apatale'niya apaimu'yale'mo saufa vekamo afole ai'niya'mofe'mo ke'aepa gemo aimu'yale'mo saufa ke'aepa gemo afole ai'niye. ¹³ Ani ge huta ava gemo hu'nona vekamo alu nofi vekamo mai'niye. Ani nofi vayapati'mo magoke vekamo'a ofalini hi'yalamute'mo ali'ya'mo o'ali'niye. ¹⁴ Lapakaemo ago afi'nayana Ala kava netimo Yuta nofi vayapati'mo afole ai'nigeno Mosese'a ani nofi vaya'aife'mo, mono hu'a ne'apataya vaya'mo maigae, huno osu'niye.

Mono huno ne'apateya vekamo Melikisetekigana huno mai'niya gemae

¹⁵ Alu vekamo mono huno ne'apateya vekamo Melikisetekigana huno mai'niya vekamo ago afole ai'niya'mofe'mo mago'e huta afito alagepa huta afi'nonana saufa gemo afole ai'niye. ¹⁶ Agaemo amega apakufalefe'mo ke'aepa ge'aleti'mo afole o'ai'nifa ofalino afa'a maige maige huno ne'maino maino hano osuno ne'maiya himamu'aleti'mo mono huno ne'apateya vekamo afole ai'niye. ¹⁷ Goti'a ani kavafe'mo huno'ae'mo,

Melikisetekigana huka mono huka ne'apatana vekamo maige maige huka mai'neka maika hano osuka maigane,

huno hu male'niye. ¹⁸ Inagi atafa ke'aepa gemo'a vaya'mo hapa maesiya lokiya'amo ohane'nigeno hapa o'mae'niya'mofe'mo Goti'a ani gemo ago atale'niye. ¹⁹ Ke'aepa gemo'a hai'a hapaisaya ka'mo valino o'apate'niya'monanafa hemenimo ago aeno agase'niya kava'mo male'nigeta lavayagunagu huta agava ne'mauna kavatetike'mo Goti haopale'mo ne'une.

²⁰ Goti'a ali'ya'ale'mo afa'a avaleno o'ate'nifa ago'yamo ne'ataleno lokiya gemo hu male'niya ge'aleti'mo avaleno ate'niye. ²¹ Goti'a mono hu'a ne'apataya vaya'mo ali'ya'apile'mo apavaleno apateten'o'ae'mo agai'a agi'aleti'mo ago'yamo ne'ataleno lokiya gemo osu'niya'monanafa agaefeke'mo agai'a agi'aleti'mo lokiya gemo huno'ae'mo,

Ala kava vekamo'na nagai'ni nagi'nileti'mo nago'yamo ne'atale'na lokiya gemo hu'nae'mo, Mono huka ne'apatana vekamo Melikisetekigana huka maige maige huka mai'neka maika hano osuka muki afina'mo maigane, hu'na hu male'novanage'na mago alu nagesamo alagi o'afiguve,

huno hu male'niye. ²² Huno hu male'niya'mofe'mo Yesu'a saufa kotalake gemo aeno agase'niya kotalake geleti'mo anonale apakae apaimu'yale'mo maisiya vekamo afole ai'niye. ²³ Mono hu'a ne'apataya vayapati'mo falime falime ne'e'apae'mo ali'ya'apimo alagi ataleme ataleme e'naya'mofe'mo asole vaya'mo mai'nae. ²⁴ Fali'naya'monanafa agaemo ofalino afa'a maige maige huno maigiya'mofe'mo mago alu vekamo'mo eno agae aimu'yale'mo ali'ya'mo o'aligiye. ²⁵ Agaemo muki afina'mo nunumu huno apatesiyafe'mo alagi maige maige huno ne'maiya'mofe'mo agai'aleti'mo Gotitegamo ne'aya vaya'ai apakufamo alagi alino katino apateten'o

apakaetefe'mo ali'ya'amo afa'a alino hano huno ategaiye. ²⁶ Inagi Yesu'a ani hogote vekamo mono huno nelateya vekamo mai'niya'mofe'mo afa'a laha maegaiye. Agaemo Gotitegamo alagepa kava'mo huge vaya'aitegamo falu fala kava'mo huge hu'nigeno'ae'mo hosu kava'mo'a alagi alino hosu huno o'ate'nigeno ma mopafi vayakana huno o'mai'nifa aote vekamo mai'niye. Goti'a koku'napi'mo alino asaga huno ate'nigeno koku'napi ne'maiya vaya'mo ago aeno apakaseno mai'niye. ²⁷ Mono hu'a ne'apataya vaya'mogi muki afina'ae afina'ae'mo apakai'api hosu kava'apile'e muki vaya'ai hosu kava'apile'efe'mo afumo he'a Goti'mo ofalinimo ami'naya'monanafa agaemo muki afinatefe'mo magoke afina'mo vaya'ai hosu kava'apilefe'mo agai'a agufa'amo Goti'mo ago ami'niye. ²⁸ Vaya'mogi Mosese ke'aepa gelefe'mo mono hu'a ne'apataya ali'ya'mo alisayafe'mo hai'a metale'naya vaya'mo lekana pai'a apate'naya'monanafa Goti'a ke'aepa gemo akamelega'amo ago'yamo ne'ataleno Mafa'ne'amo lekana paino ate'niye. Ali'ya'amo alisiyafe'mo alino alagepa huno ate'niyanageno muki afina'mo alagepa huno afa'a maige maige huno maisiya Mafa'ne'amo lekana paino ate'niye.

8

¹ Inagi mani avo'mo nekaona gemo aepa'amo hane'niyana agaemo ani agufa hogote vekamo mono huno nelateya vekamo mai'niye. Agaemo ala kini vekamo'mo yagaino ne'apateya sia'ale'mo lamaga haopale'mo koku'napi'mo fai mai'niye. ² Agaemo mago aune seli nopi'mo ali'ya'mo no'alifa aote mono nopi'mo lama ge aote seli mono nopi'mo ali'ya'mo ne'aliye. Ma mopafi vaya'mogi ani seli mono no'mo oki'nafa Ala kava ne'moke'mo ki'niye. ³ Goti'mo fiku ne'amiya ya'mo amige afumo he'a ofalinimo amige hu'a amisayafe'mo muki hogote vaya'mogi mono hu'a apatesaya vaya'mo lekana paino apate'niye. Ani kava huno mani vekamo'a ofalinimo amisiya ya'mo hane'niye. ⁴ Mono hu'a ne'apataya vaya'mogimo ke'aepa gelefe'mo fiku ami'nae. Apakaemo hemenimo ali'ya'mo ne'aliya'mofe'mo agaemo hemenimo ma mopafi'mo mai'niyesinana mono huno nelateya vekamo o'mai'niyesine. ⁵ Mosese'a ani seli mono no'mo kisiyafe'mo nehigeno'ae'mo Goti'a, avele'mo mai'nanage'nae'mo ago ali'na kave li'novanagi ani kava huka ageka alagepa huka aune ya'mo alo huvo, huno ha pai'niye. Apakaemo koku'napi hane'niya mono nokana huno hane'niya agufa aune nopi'mo ali'ya'mo ne'aliye. ⁶ Ne'aliya'monanafa hemenimo agaemo aeno

agase'niya ali'ya'mo aliteno kotalake gemo folagapi vekamo mai'niye. Ani kotalake gemo'a atafa kotalake gemo ago aeno agase'niye. Goti'a, lapa maegauve, huno hu male'niya polomasi ge'aleti'mo saufa kotalake gemo alino he tino ate'niye. Saufa kotalake gemo lapa maegauve, huno hu male'niya polomasi ge'amo'mo atafa kotalake gemo lapa maegauve, huno hu male'niya polomasi gemo ago aeno agase'niye. ⁷ Hogote kotalake gemo'a alagepa huno hapa mae'niyesinana henaga kotalake gemo ali'ya'amo ohane'niyesina'monanafa ⁸ kotalake ge'amo ago amagi'a atale'naya'mofe'mo Ala kava ne'mo Goti'a,

Afiyo, mago afina'mo afole aisige'nae'mo saufa kotalake gemo Isaleli vaya'aitega'e Yuta vaya'aitega'e'mo hu malegauve. ⁹ Apakinago vaya'mo Isipi kotegati'mo apayate ali'na apavaleli'na e'nova afina'mo hu male'nova agufa kotalake gemo osuguve. Apakaetefe'mo hu male'nova kotalake gemo akame osu'a amagi'a atale'nage'nae'mo yagai'na o'apate'na afa'a apatale'nove. ¹⁰ Inagi ani afina'mo hano hutesige'nae'mo Isaleli vaya'aitegamo kotalake gemo hu malete'nae'mo ke'aepa ge'nimo ali'na apakesafi'mo malete'na apaipafi'mo avo'mo kae malegauve. Goti'apimo'namo maisuge'a nagai'ni vaya'nimo maigae. ¹¹ Ani afina'mo muki ala apaki vaya'e aise apaki vaya'mogi'e'mo nagaemo nage'a aeto hugaya'mofe'mo muki vaya'amogimo apao vaya'e konaga'apimogi'e'mo, Ala kava ne'mo agetapa aeto hiyo, hu'a ali'a apaya o'malegae. ¹² Hosu kava'apie'mo nahau hu'na apatete'na hosu kava'apie' ke'aepa ge'nimo amagi'a ne'atalaya kava'apile'efe'mo nagesamo o'afi'na nage kani'na atalegauve,

huno hu'niye. ¹³ Goti'a mani kotalake gee'mo, *saufa kotalake ge'nimae*, huno hu'niya'mofe'mo hogote kotalake gemo atafa he'nigeno ali'ya'amo ago hano hu'niyanageno aise afina'mo maino alagi hano hugiye.

9

Ma mopafi seli mono nopi'mo mono hu'naya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Hogote kotalake gemo Goti'a alino apami'nige'a mono nehaya kavatefe'mo ke'aepa gemo hanege ma mopafi mono no'mo hanege huno hane'niye. ² Mago seli mono nopi'mo lavolavomo ae'a akani male'nageno lole no'mo hane'niye. Afelaga no'mo agi'amo aote mono none.

Ani nopi'mo lamu hanege hi'yalamu'mo hanege huno hane'niye. Hi'yalamute'mo peleti mayamo Goti'mo ne'amiya peleti mayamo hane'niye. ³ Lavolavomo ae'a akani male'naya no'mo agi'amo alagi aote mono no'mo hane'niye. ⁴ Ani nopi'mo hi'yalamu'mo goli yafateti'mo alo hu'naya hi'yalamu'mo hane'niye. Ani hi'yalamute'mo alagepa atumo ne'aiya ya'mo kae'nae. Mago kesimo agi'amo kotalake kesimo yosaleti'mo alo hu male'ne'a goli yafateti'mo yosale'mo ai'a ati kae male'naya kesimo ani nopi'mo hane'niye. Ani kesifi'mo goli yafa yuvapamo hanege Eloni hayopa kayo'afati'mo ausisi ae'niya hayopa kayo'mo hanege lole yafatalate'mo kotalake gemo avo kae male'niya yafatala'mo hanege huno hane'niye. Yuvapafi'mo mago ne'ya'mo koku'napati'mo emine'niya ne'ya'mo agi'amo manamo hane'niye. ⁵ Lole enisole vekala'mo ha le vekala'mo anaune'ala'mo kesile'mo he ti'ana mai'na'ae. Goti'a aipamo'mo falu huno apatesiyafe'mo afumo kolateti'mo ai'a fuli fuli nehiya yate'mo hanakumo ali'ana atale'ana yagai'ana mai'na'ae. Hemenimo ani kavafe'mo mago'e huta alagi ava gemo afa'a osugune.

⁶ Inagi muki ani yako'mo alo hu'a male'nage'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'mogi muki afina'mo afelaga nopike'mo hai'a ali'ya'apimo alige alige hu'a mai'nae. ⁷ Mai'naya'monanafa hogote vekamo mono huno ne'apateya vekamoke'mo ani anaga nopi'mo muki kafuga'ae kafuga'ae'mo magoke afina'mo haitale haitale huno mai'niye. Afa'a ohai'nifa afumo heno kola'amo yuvapafi'mo lakino alinino haino agai'a hosu kavate'e muki vaya'ai hosu kava'apile'efe'mo Goti'mo ami'niye. ⁸ Goti Auneme'amo'mo ani kava'mo aepa'ae'mo, hogote seli mono no'mo afa'a hane'niya afina'mo anaga nopi'mo alagi aote mono nopi'mo vaya'mo haisaya ka'mo afole yategamo afole o'ai'niye, huno hu'niye. ⁹ Ani agufa aune kava'mo hemeni afina kavafe'mo hu'niye. Alino apave lino'ae'mo, fiku ne'amiya kava'mo'e afumo he'a ne'amiya ya'mo'e'mo mono nehaya vaya'ai apakupi mafa'nemo alagi afa'a alino alagepa huno o'apategaiye. ¹⁰ Ani agufa kava'mo amega apakufale kava'mo hane'niyana ne'yanagi aninagi sese nehaya kava'mogi huno hane'niye. Ani kava'mo haneme haneme ne'esigeno'ae'mo saufa afina'mo Goti'a alino alagepa huno apatesiya afina'mo afole aisigeno'ae'mo hano hugiye.

¹¹ Ani kava'mo hane'niya'monanafa Kalaisi'a alagepa kava'mo afole aisiya kavatefe'mo hogote vekamo mono

huno ne'apateya vekamo'mo ago aeno agase'niya alagepa seli mono nopi'mo afole ai'niye. Vaya'mogimo ani seli mono no'mo okige Goti'a ma mopamo alo hu'niya afina'mo okige hu'niye. ¹² Agaemo mememo kola'aleti'e aikeli pulumakamo kola'aleti'e'mo aote mono nopi'mo faleno ohai'nifa agai'a kola'aleti'mo muki afinatefe'mo magoke afina'mo alagi faleno haiteno'ae'mo maige maige huta maisunafe'mo alagi hatu maeno lateteno hai'niye. ¹³ Mono hu'a ne'apataya vaya'mogimo pulumakamo kola'mo alige mememo kola'mo alige aikeli pulumakamo he'a atafi'mo kae'naya la'nefamo alige hu'a ali'ne'a vaya'ai apakufale'mo ai'a fuli fuli hu'a fale'a ne'apate'apae'mo mono hisayafe'mo apakufamo ae'a kalo pae'a apate'nae. ¹⁴ Afumo kola'mo'a vaya'ai amega apakufale'mo aeno kalo paeno ne'apateya'monanafa afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya Goti ali'ya'amo alisayafe'mo Kalaisi kola'amo'a mago'e huno lapakupi mafa'nemo fali kava'mo ali'ya'alefe'mo aeno kalo paeno lapategaiye. Agaemo hosu kava'amo alagi ohane'niya vekamo maige maige huno ne'maiya Auneme'aleti'mo agai'a agufa'amo Goti'mo ami'niye. ¹⁵ Ani kava hu'niya'mofe'mo saufa kotalake gemo folagapi vekamo mai'niye. Agaemo Goti'a keya aeno ge hu'niya vaya'aife'mo polomasi gemo huno'ae'mo, ali'na lapamiguve, huno hu'niya alagepa ya'mo hanege hanege huno hanesiya ya'mo mafa'ne'apimogi muki afo'apimogi ya'mo ne'aliya kava hu'a alisayafe'mo atafa kotalake gemo amagi'a atale'naya vaya'ai hosu kava'apilefe'mo falino miya faino hatu maeno apate'niye.

¹⁶ Mago vaya'mogi manu gemo hu'apae'mo, kagemi ya'nimo aliyo, hu'a hapa paite'a nefalisage'apae'mo afa'a aligaya'monanafa ofali'a afa'a mai'nisage'apae'mo o'aligae. ¹⁷ Afa'a ne'maiya afina'mo manu gemo hu male'naya gemo afa'a nehaneya'monanafa falisageno'aeke'mo ani manu gemo hu male'naya gemo afole aigiye. ¹⁸ Ani kava huno Goti'a atafa kotalake gemo afa'a osu'nifa kotalake gemo afole aisiyafeke'mo pulumakamo kolateti'mo hu male'niye. ¹⁹ Ani kavatefe'mo Mosese'a muki ke'aepa ge'amo muki vaya'aife'mo hapa paiteno aikeli pulumaka'e meme'e'mo heteno kola'amo alino anipi'mo laki male'nenno sipisipimo haesa ayoka'mo alino yosa akopamo agi'amo hisopu akopale'mo maleno ki male'nenno kolapi'mo aeteno ke'aepa gemo hane'niya mukule'e muki vaya'ai apakufale'e'mo aino fuli fuli huno faleno apate'niye. ²⁰ Agaemo, *mani kola'mo'a Goti'mo akame hiyo, huno hu male'niya kotalake gemo alino afole aino ate'niye*, huno hapa pai'niye. ²¹ Ani kava huno

mono nehaya yate'e seli mono note'e'mo aino fuli fuli huno faleno ate'niye. ²² Vaya'mogi ke'aepa gemo akame hisayafe'mo alagi aise hogo'amo muki hosu kava'apimo afumo kola'aleti'mo ae'a kalo pae'a atalesaya agufa kava'mo nehae. Kola'mo'a aino olaki'nisimo'mo Goti'a vaya'ai hosu kava'apimo alino o'atalegaiye.

Kalaisi'a faliteno hosu kava'apimo alino atale'niya gemae

²³ Ani kava'mo hane'niya'mofe'mo apakaemo afumo kolateti'mo ma mopafi mono kava'mo nehu'a koku'nate aune yatefe'mo ae'a kalo pae'a atale'naya'monanafa koku'napi ya'mo'a aeno kalo paeno atalesiyafe'mo afumo ami'naya ofalinimo ago aeno agase'niya ofalinileti'mo aeno kalo paeno atale'niye. ²⁴ Ani kavatefe'mo Kalaisi'a aote seli mono no'mo vaya'mogi ki male'naya mono nopi'mo lama ge aune mono nopi'mo faleno ohai'nifa laha maesiyafe'mo koku'napi'mo Goti haopale'mo faleno hai'niye. ²⁵ Yu vaya'aite'mo hogote vekamo mono huno ne'apateya vekamo'a muki kafuga'ae kafuga'ae'mo agai'a kola'amo alinino ohai'nifa afu kola'mo alininuno alagi aote mono nopi'mo haitale haitale huno mai'niye. ²⁶ Huno mai'niya'monanafa Kalaisi'a ani kava'mo osu'nifa muki afina'ae afina'ae'mo ofalinimo amisiyafe'mo kola'amo aliteno faleno ohai'niye. Muki afina'ae afina'ae'mo agai'amo ofalini amiyasinana ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo falite falite hume hume ne'esine. Hiyesina'monanafa hemeni afina'e hano hisiya afina'efe'mo kola'aleti'mo hosu kava'apimo alagi alino atalesiyafe'mo magoke afina'mo vaya'ai apaulagale'mo afole ai'niye. ²⁷ Goti'a, muki vaya'mogi apakai'api hosu kava'apilefe'mo magoke afina'mo falitesage'na agoti hu'na apategauve, huno hu male'niye. ²⁸ Ani gelefe'mo Kalaisi'a asole vaya'ai hosu kava'apimo alino atalesiyafe'mo magoke afina'mo agai'a agufa'amo Goti'mo ami'niye. Agaemo henaga'amo vaya'ai hosu kava'apimo alino atalesiyafe'mo ma mopafi'mo afole o'aigifa agaefe'mo agava ne'maiya vaya'ai apakufamo alagi alino katino apatesiyafe'mo afole aigiye.

10

¹ Goti'a Yu vaya'mo apami'niya ke'aepa gemo'mo alagepa aune kava'mo ohane'nifa alagepa kava'mo Goti'a afole aigiye, huno hu male'niya kava'mo alino lave lisiyafe'mo yegemo aune'agana huno hane'niye. Kafuga'ae kafuga'ae'mo afumo he'a ami'naya'monanafa ani agufa ofalinimo'a alagepa hu'a maige maige hu'a maisayafe'mo

Gotitegamo ne'vaya vaya'mo alagi alino alagepa huno o'apategaiye. ² Alagi alino alagepa huno apateyesinana mago'e hu'a Goti'mo ofalinimo alagi o'ami'naesine. Mono hu'naya vaya'mo aeno kalo paeno apateyesinana apakupi mafa'nemo'a hosu kavatapimo hane'niye, huno osu'niyesine. ³ Huno osu'niyesina'monanafa ani agufa ofalini kavatefe'mo muki kafuga'ae kafuga'ae'mo hosu kava'apie'mo apake okani'a apakesa afifi hu'a mai'nae. ⁴ Pulumakamo kola'mo'e mememo kola'mo'e'mo hosu kava'apimo afa'a alino o'atalegaiye.

⁵ Afa'a alino o'atalegaiya'mofe'mo Kalaisi'a ma mopafi'mo emi'nenoe'ae'mo,

Afumo he'a nekamiya kava'e ofalinimo nekamiya kava'efe'mo alagi okahau'niya'mofe'mo nagufamo alika alo huka nate'nane. ⁶ Kagaemo afumo he'a hi'yalamute'mo male'ne'a nekaya kava'e hosu kava'apilefe'mo afumo he'a nekamiya kavate'efe'mo amuse huka o'apate'nane. ⁷ O Gotiyo, mukukafi'mo nava gemo huka avo'mo kae male'nane. Ani gelefe'mo kahau'niya kava'mo hisuvafe'mo ago emi'ne'nove, hu'na hu'nove,

huno hu'niye. ⁸ Hogoteno huno'ae'mo, *Afumo he'a nekamiya kavanagi ofalinimo nekamiya kavanagi afumo he'a hi'yalamute'mo male'ne'a nekaya kavanagi hosu kava'apilefe'mo nekamiya kavanagi huno okahau'niya'mofe'mo amuse huka o'apate'nane*, huno ha pai'niye. Ani kava'mo nehu'apae'mo ke'aepa gemo akame nehaya'monanafa amuse osu'niye. ⁹ Inagi henaga'amo huno'ae'mo, *O Gotiyo, kahau'niya kava'mo hisuvafe'mo emi'ne'nove*, huno ha pai'niye. Inagi Goti'a henaga'amo afole ai'niya kava'mo alino afole aino atesiyafe'mo hogote kava'mo ago alino atale'niye. ¹⁰ Yesu Kalaisi'a Goti'mo hau'niya kava'mo hu'niya'mofe'mo muki afinatefe'mo magoke afina'mo agai'a agufa'amo ami'niya ofalinileti'mo hosu kavatimo alagi aeno kalo pae'nigeta laote alagepa vaya'amo mai'none.

¹¹ Muki Yu vaya'mogimo mono hu'a ne'apataya vaya'mo he ti'a mai'ne'apae'mo muki afina'ae afina'ae'mo ali'ya'mo ne'ali'apae'mo ani agufa ofalinimo amige amige hu'a mai'naya'monanafa ani agufa ofalinimo'mo hosu kava'apimo afa'a alino o'atalegaiye. ¹² Nehaya'monanafa ani vekamo'a muki afinatefe'mo magoke ofalinimo amiteno Goti lamaga haopale'mo fai mai'niye. ¹³ Ani afinateti'mo Goti'a kame vaya'amo alino aiyafi'mo apatesiyafe'mo agava ne'maiye. ¹⁴ Agaemo magoke ofalinimo amiteno

apavaleno apaote'mo apate'nenno alagi alino alagepa
 huno apate'niyanage'a alagepa hu'a maige maige hu'a
 maigae. ¹⁵ Agaemo ani kavateti'mo laha paiteno Aote
 Auneme'amo'e'mo aeno hakalo huno laha paino'ae'mo,
¹⁶ Ala kava ne'mo'a,
 Ani agufa kotalake gemo afole aisiya afina'mo
 apakaetegamo hu malegauve. Ke'aepa ge'nimo
 ali'na apaipafi'mo maletena apakesafi'mo avo kae
 malegauve, huno hu male'niye,
¹⁷ huno huteno mago'e gemo huno'ae'mo,
 hosu kava'api'e ke'aepa ge'nimo amagi'a atale'naya
 kava'apile'efe'mo mago'e hu'na nagesamo o'afi'na
 afa'a nagekani'na apategauve,
 huno hu'niye. ¹⁸ Goti'a hosu kava'apimo ago alino
 atale'niya'mofe'mo hosu kava'apilefe'mo halate amisaya
 ofalinimo alagi ohane'niye.

Koli osuta Goti haopale'mo vigetao, huno hu'niya gemae

¹⁹ Konaga'nimogitapae, ani gemo hu'niya'mofe'mo koli os-
 uta Yesu kola'aleti'mo alagi aote mono nopi'mo faleta haige-
 tao. ²⁰ Agaemo lavolavo kitamo ago yakino late'niyanageta
 agufaleti'mo saufa ka'mo maige maige huta maisuna
 ka'mo ago valino late'niya'mofe'mae. ²¹ Siosi vaya'aite'mo
 yagaino ne'apateya vekamo mai'nenno Ala kava netimo
 mono huno nelateya vekamo mai'niya'mofe'mo ²² lama
 ge laipamo nekalita lole lagesamo o'afita lokiya vaita
 lagesa afita fatago nehutae'mo Goti haopale'mo haige-
 tao. Laipafi'mo aino fuli fuli huno late'nigeno'ae'mo
 yu'ilaga vekatimo'mo hosu kavatapimo hane'niye, huno
 nosiye. Lagufale'mo alagepa aniteti'mo lagufale'mo faleno
 late'niyanagi haigetao. ²³ Ani kava huguve, huno laha
 pai'niya vekamo'a ge'amo aeno o'atagaegaiya'mofe'mo
 agava ne'maita lavayagunagu nehuna kavatefe'mo lole lage-
 samo o'afita atafauta alagi higetao. ²⁴ Lagaemo alita he
 tita apatesunage'apae'mo hapau apayamopafi'mo hapauge
 alagepa kava'mo huge hisayafe'mo konagatie'mo lagesa afifi
 huta maigetao. ²⁵ Mago vaya'mo ali'a anupa hu'a ne'maiya
 kava'mo atale'naya'mofe'mo o'ataleta alagepa kava hiyo,
 huta hapa paisunage'a laha paisageta alita anupa huta
 maigetao. Alopa afina'mo ne'agetapa ne'agaya'mofe'mo ani
 kava'mo mago'e hutapa hiyo.

²⁶ Lagaemo lama gemo ago ageta alagepa huta
 age'nona'mofe'mo amagita atalesunafe'mo, kanalene,
 huta hisunana hosu kavatimo aeno kalo paeno atalesiya
 ofalinimo alagi ohane'niye. ²⁷ Ohane'niya'mofe'mo Goti'a
 agoti huno latesiya kavafeke'mo koli huta agava maisuna

kava'mo hane'niye. Aipamo leno ne'apatesigeno'ae'mo kame vaya'amo atamo'mo leno apasaga ligiye. ²⁸ Muki vaya'mogimo Mosese ke'aepa gemo ago amagi'a ataleta'apae'mo afa gemo hane'niye, hu'a hu'naya vaya'mo ago fali'nae. Agoti gemo ne'afiyategamo lole vekala'moganimofi lole'e mago'e vaya'mogimofi hu'a apakaefe'mo, hosu kava'mo hu'nae, hu'a hu'nage'apae'mo hapau hu'a o'apate'a kamiti apamagi'nae. ²⁹ Inagi mago vekamo'a Goti Mafa'ne'ae'mo, ina agufa vekae, huno agi'ale'mo alino afepi atege kotalake kola'amo alino aote male'niya kola'ae'mo ina agufa kolane, huno agesamo afige fiku hapa maeno ne'apamiya Auneme'ae'mo huno faipa huno atege hu'nisiyana anona'alefe'mo mago'e huno lusi kayo'mo alisiya vekamo mai'niye, hu'a apakesamo afigae. ³⁰ Ala kava ne'mo'a, *hosu kava'apimo anona'apilefe'mo ae'na atagaina hu'na kayo'mo ne'apamuva vekamo mai'nove, huno hu'niya vekamo ago age'none.* Mago'e gemo huno'ae'mo, *Ala kava ne'mo'a vaya'amo alino fako huno apategaiye,* huno hu male'niye. ³¹ Goti'a afa'a ne'maiya vekamo mai'niya'mofe'mo ayapi'mo apatafauno mai'nisiya vaya'mogimo lusi kava hu'a koli hisaya kava'mo hane'niye.

³² Hogotetapa mai'naya kavafe'mo lapakesamo afita ho hiyo. Goti'a ha le ya'amo'mo lapaipafi'mo aeno ha le'nigetapa age'nae. Agetetapae'mo lusi hanageke ya'mo ali'netapae'mo o'ataleta lokiya vaitapa lapayamufa vale'nae. ³³ Lapakaemo vaya'mogi vaya'ai apaulagale'mo hu'a faipa hu'a nelapate'a lapakaetegamo hosu kava'mo hu'naya agufa hanageke ya'mo alige mani agufa kana ya'mo ali'naya vaya'e'mo afalu afalugana hutapa ne'maiya agufa hanageke ya'mo alige hutapa mai'nae. ³⁴ Nagaemo kalavusifi'mo mai'nogetapae'mo lapau hutapa nate'nae. Kagemi yatapimo kumaya'mo ali'nagetapae'mo kanalene, hutapa hu'nae. Hogote kagemi yatimo koku'napi'mo okasalisiya kagemi yatimo hane'niye, hutapa lapaipafi'mo lapakesamo afi'naya'mofe'mae. ³⁵ Ani kava hutapa mai'naya'mofe'mo o'ataletapa atafauta alagi hutapa maiyo, alopa miyatapimo aligayanagi. ³⁶ Lapakaemo Goti'a hau'niya kava'mo hutetapa lapamiguve, huno hu'niya ya'mo alisayafeke'mo atafauta alagi hutapa maiyo. ³⁷ Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo,

Aise afina'mo utesigeno eminesiya vekamo alagi eminegaiye. Gemo afino o'maigifa malage huno eminegaiye.

³⁸ Inagi fatago vaya'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo alagepa hu'a maigaya'monanafa mago vekamo halate ataleno aino atagi neno u'nisiyana

alagi aise'amo amuse hu'na o'ategauve,
 huno hu male'niye. ³⁹ Huno hu male'niya'monanafa la-
 gaemo atale'a ai'a atagi ne'a u'a lageso nehaya nofi vayap-
 ati'mo o'mai'nona'monanafa lagaemo apakesa afi'a fatago
 nehageno apakufamo alino katino ne'apateya nofi vayap-
 ati'mo mai'none.

11

*Apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'aife'mo apava gemo
 hu'niya gemae*

¹ Lagesa afita fatago nehuna kava'mo afole aisiya
 kavatefe'mo lavayagunagu huta agava ne'mauna kava'mo
 o'age'nona kava'mo alino lave neligeta alagi ago age'none.

² Ema akeya'vilaga vaya'mogi apakesa afi'a fatago
 hu'naya kavateti'mo Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo
 mai'nae, huno hapa pai'nige'a alagepa apaki'apimo ali'nae.

³ Lagaemo lagesa afita fatago nehuna kavateti'mo hutae'mo,
 Goti'a ge'aleti'mo ma mopagi koku'nanagi muki ne'agona
 ya'mogi huno no'agona yateti'mo alo hu male'niye, huta
 afita aeto nehune.

⁴ Evo'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo alagepa
 ofalinimo Keni ofalinimo ago aeno agase'niya ofalinimo
 Goti'mo ami'niye. Goti'a ami'niya ofalinie'mo agesamo
 afino'ae'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno
 ha pai'niye. Evo'a ago fali'niya'monanafa hemenimo agesa
 afino fatago hu'niya kavateti'mo ge nehiye.

⁵ Inoki'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo ofalino
 afa'a mai'niye. *Goti'a koku'napi'mo ago avalelino
 hai'niya'mofe'mo kahauya hu'nayana age'a ava ote'nae.*
 Goti'a koku'napi'mo avalelino ohai'niya afina'mo hogoteno
 Inokife'mo amuse huno ate'niya'mofe'mae, huno hu'niye.

⁶ Amuse huno ate'niya'monanafa apakesa afi'a fatago
 nosaya vaya'aife'mo Goti'a amuse huno apatesiyafe'mo
 magoke alagepa kava'mo alagi afa'a osugae. Na kava
 hinage'apaene. Gotitegamo ne'vaya vaya'mogimo
 hu'apae'mo, Goti'a mai'niyanagetae, hu'a agaefe'mo
 apayamukiki hu'a kahauya hu'a age'a ava tesayafe'mo
 nehaya vaya'mo alagepa ya'mo alino ne'apamiye, hu'a
 apakesa afi'a fatago nehae. ⁷ Goti'a muki vaya'mogimo
 o'age'naya kavafe'mo Noafe'mo, ehetae, huno, hosu
 vaya'mo alagi ali'na hano hu'na apatalegauve, huno ha
 pai'nigeno Noa'a lusi kava huno amo'ya ne'aino'ae'mo
 agesa afino fatago hu'niya'mofe'mo afamo anaga'amogi
 apakufamo alino katino apatesiyafe'mo mago alopa sipimo
 alo hu'niye. Ani kava'mo hu'niya kavateti'mo ma mopafi

vaya'aife'mo, lapakaemo hosu kava'mo nehayanagetapa faligae, huno alino apave li'niye. Agaemo Gotitegati'mo fatago kava'mo apakesa afi'a fatago nehageno alino ne'apamiya agufa fatago kava'mo ali'niye.

⁸ Goti'a Emalehamu'mo ami'niya kotegamo visiyafe'mo keya aeno ge hu'nigeno Emalehamu'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo ani gemo afiteno ko'amo ago ataleno o'age'niya kotegamo u'niye. ⁹ Agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo Goti'a polomasi gemo ha paino'ae'mo, mago mopamo haki'na kamiguve, huno ha pai'niya kotegamo alu nofi vaya'ai mopale'mo nata nenuno seli nopi'mo mai'niye. Goti'a Emalehamufe'mo, fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niya polomasi gemo hana pai'niya vekala'mo Aisiki'e Yekopu'e'mo seli no'apifi'e no'apifi'e'mo magokepi lokae'a mai'nae. ¹⁰ Agaemo Goti'a agesamo afino alo huno faino ate'niya taonifi'mo maisiyafe'mo agava mai'niye. ¹¹ Sela'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo himamu'amo aliteno aipagu'e'mo maiteno mafa'nemo alino atesiya afina'amo ago hano hu'niya'monanafa mafa'nemo alino ate'niye. Agaemo mafa'nemo kamiguve, huno polomasi gemo huno ha pai'niya Gotife'mo, ge'age'mo hugeno o'atalegaifa alagike'mo ge'amo akame hugiya vekae, huno agesamo afi'niye. ¹² Hu'niya'mofe'mo magoke vekamo ago alagi hogo'amo faligefe'mo hu'niya vekafati'mo asole aginago vaya'mo koku'nate asole kanefi'mo hane'niyanageta lekana opaige ani kahaepamo lekana opaige hisuna agufa aginago vaya'amo afole ai'nae.

¹³ Ani muki vaya'amogimo apakesa afi'a fatago hume hume ne'e'apae'mo fali'nae. Goti'a polomasi gemo huno'ae'mo, fiku lapa mae'na lapamiguve, huno hu male'niya ya'mo o'ali'naya'monanafa muga afagi'ale'mo hane'nige'a agete'apae'mo, aligune, hu'a magoke apakesamo afite'a ani gele'mo anuki'a alagi hu'a maigekana hu'a atafau'a alagi hu'a mai'nae. Ani kava'mo hu'a mai'ne'apae'mo, nata vaya'mo alu kotega vaya'mo mai'none, hu'a hu'nae. ¹⁴ Ani gemo nehaya vaya'mogimo, Afotimo kotegamo haita alagi maisunafe'mo lavayagunagu huta agava ne'maune, hu'a ha le'a hapa nepaiye. ¹⁵ Apakaemo atale'a e'naya kotegae'mo apakesamo afi'naesinana halate ai'a atagi ne'a u'naesina'monanafa ¹⁶ alagepa ko'mo aeno agase'niya koku'na kotefe'mo hapau'niye. Goti'a maisaya taonimo alo huno apate'niya'mofe'mo Gotitimo'mo mai'niye, hu'a agi ne'aya gelefe'mo avagage nosiye. ¹⁷ Goti'a Emalehamu'mo amalageka hu'nigeno'ae'mo agesa afino fatago hu'niya

kavateti'mo mafa'ne'amo Aisiki'mo amagino ofalinimo ami'niye. Polomasi gemo afi'niya vekamo'a magoke mafa'ne'amo amagino ofalinimo ami'niye. ¹⁸ Goti'a ani mafa'neke'mo, *Aisiki vayapati'mo kaginago vaya'mo maigae*, huno hu male'niye. ¹⁹ Agaemo, Goti'a himamu'aleti'mo falisiya kavategati'mo afa'a alino he tino ategaiye, huno agesamo afiten'o'ae'mo aune kava'mo huno fali'niyateti'mo halate avale'niye.

²⁰ Aisiki'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo afole aisiya kavatefe'mo Yekopu'e Iso'efe'mo, Goti'a lahana maeno, huno hana pai'niye. ²¹ Yekopu'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo faligefe nehuno'ae'mo Yosefe mafa'nelafe'mo, Goti'a lahana maeno, huno hana paiteno hayopa kayo'amo alino hayopa faino mai'nenno Gotife'mo mono hu'niye. ²² Yosefe'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo faligefe'mo nehuno'ae'mo Isaleli vaya'aife'mo, Isipi koteti'mo ataletapa ugefe hisaya afina'mo kanolufati'mo nayamufa'nimo hatita alinitutapa kita nateyo, huno hapa pai'niye.

²³ Mosese'a ita'afo'ala'moganimi ali'ana atete'anae'mo, alagepa mafa'nemo mai'niye, hu'ana age'na'a'mofe'mo anakesa afi'ana fatago hu'na'a kava'anileti'mo lole'e mago'e kaimo maisiyafe'mo ali'ana fala ki'ana ate'na'ae. Anakaemo kini vekamo'a hu male'niya ke'aepa ge'amo amagi'ana atalesa'afe'mo koli osu'na'ae. ²⁴ Kini vekamo agi'amo Felo a'mafa'nemo'a Mosese'mo yagaino ate'nigeno Mosese'a ko sino alopa heteno'ae'mo agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo, Felo a'mafa'nemo mafa'ne'amo o'mai'nove, huno hu'niye. ²⁵ Agaemo Goti vaya'amogi'e'mo magokepi kana ya'mo alisiyafe'mo hau'nigeno'ae'mo hosu kava'mo huno aise afina'mo amogaga aino maisiya kavafe'mo ohau'niye. ²⁶ Agaemo Goti'a amisiya miyafeke'mo agesamo afi'niya'mofe'mo, Kalaisi agi'alefe'mo hu'a faipa hu'a natesaya kava'mo hogote kanale kava'mo hane'nigeno Isipi kote kagemi ya'e konali ya'e'mo henaga ya'mo ina agufa ya'mo hane'niye, huno agesamo afi'niye. ²⁷ Kini vekamo'a aipamo leno ate'niya'monanafa Mosese'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo koli osuno Isipi kotegati'mo ataleno u'niye. Agaemo no'agaya vekamo ageteno'ae'mo ge'ale'mo o'ataleno atafauno alagi huno mai'niye. ²⁸ Agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo Isipi vaya'ai yege mafa'ne'apimo kamiti apamagi'niya enisole vekamo'a Isaleli nofi vaya'ai yege mafa'ne'apimo o'apamagisiyafe'mo Pasova kava'mo hutapa sipisipimo apamagitapa kola'aleti'mo

kipa yosatapile'mo faleyo, huno hapa pai'niye. ²⁹ Isaleli vaya'mogi apakesa afi'a fatago hu'naya kavateti'mo haesa solovala ani'mo aino akaka vae'nigeno folagapi'mo hau hu'niya mopale'mo u'nae. Isipi kotega vaya'mogimo vegala aeli u'apae'mo amalageka hu'a ani'mo nelakageno'ae'mo ani'mo'a ago aeno apati kae'niye.

³⁰ Isaleli vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hu'naya kavateti'mo Yeliko taonifi'mo u'a seveni'a afina'mo ai'a vego hu'a ne'ageno'ae'mo yafa kegi'yamo aino nakupaeno asagauno ai'niye. ³¹ Lehepi'a kumai a kanomo'mo agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo apamasa hisa'afe'mo e'na'a vekala'mo alino falu fala huno anate'nige'apae'mo Isaleli vaya'mogi apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'mo hapaete'a Lehepi'mo afa'a atageno mai'niye.

³² Mago'e hu'na apava gemo hisufiye. Nagaemo Gitiyoni'agi Malaki'agi Samisoni'agi Yefeta'agi Nevini'agi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aifenagi hu'na apava gemo hu'na avo'mo kaesuva afina'nimo ohane. ³³ Apakaemo apakesa afi'a fatago hu'naya kavateti'mo alu nofi vaya alu nofi vaya'ai ati vaya'api'e'mo kame hu'a ae'a apakase'nae. Apakaemo vaya'ai kava'apimo ali'a fako hu'a apate'nage'apae'mo alagepa kava'mo hu'nae. Goti'a polomasi gemo huno'ae'mo, fiku lapa mae'na lapamiguve, huno hu male'niya ya'mo ago ali'nae. Afela laiyonimogimo hapaesaya kava'mo hu'naya'monanafa apakesa afi'a fatago hu'naya kavateti'mo apavayale'mo alino akani'niye. ³⁴ Lusi atamo'a leno apasagalisiya agufa atamo ae'a yu he'a atale'nae. Vaya'mogi naipeleti'mo apai'a ki'a apatesayafe'mo apai'nayana apai'a kasalo pae'nae. Apayamufa no'valaya vaya'mogi apayamufa vaya'mo hamale'nae. Koli osu'a lokiya vai'a kame hu'a alu nofi ati vaya'mo hapa fai'a hapaetalage'a u'nae. ³⁵ Goti'a apakesa afi'a fatago hu'naya kavateti'mo mafa'ne'apimo fali'nayateti'mo halate alino he tino apate'nige'a ita'apimogimo halate apavale'nae.

Hu'naya'monanafa mago'amo apakafu ki'nige'a fali'nae. Kame vaya'apimogimo, lapakaemo atalesayana afa'a hatu maeta lapategaune, hu'a hapa pai'nage'apae'mo kanolufati'mo he ti'apae'mo maige maige hu'a maisaya kavafe'mo apakesamo afite'apae'mo, o'atalegaune, hu'a hu'nae. ³⁶ Mago vaya'amogimo mago apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'aife'mo hu'a faipa hu'a apatete'a nofi kayoteti'mo apamagi'nae. Mago vaya'amogimo mago apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'mo seli nofiteti'mo ki'a apatete'a kalavusi hu'a apate'nae. ³⁷ Yafa kayoteti'mo

apamagige soteti'mo apakufamo vasagali'a atalege hosu kava'mo hisayafe'mo apamalageka huge naipeleti'mo apai'a ki'a apatege hu'nae. Kukena'apimo ohane'nige'a sipisipi agufamo ali'a vaige meme agufamo ali'a vaige hute'a umenitata hu'a mai'nae. Kagemi ya'apimo alagi ohane'nige'apae'mo apaini hu'a apatete'a apakaetegamo hosu kava'mo hu'nage'a mai'nae. ³⁸ Ma mopafi vaya'mogimo apakae'e'mo magokepi alagi lokae'a maisaya agufa vaya'mo o'mai'nae. Nata vaya'mo mai'ne'a ka'me kotega umenitata hu'a maige avelegamo umenitata hu'a maige yafa kapi'mo u'a maige kelifi'mo u'a lami'a maige hu'a mai'nae. ³⁹ Goti'a muki vaya'amogimo apakesa afi'a fatago hu'naya kavateti'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hu'niya'monanafa Goti'a polomasi gemo huno'ae'mo, fiku lapa mae'na lapamiguve, huno hu male'niya ya'mo o'ali'nae. ⁴⁰ Goti'a lagaefe'mo, aeno agase'niya ya'mo ali'na lapamiguve, huno agesamo afi'niye. Apakai'apige'mo apaote'mo hai'a ohapaigafa laga'e'mo magokepi'mo haita hapaisunafe'mo agesamo afiteno hu male'niye.

12

Yesufeke'mo lagesamo afigetao, huno hu'niya gemae

¹ Ani asole vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hu'naya kava'mo ali'a lave li'naya vaya'mo falite'apae'mo hiyakana hu'a mai'ne'a fai'a vego hu'a mai'ne'a ali'a folagapi'mo late'a mai'ne'a aulu lahae'a lage'a ne'maiye. Aulu lahae'a lage'a mai'naya'mofe'mo lagaemo ne'aluna kanamo ataleta latafausiya hosu kava'mo hatu maeta ataleteta o'ataleta atafauta alagi huta mai'neta valino late'niya kate'mo nagu nagu huta vigetao. ² Yesufeke'mo aulu haelita nagu nagu huta vigetao. Agaeke'mo lagesa afita fatago nehuna kava'mo alino aepa fai'niyanageno alino hano huno atesiya vekamo mai'niye. Agaemo, lusi kava hu'na namogaga aiguve, huno agesamo afi'nen'ae'mo malipu yosale'mo falisiya kavatefe'mo o'ataleno atafauno alagi huno mai'nen'oe'niye. Malipu yosale'mo falisiya kavafe'mo lusi kava huno nava-gage hugiye, huno huteno agesa ala'amo o'afi'nifa, kanalene, huno faliteno'ae'mo haino Goti'a yagaino ne'apateya sia'ale'mo lamaga haopale'mo fai mai'niye. ³ Hosu vaya'mogimo apaini hu'a ate'naya kavafe'mo lapakesa affi hutapa maiyo fiku yanageno alaga'mo lapaesigetapa la-paipamo'mo kana nehinagetapa atalegayanagi.

⁴ Hosu kavafe'mo kame hutapa ne'atage'apae'mo kamiti olapamagi'naya'mofe'mo o'ataleta kame hutapa ateyo.

⁵ Lapakaemo Goti mafa'ne'amo mai'nageno'ae'mo Goti'a lapaipamo alino lokiya vaino atesiya agufa gemo hiyo huno hu'niya gemo ago lapa pai'niyana lapake kani'niye. Ani gee'mo huno'ae'mo,

Mafa'ne'nimogae, huno, Ala kava ne'mo'a alino api aino nekateno kayo'mo kamisigekae'mo, ina agufa kavane, huka kagesamo o'afiyo. Ani kava huno ge kahausigekae'mo kaipamo'mo kana osino. ⁶ Ala kava ne'mo'a muki vaya'aife'mo hau ayamopafi'mo nehaiya vaya'mo kayo'mo ne'apamiye. Agaemo muki vaya'amo agaetegamo ne'ageno'ae'mo alino falu fala huno ne'apateno'ae'mo, mafa'ne'nimo mai'nae, huno hapa nepaiya vaya'mo kayo'mo ne'apamiye,

huno hu'niye. ⁷ Lapakaemo kanamo ali'netapae'mo o'ataletapa atafauta alagi hu'netapa ne'visayana agai'a mafa'ne'alegamo nehia agufa kava'mo nehie. Afo'apimogi muki mafa'ne anaga'apimo kayo'mo ne'apamiye. ⁸ Goti'a muki mafa'ne'amo kayo'mo ne'apamiya'mofe'mo kayo'mo nolapamisiyana mafa'ne'amo o'mai'nafa megusa mafa'negana hutapa ne'maiye. ⁹ Ma mopafi afotimogimo ali'a api ai'a late'nagetae'mo apaiyafi'mo mai'none. Launelame'mo Afotimo'e'mo mago'e huta aiyafi'mo maigetao alagepa huta maigunanagi. ¹⁰ Ma mopafi afotimogimo apakesafati'mo afi'a aise afina'mo kayo'mo lami'naya'monanafa agaemo alagepa kava'age'mo huta agaekana huta laote vaya'amo maisunafe'mo laha maeteno kayo'mo nelamiye. ¹¹ Goti'a kayo'mo nelamigetae'mo, lamogaga ne'auna kava'mo ohane'nifa lagafu nekiya kava'mo hane'niye, huta lagesamo ne'afuna'monanafa Goti'a kayoteti'mo alino laya malesigetae'mo henaga'amo laipafati'mo fatago kava'mo'a alagagana huno aesigeta laipamo'mo falu hugiye. ¹² Inagi lapaya'mo'mo alaga'mo nehaegeno lapaiyamo'mo atete nehigi alitapa lokiya vaita ateyo. ¹³ Api kate'mo vigeno'ao lapaiyamo afe le'niya lapaiyamo au'amo alino api aino alino alagepa huno nelapateno alino lokiya vaino lapateno.

¹⁴ Lapakaemo muki vaya'e'mo alagepa huta magokepi lokaeta mai'netapa aote kava'mo alisayafe'mo nagu nagu hutapa vegala aeyo aote kava'mo o'ali'nisaya vaya'mogimo Ala kava ne'mo o'agegaya'mofe'mae. ¹⁵ Fiku yanage'a mago konagatapimogimo Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya kavate'mo hai'a metalegayanagi kava yagaitapa maiyo. Fiku yanageno hafu'yafati'mo ausisi aeteno hosu atu neheya ya'mo afole aiteno hanageke ya'mo alino lapamiteno asole vaya'mo alino hosu huno apategaiyanagi

yagaitapa maiyo. ¹⁶ Iso'a kumai kava'mo huge mono osuno aote kavafe'mo, afa kava'mo hane'niye, huno huge huno mai'niye. Isokana huno mai'nisiya vekamo lapakae'e'mo o'maisiyafe'mo kava yagaitapa maiyo. Iso'a yege mafa'nemo mai'niya'monanafa aise ne'ya'mo miya faisiyafe'mo yege mafa'nemogi ne'aliya ya'mo ha maesiya ya'amo fiku ago atale'niye. ¹⁷ Henaga'amo afo'amo'mo yege mafa'nemogi ne'aliya milesimi gemo Goti'a ha maesiya agufa milesimi gemo ha paisiyafe'mo hau'niya'monanafa afo'amo'mo ha opai'niye. Ha opai'nigeno'ae'mo aunumo emine ne'egeno avi'ya nehuno'ae'mo aukaya huno ge hu'niya'monanafa aipamo alino afe lesiya ka'mo alagi ohane'niye.

Lole kotalake gelafe'mo anava gemo hu'niya gema

¹⁸⁻¹⁹ Akeya'vilagamo Isaleli vaya'mogi atafa kotalake gemo afisayafe'mo avemo agi'amo Sainai avemo aiyafi'mo u'a mai'nayana lapakaemo ame alisaya avele'mo etapa o'mai'nae. Ani avefi'mo alopa atamo kae'nigeno lusi hani hu'nigeno'ae'mo lusi yasimo ali'nigeno pikulimo hu'nigeno lokiya gemo hu'niye. Ani gemo nehige'apae'mo Isaleli vaya'mogi afite'apae'mo, kahao ke honanagi, mago'e huno ani gemo laha opaino, hu'a ha pai'nae. ²⁰ Goti'a, *mani avele'mo mago vekamo'a eno ame alige afumo'mo eno ave aiyafi'mo ame alige nehisigetapae'mo yafa kayoteti'mo amagigegenofalige keveleti'mo haegenofalige hino*, huno hapa pai'niya'mofe'mo lusi kava hu'a koli hu'nae. ²¹ Agete'apae'mo lusi kava hu'a koli hute'a apamo'ya ai'nageno'ae'mo Mosese'a, *lusi kava hu'na atete nehu'na koli nehuve*, huno hu'niye.

²² Lapakaemo Sainai avele'mo o'me'nafa Saiyoni kotega avemo koku'napi Yulusalemu taonifi'mo yalagisa Goti'a ne'maiya taonifi'mo tauseni tauseni'a enisole vaya'mo ne'maiya taonifi'mo etapa mai'nae. ²³ Goti'a yege mafa'ne'amogi apaki'apimo koku'napi'mo avo'mo kae male'niya vaya'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'a apamogaga ne'aiyategamo etapa mai'nae. Lapakaemo Goti'a muki vaya'mo alino fako huno ne'apateya vekalegamo e'nae. Fatago vaya'mo alino alagepa huno apate'niya vaya'ai apaune'apametegamo e'nae. ²⁴ Yesu'a folagapi vekamo saufa kotalake gemo hu male'niya vekalegamo e'nae. Kola'aleti'mo aino fuli fuli huno faleno apate'niya kola'alegamo e'nae. Ani kola'amo'mo Evo kola'amo ago aeno agase'niya'mofe'mo hosu kavafe'mo ge nosifa alagepa kavafeke'mo ge nehiye.

25 Inagi ehetapiye, ge nehisigetapae'mo ge'amo amagita o'ataletapa ge'amo alagepa hutapa afiyo. Goti'a ma mopafi Sainai aveleti'mo ge hu'nige'apae'mo ge'amo o'afi'a amagi'a atale'naya vaya'mo ae'a kasalo opae'naya'mofe'mo koku'napati'mo ge nehisigetae'mo o'afita lakame'ya ne'amisunana haiya kava huta aeta kasalo paegaune. 26 Goti'a akeya'vilagamo ge hu'nigeno'ae'mo imima ali'nigeno ma mopamo'mo kanage kanage hu'niya'monanafa hemeni afinatefe'mo lapa maegaue, huno hu male'niya gemo'mo huno'ae'mo, *halate mopa'age'mo ali'na kanage kanage hu'na o'ategaufa koku'na'e'mo ali'na kanage kanage hu'na ategaue*, huno hu male'niye. 27 Agaemo, *halate*, hu'niya gemo aepa'amo hane'niyana alino kanage kanage osisiya kava'mo no'agona kava'mo hanesiyafe'mo alino kanage kanage hisiya kava'mo apayateti'mo alo hu'naya ya'mo ne'agona ya'mo alino atale'niye, huno alino lave li'niye. 28 Goti'a kini vaya'mo alino hamaleno late'nigeta kini vaya'mogi ne'aliya agufa alagepa ya'mo ali'nonanageta alagepa huta maige maige huta maigune. Ani kava'mo'a kanage kanage osugiya'monanafa hanege hanege huno nehaneno haneno hano osuno afa'a hanegaiye. Ago lami'niya'mofe'mo hao ke neheta Goti aiyafi'mo mai'neta koli hu'neta mono higetao. 29 Gotitimo'mo atafi'mo kageno leno asaga neliya yakana huno mai'niya'mofe'mae.

13

Ina kava'mo hiyo, huno hu'niya gemae

1 Konagatapie'mo nelapaiya kava'mo o'ataletapa mago'e huno lapau lapayamopafi'mo lapaino. 2 Nata vaya'mo esagetapae'mo lapake okanitapa hapa maeta yagaitapa apateyo. Mago vaya'mogimo ani agufa kava'mo hu'a enisole vaya'mo hapa mae'a yagai'a apate'ne'apae'mo, enisole vaya'mo hapa mae'none, hu'a o'apake'nae. 3 Kalavusifi'mo ne'maiya vaya'aife'mo lapake kanitapa o'apataletapa lapakesamo afiyo. Apakae'e'mo magokepi'mo lokaeta kalavusi hu'negekana hutapa apakaefe'mo lapakesamo afiyo. Kalaisitefe'mo hanageke ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo lapake kanitapa o'apataletapa lapakesamo afiyo, apakae'e'mo ma mopafi mai'netapae'mo hanageke ya'mo alisaya vaya'mo mai'naya'mofe'mae.

4 Muki vaya'mogimo a'mo alige vele'mo maige nehaya kavafe'mo ala agimo ne'ami'apae'mo, kanale kava'mo hane'niye, hu'a hisaya kava'mo hane'niya'monanafa Goti'a kumai kava'mo nehaya vaya'e yafa'mo nehavaya

vaya'e'mo agoti huno apategaiya'mofe'mo veyalavemogimo kava'apimo ali'a hosu hu'a o'ateyo. ⁵ Lapa'ye osino. Ali'naya yafeke'mo, alagi haneno late'niye, hutapa lapakesamo ne'afitapa lapaipamo'mo falu hino. Na kava higetapaene. Agai'amo huno'ae'mo, *muki afina'mo olapatale'na lapakae'e'mo magokepi lokae'na maige maige hu'na mai'ne'na lapa magauve*, huno hu'niya'mofe'mae. ⁶ Huno hu'niya'mofe'mo koli osuta lokiya gemo hutae'mo, Ala kava ne'mo'a laha ne'maeya vekamo mai'niye. Koli osugune. Ma mopafi vaya'mogi lagaetegamo na kava'mo hugae, huta hugune.

⁷ Yagai'a lapate'ne'a Goti ge'amo lapa pai'naya vaya'aife'mo lapakesamo afiyo. Alagepa kava'mo hute'a u'a ka atupale'mo ava'yi hu'nae, hutapa lapakesa afi nehutapae'mo apakesa afi'a fatago hu'naya kava'apimo apakame hutapa hiyo. ⁸ Yesu Kalaisi'a alu afina alu afina'mo alu kava'mo huno no'maifa akeya'vilaga mai'niya kava huno ne'maiyanageno henaga'amo ani agufa kavake'mo huno maigiye. ⁹ Hosu kavanage'a mago vaya'mogi aeto aeto agufa geleti'mo lapayate'mo he'a lapavayu huli'a ugayanagi ehetafiye. Alagepa kavanageno Goti'a fiku lapa maeno nelapamiya gemo'a lapaipa lapakesamo alino lokiya vaino lapategaiye. Ne'yafe'mo, neyo, hu'a huge o'neyo, hu'a huge nehaya gemo'a lapaipa lapakesamo alino lokiya vaino olapategaiye. Ani gemo akame nehaya vaya'mo hapa o'mae'niye. ¹⁰ Lagae ofalinimo hane'niye. Inagi lagae ofalinimo hi'yalamuteti'mo alita ne'nona'monanafa mono hu'a ne'apataya vaya'mogi seli nopi'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'mo lagae hi'yalamuteti'mo afa'a ali'a o'negae. ¹¹ Na agufa kava'mo nehaya'mofe'mae. Mono hu'a ne'apataya vaya'mogimo hosu kava'apilefe'mo afumo amagite'a kola'mo laki'a alini'a mono nopi'mo fale'a hai'naya'monanafa afumogi apakufa'amo alini u'a taonimo lafi kegi'ya malagamo atafi'mo nekae. ¹² Ani kava'mo nehageno'ae'mo Yesu'a vaya'amo kola'aleti'mo apavaleno alino apaote'mo apatesiyafe'mo taonimo lafi kegi'ya malagamo uno fali'niye. ¹³ Apakame'ya ami'nageno hosu vekagana huno mai'nige'apae'mo lafi kegi'ya malagamo avaleli'u'a amagi'naya'mofe'mo apakame'ya lamisayafe'mo agaetegamo lafi kegi'ya malagamo vigetao. ¹⁴ Hanege hanege huno hanesiya taonimo ma mopafi'mo ohane'niya'monanafa afole aisiya taonifi'mo maisunafe'mo agava ne'maune. ¹⁵ Inagi lagaemo agaeteti'mo muki afina'mo Goti'mo ofalinimo ne'amitae'mo agi'ale'mo alita asaga huta ne'atetae'mo hao ke hegetao. Lavayafatike'mo

ani ofalinimo amigetao. ¹⁶ Ne'amitetapae'mo alagepa kava'mo huge hapa maetapa apamige hisayafe'mo lapake okanino. Goti'a ani agufa ofalinimo ne'amiya kavafe'mo lusi kava huno nehaye. ¹⁷ Lapakaemo yagai'a nelapataya vaya'ai apaiyafi'mo mai'netapa ge'apimo afiyo. Apakaemo lapakupi mafa'nele'mo yagai'a ne'ataya ali'ya'apilefe'mo Gotife'mo ha paigae. Ge'apimo afige'apao apaipamo'mo kana osu'nisige'a apamogaga ai'a ali'ya'mo aliyo. Apaipamo'mo kana hisiya kava'mo'a lapa o'maegaiye.

¹⁸ Nunumu hutapa lateyo. Lagaemo muki kavatefe'mo, alagepa kava'mo hugesune, huta lole lagesamo o'afita magoke lagesamo afi'netae'mo, lagupi mafa'nemo'a hosu kava'mo nehae, huno laha nopaigeta alagepa huta ne'maune. ¹⁹ Aise afina'mo utesige'na lapakaetegamo visuvafe'mo nunumu hutapa lateyo, hu'na lokiya gemo hu'na lapa nepauve.

Nunumu hu'niya gemae

²⁰ Goti'mo Ala kava netimo Yesu'a hogote vekamo sipisipile'mo yagaino ne'apateya vekamo kola'aleti'mo hanege hanege huno hanesiya kotalake gemo hu male'niya kola'aleti'mo fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niye. Nagaemo Goti'a alino nanu aeno late'niya vekae'mo nunumu hu'nae'mo, ²¹ Muki alagepa kavafe'mo kahau'nisiya kava'mo hisayafe'mo alagi alika alagepa huka apato. Yesu Kalaisiteti'mo apaipafi'mo ali'ya'mo alige'apao kahau'nisiya kava'mo hiyo. Kagikale'mo alita asaga huta katenageka ala kagi vekamo maige maige huka maiyo. He, lama ge.

Ge atupa gemae

²² Konaga'nimogitapae, yatala gemo avo okae'novana lapaipamo alino lokiya vaino lapatesiya gemo afitetapae'mo alaga'mo olapae'ninagetapa lapaipamo'mo falu hino. ²³ Afiyo, konagatimo Timoti'mo kalavusifati'mo ago hatu mae'a ate'nae. Agaemo nagaetegamo malage huno esige'na lapakaetegamo avaleli'na uta'a lapakegau'ae. ²⁴ Lapakaemo yagai'a nelapataya vaya'e muki Goti apaote vaya'a'efe'mo ge apamamaeyo. Itali kotega vaya'mogimo ge lapamamae'nae. ²⁵ Goti'a muki vaya'amogitapamo fiku lapa maeno lapamino. He, lama ge.

YEMISI

Yemisi'a Yesu ge'amo ne'afiya vekamo tuolofu'a vayapati vekamo o'mai'nifa hamo'amo'mo mai'niye. Mani avo'mo kae'niya vekamo Yesu agana'amo'mo mai'neni Yulusalemu taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vayatama vekamo mai'niye. (Galesiya 1:19; 2:9). Agaemo tuolofu'a Yu nofi vaya'aife'mo mani avo'mo kae'niye. Agaemo apamalageka nehya kavafe'mo avo'mo kaege Goti ge'amo fiku o'afi'a afite'a akame hisaya kavafe'mo avo'mo kaege aigofe apakesa afi'a fatago nehaya kavafe'mo avo'mo kaege apavayale'mo yagaisaya kavafe'mo avo'mo kaege ma mopafi kavafe'mo avo'mo kaege kagemi ya'apimo hane'niya vaya'aife'mo avo'mo kaege nunumu hisaya kavafe'mo avo'mo kaege huno mani avo'mo kae'niye.

¹ Nagaemo Yemisi'namo Goti'e Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'e'mo ali'ya'anile'mo mai'nove. Nagaemo tuolofu'a Yu nofi vaya'mo kotapimo ataletapa atagu faetapa uteta hu'naya vaya'mogitapae'mo ge lapamamae'na mani avo'mo nekaove.

O'ataletapa Gotifeke'mo ge hutapa afi gegeno lapamino, huno hapa pai'niya gemae

² Konaga'nimogitapae, lapakaetegamo asole hanageke kavapi'mo asagautapa ai'nisa'mo'mo lapamalageka nehisiagetapae'mo alopa lamogaga aisuna agufa kava'mo afole ai'niye, hutapa lapakesamo afiyo. ³ Ago afi'nayana hanageke kava'mo'a lapakesa afita fatago nehaya kavatpile'mo lapamalageka nehisiagetapae'mo o'ataletapa lokiya vaitapa maisayafe'mo ani kava'mo'a lapaipafi'mo ali'ya'mo aligiye. ⁴ Lapaipafi'mo ali'ya'mo alisiya kava'mo ka akanitapa o'ategeno'ao alagi o'ataletapa lokiya vaitapa maisaya himamutapimo alagepa huno ko sino afu lesigetapa haita me otaletapa haitapa hapaigae. ⁵ Lapakaepati'mo mago vekamo'a ageteno afi'niya kava'amo mago'e huno o'ali'nisiyana Gotife'mo ge huno afi genageno'ao Goti'a ge ohaugiyangenomuki vaya'aina mago'e huno alino ne'apamiya vekamo'a alino amino. ⁶ Amigiya'monanafa lole agesamo o'afi'neni alagepa huno agesa afino fatago hu'neni'ae'mo ge huno afi gegaiye. Lole agesamo ne'afiya vekamo solovala anite'mo yasimo ne'aligeno'ae'mo aino holakau holakau hulino uneni nehya agufa anikana huno mai'niye. ⁷⁻⁸ Agaemo magoke kavafe'mo agesamo o'afi'nifa

lole agesamo ne'afiya vekamo mai'niya'mofe'mo Ala kava netegati'mo mago ya'mo afa'a o'aligiye. Fiku yanageno alitegauve, huno agesamo afigiye.

⁹ Apaki ohane'niya konagatimogi apaki'apile'mo Goti'a alino asaga huno apate'niya kavafe'mo apamogaga aiyo. ¹⁰ Kagemi ya'api'e vaya'mogi apaki'apile'mo alino afepi apate'niya kavafe'mo apamogaga aiyo. Yosa ausemo heno hifaliteno hali hu nelamiya kava hu'a faligae. ¹¹ Yegemo'mo haineno ne'agesigeno'ae'mo lusi kava huno amuko hu'nigeno kahaumo leno falu netegen'o'ae'mo ause'amo hali hu nelamigeno'ae'mo konali ya'amo alagi hano nehiye. Ani kava hu'a kagemi ya'api'e vaya'mo ali'ya'apimo ne'alisaya folagapati'mo atale'a faligae.

¹² Hanageke kava'mo'mo apamalageka nehisiye'apae'mo o'atale'a atafau'a alagi hu'a mai'nisaya vaya'mogi Goti aulagale'mo alagepa hu'a ne'maiyanage'a afa'a apamogaga aigae. Na kava hisige'apaene. Apamalageka nehisiye'apae'mo o'atale'a atafau'a alagi hu'a mai'nisageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a, nagaefe'mo hapau'niya'mofe'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya ya'mo ali'na apamiguve, huno hu'niya ya'mo aligae. ¹³ Apamalageka nehisiya vaya'mogimo, Goti'a hosu kava hisunafe'mo layate ne'aliye, hu'a apakesamo o'afisaya kava'mo hane'niye. Mago vekamo'mo Goti'a hosu kava'mo hisiyafe'mo ayate afa'a o'aligiye. Goti'a vaya'mogi hosu kava'mo hisayafe'mo apayate no'aliye. ¹⁴ Apakai'api apakufamo'mo hau'niya kava'mo'a apayate alino heno apavayu hulino hosu kavategamo ne'viye. ¹⁵ A'nemogi apaipagu'e'mo maite'a mafa'nemo ali'a ne'apataya kava huno apakufamo'mo hau'niya kava'mo'a aipagu'e'mo maiteno hosu kava'mo alino ne'ate. Hosu kava'mo alino ate'nigeno ko sino alopa heno mai'nen'o'ae'mo nefaliya kava'mo alino afole aino ne'ate. ¹⁶ Nahau'niya konaga'nimogitapae, humi lapatesayafe'mo hisaya gemo alagi o'afiyo. ¹⁷ Goti'a muki alagepa ya'e haino hapai'niya ya'e'mo fiku alino ne'apamigeno'ae'mo koku'napati'mo emine'niye. Muki koku'nate hane'nen'o aeno ha neleya ya'mo'a alu kava alu kava'mo huno aeno ha neleya'monanafa ani aeno ha neleya ya'mo Afo'amo'mo aeno no'atagaeya vekamo'a alu kava alu kava'mo osuno magoke agufa kava'mo huno fiku alino ne'apamiye. ¹⁸ Agaemo hau'nigeno muki alo huno apate'niya vaya'mo aeta apakasete maisunafe'mo lama ge'aleti'mo alino late'nigeta mafa'ne'amo mai'none.

Goti ge'amo fiku o'afita afitetapa akame hiyo, huno hu'niya

gemae

¹⁹ Nahau'niya konaga'nimogitapae, ge'aleti'mo alino lapate'niya'mofe'mo muki'amogitapamo ge'amo afisayafe'mo lapayamukiki hutapa afiyo. Gemo hugefeke'mo vase vase hutapa ge hiyo. Lapaipamo legefe'mo nehisiagetapae'mo vase vase hutapa lapaipamo leno. ²⁰ Na kava nehia'mofe'mae. Vaya'ai apaipamo neleya kava'mo'a Goti fatago kava'amo alagi alino afole aino no'ate. ²¹ Inagi muki hosu o'ani'ya kava'mo lapaipafi'mo havai te'niya kava'mo alita ataletetapa Goti aiyafi'mo ape huta mai'netapa lapaipafi'mo ago fai'niya ge'amo aliyo. Ani gemoke'mo lapakufamo alino katino lapategaiye. ²² Goti ge'amo fiku ne'afisayana lapakaitapie'mo humi lapategayanagi fiku o'afitapa alagepa huta afitetapa akame hiyo. ²³ Fiku afiteno alagepa huno akame nosiya vekamo'mo vaya'mogi lave'yofati'mo apaugosamo ne'agaya kava huno ne'maiye. ²⁴ Lave'yofati'mo augosamo ageteno ataleno ne'uno'ae'mo, haiya agufa naugosa'e vekamo mai'nofi, huno agesamo no'afifa malage huno ago age nekaniye. ²⁵ Age nekaniya'monanafa mago vekamo'a Goti ke'aepa ge'amo'mo haino hapai'niya kanale ge'aleti'mo hatu maeno ne'apateya ge'ale'mo aulu haeno age'niya gee'mo age okanino agesa afi nehuno akame nehisiyana kanale hugiye. Muki kava'amo nehisigeno'ae'mo Goti'a alagepa huno ha maegaiye. ²⁶ Mago vekamo'a, mono vekamo mai'nove, huno agesamo afi'nenno'ae'mo avayale'mo alagepa huno o'yagaino hosu gemo nehisiyana mono nehia kava'amo ina agufa kava'mo hane'niyanageno alagi ha o'maegaiye. Agai'ae'mo humi ne'ate. ²⁷ Goti'a muki ya'mo afo'amo aulagale'mo alagepa mono nehaya kava'mo hane'niyana kogu a'nemogi'e megusa mafa'nemogi'e'mo kanamo ne'aliya afina'mo u'a hapa maege ma mopafi vaya'mogimo ali'a hosu hu'a o'apatesayafe'mo apakai'apile'mo alagepa hu'a yagai'a apatege hu'a ne'maiya kava'mo hane'niye.

2

Muki vaya'aitegamo magoke agufa kava'age'mo hiyo, huno hu'niya gemae

¹ Konaga'nimogitapae, lapakaemo Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a ha le konali agi vekae'mo lapakesa afita fatago nehutapae'mo ala apaki vaya'aitega'e aise apaki vaya'aitega'e'mo magoke agufa kava'age'mo hiyo. ² Lapakaemo mono nehisage'anae'mo lole vekala'mo mago kagemi ya'a'e vekamo'a ayate'mo aenimo vaino

aliteno kanale kukenamo vaili'niya veka'e kagemi ya'amo o'male'niya vekamo'a hosu kukenamo vaili'niya veka'e'mo e'ana hai e'ana magokepi maisa'agetapae'mo na agufa kava'mo anakaetegamo hugae. ³⁻⁴ Kagemi ya'a'e vekae'mo hao ke nehetapae'mo, alagepa siate'mo haikeka fai maiyo, hutapa ha paitetapae'mo kagemi ya'amo ohane'niya vekae'mo, afa'a maiyo, hutapa ha paisafi, haikeka mopafi'mo laiyaifi itopale maiyo, hutapa ha nepaisafi hosu lapakesamo afi'netapa alita fako hutapa ne'anatae. ⁵ Ne'nahaiya konaga'nimogitapamo afiyo, Goti'a kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo apakesa afi'a fatago nehaya kava'mo'a kagemi ya'apikana huno hanesige'a ne'yagaiya ko'mo alisayafe'mo lekana paino apate'niye. Goti'a agaefe'mo hapau apayamopafi'mo hapau'nisiya vaya'aife'mo, mafa'nemogi afo'apimo ya'mo ne'aliya kava hutapa ani ne'yagauva ko'mo aligae, huno hapa pai'niya'mofe'mae. ⁶ Maigaya'monanafa kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'aina alita afepi apate'nae. Kagemi ya'api'e vaya'mogi kana ya'mo ali'a lapamige agoti hu'a lapatege nosafiye. Ha'ao, agoti hu'a nelapatae. ⁷ Apakaemo lapakaefe'mo alagepa agi ne'aya agi'alefe'mo hu'a faipa hu'a ne'atae. ⁸ Lapakaemo yagaino ne'apateya kini vekatapimo ke'aepa ge'amo Goti mukufi'mo hane'niya ke'aepa ge'amo akame nehisyana alagepa kava'mo nehae. Ani gemo'a huno'ae'mo, *lapakaitapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niya kava hutapa lapaopale'mo ne'maiya vaya'aife'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino*, huno hu'niye. ⁹ Mani gemo akame nehisyana alagepa kava'mo nehaya'monanafa alu vaya alu vaya'aitegamo magoke agufa kava'mo nosisayana hosu kava'mo nehae. Ani agufa hosu kava'mo nehisageno'ae'mo ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, ke'aepa ge'amo aetapa atale ne'vaiya vaya'mo mai'nae, huno nehiye. ¹⁰ Na kava nehaya'mofe'mae. Muki ke'aepa ge'amo akame nehu'apae'mo magoke ke'aepa gemo amagi'a ne'atalesayana muki ke'aepa ge'amo ago amagi'a ne'atalayanage'a vai'mo aligae. ¹¹ Na kava hige'apaene. *Kumai kava'mo osiyo*, huno hu'niya vekamo'a mago'e gemo huno'ae'mo, *vaya'mo ohapaeyo*, huno hu'niye. Kumai kava'mo osutapa vaya'mo hapae'nisayana Goti ke'aepa ge'amo ago amagitapa atale'nae. ¹² Goti'a ago hatu maeno lapate'niya ke'aepa ge'aleti'mo alino fako huno lapategaiya'mofe'mo alagepa gemo huge alagepa kava'mo huge hutapa maiyo. ¹³ Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo mago vaya'aife'mo hapau hu'a no'apatesaya vaya'aife'mo hau huno o'apategaiya'monanafa hapau hu'a ne'apataya

vaya'aife'mo Goti'a hau huno apatesiya kavateti'mo agoti hu'a ae'a agasegae.

Aigofe apakesa afi'a fatago nehaya kavafe'mo hu'niya gema'e

¹⁴ Konaga'nimogitapae, Mago vekamo'a, nagesa afi'na fatago nehuvu, huno nehuya'monanafa alagepa kava'mo nosisiyana agesa afino fatago hu'niya kava'amo ina agufa kavane. Ani agufa agesa afino fatago hu'niya kava'amo'a afa'a ha maegaiyiye. Ha'ao afa'a ha o'maegaiye. ¹⁵ Mago konagatapimo'mofi lapasatapimo'mofi huno kuken'a'e ne'ya'a'e'mo ohane'nisigetapae'mo, ¹⁶ kukenaka'e ne'yaka'e'mo aligananagi uvo, hutapa ha paitetapae'mo alagepa huno maisiya ya'mo o'ami'netapa ge'age'mo nehisiyana ina agufa gemo hane'niyanageno afa'a ha o'maegaiye. ¹⁷ Ani kava huno mago vekamo'a agesa afino fatago nehuya'monanafa alagepa kava'mo nosisiyana agesa afino fatago hu'niya kava'amo agai'age'mo hane'nen faligekana huno nehane. ¹⁸ Hane'niya'monanafa mago vekamo'a, kagaemo kagesa afika fatago nehananage'na nagaemo alagepa kava'mo nehuvu. Alagepa kava'mo nosisanana kagesa afika fatago nehana kavakamo alika nave liyo. Nagaemo alagepa kava'nileti'mo nagesa afi'na fatago nehuva kava'nimo ali'na kave liguve, huno hugiye. ¹⁹ Kagaemo Gotife'mo magoke vekamo mai'niye, huka kagesa afika fatago nehanana kanalene. Nehana'monanafa hosu apaune vaya'mogi'e'mo Goti'a mai'niye, hu'a apakesa afi'a fatago nehu'apae'mo atete nehae. ²⁰ Negi vekae, kagesa afika fatago nehana'monanafa alagepa kava'mo nosana'mofe'mo kagesa afika fatago nehana kavakamo faligekana huno hane'niye, hu'na ali'na kave lisufiye.

²¹ Lagingago vekamo Emalehamu'a mafa'ne'amo Aisiki'a Goti'mo ofalinimo amisiyafe'mo yafa hi'yalamute'mo alino havaeno ate'niya alagepa kava'aleti'mo vaya'ai apaulagale'mo fatago vekamo mai'nifiye. ²² Lapakaemo ago afi'nayana agesa afino fatago hu'niya kava'amo'e alagepa kava hu'niya kava'amo'e'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo ali'na'ageno alagepa kava'aleti'mo agesa afino fatago hu'niya kava'amo'a ko sino afu le'niye. ²³ Emalehamu'a hu'niya kavafe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo ago ha le yategamo alagi afole ai'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo, *Emalehamu'a Gotifeke'mo agesa afino fatago hu'nigeno'ae'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno ha pai'niye.* Vaya'mogi, Emalehamu'a Goti ao vekamo mai'niye, hu'a hu'nae. ²⁴ Lapakaemo ago age'nayana alagepa kava'mo nehaya vaya'aife'mo fatago vaya'mo

mai'nae, hutapa apake'naya'monanafa apakesa afi'a fatago hu kava'ageke'mo nehaya vaya'mo fatago vaya'mo mai'nae, hu'a nosae.

²⁵ Kumai kava'mo nehiya a kanomo Lehepi'a kame vaya'ai apamasa hisa'afe'mo e'na'a vekala'mo no'afi'mo u'ana havaesa'afe'mo havaesa'a ya'mo alino alagepa huno anate'nige'ana havaeta'ageno'ae'mo visa'a ka'mo alino ho huno anate'eno anave li'niye. Ani kava'mo huno Goti'a ani a kanomo'a hu'niya alagepa kava'aletife'mo, naula-gale'mo fatago a kanomo mai'nane, huno ha pai'niye. ²⁶ Mago vekamo agufafi'mo auneme'amo ohane'nisiyana ago fali'niye. Ani kava huno mago vekamo'a agesa'age'mo afino fatago huteno alagepa kava'mo nosisiyana agesa afino fatago hu'niya kava'amo faligekana huno nehane.

3

Apavayale'mo alagepa hu'a yagaisaya kavafe'mo hu'niya gemae

¹ Konaga'nimogitapae, fiku yanagetapa muki'amogitapamo, lagaemo yagaita apatesuna tisa vaya'mo maigesune, hutapa hugae. Na kava hinagetapaene. Goti'a tisa vaya'mogitamo lusi kava huno agoti huno lategaiya'mofe'mae. ² Muki'amogitamo muki kava'alefe'mo haita me netalone. Mago vekamo'a avayaleti'mo alagepa ge'ageke'mo nehisiyana hosu kava'amo alagi ohane'niye. Ani agufa gemo nehisiya vekamo'a haino hapai'niya vekamo mai'nenno muki agufa'ale'mo alagepa huno afa'a yagaigiye. ³ Lagaemo hosimo'a getimo afiteno lakame hisiyafe'mo aenileti'mo avayafi'mo nofi aeta ate'neta ka'mo alita ho huta ne'ateta avalelita ne'une. ⁴ Lapakaemo sipi'efe'mo lapakesamo afiyo. Sipimo alopa yakefamo hane'niya'monanafa sipile'mo ne'aliya vekamo'a lusi yasimo ne'alino alino ago'ya failino ne'viya sipimo'mo aise ago'ya kayo'mo hane'nigeno alagepa huno yagai'nenno alino ho huno ne'ategeno ne'viye. ⁵ Ani kava huno apavayamo apakufafi aise ya'atomo hane'niya'monanafa mago'e hu'na lusi gemo huguve, huno huteno himu'namu gemo nehiye. Ani kava huno aise atamo'a lusi kahaufi'mo lelinuneno huno leno hano huno ne'ataleya kavafe'mo lapakesamo afiyo. ⁶ Apavayamo atagana huno hane'nenno alu hosu ge alu hosu gemo nehiye. Lavayamo lagufafi'mo aise ya'atomo hane'niya'monanafa muki lagufa'amo alagi alino hosu huno nelate. Lavayamo'a ata kotegati'mo atamo aelineno muki vaya'amogita lahaopale'mo kae ne'male. ⁷ Vaya'mogimo muki auneme'e ya'mo namagi nagalo'yavegi

noyamemogi hu'a afa'a ali'a yuna he'a apatete'a yagai'a ne'apatayanage'a afa'a yagai'a apategae. ⁸ Ali'a yuna nehaya'monanafa ani kava hu'a apavayale'mo afa'a yagai'a o'ategae. Lavayamo'a alagi gemo no'afiya ya'mo hane'neni vava'mo nete'a nefaliya analisa yakana huno lavayafi'mo havai teno hane'niye. ⁹ Lavayafati'mo Afotimo Goti agi'ale'mo alita asaga huta ate'neta Goti'a agai'agana huno alo huno apate'niya vava'aife'mo huta faipa huta ne'apatone. ¹⁰ Konaga'nimogitapae, magoke lavayafati'mo alagepa gemo huge hosu gemo huge nehuna gemo'mo kanale gemo nosune. ¹¹ Ne ani'e o'ne ani'e'mo meti ani'mo aeno latino haineno nelamiya ani'mo magoke kapati'mo haineno nolamiye. ¹² Konaga'nimogitapae, fiki yosamo'a alifi alagamo afa'a aegaiyiye. Nofimo'a fiki alagamo afa'a aegaiyiye. Ha'ao. Ani kava huno solovala anipati'mo haga ani'mo afa'a alino ohamalegaiye.

Alagepa hu'a agete'a afi'naya kava'mo Gotitegati'mo ne'e, huno hu'niya gemae

¹³ Lapakaepati'mo ina la'mo afiteno age'niya ne'mo'a alagepa huno ne'afiye. Agaemo alagepa kava'aleti'mo agi'ale'mo alino afepi ne'ateno yagu yaga kava'mo nehuno alagepa huno afiteno age'niya kava'mo nehuno alino apave lino. ¹⁴ Huno hugiya'monanafa hosu lapaipa kafa hapaege hosu lapaipa kalitapa apatege ala lapaki alisayafe'mo lapaige hutapa ne'maisayana alagepa vava'mo mai'none, huta nehutapa lama ge'amo aetapa ati okaeyo. ¹⁵ Ani agufa agete'a afi'naya kava'apimo koku'napati'mo emi no'me'nifa ma mopafi vava'ai kava'apimo apakufamo'mo hau'niya kava'mo Satanitegati'mo afole ne'aiye. ¹⁶ Mono vava'mogi apaipa kafa hapaige ala apaki alisaya kavafe'mo hapaige hu'a mai'nisayana siosi vava'mogimo alagepa hu'a o'mai'a muki alu hosu kava alu hosu kava'mo hugae. ¹⁷ Hugaya'monanafa siosi vava'mogi alagepa hu'a agete'a afi'naya kava'mo koku'napati'mo ali'nisayana hogote'a yaveyave apaipamo alite'a alagepa hu'a magokepi lokae'a mai'ne'a yagu yaga kava'mo hu'a mai'ne'a vava'ai ge'apimo afi'ne'a hapau hu'a ne'apate'a alu alagepa kava alu alagepa kava'mo nehae. Apakaemo muki vava'aitegamo magoke agufa kava'mo nehu'a ae'a ati okae'a ha le yategamo ne'maiye. ¹⁸ Ali'a nanu ae'a ne'apataya vava'mogimo magoke apaipa ali'a ne'maiya afina'mo vase vase hu'a avina ya'mo nehakalageno'ae'mo fatago kava'mo'a alaga aegekana huno afole ne'aiye.

4

Ma mopafi kavafe'mo nehapaiya vaya'mo Goti kame'amo mai'nae, huno hu'niya gemae

¹ Kame huge kaveta huge nehaya kava'mo aepa'ae'mo lapa paigesuve. Lapakufamo'mo hau'niya kavatapimo'a lapakufafi'mo kame nehigeno'ae'mo kaveta nehaya kava'e kame hutapa ne'apataya kava'e'mo alino afole aino ne'ate. ² Lapakaemo alu ya alu ya'mo alisayafe'mo lusi kava huno lapau'niya'monanafa no'aliya'mofe'mo vaya'mo nehapae. Alu vaya'ai yafe'mo lapa'ye nehaya'monanafa alisaya ka'mo alagi ohane'niya'mofe'mo ani vaya'aina kaveta hapaege kame hutapa apatege nehae. ³ Gotife'mo nunumu hutapa afi nekaya'monanafa no'aliye. Lapakufamo'mo hau'niya kava'mo hisayafe'mo hosu ge hutapa afi nekaya'mofe'mo no'aliye. ⁴ Ve a'nemogitapamo kumai kava'mo nehaya vaya'mogitapae, ma mopafi kavafe'mo lapau'niya vaya'mogitapamo Goti'mo ataletuta alu vele'mo mai'netapae'mo kumai kava'mo hugekana hutapa mai'nae. Ma mopafi kavafe'mo nehapaiya vaya'mo Goti kame'amo mai'nae, hutapa o'afi'nafiye. Ma mopafi kava'mo ao vaya'amogimo Gotife'mo kame hu'a ne'atae. ⁵ Goti mukufi'mo hane'niya gemo'a huno'ae'mo, lapakaepi'mo ne'maiya lapaunelapame'mo'a hosu kavafe'mo nehaigeno'ae'mo ha'ye nehaye, huno hu'niya gemo afa gemo hane'niye, hutapa lapakesamo ne'afifiye. ⁶ Ha'ye nehaya'monanafa Goti'a fiku laha maeno mago'e huno nelamiye. Ani kavatefe'mo huno'ae'mo, Goti'a ala vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'aife'mo kame huno ne'apateya'monanafa ina agufa vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'aina fiku hapa maeno ne'apamiye, huno hu'niye.

⁷ Ne'apamiya'mofe'mo Goti aiyafi'mo maiyo. Satan-ife'mo kame hutapa ategenoa lapakaetegati'mo ataleno aune heno. ⁸ Goti haopale'mo vigeno'ao lapakae la-paopale'mo eno. Hosu kava'mo nehaya vaya'mogitapae, hu'na, lapaya'mo sese hiyo. Lole lapakesamo ne'afiya vayanagi lapaipafati'mo o'ani'yamo aeta kalo paetapa ataleyo. ⁹ Lapaipamo'mo lusi kava huno kana nehinagetapa yulagefa aitapa avi'ya hiyo. Kigi nehaya kavatapimo ataletapa yulagefa aiyo. Lapamogaga ne'aiya kavatapimo ataletapa lapaipamo'mo kana hino. ¹⁰ Ala kava ne'mo aulagale'mo lapakufamo alita afepi ategenoa alino asaga huno lapateno.

Konagatapimo alita fako hutapa o'apateyo, huno hu'niya gemaē

¹¹ Konagatapimogife'mo hutapa faipa hutapa o'apateyo. Mago vekamo'a konaga'amofe'mo huno faipa huno ateteno alino fako huno ne'atesiyana Goti ke'aepa ge'ae'mo huno faipa huno ateteno alino fako huno ne'ate. Lapakaemo ke'aepa ge'amo alita fako hutapa ne'atesayana ke'aepa ge'amo akame osutapa ke'aepa ge'amo alita fako hutapa ne'atae. ¹² Ke'aepa ge'amo alino apami'niya Goti'a magoke vekamo mai'niye. Agaemo apakufamo afa'a alino katino apatege alino apago'ya lagauno apatalege nehiye. Lapakaemo alita fako hutapa apategefe'mo nehisyana lapakaemo ina lagitapamo mai'nae.

Afa'a hugune, hutapa himu'namu agufa gemo osiyo, huno hu'niya gemaē

¹³ Mago vaya'amogitapamo, hemenimofi egamofi huta uta taonifi'mo mago kafuga maita ali'ya'mo aliteta monimo aligune, hutapa nehae. ¹⁴ Nehaya'monanafa egamo na kava'mo afole aigifi hutapa o'afi'nae. Lapakaemo na agufa yakana hutapa mai'nae. Lapakaemo netepi'mo yosale'mo aise hiya'mo ki'nigeno yegemo haineno nelegeno'ae'mo alino hano hulino ne'viya hiyakana hutapa mai'nae. ¹⁵ Lapakaemo, afa'a hugune, hutapa hosu gemo nehaya'monanafa Goti'a hau'niyanageta mani kava'mofi ina kava'mofi huta afa'a hugune, hutapa hugae. ¹⁶ Hisaya gemo hane'niya'monanafa hemenimo lapakaemo, afa'a hugune, huta hutetapa lapakitapile'mo alita asaga hutetapa himu'namu gemo nehae. Ani agufa himu'namu gemo nehaya gemo hosu gemo nehae. ¹⁷ Alagepa kava'mo hisaya kava'mo hane'nige'a ne'agaya'monanafa nosisayana hosu kava'mo nehae.

5

Asole kagemi ya'apimo hane'niya vaya'aife'mo hu'niya gemaē

¹ Asole kagemi yatapimo hane'niya vaya'mogitapae, lapakufale'mo afole aisiya hanageke yafe'mo lapakesamo ne'afitapa ai ai aetapa avi'ya hiyo. ² Kagemi yatapimo kasalige kukenatapimo kafamo'mo hatagauge monitapile'mo o'ani'ya faige huno hane'niye. ³ Monitapile'mo o'ani'ya fai'niya ya'mo'a agoti huno lapateteno atagana huno leno lapasaga ligiye. Lapakaemo henaga afinafe'mo mago'e kagemi yatapimo alita anupa hutapa malege malege hutapa ne'maiye. ⁴ Ali'yatapimo ne'aliya vaya'mogi hoyatapifi'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo humi

ne'apatetapa hosu miya'mo ne'apamiye. O'apami'naya monimo'mo hosu kavatapie'mo keya aeno ge hugekana huno hane'niye. Ali'yatapimo ne'aliya vaya'mogi keya ae'a ge nehageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a muki koku'napi ne'maiya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ani keya ae'a ge nehaya gemo ne'afiye. ⁵ Lapakaemo muki ma mopafi kagemi yatapimoagetapa alita malege lapakufamo'mo hau'niya kava'mo huge hutapa mai'nae. Muki afina'mo afumo he'a lusi yagita nehaya kavakana hutapa mai'netapa apaipagu'e vayakana hutapa mai'nae. ⁶ Lapakaemo fatago vaya'aina agoti hutapa apatetetapae'mo kamiti apamagi'nae. Afa'amo mai'ne'apae'mo lapakaetegamo mago kava'mo osu'naya'monanafa fiku apamagi'nae.

Goti mafa'ne'aife'mo, o'ataleta atafauta alagi hu'netapa agava maiyo, huno hu'niya gemae

⁷ Konaga'nimogitapae, kagemi ya'api'e vaya'mogimo ani kava'mo nehaya'mofe'mo o'ataleta atafauta alagi hu'netapa agava maim maim ne'vigeno'ao Ala kava ne'mo emineno. Hoyamo ali'a ne'vaiya vaya'mogimo avina ya'mo nehakalaya afina'e ne'ya'mo hagesige'a alisaya afina'efe'mo o'atale'a atafau'a alagi hu'a mai'ne'apae'mo agava ne'maiye. ⁸ Ani kava hutapa atafauta alagi hu'netapae'mo o'ataleta agava maiyo. Ala kava ne'mo aise afina'mo emi'negaiyanagi lapaipamo alita lokiya vaitapa lapateyo. ⁹ Konaga'nimogitapae, hu'na, konagatapie'mo ge ohapaiyo fiku yanageno Goti'a hosu gemo nehae, huno hugiyanagi. Afiyo, hu'na, alino fako huno apatesiya vekamo kipate'mo he tino ne'maiye. ¹⁰ Konaga'nimogitapae, ema akeya'vilaga vaya'mogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai kavafe'mo lapakesamo ne'afitapa apaiyakamo aliyo. Apakaemo Ala kava ne'mo agi'alefe'mo ge'amo hapa nepai'apae'mo kanamo ali'ne'apae'mo o'atale'a atafau'a alagi hu'a mai'nae. ¹¹ Lagaemo, o'atale'a atafau'a alagi hu'a mai'naya vaya'aife'mo Goti'a, naulagale'mo alagepa hu'a mai'naya vayane, huno nehiye, huta nehune. Lapakaemo ago afi'nayana akeya'vilaga vekamo Yopu'a kanamo ali'nen'ae'mo o'ataleno atafauno alagi huno maim maim ne'egen'ae'mo Ala kava ne'mo'a ha mae'niya kavafe'mo ava gemo ago afi'nae. He, Ala kava ne'mo'a lusi kava huno hau huno ne'apateno hau ayamopafi'mo nehaya vekamo mai'niye, hutapa ago afi'nae.

¹² Konaga'nimogitapae, hogote kava'mo ina kava'mo huno hane'niyanagi getapimo alita lokiya vaitapa atesayafe'mo

hutapae'mo koku'nategae'mofi ma mopalefe'mofi alu yateti'efe'mofi hutapa alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo. Fiku yanageno Goti'a agoti huno lapategaiya'mofe'mo he, nehutapae'mo he'age'mo hiyo. Ha'ao, nehutapae'mo ha'ao'age'mo hiyo.

Siosi vaya'mogi hisaya kavafe'mo hu'niya gemae

¹³ Lapakaepati'mo mago vekamo'a kanamo ne'alisiyana nunumu hino. Lapakaepati'mo mago vekamo'a amogaga ne'aisiyana samu mono yokemo hino. ¹⁴ Lapakaepati'mo mago vekamo kaita nehaisiyana siosi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayatama vaya'aife'mo ge hino. Ge hisage'a e'a Ala kava ne'mo agi'aleti'mo uvelimo agenopale'mo fale'a atete'a nunumu hu'a ategae. ¹⁵ Apakaemo Gotife'mo apakesa afi'a fatago nehu'a nunumu hu'a atesageno Ala kava ne'mo'a alagepa huno alino he tino ategaiye. Kaita hau'niya vekamo'a hosu kava'mo hu'nisiyana Ala kava ne'mo'a alino atalegaiye. ¹⁶ Lapakaemo konagatapi-mogife'mo hosu kavatapie'mo aeta hakalo hutapa hapa paige'a apakaemo ani kava hu'a hosu kava'apie'mo ae'a hakalo hu'a lapa paisagetapa nunumu hutapa apatege'a ani kava hu'a nunumu hu'a lapatenagetapa higeno'ao Goti'a alino alagepa huno lapateno. Fatago vaya'mogimo aukaya hu'a nunumu hu'a ge hu'a afi nekageno'ae'mo Goti'a himamu lokiya'aleti'mo ali'ya'mo aliteno alino afole aino ne'ate. ¹⁷ Ilaiya'a velafa'mo mai'nenno lagaekana huno mai'niya'monanafa lokiya vaino nunumu huno'ae'mo, ko o'aiyo, huno nunumu hu'nigeno lole'e mago'e kafuga'e sigisi'a kaile'e'mo ko o'ai'niye. ¹⁸ Halate nunumu hu'nigeno koku'napati'mo ko ai'nigeno'ae'mo mopafati'mo ne'ya'mo hage'niye.

¹⁹ Konaga'nimogitapae, lapakaepati'mo mago vekamo'a alagepa ka'mo ataleno uneno nehisigeno'ae'mo mago vekamo'a avalelino esiyana, ²⁰ Hosu kava'mo nehiya vekamo'a hosu kava'mo osuno alagi atalesiyafe'mo alino aino atagi neno avalelino e'niya vekamo'mo, fali kavategati'mo agufamo alino katino atesigeno Goti'a asole hosu kava'amo aeno ati kaeno ategaiye, huno agesamo afigiye.

1 PITA

Pita'a Kalaisi agi'alefe'mo kanamo alige hanageke ya'mo alige hu'naya vaya'aife'mo mani avo'mo kae'niye. Agaemo apakesamo afisageno alino lokiya vaino apatesiyafe'mo Yesu Kalaisi'a agafu ki'niya kavafe'mo ava gemo huge fali'niya kavafe'mo ava gemo huge he ti'niya kavafe'mo ava gemo huge eminesiya kavafe'mo ava gemo huge huno mani avo'mo kae'niye. Goti'a lapamalageka nehisingetapae'mo o'atale'nisayana eminesiya afina'mo ha le konali ya'amo aligae, huno mani avo'mo kae'niye.

¹ Nagaemo Pita'namo Yesu Kalaisi apa veka'amo mai'ne'nae'mo Goti vaya'amo kalaga'mo hageta atagu faetapa uteta hutapa Ponitasi kotega maige Galesiya kotega maige Kapanosiya kotega maige Esiya kotega maige Mitiniya kotega maige hutapa mai'naya vaya'mogitapae'mo mani avo'mo nekaove. ² Goti'a muki ya'mo afo'amo'mo lapaketeno'ae'mo, mafa'ne'nimo maigae, huno ago lekana paino lapate'niye. Auneme'amo'mo lapakaemo Yesu Kalaisife'mo ava gemo afitetapa akame hisageno Yesu Kalaisi kola'aleti'mo aino fuli fuli huno faleno lapatesiyafe'mo lapavaleno alino lapaote vaya'amo lapate'niye.

Lusi kava huno fiku lapa maeno lapaminageno la-paipamo'mo falu hino.

Agava mai'neta lavayagunagu nehuna kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

³ Lagaemo Goti agi'ale'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi afo'amo agi'ale'mo alita asaga higetao. Lusi kava huno hau huno late'niya'mofe'mo Yesu Kalaisi'a fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niya kavateti'mo saufa vaya'mo halate alino late'niye. Lagaemo afole aisiya kavatefe'mo agava mai'netae'mo lama ge'alefe'mo lavayagunagu huta maisunafe'mo ani kava'mo hu'niye. ⁴ Afo'apimogi ya'mo mafa'ne'apimogi ne'aliya kava huta Goti'a agai'a ya'mo alisunafe'mo koku'napi yate'mo yagaino nelate. Ani ya'mo alagi okasalige alino hosu osuge atafa osege huno nehaneyanageno alagepa huno hanege hanege huno afa'a hanegaiye. ⁵ Goti'a himamu'aleti'mo yagaino lapatege lapakesa afita fatago nehaya kavateti'mo yagaino lapatege huno yagaino nelapateyanageno lapakufamo alagi alino katino lapategaiye. Goti'a ago alo huno male'niyanageno henaga afina'mo afole aigiye. ⁶ Ani

kavafe'mo lapamogaga ne'aiya'monanafa lapa maesiya hanageke ya'mo hemenimo aise afina'mo ali'nageno lapaipamo'mo kana hu'niye. ⁷ Goti'a lapakesa afita fatago nehaya kavafe'mo amalageka huno agegeno'ae'mo, kanale kava'mo hane'niye, huno hisiyafe'mo hanageke ya'mo alino lapami'niye. Vaya'mogimo hano hisiya goli yafa'mo ali'a atafi'mo kae'a age nekaya kava huno Goti'a lapakesa afita fatago nehaya kava'mo'a goli yafa'mo ago aeno agase'niya kava'mogeno amalageka huno age neke. Agegeno'ae'mo kanale hu'nisigeno'ae'mo Yesu Kalaisi'a afole aisiya afina'mo ala lapakitapimo alino lapamige ha le konali ya'amo alino lapamige lapakitapile'mo alino asaga huno lapatege hisiyafe'mo amalageka huno age neke. ⁸ Yesu Kalaisi'mo lapaulagafati'mo o'age'naya'monanafa agaefe'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiye. Hemenimo o'age'naya'monanafa agaefe'mo lapakesa afita fatago nehutapa lusi kava hutapa lapamogaga ne'aiye. Lapaipafi'mo lapamogaga ne'aiya'monanafa lapavayafati'mo ge hisayafe'mo lapavayamo'mo kana nehiye. Lapamogaga ne'aiya kava'mo'a muki ma mopafi yafe'mo apamogaga ne'aiya kava'mo ago aeno ne'agase. ⁹ Lapakesa afita fatago nehaya kava'mo'a alagamo ne'aegeni Goti'a lapakupi mafa'nemo alino katino ateme ateme ne'viya'mofe'mo lapamogaga ne'aiye.

¹⁰ Akeya'vilaga vaya'mogimo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya vaya'mogi ani lapakufamo alino katino lapatesiya kavatefe'mo payamukiki hu'a kahauya huge huge hu'a mai'nae. Apakaemo apaune gemo, Goti'a fiku lapa maeno lapamigiye, hu'a hu'nae. ¹¹ Kalaisi Auneme'amo apaipafi'mo mai'niya Auneme'amo'mo hogoteno, Kalaisi'a kanamo aliteno'ae'mo ala agi'amo aliteno ha le konali ya'amo aligiye, huno hapa pai'nige'apae'mo, hainu afina'mo afole aisifi, hu'a huge haiya kateti'mo afole aisifi, hu'a huge nehu'apae'mo age'a ava tesayafe'mo kahauya hu'a mai'nae. ¹² Goti'a, lapakaitapilefe'mo ani ali'yatapimo no'alifa henaga'amo afole aisaya vaya'aitefe'mo ani ali'ya'mo ne'aliye, huno hapa pai'niye. Hemenimo apa vaya'mogita Aote Auneme'amo koku'napati'mo alino ate'nigeno emine'niya Auneme'amo himamu'aleti'mo mani alagepa faigoko ge'amo lapa nepaune. Enisole vaya'mogi'e'mo ani kava'mo aepa'amo agesayafe'mo nehapaiye.

Lapaote kava'mo hiyo, huno hu'niya gemae

¹³ Ani alagepa faigoko gemo afole ai'niya'mofe'mo alagepa huta afisayafe'mo lapakesamo alo nehutapa

lapakufale'mo yagaita lapateyo. Yesu Kalaisi'a emineno vaya'ai apaulagale'mo afole aitenoa'e'mo fiku laha maeno lamigiye, huta ani ge'aeke'mo lapakesamo ne'afitapa agava mai'netapa lapavayagunagu hutapa maiyo. ¹⁴⁻¹⁵ Lapakaemo gemo ne'afiya mafa'negana hutapage'mo maiyo. Hogotetapa Goti ge'amo o'afita amega lapakufamo'mo hau'niya kava'mo akame hutapa mai'naya'monanafa hemenimo lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niya vekamo alagepa aote vekamo mai'niya kava hutapa muki kava'amo nehutapae'mo alagepa lapaote vaya'mo maiyo. ¹⁶ Na agufa gemo hu'niya'mofe'mae. Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, *Alagepa naote vekamo mai'nova'mofe'mo alagepa lapaote vaya'mo maiyo*, huno hu'niye. ¹⁷ Nunumu nehutapae'mo, Afotimogae, hutapa agi ne'aya vekamo'a vaya'ai amega apakufalefe'mo agesamo no'afifa muki vaya'aitegamo magoke aiyaya kavake'mo huno alagepa huno alino fako huno ne'apateya'mofe'mo ma mopafi'mo kalaga vaya'mo mai'netapae'mo koli hutapa maima maima viyo. ¹⁸ Lapakinago vaya'ai kava'mo'a alagepa huno lapa o'maesiya agufa kavake'mo hogotetapa akame hutapa mai'nae. Ani agufa kavategati'mo ago miya faino hatu maeno lapate'niya kavafe'mo ava gemo ago afi'nae. Kalaisi'a kasalisiya ya'mo siluva yafateti'mofi goli yafateti'mofi huno miya faino olapate'nifa ¹⁹ alagi hogote kanale ya'mo kola'aleti'mo miya faino hatu maeno lapate'niye. Kalaisi'a alagepa sipisipimo mago hosu ya'amo alagi ohane'niya sipisipigana huno mai'neni fali'niye. ²⁰ Goti'a ma mopa'e koku'na'e'mo alo osu'neni'ae'mo ema akeya'vilagamo ani ali'ya'mo alisiyafe'mo Kalaisi'a ago lekana paino ateteno henaga'amo apakaetefe'mo ago alino afole aino ate'niye. ²¹ Lapakaemo agaeteti'mo Gotife'mo lapakesa afita fatago nehae. Agaemo fali'niyateti'mo ago alino he tino ateteno ha le konali ya'amo alino mi'nigetapae'mo Gotife'mo lapakesa afita fatago nehutapa agava mai'netapae'mo lapavayagunagu nehae.

²² Lama gemo afitetapae'mo lapaipamo sese huta atetetapa konaga vayatapie'mo lama ge huno lapau lapayamopafi'mo lapau'niya'mofe'mo lokiya kava hutapa yaveyave lapaipafati'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino.

²³ Goti'a kasalisiya avina yateti'mo halate alino olapate'nifa okasalisiya avina ya'mo auneme'e gemo hanege hanege huno hanesiya ge'aleti'mo halate alino lapate'nigetapa mafa'ne'amo mai'nae. ²⁴⁻²⁵ Goti mukufi gemo'a ani kavatefe'mo huno'ae'mo,

Muki vaya'ai amega apakufa'amo kahaugana huno

hane'niye. Konali ya'apimo kahaumo ausegana huno hane'niye. Kahaumo leno falu netegenoa'e'mo ause'amo asagauno ne'aiya'monanafa Ala kava ne'mo ge'amo alagi hanege hanege huno hanegaiye, huno hu'niye. Mani alagepa faigoko ge'amo ago ae'a hakalo hu'a lapa pai'nae.

2

Ala kava ne'mo afa'a ne'maiya yafakana huno mai'niya gema

¹ Hu'niya'mofe'mo lapakaemo vaya'aitegamo hosu kava'mo osuge aigofe gemo osuge ala lapakitapimo alisayafe'mo amega lapakufale alagepa kava'mo osuge lapaipa kafa ohapaege huta faipa huta o'apatege hutapa maiyo. ² Nute mafa'nemogimo nufeke'mo lusi kava huno nehapaiye. Goti ge'amo nukana huno hane'niya'mofe'mo mani alagepa nufe'mo lapau'ninagetapa alita neyo netapa kosigayanagi. ³ Ala kava ne'mo'a fiku laha maeno nelamiya vekamo mai'niye, hutapa alita netapa afi ge'nisaya'mo'mo nufe'mo lapa'ye hino.

⁴ Agaemo afa'a ne'maiya yafakana huno mai'nige'apae'mo afa yafa'mo hane'niye, hu'a hu'naya'monanafa Goti'a lekana paino ateteno'ae'mo, hogote kanale yafane, huno hu'nigetapae'mo ani vekalegamo ne'ae. ⁵ Lapakae'e'mo afa'a ne'maiya yafakana hutapa mai'nageno'ae'mo Goti'a lapakaeteti'mo Goti Auneme'amo maisiya no'mo kime kime ne'e. Lapaote vaya'mo mai'netapa lapaipafati'mo Goti'a amuse huno lapatesiya ofalinimo Yesu Kalaisiteti'mo Goti'a amisayafe'mo mono hutapa ne'apataya vaya'mo mai'nae.

⁶ Goti mukufi gemo'mo ani kavatefe'mo huno'ae'mo, Afiyo, Nagaemo hogote kanale yafa'mo lekana pai'na atete'na no'mo kisuva yafa'mo Saiyoni kotegamo male'nove. Muki vaya'mogimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehisyana alagi hapai o'vaigae,

huno hu male'niye. ⁷ Lapakesa afita fatago nehaya vaya'mogitapamo, hogote aeto agufa kumani vekae, hutapa nehaya'monanafa apakesa afi'a fatago nosaya vaya'aife'mo Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo,

No'mo nekiya vaya'mogi, ina agufa yafa'mo hane'niye, hu'a hute'a ali'a yaga au'a atale'naya'monanafa hogote yafa'mo no'mo faino atesiya yafa'mo alino hamaleno ate'niye,

huno hu'niye. ⁸ Mago'e huno Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo,

Ani yafa'mo'a apaiyafi'mo hapaege vai lamino hapaege hisiyafe'mo hane'niye, huno hu'niye. Apakaemo Goti ge'amo no'afiya'mofe'mo vai lamino nehapae. Goti'a ani kava'mo hugae, huno hu male'niye.

⁹ Huno hu male'niya'monanafa ago lekana paino lapate'niya vaya'mo mai'nae. Lapakaemo lapaote nofi vaya'amo mai'nae. Mono hutapa ne'apataya kini vaya'amo mai'nae. Lapakaemo Goti agai'a vaya'amo mai'nae. Goti'a keya aeno ge hu'nigetapae'mo hani hu'niya kavategati'mo eta agetetapa lapau ai'naya ha le kava'alegamo mai'nae. Agaemo lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niya vekamo'a alagepa kava'mo hu'niya kava'ae'mo ava gemo aeta hakalo hutapa hapa paisageno ala agi'amo alisiyafe'mo lekana paino lapate'niye. ¹⁰ Hogotetapa afa vaya'mo mai'naya'monanafa hemenimo Goti vaya'amo mai'nae. Hogoteno Goti'a hau huno olapate'niya'monanafa hemenimo hau huno lapate'niye.

Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo maiyo, huno hu'niya gemae

¹¹ Nahau'niya vaya'nimogitapae, amega lapakufamo'mo hau'niya kava'mo'a lapakupi mafa'nee'mo kame huno ne'ate. Kalaga vaya'mo maige nata netapa eta maige hutapa mai'naya'mofe'mo lapao ke hovanagi, ani kavafe'mo ha'ao, nehutapa osiyo. ¹² Lapakaemo ma mopafi vaya'aitegamo alagepa kavake'mo hutapa maiyo. Apakaemo lapakaefe'mo, hosu kava'mo nehae, hu'a hu'a faipa hu'a nelapatesaya vaya'mogimo alagepa kavatapimo ne'agesageno'ae'mo Goti'a apakaete'mo eno yagaino apatesiya afina'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ategae.

¹³⁻¹⁴ Lapakaemo Ala kava nefe'mo lapakesamo ne'afitapae'mo muki ma mopafi vaya'aife'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai ge'apimo afiyo. Yagaino ne'apateya hogote kini vekamo ge'amo afige ali'ya'ale'mo lekana paino apate'niya vaya'ai ge'apimo afige hutapa maiyo. Kini vekamo'a apakaemo hosu vaya'aina kayo'mo apamige alagepa vaya'ai apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a apatege hisayafe'mo alino apate'nige'a u'a ali'ya'amo ne'aliye. ¹⁵ Lapakaemo alagepa kavatapileti'mo o'afinisa vaya'ai apavayale'mo kitapa halututapa apatesage'a negi nagi gemo osisayafe'mo Goti'a hau'niye. ¹⁶ Lapakaemo ke'aepa gemo afe'alumelaga o'maitapa afa vaya'mo ai'naya'mofe'mo hosu kava'mo afa'a hisaya vaya'mo o'maitapa Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'age'mo maiyo. ¹⁷ Muki vaya'ai apaki'apile'mo alitapa asaga hiyo. Konagatapie'mo lapaino. Gotife'mo

koli hiyo. Ala kini vekamo hogote vekatapimo ala agi'amo amiyo.

Hanageke ya'mo alisayafe'mo Kalaisi aiyakamo aliyo, huno hu'niya gemae

¹⁸ Ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogitapae, hu'na, ali'ya aepa vekae'mo koli nehutapa aiyafi'mo maiyo. Alagepa kava'mo hute'a yuna apaipamo kali'ne'a yagai'a nelapataya vaya'ai apaiyafike'mo o'maitapa hosu kava'mo hu'a yagai'a nelapataya vaya'ai apaiyafi'e'mo afa'a maiyo. ¹⁹ Mago vekamo'a hosu kava'mo osu'nisigeno hanageke ya'mo alino amisigeno'ae'mo Gotifeke'mo agesamo ne'afino'ae'mo, Gotitefe'mo afa'a aliguve, huno nehisiyana Goti'a amuse huno ategaiye. ²⁰ Inagi lapakaemo hosu kava'mo nehisage'apae'mo lapamagisagetapae'mo, kanalene, hutapa nehisiyana ala lapakitapimo aligafiye. Ha'ao o'aligaya'monanafa alagepa kava'mo nehisage'apae'mo lapakaetegamo hosu kava'mo hisayana kanalene, hutapa nehisageno'ae'mo Goti'a amuse huno lapategaiye. ²¹ Goti'a ani kava'mo hisayafe'mo lapakaefe'mo ago keya aeno ge hu'niye. Kalaisi'a mani agufa kava'mo hu'niya'mofe'mae. Kalaisi'a lagaetefe'mo hanageke ya'mo ali'niyanageta akame hisuna agufa kava'mo ago hu male'niya'mofe'mo aiyakamo alisuna kava'mo hane'niye.

²² Agaemo magoke hosu kava'mo osu'nige'a o'agege avayafati'mo magoke aigofe gemo osu'nige'a o'afige hu'nae.

²³ Hu'a faipa hu'a ate'nageno'ae'mo ge'apile'mo aeno atagaina huno huno faipa huno o'apate'niye. Kana ya'mo amige amagige hu'nageno lusi kava huno agafu ki'nigeno'ae'mo, lapamagiguve, huno osu'niya'monanafa alagepa huno alino fako huno ne'apateya vekamo ayapi'mo alino male'niye. ²⁴ Agai'age'mo hosu kavatimo agufafi'mo aliteno malipu yosale'mo fali'niye. Hosu kavatilefe'mo falitetae'mo alagepa kava'alefe'mo afa'a maisunafe'mo fali'niye. Amagi'nageno fugina'amo'mo hu'niya kava'aleti'mo Goti'a alino alagepa huno lapate'niye. ²⁵ Hogotetapa ataleta utetapa hu'naya sipisipigana hutapa mai'naya'monanafa hemenimo sipisipile'mo yagaino ne'apateya vekamo'a lapakupi mafa'nele'mo yagaino nelapateya vekatapilegamo aita ataginetapa e'nae.

3

Muki ve yalavemogitapamo mani kava'mo hiyo, huno hu'niya gemae

1-2 A'ne'apimogitapae, lapakaemo ina kava'mo hutapa anautapimogi apaiyafi'mo mai'netapa ge'apimo afiyo. Lapakaemo ge osisage'a Goti ge'amo no'afiya anautapimogimo lapakete'apae'mo, apaune'apame'mo'a hosu kavafe'mo ohapau'nige'a Gotifeke'mo koli nehae, hu'a hisagetapae'mo alagepa kavatpileti'mo Gotitegamo apavalelitapa egae. ³ Alagepa konali yatapimo amega lapakufale'mo ohaneno. Konali yatapimo lapayokate'mo alo nehaya kavatapimo ohanege lapakufale'mo ne'aliya konali yatapimo ohanege kukenamo alita ne'vaiya kava'mo ohanege huno ohane-nageta lapaipafike'mo fala kino haneno. ⁴ Lapakaetegamo hosu kava'mo afole ne'aisigetapae'mo yuna lapaipa falu lapaipamo kaligeno'ao, konali yakana huno hanege hanege huno haneno. Goti'a ani kavafe'mo, alagi hogote kanale kava'mo hane'niye, huno amuse nehie. ⁵ Akeya'vilaga apaote a'nemogimo Gotife'mo, laha maegaiye, hu'a hu'naya a'nemogi anau'apimogi apaiyafi'mo mai'ne'apae'mo ani agufa konali ya'apimo ali'a vai'nae. ⁶ Sela'a ani kava huno Emalehamu aiyafi'mo mai'nenno ge'amo afiteno'ae'mo, kava ne'nimae, huno hu'niye. Lapakaemo atete osutapa alagepa kava'mo hutapa mai'nisayana Sela a'mafa'ne'amo mai'nae.

⁷ Anau'apimogitapae, hu'na, a'netapie'mo, apakufamo lokiya o'vai'niye, hutapa lapakesamo ne'afitapa apakae'e'mo alagepa hutapa magokepi lokaeta maiyo. Goti'a maige maige hutapa maisaya ya'mo fiku lapa maeno lapamisiya kava huno a'netapi'e'mo apamigiya'mofe'mo apaki'apile'mo alita asaga hutapa apateyo. Fiku yanageno nunumu hisaya getapimo'mo alagepa huno afole o'aigiyanagi mani kava'mo hiyo.

⁸ Nagaemo atupa ge'nimo lapa pai'nae'mo, magoke lapaipa lapakesamo alitetapa magoke agufa lapaipamo kalitapa maiyo. Konagatapie'mo afalu afalugana agufa kava'mo hutapa lapau lapayamopafi'mo lapaino. Lapau hutapa apateyo. Vaya'aitegamo himu'namu kava'mo osutapa vase vase kava'mo hiyo. ⁹ Inagi mago vaya'mogimo lapakaetegamo hosu kava'mo nehisetapae'mo anona'apilefe'mo hosu kava'mo osiyo. Mago vaya'mogimo hu'a faipa hu'a lapatesagetapae'mo anona'apilefe'mo huta faipa huta o'apatetapa Goti'a lapa maeno, hutapa hapa paiyo. Goti'a ani kava'mo nehisageno'ae'mo lapa maesiyafeke'mo keya aeno ge hu'niye. ¹⁰ Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo,

Alagepa huta mai'neta lamogaga aisunafe'mo lahau'niye, hu'a nehisaya vaya'mogimo ani agufa kava'mo hu'a maisayafe'mo hosu gemo osuge aigofe gemo

osuge hu'a alagepa hu'a yagaiyo. ¹¹ Hosu kava'amo mai'a halove hu'a atalet'e'a alagepa kavake'mo hiyo. Alagepa hu'a magokepi lokae'a maisaya kavafe'mo kahauya hu'a age'a vegala ae'a atafaiyo. ¹² Na kava nehia'mofe'mae. Ala kava ne'mo'a alagepa kava'mo nehaya vaya'mo aulu hapaeno apake'nenoe'mo agesamo aino halo ai'nigeno nunumu nehaya ge'apimo ne'afiye. Ge'apimo ne'afiya'monanafa hosu kava'mo nehaya vaya'aife'mo hosu augosamo kalino ne'apate.

¹³ Lapakaemo alagepa kava'mo hisayafe'mo lapayamukiki nehisage'apae'mo ina lagimo lapakaetegamo hosu kava'mo hugae. ¹⁴ Osugaya'monanafa alagepa kava'mo nehisageno'ae'mo mago vekamo'a lapakaetegamo hosu kava'mo nehisiyana Goti aulagale'mo alagepa huta mai'nayanagetapa afa'a lapamogaga aigae. Mago geleti'mo hu'a *lapausoli hisaya gemo nehisagetapae'mo lapamo'ya o'aitapa koli osiyo.* ¹⁵ Lapamo'ya o'aitapa Gotifeke'mo lapaipafi'mo koli nehutapae'mo, Ala kava netie, hutapa lapaipafi'mo hiyo. Vaya'mogimo lapakaefe'mo, na kava higetapae'mo Gotife'mo agava mai'netapa lapavayagunagu nehae, hu'a lapafi gesagetapae'mo ge'apile'mo aeta atagaina hutapa hapa paisayafe'mo muki afina'mo alo hutapa maiyo. Himu'namu gemo osutapa Gotifeke'mo koli nehutapa alagepa gemo hutapa hapa paiyo. ¹⁶ Yu'ilaga mafa'nemo'mo hosu kava'mo nehae, huno osisiyafe'mo alagepa kava'mo hiyo. Alagepa kava'mo nehisage'apae'mo Kalaisi'mo akame nehaya alagepa kavatapie'mo hu'a faipa hu'a nelapatesaya vaya'mogimo lapakete'apae'mo apavagage hugiye. ¹⁷ Goti'a hau'ninageno'ae'mo, kana ya'mo aligae, huno nehisigeno'ae'mo alagepa kava'mo hu'naya'mofe'mo kana ya'mo alisayana kanale hugiya'monanafa hosu kavatapilefe'mo alisayana hosugiye. ¹⁸ Ani kavatefe'mo Kalaisi'a fatago vekamo mai'nenosusu vaya'ai hosu kava'apimo aimu'yale'mo emineno muki afinafe'mo magoke afina'mo ago falino apate'niye. Agaemo Gotitegamo lavalelino haisiyafe'mo agufa'amo fali'niya'monanafa Goti Auneme'amo'mo ago alino he tino ate'niye. ¹⁹ Agaemo Goti Auneme'aleti'mo Noa'e'mo magokepi lokae'a mai'naya vaya'aife'mo Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa pai'niya'monanafa o'afi'a falite'apae'mo hemenimo apaune'apame'amo Goti kalavusifi'mo ne'maiye. ²⁰ Noa'a hogoteno alopa sipimo alo nehigeno'ae'mo Goti'a vase vase huno apakava maime maime e'niya'monanafa ge'amo o'afi'nae. Goti'a hapa

o'maeno eiti'a vaya'atoge'mo anite'mo hane'niya sipifi'mo mai'naya vaya'ai apakufamo alino katino apate'niye. ²¹ Apakaemo sipifi'mo mai'nageno'ae'mo Goti'a anipati'mo apakufamo alino katino apate'niya kava'mo aune kava'mo huno Goti'a ani'mo fale'a nelataya kavateti'mo lagufamo alino katino nelate. Fiku ani'mo fale'a ne'apataya kava'mo'a amega apakufale o'ani'ya'age'mo aeno kalo paeno ne'ataleya'monanafa Goti'a Yesu Kalaisi'mo alino he tino ate'niya kavateti'mo yu'ilaga mafa'netimo alino alagepa huno late'niya mafa'netifati'mo Goti ge'ale'mo aeta atagaina huta nehune. ²² Kalaisi'a he tino koku'napi'mo haino Goti lamaga haopale'mo mai'nenno muki vaya'aite'mo yagaino ne'apate. Goti'a enisole vayanagi yagai'a ne'apataya vayanagi lokiya apaune'apame'e vayanagi huno alino Kalaisi aiyafi'mo pate'nigeno yagaino ne'apate.

4

¹ Kalaisi'a lagaetefe'mo kanamo aliteno agufafi'mo lusi kava huno agafu ki'niye. Lapakaemo ani agufa kava hutapa kanamo alisayafe'mo lapakesamo afiyo. Apakufafi'mo kanamo ali'naya vaya'mogi hosu kava'apimo atale'naya kavafe'mo lapakesamo afi'netapa ani geleti'mo alita lokiya waitapa lapateyo. ² Apakaemo hosu kava'apimo ago atale'naya'mofe'mo ma mopafi'mo maime maime ne'e'apae'mo hapa'ye hu kava'mo atale'a Goti'a hau'niya kavake'mo akame hisaya kava'mo hane'niye. ³ Lagaemo hogoteta malaga vaya'mogi hapau'niya kavake'mo alagi huta mai'nona'monanafa hemenimo mago'e huta osugune. Hogoteta kumai kava'mo hisunafe'mo apayate alige amega lagufamo'mo hau'niya kava'mo huge ani'mo neteta negi nagi kava'mo huge ogefagemo huge ani'mo neteta hosu kigi yokalo gemo huge nehutae'mo aigofe gotitefe'mo hosu mono huta mai'none. ⁴ Hemenimo lapakaemo Satani vaya'e'mo ani agufa hosu kava'mo afela vaya'ai kava'mo nosaya'mofe'mo Satani vaya'mogi hapau aite'a hu'a faipa hu'a nelapatae. ⁵ Apakaemo Goti'a alo huno mai'niyanageno alino fako huno apatesiya vekamo aulagale'mo fali'naya vaya'e afa'a ne'maiya vaya'e'mo he ti-sageno hosu kava'apie'mo apafi gesige'apae'mo ani kava hu'nove, ma kava hu'nove, hu'a ae'a hakalo hu'a ha paigae. ⁶ Ani kavatefe'mo fali'naya vaya'aife'mo alagepa faigoko ge'amo ago ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. Apakaemo ma mopafi'mo mai'nage'apae'mo, hosu kava'mo hu'nae, hu'a ali'a fako hu'a apate'naya'monanafa apaune'apamepati'mo

Goti ge'amo akame hisayafeke'mo alagepa faigoko ge'amo afi'nae.

Goti ali'ya'amo aliyo, huno hu'niya gemae

⁷ Muki ya'amo alagi hano hisiya afina'mo ago hogo nehiya'mofe'mo nunumu nehutapae'mo lapakufale'mo alagepa hutapa yagaita ate'netapa lapaipamo alo hiyo. ⁸ Hogote kava'mo hutapa konagatapie'mo lusi kava huno lapau lapayamopafi'mo lapaino. Konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kava'mo'a hosu kava'apimo aeno ati kaeno atalegaiye. ⁹ Nata vaya'mo notapile'mo ne'esagetapae'mo ge ohapauge lapaipa kafa ohapaege hutetapa alagepa hutapa ne'yake'mo apamiteta yagaitapa apateyo. ¹⁰ Kava ne'apimogi aepa vekatapimo yate'mo ne'yagaiya kava hutapa asole ya'mo fiku lapa maeno lapami'niya ya'mo alita fako hutapa apamige'apa anonale'mo lapamiyo. ¹¹ Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi Goti avayamo ali'naya'mofe'mo lokiya vai'a ae'a hakalo hu'a hapa paigae. Hapa ne'maeya vaya'mogi Goti'a alino ne'apamiya lokiya'aleti'mo hapa maege'apao vaya'mogimo Yesu Kalaisiteti'mo Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ategae. Goti'a ala agi'amo hanege yagaino ne'apateya lokiya'amo hanege huno muki afina'mo alagi hanege hanege huno haneno. He, lama ge.

Kalaisi agi'alefe'mo kanamo alisaya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹² Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, Hosu kava'mo atagana huno lapamalageka nehisiagetapae'mo, aeto agufa kava'mo lagaetegamo afole ne'aiye, huta osutapa lapau o'aiyo. ¹³ Kanamo ali'niya kava huno kanamo ne'alitapa agae'e'mo magoke agufa kanamo ali'naya'mofe'mo lapamogaga aiyo. Kalaisi ha le konali ya'amo afole aisiya afina'mo lusi kava hutapa lapamogaga aigaya'mofe'mo mago'e hutapa lapamogaga aiyo. ¹⁴ Lapakaemo Kalaisi'mo akame nehaya'mofe'mo ge nelapausayana Goti aulagale'mo alagepa hutapa mai'naya'mofe'mo afa'a lapamogaga aigae. Goti Auneme'amo ha le konali Auneme'amo'mo lapakaete'mo alagi mai'niya'mofe'mae. Apakaemo Gotife'mo hu'a faipa hu'a ne'atagetapae'mo lapakaemo ala agi'amo ne'amiye. ¹⁵ Fiku yanagetapa vaya'mo nehapaya vaya'e'mofi kumaya'mo ne'aliya vaya'e'mofi gamani vaya'ai ge'apimo amagi'a ne'atalaya vaya'e'mofi ali'ya'apimo ohane'nige'a himu'namu gemo nehaya vaya'e'mofi hutapa mai'naya'mofe'mo kanamo aligae. ¹⁶ Aligaya'monanafa Kalisitini vaya'mo mai'naya'mofe'mo

kanamo alisayana lapavagage osutapa ani kavatefe'mo Goti agi'ale'mo alita asaga hiyo. ¹⁷ Goti'a agoti huno apateteno kayo'mo apamisiya afina'mo ago afole ai'niya'mofe'mo afamo anaga'ale'mo aepa faigiye. Goti'a lagaetegamo ago aepa faino agoti huno nelatesiyana alagepa faigoko ge'amo no'afiya vaya'aina agoti huno apatesiya afina'mo haiya kava hu'a maigae. Vaehae, hu'na, ¹⁸ Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo,

Goti'a fatago vaya'ai apakufamo alino katino apatesige'la alagi alagepa hu'a maisayafe'mo hai'a hogo'a met-ale'nayana mono nosaya vaya'e hosu kava'mo nehaya vaya'e'mo vaehae, hu'na, haiya kava hu'a maigae.

¹⁹ Inagi Goti'a hau'ninageno, kanamo aligae, huno nehisa vaya'mo alagepa kava'mo hute'a Goti'a lapakupi mafa'nele'mo yagaino apatesiyafe'mo alita ayapi'mo maleyo. Agaemo muki ya'amo alo hu male'niya vekamo huguve, huno hu male'niya ge'amo alagi akame nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo lapakupi mafa'nemo alita ayapi'mo maleyo.

5

Goti mafa'ne'aite'mo yagai'a ne'apateya vayatama vaya'aife'mo hu'niya gema

¹ Nagaemo lapakae'e'mo magokepi lokae'a mai'ne'a yagai'a nelapataya vayatama vaya'aife'mo gemo hapa paigesuve. Nagae'e'mo yagai'na ne'apatova vayatama vekamo mai'nove. Naulagafati'mo Kalaisi'a age'nogeno kanamo ali'nige'na agete'nae'mo ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo mai'novanage'na Kalaisi'a ha le konali ya'amo afole aisige'nae'mo hetama'nimo aliguve. Lapao ke hovanagi, ² Goti'a sipisipi anaga vaya'amo apavaleno lapayapi'mo lapami'niya aya'ale'mo alagepa huta yagaitapa apateyo. Lapakaemo ani ali'ya'mo alisayafe'mo olapau'nisigetapa alisayana kanale osugiye. Lapau'nisigetapaeke'mo ani ali'ya'mo aliyo. Hosu monimo alisayafe'mo ani ali'ya'mo o'alitapa lapaipamo'mo hatu nehinagetapa ali'ya'mo aliyo. ³ Goti'a apavaleno lapayapi'mo lapami'niya sipisipile'mo yagaitapa ne'apatetapae'mo alita afepi o'apatetapa lapakame hisayafe'mo apakaetegamo alagepa kava'age'mo hiyo. ⁴ Hogote vekamo sipisipile'mo yagaino ne'apateya kava vekamo emineno afole aisigetapae'mo ha le konali yatapimo alagi hano osisiya hetamatapimo aligae.

Apaiyafi'mo maiyo, huno hu'niya gema

⁵ Neya vaya'mogitapae, hu'na, vayatama vaya'ai apaiyafi'mo mai'netapa ge'apimo afiyo. He, muki vaya'amogitapamo, ina agufa vaya'mo mai'none, nehutapa ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogimo ali'a ne'vaiya kukenamo ali'a ne'vaiya kava hutapa konagatapimogi apaiyafi'mo mai'netapa ge'apimo afiyo. Na kava nehuya'mofe'mae.

Goti'a ala vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'aife'mo kame huno ne'apateya'monanafa ina agufa vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'aina fiku hapa maeno ne'apamiye.

⁶ Ani kava'mo nehuya'mofe'mo lapakufamo alino afepi lapatesigetapae'mo Goti'a ayamufa vekamo aiya afel'alumelaga mai'nigeno'ao hau'nisiya afina'mo alino asaga huno lapateno. ⁷ Agaemo lapakaefe'mo hau'nigeno alagepa huno yagaino nelapateya'mofe'mo lapakesa ala'amo ne'afitapa lapausoli hisaya kavatapimo alita Goti'mo amiyo. ⁸ Kametapimo Satani'a kaekae nehuya laiyonigana huno mai'nen'ae'mo vaya'mo hapaesiyafe'mo umenitata nehuyanagi lapau mai'mai osutapa alagepa huta kava yagaitapa maiyo. ⁹ Gotifeke'mo mago'e hutapa lapakesa afita fatago nehutapae'mo kame hutapa ateyo. Ago afi'nayana lapakaemo kanamo ne'aliya kava hu'a muki ma mopafi ne'maiya konagatapimogimo kanamo ne'aliyanagi he tita lokiya waitapa maiyo. ¹⁰ Fiku lapa maeno nelapamiya Goti'a Yesu Kalaisiteti'mo ha le konali ya'amo alagi hanege hanege huno hanesiya ha le konali ya'amo alisunafe'mo lagaefe'mo keya aeno ge hu'niye. Inagi aise afina'mo kanamo alisageno'ae'mo agaemo alagi alino alagepa huno lapatege alino lokiya vaino lapatege lokiya'amo alino lapamige hisigetapae'mo he tita lokiya waitapa maigae. ¹¹ Ala agi'amo hanege yagaino ne'apateya lokiya'amo hanege huno muki afina'mo alagi hanege hanege huno haneno maino. He, lama ge.

¹² Nagesamo afuvana Silivenisi'a kanale konagatimo'mo naha mae'nige'na mani aise avo'mo nekaove. Ali'na lokiya vai'na lapatesuva agufa gemo hu'na lapa pai'nae'mo, ago afi'novana Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya kavafe'mo ava gemo hu'nae'mo, lama gemo hane'niye, hu'na mani avo'mo kae'na lapa nepauve. Ani kavatefeke'mo lapakesa afita fatago huta atafauta alagi hutapa maiyo. ¹³ Goti'a ago lekana paino lapate'niya kava huno Mamiloni kotega siosi vaya'mo lekana paino apate'niye. Apakaemo ge lapamamae'nae. Mafa'ne'nimo Maki'e'mo ge lapama-mae'niye. ¹⁴ Konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'ninagetapa ge ne'apamamaetapa hapaeta neyo. Kalaisi

Yesupi'mo mai'naya vaya'mogitapae, lapaipamo'mo falu hino.

2 PITA

Mago aigofe tisa vaya'mo siosi vaya'ai folagapi'mo afole aite'a amega apakufamo'mo hau'niya agufa kava'mo akame hu'nae. Mago vaya'mogi siosi vaya'aife'mo, Yesu'a emi no'megaiye, hu'a hapa pai'nae. Pita'a ani hosu gee'mo huno'ae'mo, Goti'a alagepa huta mai'neta agaefeke'mo mono hisunafe'mo muki ya'amo laha maeno lami'niye. Afi'naya gee'mo halate lapakesamo afisayafe'mo lapa paige-suve, huno huteno mani avo'mo kae'niye.

¹ Nagaemo Saimoni Pita'namo Yesu Kalaisi ali'ya'amo ne'aluva vekamo mai'ne'na apa veka'amo mai'nove. Goti'a lagufamo alino katino nelateya Gotitimo'a Yesu Kalaisi fatago kava'aleti'mo fiku lapamaeno lapami'nigetapa lapakesa afita fatago hu'naya vaya'amogitapae'mo mani avo'mo nekaove. Lapakesa afita fatago nehaya kavatapimo alopa monileti'mo miya nefaiya agufa yakana huno hane'niya kava'e lagesa afita fatago nehuna kavati'e'mo magoke aiyaya kava'mo hane'niye.

² Lapakaemo Goti'e Ala kava netimo Yesu'e'mo lapakaemo anaketa aeto hu'naya kavateti'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niyanagi alu alagepa kava alu alagepa kava'mo alita magokepi lokaeta ateyo, huno hu'niya gemae

³ Goti'a himamu'a'e vekamo mai'nenno muki vaya'aina ago aeno apakaseno ne'maiya yalagisa vekamo himamu'aleti'mo alagepa huta mai'neta Gotifeke'mo alagepa huta mono hisunafe'mo muki ya'amo fiku laha maeno lami'niye. Lagaemo Goti'mo ageta aeto hu'nona kavateti'mo muki ya'amo alino lami'nigeta ali'none. Ha le konali ya'amo aliteta agaekana huta maisunafe'mo lagaefe'mo keya aeno ge hu'niye. ⁴ Goti'a ani kavateti'mo alopa monileti'mo miya nefaiya ya'mo ago aeno agase'niya ge'amo fiku lapa mae'na lapamiguve, huno hu male'niya ge'amo hemenimo ago laha pai'niye. Lapakaemo ma mopafi kavafe'mo hapa'ye nehigeno alino hosu huno ne'apateya kavategati'mo ago aeta kasalo pae'nayanagetapa Goti aipa agesamo alisayafe'mo mani alopa alagepa ge'amo ago lapa pai'niye.

⁵ Goti'a mani kava'mo hu'niya'mofe'mo lapakesa afita fatago nehutapae'mo anile'mo lokiya alagepa kava'mo hisayafe'mo lapayamukiki hiyo. Lokiya alagepa kava'mo

nehutapae'mo anile'mo ageteta afi'naya kava'mo aliyo. ⁶ Ageteta afi'naya kava'mo ali'netapae'mo anile'mo lapakufale'mo yagaitapa ateyo. Lapakufale'mo yagaitapa ate'netapae'mo anile'mo o'ataleta atafautapa alagi hutapa maiyo. O'ataleta atafautapa alagi hutapa mai'netapae'mo anile'mo Gotife'mo mono hiyo. ⁷ Gotife'mo mono nehutapae'mo anile'mo konagatapimo alita lapao ya'mo hiyo. Konagatapimo alita lapao ya'mo hu male'netapae'mo anile'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. ⁸ Mani kava'mo mago'e mago'e hutapa hisayana Ala kava netimo Yesu Kalaisi'mo agetapa aeto hu'naya kavateti'mo afa'a o'maitapa alagamo aegae. ⁹ Mani muki kava'amo nosisaya vaya'mogimo apaulagafa ali'nige'a afagitegamo hane'niya ya'mo no'agae. Apakaemo Goti'a hogote hosu kava'apimo alino atale'niya kavafe'mo ago apake kani'niye. ¹⁰ Konaga'nimogitapae, hu'na, Mani gemo hu'niya'mofe'mo lapakaemo, Goti'a lagaefe'mo keya aeno ge hu'niye. He, lekana paino lateteno keya aeno ge hu'niye, hutapa ageta aeto hisayafe'mo lapayamukiki hiyo. Lapakaemo muki mani kava'mo nehisyana alagi asagautapa o'aigayanagi hiyo. ¹¹ Goti'a ani kavateti'mo lusi kava huno lapa maeno lapamiteno kitamo yakino lapatesigetapa Ala kava netimo lagufamo alino katino nelateya vekatimo Yesu Kalaisi'a yagaino apatesiya kote'mo hanege hanege huno hanesiya kote'mo haitapa maigae.

¹² Inagi mani avo'mo nekaova gemo ago afitetapa ani gelefe'mo lokiya vaitapa mai'naya'monanafa ali'na he ti'na lapatesugetapa mani gee'mo halate lapakesamo afisayafe'mo afa'a o'maigufa alagepa hu'na gemo lapa paiguve. ¹³ He, nagesamo afi'novana kanale kavanage'na muki afina'mo ofali'na seli no'nifi'mo afa'a mai'ne'nae'mo ali'nage'mo he ti'na lapatesugetapa halate lapakesamo afisayafe'mo mani avo'mo kae'na lapa nepauve. ¹⁴ Ala kava netimo'mo falisuva kava'mo ago alino nave li'nige'na age'novanage'na aise afina'mo utesige'na seli no'nimo atale'na uguve. ¹⁵ Ani kava'mo hu'na falitesugetapae'mo halate mani gee'mo lapakesamo afisayafe'mo nayamukiki hu'na ali'ya'mo ne'aluve.

¹⁶ Lagaemo alagepa huta lagesamo afiteta alo hu'nona kaitene geleti'mo humi lapatesiya agufa gemo lapa opai'nopa lagaemo laulagafati'mo ala agi'a'e himamu'a'e'mo agetetae'mo, Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a himamu'aleti'mo afole ai'niyanageno eminegaiye, huta ago lapa pai'none. ¹⁷ Goti'a afo'amo'mo ala agi'a'e ha le konali ya'a'e'mo alino ami'nigeta age'none. Ha le konali'age koku'napi'mo mai'niya vekamo'a ani

ya'mo alino amiteno'ae'mo, Uma vekae'mo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya mafa'ne'nimo mai'niye. Nagaemo lusi kava hu'na amuse hu'na ne'atove, huno hu'niye. ¹⁸ Lagaitige'mo aote avele'mo agae'e'mo haita magokepi lokaeta mai'nonageno'ae'mo koku'napati'mo age aino ge hu'nigeta afi'none. ¹⁹ Ema akeya'vilaga Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi ge hu'nageno afole ai'niya ge'e'mo hane'niye. Kanalenagi mani gemo alagepa hutapa afiyo. Mani gemo'a hanipi'mo aeno ha neleya kanikana huno aeno ha leme ha leme ne'visigeno ko netiyategamo aeno ha neleya kanefikana huno lapaipafi'mo aeno ha legaiye. ²⁰ Goti gemo aepa'amo vaya'ai apaipafati'mo afa'a afole no'aiye, hutapa hogoteta alagepa huta lapakesamo afiyo. ²¹ Na kava hige'apaene. Goti ge'amo vaya'mogi hapau'niya kavateti'mo vaya'ai apaipafati'mo afole no'aiya'monanafa Goti Auneme'amoke'mo apaote vaya'aina ka'mo alino ho huno apate'nige'apaeke'mo Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae.

2

¹ Hu'naya'monanafa akeya'vilagamo mago aigofe apaune gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo Isaleli nofi vaya'e'mo magokepi'mo lokae'a mai'nae. Mai'naya kava hu'a aigofe tisa vaya'mo lapakae'e'mo magokepi lokae'a mai'ne'apae'mo aigofe gemo'a alino hosu huno lapatesiya agufa gemo kesi kateti'mo alini e'a ae'a hakalo hugae. Apakaemo Ala kava ne'mo miya faino apate'niya vekamo atalesageno'ae'mo malage huno alino apago'ya lagauno apatalegaiye. ² Asole vaya'mo alino hosu huno apatesiya gemo akame hugaya'mofe'mo mago vaya'mogimo alagepa ka'mo alino apave neliya lama gelefe'mo hu'a faipa hu'a ategae. ³ Apakaemo hapa'ye nehige'apae'mo aigofe ge'apileti'mo lapakaetegati'mo muki kagemi yatapi'e monitapi'e'mo alisayafe'mo hugae. Muki afina'mo agoti huno apatesiya vekamo fiku no'maifa alo huno'age'mo ne'maiye. Alino apago'ya lagauno apatalesiya vekamo muki afina'mo au nokale. ⁴ Enisole vaya'mogimo hosu kava'mo hu'nageno'ae'mo Goti'a apakeno o'apatale'nifa seli nofiteti'mo kino apateteno ata kumapi'mo alino yaga auno apatale'nige'a agoti huno apatesiya afinafe'mo hani kopi'mo mai'ne'a agava ne'maiye. ⁵ Ani kava huno ema akeya'vilaga vaya'mogi Gotife'mo mono osu'naya vaya'aina Goti'a apakeno o'apatale'nifa ani'mo ho, huno hu'nigeno ani'mo heteno muki vaya'amo ago aeno apati

kae'niya'monanafa Noa'a fatago kavafe'mo aeno hakalo huno hapa pai'niya veka'e seveni'a vaya'e'mo anipati'mo apakufamo alino katino apate'niye. ⁶ Sotomi taonifi'mo mai'naya vaya'e Gomola taonifi'mo mai'naya vaya'e'mo agoti huno apateteno lole alopa taonila'mo ataleti'mo muki ya'e vaya'e'mo alagi kaeno asaga lino hano huno atale'niye. Ani agufa aune kava'mo huno Gotife'mo mono nosaya vaya'aitegamo afole aigiye. ⁷ Loti'a fatago vekamo mai'nenno muki ke'aepa gemo ago amagi'a ataleti'a kumai kava'mo hu'nageno apaketeno'ae'mo aipamo'mo lusi kava huno kana hu'niye. ⁸ Ani alagepa vekamo'a apakae'e'mo magokepi'mo lokaeno mai'nenno'ae'mo muki afina'ae afina'ae'mo hosu ge'apimo afige hosu kava'apimo agege nehuno'ae'mo aipamo'mo lusi kava huno kana hu'nigeno fatago aipafati'mo agafu ki'nigeno mai'niye. ⁹ Inagi Ala kava ne'mo'a agaefe'mo mono nehaya vaya'ai apakufamo alino katino apateteno'ae'mo hosu kava'mo hu'naya vaya'mo kayo'mo apamiteno agoti huno apatesiya afina'mo yagaino apatesiyafe'mo ago afi'niye. ¹⁰ Ani kava huno apakufamo'mo hau'niya kava'mo akame hute'a kumai kava'mo huge muki yagai'a ne'apataya vaya'ai ge'apimo o'afige hu'a mai'naya vaya'aina mago'e huno lusi hanageke ya'mo apamigiye. Ani agufa aigofe tisa vaya'mogi koli osu'a lusi himu'namu kava'mo hute'a ala apaki vaya'aife'mo apakesamo o'afi'a hu'a faipa hu'a ne'apatae. ¹¹ Ne'apataya'monanafa enisole vaya'ai lokiya himamu'apimo aeno apakase'niya'monanafa Ala kava ne'mo aulagale'mo ala apaki vaya'aife'mo, hosu kava'mo nehae, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a no'apatae.

¹² Goti'a afela afumo vaya'mogi apatafau'a apamagisayafe'mo alo huno apate'niya afugana hu'a mai'nae. Apakaemo o'age'naya kavafe'mo, hosu kava'mo hane'niye, hu'a nehae. Hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ne'atayanageno Goti'a alino apago'ya lagauno apatalegaiye. ¹³ Hosu kava'apimo anona'apilefe'mo alino apago'ya lagaugiye. Apakaemo felugamo ha le'nige'apae'mo apakufamo'mo hau'niya kava'mo hu'a lusi ne'ya'mo nege ani'mo nege hosu kava'mo huge hute'a apamogaga ne'aiye. Lapakae'e'mo ne'ya'mo ne'ne'apae'mo kukena'apile'mo o'ani'ya fai'nigeno alagena ya'mo nehaneya agufa yakana hu'a mai'ne'a aigofe ge'apileti'mo humi lapatete'apae'mo apamogaga ne'aiye. ¹⁴ Kumai kava'mo'a apaulagafi'mo havai te'niyanage'a hosu kava'mo alagi o'atalegae. Apakaemo lokiya vai'a no'maiya vaya'mo apayate ne'aliye. Hapa'ye hisiya kava'mo alagi ago agete'a afi'nae. Goti'a

huno'ae'mo, hosu vaya'mo mai'nayanage'a alagi lageso hugae, huno hu'niye. ¹⁵ Meo mafa'nemo Melami'a monie'mo ha'ye hu'nigeno hosu kava'mo hu'niya kava hu'a alagepa ka'mo ago atale'a atagu fae'a u e'a hu'a mai'nae. ¹⁶ Hosimogi apake no'aiya afumo mai'naya'monanafa mago hosimo'a vaya'mogi nehaya agufa gemo huno Melamife'mo, hosu kava'mo nehane, huno ha pai'niye. Melami'a gemo aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a negi kava'mo hu'nigeno'ae'mo ani kava'mo mago'e huno osisiyafe'mo huno atafauno ate'niye. ¹⁷ Apakaemo ina kava'mo hu'a kelifi'mo hane'niya ani'mo leno lane'nigeno keli'age'mo hane'niya agufa keligana hu'a mai'nae. Hiya'mo yasimo'a alinino ne'viya hiyakana hu'a mai'nae. Goti'a lusi hani hu'niya kopi'mo maisayafe'mo alo huno apate'niyanage'a maige maige hu'a maigae.

¹⁸ Apakaemo falo gefati'mo hute'apae'mo himu'namu kava'mo hute'a afa hosu gemo nehae. Nehu'apae'mo kumai kava'mo hisayafe'mo amega apakufamo'mo hau'niya hosu kava'mo nehaya vaya'aitegati'mo ae'a kasalo pae'a e'naya vaya'ai apayate'mo ne'aliye. ¹⁹ Apakaemo hu'apae'mo, lapakufamo'mo hau'niya kava'mo hisayana lapatafauno lapatesiya ke'aepa gemo alagi ohane'niyanagetapa afa vaya'mo maigae, hu'a hute'a ali'a hosu hu'a ne'apataya kava'mo'a apatafauno apate'nige'a kalavusifi'mo mai'nae. Hosu kava'mo'a aeno apakase'nisiya vaya'mo hosu kava'mo'a nofi aeno apate'nige'a mai'nae. ²⁰ Apakaemo Ala kava ne'mo'a apakufamo alino katino ne'apateya vekamo Yesu Kalaisi'mo age'naya kavateti'mo ma mopafi hosu o'ani'ya kavategati'mo ae'a kasalo paetale'a e'nayanageno halate hosu kava'apimo'a nofi aegekana huno apatafauno apate'nenno aeno apakasesiya'mo'mo aepa fai'niya afina'mo hosu kava hu'a ne'maiya'monanafa hano hisiya afina'e'mo mago'e hu'a alagi hosu kava hu'a maigae. ²¹ Apakaemo fatago kava'mo alisaya kafe'mo ava gemo o'afi'naesinana alagepa hu'a mai'naesina'monanafa aote gemo ma kava'mo hiyo, huno hapa pai'niya ke'aepa gemo afite'a atale'naya'mofe'mo alagi hosugiye. ²² Ani agufa vaya'aife'mo alagi lama gege'mo hu'a ae'a kalafefa gemo hu'apae'mo, *kalamogimo mu vali'a atale'a ute'a halate ai'a atagi ne'e'a ne'nae.* Ani kava hu'a afumo ani'mo fale'a ate'naya afumo'mo halate uno hapafi'mo kasepu ne'aiye, hu'a hu'nae.

3

Ala kava ne'mo halate eminegaiye, huno hu'niya gemae

¹ Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, ago afi'naya gee'mo halate alagepa lapakesafati'mo mago'e hutapa lapakesamo afisayafe'mo ali'na he ti'na lapatesuvafe'mo hogote avo'mo kaete'nae'mo hemenimo halate henaga avo'mo nekaove. ² Lapakaemo akeya'vilaga apaote vaya'mogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi hu'naya ge'e Ala kava ne'mo lagufamo alino katino nelateya vekamo'a apa vaya'amogita'e'mo hutae'mo, ina kava'mo hiyo, huta hu'nona geti'e'mo halate mago'e hutapa lapakesamo afisayafe'mo mani avo'mo nekaove. ³ Hogotetapa mani gemo alagepa hutapa afiyo. Mago vaya'mogi, ina agufa gemo hane'niye, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a atesaya vaya'mo henaga'amo hano hugefe hisiya afina'mo afole aite'a apakufamo'mo hau'niya kava'mo akame hugae. ⁴ Apakaemo, agaemo emi'negauve, huno hu'niyana hemenimo haiyate ne'maiye. Ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo muki ya'amo afa'a haneme haneme eno hane'nige'a afotimogi agete'a falitageno hemeni'e'mo magoke agufa yake'mo hane'niye, hu'a hugae. ⁵⁻⁶ Hu'a hugaya'monanafa akeya'vilaga Goti'a, afole aino, huno hu'nigeno ma mopa'e koku'na'e'mo afa yateti'mo afole ai'niye. Mopamo anipati'mo afole ai'nigeno solovala ani'mo'a faino ku aino ate'nigeno mopamo folagapi'mo hane'niye. Hane'niya mopamo hane'nigeno ani'mo'a henaga'amo ago aeno ati kae'nigeno atafa mopamo ago hano hu'niye. Ani vaya'mogimo mani kavafe'mo apakesamo afisayafe'mo ohapau'nige'a apaulagamo fali kae'nige'a no'agae. ⁷ Ina kava'mo huno Goti'a ma mopa'e koku'na'efe'mo, afa'a haneno, huno hu'nigeno hane'niyanageno atamo'a leno asaga lisiyafe'mo afa'a hane'niye. Goti'a yagaino ate'nigeno haneme haneme ne'eyanageno Goti'a agaefe'mo mono nosaya vaya'aina agoti huno apateteno alino apago'ya lagauno apatalegaiye. ⁸ Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, Goti aulagale'mo magoke afina'mo vani tauseni'a kafugagana huno hane'neni vani tauseni'a kafugamo'mo magoke afinakana huno hane'niye. Ani kavatefe'mo lapake okanino. ⁹ Mago vaya'mogi, Ala kava nefe'mo hu'apae'mo, huguve, huno hu'niya kava'mo hisiyafe'mo lagava maima maima ne'viye, hu'a nehaya'monanafa huguve, huno hu'niya kava'mo hisiyafe'mo lagava ne'maiye. Alino lago'ya lagauno latalesiyafe'mo ohau'niya'monanafa muki'amogitamo laipamo alita afe lesunafeke'mo hau'nigeno'ae'mo lagava ne'maiye.

¹⁰ Kumaya vaya'mogimo kava no'yagaiya afina'mo ne'aya

kava huno Ala kava ne'mo afina'amo afole aisigeno'ae'mo lusi kava huno avamusa gemo'mo nehisigeno'ae'mo koku'na'mo alagi uno lageso hugiye. Muki ma mopa'e muki ma mopafi'mo hane'niya ya'e'mo atamo'mo leno asagalino hano hugiye. ¹¹ Muki ya'amo alagi hano hugiya'mofe'mo hemenimo lapakaemo haiya agufa vaya'mo maisaya kava'mo hane'niye. Lapaote kava'mo nehutapa Gotifeke'mo mono hiyo. ¹² Muki ya'amo ata lege koku'na'mo ata lege huno leno asagalino hano hugiyanagi Ala kava ne'mo afinafe'mo agava mai'netapa malage huno afole aisiyafe'mo alagepa kava'mo hiyo. ¹³ Hano hugiya'monanafa Goti'a ali'na afole ai'na ategaue, huno ago hu male'niya gemo afole aisigeno'ae'mo fatago kava'ageke'mo hanesiya saufa koku'na'e saufa mopa'e'mo afole aisiyafe'mo agava ne'maune.

¹⁴ Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, afole aigiya'mofe'mo agava mai'netapae'mo hosu kavatapimo ohanesigetapa vai'mo o'alitapa agae'e'mo alagepa hutapa magokepi lokaeta mai'nisageno emineno lapakesiyafe'mo lapayamukiki hiyo. ¹⁵ Ala kava ne'mo'a lagava mai'niyanageno muki'amogita lagufamo alino katino lategaiye, huta lapakesamo afiyo. Lahau'niya konagatimo Polo'mo Goti'a ami'niya ya'mo ageteno afi'niya ge'aleti'mo ani kavatefe'mo lapakaefe'mo avo'mo kae'niye. ¹⁶ Agaemo muki kae'niya avo'amo ani kavafeke'mo kae'niye. Mago avo'mo kae male'niya gemo aepa'amo afisayafe'mo kana hu'niye. Kana hu'nige'a alagepa hu'a afite'a ali'a lokiya no'vaiya vaya'mogimo ali'a afe le'a alino apago'ya lagauno apatalesiya agufa kavake'mo ali'a afole ai'a ne'atae. Ani kava hu'a muki gemo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'naya gee'mo hosu ge hu'a ali'a afe nelae. ¹⁷ Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, mani kavafe'mo ava gemo hogotetapa ago afi'naya'mofe'mo ehetafiye. Fiku yanagetapa ke'aepa gemo amagi'a ne'atalaya vaya'ai ge'apimo afitetapa atafautapa alagi hu'nayategati'mo ataleta asagauta aigayanagi. ¹⁸ Ani kava'mo osutapa Ala kava netimo lagufamo alino katino nelateya vekatimo Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno lapami'niya kavafeke'mo mago'e hutapa lapakesa afita fatago hutetapa Kalaisife'mo mago'e hutapa lapakesamo afitetapa ageta aeto hutetapae'mo kosita alopa vaya'mo maiyo. Ha le konali ya'amo hemenimo hane'niyanageno muki afina'e'mo hanege hanege huno haneno. He, lama ge.

1 YONI

Yoni'a Kalisitini vava'mo alino lokiya vaino apatesige'a Goti'e mafa'ne'amo Yesu Kalaisi'e'mo afalu afalugana hu'a lokae'a maisayafe'mo avo'mo kaege aigofe gemo'a alino hosu huno o'apatesiyafe'mo avo'mo kaege huno kae'niye. Yoni'a, aigofe vava'mogi Yesufe'mo Kalaisi ne'mo o'mai'niye, hu'a hute'a humi lapategefe'mo nehae, huno huteno'ae'mo, Goti'a lapakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya vekamo mai'niye. Gotife'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'nisigetapae'mo konagatapimogi'efe'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino, huno mani avo'mo kae'niye.

Maige maige huta maisuna ya'mo aepa vekae'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Lagaemo mago vekamo agi'amo Goti Ge'amo maige maige hu'a ne'maiya ya'mo aepa vekae'mo ava gemo huta mani avo'mo nekaone. Ani vekamo ali'ya'amo aepa fai'niya afinateti'mo maima maima eno mai'nigetae'mo ge'amo afiteta laulagafati'mo age'none. He, aulu haeta ageteta agufale'mo layateti'mo ame ali'none. ² Mani vekamo afa'a ne'maiya ya'mo aepa vekamo afole ai'nigeta agetetae'mo agaefe'mo faigoko ge'amo aeta hakalo huta lapa nepaune. Agaemo maige maige hu'a ne'maiya ya'mo aepa vekamo'a Goti muki ya'mo Afo'amo'e'mo magokepi lokaeno mai'nenno lagaetegamo afole ai'niya vekaeke'mo ava gemo lapa nepaune. ³ Lagaemo afiteta age'nona kavafe'mo ava gemo hutae'mo lapakaemo lagae'e'mo afalu afalugana huta maisunafe'mo aeta hakalo huta lapa nepaune. Lagaemo Afotimo'e mafa'ne'amo Yesu Kalaisi'e'mo afalu afalugana huta ne'maune. ⁴ Lagaemo lapaipafi'mo lapamogaga aisaya kava'mo havai tesiyafe'mo mani avo'mo nekaone.

⁵ Goti Mafa'ne'amo'mo ina ge huno laha pai'nigeta afitetae'mo aeta hakalo huta lapa nepaune. Lapa paitae'mo Goti'a ha le ya'a'e vekamo mai'nigeno aipafi'mo hani ya'amo alagi ohane'niye, huta lapa nepaune. ⁶ Lagaemo hanipi'mo umenitata nehutae'mo, Goti'e'mo afalu afalugana huta lokaeta ne'maune, huta nehisunana aigofe gemo huteta lama gemo alagi akame nosune. ⁷ Lagaemo hanipi'mo umenitata osuta Goti'a aeno ha neleya yate'mo ne'maiya kava huta aeno ha neleya yategamo umenitata nehisunana agae'e'mo afalu afalugana huta mai'nonageno'ae'mo agaemo lagae'e'mo ani kava huno

afalu afalugana huno ne'maigeno Mafa'ne'amo Yesu Kalaisi kola'amo'a muki hosu kavatimo aeno kalo paeno ne'atale.

⁸ Lagaemo, hosu kavatimo ohane'niye, huta nehिसunana lagaitie'mo humi nelatonageno'ae'mo lama gemo laipafi'mo alagi nohane. ⁹ Lagaemo Gotife'mo, magufa hosu kava hu'nove, inagufa hosu kava hu'nove, huta aeta hakalo huta ha paisunageno'ae'mo alagi alino ataleteno, afa'a ateyo, nehuno'ae'mo muki hosu kavatimo aeno kalo paeno atalesiyafe'mo agaemo huguve, huno hu male'niya ge'amo alagi akame huno fatago kava'amo hugiye. ¹⁰ Lagaemo, hosu kava'mo osu'none, huta nehिसunana ina ge huta Gotife'mo hutae'mo, aigofe gemo nehिया vekae, huta nehunageno'ae'mo lama gemo laipafi'mo alagi nohane.

2

¹ Aise mafa'ne'nimogitapae, lapakaemo hosu kava'mo osisayafe'mo mani gemo lapakaefe'mo avo'mo nekaove. Mago vekamo'mo hosu kava'mo hisiyana laha maeno muki ya'mo Afo'amofe'mo ge huno nelateya vekamo mai'niye. Ani vekamo Yesu Kalaisi'a fatago vekamo mai'niye.

² Agai'amo Goti'a aipamo'mo falu huno latesiyafe'mo mai'niye. Goti'a lagaefeke'mo aipamo'mo falu huno latesiyafe'mo o'mai'nifa muki ma mopafi'mo mai'naya vaya'efe'mo Goti'a aipamo'mo falu huno apatesiyafe'mo mai'niye.

³ Goti'a, mani kava hiyo, ina kava osiyo, huno hu'niya ge'amo akame nehिसunana ani kavateti'mo ago age'nonana Goti'a ageta aeto hu'none. ⁴ Mago vekamo'a, age'na aeto hu'nove, nehuno'ae'mo Goti ke'aepa ge'amo akame nosisiyana agaemo aigofe vekamo mai'nigeno lama gemo aipafi'mo alagi nohane.

⁵ Nohane'niya'monanafa muki vaya'mogi Goti ge'amo akame nehिसaya vaya'mogimo Gotife'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'apimo'mo haino hapai'niye. Ani kavateti'mo ago age'nonana agaepi'mo mai'none. ⁶ Agaepi'mo alagi mai'none, hu'a nehिसaya vaya'mogimo Yesu'a hu'niya agufa kava'mo akame hu'a hisaya kava'mo hane'niye.

Saufa ke'aepa gee'mo ava gemo hu'niya gemae

⁷ Nagana'nimogitapae, nagaemo saufa ke'aepa gemo lapakaefe'mo avo'mo nokaofa atafa ke'aepa gemo akeya'vilaga aepa faitapa afi'naya afinateti'mo ali'naya gemo lapakaefe'mo avo'mo nekaove. Lapakaemo mani atafa ke'aepa gemo'a aepa fai'naya afinateti'mo afime afime etapa afita mai'nae. ⁸ Afitapa mai'naya'monanafa

hemenimo saufa ke'aepa gemo lapakaefe'mo avo'mo nekaove. Mani ke'aepa gemo'a agaepi'mo hane'nigeno'ae'mo lapakaepi'e'mo hane'niye. Hani hu'niya kava'mo hano hugefe'mo nehigeno'ae'mo ha le ya'mo'a aeno ha neleya'mofe'mae. ⁹ Mago vekamo'a, ha le yategamo ne'mauve, huno huteno konaga'ae'mo hau ayamopafi'mo ohau'nisigeno aini huno ne'atesiyana hanipi'mo maime maime ne'e. ¹⁰ Konaga'ae'mo hau ayamopafi'mo nehaiya vekamo'a ha le yategamo alagi mai'nigeno'ae'mo aipafi'mo alino ago'ya faino atalesiya agufa kava'mo alagi nohane. ¹¹ Nohane'niya'monanafa konaga'ae'mo hau ayamopafi'mo ohau'nigeno aini huno ne'atesiya vekamo'a hanipi'mo mai'neni hanipi'mo umenitata nehuno'ae'mo, haiya kate'mo ne'ufi, huno no'age. Hani ya'mo'a aulagafi'mo aino ati kae'niya'mofe'mo ka'mo no'age.

Ma mopafi yafe'mo olapaino, huno hu'niya gemae

¹² Aise mafa'ne'nimogitapae, Goti'a Kalaisi agi'aleti'mo hosu kavatapimo ago alino atale'niya'mofe'mo lapakaefe'mo mani avo'mo nekaove. ¹³ Vayatama vaya'mogitapae, lapakaemo aepa fai'niya afinateti'mo mai'niya vekamo ago age'naya'mofe'mo lapakaefe'mo mani avo'mo nekaove. Neyaya vaya'mogitapae, lapakaemo hosu vekamo aetapa agase'naya'mofe'mo lapakaefe'mo mani avo'mo nekaove. Saufa mafa'ne'nimogitapae, lapakaemo muki ya'mo Afo'amo'mo ago agetapa aeto hu'naya'mofe'mo lapakaefe'mo avo'mo nekaove. ¹⁴ Vayatama vaya'mogitapae, lapakaemo akeya'vilaga aepa fai'niya afinateti'mo mai'niya vekamo ago age'naya'mofe'mo lapakaefe'mo mani avo'mo kae'nove. Neyaya vaya'mogitapae, Lokiya vaitapa mai'nageno'ae'mo Goti ge'amo lapaipafi'mo alagi hane'nigetapae'mo hosu vekamo aetapa agase'naya'mofe'mo lapakaefe'mo mani avo'mo kae'nove. ¹⁵ Lapakaemo ma mopafi kavafe'mofi ma mopafi yafe'mofi huno olapaino. Ma mopafi kavafe'mo nehapaiya vaya'mogimo Afotimo Gotife'mo hapau apayamopafi'mo nohapaiye. ¹⁶ Muki ma mopafi kava'mo hane'niyana apakufamo'mo ha'ye nehaya kava'mo hanege ne'age'apae'mo hapa'ye nehaya kava'mo hanege alite'a ala apaki ne'aliya kava'mo hanege huno hane'niye. Ani kava'mo'a Goti kava'amo ohane'nifa ma mopafi kava'mo hane'niye. ¹⁷ Ma mopafi kava'e ma mopafi kavafe'mo hapa'ye nehaya kava'e'mo ago hano hugefe'mo nehayanageno alagi hano hugiya'monanafa Goti ge'amo akame nehaya vaya'mo maige maige hu'a maigae. ¹⁸ Saufa mafa'ne'nimogitapae, ma mopamo hano husiya afina'mo

ago hogo nehiye. Lagaemo, Kalaisi kame'amo afole aigiye, huta ago lapa pai'nonagetapa afi'nae. Inagi hemenimo asole kame vaya'amo afole ai'naya'mofe'mo hano husiya afina'mo ago hogo nehiye, huta afi'none.

Kalaisi kame vaya'amo afole ai'naya gemae

¹⁹ Apakaemo ago latala'ua u'naya'monanafa vayatimo o'mai'nae. Apakaemo lagaepati'mo mai'naesinana olatala'ua lagae'e'mo magokepi lokae'ua mai'naesine. Ani vayapati'mo mago vekamo vayatimo o'mai'niye, huta apakesunafe'mo ago latala'ua u'nae. ²⁰ Apakaemo atala'ua u'naya'monanafa lapakaete aote vekamo Kalaisi'ua uvelimo lakino faleno lapategekana huno Goti Auneme'amo alino lapami'nigetapa muki ge'amo afi'nae. ²¹ Inagi lapakaemo lama gemo o'afi'naya'mofe'mo mani avo'mo okae'nofa lapakaemo lama gemo ago afitetapae'mo aigofe gemo'mo lama gefati'mo afole no'aiye, hutapa ago afi'naya'mofe'mo lapakaefe'mo mani avo'mo kae'nove. ²² Aigofe vaya'mo ina lagimae. Yesufe'mo Kalaisi ne'mo o'mai'niye, hu'ua ae'ua hakalo hu'ua hapa nepaiya vaya'mo aigofe vaya'mo mai'nae. Apakaemo, Yesu'ua Kalaisi ne'mo o'mai'niye, hu'ua huge Goti'mo Yesu afo'amo'mo o'mai'niye, hu'ua huge hu'ua ae'ua hakalo hu'ua hapa nepaiya vaya'mo Kalaisi kame vaya'amo mai'nae. ²³ Muki vaya'amogi, Yesu'ua Kalaisi ne'mo o'mai'niye, hu'ua ae'ua hakalo hu'ua hapa nepaiya vaya'ai apaipafi'mo muki ya'mo Afo'amo'mo avale'ua o'ate'nae. Muki vaya'amogimo, Yesu'ua Kalaisi ne'mo mai'niye, hu'ua ae'ua hakalo hu'ua hapa nepaiya vaya'ai apaipafi'mo muki ya'mo Afo'amo'e Mafa'ne'ua'e'mo anavale'ua anate'nage'ana ne'mai'ae.

²⁴ Ani gemo hane'niya'mofe'mo lapakaemo hogotetapa aepa faitapa afi'naya afinateti'mo afi'naya gemo lapaipafi'mo alagi hanesiyafe'mo atafauta alagi hiyo. Aepa faitapa afi'naya afinateti'mo afi'naya gemo'ua lapaipafi'mo alagi hane'nisiyana Mafa'ne'afi'e Afo'amopi'e'mo alagi maigae. ²⁵ Kalaisi'ua lapa maegaue, huno hu male'niya polomasi gemo'ua huno'ae'mo, maige maige hutapa maisaya ya'mo ali'na lapamiguve, huno laha pai'niye. ²⁶ Nagaemo humi lapategefe'mo nehaya vaya'ai apava gemo hu'na lapakaefe'mo ago avo'mo kae'nove. ²⁷ Humi lapategefe'mo nehaya'monanafa Kalaisi'ua uvelimo lakino faleno lapategekana huno Goti Aote Auneme'amo alino lapami'nigeno alagi maisiyafe'mo lapaipafi'mo alagi mai'niya'mofe'mo mago vaya'mogi ali'ua lapaya malesaya agufa gemo ohane'niye. Goti Auneme'amo'mo muki ge'amo ago alino lapaya male'niya'mofe'mae. Ani gemo

mago aigofe gemo ohane'nifa alagi lama gemo hane'niye. Agaemo, Kalaisipi'mo alagi maiyo, huno huteno alino lapaya male'niyanagetapa Kalaisipi'mo alagi maigae.

²⁸ Aise mafa'ne'nimogitapae, Eminesigetae'mo lokiya vaita mai'neta uta fala okita aulagale'mo lavagage osisiyafe'mo hemenimo agaepi'mo alagi maigetao. ²⁹ Lapakaemo Goti'a alagepa kava'ageke'mo nehaya vekae, hutapa ago afi'naya'mofe'mo agaemo alagepa kava'mo nehaya vaya'mo hogoteno alino apate'nige'a mafa'ne'amo mai'nae, hutapa ago afi'nae.

3

Goti mafa'ne'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

¹ Afiyo, Afotimo'a lagafe'mo aeto agufa kava huno hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo, Mafa'ne'nimogitapae, huno nehigetae'mo lahau ne'aune. Ma mopafi vaya'mogimo Goti'mo o'age'naya'mofe'mo lagae'e'mo lage'a aeto nosae. ² Nahau'niya vaya'mogitapae, hemenimo Goti mafa'ne'amo mai'nonanageta henaga'amo haiya agufa vaya'mo maisupi, huta o'afi'nona'monanafa agaemo emineno afole ne'aisigetae'mo agaekana huta maigune, huta afi'none. Haiya agufa vekamo mai'nifi, huta ageta aeto huguna'mofe'mo agaekana huta maigune. ³ Muki vaya'amogimo, ani kava'mo afole aigiye, hu'a hute'a agava mai'ne'a apamogaga ne'aiya vaya'mo apaikai'apimo sese hu'a ne'apatae. Agaemo yaveyave'age aipa'e vekamo mai'niyanage'a agaekana hu'a maisayafe'mae.

⁴ Hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo Goti ke'aepa ge'amo ago amagi'a ne'atalae. Hosu kava'mo Goti ke'aepa ge'amo amagi'a ne'atalaya kava'mo hane'niye. ⁵ Lapakaemo ago afi'nayana Kalaisi'a hosu kavatimo alino atalesiyafe'mo emineno afole ai'niye. Agai'a aipafi'mo hosu kava'amo alagi ohane'niye. ⁶ Muki vaya'mogi agaepi'mo alagi mai'nisaya vaya'mogimo hosu kava'mo nosae. Hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo Kalaisi'a o'agege age'a aeto osuge hu'nae.

⁷ Aise mafa'ne'nimogitapae, fiku yanagetapa apate'nisage'a humi lapategayanagi. Kalaisi'a fatago vekamo mai'niya kava hu'a alagepa kava'mo nehaya vaya'mo fatago vaya'mo mai'nae. ⁸ Satani'a aepa fai'niya afinateti'mo hosu kavake'mo hume hume ne'eya kava hu'a muki vaya'mogi hosu kava'mo nehaya vaya'mo Satani vaya'amo mai'nae. Goti Mafa'ne'amo'mo Satani ali'ya'amo alagi alino hano huno atalesiyafe'mo emineno afole ai'niye. ⁹ Ina lagimo Goti'a alino apate'nifi Goti avina ya'amo apaipafi'mo hane'niya'mofe'mo hosu kava'mo akame

nosae. Goti'a alino apate'niya'mofe'mo apakaemo hosu kava'mo alagi akame osugae. ¹⁰ Muki vaya'mogi fatago kava'mo nosaya vaya'mo Goti mafa'ne'amo o'mai'nae. Konaga'apie'mo nohapaiya vaya'mogimo ani kava hu'a Goti mafa'ne'amo o'mai'nae. Ani kavateti'mo Goti mafa'nemo mai'nafi Satani mafa'nemo mai'nafi hu'a apakesaya kava'mo hane'niye.

Konagatapie'mo lapaino, huno hu'niya gemae

¹¹ Lapakaemo aepa fai'naya afinateti'mo, konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino, huta lapa pai'nonagetapa afi'nae. ¹² Kenikana huta o'maisuna kava'mo hane'niye. Keni'a hosu vekamo mafa'ne'amo mai'nenno agana'amo'mo amagi'nigeno fali'niye. Na kava higeno kamiti amagi'niye. Keni'a hosu kava'mo hu'nigeno agana'amo'mo fatago kava'mo hu'niya'mofe'mo kamiti amagi'nigeno fali'niye. ¹³ Konaga'nimogitapae, ma mopafi vaya'mogimo apaini hu'a lapatesagetapae'mo lapau o'aiyo. ¹⁴ Lagaemo konagatie'mo lahou layamopafi'mo nelahaiya'mofe'mo ago afi'nonana nefaliya kavategati'mo ago ataleta eta afa'a ne'maiya kavategamo ne'maune. Konaga'apie'mo hapau apayamopafi'mo nohapaiya vaya'mo nefaliya kavategamo alagi ne'maiye. ¹⁵ Konaga'amofe'mo aini huno ne'ateya vekamo'a konaga'amo'mo kamiti ne'amagiya vekagana huno mai'niye. Lapakaemo ago afi'nayana kamiti ne'apamagiya vaya'ai apaipafi'mo maige maige hu'a ne'maiya ya'mo alagi nohane. ¹⁶ Yesu'a afa'a ne'maiya ya'amo lagaetefe'mo atale'niya'mofe'mo lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo age'nonanageta ani kava huta konagatimogitefe'mo afa'a ne'mauna yatimo atalesuna kava'mo hane'niye. ¹⁷ Hane'niya'monanafa mago vekamo'a hapa maesiya ya'amo hane'niya vekamo'a agesiyana mago konaga'amo'mo kafu huteno mai'nisigeno ageteno'ae'mo hau huno ateteno o'ami'nisiyana Goti'a hau ayamopafi'mo hau'niya agufa kava'amo aipafi'mo hane'nifiye. ¹⁸ Aise mafa'ne'nimogitapae, lavaya'aletike'mo ge'ageke'mo hutae'mo, lahou layamopafi'mo nelahaiye, huta osuta alagi lama ge huno lahou layamopafi'mo lahou'ninageta alagepa kava'mo higetao.

Goti aulagale'mo koli nosaya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

¹⁹ Ani kavateti'mo ago age'nonana lama ge vaya'amo mai'nona'mofe'mo laipamo'mo falu hu'nisigeta Goti aulagale'mo atete osugune. ²⁰ Yu'ilaga mafa'netimo'a, hosu kava'mo nehae, huno nehisigeno'ae'mo Goti'a yu'ilaga

mafa'netimo ago aeno agaseno muki kavatimo age'niye. ²¹ Nahau'niya vaya'nimogitapae, Yu'ilaga mafa'netimo'a hosu kava'mo nehae, huno nosisiyana lagaemo Goti'a laha maegaiye, huta ago afi'none. ²² Lagaemo ke'aepa ge'amo akame nehunageno'ae'mo amuse huno nelateya agufa kava'mo nehuna'mofe'mo aukaya nehunageno'ae'mo alino nelamiye. ²³ Goti ke'aepa ge'amo'mo huno'ae'mo, mafa'ne'nimo Yesu Kalaisi agi'alefe'mo lapakesa afita fatago nehutapae'mo konagatapimogife'mo lapaino, huno laha pai'niye. ²⁴ Muki vaya'mo ke'aepa ge'amo akame nehaya vaya'mo Gotipi'mo alagi mai'nageno apakaepi'mo alagi ne'maiye. Ani kavateti'mo ago age'nonana Goti'a alino lami'niya Auneme'aleti'mo lagaepi'mo alagi ne'maiye.

4

Goti Auneme'a'e hosu apaune'apame'efe'mo apava gemo hu'niya gema

¹ Nahau'niya vaya'nimogitapae, Asole aigofe vaya'mogi gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo muki ma mopafi'mo umenitata nehae. Umenitata nehayanagi lama gemo nehae, hutapa o'afitapa alagepa huta alita fako hutapa afitetapae'mo, Gotitegati'mo e'nafi o'me'nafi, hutapa afiyo. ² Muki vaya'mogimo, Yesu'a Kalaisi vekamo mai'nenoma ma mopafi vaya'ai apakufagana agufamo aliteno vemo hamale'niye, hu'a nehaya vaya'mo Goti Auneme'amo ali'nae. Lapakaemo ani kavateti'mo age'nayana Goti Auneme'amo apaipafi'mo mai'niye, huta agetapa aeto hu'nae. ³ Muki vaya'mogimo, Yesu'a Kalaisi vekamo mai'nenoma ma mopafi vaya'ai apakufagana agufamo aliteno vemo hamale'niye, hu'a nosaya vaya'mo Goti Auneme'amo o'ali'nae. Apakaemo Yesu kame'amo auneme'amo ali'nae. Lapakaemo, hogotetapa ani auneme'amo egaiye, hutapa afi'nageno'ae'mo ago e'niye. ⁴ Aise mafa'ne'nimogitapae, lapakaemo Goti mafa'ne'amo mai'netapae'mo aigofe vaya'aina ago aeta apakase'nae. Lapaipafi'mo mai'niya Auneme'amo'a ma mopafi vaya'ai apaipafi'mo mai'niya auneme'amo ago aeno agaseno mai'niya'mofe'mae. ⁵ Apakaemo ma mopafi vaya'mo mai'naya'mofe'mo ma mopafi kavafeke'mo ava gemo hu'a hapa nepaige'apae'mo ma mopafi vaya'mogi ne'afiye. ⁶ Lagaemo Goti vaya'amo mai'none. Goti'a age'a aeto hu'naya vaya'mogimo getimo ne'afiye. Goti vaya'amo o'mai'naya vaya'mogimo getimo no'afiye. Ani kavatefe'mo lama ge aepa Auneme'amo agege aigofe gemo aepa auneme'amo agege huta agegaune.

Goti'a hau ayamopafi'mo hau'niya vekae'mo ava gemo hu'niya gema

⁷ Nahau'niya vaya'mogitapae, Hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo aepa vekamo Goti'a mai'niya'mofe'mo konagatimogife'mo lahau layamopafi'mo lahaino. Muki vaya'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mo Goti'a alino apate'nige'a mafa'ne'amo mai'ne'a Goti'a ago age'a aeto hu'nae. ⁸ Goti'a hau ayamopafi'mo nehaiya vekamo mai'niya'mofe'mo hapau apayamopafi'mo nohapausiya vaya'mogimo Goti'a age'a aeto osu'nae. ⁹ Goti'a Yesuteti'mo afa'a maisuna ya'mo alisunafe'mo aiya magoke mafa'ne'amo alino ate'nigeno ma mopafi'mo emine'niye. Goti'a ani kavateti'mo lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo alino lave li'niye. ¹⁰ Ala alagepa kava'mo'a hane'niyana lagaemo Gotife'mo lahau layamopafi'mo olahau'niya'monanafa Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niye. Agaemo lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nisigeno aipamo'mo falu huno latesiyafe'mo Mafa'ne'amo alino ate'nigeno emineno hosu kavatilefe'mo falino miya faino late'niye. ¹¹ Nahau'niya vaya'mogitapae, Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya'mofe'mo konagatimogife'mo lahau layamopafi'mo lahaino. ¹² Mago vekamo'a Goti'mo mago afina'mo o'age'niye. Lagaemo konagatimogife'mo lahau layamopafi'mo nelahaisiyana Goti'a lagaepi'mo alagi mai'nigeno hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo laipafi'mo kosino afu le'niye.

¹³ Goti Auneme'amo ago alino lami'niya'mofe'mo ani kavateti'mo ago age'nonana agaepi'mo alagi mai'nonageno lagaepi'mo alagi mai'niye. ¹⁴ Lagaemo Afotimo'mo Mafa'ne'amo'mo muki ma mopafi vaya'ai apakufamo alino katino apatesiyafe'mo alino ate'nigeno emine'niye, huta agetetae'mo aeta hakalo huta hapa nepaune. ¹⁵ Goti'a muki vaya'mogi, Yesu'a Goti mafa'ne'amo mai'niye, hu'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vayapi'mo alagi mai'nige'a apakaemo agaepi'mo alagi mai'nae. ¹⁶ Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niye, huta afitetae'mo ani kavafe'mo lagesa afita fatago nehune. Goti'a hau ayamopafi'mo nehaiya vekamo mai'niye. Hau ayamopafi'mo hau'niya kavapi'mo alagi mai'nisaya vaya'mo Gotipi'mo alagi ne'maigeno Goti'a apakaepi'mo alagi ne'maiye. ¹⁷ Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo lagaemo koli osisunafe'mo Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo'mo laipafi'mo kosino ago afu le'niye. Hemenimo Kalaisi'a mai'niya kava huta ma mopafi'mo mai'nona'mofe'mo

agoti huno apatesiya afinafe'mo koli osugune. ¹⁸ Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niye, huta huteta agaefe'mo lahau layamopafi'mo lahau'nisiyana koli nosune. Haino hapai'niya hau ayamopafi'mo hau'niya kava'aleti'mo koli nehuna kavatimo laipafati'mo alino ne'atale. Koli nehaya kava'mo aepa'amo hane'niyana hosu kava'mo nehuna'mofe'mo hosu miyatimo aligune, hu'a apakesamo ne'afiye. Goti'a hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo'mo koli nehaya vaya'ai apaipafi'mo kosino afu nole. ¹⁹ Goti'a hogoteno lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya'mofe'mo lagaemo Gotife'mo lahau layamopafi'mo nelahaiye.

²⁰ Mago vekamo'a, Nagaemo Gotife'mo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiye, huno nehuno'ae'mo konaga'amogife'mo alagi nohaisiyana aigofe vekamo mai'niye. Agaemo age'niya konaga'amofe'mo nohaisiyana haiya kava huno o'age'niya Gotife'mo hau ayamopafi'mo haugiye. ²¹ Goti'a mani ke'aepa ge'ae'mo, Lapakaemo Gotife'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaisigeno konagatapimogi'efe'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino, huno laha pai'niye.

5

Lagaemo ma mopafi kava'mo ago aeta agase'none, huno hu'niya gemae

¹ Ina lagimo, Yesu'a Kalaisi ne'mo mai'niye, hu'a hute'a apakesa afi'a fatago nehafi Goti'a alino apate'nige'a mafa'ne'amo mai'nae. Muki vaya'amogimo alino apate'niya vekae'mo hapau apayamopafi'mo nehapaisiyana ani kava huno alino apate'niya mafa'ne'amogi'efe'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiye. ² Lagaemo Gotife'mo lahau layamopafi'mo nelahaisigeta Goti ke'aepa ge'amo akame nehisanana ani kavateti'mo alagi age'nonana Goti mafa'ne'amogife'mo lahau layamopafi'mo nelahaiye. ³ Gotife'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo'a Goti ke'aepa ge'amo ma kava hiyo, ina kava osiyo, huno hu'niya ge'amo akame nehaya kava'mo hane'niye. Goti ke'aepa ge'amo akame hisuna kava'mo'a kana osu'niyanageta afa'a akame hisuna kava'mo hane'niye. ⁴ Goti'a alino apate'niya mafa'ne'amogimo ma mopafi kava'mo ae'a ne'agasae. Lagaemo Goti Mafa'ne'ae'mo lagesa afita fatago hu'nona kavateti'mo ma mopafi kava'mo ago aeta agase'none. ⁵ Ina lagimo ma mopafi kava'mo ae'a agasegae. Yesu'a Goti Mafa'ne'amo mai'niye, hu'a apakesa afi'a fatago nehaya vaya'amogige'mo afa'a ae'a agasegae.

Yesu Kalaisife'mo faigoko ge'ae'mo ava gemo hu'niya gema

⁶ Yesu Kalaisi'a aniteti'e kola'aleti'e'mo emine'niye. Agaemo ani'alefeke'mo emi'no'me'nifa kola'ale'efe'mo emine'niye. Goti Auneme'amo'mo lama ge'age'mo nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo ageteno ha maeno Kalaisife'mo faigoko ge'amo nehiye. ⁷ Lole'e mago'e vaya'mo koku'napi'mo mai'ne'apae'mo agete'a ha mae'a faigoko ge'apimo nehae. Apakaemo Afotimo'agi Goti Ge'amae hu'a agi ne'aya vekagi Aote Auneme'agi hu'a mai'naya'monanafa magoke Goti'a mai'niye. ⁸ Lole'e mago'e ya'mogimo ma mopafi'mo hane'ne'a agete'a ha mae'a faigoko ge'amo nehae. Auneme'amo'mogi ani'mo'agi kola'amo'agi hu'a magoke agufa ge'age'mo hu'a agete'a ha mae'a faigoko ge'amo nehae. ⁹ Ma mopafi vaya'mogimo agete'a ha mae'a faigoko gemo ae'a hakalo nehageta afitetae'mo, alagi lama gemo nehae, huta nehuna'monanafa Goti'a ageteno ha maeno faigoko gemo aeno hakalo nehiya gemo'a ma mopafi vaya'ai ge'apimo alagi ago aeno ne'agase. Goti'a Mafa'ne'amo ageteno ha maeno faigoko gemo aeno hakalo hu'niye. ¹⁰ Mani ageteno ha maeno faigoko ge'amo Goti Mafa'ne'ae'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai apaipafi'mo hane'niya'monanafa Goti'a lama gemo nehiye, hu'a nosaya vaya'mogimo Goti'a aigofe gemo nehiya vekamo mai'niye, hu'a nehae. Apakaemo Goti'a Mafa'ne'amo ageteno ha maeno faigoko gemo aeno hakalo hu'niya ge'ae'mo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mae. ¹¹ Goti'a ageteno ha maeno faigoko gemo aeno hakalo huno'ae'mo, nagaemo maige maige hutapa ne'maiya ya'mo ali'na lapami'nove, huno laha pai'niye. Ani maige maige hu'a ne'maiya ya'mo mafa'ne'afi'mo mai'niye. ¹² Goti Mafa'ne'amo avale'a apaipafi'mo ate'naya vaya'mo maige maige hu'a ne'maiya ya'mo ago ali'nae. Goti Mafa'ne'amo avale'a apaipafi'mo o'ate'nisaya vaya'mo maige maige hu'a ne'maiya ya'mo o'ali'nae. ¹³ Nagaemo mani gemo Goti Mafa'ne'amo agi'alefe'mo lapakesa afita fatago nehaya vaya'mogita hutapae'mo, maige maige huta maisuna ya'mo ali'none, hutapa afitetapa agesayafe'mo mani avo'mo kae'nove. Lapakaemo afitetapa lapakesa afita fatago hume hume visayafe'mo avo'mo kae'nove.

Afa'a maisuna ya'mo ago ali'nonanageta maige maige huta maigune, huno hu'niya gema

¹⁴ Lagaemo Goti'a, ani kava'mo huguve, huno hu male'niya kavatefe'mo nunumu huta afi gesunageno'ae'mo getimo afa'a afiteno hugiye, huta agaefe'mo lagesa afita

fatago nehune. ¹⁵ Getimo ne'afiye, huta afi'nisunana ago age'nonana na agufa yafe'mo aukaya huta ge nehisupi ago alino lami'nigeta ali'none, huta lagesamo ne'afune. ¹⁶ Mago vekamo'a konaga'amo'mo age'nigeno hosu kava'mo ofalisiya agufa hosu kava'mo hu'nisigeno ageteno'ae'mo Gotife'mo afi gesigeno'ae'mo ani konaga'amo'mo falisiya agufa hosu kava'mo osu'niya konaga'amo'mo maige maige huno maisiya ya'mo alino amigiye. Mago vekamo'a alagi falisiya agufa hosu kava'mo nehisiyana nunumu hutapa ateyo, hu'na nosuve. ¹⁷ Muki agufa alagepa osu kava'mo nehaya kava'mo'a hosu kava'mo hane'niya'monanafa mago hosu kava'mo'a alagi falisaya kavategamo alino no'apateya hosu kava'mo hane'niye.

¹⁸ Goti'a alino apate'niya mafa'ne'amogimo hosu kava'mo akame nosae. Goti'a alino apate'niya vaya'mogi apakai'apile'mo yagai'a ne'apatageno'ae'mo hosu vekamo'a alino hosu huno no'apate. ¹⁹ Lagaemo ago age'nonana Goti mafa'ne'amo mai'nona'monanafa muki ma mopafi'mo mai'naya vaya'mogimo hosu vekamo aiyafi'mo mai'nageno yagaino ne'apate. ²⁰ Lagaemo ago age'nonana Goti Mafa'ne'amo emineno lama ge Goti'a ageta aeto hisunafe'mo lagesamo afisuna ya'mo alino lami'niye. Lagaemo lama ge vekafi'mo mai'netae'mo Mafa'ne'amo Yesu Kalaisipi'mo mai'none. Ani vekamo lama ge Goti'a mai'nenno'ae'mo alagepa huta maige maige huta maisuna ya'mo aepa vekamo mai'niye. ²¹ Aise mafa'ne'nimogitapae, aigofe goti'apimogimo apakame osutapa maita halove huta maiyo. He, lama ge.

2 YONI

Yoni'a napa tu avo'mo kae'niye. Yagai'na ne'apatova vayatama vekamo'namo Goti'a lekana paino kate'niya a kano'e mafa'ne anagakamogi'efe'mo mani avo'mo nekaove, huno hu'niye. Yoni'a mago siosile'mo mai'naya vaya'aife'mo mani avo'mo kae'niye. Agaemo huno'ae'mo, Konagati-mogife'mo lahau layamopafi'mo lahaino, huno huteno mago vaya'mogi lapakaetegamo alu gemo alini e'a lapa paisage-tapae'mo alita falu hutapa o'apateyo, huno mani avo'mo kae'niye.

¹ Nagaemo Goti vaya'ale'mo yagai'na ne'apatova vayatama vekamo'namo Goti'a lekana paino kate'niya a kano'e mafa'ne anagakamogi'efe'mo mani avo'mo nekaove. Nagaemo lapakaefe'mo lama ge ge'alefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niye. Nagae'e muki vaya'mogimo lama gemo afi'naya vaya'mogi'e'mo lapakaefe'mo lahau layamopafi'mo lahau'niye. ² Lama gemo laipafi'mo hane'niyanageno alagi hanege hanege huno haneno maigiya'mofe'mae. ³ Goti'a Afotimo'e Mafa'ne'amo Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapamite'ana hanau hu'ana lapate'anageno'ao lapaipamo'mo falu hino.

⁴ Mago mafa'ne anagakamogimo muki ya'mo Afo'amo'a akame hiyo, huno laha pai'niya ke'aepa ge'amo lama ge'amo akame nehage'na apakete'nae'mo lusi kava hu'na namogaga ai'nove. ⁵ Ane, hu'na, kagaefe'mo aukaya hu'na ge hu'nae'mo, konagati-mogife'mo lahaino. Mani gemo saufa ke'aepa gemo ohane'nifa hogoteno aepa faino laha pai'niya afinateti'mo afi'nona gemo hane'niye. ⁶ Gotife'mo lahau layamopafi'mo nelahaiya kava'mo Goti ke'aepa ge'amo akame nehuna kava'mo hane'niye. Ani gemo hogoteno aepa faino laha pai'niya afinateti'mo afi'naya gemo hane'niyanagi akame hiyo.

Kalaisi ge'ale'mo atafauta alagi hiyo, huno hu'niya gemae

⁷ Asole vaya'mogimo vaya'aife'mo humi ne'apataya vaya'mo ma mopafi'mo umenitata nehae. Apakaemo, Yesu Kalaisi'a ma mopafi vaya'ai agufamo aliteno vemo hamale'niye, hu'a ae'a hakalo nosae. Ani aigofe gemo nehaya vaya'mo Kalaisi kame vaya'amo mai'nae. ⁸ Alagepa miyatimo alisunafe'mo ali'ya'mo ali'none. Fiku yanageta o'aligunanagi alagepa hutapa yagaitapa maiyo alopa miyatimo aligunanagi. ⁹ Muki vaya'amogi Kalaisi'a alino apaya male'niya gele'mo atafau'a alagi hu'a o'mai'nisayana

Goti'a avale'a apaipafi'mo ate'nae. Muki vaya'amogi Kalaisi'a alino apaya male'niya gele'mo atafau'a alagi hu'a ne'maisayana Goti'a avale'a apaipafi'mo ate'nageno mai'nigeno Mafa'ne'a'e'mo apaipafi'mo mai'niye. ¹⁰ Mago vekamo'a lapakaetegamo eno'ae'mo mani agufa gemo alinino no'mesiyana alita falu fala hutapa o'atetapa notapifi'mo avalelitapa o'viyo. ¹¹ Hosu kava'amo'mo ali'a falu fala hu'a atesaya vaya'ai apakufale'mo aino kamaegaiye.

Ge atupa gemae

¹² Nagaemo asole gemo avo kae'na lapa paisuvafe'mo nehuvamonanafa avo kaesuva yafe'mo o'nahaiye. Nagaemo lapakaetegamo u'na laugosamo alita magokepi anupa hutetae'mo lusi kava huta lamogaga aisunafe'mo nahau'niye. ¹³ Goti'a kaganakamo'mo lekana paino ate'niya kaganakamo mafa'ne anaga'amogimo ge lapamamae'nae. He, lama ge.

3 YONI

Yoni'a napa tali avo'mo Gaiyasife'mo kae'niye. Gaiyasi'a Kalisitini vaya'mo alagepa huno hapa mae'niya'mofe'mo Yoni'a hao ke heteno mago vekamo agi'amo Naiyotelefisi'a hosu kava'mo nehiye, huno huteno mani avo'mo kae'niye.

Yoni'a napa tali avo'mo kae'niya gemae

¹ Nagaemo Goti vaya'ale'mo yagai'na ne'apatova vayatama vekamo Yoni'namo lama gelefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya Gaiyasigae'mo mani avo'mo nekaove. ² Nahau'niya ve'nimogae, hu'na, Kagupi mafa'nekamo'a alagepa huno ne'maiya kava huno kagufamo'mo alagepa huno hanesigeno ali'yakamo'mo alagepa huno afole aisiyafe'mo nunumu hu'na nekatove. ³ Mago konagatimogi e'a, lama gelegamo alagepa huno ne'maiye, hu'a kava gemo naha pai'nage'na afite'nae'mo namogaga ai'nove. Age'novana lama gemo alagepa huka akame nehane. ⁴ Mafa'ne anaga'nimogi, lama gemo alagepa hu'a akame nehae, hu'a apava gemo naha pai'nage'na afite'nae'mo namogaga ne'auva kava'nimo'a alu yafe'mo namogaga ne'auva kava'mo alagi ago aeno agase'niye.

Gaiyasi'a alagepa ali'ya'mo ali'niya gemae

⁵ Nahau'niya ve'nimogae, hu'na, kagaemo konagati-mogimo alagepa huka hapa maege nata vaya'mo alagepa huka hapa maege nehana kava'mo alagepa ali'ya'mo ne'aline. ⁶ Ani nata vaya'mogi siosi vaya'aitegamo nehana kavafe'mo, alagepa kava'mo nehiye, hu'a hu'nae. Kagaemo Goti'a ala agi'amo alisiyafe'mo kate'mo u'e'a hisaya vaya'mo hapa maesanana kanale kava'mo hugane. ⁷ Apakaemo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo Goti ali'ya'amo alisayafe'mo u'nae. Malaga vaya'ai apayapati'mo mago ya'mo o'ali'nae. ⁸ Lagaemo ani agufa vaya'mo hapa maesunageno lama ge'amo afole aisiyafe'mo apakae'e'mo magokepi lokaeta ali'ya'mo aligetao.

Naiyotelefisi'a hosu kava'mo hu'niya gemae

⁹ Nagaemo siosilefe'mo mani avo'mo kae'novana Naiyotelefisi'a hogote vekamo maisiyafe'mo hau'nigeno ge'nimo no'afiye. ¹⁰ Ani kava nehiya'mofe'mo siosilegamo visuva afina'mo hu'niya kavafe'mo, afa geleti'mo alino faipa huno late'niye, hu'na ae'na hakalo huguve. Ani kava huteno'ae'mo mago'e kava'mo nehiyana konaga vayatimo alino falu fala huno o'apateno ali'a falu fala hu'a apategefe

nehaya vaya'mo apatafauno apateteno siosi vayapati'mo alino hapafaino ne'apatale. ¹¹ Nahau'niya ve'nimogae, hu'na, hosu kava'mo akame osuka alagepa kavake'mo akame huvo. Alagepa kava'mo nehaya vaya'mo Goti vaya'amo mai'nage'a hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo Goti'a o'age'nae. ¹² Muki vaya'mogimo Nemitiliyasi agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ne'atae. Goti lama ge'a'e'mo ani kava huno agi'ale'mo alino asaga huno ne'ate. Lagae'e'mo ageteta ha maeta faigoko gemo nehune. Kagaemo faigoko getie'mo lama gemo nehae, huka afi'nane.

Ge atupa gemae

¹³ Asole gemo kaha paigefe'mo nehuvana avo kaesuva yafe'mo o'nahaiye. ¹⁴ Nagaemo aise afina'mo kagaetegamo u'na la'augosamo alita'a magoke hisu'afe'mo ne'nahaiye. Kaipamo'mo falu hino. Lao vayatimogimo ge kamamae'nae. Muki lao vaya'aife'mo ge apamamao. He, lama ge.

YUTI

Yuti'a mago aigofe mono vaya'aife'mo apava gemo huno mani avo'mo kae'niye. Agaemo huno'ae'mo, ma hosu kava huge ina hosu kava huge nehaya'monanafa lapakaemo Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo agava mai'netapae'mo Goti'a lapakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kavategamo maiyo, huno mani avo'mo kae'niye.

¹ Nagaemo Yuti'na Yesu Kalaisi ali'ya'amo ne'aluva vekamo Yemisi agana'amo'namo mai'nove. Afotimo Goti'a keya aeno ge huno lapavaleno alino lapaote lapate'nenoe'ae'mo Yesu Kalaisipi'mo afa'a maisayafe'mo yagaino nelapateya vaya'mogitapae'mo mani avo'mo nekaove. ² Goti'a mago'e mago'e huno hau huno lapateteno hau ayamopafi'mo hau'ninageno lapaipamo'mo falu hino.

Alagepa faigoko gelefe'mo kame hu'a ne'ataya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

³ Ne'nahaiya vaya'nimogitapae, hu'na, Goti'a lagae'e lapakae'e'mo lagufamo alino katino late'niya kavafe'mo avo'mo kaegesuve, hu'na hute'na lusi kava hu'na nagesamo afite'nae'mo hogote'na avo'mo kaesuva kava'nimo afole ai'niye. Lagesa afita fatago nehuna gelefe'mo kame hutapa ha maesayafe'mo mani avo'mo kae'na lapaipamo ali'na lokiya vai'na lapatesuvafe'mo huve. Goti'a mani gelefe'mo lagesa afita fatago nehuna gemo muki afinafe'mo magoke afina'mo agaemo ago alino laote vaya'amo lami'niye.

⁴ Mago vaya'mogimo Gotife'mo alagepa hu'a mono nosaya vaya'mo kesi kateti'mo e'a lagae folagapati'mo afole ai'nae. Apakaemo hapa'ye nehige'a kumai kava'mo hisayafe'mo Goti ge'amo'mo fiku laha maeno nelamiya kavafe'mo ava gemo ali'a afe le'a alu gemo nehae. Magoke'age'mo yagaino ne'apateya Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo apakame'ya ami'a ne'maiye. Ema akeya'vilagamo Goti'a ani kavatefe'mo ago lekana pai male'niyana agoti hu'na apatete'na kayo'mo apamiguve, huno hu male'niye.

⁵ Lapakaemo ani kavafe'mo ava gemo ago afi'naya'monanafa halate mago'e hutapa ani gee'mo lapakesamo afisayafe'mo lapa pai'nae'mo, Ala kava ne'mo'a Isaleli vaya'mo Isipi kotegati'mo apakufamo alino katino apateteno hapa maeno apavalelino e'niya'monanafa henaga'amo apakesamo afi'a fatago osu'naya vaya'mo ago alino apago'ya lagauno apatale'niye. ⁶ Goti'a mago enisole vaya'mo ali'ya'mo alino apami'nige'apae'mo

yagai'naya ali'ya'apimo atalege mai'naya ko'apimo atalege hu'nageno'ae'mo Goti'a apatafauno hanege hanege huno hanesiya seli nofiteti'mo kino apateteno alopa agotimo huno apatesiya afinafe'mo malaga hani kopi'mo alino apate'nige'a mai'nae. ⁷ Sotomi taonifi'mo mai'naya vayanagi Gomola taonifi'mo mai'naya vayanagi ani lole taonila'mo haopale'mo hane'niya taonifi'mo mai'naya vayanagi hu'a apakai'apimo ani agufa kumai kava'mo hu'a mai'ne'apae'mo aeto agufa hosu kava'mo hu'a vemogimo ve apafalugimo alige a'nemogimo a'ne apafalugimo alige hu'a mai'naya'mofe'mo muki vaya'mogimo agete'apae'mo koli hisayafe'mo Goti'a alopa ata kayo'mo lege lege huno ne'maiya ata kayoteti'mo apamagi'nigeno leno apasaga li'niye. ⁸ Ani kava hu'a mago vaya'mogimo alagamuna agete'apae'mo apakufamo ali'a hosu hu'a apatete'apae'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai ge'apimo no'afiye. Apakaemo ha le konali vaya'mo yagai'a ne'apataya vaya'aife'mo hu'a faipa hu'a ne'apatae. ⁹ Ne'apataya'monanafa enisole vaya'aite'mo hogote vekamo yagaino ne'apateya vekamo Maiko'a Satani'e'mo Mosese kefa'alefe'mo ge vaite'anae'mo Maiko'a Satanife'mo koli hu'niya'mofe'mo huno faipa huno ge ohau'niya'monanafa, Ala kava ne'mo'a ge kahaugiye, huno ha pai'niye. ¹⁰ Ha pai'niya'monanafa ani vaya'mogi muki o'age'naya kavafe'mo hu'a faipa hu'a ne'ate'apae'mo age'naya kavafe'mo afela afumogi nehaya kava hu'a apakai'apimo ali'a hosu hu'a ne'apatae. ¹¹ Vaehae, apakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Keni'a hosu kate'mo u'niya kava hu'a ani kate'mo u'nae. Melami'a monimo alisiyafe'mo hosu kava'mo hu'niya kava hu'a apayamukiki hu'nae. Kola'a Mosese ge'amo o'afi'niya'mofe'mo Goti'a alino ago'ya lagauno atale'niya kava hu'a hosu kava'mo nehayanageno alino apago'ya lagauno apatalegaiye.

¹² Lapakaemo magoke konagamo mai'none, nehutapa magokepi alita anupa huta mai'netapae'mo ne'ya'mo ne'naya afina'mo mani vaya'mogi koli osu'a lusi ne'ya'mo ne'ne'apae'mo apakai'apieke'mo apakesamo ne'afi'a yagai'a ne'apataya'monanafa kukenale'mo mago hosu ya'mo'a alagi aeno nekamaeya agufa yakana hu'a mai'nae. Apakaemo hiyapati'mo mago ko no'aiya hiya'mo yasimo'mo alinino ne'viya hiyakana hu'a mai'nae. Yosa alagamo afu neleya afina'mo mago alagamo o'ae'niya yosamo hafu'ya'a'e'mo aino halaka ti'nigeno alagi falu te'niya yosagana hu'a mai'nae. Apakaemo fali kavategamo mai'ne'apae'mo afa'a mai'none, hu'a nehaya'monanafa

atale'a halate faligekana hu'a alagi fali kavategamo mai'nae. ¹³ Solovala ani'mo'a aino holakau holakau nehigeno'ae'mo o'ani'ya avi'na'mo afole ne'aiya kava hu'a apayamukiki nehageno'ae'mo apavagage hisiya agufa kava'mo afole ne'aiye. Kanefi'mo ai'a atafai nelamiya kanefi'mogimo ko'apimo atale'a umenitata nehaya kava hu'a mai'nayanage'a hani kopi'mo maisayafe'mo alo hu male'niye. ¹⁴ Atamu akamelegati napa seveni vekamo Inoki'a ani vaya'aitegamo afole aisiya kavafe'mo ava gemo Gotitegati gemo alino hapa paino'ae'mo, Afiyo, huno, Ala kava ne'mo'a lagaemo lekana opaisuna agufa enisole vaya'mo tauseni tauseni'a apaote enisole vaya'a'e'mo magokepi eminegaiye. ¹⁵ Muki vaya'mo agoti huno apateteno agaefe'mo mono nosaya vaya'ai apaipafati'mo mono nosaya agufa hosu kava'apimo alino apave liteno mono nosaya vaya'ai lokiya ge'apimo kame hu'a ate'naya ge'apimo alino apave lisige'apae'mo hosu kava'mo hu'none, hu'a hisayafe'mo eminegaiye. ¹⁶ Ani vaya'mogimo muki kavafe'mo ohapau'niya'mofe'mo hagalu hagalu gemo nehu'apae'mo maku make nehae. Apakufamo'mo hau'niya kava'mo akame nehu'apae'mo, ala vaya'mo mai'none, hu'a nehae. Apakaemo hapau'niya kava'mo afole aisiyafe'mo apavayaleti'mo ge hu'a hapao ke nehae.

Mani kava'mo hiyo, huno hu'niya gemae

¹⁷ Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, Ani agufa kava'mo nehaya'monanafa lapakaemo Ala kava netimo Yesu Kalaisi apa vaya'amogi afole aisiya kavafe'mo ava gemo hu'a lapa pai'naya gee'mo halate lapakesamo afitapa ho hiyo. ¹⁸ Apakaemo, mago vaya'mogimo henaga'amo Goti ge'ae'mo kigi hu'a atesaya vaya'mogimo mono osu'a apakufamo'mo hau'niya kavake'mo hugae, hu'a ago lapa pai'nae. ¹⁹ Ani kava'mo nehaya vaya'mogimo siosi vaya'aina ali'a fako hu'a ne'apatae. Goti Auneme'amo o'ali'a ma mopafi vaya'mo mai'nae.

²⁰ Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, ani kava hu'a mai'naya'monanafa lapakaemo Goti Auneme'aleti'mo nunumu nehutapae'mo lapakesa afita fatago nehaya kavatpile'mo lapakaitapimo mago'e hutapa alita lokiya vaita lapateme lapateme viyo. ²¹ Lapakaefe'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a hau huno lapatesigetapae'mo maige maige hutapa maigayanagi agava maiyo. Agava ne'maitapae'mo Goti'a lapakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya agufa kavategage'mo maiyo. ²² Alita fako hutapa apatetetapae'mo mago vaya'aife'mo lapau hutapa apateyo. ²³ Hugaya'monanafa alu vaya'ai apakufamo alita katita

ne'apatetapae'mo lapakaemo koli hiyo. Apakufamo'mo hau'niya kava'mo nehaya kava'mo'a kukena'apile'mo o'ani'ya faigekana agufa kava'mo nehiye. Hapa maegefe'mo hutapae'mo apame o'alitapa koli hu'netapaeke'mo atafati'mo atafaeta apateyo.

Goti agi'ale'mo alita asaga higetao, huno hu'niya gemae

²⁴ Laha ne'maeya Goti'a agai'age'mo ageteno afi'niya vekamo agi'ale'mo alita asaga huta ategetao. Agaemo alagi asagauta o'aisayafe'mo lapatafauno maigiye. Ha le konali vekamo aulagale'mo afa'a lapavalelino esigeno'ae'mo vai'mo olapamisigetapa lusi kava hutapa lapamogaga aita maigae. ²⁵ Ha le konali ya'amo hanege ala agi'amo hanege himamu'amo hanege huno hane'nisigeno hemenimogi muki afina'mogi huno yagaige yagaige huno yagaino lapateno. He, lama ge.

LEVELESENI

Yoni'a Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa pai'niya'mofe'mo Patamosi ani ago'nanenafi'mo kalavusi hu'a ate'nae. Ani afina'mo Goti vaya'amo asole vaya'mogimo kanamo ali'nae. Yoni'a Patamosi kotegamo mai'neni'ae'mo mago alagamuna agegekana huno age'niye. Goti'a Yoni'mo Kalisitini vaya'mo alino lokiya vaino apatesiyafe'mo afole aisiya kavafe'mo alino ave li'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo, Yesu Kalaisi'a uno muki kame vaya'a'e'mo kame huno aeno apakasegaiye. Agaemo Satani'agi muki Satani vayanagi ala apaki vayanagi kumai kava'mo hu'niya anagi alope afela afugi huno aeno apakaseteno ge'amo akame hu'naya vaya'mo hetama'apimo alino apamigiye. Agaemo kame vaya'amo alino ata kopi'mo yaga auno apatalesige'a lami'a apakafu kisige'a maige maige hu'a maisage'apae'mo Kalaisi vaya'amogimo saufa Yulusalemu taonifi'mo hai'a maige maige hu'a maigae, huno mani avo'mo kae male'niye.

¹ Goti'a alino fala ki male'niya gemo Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo malage huno afole aisiya kava'mo alino apave lisiyafe'mo Yesu Kalaisi'mo alino ami'niye. Kalaisi'a agai'a enisole vekamo alino ate'nigeno ali'ya'amo ne'aliya vekamo Yonitegamo emine'niye. ² Yoni'a muki age'niya kavafe'mo avo'mo kae male'niye. Mani gemo Yesu Kalaisi'a Gotitegati alagi lama ge'amo alino ave li'niya gemo hane'niye. ³ Mani aune gemo lekana paite'a siosi vaya'aife'mo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e afite'a akame nehaya vaya'e'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. Afole aisiya afina'mo ago hogo nehaya'mofe'mae.

Yoni'mo seveni'a siosifi'mo mai'naya vaya'aife'mo avo'mo kae male'niya gema

⁴ Nagaemo Yoni'namo Esiya kotega hane'niya seveni'a siosifi'mo mai'naya vaya'mogitapae'mo mani avo'mo kae'nove.

Goti'a hogoteno mai'niyanageno hemeni'e'mo ne'maiyanageno henaga'amo maisiya vekamo'a fiku lapa maeno lapaminageno lapaipamo'mo falu hino. Goti Auneme'amo'mo muki lokiya himamu'amo seveni'a himamu'amo ali'niya vekamo Goti'a yagaino ne'apateya sia aulagale'mo mai'niya vekamo'a fiku lapa maeno lapaminageno lapaipamo'mo falu hino. ⁵ Yesu Kalaisi'a

Gotife'mo lama ge ava gemo nehiya vekamo'a fali'naya vayapati'mo hogoteno alino he tino ate'niya yege mafa'ne'amo mai'niye. Agaemo ma mopafi ala kini vaya'aite'mo yagaino ne'apateya ne'apimo'a fiku lapa maeno lapaminageno lapaipamo'mo falu hino.

Agaemo lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo hosu kavatimo kola'aleti'mo aeno kalo paeno atale'niye. ⁶ Agaemo afo'amo Goti ali'ya'amo alisunafe'mo yagaita apatesuna ala kini vaya'e mono huta ne'apatona vaya'e'mo alino hamaleno late'niye. Yesu Kalaisi'a ha le konali ya'a'e himamu'a'e'mo aliteno muki afina'mo maige maige huno maino. He, lama ge.

⁷ Afiyo, Hiyapi'mo eminesige'a muki vaya'amogimo ne'agesage'apae'mo agufafi'mo nili aige faite'a atege hu'naya vaya'mogi'e'mo agegae. Muki ma mopafi nofi vaya'mogimo ne'age'apae'mo yulagefa aigae. He, alagi lama ge, huno ani kava'mo afole aigiye. ⁸ Ala kava ne'mo'a, Nagaemo ali'na aepa fai male'novanage'na ali'na hano hu'na atesuva vekamo mai'nove. Hogote'na mai'ne'na hemeni'e'mo mai'novanage'na henaga'a'e'mo maiguve. Muki lokiya'age vekamo nagaemo mai'nove, huno hu'niye.

Yoni'a Kalaisi'mo age'niya gema

⁹ Nagaemo Yoni'namo konagatapimo'namo mai'nove. Yesupi'mo mai'netae'mo magokepi lagafu kige Yesu'a yagaino nelateyategamo maige o'ataleta atafauta alagi huta maige huta ne'maune. Nagaemo Goti alagi lama ge'a'e Yesufe'mo ava ge'e'mo ae'na hakalo hu'na hapa pai'nova'mofe'mo ali'a nahafaitalage'na e'na Patamosi ani ago'nanenafi'mo mai'nove. ¹⁰ Ala kava ne'mo afina'mo afole ai'nige'na Goti Auneme'afi'mo mai'ne'nae'mo naune kava'mo hu'na mai'nogeno'ae'mo nakamelegati'mo alopa gefati'mo pikuli hugekana huno hu'nige'na afi'nove. ¹¹ Ani gemo'mo, Nagaemo ali'na aepa fai'na ate'novanage'na ali'na hano hu'na atesuva vekamo mai'nove. Agesana kavafe'mo avo'mo kaeteka'e'mo seveni'a siosimo Efasasi siosifinagi Simena siosifinagi Pegamamu siosifinagi Taiyataila siosifinagi Satisi siosifinagi Filatefiya siosifinagi Leyotisiya siosifi'mogi hu'a mai'naya vaya'aitegamo ani avo'mo atalegeno vino, huno naha pai'niye.

¹² Naha pai'nige'na nakamelegamo agesuvafe'mo ai'na afe le'na agovana seveni'a aise hi'yalamute'mo magoke magoke lamumo male'naya hi'yalamu'mo goli yafateti'mo alo hu male'naya hi'yalamu'mo hane'nige'na age'nove. ¹³ Mago vekamo vemo mafa'negana vekamo hi'yalamu'mo folagapi'mo mai'nenno yatala kukenamo

vaitalegeno aiyalega lami'nigeno goli yafateti'mo alo hu male'naya lavolavomo haifi'yale'mo vaino aliteno mai'niye. ¹⁴ Agenopamo'e ayoka'mo'e'mo yaveyave sipisipi ayokakana huno yaveyave'age hu'niye. Aulagala'mo'a ata vaikana huno le'niye. ¹⁵ Aiyala'mo'a haesa yafa'mo sitopufi kae'nageno aeno ha neleya kava huno aeno ha le'niye. Nagaemo age'amo afuvana alopa ani ha'yamo'mo age aigekana huno age ai'niye. ¹⁶ Agaemo lamaga ayapi'mo seveni'a kanefi'mo ali'nigeno avayafati'mo aluga aluga'amo ave ne'neya naipemo emine'niye. Augosafati'mo yegemo'mo haineno lamotule'mo ae'niya afina'mo neleya kava huno le'nige'na age'nove.

¹⁷ Agete'nae'mo fali'nova vekagana hu'na aiyafi'mo nago'ya fai'na asagau'na ai'na mai'nogeno'ae'mo lamaga ayateti'mo nagufale'mo male'nen'ae'mo, Koli osuvo. Hogote vekamo mai'ne'nae'mo henaga vekamo mai'nove. ¹⁸ Afa'a ne'mauva vekamo mai'nove. Afiyo, huno, fali'novanage'na maige maige hu'na mai'na hano osu'na afa'a maiguve. He, lama ge. Nagaemo kitamo yaki'na apatesuva ki'mo ali'nova'mofe'mo falisayafe'mofi afa'a maisayafe'mofi hu'na muki vaya'aite'mo yagai'na ne'apatove. ¹⁹ Kagaemo age'nana kavafenagi hemenimo hane'niya kavafenagi henaga'amo afole aisiya kavafe'mogi huka avo'mo kao. ²⁰ Seveni'a kanefi'mo lamaga nayapi'mo hane'nigeka age'nana kanefi'e seveni'a goli yafateti'mo alo hu'naya hi'yalamu'efe'mo aepa'amo hane'niyana alino fala ki male'niya kavafe'mo aepa'amo kaha paiguve. Seveni'a kanefi'mo hane'niya kava hu'a seveni'a siosifi'mo apa vaya'amo mai'nae. Seveni'a aise hi'yalamute'mo magoke magoke lamumo male'naya hi'yalamu'mo hane'niya kava huno seveni'a siosi'amo hane'niye.

2

Efasasi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

¹ Kagaemo Efasasi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa vekalegamo mani kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Nagaemo seveni'a kanefi'mo lamaga nayapi'mo atafau'na ali'ne'na seveni'a goli yafateti'mo alo hu'naya hi'yalamute'mo lamumo male'naya hi'yalamu'mo folagapi'mo umenitata nehua vekamo'namo lapa nepauve. ² Nehaya kavatapimo ago lapake'nove. Lapakaemo lokiya ali'ya'mo ne'alitapae'mo o'ataletapa atafauta alagi huta ne'maige'na lapake'nove. Lapakovana hosu vaya'aife'mo olapau'nigetapae'mo apa

vaya'mo mai'none, hu'a hu'naya vaya'mo alita fako hutapa apatetapae'mo aigofe gemo nehae, hutapa hu'nae. ³ Nagi'nilefe'mo hanageke ya'mo ali'netapae'mo alaga olapae'nigetapa o'ataleta atafautapa alagi hutapa mai'naya'monanafa ⁴ mago geleti'mo ali'na api ai'na lapatesuva gemo hane'niye. Hogotetapa nagaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niya kava'mo ago ataletapa olapau'nigetapa lapayalo falo hutapa mai'nae. ⁵ Lapakaemo muga anaga alagepa kavategati'mo ataleta asagautapa ai'nayanagi hogotetapa hu'naya kavafe'mo halate lapakesamo afita ho hiyo. Lapaipamo alita afe letetapae'mo hogotetapa hu'naya agufa kava'mo hiyo. Lapaipamo alita afe olesayana emi'ne'nae'mo aise hi'yalamutapile'mo lamumo ne'malaya hi'yalamutapimo alini'na uguve. ⁶ Ani hosu kava'mo nehaya'monanafa mago alagepa kava'mo nehae. Nikolasi mono vaya'mogi nehaya kavafe'mo o'nahau'niya kava huno nolapaiye.

⁷ Apakesamo hane'nisiya vaya'mogi Goti Auneme'amo'mo siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa nepaiya gemo afiyo. Nagaemo kame hu'a ae'a ne'apakasaya vaya'aife'mo, Afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya yosa alagamo Goti hoyamo agi'amo Palanaisi hoyo folagapi'mo hane'niya yosa alagamo etapa afa'a lagita neyo, hu'na hapa paiguve, huno naha pai'niye.

Simena taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

⁸ Kagaemo Simena taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa vekalegamo mani kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Nagaemo hogote vekamo mai'ne'na henaga vekamo mai'nove. Falite'na halate he ti'nova vekamo'na mani gemo lapa nepauve. ⁹ Lapake'novana ali'yatapimogi kanamo ne'aliya kavatapigi kafu nehaya kavatapimogi hu'na ago lapake'nove. Kafu hu'naya'monanafa kagemi yatapimo hane'niya vaya'mo mai'nae. Hu'a faipa hu'a nelapataya vaya'mogimo, Yu vaya'mo mai'none, hu'a nehaya'monanafa Yu vaya'mo o'mai'nae. Yu mono kava'mo osu'a Satani mono kavake'mo nehage'na apake'nove. ¹⁰ Aise afina'mo utesigetapa kana ya'mo aligaya'mofe'mo koli osiyo. Afiyo, Satani'a lapamalageka huteno kalavusi huno lapatesigetapa naya lole'a afina'mo hanageke ya'mo aligae. Lapakesa afita fatago hu'naya kavatapile'mo atafauta alagi huta maima maima ne'utapa faliyo. Nehisage'nae'mo ae'a ne'apakasaya vaya'mogi ne'aliya agufa kakolitagana ya'mo maige maige hutapa maisaya ya'mo ali'na lapamiguve.

11 Agesamo hane'nisiya vekamo'mo Goti Auneme'amo'mo siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa nepaiya gemo afino. Napa tu afina'mo nefaliya kava'mo'a kame hu'a ae'a ne'apakasaya vaya'mo afa'a ohapaegaiye.

Pegamamu taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

12 Kagaemo Pegamamu taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa vekalegamo mani kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Nagaemo aluga aluga'ati'mo ave ne'neya naipemo ali'nova vekamo'namo mani gemo lapa nepauve. 13 Lapake'novana Satani'a yagaino ne'apateya kote'mo mai'nage'na lapake'nove. Nagi'nimo o'ataletapa atafauta alagi hutapa mai'nae. Mago vaya'mogimo lama ge nava gemo hu'niya vekamo agi'amo Anitipasi'a Satani'mo ne'maiya kotegamo lapakae folagapi'mo kamiti amagi'naya'monanafa lapakaemo o'nataletapa nagaefe'mo mago'e hutapa lapakesa afita fatago nehae 14 Nehaya'monanafa mago gemo ali'na api ai'na lapatesuva gemo hane'niye. Akeya'vilaga Melami'a Meleki'mo alino aya male'nigeno Isaleli vaya'mogi hosu kava'mo hisayafe'mo Meleki'a apayate'mo ali'nige'apae'mo aigofe goti'apimogimo apami'naya ofalini afumo ame'amo ali'a nete'a kumai kava'mo hu'nae. Mago lapakaepati vaya'mogimo Melami'a alino aya male'niya agufa gemo akame nehae. 15 Lapakaepati'mo mago vaya'mogimo Nikolasi mono vaya'mogi ali'a apaya ne'malaya agufa gemo akame nehaya'mofe'mo 16 lapaipamo alita afe leyo. Lapaipamo alita afe olesaya'mo'mo malage hu'na lapakaetegamo emine'na navayafi'mo hane'niya naipe'nileti'mo lapakaefe'mo kame huguve. 17 Agesamo hane'nisiya vekamo'a Auneme'amo'mo siosi'afi siosi'afi'mo ne'maiya vaya'aife'mo hapa nepaiya gemo afino. Nagaemo kame hu'a ae'a ne'apakasaya vaya'mo koku'napi fala kino hane'niya ne'ya'mo agi'amo mana ne'ya'mo ali'na apamiguve. Apamite'na yaveyave yafate'mo saufa agi'amo avo'mo kae'na apamiguve. Ani saufa agi'amo muki vaya'mogimo o'afisage'a ani yafa'mo ali'nisaya vaya'amogige'mo afigae.

Taiyataila taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

18 Kagaemo Taiyataila taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa vekalegamo mani kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Nagaemo Goti mafa'ne'amo'na naulagala'mo ata vaikana huno

nelegeno naiyala'mo haesa yafa'mo o'ani'ya'mo ae'a kalo pae'naya yafakana huno hane'nige'na mai'nova vekamo'na mani gemo lapa nepauve. ¹⁹ Lapake'novana nehaya kavatapimogi lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kavatapimogi lapakesa afita fatago nehaya kavatapigi ali'ya'mo ne'aliya kavatapigi o'ataletapa atafauta alagi hutapa ne'maiya kavatapigi hu'na ago lapake'nove. Hogotetapa hu'naya kava'mo aeta agasetapa mago'e alagepa kava'mo hutapa ne'maiye.

²⁰ Nehaya'monanafa mago gemo ali'na api ai'na lapatesuva gemo hane'niye. Lapakaefe'mo mago a kanomo Yesemeli'a, Gotitegati gemo alini'ne'na ae'na hakalo hu'na hapa nepauva a kanomo mai'nove, huno nehaya a kanomo alitapa ha feita o'ataletapa afa'a ate'nae. Agaemo alino apaya maleteno apayate ali'nige'apae'mo ali'ya'nimo ne'aliya vaya'mogimo kumai kava'mo hute'apae'mo aigofe goti'apimogi ne'apamiya ofalini ne'ya'mo ali'a ne'nae. ²¹ Hosu kava'mo nehana kavakamo atalo, hu'na hute'na aipamo alino afe lesiya afina'mo ami'nova'monanafa aipamo alino afe lesiyafe'mo ohau'nigeno kumai kavake'mo nehie. ²² Nehiya'mofe'mo ageyo, ali'na hipa'ale'mo yaga au'na atesugeno lusi kana ya'mo aligiye. Agae'e'mo kumai kava'mo hu'naya vaya'mogimo agae'e'mo hosu kava'mo hu'naya kava'apie'mo apaipamo ali'a afe olesage'nae'mo hosu ya'mo ali'na apamisuge'a lusi kava hu'a kana ya'mo aligae. ²³ Ani kava'mo hute'na mafa'ne anaga'amo apamagisuge'a faligae. Inagi siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya vaya'mogimo nagaemo hisuva kava'mo agete'apae'mo, agaemo vaya'ai apaipa apakesafi'mo ne'ageya vekamo mai'niye, hu'a nagegae. Na kava hu'nisafi anonatapilefe'mo lapamete lapamete hu'na lapamiguve.

²⁴ Lapamiguva'monanafa mago Taiyataila taonifi'mo mai'naya siosi vaya'mogitapamo ani agufa hosu gemo afitetapa akame nosae. Mago vaya'mogi mani gee'mo, Satani'a alino fala ki male'niya gemo hane'niye, hu'a hu'naya gemo lapakaemo o'afi'nae. Nagaemo hu'nae'mo, mago'e hu'na kana ya'mo ali'na olapamiguva'monanafa ²⁵ afi'naya geleke'mo atafauta alagi huta maime maime ne'vige'nao emi'nenno. ²⁶ Nagaemo kame hu'a ae'a apakasete'a afi'naya gele'mo o'atale'a atafau'a alagi hume hume ne'visageno'ae'mo hano hisiya afina'mo afole aisige'nae'mo muki alu nofi alu nofi vaya'aite'mo yagai'a apatesaya himamu'nimo ali'na apamiguve. ²⁷ Afo'nimo'mo yagai'na apatesuva himamu'amo alino nami'niya kava hu'na himamu'nimo ali'na apamisuge'a

Aeni kayoteti'mo yagai'a apategae. Vaya'mogimo mopa samole'mo kayoteti'mo amaginageno aino akaya heno aise aise nehiya kava hu'a yagai'a apategae.

²⁸ Himamu'nimo ali'na apamite'na netepi'mo magoke'age'mo hane'nenno aeno ha neleya kanefi'mo ali'na apamiguve. ²⁹ Agesamo hane'nisiya vekamo'mo Goti Auneme'amo'mo siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa nepaiya gemo afino.

3

Satisi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gema

¹ Kagaemo Satisi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa vekalegamo mani kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Nagaemo Goti Auneme'amo'mo seveni'a himamu'amo alite'na seveni'a kanefite'mo atafau'na mai'nova vekamo'na mani gemo lapa nepauve. Nehaya kavatapimo ago lapake'nove. Vaya'mogimo lapakitapimo lapami'apae'mo, Afa'a ne'maiyategamo ne'maiya vayane, hu'a nehaya'monanafa o'alitapa nefaliya kavategamo ne'maiya vaya'mo mai'nae. ² Lapaupati'mo he titapa maiyo. Mago alagepa kavatapimo ago hano hugefe nehyanagi alita lokiya waitapa ateyo. Kavatapimo'mo Goti'nimo aulagale'mo haino metale'nige'na age'nove. ³ Haino metale'niya'mofe'mo afitetapa ali'naya gee'mo lapake okanitapa kanale huta akame nehutapa lapaipamo alitapa afe leyo. Lapaupati'mo he oti'nisage'nae'mo kumaya'mo ne'aliya vekamo ne'eya kava hu'na fiku kesi kateti'mo esugetapae'mo hainu afina'mo esufigetapa o'nagegae. ⁴ Mago Satisi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'amogitapamo kukenatapile'mo o'ani'yamo ofai'niye. Lapakaemo yaveyave kukenamo alita waitetapa nagae'e'mo umenitata hisaya vaya'mo mai'nae. ⁵ Kame hu'a ae'a ne'apakasaya vaya'mogi yaveyave kukenamo ali'a vaisage'na afa'a maisaya ya'mo ali'nisaya vaya'ai apaki'apimo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niyanage'na ae'na kalo pae'na o'atalegauve. Nagaemo afo'nimo aulagale'e enisole vaya'ai apaulagale'e'mo apaki'apimo aegauve. ⁶ Agesamo hane'nisiya vekamo'mo Goti Auneme'amo'mo siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa nepaiya gemo afino.

Filatefiya taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gema

⁷ Kagaemo Filatefiya taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa vekalegamo mani

kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Nagaemo naote vekamo lama ge'age'mo nehuva vekamo'na *Nevini'a yagaino ne'apateya kava hu'na yagai'na apatesuva ki'mo ali'nova vekamo'na mani gemo lapa nepauve. Kitamo yaki'na apate'nisuge'apae'mo mago vaya'mogi e'a kitamo ki'a o'apategae. Kitamo ki male'nisuge'apae'mo mago vaya'mogi e'a kitamo yaki'a o'apategae.* ⁸ Nehaya kavatapimo ago lapake'nove. Ageyo, hu'na, Lapaulagale'mo ago kitamo yaki'na lapate'novanage'a mago vaya'mogi e'a kitamo ki'a olapategae. Lapake'novana lokiyatapimo aise'amo hane'niya'monanafa ge'nimo akame nehutapae'mo nagi'nilefe'mo o'ali'none, hutapa hega o'ae'nage'na lapake'nove. ⁹ Mago vaya'mogimo Satani'e'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo, Yu vaya'mo mai'none, hu'a nehaya'monanafa aigofe'mo nehae. Lama gemo lapa nepauve, nagaemo apavaleli'ne'na lapaiyafi'mo apatesuge'apae'mo Kalaisi'a lapakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya vaya'mo mai'nae, hu'a hugae. ¹⁰ Nagaemo, o'ataletapa atafauta alagi hutapa maime maime viyo, hu'na lapa pai'nova gele'mo yagaitapa ate'naya'mofe'mo yagai'na lapatesugetapa muki ma mopafi vaya'mogimo lapamalageka hisaya afina'mo feita kasalo paetapa afa'a maigae. ¹¹ Aise afina'mo utesige'na emi'negauve. Ae'a ne'apakasaya vaya'mogi ne'aliya agufa kakolitatapimo aligae. Fiku yanage'a mago vaya'mogimo lapakaemo alisaya kakolitatapimo anonale aligayanagi ali'naya yate'mo atafauta alagi hutapa maiyo. ¹² Nagaemo kame hu'a ae'a ne'apakasaya vaya'mo apavale'na Goti'nimo aote mono no'afi'mo posi yosagana hu'na apategauve. Nopi'mo mai'ne'apae'mo halate kumatagamo u'a olamigae. Nagaemo apakaete'mo Goti'nimo agi'amo avo'mo kae malete'na Goti'nimo saufa Yulusalemu taonimo agi'amo avo'mo kaete'na saufa nagi'nimo avo'mo kae malegauve. ¹³ Agesamo hane'nisiya vekamo'mo Goti Auneme'amo'mo siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa nepaiya gemo afino.

Leyotisiya taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

¹⁴ Kagaemo Leyotisiya taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa vekalegamo mani kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Goti'a ge'amo naha pai'nige'na he lama gemo nehuva vekamo mai'nove. Gotife'mo fatago gemo alagi lama ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo mai'nove. Muki ya'amo Goti'a alo hu'niya ya'mo aepa fai'nova vekamo

mai'ne'nae'mo mani gemo lapa nepauve. ¹⁵ Nehaya kavatapimo ago lapake'nove. Lapake'novana yasi anikana hutapa o'maige amuko anikana hutapa o'maige hu'nage'na lapake'nove. Yasi anikana hutapa mai'nafi amuko anikana hutapa mai'nafi huno afa'a nahau'niye. ¹⁶ Nahau'niyesina'monanafa yasi anikana hutapa o'maige amuko anikana hutapa o'maige hu'netapa aise'amo amuko hu'niya anikana hutapa ne'maiya'mofe'mo navayafati'mo mu vali'na lapatalegauve. ¹⁷ Lapakaemo, Kagemi yatimo hane'niya vaya'mo mai'neta muki yatimo ali'none. Mago yafe'mo kafu osu'nona vaya'mo mai'none, hutapa nehaya'monanafa lapakaemo, lagaemo hosu kavapi'mo maige hapau hu'a latesaya kopi'mo maige kagemi ya o'ali'nona vaya'mo maige laulagamo ali hu'niya vaya'mo maige lagufa'alaga'age'mo maige huta mai'none, hutapa no'agae. ¹⁸ Ani kava'mo hutapa mai'naya'mofe'mo kagemi yatapimo hanesiya vaya'mo maisayafe'mo goli yafa'mo atafi'mo kae'na ali'na alagepa hu'na ate'nova goli yafa'mo nagaeteti'mo miya faiyo. Lapakufa'alaga'age'mo mai'nayanageno lapavagage osisiyafe'mo nagaeteti'mo yaveyave kukenamo miya faita vaiyo. Lapaulagaleti'mo alagepa hutapa agesayafe'mo lapaulagale'mo falesaya malasinimo nagaeteti'mo miya faiyo.

¹⁹ Muki nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'aife'mo, hosu kava'mo nehae, hu'na hute'na ali'na api ai'na ne'apatova'mofe'mo lapayamukiki hutapa lapaipamo alitapa afe leyo. ²⁰ Nageyo, kipate'mo he ti'na mai'ne'na hakalu hakalu huge huge hu'na ne'mauve. Mago vekamo'mo ge'nimo afiteno kitamo yakino natesige'nae'mo hai'na agae'e'mo ne'ya'mo nesugeno nagae'e'mo ne'ya'mo negaiye. ²¹ Nagaemo kame hu'a ae'a ne'apakasaya vaya'mo ali'na apamisuge'a fai mai'ne'na yagai'na ne'apatova siate'mo nagae'e'mo fai maigae. Nagaemo ago kame hu'na ae'na apakase'nogeno afo'nimo'mo fai mai'nenogaino ne'apateya sia'amo nami'nige'na fai mai'nova kava hu'a nagae'e'mo fai maigae. ²² Agesamo hane'nisiya vekamo'mo Goti Auneme'amo'mo siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa nepaiya gemo afino, huno hapa pai'niye.

4

Koku'napi Gotitefe'mo mono nehaya kavafe'mo hu'niya gema

¹ Ani gemo afite'na agovana koku'napi kitamo naulagale'mo yaki male'nige'na age'nove. Hogote'na afi'nogeno

pikuli hu'nageno age aigekana agufa gefati'mo naha paino'ae'mo, Manile'mo haikege'nao. Henaga'amo afole aisiya kava'mo ali'na kavelino, huno naha pai'niye. ² Malage hu'na Goti Auneme'afi'mo mai'ne'nae'mo naune kava'mo hu'na agovana mago vekamo koku'napi'mo fai mai'nenno yagaino ne'apateya siate'mo mai'nige'na age'nove. ³ Fai mai'niya vekafati'mo mago yafa'mo agi'amo yasipa yafa'mo alu agufa alu agufamo kalifa yafakana huno haesa yafa'mo agi'amo koniliyani yafakana huno alave alave hu'niye. Mago fugi'na'mo'a yafa'mo agi'amo emalolimo'a hegafatalili yafakana huno hane'nigeno fugi'na'mo'a siate'mo aino ku ai'niye. ⁴ Tueti fo'a vaya'mogi yagai'a apatesayafe'mo siamo'a faino ku ai'nige'a tueti fo'a vayatama vaya'mo ani siate'mo fai mai'nae. Yaveyave kukenamo vai'a alite'a apakenopale'mo goli yafateti'mo alo hu male'naya kakolitamo kame hu'a ae'a ne'apakasaya vaya'mogi ne'malaya agufa kakolitamo ali'a male'a ali'nae. ⁵ Yagaino ne'apateya vekamo sia'afati'mo hafosamo hai'nigeno alino alave alave huteno alopa agemo ai'nigeno hakalu hakalu hu'nige'na age'nove. Yagaino ne'apateya vekamo sia'amo aula-galeti'mo seveni'a kani'amo ae'niye. Ani seveni'a kani'amo hane'niya kava huno Goti Auneme'amo'mo seveni'a himamu'amo hane'niye. ⁶ Yagaino ne'apateya vekamo sia aulagale'mo mago ani kotu'mo'a aeno ha le'nige'a ne'agaya kalasigana huno hane'niye. Lole'e lole'e vaya'mogi apaulaga'e apakamelaga'e'mo asole apaulagamo hane'niya vaya'mogi yagaino ne'apateya vekamo sia'ale'mo fai'a ku ai'a ate'nae. ⁷ Hogote vekamo laiyonigana huno mai'nigeno napa tu vekamo ve pulumakagana huno mai'nigeno napa tali vekamo augosamo'mo ve kanomo augosagana huno hane'nigeno napa fo vekamo halelitata nehiya hilo namagana huno mai'niye. ⁸ Lole'e lole'e vaya'mogimo sigisi'a hapakumo hane'nigeno muki apakufa'afilagamo apaulagamo hane'niye. Muki afina'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo mai'a falu osu'a mai'ne'a hu'apae'mo,

Ala kava ne'mo Goti'a muki himamu'amo ali'niya vekamo aote vekamo aote vekamo aote vekamo mai'niye. Hogoteno mai'niyanageno hemeni'e'mo ne'maiyanageno henaga'amo maige maige huno maigiye, hu'a hu'nae.

⁹ Lole'e lole'e vaya'mogimo maige maige huno ne'maiya vekamo'a yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'niya vekae'mo mono hute'a ala agi'amo amige agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atege hao ke hege hu'a mono nehae. ¹⁰ Mono nehage'apae'mo tueti fo'a vayatama vaya'mogimo maige

maige huno ne'maiya vekamo yagaino ne'apateya siate'mo mai'niya vekalefe'mo apago'ya fai'a asagau'a aite'apae'mo mono nehae. Apakaemo kame hu'a ae'a apakasete'a ali'naya kakolitamo ali'a asagi'a yagaino ne'apateya vekamo sia aulagale'mo yaga au'a male'nae. ¹¹ Maletē'apae'mo, Ala kava nene, Muki ya'e vaya'e'mo alo hu'nane. Ka-hau'nigeka alo huteka afa'a maisaya ya'mo alika apami'nanage'a hanege maige nehae. Kagaemo ha le konali yakamo alige ala kagikamo alige kayamu-fakamo alige huka alisana vekamo mai'nane, hu'a hu'nae.

5

Avo'mo kaeteno'ae'mo alino kafage kino male'niya gemae

¹ Agovana yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'niya vekamo'a asepale'mo aluga aluga aupilaga'amo avo'mo kaeteno alino kafage ki male'nenō seveni'a afina'mo kameleti'mo faleteno aino kamaeteno lamaga ayapi'mo ali'niye. ² Agovana mago lokiya enisole vekamo'a, Ina la'mo himamu'age vekamo mai'niyanageno seveni'a kamemo afa'a alino akauteno alino ata legaiye, huno alopa gefati'mo aeno hakalo huno hapa pai'niye. ³ Hapa pai'niya'monanafa muki koku'napi ne'maiya vaya'mogimo ma mopafi ne'maiya vaya'mogimo ma mopamo afe'alumelagamo ne'maiya vaya'mogimo hu'a afa'a avo'mo kae male'niya gemo ali'a akaute'a ali'a ata le'a o'agegae. ⁴ Magoke vekamo'a afa'a alino ata leno lekana pai'niya vekamo alagi o'mai'niya'mofe'mo lusi kava hu'na avi'ya nehugeno'ae'mo ⁵ mago vayatama vekamo'mo, Avi'ya osuvo. Ago, Yuta nofi vayapati'mo laiyonimo Nevini nofi hafu'ya'agana huno mai'niya vekamo'a muki kava'e vaya'e'mo aeno apakase'niyanageno seveni'a kamemo afa'a alino akauteno alino ata legaiye, huno naha pai'niye.

⁶ Naha pai'nige'nae'mo agovana mago aikeli sipisipimo'a yagaino ne'apateya vekamo siate'mo fai mai'niya vekamo aulagale'mo mai'nige'a lole'e lole'e vaya'e tueti fo'a vayatama vaya'mogi'e'mo fai'a ku ai'a ate'nae. Amagi'nageno fali'niya aikeli sipisipigana huno mai'niye. Agaemo agenopafati'mo seveni'a lokiya'amo haneteno seveni'a aulagamo hane'niye. Seveni'a aulagamo hane'niya kava huno Goti Auneme'amo himamu'amo seveni'a himamu'amo alino ate'nigeno muki ma mopafi'mo uneno nehia Auneme himamu'amo hane'niye. ⁷ Agaemo uno yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'niya vekamo lamaga ayapati'mo alino kafage ki male'niya pepamo ali'niye.

⁸ Ali'nige'apae'mo lole'e lole'e vaya'e tueti fo'a vayatama vaya'mogi'e'mo aikeli sipisipimo aiyafi'mo apago'ya fai'a asagau'a ai'nae. Muki'amogimo apamete apamete hu'a alopa gitagana ya'mo alige alopa goli yuvapa alige hute'a mai'nae. Ani yuvapafi'mo atafi'mo nekageno alagepa atumo ne'aiya agufa ya'mo hane'niya kava huno apaote vaya'mogimo nunumu nehaya gemo hane'niye. ⁹ Apakaemo saufa yokemo hu'apae'mo,

Kamagi'nageka faliteka Gotitefe'mo kolakaleti'mo miya faika late'nane. Kagaemo muki nofi vayanagi muki alu apake alu apakemo ne'aiya vayanagi muki alu apakufa'e alu apakufa'e vayanagi muki alu kotega alu kotegamo ne'maiya vayanagi huka miya faika hatu maeka late'nana'mofe'mo alino kafage ki male'niya pepaleti'mo kamemo afa'a alika akautaleka alika ata lesana vekamo mai'nane. ¹⁰ Kagaemo yagaita apatesuna kini vaya'mo maige mono huta apatesuna vaya'mo maige hu'neta Goti ali'ya'amo alisunafe'mo alika hamaleka late'nananageta ma mopafi'mo yagaita apategaune,

hu'a hu'nae.

¹¹ Hutage'na apakovana tauseni tauseni'a enisole vaya'mogimo apake ai'nage'na afi'nove. Apakae'e lole'e lole'e vayatama vaya'mogi'e'mo yagaino ne'apateya sia'ale'mo fai'a ku ai'a ate'nae. ¹² Apakaemo alopa gefati'mo,

amagi'nageno fali'niya aikeli sipisipimo'a alagi alisiya vekamo mai'niya'mofe'mo himamu'amo alige muki alagepa kagemi ya'amo alige afiteno age'niya kava'amo alige lokiya ya'amo alige ala agi'amo alige ha le konali ya'amo alige muki ya'amo fiku alige hisiya vekamo mai'niye,

hu'a hu'nae. ¹³ Afi'novana muki koku'napi vayanagi ma mopafi vayanagi ma mopamo afe'alumelaga vayanagi solovala anipi vayanagi muki haopalegamo ne'maiya vayanagi hu'a ge nehage'na afi'nove. Hu'apae'mo,

Yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'niya veka'e aikeli sipisipi veka'efe'mo hanao ke hege ala anaki'anile'mo ali'a asaga hu'a anatege muki ya'age lokiya vekalane, hu'a huge hume hume u'a maiyo,

hu'a hu'nae. ¹⁴ Lole'e lole'e vaya'mogi, He lama ge, hu'a hu'nage'apae'mo tueti fo'a vayatama vaya'mo apago'ya fai'a asagau'a aite'a maige maige huno maino hano osuno maisiya vekae'mo mono hu'nae.

6

Kamemo alino akauteno'a pepamo alino ata le'niya gemae

¹ Age'novana aikeli sipisipimo'a hogote kamemo alino ne'akaigeno'ae'mo magoke vekamo lole'e lole'e vayapati vekamo'mo alopa gefati'mo hakalu hakalu hugekana agufa gemo, eka ago, huno ge hu'niye. ² Huno hu'nige'na agovana naulagale'mo yaveyave hosimo mai'nige'na age'novane. Hosile'mo fai mai'niya vekamo'a ati ali'nigeno Goti'a yagaino ne'apateya kakolitamo alino ami'nigeno aliteno uno kame huno aeno ne'apakaseya vekamo'mo uno kame huno aeno apakasesiyafe'mo u'niye.

³ Aikeli sipisipimo'a napa tu kamemo alino ne'akaigeno'ae'mo lole'e lole'e vayapati'mo napa tu vekamo'mo eka ago, huno ge hu'nige'na afi'novane. ⁴ Mago alu hosimo haesa hosimo e'nigeno ani hosile'mo fai mai'niya vekamo'a apamagisiyafe'mo kame huno apatesiya himamu'amo ali'niye. Mago vekamo'a alopa naipemo alino ami'nigeno aliteno u'niye.

⁵ Aikeli sipisipimo'a napa tali kamemo alino ne'akaigeno'ae'mo lole'e lole'e vayapati'mo napa tali vekamo'mo eka ago, huno ge hu'nige'na afite'na age'novana naulagale'mo anupa hosimo e'nigeno ani hosile'mo fai mai'niya vekamo'a sigelimo ayapi'mo ali'niye. ⁶ Inagi lole'e lole'e vayapati vekamo'a age aigekana huno ge huno'ae'mo, kafu hu afinafe'mo magoke afina'mo ali'ya ali'niya yatefe'mo miya'apimo afa'a atale'a lole'e lole'e laisi kapumo hugekana hu'a hu'naya ya'mo agi'amo vitimo miya faigae. Magoke afina'mo ali'ya ali'niya yatefe'mo miya'apimo afa'a atale'a tuolofu'a kapumo napa tu agufa vitimo agi'amo malimo miya faigae. Alifi yosa alagafati ani'e nofi alagafati ani'e'mo alika hosu huka o'ato, huno hu'niye.

⁷ Inagi aikeli sipisipimo'a napa fo kamemo alino ne'akaige'nae'mo afuvana lole'e lole'e vayapati'mo napa fo vekamo'a eka ago, huno ge hu'niye. ⁸ Age'novana naulagale'mo falupa hosimo mai'nigeno ani hosile'mo fai mai'niya vekamo agi'amo vaya'mo apamagisige'a falisaya vekae, huno hane'niye. Eno ne'vigeno akame huno mago vekamo e'niye. Agi'amo fali'naya vaya'mo u'a mai'naya kotegae, huno hane'niye. Anakaemo ma mopafi mai'naya vayapati'mo ali'ana fako hu'ana lole'e lole'e vaya'mo apate'ne'ana lole'e mago'e vaya'mo afa'a apatete'ana magoke vaya'mo apamagisa'a himamu'animo ali'na'ae. Anakaemo kame hu'ana apatesa'age'apae'mo falige kafu hu kava'mo ali'ana afole ai'ana atesa'age'apae'mo falige

kaita hapau kava'mo ali'ana afole ai'ana atesa'age'apae'mo falige afela afumogimo hapaesage'a falisayafe'mo ali'ana apatesa'age'a u'a hapaesage'apae'mo falige hu'a falisaya himamu'animo ali'na'ae.

⁹ Agaemo napa faefu kamemo alino ne'akaige'nae'mo agovana fali'naya vaya'ai apakupi mafa'nemogi ofalinimo ne'malaya hi'yalamu'mo hipakapi'mo mai'nage'na apake'nove. Ani vaya'mogimo Goti ge'amo Kalaisife ava gemo o'atale'a alagepa hu'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya'mofe'mo apamagi'nae.

¹⁰ Apakaemo alopa gefati'mo hu'apae'mo, kayamufa'age ala kava ne'mogae, kaote vekamo lama ge'age'mo nehana vekamogae, Ma mopafi vaya'mogimo kamiti lamagi'naya'mofe'mo na magi afina'mo utesigeka hosu kava'apimo alika fako huka apateteka kayo'mo apamigane, hu'a afi ge'nae. ¹¹ Goti'a yatala yaveyave kukenamo alino apamete apamete huno apamitenoa'e'mo, Lapamagi'nagetapa fali'naya kava hu'a ali'ya'nimo lapakae'e'mo magokepi lokaeta ne'aliya vaya'e konagatapimogi'e'mo apamagisage'apae'mo faligae. Aise afina'mo afa'a apakava maime maime ne'visage'apae'mo muki falisaya vaya'mo afa'a faligae, huno hapa pai'niye.

¹² Age'novana aikeli sipisipimo'a napa sigisi kamemo alino ne'akaigenoa'e'mo lusi imima'mo ali'nigeno yegemo oleno alino anupa'age huteno anupa lavolavogana hu'nigeno kaimo'mo alino kolakana hu'niye. ¹³ Yasimo'mo yu'yu yosa alagamo alino hali hutalegeno asagauno ne'aiya kava huno muki kanefi'amo ma mopafi'mo asagau'a ai'nae. ¹⁴ Hiya koku'na'mo mati yakaikona ali'a kafage kigekana huno hano hu'niye. Muki ave'e ani ago'nanena'mogi'e'mo no'apimo atale'a u'a lageso hisayafe'mo u'nae.

¹⁵ Hutege'apae'mo ma mopafi ala kini vayanagi yagai'a ne'apataya vayanagi ati vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi kagemi ya'api'e vayanagi apayamufa vayanagi muki kalavusi ali'ya ne'aliya vayanagi afa'a ne'maiya vayanagi hu'a muki vaya'amo u'a yafa kapi'mo fala kige avefi'mo hane'niya yafa kapi'mo hai'a fala kige hu'a mai'nae. ¹⁶ Apakaemo ave'e yafa'efe'mo, Aika naku paeka emikeka aika lati kaege'anao yagaino ne'apateya vekamo siate'mo fai mai'niya veka'e aipamo leno nelateya aikeli sipisipimo'e'mo olagesa'afe'mae. ¹⁷ Anaipamo le'ana ne'apata'a afina'mo afole ai'nigi haiya vaya'mogi afa'a he ti'a maigae, hu'a hu'nae.

7

Goti'a vani hataleti foti fo tauseni'a vaya'aite'mo alagena

kava'amo hu male'niya gemae

¹ Ani gemo afite'na agovana lole'e lole'e enisole vava'mogimo ma mopafi'mo lole'e lole'e atupale'mo he ti'a mai'ne'apae'mo ma mopalenagi solovala anitenagi yosalenagi hu'a yasimo o'alisiyafe'mo ma mopa atupale'mo lole'e lole'e yasile'mo atafau'nage'na apake'nove. ² Agovana mago alu enisole vekamo'a yegemo haine ne'eya kotegati'mo afa'a ne'maiya Goti alagena kava'amo hu malesiyafe'mo aliteno e'nige'na age'nove. Agaemo lole'e lole'e enisole vava'aife'mo Goti'a ma mopa'e solovala ani'e'mo ali'a hosu hu'a atesaya himamu'apimo alino apami'niya enisole vava'aife'mo alopa gefati'mo keya aeno ge hu'niye. ³ Lapakaemo ma mopagi solovala aninagi yosagi hutapa alita hosu hutapa o'ate'nigetao hogoteta Gotitimo ali'ya'amo ne'aliya vava'ai hapanile'mo alagena kava'amo hu malegaune, huno hapa pai'niye. ⁴ Na magi vava'mogi Goti alagena kava'amo hapanile'mo hu male'naya vava'mo mai'nafi huno naha pai'niye. Vani hataleti foti fo tauseni'a vava'mo muki Isaleli nofi vayapati'mo mai'naya vava'aite'mo alagena kava'amo hu male'nae. ⁵ Yuta nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vava'aite'mo alagena kava'amo hu male'nae. Lumeni nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vava'aite'mo alagena kava'amo hu male'nae. Gati nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vava'aite'mo alagena kava'amo hu male'nae. ⁶ Asa nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vava'aite'mo alagena kava'amo hu male'nae. Napitali nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vava'aite'mo alagena kava'amo hu male'nae. Manasa nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vava'aite'mo alagena kava'amo hu male'nae. ⁷ Simiyoni nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vava'aite'mo alagena kava'amo hu male'nae. Livai nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vava'aite'mo alagena kava'amo hu male'nae. Isaka nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vava'aite'mo alagena kava'amo hu male'nae. ⁸ Semulani nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vava'aite'mo alagena kava'amo hu male'nae. Yosefe nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vava'aite'mo alagena kava'amo hu male'nae. Menisameni nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vava'aite'mo alagena kava'amo hu male'nae.

Lusi asole vava'mo mai'naya vava'aife'mo hapa pai'niya gemae

⁹ Ani kava'mo afole aitege'na age'novana lusi asole vava'mo lekana opaisuna agufa vava'mo muki alu kotega alu kotegamo ne'maiya vayanagi muki nofi vayanagi muki

alu apakufa'e alu apakufa'e vayanagi muki alu apake alu apakemo ne'aiya vayanagi hu'a yagaino ne'apateya vekamo sia aulagale'e aikeli sipisipimo aulagale'e'mo e'a he ti'a mai'nage'na apake'nove. Apakaemo yatala yaveyave'age kukenamo vaili'naya vaya'mogi vayave haitagana ya'mo apayapi'mo ali'nae. ¹⁰ Apakaemo alopa gefati'mo hu'apae'mo, Gotitimo'a yagaino ne'apateya vekamo sia'ale'mo fai mai'niya vekamo'e aikeli sipisipi vekamo'e'mo anakai'anige'mo lagufamo ali'ana kati'ana late'na'anagi ala lanakitanimo ali'ao, hu'a hu'nae. ¹¹ Muki enisole vayanagi vayatama vayanagi lole'e lole'e vayanagi hu'a yagaino ne'apateya vekamo sia'ale'mo he ti'a fai'a ku ai'a ate'nae. Inagi apakaemo yagaino ne'apateya vekamo sia aulagale'mo apago'ya fai'a asagau'a aite'a apaugosalegati'mo mopale'mo ai'a ati kae'ne'a Gotife'mo mono hu'nae. ¹² Apakaemo hu'apae'mo,

He lama ge. Gotitimofe'mo amuse hu'a atete'a agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ateyo. Alagepa huno ageteno afi'niya vekae, hu'a hute'a hao ke he'a ala agi'amo amiyo. Muki ya'a'e lokiya vekamo himamu'a'e vekae, hu'a, muki afina'mo hume hume u'a maiyo. He lama ge, hu'a hu'nae.

¹³ Mago vayatama vekamo'a, Yatala yaveyave'age kuke-namo vaili'naya vaya'mo ina lagie. Ani vaya'mo haiyategati'mo e'nae, huno nafi ge'nige'nae'mo, ¹⁴ Ala vekae, hu'na, o'apake'nove. Kagaemo apake'nanagi naha paiyo, hu'na ha pai'nogeno naha paino'ae'mo, Kalaisi'a, lusi apaini hu'a lapatesaya afina'mo afole aigiye, huno lapa pai'niya afina'mo alopa hanageke afina'mo ago afole ai'nige'a Goti ge'amo o'atale'a e'a mai'nae. Yatala kukena'apimo aikeli sipisipi vekamo kola'aleti'mo ali'a sese hu'nageno yaveyave kuke-namo hamale'niye. ¹⁵ Ani kava'mo hu'naya'mofe'mo Goti aulagale'mo yagaino ne'apateya vekamo sia aulagale'mo mai'ne'a feluga'e hani'ilaga'e'mo aote mono no'afi'mo ali'ya'mo ali'a mai'nae. Yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'niya vekamo'a apakae'e'mo magokepi lokaeno maigiye. ¹⁶ Halate apaka otege anife'mo ohapauge hu'a maigae. Yegemo'mo leno apasaga olisigeno atamo'mo amuko ohapaugiye. ¹⁷ Na kava hinage'apaene. Aikeli sipisipimo'a yagaino ne'apateya vekamo sia'amo folagapi'mo mai'niya sipisipi vekamo'a sipisipile'mo yagai'a ne'apataya kava huno yagaino apateteno meti ani'amo'a afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya anitegamo apavalelino ugiya'mofe'mae. Goti'a apaulagafati'mo apaunumo alino laneno atalegaiye, huno hu'niye.

8

Napa seveni kamemo alino akau'niya gemae

¹ Aikeli sipisipimo'a napa seveni kamemo alino ne'akaige'apae'mo koku'napi vaya'mogimo aise afina'atomo aise aovafi'mo ge osu'a afa'a mai'nae. ² Inagi agovana seveni'a enisole vaya'mo Goti aulagale'mo he ti'a mai'naya enisole vaya'mo alino apami'niya pikulimo alite'a mai'nage'na apake'nove.

³ Mago alu enisole vekamo'a goli yuvapafi'mo atamo kae'a ne'malaya yuvapamo aliteno ofalinimo ne'malaya hi'yalamute'mo eno he tino mai'niye. Mago vekamo'a asole ya'mo atafi'mo alino kae'nigeno alagepa atumo ne'aiya ya'mo alino enisole vekamo ami'niye. Muki apaote vaya'mogimo nunumu nehaya ge'api'e alagepa atumo ne'aiya ya'e'mo alino goli hi'yalamute'mo maleteno Goti'mo amisiyafe'mo alino ami'nigeno ali'niye. ⁴ Alino yuvapafi'mo male'nen'ae'mo atafi'mo kae'nigeno halinamo aiteni alagepa atumo ai'nigeno halina'e apaote vaya'mogi nunumu hu'naya ge'api'e'mo enisole vekamo ayapati'mo Gotitegamo magokepi'mo lokaeno hai'niye. ⁵ Inagi ani enisole vekamo'a yuvapamo aliteno hi'yalamuteti'mo atamo alino yuvapafi'mo maleno havai teteno alino ma mopafi'mo aino atagu faeno atale'nigeno hakalu hakalu huge alopa agemo aige hafosa hai'nigeno alino alave alave huge imima alige hu'niye.

Pikulimo hu'naya gemae

⁶ Hutege'apae'mo seveni'a enisole vaya'mogimo seveni'a pikulimo ali'ne'a pikulimo hisayafe'mo alo hu'a mai'nae. ⁷ Hogote enisole vekamo'a pikuli hu'nigeno'ae'mo ko aigekana huno ko mopagi atagi kolanagi huno ai'niye. Ma mopamo lole'e mago'e atupaleti'mo magokayaga atupa mopamo ago atamo'mo leno asagali'niye. Ani kava huno lole'e mago'e yosafati'mo magoke yosamo leno asagali'niye. Muki kahau'amo ago leno asagali'niye.

⁸ Napa tu enisole vekamo'a pikulimo hu'nigeno'ae'mo alopa avefi'mo atamo neleya avegana ya'mo alino yaga auno atale'nigeno solovala anipi'mo asagauno ai'niye. Solovala ani'mo lole'e mago'e atupaleti'mo magokayaga atupalegamo kola ani'mo hamale'niye. ⁹ Hamale'nige'a lole'e mago'e vaya'mo solovala anipi'mo mai'naya vayapati'mo magoke vaya'mo ago fali'nae. Asole sipifati'mo lole sipi'ala'mo ateno magoke sipimo alino hosu huno ateteno'ae'mo magoke sipimo alino hosu huno atete atete hulino u'niye.

¹⁰ Napa tali enisole vekamo'a pikuli hu'nigeno'ae'mo alopa kanefi'mo'a ata kani aegekana huno aeno ha le'nigeno'ae'mo koku'napi'mo lole'e mago'e anipati'mo magoke ani'mo nelamiya anipi'e magoke meti anipi'e'mo asagauno ai'niye. ¹¹ Ani kanefi'mo agi'amo atu neheya yane. Lole'e mago'e anipati'mo magoke ani'mo'a atu he'nige'apae'mo asole vaya'mogi ani ani'mo nete'a ago fali'nae.

¹² Napa fo enisole vekamo'a pikuli hu'nigeno'ae'mo lole'e mago'e yegemo atupaleti'mo magokayaga atupale'mo amagi'nigeno hani hu'niye. Ani kava huno lole'e mago'e kaimo atupaleti'mo magokayagamo atupale'mo hani hu'niye. Lole'e mago'e kanefipati'mo magoke kanefi'mo'a hani hu'niye. Felugamo lole afina'mo afa'a hane'nigeno magoke afina'mo hani hu'niye. Hani'ilagamo lole afina'mo afa'a hane'nigeno magoke afina'mo hani hu'niye.

¹³ Hutege'na agovana mago enisole vekamo'a koku'na'mo folagate'mo halelitata nehuno'ae'mo, aiye aiye, hu'niye. Lole'e mago'e enisole vaya'mogimo pikulimo nehisage'apae'mo ma mopafi vaya'mogimo kagegage hugae, huno hu'niye.

9

¹ Napa faefu enisole vekamo'a pikulimo hu'nige'nae'mo agovana mago kanefi'mo koku'napati'mo aino atafai lamino ma mopafi'mo asagauno ai'nige'na age'nove. Ki'mo ive keli kitale ki'mo ami'nigeno ali'niye. ² Agaemo ive kelile kitamo yaki'nigeno lusi kava huno halinamo ai'nigeno'ae'mo yegemo'e koku'na'mo'e'mo hani hu'niye. ³ Halinafati'mo mago akenu anaga'mo ma mopafi'mo haleli'a emi'e'nae. Goti'a himamu'apimo alino apami'nige'apae'mo sokopiyonigana hu'a hapa'e'nae. ⁴ Apakaefe'mo, ma mopafi kahaugi hegafatalili yanagi yosagi hutapa alita hosu hutapa o'ateyo. Goti alagena ya'amo hapanile'mo ohane'nisiya vaya'age'mo hapaeyo, huno hapa pai'niye. ⁵ Kamiti apamagisaya himamu'apimo alino o'apami'nifa faefu'a kaile'mo vaya'mo hapaesageno lusi kava huno apakafu kisiyafe'mo himamu'apimo alino apami'niye. ⁶ Ani afina'mo vaya'mogi apakai'apimo falisaya ka'mo afa'a kahauya hu'a o'agegae. Falisayafe'mo hapaugiya'monanafa afa'a ofaligae.

⁷ Akenu anaga'mogimo kame nehaya hosigana agufa apakufamo alite'a mai'nae. Apakenopale'mo goligana kakolitamo ae'a ne'apakasaya vaya'mogi ali'a ne'malaya agufa kakolitamo hane'niye. Apaugosa'amo ma mopafi vaya'ai apaugosagana huno hane'niye.

⁸ Apayoka'amo a'ne anaga'ai apayokagana huno yatala apayoka'mo hane'niye. Apave'mo laiyni anaga'ai apavekana huno hane'niye. ⁹ Hapai'iyale'mo hu'a ali'naya ya'mo ati vaya'ai kapa siotigana huno hane'niye. Hapaku agemo'mo kame hisayafe'mo asole hosimogi talalagana ya'mo ae'a vayu huli'a nagu nagu hu'a u'nageno'ae'mo age ne'aigekana huno age ai'niye. ¹⁰ Apaigo'ya'amo sokopiyonimo aigo'yagana huno hane'nigeno vaya'mo nehapaeya aigo'yagana agufa apaigo'yamo hane'niye. Apaigo'yaleti'mo hapaesageno apakafu kisiya himamu'apimo hane'niye. ¹¹ Mago vekamo kini veka'apimo mai'neni yagaino apate'niye. Ani vekamo ayo'amo o'male'niya ive kelile'mo ne'yagaiya enisole vekamo agi'amo Himulu gefati'mo Amatoni'ae hu'a agi ae'nage'a Galiki gefati'mo Apoliyani'ae, hu'a agi ae'nae. Ani agimo aepa'amo vaya'mo nehapaeya vekae. ¹² Hogote kana kava'mo ago hano hutegeni lole kana kava'mo afa'a hane'niyanageno henaga'amo afole aigiye.

¹³ Napa sigisi enisole vekamo'a pikulimo hu'nige'nae'mo afuvana mago vekamo Goti aulagale'mo hane'niya goli hi'yalamu'mo folagapi'mo mai'neni'ae'mo keya ae'niye. ¹⁴ Agaemo pikulimo ali'neni napa sigisi enisole vekae'mo, Lole'e lole'e enisole vaya'mo alopa ani'mo nelamiya ani'mo agi'amo Yufaletisi ani agi'nale'mo nofi ki'a apate'naya enisole vaya'mo uka alika hakalu heka apato, huno ha pai'niye. ¹⁵ Uno lole'e lole'e enisole vaya'mo hakalu heno apate'niye. Goti'a ma mopafi mai'naya vaya'mo lole'e mago'e vayapati'mo magoke vaya'mo apamagisayafe'mo ani aovamogi ani afina'mogi ani kaile'mogi ani kafugamogi ali'ya'mo aepa fai'a alisayafe'mo alo huno apate'niye. ¹⁶ Hosile'mo fai mai'naya ati vaya'mo na magi vaya'mo mai'nafi huno naha paino'ae'mo tu hataleti miliyoni'amo mai'nae, huno naha pai'niye.

¹⁷ Alagamuna agegekana hu'na apakovana hosi'e hosile'mo fai mai'naya ati vaya'e'mo mai'nageno kapa sioti'apimo'a atagana huno haesa huge oko huge sofa yafa'mo kae'nageno nekama'age hugekana agufa ya'e'mo apake'nove. Hosimogi apakenopamo laiyni anaga'ai apakenopagana huno hane'nigeno apavayafati'mo atagi halinagi ata neleya yafa'mo agi'amo sofa yafanagi huno le'niye. ¹⁸ Ani hosimogi apavayafi'mo hane'niya kayo'mo ata kayotetinagi halina kayotetinagi ata neleya yafa kayotetinagi hu'a lole'e mago'e vayapati'mo magoke vaya'mo kamiti apamagi'nae. ¹⁹ Hosimogimo apamagisaya himamu'apimo apavayafi'mo hanege apaigo'yale'mo

hanege huno hane'niye. Apaigo'yamo nagalo'yavemo aigo'yakana huno hane'nigeno apaigo'ya atupale'mo nagalo'yavemo agenopagana huno hane'nige'apae'mo vaya'mo hapae'nae. ²⁰ Ani kayoteti'mo kamiti o'apamagi'naya vaya'mogimo hosu enisole vaya'aite'e alo hu'naya aigofe goti'apimogite'e'mo o'apatale'a mago'e hu'a mono hu'nae. Apakaemo aigofe goti'apimogi goli yafateti'mo alo huge siluva yafateti'mo alo huge haesa yafateti'mo alo huge afa yafateti'mo alo huge yosaleti'mo alo huge hu'a alo hu'naya aigofe goti'apimogimo mago ya'mo o'agege ge o'afige ka'mo umenitata osuge nehaya aigofe goti'apimogimo o'apatale'nae. ²¹ Ani kava hu'a vaya'mo hapaenge Satani himamu'aleti'mo no'agaya aeto agufa aune kava'mo huge kumai kava'mo huge kumaya'mo alige nehaya kava'apimo ataleti'a apaipamo ali'a afe ole'nae.

10

Enisole vekamo'a alino kafage ki male'niya asepamo ali'niya gema

¹ Hutege'na agovana lokiya enisole vekamo koku'napati'mo eminege'na age'nove. Hiya kukenamo'a yatala kukenamo vaili'nigeno fugi'na'mo'a agenopale'mo kino ku aino ate'niye. Augosafati'mo yegegana huno le'nigeno aiyala'mo'a ata neleya posigana huno hane'niye. ² Agaemo mago aise mukutomo alino kafage ki male'niya mukutomo ayapi'mo ali'nigeno aino ata leno hane'niye. Lamaga aiyamo solovala anite'mo aeteno hoga aiyamo mopale'mo ae'nen'ae'mo ³ alopa gefati'mo laiyonimo'a kaekae hugekana agufa gemo huno ge hu'niye. Ge hu'nigeno'ae'mo seveni'a afina'mo hakalu hakalu hugekana huno age ai'niya vekamo'a lusi kava huno age ai'niye. ⁴ Age ai'nige'na aepa fai'na avo'mo kaegefe'mo nehugen'ae'mo mago vekamo'a koku'napati'mo huno'ae'mo, seveni'a afina'mo hakalu hakalu hugekana huno age ai'niya vekamo'a hu'niya gemo avo'mo okaeka afika fala ki malo, huno naha pai'niye.

⁵ Naha pai'nigeno'ae'mo enisole vekamo solovala anite'e mopale'e'mo he tino mai'nige'na age'nova enisole vekamo'a lamaga aya'mo koku'nategamo alino asagauli'nen' ⁶ apago'yamo atale'a ge nehaya kavakana huno Goti agi'aleti'mo ge hu'niye. Agaemo maige maige huno mai'nen' koku'na'e muki koku'nate'mo hane'niya ya'enagi ma mopa'e muki ma mopafi'mo hane'niya ya'enagi solovala ani'e muki solovala anipi'mo mai'naya ya'e'mogi huno alo hu'niya vekamo agi'aleti'mo lokiya gemo huno'ae'mo,

afina'apimo ago hano hugiye, huno hu'niye. ⁷ Afina'amo afa'a ohane'niya'monanafa napa seveni enisole vekamo'a pikulimo nehisingeno'ae'mo Goti'a ani kava'mo huguve, huno huteno alino fala ki male'niya kava'mo afole aigiye. Ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogi agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aife'mo hapa pai'niya kava'mo afole aigiye.

⁸ Koku'napati'mo naha pai'niya vekamo'a halate mago'e huno naha paino'ae'mo, uka alino kafage ki male'niya mukumo solovala anite'e mopale'e'mo he tino mai'niya enisole vekamo ayapati'mo ali'niya mukumo aliyo, huno naha pai'niye.

⁹ Inagi u'na, ani aise mukutomo alino kafage ki male'niya mukutoe'mo namiyo, hu'na hu'nogeno'ae'mo, alika no. Kavayafi'mo kevekevemo anugana huno haga kahaugiya'monanafa neka nakaisanategage'mo kaipafilagamo atu kahaegaiye, huno naha pai'niye.

¹⁰ Nagaemo ayapati'mo ani aise mukutomo alino kafage ki male'niya mukutomo ali'na ne'nogeno navayafilagamo kevekeve anugana huno haga nahau'niya'monanafa ne'na nakai'nogeno'ae'mo naipafilagamo atu nahae'niye. ¹¹ Naha paino'ae'mo, Halate Goti ge'amo muki alu apakufa'e alu apakufa'e vaya'aitegagi muki alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'aitegagi alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'aitegagi yagai'a ne'apataya ala kini vaya'aitegamogi huka afole aisiya kavafe'mo ava gemo aeka hakalo huka hapa paiyo, huno naha pai'niye.

11

Lole vekala'moganimo ava gemo neha'a vekala'anife'mo anava gemo hu'niya gemae

¹ Mago hopa kayokana agufa kayo'mo lekana paisuvafe'mo alino namiteno'ae'mo, He tikuka Goti aote mono note'e ofalinimo ne'malaya hi'yalamute'e'mo alika maleka agege agege huka lekana paitekae'mo aote mono nopi'mo mono nehaya vaya'mo lekana paiyo. ² Lekana paigana'monanafa hogote kegi'yamo malagamo hane'niya mopale'mo kayoteti'mo lekana opaiyo. Ani mopamo malaga vaya'mo alino apami'niyanage'a aote taonifi'mo foti tu'a kaile'mo umenitata hu'a ali'a hosu hu'a ategae.

³ Nagaemo lole vekala'moganimo nava gemo hisa'afe'mo himamu'nimo ali'na anami'nisuge'ana nagaetegati gemo alini u'ana vani tauseni tu hataleti sigisiti'a afina'mo ani kava'mo hu'ana foti tu'a kaile'mo ae'ana hakalo hu'ana hapa paiga'ae. Ma mopafi vaya'mogimo hosu kava'mo

nehaya'mofe'mo hosu kukenamo laisi kukana agufa kukenamo ali'ana vaiga'ae, huno naha pai'niye.

⁴ Ani lole vekala'moganimo lole alifi yosalakana hu'ana mai'ne'ana lole lamula'mo ne'malaya hi'yalamutalakana hu'ana mai'na'ae. Ma mopafi'mo mai'naya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya Goti aulagale'mo he ti'ana mai'na'ae. ⁵ Mago vaya'mogimo kame hu'a anategefe'mo nehisageno'ae'mo anavayafati'mo atamo'mo leno apasaga ligiye. Ani kava hu'a kame hu'a anategefe'mo nehisaya vaya'e'mo faligae. ⁶ Ani lole vekala'moganimo Goti ge'amo ae'ana hakalo hu'ana hapa nepai'a afina'mo himamu'anileti'mo koku'na'mo atafau'ana atesa'ageno ko'mo o'aigiye. Anakaemo anite'mo yagai'ne'ana kolakana ani'mo ali'ana hamale'ana atega'ae. Hanau'nisige'anae'mo ma mopafi vaya'mo muki alu kayo alu kayoteti'mo afa'a apamagite apamagite hu'ana apamagiga'ae.

⁷ Goti'a anami'niya gemo ae'ana hakalo hu'ana hapa pai'ana hano nehisa'ageno'ae'mo afela afumo ive kelifati'mo hainesiya afumo'mo kame huno aeno anakaseno kamiti hanaegaiye. ⁸ Anakufa'amo alopa taonimo aune'amo agi'amo Sotomi kotegamo hane'nifi Isipi kotegamo hane'nifi huno hane'niya taonifi'mo Ala kava ne'animo malipu yosale'mo nili ai'naya taonimo kate'mo hanegaiye. ⁹ Fali'nisa'age'apae'mo muki alu apakufa'e alu apakufa'e vayanagi muki nofi vayanagi alu apake alu apakemo ne'aiya vayanagi alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'mogimogi hu'a lole'e mago'e afina'e mago atupa afina'e'mo anakufa'ale'mo aulu hae'a anakete'apae'mo kitapa o'anateyo, hu'a hugae. ¹⁰ Muki ma mopafi vaya'mo lole vekala'moganimo apakafu ki ya'mo ali'ana apami'na'a vekala'mo fali'na'a'mofe'mo amuse hu'a anatete'apae'mo apamogaga aite'a mago ya'mo fiku hapa mae'a apami'nage'apae'mo ali'a apami'nae.

¹¹ Lole'e mago'e afinanagi mago atupa afinanagi huno utegeno Goti'a fu huteno halate afa'a maisa'a ya'mo alino anami'nige'ana he ti'ana afa'a mai'na'age'a anakete'apae'mo lusi kava huno apamo'ya ai'niye. ¹² Koku'napati'mo alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, manile'mo haite'ao, huno hu'nige'ana afite'anae'mo hai'ana hiyapi'mo falete'ana koku'napi'mo hai'na'age'apae'mo kame vaya'animogimo anake'nae.

¹³ Anake'nageno'ae'mo lusi imima'mo ali'nigeno'ae'mo naya lole'a taonifati'mo magoke taonimo magokayaga atupalega asagauno ai'nige'apae'mo seveni tauseni'a vaya'mo fali'nae. Fali'nage'apae'mo afa'a mai'naya vaya'mogimo

lusi kava huno apamo'ya ai'nige'a koku'napi Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae.

¹⁴ Napa tu aiye aiye kava'mo hano hutegeno napa tali aiye aiye kava'mo malage huno afole aigiye.

Napa seveni enisole vekamo'a pikulimo hu'niya gemae

¹⁵ Napa seveni enisole vekamo'a pikuli hu'nige'apae'mo koku'napati'mo alopa gefati'mo ge hu'apae'mo, Hemenimo ma mopafi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai apaimu'yale'mo Ala kava neti'e lekana paino ate'niya vekamo Kalaisi ne'a'e'mo maiga'ae. Agaemo yagaino apateno hano osuno yagaino apateme apateme ugiye, hu'a hu'nage'apae'mo ¹⁶ tueti fo'a vayatama vaya'mo Goti aulagale'mo mai'ne'a yagai'a ne'apataya vaya'mogi sia'apile'mo fai mai'naya vayatama vaya'mo asagau ai'a apago'ya fai'ne'apae'mo apaugosalegati'mo mopale'mo ai'a ati kae'ne'a Gotife'mo mono hu'nae. ¹⁷ Mono hu'apae'mo,

Ala kava ne'mo Gotigae, kayamufa'age vekamo mai'nane. Hogoteka mai'neka hemeni'e'mo ne'mainanageka henaga'amo maisana vekamo mai'nane. Kagaemo mago'e himamukaleti'mo aepa faika yagaika apate'nana'mofe'mo kahao ke nehone. ¹⁸ Kaipamo leka ne'apatana kavakamo afole yate'mo afole aisigekae'mo fali'naya vaya'mo agoti huka apatesana afina'mo afole ne'aiya'mofe'mo malaga vaya'mogimo lusi kava hu'a apaipamo le'a kate'nae. Kagaemo ali'yakamo ne'aliya vaya'mogimo kagaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vayanagi muki apaote vayakagi muki vaya'mogi kagaefe'mo koli nehaya vayanagi ala apaki'apimo o'ali'nisaya vayanagi ala apaki vayanagi huka miya'apimo apamisana afina'mo ago afole ai'niye. Ma mopafi vaya'mo ali'a hosu hu'a ne'apataya vaya'aina alika hosu huka apatesana afina'mo ago afole ai'niye, hu'a hu'nae.

¹⁹ Goti aote mono no'amo koku'napi'mo hane'niya no'mo yaki'nige'a age'nayana ani mono nopi'mo kotalake gemo yafate'mo avo'mo kae male'niya ke'aepa gemo kesifi'mo hane'nige'a age'nae. Hafosa lami'nigeno alino alave alave huteno hakalu hakalu hu'nigeno imima'mo ali'nigeno lusi ko mopa ko'mo ai'niye.

12

A kano'e alopa nagalo'yave'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

¹ Mago'e huno lusi kava huno no'agaya aune kava'mo koku'nate afole ai'niyana mago a kanomo agufale'mo yegegana agufa kukena vaili'nigeno aiyafi'mo kaimo hane'nigeno kakolita'amo ae'a apakase'naya vaya'mogi ali'a ne'malaya agufa kakolitamo tuolofu'a kanefi'mo'a faino ku aino ate'nigeno kanefi kakolitamo agenopale'mo hane'niye. ² Aipagu'e'mo mai'neni mafa'nemo alino atesiyafe'mo mai'nigeno agafu ki'nigeno'ae'mo lusi kava huno yulagefa ai'niye. ³ Inagi mago alu no'agaya aune kava'mo koku'nate afole ai'niyana alopa haesa nagalo'yavemo'mo seveni'a agenopamo hane'nigeno naya lole'a lokiya'amo hane'nigeno agenopale'mo seveni'a kakolitamo ala kini vaya'mogi ne'malaya agufa kakolitamo hane'niye. ⁴ Aigo'yaleti'mo koku'nateti'mo lole'e mago'e kanefipati'mo magokayaga atupalega kanefi'mo aino atafaino mopafi'mo yaga auno atale'niye. Alopa nagalo'yavemo'mo mafa'nemo alino ategefe hu'niya a kanomo aulagale'mo he tino mai'neni'ae'mo mafa'nemo alino ne'atesigeno'ae'mo haeno nesiyafe'mo he tino mai'niye. ⁵ Ani a kanomo'mo ve mafa'nemo alino ate'nigeno muki alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'aite'mo aeni kayoteti'mo yagaino apatesiya mafa'nemo alino ate'nigeno'ae'mo Goti'a a kanomo mafa'ne'amo ha faleno avalelino haino agaetegamo yagaino ne'apateya sia'ale'mo ate'niye. ⁶ Ani a kanomo Goti'a ka'me ko'mo mago alo huno ate'niya kotegamo vani tauseni tu hataleti sigisiti'a afina'mo ha maeno yagaino atesiyafe'mo ka'me kotegamo aune heno u'niye.

⁷ Utege'apae'mo koku'napi'mo kamemo hu'nae. Maiko'agi yagaino ne'apateya enisole vaya'agi hu'a nagalo'yave'e'mo kame hu'nae. Kame hute'apae'mo nagalo'yavemo'mo yagaino ne'apateya enisole vaya'amogi'e apakae'e'mo kame hu'naya'monanafa ⁸ Maiko'agi yagaino ne'apateya enisole vaya'agi hu'a kame hute'a hu'a ae'a apakase'nage'a koku'napi'mo mago'e hu'a o'mai'nae. ⁹ Ali'a hapa fai'a apatalete'a alopa nagalo'yavemo akeya'vilaga mai'niya nagalo'yavemo'mo aigofe ge'aleti'mo muki ma mopafi vaya'mo apakesamo nefaiya nagalo'yavemo ali'a hafai'a atale'nageno ma mopafi'mo asagauno ai'niye. Mago agi'amo Nevo'ae ani agimo aepa'amo hane'niyana huno faipa huno ne'apateya vekae. Mago agi'amo Satani'ae ani agimo aepa'amo hane'niyana kame vekae. Apakaemo agae'e enisole vaya'a'e'mo ali'a hapafai'a apatale'nage'a ma mopafi'mo asagau'a ai'nae.

10 Ali'a hapafai'a apatale'nage'nae'mo afuvana koku'napati'mo alopa gefati'mo ge hu'apae'mo, Goti aulagale'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo he ti'neni konagatimogife'mo huno faipa huno ne'apateya vekamo koku'napati'mo ago ali'a hafai'a atale'naya'mofe'mo hemenimo Goti'a vaya'amogi apakufamo alino katino apatege ala kini vekamo himamu'aleti'mo huge Gotitimo'a yagaino apatege lekana paino ate'niya Kalaisi ne'amo himamu'amo afole aige huno afole aigiye.

11 Konagatimogimo aikeli sipisipimo kola'aleti'mo lama ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya ge'aleti'mo ae'a agase'nae. Apakaemo apakai'api apakufae'mo apakesamo o'afi'a afa'a faligune, hu'a hu'nae. 12 Hu'naya'mofe'mo koku'na'e koku'napi mai'naya vaya'mogitapa'e'mo lapamogaga aiyo. Nevo'mo ma mopafi'e solovala anite'e'mo mai'naya vaya'aitegamo ago lami'niya'mofe'mo lapakaefe'mo vaehae, huta nehune. Agai'a afinafe'mo aise afina'mo hane'niye, huno agesamo afi'niya'mofe'mo lusi kava huno aipamo nele, hu'a hu'nae.

13 Nagalo'yavemo ali'a hafai'a ma mopafi'mo atale'nageno'ae'mo ago ali'a nahafai'a natale'nae, huno ageteno'ae'mo mafa'nemo alino ate'niya a kanomo kilino vegala ae'niye. 14 A kanomo uno ka'me kotegamo maisiyafe'mo alo huno ate'niya kotegamo halelino visiyafe'mo lole hakula'mo alopa namamo hilomo hakumo alino ami'nigeno ali'niye. Nagalo'yavemo'mo ohaesiyafe'mo lole'e mago'e kafugafi'e atupa kafugafi'e'mo yagaino atesigeno alagepa huno maisiya kotegamo halelino visiyafe'mo hakumo alino ami'niye. 15 Hakumo ali'nigeno'ae'mo nagalo'yavemo'a ani'mo alinino visiyafe'mo avayafati'mo alopa anikefamo nelamiya anikana huno aeno apakaeno atale'niye. 16 Ani'mo aeno apakaeno atale'niya'monanafa mopamo'mo a kanomo ha maesiyafe'mo avayamo aka hu'neni ani'mo alino nakai'niye. 17 Nagalo'yavemo'mo a kanoe'mo lusi kava huno aipamo leno ateteno a kanomo mafa'ne'amogimo Goti ge'amo akame hute'a Yesu'mo alino apave li'niya gemo o'atale'a atafau'a alagi nehaya vaya'aitegamo kame huno apatesiyafe'mo u'niye.

13

Solovala anipati'mo afole ai'niya afela afue'mo ava gemo hu'niya gema

1 U'na solovala ani agi'nale'mo he ti'na mai'ne'na agovana mago afela afumo solovala anipati'mo afole ai'nige'na

age'nove. Naya lole'a lokiya'amo hane'nigeno seveni'a agenopamo hane'nigeno kakolita'amo kini vaya'mogi ne'malaya agufa kakolitamo lokiya'ale'mo hane'niye. Muki agenopa'ale'mo Goti agi'agana agufa agimo Goti agi'ale'mo huno faipa huno ate'niya agi'amo avo'mo kae male'niye. ² Age'nova afela pusimo agi'amo lepatigana huno mai'nigeno aiya'ala'mo afela afumo agi'amo meyamo aiyagana huno hane'nigeno avaya'amo laiyonimogi apavayagana huno hane'niye. Nagalo'yavemo'mo afela afumo lokiya'amo alino amiteno yagaino apatesiyafe'mo alino ate'nigeno himamu'amo aliteno mai'niye. ³ Afela afumo magoke agenopale'mo amagi'nageno falisiya agufa amu'mo ale'niya'monanafa ago aleno hate'nige'apae'mo muki ma mopafi vaya'mogimo ani afela afueke'mo hapau aite'a akame hu'nae. ⁴ Nagalo'yavemo'mo afela afu'aite'mo yagaino apatesiya himamu'amo alino ami'niya'mofe'mo vaya'mogimo nagalo'yavelefe'mo mono hu'nae. Ani kava hu'a afela afulefe'mo mono hute'apae'mo, Ina la'mo afela afugana huno mai'niye. Ina la'mo afa'a kame huno ategaiye, hu'a hu'nae.

⁵ Afela afumo'a agai'a agi'ale'mo alino asaga huno ateteno'ae'mo, ala vekamo mai'nove, huno huteno Goti agi'ale'mo huno faipa huno ate'niya'mofe'mo foti tu'a kaimo agaemo afa'a yagaino apatesiyafe'mo Goti'a afa'a ageno atale'niye. ⁶ Agaemo Gotife'mo huno faipa huno atege Goti agi'ale'mo alino afepi atege Goti'a mai'niya kotegae'mo huno faipa huno atege koku'napi mai'naya vaya'aife'mo huno faipa huno apatege huno mai'niye. ⁷ Agaemo Goti vaya'amo kame huno apateteno aeno apakaseno muki nofi vaya'aitenagi muki alu apakufa'e alu apakufa'e vaya'aitenagi muki alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'aitenagi muki alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'aitenagi huno yagaino apatesiyafe'mo Goti'a afa'a ategeni mai'niye. ⁸ Muki ma mopafi vaya'mo afa'a maisaya ya'mo ali'nisaya vaya'ai apaki'apimo avo'mo kae male'niya mukufi'mo apaki'apimo avo'mo kaeno o'male'nisiya vaya'mogimo afela afulefe'mo mono hugae. Ani mukumo ma mopamo faino ate'niya afina'mo kamiti amagi'naya sipisipi vekamo muku'amo hane'niye.

⁹ Apakesamo hane'nisiya vaya'mogimo mani gemo alagepa hu'a afiyo. ¹⁰ Goti'a, kalavusi hu'a apategae, huno hu'nisiya vaya'mo kalavusi hu'a apategae. Naipeleti'mo apaisage'a faligae, huno hu'nisiya vaya'mo naipeleti'mo apaisage'a faligae, huno hu'niya'mofe'mo Goti aote vaya'amogimo hosu afina'mo o'atale'a atafau'a alagi hu'a

maisaya kava'mo hane'niye.

Alu afela afumo ma mopafati'mo afole ai'niya afue'mo avagemo hu'niya gemae

¹¹ Inagi agovana mago alu afela afumo ma mopafati'mo afole ai'nige'na age'nove. Lole lokiya'amo aikeli sipisipimo lokiya'alakana huno hane'nigeno nagalo'yavemo'a nehiya agufa gemo hu'niye. ¹² Agaemo hogote afela afumo'a ali'niya agufa himamu'amo aliteno hogote afela afumo himamu'aleti'mo ge hu'niye. Agaemo ma mopafati vaya'mo alino he tino apate'nige'apae'mo hogote afela afumo falisiya agufa amu'mo ale'niya'monanafa ago aleno hate'niya afela afulefe'mo mono hu'nae. ¹³ Napa tu afela afumo'a no'agaya agufa aune kava'mo mago'e kava'mo hu'niye. Mago kava'mo hu'niya kava'mo'a muki vaya'ai apaulagale'mo ge hu'nigeno koku'napati'mo atamo emineno ma mopafi'mo le'niye. ¹⁴ Goti'a afa'a ategeni mai'ne'neni hogote afela afumo himamu'aleti'mo no'agaya agufa aune kava'mo mago'e kava'mo hu'niya'mofe'mo ma mopafi vaya'mo humi apate'niye. Agaemo naipeleti'mo agenopafi'mo ai'nigeno falisiya agufa amu'mo ale'niya'monanafa ago aleno hate'niya afela afumo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo, aune'amo alo hutapa maleyo, huno hu'niye. ¹⁵ Goti'a afa'a ategeni mai'nigeno'ae'mo aune ya'mo alo hu male'naya ya'mo afa'a maisiya ya'mo ami'nigeno age ai'niye. Agaemo aune yafe'mo mono osugune hu'a nehaya vaya'aife'mo apamagiyo, huno hapa pai'nige'a apamagi'nae. ¹⁶ Agaemo afa vayanagi ala apaki vayanagi kagemi ya'api'e vayanagi kagemi ya'apimo ohane'nisiya vayanagi kalavusi ali'ya ne'aliya vayanagi afa'a mai'naya vaya'aifenagi huno lamaga lapayate'mofi lapanile'mofi hutapa alagena ya'amo hu maleyo, huno hapa pai'niye. ¹⁷ Afela afumo alagena ya'amofi agi'amofi napa'amofi hu'a o'ali'nisaya vaya'mogimo afa'a miya ofaige maketi osuge hute'a afa'a mai'nae.

¹⁸ Alagepa hu'a agete'a afi'naya vaya'mogimo mani gemo afa'a afisaya agufa gemo hane'niye. Alagepa lapakesamo hane'nisiyana afela afumo napamo afa'a lekana paiyo. Ani napamo mago vekamo napamo hane'niye. Ani vekamo napa'amo sigisi hataleti sigisiti sigisi napamo hane'niye.

14

Miya faino hatu maeno apate'niya vaya'mogimo yokemo hu'naya gemae

¹ Halate agovana, ageyo, huno, aikeli sipisipimo Saiyoni avele'mo he tino mai'nige'apae'mo vani hataleti foti fo

tauseni'a vaya'ai hapanile'mo agai'a agi'e afo'amo agi'e'mo avo'mo kae male'niya vaya'mo agae'e'mo magokepi lokae'a he ti'a mai'nage'na apake'nove. ² Apakete'nae'mo afuvana koku'napati'mo apakemo ai'naya gemo'mo alopa ani ha'yamo'mo age ne'aigekana hu'a alopa gefati'mo hakalu hakalu hugekana agufa apakemo ai'nage'na afi'nove. Apakemo ai'naya apakemo'mo vaya'mogimo gitamo amagi'nageno age ne'aigekana hu'a apake ai'nae. ³ Vani hataleti foti fo tauseni'a vaya'mogimo yagaino ne'apateya vekamo sia aulagalenagi lole'e lole'e vaya'ai apaulagalenagi vayatama vaya'ai apaulagalenagi hu'a he ti'a mai'ne'apae'mo saufa yokemo hu'nae. Apakaemo ma mopafi vayapati'mo miya faino hatu maeno apate'niya vaya'amogige'mo afi'naya yokemo hu'nae. ⁴ Apakaemo a'ne'e'mo magokepi lokae'a havaete'a apakufamo ali'a hosu hu'a o'ate'naya vaya'mo yaveyave apaipa vaya'age'mo mai'nae. Apakaemo aikeli sipisipimo haiyategamo ne'vifi akame hu'a ne'vae. Agaemo ma mopafi vayapati'mo miya faino hatu maeno apate'niye. Yu vaya'mogimo hoyafati'mo hogoteno le'niya ne'ya'mo Goti'a ali'a ami'nageno Goti'a agai'a ne'ya'mo hane'niya kava hu'a apakaemo Goti'e aikeli sipisipi veka'e'mo vaya'animo mai'nae. ⁵ Aigofe gemo nosaya vaya'mo mai'nayanage'a vai'mo afa'a o'apamigae.

Lole'e mago'e enisole vaya'mogimo ge hu'naya gemae

⁶ Halate agovana mago enisole vekamo'a alagepa faigoko gemo hanege hanege huno hanesiya gemo alu kotega alu kotegamo mai'naya vayanagi muki nofi vayanagi muki alu apake alu apakemo ne'aiya vayanagi muki alu apakufa'e alu apakufa'e vayanagi huno aeno hakalo huno hapa paisiyafe'mo koku'na'mo folagate'mo halelino u'niye. ⁷ Halelino ne'uno'ae'mo alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo ago afole ai'niya'mofe'mo Gotife'mo koli hutetapa agi'ale'mo alitapa asaga hutapa ateyo. Koku'nanagi ma mopagi solovala aninagi ma mopafi'mo uno nelamiya ani'mogi huno alo hu'niya vekaeke'mo mono hiyo, huno hu'niye. ⁸ Huteno ne'vigeno'ae'mo anile mago napa tu enisole vekamo akame huno eno, Alopa taonimo Mamiloni kotegamo atamo leno asagalino hano hu'niye, he, leno asagalino hano hu'niye. Ani taonimo'a kumai kava'amo'mo lokiya ani'mo nofi alagafati anikana huno hane'nigeno muki vaya'mo alino apamiteno'ae'mo neyo, huno hu'niye, huno hu'niye.

⁹⁻¹⁰ Inagi anile'mo napa tali enisole vekamo'a anakae anakame huno eno alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Goti'a muki vaya'mogimo afela afulefe'mo mono huge aune'ae'mo

mono huge nehu'apae'mo hapanile'mofi apayate'mofi hu'a alagena ya'amo ali'a mai'naya vaya'aife'mo Goti'a aipamo leno ne'apate. Goti'a aipamo leno ne'apateya kava'amo'mo mago lokiya anikana huno hane'niyanageno alino apamisige'a negae. Goti'a anilafa'mo alino nofi alagafati anipi'mo olaki'nifa lokiya ani'age'mo aipamo leno ne'apateya ani'age'mo agai'a kapufi'mo alino laki male'niyanageno alino apamisige'a negae. Apakaemo apaote enisole vaya'ai apaulagale'e aikeli sipisipimo aulagale'e'mo mai'ne'a yafapi'mo neleya atafi'mo maisageno lusi kava huno apakafu kigiye. ¹¹ Atafi'mo maisageno apakafu nekisigeno'ae'mo halina'amo aino hano osuno aige aige huno maigiye. Afela afulefe'mo mono huge aune yafe'mo mono huge agi'alefe'mo alagena ya'amo alige hu'a mai'nisaya vaya'mogimo feluga'e hani'ilaga'e'mo mai'a falu osu'a apakafu kige kige hu'a maigae, huno hu'niye.

¹² Huno hu'niya'mofe'mo apaote vaya'mogi Goti ke'aepa ge'amo akame hute'a Yesu'mo o'atale'a agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogimo o'atale'a lokiya vai'a maiyo.

¹³ Inagi afuvana mago vekamo'a koku'napati'mo ge huno'ae'mo, Avo'mo kao. Ani afinateti'mo Ala kava nepi'mo mai'ne'a falisaya vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae, huno hu'nigeno Goti Auneme'amo'mo huno'ae'mo, he, falite'apae'mo alagepa kava'mo hu'naya anona'apimo alini'a ugaya'mofe'mo lokiya ali'ya'apimo atale'a mai'a falu hugae, huno hu'niye.

Ma mopafi'mo ne'ya'mo ago le'nigeno'ae'mo hatagauno ali'niya gema

¹⁴ Hutege'na agovana yaveyave hiya'mo hane'nigeno vemo mafa'nemo ani hiyate'mo fai mai'nigeno agenopale kakolitamo ae'a apakase'naya vaya'mogi ali'a ne'malaya agufa kakolitamo hane'nigeno ayapi'mo ave nege nege naipemo aino fagagifa naipemo ali'nige'na age'nove. ¹⁵ Age'nogeno'ae'mo mago alu enisole vekamo'a aote mono nopati'mo eno hiyate'mo fai mai'niya vekae'mo alopa gefati'mo, Ma mopafi ne'ya'mo afu le'nigeno'ae'mo ne'ya'mo alisana afina'mo ago afole ai'niyanagi naipekamo alinikuka hataga huka aliyo, huno ha pai'niye. ¹⁶ Ha pai'nigeno'ae'mo hiyate'mo fai mai'niya vekamo lamino ma mopafi ne'ya'mo hataga hulino uneno huteno'ae'mo ma mopafi ne'ya'mo ali'niye.

17 Mago alu enisole vekamo koku'napi aote mono nopati'mo agae'e'mo eno aino fagagifa naipemo ali'niye. 18 Mago alu enisole vekamo ofalinimo ne'malaya hi'yalamute'mo hane'niya atale'mo ne'yagaiya vekamo'a eno aino fagagifa naipemo ali'niya enisole vekae'mo alopa gefati'mo, Nofi alagamo ago afu le'niyanagi ave nege nege naipemo aino fagagifa naipekamo alinikuka ma mopafi nofi alagamo hataga huka aliyo, huno ha pai'niye. 19 Enisole vekamo'a aino fagagifa naipe'aleti'mo ma mopafi nofi alagamo hataga hulino uneno huteno nofi alagamo aliteno alopa yafa yuvapafi'mo alino yaga auno male'niye. Goti'a aipamo leno apate'niyanageno'ae'mo ali'ya'amo ne'aliya vekamo'a aiyaleti'mo aeno lata paisiyafe'mo yuvapafi'mo alino male'niye. 20 Taoni malagamo alopa yuvapafi'mo aiyaleti'mo aeno latapai'nigeno kola ani'mo nelamiya anikana huno lami'niye. Lami'niya kola'mo'a hosi afumo avayafi nofite'mo haineno magoke aiyaya huno hane'nigeno tali hataleti kilomita yatala yakana huno hane'niye.

15

Mago enisole vaya'mogi henaga'amo afole aisiya afinafe'mo kayo'mo ali'naya gema

1 Agete'nae'mo agovana mago'e aune kavafe'mo lusi kava hu'a hapau ne'aiya agufa aune kava'mo hane'niyana seveni'a enisole vaya'mogi seveni'a kayo'mo ali'nae. Ani kayo'mo Goti'a aipamo leno ne'apateyanageno apamagisigeno hano hugiya'mofe'mo henaga'amo ani kayo'mo afole aisiyafe'mo hane'niye. 2 Agovana mago ani kotu'mo'a kalasigana huno aeno ha neleya ani kotute'mo atamo nelege'na age'nove. Ani ani kotu'mo agi'nale'mo mago vaya'mogimo afela afumo ae'a apakasege aune ya'mo ae'a agasege napa agi'amo ae'a agasege hu'a mai'naya vaya'mo he ti'a mai'nae. Goti'a mago alopa gitagana agufa ya'mo alino apami'nige'a ali'a amagi'nae. 3 Apakaemo Mosese'a Goti ali'ya'amo ne'aliya vekamo yokemo aikeli sipisipimo yoke'amo hu'nae. Ani yokemo hu'apae'mo,

Ala kava ne'mo kayamufa'age Gotigae, Mago'e kava'mo nehanage'apae'mo hapau ne'aiye. Apaote vaya'aite'mo yagaika ne'apatana ala kini ne'apimogae, nehana kavakamo kanale kava'age'mo hane'nigeka lama ge kava'mo nehane. 4 O Ala kava nene, hu'a, kagaikage'mo kaote vekamo mai'nana'mofe'mo ina lagimo kagaefe'mo koli osu'a kagikale'mo ali'a asaga osugae. Kagaemo anona'apilefe'mo alagepa huka alika fako huka apateteka ne'apamina kavakamo

ago afole ai'niya'mofe'mo muki alu nofi vaya alu
nofi vaya'mogimo e'a kaulagale'mo kagaefe'mo mono
hugae,

hu'a hu'nae.

⁵ Hutage'nae'mo agovana koku'napi aote mono nopi'mo
kita'amo aote aote huno yaki male'nige'apae'mo ⁶ seveni'a
enisole vaya'mogimo seveni'a kayo'mo ali'naya vaya'mo
aote mono nopati'mo emi e'nae. Alagepa kukenamo
alave alave'age nehiya kukenamo vaili'naya vaya'mogimo
hapaifi'yale'mo golileti'mo alo hu'naya kukenamo
vaili'nae. ⁷ Mago vekamo lole'e lole'e vayapati vekamo'a
seveni'a goli yuvapamo alino seveni'a enisole vaya'mo
apami'niye. Goti'a maige maige huno mai'neni maino
hano osuno ne'maiya Goti'a aipamo leno ne'apateya
kava'mo yuvapafi'mo havaite'niye. ⁸ Goti'a ha le konali
ya'a'e ayamufa'amo'e'mo ata legekana huno nelegeno
halina'amo ailino aote mono nopi'mo haino havai
te'nige'apae'mo muki vaya'amo afa'a fale'a hai'a maime
maime o'u'nisage'apae'mo seveni'a enisole vaya'mogimo
seveni'a kayoteti'mo apamagime apamagime u'a apamagi'a
hano hutesage'apaeke'mo afa'a fale'a haigae.

16

Goti'a aipamo leno ne'apateya kava'amo age'niya gemae

¹ Hutege'nae'mo afuvana aote mono nopati'mo alopa
gefati'mo seveni'a enisole vaya'aife'mo, Goti'a aipamo leno
ne'apateya kayo'mo seveni'a yuvapafi'mo hane'niyanagi
alinitutapa ma mopafi'mo aitapa lakiyo, huno hapa
pai'nige'na afi'nove.

² Hogote enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino uno ma
mopafi'mo aino laki'niye. Laki'nigeno afela afumo alagena
ya'amo alite'a afela afumo aune'ae'mo mono hu'a mai'naya
vaya'ai apakufale'mo lusi apamu'mo apale'nigeno apakafu
ki'niye.

³ Napa tu enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino
uno solovala anipi'mo aino laki'nigeno fali'niya
vekamo agufafati'mo kolakana agufa kola ani'mo alino
hamale'nige'apae'mo muki anipi'mo mai'naya ya'mo
fali'nae.

⁴ Napa tali enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino uno
alopa ani'mo nelamiya anipi'e aise ani'mo nelamiya
anipi'e'mo aino laki'nigeno kola ani'mo alino hamale'niye.

⁵ Anite'mo ne'yagaiya enisole vekamo'a huno'ae'mo,

O Ala kava nene, huno, Kagaemo fatago vekamo
mai'nane. Hogoteka mai'neka hemeni'e'mo

ne'mainanageka henaga'a'e'mo afa'a maisana vekamo mai'nane. Kagaemo kava'apimo alika fako huka ne'apatekae'mo fatago kava'mo nehane. ⁶ Apakaemo apaote vayakamo kamiti apamagi'nageno kola'apimo asagauno ai'niya'mofe'mo hosu kava'apimo anona'apilefe'mo kola'mo nesayafe'mo alika apami'nane. Kola'mo nesaya vaya'mo mai'naya'mofe'mae,

huno hu'nige'na afi'nove. ⁷ Hutege'na afuvana ofalinimo ne'malaya hi'yalamuteti'mo huno'ae'mo, He, Ala kava ne'mo Gotigae. Kayamufa vekamae. Alagepa huka alika fako huka apatetekae'mo fatago kavakamo nehane, huno hu'nige'na afi'nove.

⁸ Hutegeni napa fo enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino uno yegele'mo aino laki'nigeno'ae'mo Goti'a yegemo leno apasagalisiya himamu'amo alino ami'nigeno yegemo'mo leno apasagali'niye. ⁹ Yegemo'mo leno apasagali'nige'apae'mo ma mopafi vaya'mogimo Goti'a ani kayo'mo aepa vekamo agi'ale'mo hu'a faipa hu'a ate'nae. Apaipamo ali'a afe ole'naya'mofe'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a o'ate'nae.

¹⁰ Napa faefu enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino uno afela afumo mai'neni yagaino ne'apateya sia'ale'mo aino laki'nigeno muki haopa'alagamo afela afumo'a yagaino ne'apateya haopalagamo hani hu'nigeno lusi kava huno apakafu ki'nige'apae'mo apavenafu'nafi'mo apaveteti'mo hani'a alagi hute'a mai'nae. ¹¹ Hu'nageno'ae'mo lusi apamu'mo apale'nigeno apakafu ki'niya'mofe'mo koku'napi ne'maiya Goti agi'ale'mo hu'a faipa hu'a ate'naya'monanafa apaipamo ali'a afe lete'a hosu kava'apimo o'atale'nae.

¹² Napa sigisi enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino uno alopa ani'mo uno nelamiya ani'mo agi'amo Yufaletisi anipi'mo aino laki'nigeno yegemo haine ne'eya kotegamo yagai'a ne'apataya kini vaya'mo esaya ka'mo valino apatesiyafe'mo ani'mo lane'niye. ¹³ Hutege'na agovana mago hosu aune vekamo alopa nagalo'yavemo avayafati'mo emi'nege mago alu hosu aune vekamo afela afumo avayafati'mo emi'nege mago hosu aune vekamo aigofe aune vekamo avayafati'mo emi'nege hu'a emi'e'a mai'nae. Ani lole'e mago'e hosu apaune vaya'mo esokana hu'a mai'nage'na apake'nove. ¹⁴ Apakaemo hosu apaune vaya'mo mai'ne'apae'mo aeto kava'mo no'agaya agufa aune kava'mo hu'nae. Apakaemo muki yagai'a ne'apataya kini vaya'aite'e vaya'aite'e'mo u e'a hu'a ala afina'mo

muki lokiya'age Goti'a lekana pai male'niya afina'mo kame hisayafe'mo ali'a anupa hu'a apate'nae.

¹⁵ Yesu'a, Afiyo, kumaya'mo ne'aliya vaya'mo ne'aya kava hu'na emi'nesuge'apae'mo hapau aigae. Apakufalaga'age'mo mai'nisageno apavagage osisiyafe'mo apau okale'a kukena'apimo alagepa hu'a hu malete'a yagai'a ne'maisaya vaya'mogi Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae, huno hu'niye. ¹⁶ Hutege'apae'mo hosu apaune vaya'mogimo kini vaya'mo mago mopamo agi'amo Himulu gefati'mo Amaketoni kotegamo ali'a anupa hu'a apate'nae.

¹⁷ Napa seveni enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino uno hiya koku'napi'mo aino laki'nigeno'ae'mo mago vekamo aote mono nopati'mo yagaino ne'apateya vekamo sia'aleti'mo alopa gefati'mo, muki kava'mo alagi hano hu'niye, huno hu'niye. ¹⁸ Huno hutegeni hafosamo haigefe hu'nigeno'ae'mo alino alave alave huteno alopa agemo aiteni hakalu hakalu hu'nigeno lusi imima'mo ali'niye. Ani lusi imima'mo vaya'mo ma mopafi'mo mai'nageno'ae'mo ne'aliya agufa imima'mo o'ali'nifa aeno agase'niya agufa imima'mo ali'niye. ¹⁹ Lusi imima'mo aliteni alopa taonifi mopamo alino aino akaka vae'nigeno alino fako huno lole'e mago'e atupamo hamaleno ate'niye. Muki alu kotega alu kotegamo hane'niya taonimo asagauno ai'niye. Goti'a alopa taonimo Mamiloni taonie'mo age okanino agesamo afiteni nofi alagafati ani'mo kapufi'mo havai te'niya ani'mo alino ami'niya kava huno aipamo leno apateteni lusi kayo'mo apami'niye. ²⁰ Muki ani ago'nanena'amo aune he'nigeno muki ave'e'mo aune heno uno lageso husiyategamo u'niye. ²¹ Koku'napati'mo lusi ko mopa ko'mo ma mopafi vaya'aitegamo ai'niye. Magoke magoke ko mopa ko'mo kana hu'niya ya'amo lole laisi kukana huno kana'amo hane'niye. Goti'a lusi ko mopa ko kayoteti'mo apamagi'niya'mofe'mo Goti agi'ale'mo hu'a faipa hu'a ate'nae.

17

Kumai kava'mo hu'niya a kanoe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Mago enisole vekamo seveni'a yuvapamo ali'naya enisole vayapati vekamo'a nagaefe'mo, Eno, Goti'a kumai a kanomo alopa ani'mo agotofule'mo fai mai'niya a kanomo kayo'mo amisiya kava'mo ali'na kave liguve. ² Ma mopafi'mo ala kini vaya'mogimo agae'e'mo kumai kava'mo hu'nae. Vaya'mogi ani'mo ne'ne'apae'mo negi nagi nehaya

kava hu'a muki ma mopafi vaya'mogimo ani a kano'e'mo kumai kava'mo hute'a negi nagi kava hu'a mai'nae, huno naha pai'niye.

³ Nagaemo Goti Auneme'afi'mo mai'ne'na naune kava'mo hu'na mai'nogeno'ae'mo ani enisole vekamo'a ka'me kotega navalelino u'niye. Agovana mago a kanomo'a haesa afela afule'mo fai mai'niye. Afela afumo agufale'mo asole agimo Goti agi'agana agufa agi'amo Goti agi'ale'mo huno faipa huno ate'niya agi'amo hane'niye. Afela afumo'mo seveni'a agenopamo hane'nigeno naya lole'a lokiya'amo hane'niye.

⁴ Ani a kanomo'a lusi monileti'mo miya nefaiya agufa kukenamo oko kukena'e haesa kukena'e'mo vaili'nigeno goli konali yanagi lusi monileti'mo miya nefaiya konali yafanagi alagepa sesugi huno agufale'mo vaino ali'nigeno agufaleti'mo alave alave'age'mo hu'niye. Agaemo goli kapumo ayapi'mo ali'nigeno ani kapufi'mo alagi hosu faipa ya'e kumai kava'mo nehaya kava'a'e'mo havai te'niye.

⁵ Hanile'mo hane'niya agimo aepa'amo fala ki agi'amo avo'mo kae male'niyana

ALOPA MAMILONI'AE. KUMAI A'NE ANAGA'AI ITA'APIMO'MO MAI'NIYE. HU'A FAIPA HU'A NE'ATAYA VAYA'AI ITA'APIMO'MO MAI'NIYE,

huno hu'niye. ⁶ Ani a kanomo'mo asole apaote vaya'mo nefaliya kava'mo aepa a kanomo mai'nenoe'ae'mo Yesu agi'alefe'mo fali'naya vaya'ai kola'apimo neteno negi nagi huno mai'nige'na age'nove. Agete'nae'mo lusi kava hu'na nahau ai'nove.

⁷ Nahau ai'nogeno'ae'mo enisole vekamo'a, na kava higeka kahau ne'aine, huno nafi ge'niye. Nagaemo a kanomo'mo fala ki'niya aepa'a'e afela afule'mo fai mai'nigeno afela afumo'mo seveni'a agenopamo hane'nigeno naya lole'a lokiya'amo hane'niya afela afumo'mo fala ki'niya aepa'a'e'mo ali'na kave liguve.

⁸ Age'nana afela afumo hogoteno mai'niyana hemenimo o'mai'niyanageno henaga'amo ive kelifati'mo afole aitesigeno alagi alino ago'ya lagauno atalegaiye. Ma mopafi vaya'mo Goti'a ma mopamo alo osu'niya afina'mo afa'a maisaya ya'mo ali'nisaya vaya'ai apaki'apimo hane'niya mukufi'mo avo'mo kaeno o'male'nisiya vaya'mogimo afela afumo agete'apae'mo hapau aigae. Hogoteno mai'niyana hemenimo o'mai'niyanageno henaga'amo halate afole aigiya'mofe'mo hapau aigae.

⁹ Alagepa hu'a afisayafe'mo alagepa hu'a apakesamo afisaya agufa apakesamo haneno. Seveni'a agenopamo hane'niya kava huno a kanomo'mo seveni'a avele'mo

itopale'mo mai'niya avemo hane'niye. Ani kava huno seveni'a agenopamo hane'niya kava hu'a seveni'a kini vaya'mo mai'nae. ¹⁰ Faefu'a kini vaya'mo ago hano hutageno magoke kini vekamo mai'nigeno mago alu kini vekamo afole o'ai'niye. Afole aitenoa'ae'mo aise afina'mo maigiye. ¹¹ Afela afumo hogoteno mai'niyanageno hemenimo o'mai'nigeno napa eiti kini vekamo mai'niye. Agaemo seveni'a kini vayapati vekamo mai'niyanageno alino ago'ya lagauno atalegaiye. ¹² Age'nana afela afumo lokiya'amo naya lole'a lokiya'amo hane'niya kava hu'a naya lole'a kini vaya'mo mai'nae. Hemenimo yagai'a no'apatayanageno himamu'apimo alino apamisige'apae'mo afela afu'e'mo magokepi lokae'a magoke aovafi'mo aise afina'mo yagai'a apategae. ¹³ Apakaemo magoke apaipa apakesamo alite'a afela afumo himamu'apimo amite'a aiyafi'mo maigae. ¹⁴ Apakaemo aikeli sipisipi'e'mo kame hugayana sipisipimo'a ago huno aeno apakasegaiye. Agaemo ala kava vaya'ai ala kava ne'apimo mai'neni kini vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kini vekamo mai'niya'mofe'mo huno aeno apakasegaiye. Lekana paino apate'neni keya aeno ge hu'niyanage'a o'atale'a akame nehaya vaya'mogimo agae'e'mo magokepi lokae'a maigae, huno hu'niye.

¹⁵ Enisole vekamo'a huno'ae'mo, Kumai a kanomo'a monimo ne'aliya a kanomo ani'mo agotofule'mo mai'niya ani'mo hane'niya kava hu'a vaya'mo mai'nae. Ani vaya'mo muki alu apakufa'e alu apakufa'e vayanagi muki asole vayanagi muki alu kotega alu kotegamo mai'naya vayanagi muki alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogi hu'a mai'nae. ¹⁶ Afela afu'e naya lole'a lokiya'amo hane'niya ya'e'mo kini vaya'mo mai'naya vaya'e'mo kumai kava'mo huteno monimo ne'aliya a kanoe'mo alagi ohapaugiye. Apakaemo kukena'amo ali'a asagi'a atalesageno agufalaga'age'mo mai'nisige'apae'mo ame he'a nete'a atafi'mo ali'a kae'a asagali'a atalegae. ¹⁷ Na kava hige'apaene. Goti'a ani kava'mo hugae, huno hu male'niya kava'mo hisayafe'mo ani agufa apaipamo alino apami'nige'a magoke apaipamo alite'a yagaisaya himamu'apimo ali'a afela afumo amite'a aiyafi'mo maima maima ne'ageno'ae'mo Goti ge'amo afole ai'niye. ¹⁸ Age'nana a kanomo mai'niya kava huno alopa taonimo'mo yagai'a ne'apataya kini vaya'aite'mo yagaino ne'apateya taonimo Mamiloni taonimo hane'niye, huno naha pai'niye.

Mamiloni taonimo atamo'mo leno asagalino hano huno atale'niya gemae

¹ Hutege'nae'mo agovana mago alu enisole vekamo koku'napati'mo emine'nige'na age'nove. Lusi himamu'amo ali'nigeno ha le konali ya'amo'mo ma mopafi'mo aeno ha le'niye. ² Alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Alopa taonimo Mamiloni taonimo atamo'mo leno asagalino hano hu'niye. He, leno asagalino hano hu'niye. Hosu enisole vayanagi muki hosu apaune vayanagi muki o'ne namagi alagi hosu faipa namagi hu'a ani taonimo no atufa'ale'mo mai'nae. ³ Ani taonifi'mo hane'niya kumai kava'amo'mo nofi alagafati ani'mo lokiya anikana huno hane'nige'apae'mo muki alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'mogimo ali'a ne'nae. Ma mopafi kini vaya'mogimo agae'e'mo kumai kava'mo hu'nae. Agaemo lusi kava huno ha'ye hu'nige'apae'mo ma mopafi misinisi vaya'mogimo ali'a maketi hute'a lusi kagemi ya'apimo hane'niya vaya'mo mai'nae, huno hu'niye.

⁴ Huno hutegeni mago alu vekamo'a koku'napati'mo huno'ae'mo, Vaya'nimogitapae, huno, kumai kava'mo nehiya a kanomo ataletapa eyo. Hosu kavanagetapa agae'e'mo magokepi lokaeta hosu kava'mo vai'amo alige amisuva kayo'mo alige hutapa aligae. ⁵ Agaemo hosu kava'mo huno maleme maleme nehaigeno koku'napi'mo hai'nigeno Goti'a hosu kava'ae'mo age okanino agesa afifi nehiye. ⁶ Lapami'niya kava hutapa amiyo. Hosu kava'amo anona'alefe'mo lola ya'mo alita maleta lokaetapa amiyo. Agai'a kapufi'mo lapami'niya anitefe'mo alita lolola'mo maleta lokaetapa amiyo. ⁷ Agaemo konali yafe'mo ha'ye hu'nigeno ali'niya ya'e'mo ali'niya kava hutapa agafu kisigeno avovo hisiyafe'mo alita amiyo. Agai'ae'mo huno'ae'mo, Muki vaya'aite'mo yagai'na ne'apatova a kanomo mai'nove. Kogu a'mo o'mai'nove. Afa'a yulagefa o'ai'na alagepa hu'na maige maige hu'na maiguve, huno nehiya'mofe'mo ⁸ asole kayo'mo magoke afina'mo aligiye. Kaita haesigeno yulagefa aiten'ae'mo lusi aga tegaiye. Ala kava ne'mo Goti'a agoti huno ne'ateya vekamo muki lokiya'age vekamo mai'niya'mofe'mo atamo'mo leno asagalino leno hano huno atalegaiye, huno hu'niye.

⁹ Ma mopafi kini vaya'mogimo agae'e'mo kumai kava'mo huge hapa'ye huge agae'e'mo hapa'ye hu'nige'apae'mo alopa kagemi ya'mo alige hu'a mai'naya vaya'mogimo agayana taonimo ata le'nigeno halinamo ai'nige'a agete'apae'mo yulagefa ne'ai'apae'mo avi'ya hugae. ¹⁰ Agafu kisige'apae'mo lusi kava hu'a apamo'ya aite'a

afagitega mai'ne'apae'mo, avovo, hute'a, alopa taoniyo, Mamiloniyo, himamu taoniyo. Aise afina'mo magoke aovafi'mo hosu kavakamo anonakalefe'mo ali'nane, hu'a hugae. ¹¹ Kagemi ya'apimo miya faisaya vaya'mo o'maigaya'mofe'mo ma mopafi misinisi vaya'mogimo avi'ya hute'a yulagefa aigae. ¹² Mago vaya'mogi goli yafanagi siluva yafanagi konali yafanagi sesugi alagepa lavolavogi oko lavolavogi silika lavolavogi haesa lavolavogi muki alu alagepa atu alu alagepa atu'mo ne'aiya yosagi afela afumo aveteti'mo alo hu'naya yanagi alopa miyateti'mo miya nefaiya yosagi haesa kapaleti'mo alo hu'naya yanagi aeni kapaleti'mo alo hu'naya yanagi lapasa lapase yafanagi ¹³ kimamufagi ne'yate'mo ne'malaya yanagi atafi kageno alagepa atu'mo ne'aiya yanagi masave malasinihi apakufale'mo falageno alagepa atu'mo ne'aiya uveligi nofi alagafati aninagi ne'naya uveligi peleti maya falaovagi laisigana ne'ya'mo agi'amo vitigi pulumakagi sipisipigi hosigi hosimo talalagi afa ali'ya ne'aliya vayanagi hu'a miya ofaigae. ¹⁴ Lusi misinisi vaya'mogimo agaefe'mo, Muki yafe'mo kaha'ye higeka alisanafe'mo kahau'niya ya'mo ago hano hu'niye. Muki kagemi yaka'e konali yaka'e'mo alagi hano hu'niyanageka halate o'aligane, hu'a hugae. ¹⁵ Lusi misinisi nehaya vaya'mogimo ani taonifi'mo misinisi hute'a alopa kagemi ya'apimo ali'naya vaya'mo afagitega maigae. Agae'e'mo magokepi apakafu kisiyafe'mo apamo'ya aite'a afagitega mai'ne'a avi'ya'mo hu'a yulagefa ai'a ategae. ¹⁶ Kage kage nehu'apae'mo, Alopa taonimo'a alagepa lavolavogi oko kukenagi haesa kukenamogi huno alino vai'niye. Goli konali yanagi alagepa yafa konali yanagi sesumogi huno alino vai'niya'monanafa ¹⁷ magoke afina'mo muki ya'amo atale'nigeno alagi lageso hu'niye, hu'a hugae.

Muki vaya'mo sipile'mo ne'aliya vayanagi sipifi'mo ne'vaya vayanagi sipifi ali'ya'mo ne'aliya vayanagi muki vaya'amogimo solovala anite'mo misinisi nehaya vaya'mogi hu'a afagitega he ti'a mai'nae. ¹⁸ He ti'a mai'ne'a agayana ata le'nigeno halinamo ai'nige'a agete'apae'mo, haiya taonimo'a ani taonigana huno hane'niye, hu'a hugae. ¹⁹ Mumusopamo ali'a apakenopafi'mo yaga au'a falete'a avi'ya'mo hu'a yulagefa ai'a ne'ate'apae'mo kage kage nehu'a, muki sipimo solovala anite'mo ne'vaya sipimo aepa vaya'mogimo taonifi'mo hane'niya kagemi ya'aleti'mo kagemi ya'api'e vaya'mo hamale'nayana magoke afina'mo alopa taonimo hano hu'niye, hu'a hugae.

²⁰ Koku'napi vayanagi lapamogaga aitapa ateyo. La-paote vayanagi apa vayanagi Gotitegati gemo alinita etapa

aeta hakalo hutapa hapa nepaiya vayanagi hutapa lapamogaga aiyo. Lapakaetegamo hosu kava'mo hu'nigeno Goti'a kava'amo alino fako huno ateteno kayo'mo ami'niye, huno hapa pai'niye.

²¹ Hapa paitegeno lokiya enisole vekamo'a alopa yafa'mo monu yafakana agufa yafateti'mo vitimo lata nepaiya agufa yafakana huno alino solovala anipi'mo yaga auno ataleteno'ae'mo, ani kava huno ayamukiki huno alopa Mamiloni taonimo alino yaga auno atalesige'apae'mo halate mago'e hu'a o'agegae. ²² Gitamo'mo age aige alu yoke alu yokemo huge kepati'mo huge pikulimo huge nehiya gemo halate kagaetegati'mo mago'e hu'a o'afigae. Alu ali'ya alu ali'yate'mo age'nisaya vaya'mogimo halate kagaetegamo ali'ya'mo alisage'a o'apakegae. Monu yafa'mo'a viti alagamo lata nepaigeno age ne'aiya agemo halate kagaetegati'mo age aisige'a o'afigae. ²³ Mago lamumo'mo halate kagaetegamo aeno ha olegaiye. A'mo ali'nisaya ve'e vele'mo mai'nisaya a'mafa'nemogi'e'mo yalave kavafe'mo halate kagaefe'mo amuse nehaya gemo hisage'a o'afigae. Kagae misinisi vayakamogimo ala apaki'apimo ma mopafi vaya'ai apaulagale'mo hogote apaki'apimo ali'nae. Kagaemo Satani himamu'aleti'mo no'agaya aune kava'mo hutekae'mo muki alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'ai apakesamo fai'nane. ²⁴ Agaemo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e apaote vaya'e'mo kamiti apamagi'niye. Muki ani apamagi'niya vaya'ai kola'apimo ani taonifi'mo hane'nigeno Goti'a kahauya huno ageno ava te'niye, huno hu'niye.

19

¹ Hutege'na afuvana asole vaya'mogimo ne'aiya agufa apakemo ai'nage'na afi'nove. Koku'napi'mo mai'ne'a Himulu gefati'mo hu'apae'mo, Haleluya, hu'a hu'nae. Ani gemo aepa'amo Goti agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Gotitimo'a apakufamo alino katino ne'apateya vekae. Agai'age'mo himamu'a'e vekamo mai'niya'mofe'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ateyo. ² Alagi lama ge huno fatago kava'mo huno alino fako huno ne'apate. Agaemo mago'e huno kumai kava'mo huteno monimo ne'aliya a kanomo avaleno alino agoti huno ate'niye. Ani a kanomo'a kumai kava'mo huteno'ae'mo muki ma mopafi vaya'mo alino hosu huno apateteno Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo kamiti apamagi'nigeno'ae'mo anona'alefe'mo ami'niye, hu'a hu'nae. ³ Halate alopa gefati'mo ge hu'apae'mo, Haleluya, Atamo'mo leno asaga neligeno'ae'mo

halina'amo'mo muki afina'mo aino hano osuno ailino haine ne'e, hu'a hu'nae. ⁴ Tuveti fo'a vayatama vaya'e lole'e lole'e vaya'mogi'e'mo asagau ai'a apago'ya fai'ne'apae'mo yagaino ne'apateya vekamo sia'ale'mo fai mai'niya Gotife'mo mono hute'apae'mo, Lama ge Haleluya, hu'a hu'nae.

Sipisipi vekamo'mo a'mo alisiya afina'mo ne'ya'mo nesaya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae.

⁵ Hutageno mago vekamo'a yagaino ne'apateya vekamo sia'aleti'mo ge huno'ae'mo, Muki vaya'amogitapamo ali'ya'amo ne'aliya vayanagi agaefe'mo koli nehaya vayanagi apaki ohane'nisiya vayanagi apaki hane'nisiya vaya'mogi hutapa Goti agi'ale'mo alitapa asaga hiyo, huno hu'niye.

⁶ Hutege'nae'mo afuvana asole vaya'mogimo apake ai'naya apakemo'mo alope ani ha'yamo'mo hakalu hakalu huno age aigekana hu'a apakemo ai'nage'na afi'nove. Apakaemo, Haleluya, hu'a, Ala kava netimo Goti'a muki lokiya'age vekamo'a yagaino ne'apate. ⁷ Amuse huta lamogaga aiteta agi'ale'mo alita asaga higetao. Na kava higetaene. Sipisipi vekamo'mo a'mo alisiya afina'mo ago afole ai'nigeno a'amo agai'amo alo huno ate'niya'mofe'mae. ⁸ Alagepa yaveyave'age huteno aeno ha le'niya kukenamo o'ani'ya ofai'niya kukenamo alino vaisiyafe'mo alino ami'niye, hu'a hu'nae. Ani alagepa kukenamo hane'niya kava huno Goti'a fatago kava'amo alino apami'nige'a apaote vaya'amogi ali'a vai'a ali'naya kava'mo hane'niye.

⁹ Hu'a hutageno enisole vekamo'a, Sipisipi vekamo'mo a'mo alisiya afina'mo ne'ya'mo nesayafe'mo eyo, huno ge hu'niya vaya'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae, huka avo'mo kao. Mani gemo Goti lama ge'amo hane'niye, huno naha pai'niye.

¹⁰ Naha pai'nige'na agaefe'mo mono hisuvafe'mo aiyafi'mo asagau'na aite'na nago'ya fai'nogeno'ae'mo, Nagaefe'mo mono osuvo. Kagae'e konagakamogi'e'mo Yesufe'mo ava gele'mo atafau'a alagi hu'naya konagakamogi'e'mo magoke agufa ali'ya'amo ne'alune. Gotifeke'mo mono huvo. Goti Auneme'amo'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo ani gemo alino apami'nige'a Yesufe'mo ava gemo nehae, huno naha pai'niye.

Yaveyave hosile'mo fai mai'niya vekae'mo ava gemo hu'niya gemae

¹¹ Agovana koku'na'mo halo ai'nigeno naulagale'mo yaveyave hosimo mai'nigeno ani hosile'mo fai mai'niya

vekamo agi'amo hane'niyana ali'ya'mo alagi o'ataleno alige gemo o'ataleno huge nehiya vekae. Mago alu agi'amo hane'niyana alagi lama ge'age'mo nehiya vekae. Agaemo fatago kava'aleti'mo vaya'ai kava'apimo alino fako huno apatege kame huno apatege huno mai'niye. ¹² Aulagala'mo'a ata legekana huno nelegeno agenopale'mo asole kakolitamo kini vaya'mogi male'a ne'aliya agufa kakolitamo maleno ali'niye. Agai'a agufale'mo agi'amo avo'mo kae male'niya agi'amo agai'age'mo afi'niyana muki vaya'mogi o'afi'nae. ¹³ Yatala kukena'ale'mo kola'mo hane'niye. Agi'amo hane'niyana Goti ge'agana huno ne'maiya vekae. ¹⁴ Koku'napi'mo asole ati vaya'mogimo yaveyave kukenamo vai'a alite'a yaveyave hosile'mo fai mai'ne'a akame hu'a u'nae. ¹⁵ Avayafati'mo emine'niya ave nege nege naipe'aleti'mo alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'mo kame huno apatesiya naipemo avayafati'mo emine'niye. Agaemo aeni kayoteti'mo yagaino apategaiye. Goti'a muki lokiya'age vekamo'mo lusi kava huno aipamo leno ne'apategeno'ae'mo agaemo alopa yuvapafi'mo aiyalateti'mo aeno latapaisigeno kola'apimo'mo anikana huno heno lamigiye. ¹⁶ Kukena'alenagi alutenagi huno agi'amo avo'mo kae male'niyana

KINI VAYA'AITE'MO YAGAINO NE'APATEYA KINI VEKAMO MAI'NENO ALA KAVA VAYA'AI ALA KAVA NE'APIMO'AE.

¹⁷ Agovana mago enisole vekamo yegemo neleya ya'ale'mo he tino mai'nenno muki nama anaga'mo koku'na'mo folagate'mo halelitata nehaya nama anaga'aife'mo, Goti'a lusi ne'ya'mo alino lapamigiyanagi eyo. ¹⁸ Lapakaemo kini vaya'ai apakufafati'mo apame'amo nege ati vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai apakufafati'mo apame'amo nege lokiya vaya'ai apakufafati'mo apame'amo nege hosi anaga'ai apakufafati'mo apame'amo nege hosile'mo fai mai'naya ati vaya'ai apakufafati'mo apame'amo nege muki vaya'amo afa'a mai'naya vayanagi kalavusi ali'ya ne'aliya vayanagi hutapa apakufafati'mo apame'amo nege apaki hane'niya vaya'ai apakufafatinagi apaki ohane'niya vaya'ai apakufafatinagi hutapa eta apame'amo negae, huno hapa pai'niye.

¹⁹ Huno hutege'nae'mo apakovana afela afugi ma mopafi kini vayanagi ati vaya'apimogi hu'a hosile'mo fai mai'niya veka'e ati vaya'apimogi'e'mo kame haesayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'nage'na apake'nove. ²⁰ Agaemo afela afu'e aigofe aune veka'e'mo anatafauno kalavusi huno anate'niye. Aigofe aune vekamo'mo afela afumo agi'alefe'mo aeto agufa no'agaya aune kava'mo huteno

afela afumo alagena ya'amo alite'a afela afumo aune'ae'mo mono nehaya vaya'aife'mo hogoteno humi apate'niye. Lole vekala'mo ofali'ana afa'a mai'na'ageno'ae'mo ata kotu'mo sofa yafapi'mo neleya ata kotupi'mo alino yaga auno anatale'nige'ana mai'na'ae. ²¹ Hosile'mo fai mai'niya vekamo'a avayafati'mo emine'niya naipe'aleti'mo mago vaya'mo hapae'nige'a fali'nageno nama anaga'mogimo e'a apakufafati'mo apame'amo ne'a apamu hu'nae.

20

Vani tauseni'a kafugamo yagaino apatesiya kava'mo age'niya gemae

¹ Agovana mago enisole vekamo koku'napati'mo emine'niya vekamo ayapi'mo ki'mo ive keli avayale kitale ki'e alopa seli nofi'e'mo aliteno emine'nige'na age'nove. ² Agaemo alopa nagalo'yavemo akeya'vilaga mai'niya nagalo'yavemo agi'amo Nevo'ae huno hanega mago alu agi'amo Satani'ae huno hanega hu'niya vekamo atafauno seli nofiteti'mo kino ate'nigeno vani tauseni'a kafugamo mai'niye. ³ Atafauno ive kelifi'mo alino yaga auno ateteno alagi yakino o'atesiyafe'mo loki ae maleteno kameleti'mo faleno akani male'niye. Enisole vekamo'a nagalo'yavemo'mo alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'mo apayate'mo o'alisiyafe'mo ive kelifi'mo alino yaga auno ate'nigeno maima maima ne'viyanageno vani tauseni'a kafugamo hano hutesigeno'ae'mo aise afina'mo afa'a maisiyafe'mo hatu maeno ategaiye. ⁴ Ani kava'mo agete'nae'mo mago'e kava'mo age'novana agoti hu'a apatesaya himamu'apimo ali'naya vaya'mo siate'mo mai'nage'na apake'nove. Agovana naipeleti'mo lugo'apimo he'a hataga hu'nage'a fali'naya vaya'ai apaune'apame'amo apake'nove. Ani vaya'mogimo Goti ge'amo Yesufe'mo ava gemo hapa pai'naya'mofe'mo lugo'apimo he'a hataga hu'nae. Apakaemo afela afulefe'mo mono osuge aune'ae'mo mono osuge hute'a hapanile'e apayate'e'mo afela afumo alagena ya'amo o'ali'nae. Apakaemo afa'a maisaya ya'mo alite'a Kalaisi'e'mo vani tauseni'a kafugamo magokepi mai'ne'a yagai'a apate'naya'monanafa ⁵ mago alu vaya'mo fali'naya vaya'mo ani afina'mo he oti'nayanage'a vani tauseni'a kafugamo hano hutesige'apae'mo he tigae. ⁶ Hogoteno ago alino he tino apate'niya vaya'mo apaote vaya'amo mai'ne'a Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. Napa tu fali kava'mo'a afa'a aeno o'apakasesige'a Goti'e Kalaisi'efe'mo

mono hu'a ne'apataya vaya mai'ne'apae'mo Kalaisi'e'mo vani tauseni'a kafugamo magokepi lokae'a yagai'a apategae.

Satani'mo alino ago'ya faino atale'niya gemae

⁷ Vani tauseni'a kafugamo ago utesigeno'ae'mo enisole vekamo'a Satani'mo kalavusifati'mo hatu maeno ategaiye. ⁸ Uno muki alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'mo Gogi nofi vaya'e Megogi nofi vaya'e'mo humi apateteno kame hisayafe'mo asole vaya'mo ani kahaepamo lekana opaisuna agufa vaya'mo alino anupa huno apategaiye. ⁹ Atagu fae'a hai'a Goti'a hau'niya taonifi'mo mai'naya vaya'mo fai'a ku ai'a apate'naya'monanafa koku'napati'mo atamo emineno leno apasaga litegeno ¹⁰ Nevo'mo apayate ali'niya vekamo ata kotu'mo sofa yafapi'mo neleya ata kotupi'mo alino yaga auno atale'niye. Afela afu'e aigofe aune veka'e'mo mai'na'a kopi'mo alino yaga auno atale'niye. Apakaemo feluga'e hani'ilaga'e'mo alagi apakafu kino hano osuno apakafu kige kige hu'a maigae.

Agoti huno apatesiya kava'mo age'niya gemae

¹¹ Hutege'nae'mo agovana alopa yaveyave siamo yagaino ne'apateya vekamo sia'amo hane'nigeno mago vekamo ani siate'mo fai mai'nige'na age'nove. Ma mopa'e koku'na'e'mo ani vekamo augosamo ne'age'anae'mo anaune he'ana u'ana lageso hu'na'ae. ¹² U'na age'na apakovana fali'naya vaya'mo apaki hane'niya vayanagi apaki ohane'niya vayanagi hu'a yagaino ne'apateya vekamo sia aulagale'mo he ti'a mai'nageno muki muku'amo alino vaka leteno mago alu mukumo afa'a maisaya ya'mo ali'naya vaya'ai apaki'apimo hane'niya mukumo alino vaka le'niye. Agaemo fali'naya vaya'mogi hu'naya kava'apimo muki asole mukufi'mo avo'mo kae male'niya kava'apilefe'mo agoti huno apate'niye. ¹³ Solovala anipi'mo fali'naya vaya'mo solovala anipati'mo he tige ki'a apate'naya vaya'mo kanolufati'mo he tige fali'nageno apakupi mafa'nemo uno ne'maiyateti'mo he tige hu'a he ti'a mai'nageno agoti huno apate'niye. ¹⁴ Goti'a nefaliya kava'e vaya'mo fali'nageno apakupi mafa'ne'amo uno ne'maiyatega'e'mo alino hano huno anate'niye. Ata kotupi'mo mai'naya kava'mo agi'amo napa tu afina'mo nefaliya kavane. ¹⁵ Mukufi'mo afa'a maisaya ya'mo ali'naya vaya'ai apaki'apimo hane'niya mukufi'mo ageteno'ae'mo apaki'apimo avo'mo kaeno o'male'nisiya vaya'mo alino ata kotupi'mo yaga auno apatale'niye.

21

Yoni'a saufa koku'na'e saufa mopa'e'mo age'niya gemae

¹ Agovana saufa koku'na'e saufa mopa'e'mo hane'nige'na age'nove. Hogote koku'na'e hogote mopa'e'mo alagi u'ana lageso hisa'ategamo hane'na'ageno solovala ani'mo hano hu'niye. ² Agovana aote taonimo saufa Yulusalemu taonimo Gotitegati'mo koku'napati'mo emine'nige'na age'nove. Ani taonimo'mo mago saufa a'mafa'nemo vele'mo maisiyafe'mo hau'nigeno alagepa kukena'e alagepa konali ya'a'e'mo alino vaiteno mai'niya a'mafa'negana huno hane'niye. ³ Yagaino ne'apateya vekamo sia'aleti'mo alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Ageyo, Goti'a hemenimo ma mopafi vaya'e'mo magokepi lokaeno maigiye. Agaemo apakae'e'mo magokepi lokaeno maisige'apae'mo vaya'amo maigae. Goti'a agai'amo apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'neni Goti'apimo'mo maigiye. ⁴ Agaemo apaulagafati'mo muki apaunumo alagi alino laneno atalegaiye. Muki vaya'amo halate mago'e hu'a ofalige mago'e hu'a yulagefa o'aige mago'e hu'a avi'ya'mo osuge mago'e huno apakafu okige hute'a maigae. Muki kava'amo atafa kava'mogeno ago alagi hano hu'niye, huno hu'nige'na afi'nove.

⁵ Inagi yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'niya vekamo'mo, Hemenimo muki ya'amo saufa ya'age'mo alo nehue. Ani gemo lama gemo apakesa afi'a fatago hisaya agufa gemo hane'niya'mofe'mo avo'mo kao, huno naha pai'niye. ⁶ Naha paiteno mago'e gemo huno'ae'mo, ani gemo alagi huno hano hu'niye. Nagaemo ali'na aepa fai male'novanage'na ali'na hano hu'na atesuva vekamo mai'nove. Hogote'na mai'novanage'na hemeni'e'mo ne'mauvanage'na henaga'a'e'mo alagike'mo maiguve. Anife'mo hapau'nisiya vaya'mogimo miya ofaigafa meti ani'mo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya ani'mo afa'a fiku hefi'na apamiguve. ⁷ Ae'a ne'apakasaya vaya'mogimo muki ya'mo alisage'na Goti'apimo'na maisuge'apae'mo mafa'ne'nimo maigae. ⁸ Maigaya'monanafa vaya'aife'mo koli hute'a Goti ge'amo ne'atalaya vayanagi apakesa afi'a fatago nosaya vayanagi alagi faipa vayanagi vaya'mo ne'apamagiya vayanagi kumai kava'mo nehaya vayanagi Satani himamu'aleti'mo no'agaya agufa aune kava'mo nehaya vayanagi aigofe goti'apimogife'mo mono nehaya vayanagi muki agufa aigofe gemo nehaya vaya'mogi hu'a ata kotupi'mo sofa yafapi'mo neleya ata kotupi'mo maigae. Ata kotupi'mo maisaya kava'mo agi'amo napa tu afina'mo falisaya kavane.

Saufa Yulusalemu taonimo age'niya gemae

⁹ Mago enisole vekamo'mo seveni'a yuvapafati'mo henaga'amo apamagi'niya kayo'mo havai te'niya yuvapamo ali'naya enisole vayapati'mo mago enisole vekamo'a eno'ae'mo, Sipisipi vekale'mo maisiya a kanomo ali'na kave liguvanagi eno, huno naha pai'niye. ¹⁰ Goti Aunemepi'mo naune kava'mo hu'na mai'nogeno navalelino yatala avefi'mo haino nate'nige'na mai'nogeno aote Yulusalemu taonimo Gotitegati'mo koku'napati'mo emi'ne'nigeno alino nave li'niye. ¹¹ Ani taonifati'mo Goti ha le konali ya'amo aeno ha le'niyana mago alope monileti'mo miya nefaiya yafa'mo agi'amo yasipamo'a aeno lata late nehiya yafakana huno alino alave alave hu'niye. ¹² Lusi yatala yafa lafi kegi'yamo hane'nigeno tuolofu'a lafi kate kitamo hane'nigeno tuolofu'a enisole vaya'mogimo lafi kate kitale'mo yagai'a mai'nae. Lafi kegi'ya kate kitale'mo tuolofu'a Isaleli nofi vaya'ai apaki'apimo avo'mo kae male'nigeno hane'niye. ¹³ Lole'e mago'e lafi kegi'ya kate kitamo yegemo haine ne'eya kotegamo hanega lele'e mago'e lafi kegi'ya kate kitamo yegemo lamino nefaleya kotegamo hanega lele'e mago'e lafi kegi'ya kate kitamo ma aupilaga hanega lele'e mago'e lafi kitamo muga aupilaga hanega huno hane'niye. ¹⁴ Yafa kegi'yamo faino ate'niya yafa'mo tuolofu'a yafa'mo hane'nigeno ani yafate'mo sipisipimo vekamo tuolofu'a apa vaya'amogi apaki'apimo avo'mo kae male'nigeno hane'niye.

¹⁵ Ani naha pai'niya enisole vekamo'a goli yafa kanipa kayoteti'mo taonifinagi lafi kegi'ya kate kitalenagi kegi'yalenagi huno maleno agege agege hisiya kayo'mo ali'niye. ¹⁶ Ani taonimo kesigana huno hane'nigeno aluga aluga atupa'amo'mo hailami salami osuno magoke aiyaya huno hane'niye. Agaemo kanipa kayoteti'mo maleno agege agege hu'nigeno yatala'amo tu tauseni fo hataleti'a kilomita hane'nigeno ani kava huno aluga aluga atupa'amo hane'nigeno ani kava huno anaga'a'e'mo hane'niye. ¹⁷ Agaemo kanipa kayoteti'mo maleno agege agege hu'nigeno yafa kegi'yamo tu hataleti'a agufa ya'mo vaya'mogi apaiyamo yatala'agana huno hane'niye. ¹⁸ Kegi'ya yafa'mo agi'amo yasipae huno hane'nigeno taoni'amo goli yafa'mo aeno lata late nehiya goli yafateti'mo alo hu'niye. ¹⁹ Yafa kegi'yamo faino ate'niya yafate'mo lusi miyateti'mo miya nefaiya konali yafa'mo malete malete huno male'niye. Napa vanimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo yasipaleti'mo faino ateteno napa tumo faino ate'niya yafa'mo agi'amo sapaiyaleti'mo faino

ateteno napa talimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo agetileti'mo faino ateteno napa fomo faino ate'niya yafa'mo agi'amo emalolileti'mo faino ate'niye. ²⁰ Napa faefumo faino ate'niya yafa'mo agi'amo satonikisileti'mo faino ateteno napa sigisimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo koniliyanileti'mo faino ateteno napa sevenimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo kalisolaitileti'mo faino ateteno napa eitimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo pelileti'mo faino ateteno napa naenimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo topasileti'mo faino ateteno napa tenimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo kalisopesileti'mo faino ateteno napa levenimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo haiyasinileti'mo faino ateteno napa tuolofumo faino ate'niya yafa'mo agi'amo ametisileti'mo faino ate'niye. ²¹ Tuolofu'a lafi kegi'ya kate kitale'mo tuolofu'a sesumo lusi miyateti'mo miya nefaiya agufa sesumo hane'niye. Magoke sesuleti'mo vaino vego hu malefa sesu yafateti'mo magoke lafi kegi'ya kate kitamo alo hu'niye. Taonifi kate'mo goli yafatetike'mo alo hu male'nigeno aeno lata late nehiya yafakana huno hane'niye.

²² Ala kava ne'mo Goti'a muki lokiya'age veka'e aikeli sipisipi veka'e'mo aote taonifi mono nokana hu'ana mai'na'a'mofe'mo mono no'mo o'age'nove. ²³ Goti'a ha le konali ya'amo'mo aeno ha le'nigeno aikeli sipisipimo'a lamugana huno aeno ha neleya'mofe'mo yegemo'e kaimo'e'mo ae'ana ha lesa'a ali'ya'animo alagi ohane'niye. ²⁴ Taonimo'a aeno ha nelege'apae'mo alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'mogimo aeno ha neleya yate'mo umenitata hugae. Ma mopafi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya kini vaya'mogimo taonifi'mo konali ya'apimo alini'a egae. ²⁵ Muki afina'mo alagi hani osugiya'mofe'mo lafi kegi'ya kate kitamo alagi yaki maleno maiteno magoke afina'mo kitamo alagi okigiye. ²⁶ Alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'ai konali ya'api'e kagemi ya'api'e'mo alini hai'a taonifi'mo malegae. ²⁷ O'ani'ya fai'nisiya ya'mo ani taonifi'mo ohanegaiye. Apavagage hisiya kava'mo nehaya vaya'mofi aigofe gemo nehaya vaya'mofi hu'a ohaigaya'monanafa afa'a maisaya ya'mo ali'nisaya vaya'ai apaki'apimo mukufi'mo avo'mo kae male'niya vaya'age'mo haigae.

22

Afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya ani'e yosa'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

1-2 Inagi enisole vekamo'a afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya ani'mo alopa ani'mo uno nelamiya ani'mo'a aeno lata late'age'mo nehiya ani'mo alino nave li'niye. Ani ani'mo Goti'a yagaino ne'apateya sia'afati'e aikeli sipisipimo'a yagaino ne'apateya sia'afati'e'mo emineno alopa ka'mo taoni folagapi'mo hane'niya kate'mo lami'niye. Nelamiya ani'mo aluga aluga ani agi'nale'mo afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya yosamo hanege hanege huno hane'nenno magoke kafugafi'mo tuolofu'a afina'mo muki kai'a'e kai'a'e'mo alagamo ne'ae. Yosa haita'amo'mo alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'mo alino hapageno apatesiyafe'mo hane'niye. ³ Goti'a mago hosu yafe'mo ohau'nisiya ya'mo alagi ohanegaiye. Goti'a yagaino ne'apateya sia'a'e aikeli sipisipimo'a yagaino ne'apateya sia'a'e'mo taonifi'mo hane'nisige'apae'mo Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'amogimo Gotife'mo mono hugae. ⁴ Apakaemo Goti augosafi'mo ne'agesageno'ae'mo agi'amo hapanile'mo avo'mo kaegaiye. ⁵ Halate mago'e huno hani osugiye. Ala kava ne'mo Goti'a ha le ya'mo alino apamigiya'mofe'mo lamumo'mo aeno ha neleya ya'mo alagi ohanegaiye. Apakaemo yagaimo yagaimo u'a yagai'a hano osu'a maigae.

⁶ Inagi enisole vekamo'a, Mani geleti'mo apakesa afi'a fatago hisaya gemo lama gemo hane'niye. Ala kava ne'mo Goti'a agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya apaote vaya'amogimo ge'amo hapa paisayafe'mo enisole veka'amo alino ate'nigeno emine'niye. Goti'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'amogimo malage huno afole aisiya kava'mo alino apave lisiyafe'mo alino ate'nigeno emine'niye, huno naha pai'niye. ⁷ Afiyo, Aise afina'mo utesige'na emi'negauve. Mani mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo aune gemo akame nehaya vaya'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae, huno hu'niye.

⁸ Nagaemo Yoni'namo ani gemo afite'nae'mo ani kava'mo age'nove. Afige agege hute'nae'mo agaefe'mo mono hisuvafe'mo alino nave li'niya enisole vekamo aiyafi'mo nago'ya fai'na asagau'na ai'nova'monanafa ⁹ agaemo, afa'a ato. Nagaemo kagae'e'mo ali'ya'amo ne'alua veka'ala'mo mai'no'ae. Nagaemo konagakamogimogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vayanagi muki vaya'mogimo mani mukufi'mo hane'niya gemo afite'a akame nehaya vayanagi hu'na apafalu'apimo'namo mai'nova'mofe'mo ali'ya'amo ne'aluna vaya'mo mai'none. Gotifeke'mo mono huvo. ¹⁰ Ago afole aisiya afina'mo hogo nehiya'mofe'mo mani gemo mukufi'mo avo'mo kae

male'nana gemo aeka ati okaege'apao agegayanagi. ¹¹ Hosu kava'mo nehaya vaya'mo afa'a apatale'nege'apao ani hosu kava'mo mago'e hu'a hu'a maiyo. O'ani'ya kava'mo nehaya vaya'mo afa'a apatale'nege'apao ani o'ani'ya kava'mo mago'e hu'a hu'a maiyo. Alagepa kava'mo nehaya vaya'mo afa'a apatale'nege'apao ani alagepa kava'mo mago'e hu'a hu'a maiyo. Apaote kava'mo nehaya vaya'mo afa'a apatale'nege'apao ani apaote kava'mo mago'e hu'a hu'a maiyo, huno naha pai'niye.

¹² Afiyo, aise afina'mo utesige'na emi'negauve. Nagaemo miya'apimo alini'na emi'ne'na muki vaya'amogimo hu'naya kava'apilefe'mo ali'na apamiguve. ¹³ Nagaemo ali'na aepa fai male'novanage'na ali'na hano hu'na atesuva vekamo mai'nove. Hogote'na mai'ne'na hemeni'e'mo ne'mauvanage'na henaga'a'e'mo alagi maisuva vekamo mai'nove. Ali'na aepa fai'na ne'atova vekamo mai'ne'nae'mo ali'na hano hu'na ne'atova vekamo mai'nove. ¹⁴ Goti'a ma kava hiyo, ina kava osiyo, huno hu'niya gemo akame nehaya vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aite'a taoni lafi kateti'mo kipapi'mo fale'a hai'a afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya yosa alagamo negae. ¹⁵ Negaya'monanafa kalagana vayanagi Satani himamu'aleti'mo no'agaya aeto agufa aune kava'mo nehaya vayanagi kumai kava'mo nehaya vayanagi vaya'mo ne'apamagiya vayanagi aigofe goti'apimogife'mo mono nehaya vayanagi muki vaya'mogimo aigofe kavafe'mo hapau'nige'apae'mo aigofe gemo nehaya vayanagi hu'a ani taonimo malagamo maigae.

¹⁶ Nagaemo Yesu'namo siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya vaya'aife'mo mani gemo hapa paisiyafe'mo enisole veka'nimo ali'na ate'nogeno emine'niye. Nagaemo Nevini hafu'ya'agana hu'na maige aginago'amo maige hu'na mai'ne'na netepi'mo lusi kava huno aeno ha neleya kanefikana hu'na mai'nove, hu'na ha pai'nogeno hapa pai'niye. ¹⁷ Goti Auneme'amo'e sipisipi vekale'mo maisiya a kanomo'e'mo, Ne'eyo, hu'ana neha'ae. Ani gemo afi'nisaya vaya'mogimo, ne'eyo, hu'a hiyo. Anife'mo lapau'nisiya vaya'mogimo ne'eyo, hu'a nehae. Hapau'nisiya vaya'mogimo afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya ani'mo fiku ali'a negae, huno hapa pai'niye.

¹⁸ Nagaemo Yesu'namo muki vaya'mogi mani muku-fati'mo aune gemo ne'afiya vaya'aife'mo, ehetafiye, hu'na lokiya gemo nehuve. Mago vaya'amogimo mani ge'e mago alu ge'e'mo ali'a magokepi lokae'a malesageno'ae'mo Goti'a

mani mukufi'mo ago ava gemo hu'niya agufa kayoteti'mo apamagigiye. ¹⁹ Mago vaya'amogimo mani mukufati'mo mago gemo ali'a atale'nisageno'ae'mo Goti'a hetama'apimo alino atalesige'a aote taonifi'mo hai'a o'mai'a afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya yosa alagamo o'negae. Ani taoni'e yosa'efe'mo anava gemo mani mukufi'mo hane'niye. ²⁰ Ani kavafe'mo ava gemo hu'na hapa nepauva vekamo'namo, He, hu'na, aise afina'mo utesige'na emi'negauve, hu'na hapa pai'nove, huno hapa pai'nige'a, He, lama ge. Ala kava ne'mo Yesugamo emikeno, hu'a ha pai'nae.

²¹ Ala kava netimo Yesu'a muki'amogitapamo fiku lapa maeno lapamino. He lama ge.